

ՔԱՆԱԿՆԵՐ
3 ամս. 6 ամս. 8 ամս.
ՀԱՐԱՇ 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.
ԱՆՎԵՐՄԱՆ 20 շ. 40 շ.
ԵՊԻՏՈՍ 250 ֆրանկ
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տ. 10 տ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAUURES

ՈՒՐԱԹ
1
ՄԱՐՏ
1929
1 MARS 1929

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 894

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔՈՂՈՒՄԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԱԾ ՄՐՏԻ ՄԻԻԹԱՐԱՆՔ

Երեքշաբթի օր հրատարակեցինք Բարեգործականի մէկ գե...

Այդ գեկուցին համաձայն, 1559 գաղթականներ (444 ըն...

1.— Դիմել Աթէնքի կառավարութեան, խնդրելով կամ պար...

2.— Դիմել Հայաստանի կառավարութեան, խնդրելով որ...

3.— Դիմել Ժընև, Գաղթ. Բարձր Տեսչութեան, որպէս զի...

Այսպէս գոտոյ նախաձեռնումը մը եւ հրապարակաւ իրբե...

Գոնէ մենք այդպիսի տպաւորութիւն չունեցանք, կրկին...

Գրասենեակէ գրասենեակ այս դիմումները, այս թրջական...

Առաջին ձեռնարկը՝ դիմում Աթէնքի կառավարութեան՝ կր...

Երկրորդ ձեռնարկը՝ դիմում Հայաստանի կառավարութեան՝...

Ինչ կը վերաբերի երրորդ ձեռնարկին, երանի՜ թէ յաջողե...

Այսպէս, Բարեգործականը իր պարտքը կատարած կը սեպ...

Այսպէս, նկատու է իրենց աղբիւրները կը ցածքին եւ ձեռ...

Այս ղեկավար իրականութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը այն է...

Այսպէս, այստեղ ալ Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը գոր...

Այս ղեկավար իրականութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը այն է...

Այսպէս, այստեղ ալ Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը գոր...

Այս ղեկավար իրականութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը այն է...

Այսպէս, այստեղ ալ Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը գոր...

Այս ղեկավար իրականութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը այն է...

Այսպէս, այստեղ ալ Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը գոր...

Այս ղեկավար իրականութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը այն է...

Այսպէս, այստեղ ալ Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը գոր...

Այս ղեկավար իրականութեան ուրիշ մէկ ապացոյցը այն է...

Այսպէս, այստեղ ալ Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը գոր...

ՄԱՍՈՒԼ

ԱՐՏԱԳԱՂԹԻՆ ԴԵՄ

Աթէնքի «Նոր Օր»-ը կը նկատ...

— Հիմա որ Հայաստանի մէջ...

Առաջին պատճառաբանու...

Երկրորդ բոլորովին անտեղի...

Սուրբիոյ կամ Յունաստանի...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԱՅՍԲԱՆ ՄԵԾ ՉԵՐ ԵՂԱԾ»

ՎԷՆԵԶԷԼՈՍԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃԱՌԸ

Աթէնքի Ազգականներու ակումբին մէջ վարչապետ Վէնիզե...

— Պատերազմին հետ միասին՝ հելլէն պատմութեան շըր...

Իմ կարծիքով, Յունաստան պէտք է համակերպի դաշնա...

Իտալիա կեանքի մէջ անհրաժեշտ է ու պէտք է աշխատի...

Սուրբիոյ կամ Յունաստանի մէջ արժեքները իրարմէն...

ՏՈՒՍԵՐ

«ԵՐԵՒԵԼԻ ԵՒ ԱՆԵՐԵՒԻՅՑ»

Երբ իրենք իրենց մեան, ռամ...

Այսպէս, տարին քանի մը ան...

— «Հինգերորդ դարուն, այն...

Սուրբիոյ կամ Յունաստանի մէջ...

“ԻՆՉՈՒՆ ԱՐՏԱՔՍՈՒՆԵՅԱՅ”

ՏՐՈՑԿԻ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ԻՐ ԳԼԽՈՒՆ ԵԿԱՇՆԵՐԸ

Քաղաքական ամեն գործունեությունը հրաժարվելու պահանջները մեկ ամիս անցաւ, առանց որ եւ է փոփոխութեան ենթարկուելու փնտրելու արտաքին աշխարհի հետ մեր յարաբերութիւնները ամբողջովին խզուած էին: Յունուարին, միայն թերթեր ստացանք Մոսկուայէն: Ուրբան անոնք կը գրէին կառավարութեան պայքարին մասին ընդդէմ աջերուն, այնքան աւելի վստահութեամբ կը սպասէինք ձախերուն դէմ ձեռք առնուելիք հալածանքի մը: Արդհետեւ առաջ եւ Ստալինի մեթոտը:

Կէփեուի պատուիրակը՝ Ալոյի-նսկի, զեռ կը մնար Եւրամիս եւ հրահանգի կը սպասէր: Յունուար 20ին եկաւ զիս տեսնելու Կերակցութեամբ Կէփեուի ուրիշ գործակալներուն, բոլորն ալ զինուած: Ասոնք գրաւեցին բոլոր եւրոպայի եւ Ալոյիսկի ինժեներական յարաբերութիւնները: 18 յունուար թուականի մէկ որոշմանգիրը, որուն մէջ կ'ըսուէր թէ պատժական օրինակներէն 500-ը յօրու անին համաձայն, ամբաստանուած էի իր սեփական կատարող: Զիս կը մեղադրէին թէ ուզած եմ կազմակերպել ապօրէն կուսակցութիւն մը, որուն նպատակն է հակախորհրդային կոմպոտիւններ յարուցանել: Արդուր կ'ըսէր թէ «քաղաքացի 1 և Կուսակցութիւնը Տրոցկի պէտք է արտաքսուի Խորհրդային Հանրապետութեանց Գրաստանը»:

Պահապանները պահանջեցին որ ստորագրեմ վճարագրքը եւ գրեցի: «Կէփեուի որոշումը՝ ոճրային իր էութեան եւ ապօրէն իր ձեւին մէջ՝ ինձի հաղորդուեցաւ 1929 թուականի 20ին: Տրոցկի»:

Կէփեուի գործածած բանաձեւը ոստիկանական հնարք մըն է: Ընդդիմադիրի քաղաքականութիւնը որուն կը հետեւէի, ոչ մէկ կապ ունէր զինեալ կոմիտեի պատրաստութեան հետ: Մեր ուղին կը ձգտէր ներքին բարեկարգումի մը: Մնաց որ Խուսիսայէն կը մեկնէինք՝ բոլորովին համոզուած խորհրդային վարչաձեւի կատարել կենսունակութեան եւ առաձգականութեան:

Երբ հարցուցի թէ «Ո՞ր եւ ինչպէս կը ծրագրեն զիս աքսորել», ինձի պատասխանեցին թէ Եւրոպական Խուսիսայէն մեկնելէ առաջ առիկա պիտի յայտնուի ինձի ոստիկանութեան ներկայացուցիչին կողմէ, որ զիս դիմաւորելու պիտի գայ:

Երբ որք տեղագրին աշխատեցանք պատրաստութեանը անուանելուն, որոնց մէջ կը լինէին հազուադէպ, ձեռագիրներ եւ գիրքեր: Անոնցմէ որ Կէփեուի գործակալները ոչ մէկ թշնամական արտայայտութիւն ցոյց կու տային՝ Կէփեուի պարզեցական Գրաստանը 22ի արշալոյսին, կինս, տղաս, ինք եւ ամբողջ մեր ուղեկիցները նստանք օթոպիս մը, որ ձիւնածածկ ձամբայէ մը մեկ տարու մինչեւ քուրտա լեռան կիրճը: Հոն հանդիպեցանք Կուսակցի փոփոխիչի մը, որ իր ձամբուս վրայ ամէն ինչ կ'ուշեր: Զօրաւոր կառաձիգը, որ մեր ինքնաշարժը պիտի քաշէր լեռն ի վեր, ձիւնի մէջ մխրձուեցաւ՝ իր քաշիչը եօթը ինքնաշարժներուն հետ: Եօթը մարդ եւ քանի մը ձի մեռան ցորակէն: Հարկ եղաւ մեկ փոխադրել թափերներու վրայ: Աւելի քան եօթը ժամ պէտք եղաւ՝ 30

ցարձակապէս կը մերժէ մեզ գերմանիա ընդունիլ: — Վերջնական հրաման ստացաւ ձեզ զուլիս տանելու, ըսաւ: — Սակայն կամքովս չպիտի երթամ հոն եւ այդ մասին պիտի յայտարարեմ թրքական սահմանագրութիւն վրայ: Բուլանով պատասխանեց: — Արդուր չի փոխուիր ատու, ամէն պարագայի թուրքի պիտի տարուիք: — Արդեօք ըսել կ'ուզէք թէ թուրք ոստիկանութեան հետ համաձայնուած էք՝ զիս բռնի Խորհրդային Հանրապետութեան համար: — Ատիկա չենք գիտեր: Մենք միայն հրամանները կը գործադրենք:

Մեր փոքրիկ կառավարման սկսաւ քալել շիմա աւելի երկար էր, քան որ մեր ուղեկիցները աւելցած էին: Փոխիչը քայլէ մեկնելէն ի վեր մեր վակոնէն դուրս ելլելու արտօնութիւն չէինք ստացած: Հիմա շոգեպիտը կը յտու ջանաք դէպի հարաւ: Կանգ կ'առնէր միայն փոքրիկ կայարանները, ջուր եւ վառելիքի թանկութիւն համար: Այս ծայրայեղ նախազգուշութիւնները ձեռք կ'առնէին յիշելով այն ցոյցը որ տեղի ունեցաւ Մոսկուայի կայարանին մէջ, 1928ի յունուարին առաջին արգիստ ատեն, զուգարանները արգիստ էին թաշքենտի կառավարման մեկնումը, այնպէս որ յաջորդ օրը միայն գաղտնորէն կառավարուէր գրին զիս:

Մեր մասնաւոր կառավարման գործը նախկին ուղեկիցներէն շեղեցուցած էին, կը յառաջանար դանդաղորէն: Երբ սպասուէր կայարանի մը երկնքումին, բոլորովին կանգ առաւ: Այսպէս անցուցինք քանի մը օր: Պահածօրի պարագայ տուփերը կը գրգռէին կառահումբի շուրջ: Ագուաններն ու անձեղները խմբովին կը հաւաքուէին՝ առիթէն օգտուելու համար: Վայրաշարժը եւ վակոն մը ամէն օր կ'երթային միջուկ մեծ կայարան մը, ուսկից պաշար կը բերէին: Մեր վակոնին մէջ հարբուխ բաժնուածներ կային: Կը հազայինք ու կը սպասէինք: Մինչ Մոսկուայի հետ բանակցութիւնները կը շարունակուէին, Անթոյ Գրաստան եւ Կուսակցիի ռուս պատժութեան դատարանները կը կարգայինք: Երբ որք աշխարհի աստիճանի մը հասած էր, որ վայրաշարժը ստիպուած էր գիծին վրայ շարունակ երթնելու: Հաստելու համար ձատրակ կը խաղայինք, մինչ անթիւ կայաններ մտատնուութեամբ կը հարցնէին թէ ո՞ր ենք: Մենք ալ չէինք գիտեր թէ ո՞ր կը գտնուէինք: Պէտք է ըլլայինք Կուսակցի շրջանը: Հոն մնացինք 12 օր: Երբ 12 գիշեր:

Այն ատեն է որ լսեցինք ձերբակալութիւնը մեր քանի մը հարիւր քաղաքական բարեկամներուն, որոնց մէջ էին «Տրոցկիական կեդրոն» անուանով ծանօթ խմբակի բոլոր անդամները: Յիշենք քանի մը անուններ՝ Կապտանով, Նախկին Նախագահ Արտատանի գործադիրներու խորհուրդին: Միգի-վանի՝ Փարիզի խորհրդային առեւտրական նախկին ներկայացուցիչ: Արտանովի՝ կուսակցութեան լաւագոյն գրագէտներէն մէկը, Գրոբըն՝ ուկրայական յեղափոխութեան ամէնէն հերոսական դէմքերէն մէկը, եւլն, բոլորն ալ կուսակցութեան հիմնադիրներ եւ հոգեմտքեան յեղափոխութեան կայսրակերպիչներ:

Փետրուար 8ին, Բուլանով յայտնեց ինձի թէ հակառակ Մոսկուայի բոլոր ջանքերուն, գերման կառավարութիւնը բա-

ցարձակապէս կը մերժէ մեզ գերմանիա ընդունիլ: — Վերջնական հրաման ստացաւ ձեզ զուլիս տանելու, ըսաւ: — Սակայն կամքովս չպիտի երթամ հոն եւ այդ մասին պիտի յայտարարեմ թրքական սահմանագրութիւն վրայ: Բուլանով պատասխանեց: — Արդուր չի փոխուիր ատու, ամէն պարագայի թուրքի պիտի տարուիք: — Արդեօք ըսել կ'ուզէք թէ թուրք ոստիկանութեան հետ համաձայնուած էք՝ զիս բռնի Խորհրդային Հանրապետութեան համար: — Ատիկա չենք գիտեր: Մենք միայն հրամանները կը գործադրենք:

Մեր փոքրիկ կառավարման սկսաւ քալել շիմա աւելի երկար էր, քան որ մեր ուղեկիցները աւելցած էին: Փոխիչը քայլէ մեկնելէն ի վեր մեր վակոնէն դուրս ելլելու արտօնութիւն չէինք ստացած: Հիմա շոգեպիտը կը յտու ջանաք դէպի հարաւ: Կանգ կ'առնէր միայն փոքրիկ կայարանները, ջուր եւ վառելիքի թանկութիւն համար: Այս ծայրայեղ նախազգուշութիւնները ձեռք կ'առնէին յիշելով այն ցոյցը որ տեղի ունեցաւ Մոսկուայի կայարանին մէջ, 1928ի յունուարին առաջին արգիստ ատեն, զուգարանները արգիստ էին թաշքենտի կառավարման մեկնումը, այնպէս որ յաջորդ օրը միայն գաղտնորէն կառավարուէր գրին զիս:

Մեր մասնաւոր կառավարման գործը նախկին ուղեկիցներէն շեղեցուցած էին, կը յառաջանար դանդաղորէն: Երբ սպասուէր կայարանի մը երկնքումին, բոլորովին կանգ առաւ: Այսպէս անցուցինք քանի մը օր: Պահածօրի պարագայ տուփերը կը գրգռէին կառահումբի շուրջ: Ագուաններն ու անձեղները խմբովին կը հաւաքուէին՝ առիթէն օգտուելու համար: Վայրաշարժը եւ վակոն մը ամէն օր կ'երթային միջուկ մեծ կայարան մը, ուսկից պաշար կը բերէին: Մեր վակոնին մէջ հարբուխ բաժնուածներ կային: Կը հազայինք ու կը սպասէինք: Մինչ Մոսկուայի հետ բանակցութիւնները կը շարունակուէին, Անթոյ Գրաստան եւ Կուսակցիի ռուս պատժութեան դատարանները կը կարգայինք: Երբ որք աշխարհի աստիճանի մը հասած էր, որ վայրաշարժը ստիպուած էր գիծին վրայ շարունակ երթնելու: Հաստելու համար ձատրակ կը խաղայինք, մինչ անթիւ կայաններ մտատնուութեամբ կը հարցնէին թէ ո՞ր ենք: Մենք ալ չէինք գիտեր թէ ո՞ր կը գտնուէինք: Պէտք է ըլլայինք Կուսակցի շրջանը: Հոն մնացինք 12 օր: Երբ 12 գիշեր:

(2) ԼԵՆ ՏՐՈՑԿԻ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ ՍՈՎ ԵՒ ԹԵՂՈՒՄՈՒԹԻՒՆ

Անգլիացի միտնոր մը որ նոր վերադարձած է Չինաստանի Շանգի Նասանգին, կը պատմէ թէ զարհուրելի թշուառութիւն կը տիրէ հոն: Այդ տեղի 10 միլիոն բնակչութեան 500 000 անձեր մեռած են անօթութեան, նոյնքան մը եւս գաղթած են ուրիշ տեղեր, ապրուստ գտնելու յոյսով: Իսկ Չուկէն միլիոն անձեր ալ բացարձակապէս զուրկ են ապրուստի ամէն միջոցէ եւ դատապարտուած են սովամահ ըլլալու, եթէ արագ օգնութիւն չհասնի անոնց:

Քաղաքներուն մէջ որ եւ է անասուն չէ մնացած: շունները բոլորովին անհետացած են, որովհետեւ սովամահները կերած են զանոնք: Այս խեղճուրդ կերակուրը պէտք է խառնուրդ մըն է ծառի կեղեւներու, չոր խոտերու եւլն:

Անգլիացի միտնորը որ երկար ատեն գործած է Չինաստանի գանազան կեդրոններուն մէջ, եւ կը վերադառնայ Ազգերու Գաշ Նակցութեան տեղեկագիր տալու մտադրութեամբ, կը պատմէ թէ այս թշուառութեան հետեւանքով կիրներու եւ աղանձներու առեւտուրը զարհուրելի համարմատութիւններու հասած է: Խումբովին կիրներ ու աղանձներ կը ծախուին ու կը զրկուին Շանգիի կեդրոնը, անկից ալ ուղարկուելու համար գանազան տեղեր: Միայն մէկ ամսուան ընթացքին, աւելի քան 22.000 կիրներ եւ աղանձներ ծախուած են եւ անոնց ամբողջութեամբ ծնունդները ստացած են ներկայումս:

ԳՐԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԸ Ա. ՍՈՒԼԻՍ ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գրական Ակումբի փետրուար 24ի շաբաթական հաւաքութիւն մէջ Պ. Կարո Սատուշին դասախոսեց շաբաթական գրականութեան մասին:

Դասախոսը նախ համառոտակի տուաւ Համաստեղի կենսագրականը եւ զրական ասպարէզին պատմութիւնը: Ուժ տարուան ընթացքին հեղինակը գրած է շաբթ մը պատմութեամբ: Ներքինը մեծ մասը հրատարակուած են երկու հատորներու մէջ՝ «Քիւրը» եւ «Անձրեւ»: Աստուծակէ զատ ունի վէպ մը՝ կէս հայկական, կէս ամերիկեան կեանքէ, որ երեք հատուածներով հրատարակուեցաւ «Հայրենիք» ամսագրին մէջ:

Թէ՛ն դասախոսը նկատուի ունէր Համաստեղի ամբողջական գործը, բայց դասախոսութեան հիմք ընդունած էր «Անձրեւ»ը, զիլաւորապէս հետեւեալ պատմութեամբ: «Անձրեւը», «Համաստեղի» եւ «Ջրոց» մը շունի հետ»:

«Համաստեղի» գրականութիւնը, ըսաւ դասախոսը, ընդհանուր գնահատութեան արժանացաւ ոչ զիւղական գրականութիւնը ըսած ըլլալուն եւ ոչ ալ ազգագրական արժէքին համար: Այլ նիւթերը շոգեպիտ ինքնաշարժով ձեւեղեցաւ զիւղարուստական կաղապարով: Գեղարուստական մնացուած արժէքն է, որ կը բարձրացնէ հեղինակը մեծ գրականութեան բարձր պատմականը: Մանրամասնօրէն Համաստեղի գործը քննութեան առնելէ վերջ, դասախոսը հետեւեալ կը ըսէր: «Համաստեղի» ամբողջական գրականութիւնը յանգեցաւ: — Ընկերային տեսակետով Համաստեղը ճնշուածն էր պաշտպան է կանգնած եւ արտայայտել է զիւղական առողջ մտքի եւ փիլիսոփայութեան՝ գրեթէ առանց շեշտուած ձգտում ունենալուն: Համաստեղը իր գործին մէջ կը վերականգնէ զիւղական տիպարները իրենց ամբողջական կերպարանքով եւ անմար գոյներով, այդ պատճառով հարգուած են անոնք: Թէ՛ն Համաստեղը տիպարներու նկարագիրն ու պատկերը կը գծէ համառօտ, բայց անմիջապէս անոնց կուտայ ամբողջականութիւն եւ ոտքի կը կանգնեցնէ: Համաստեղին իր արուեստի ուժով զիւղի անշարժ կամ դանդաղաշարժ կեանքը զորոգութեան կ'ենթարկէ: Որքան ալ միջավայրը կարճ եւ ինքնաշարժ կը նկարագրէ, բայց եւ կը լալողներականացնէ զայն լրիւ Համաստեղը, զիւղի վարքը ու բարքը կ'արտայայտէ առանց բանալը սիւ կ'աւելնու, առանց նիւթը ծանրացնելու: շաբթման ու զորոգութեան ընթացքին: Տարբեր տիպարներ եւ նկարագիրներ կ'առնէ եւ իր գործին մէջ կ'ընդգրկէ զիւղն իր ամբողջութեամբ: Իր ոճը շատ պատկերալից է: անոր կուտայ զիւղական գոյն ու շափ, այդպիսով յատկանշելով միջավայրն ու տիպարը: Համաստեղը զիւղի հոգեբանութիւնը կ'ըմբռնէ շատ խոր ու ճշգրիտ եւ թափանցելով զիւղի ներքինը: Կը ծանօթացնէ զայն ընթացքին, առանց մանրագնացի պարտաւնկերու եւ վերլուծումներու: Իր գրածները ընթացքով շատ զուրկեան կը դառնայ շնորհիւ անոր, որ հեղինակն իր էութեամբ բանաստեղծ է: Համաստեղը ուշիմ պարզակալ է: Իր ստեղծագործութեան մէջ կ'ընդգրկէ՝ թէ՛ զիւղի ինքնաշարժ սէրը եւ անձնագրութիւնը ու բարու ինքնը: Եւ թէ աշխատանքին նուիրուածութիւնը, կիրքն ու հակամարտութիւնը: Ընդդէմ Համաստեղի տիպարները հարգատեւ հարկական են, բայց անքան ճարտար ձեւով է ներկայացուած, որ այդ տիպարները կ'առնէ եւ համարալից կ'ընդգրկուի եւ ամէն ժողովուրդի

մէջ գտնուի: Նոյնը եւ տուած հոգեբանութիւնը՝ որքան հակառակ է, նոյնքան ալ մարդկային Համաստեղը որպէս զորոգուած է ամբողջական գործ եւ զրուած իր տեւական եւ արժանաւոր տեղը հայ գրականութեան մէջ:

Դասախոսը ինչու վերջ տեղի ունեցան փնտրանքները: Ն. Աղաբալան. — Համաստեղի ամենամեծ առաւելութիւնն է, որ խելքին ուժ (զօր) չի տար, ինչ որ վերջերս բացառիկ երեւոյթ է: Մտ տարողունը նշան է, քանի որ լեցուն հասկերը զուլաները չեն ցցեր: Համաստեղը առարկայական մերձեցում ունի: Կեանքը կը ներկայացնէ, ինչպէս որ կը տեսնէ եւ իր կեանքը չի ցցեր: Ան մէկ հայեցելի մըն է, ուր կ'արտացոլայ կեանքը: Համաստեղի լեզուն ոչ միայն պարզ է, այլեւ հայերէն է: Ամէն հայերէն գրուածը հայերէն չէ: Անոր լեզուն մէջ հայ ժողովուրդին է՝ կարճ, կտրուկ, ձուլն եւ ըսելու ու մտածելու եղանակը հայկական: Պարզ է, քանի որ մենք ընդհանուր լեզու չունինք, հայ զիւղացին պիտի խօսի իր զուտով լեզուով: Համաստեղի զիւղացին իր գաւառաբարբառը կը գործածէ:

Համաստեղը համաշխարհային արժէք չէ: Բայց մեզ համար մեծ արժէք ունի եւ հաւատարմ կը մնայ Հայուն, անոր գրուածքներէն կրնաք Հայուն մասին գտնուելու ընել: Համաստեղը կեանքը ճշարտութեամբ է գրած: Համաստեղի գրելու կերպը շարունակութեան է Հայոց անկողնութեան արուեստը: անոր արժէքն է, որ կը զգուշացնէ իր տեղը գրուած է ոչ թէ զիւղի կեանքով, այլ զիւղը ձեւով: Իրքեւ անհատ, Համաստեղի քնարերգական տաղանդը մնացած է նկարողի հետ: Ինչ որ կը նկարողը, բոլորին հետ կ'ապրի եւ կը զգայ եւ հրամարտելով իր անձնը կը ձուլուի իր տիպարներուն մէջ: Անոր համար է, որ իր անձը չի ցցուիր: Համաստեղը իսկական հայ գրող տիպար է եւ անխնայ շար, ինչպէս ինքը հայ ժողովուրդը: Դան հետ զրուցելով, ոչ թէ հոն ու կայծակ կը թափէ թուրքին եւ Գիւրտին զլխին, այլ իրքեւ զիւղարուստագետ, որ հոգեբանութեամբ ժողովուրդին հաւատարմ է միշտ մտնող ու ստեղծագործող, առանց հրապարակախօսութեան:

Մ. Պարսաման. — Համաստեղը բախտաւոր գրող մըն է: Չինացիներէն յետոյ մեր երկրաստարդ գրողներէն միակն է որ կը մշակէ զրական սեռ մը, որ կը խօսի բոլորիս սրտին եւ կուզայ հիշել: Իր գրածն անուշով թշուառեցնելն է Չարաբեանէն, որոնց շնորհիւ զիւղը կը ճանաչայինք, Համաստեղը կուզայ շարունակելու թշուառեցնելի գործը: Դասախոսը կը սխալուի, ըսելով, թէ Համաստեղը զայն անցաւ, երկուսը գրածներուն մէջ շատ նմանութիւններ կան տիպարներով, միջավայրով եւ այլն: Այսօր դեռ եւս Համաստեղը չէ գերազանցած իր ուսուցիչը, թէ՛ն վաղը կրնայ զայն անցնել: Համաստեղը չի տարուիր նոր միջավայրով եւ ամենայն հարազատութեամբ կուտայ Խարբերի միջավայրը: Նոյնիսկ կենդանիները չի մոռնար: Համաստեղը կին տիպարներ ալ շատ լաւ ներկայացուցած է: Օրինակ՝ Եղիարէն այնպէս է կապուած իր տունին, ինչպէս իր հոգիի մէկ մասնիկին:

Համաստեղը երկրաստարդ է եւ դեռ շատ բան սպասելու իր արուեստը ունի: Ա. Խոնդկարան. — Համաստեղն իսկական զիւղի գրող է եւ անոր յաջողութեան զիւղաւոր պատճառն իր ինքնաշարժութեամբ է: Ինչ որ կը նկարողը, բոլորին հետ կ'ապրի եւ կը զգայ եւ հրամարտելով իր անձնը կը ձուլուի իր տիպարներուն մէջ: Անոր համար է, որ իր անձը չի ցցուիր: Համաստեղը իսկական հայ գրող տիպար է եւ անխնայ շար, ինչպէս ինքը հայ ժողովուրդը: Դան հետ զրուցելով, ոչ թէ հոն ու կայծակ կը թափէ թուրքին եւ Գիւրտին զլխին, այլ իրքեւ զիւղարուստագետ, որ հոգեբանութեամբ ժողովուրդին հաւատարմ է միշտ մտնող ու ստեղծագործող, առանց հրապարակախօսութեան:

Մ. Պարսաման. — Համաստեղը բախտաւոր գրող մըն է: Չինացիներէն յետոյ մեր երկրաստարդ գրողներէն միակն է որ կը մշակէ զրական սեռ մը, որ կը խօսի բոլորիս սրտին եւ կուզայ հիշել: Իր գրածն անուշով թշուառեցնելն է Չարաբեանէն, որոնց շնորհիւ զիւղը կը ճանաչայինք, Համաստեղը կուզայ շարունակելու թշուառեցնելի գործը: Դասախոսը կը սխալուի, ըսելով, թէ Համաստեղը զայն անցաւ, երկուսը գրածներուն մէջ շատ նմանութիւններ կան տիպարներով, միջավայրով եւ այլն: Այսօր դեռ եւս Համաստեղը չէ գերազանցած իր ուսուցիչը, թէ՛ն վաղը կրնայ զայն անցնել: Համաստեղը չի տարուիր նոր միջավայրով եւ ամենայն հարազատութեամբ կուտայ Խարբերի միջավայրը: Նոյնիսկ կենդանիները չի մոռնար: Համաստեղը կին տիպարներ ալ շատ լաւ ներկայացուցած է: Օրինակ՝ Եղիարէն այնպէս է կապուած իր տունին, ինչպէս իր հոգիի մէկ մասնիկին:

Համաստեղը երկրաստարդ է եւ դեռ շատ բան սպասելու իր արուեստը ունի: Ա. Խոնդկարան. — Համաստեղն իսկական զիւղի գրող է եւ անոր յաջողութեան զիւղաւոր պատճառն իր ինքնաշարժութեամբ է: Ինչ որ կը նկարողը, բոլորին հետ կ'ապրի եւ կը զգայ եւ հրամարտելով իր անձնը կը ձուլուի իր տիպարներուն մէջ: Անոր համար է, որ իր անձը չի ցցուիր: Համաստեղը իսկական հայ գրող տիպար է եւ անխնայ շար, ինչպէս ինքը հայ ժողովուրդը: Դան հետ զրուցելով, ոչ թէ հոն ու կայծակ կը թափէ թուրքին եւ Գիւրտին զլխին, այլ իրքեւ զիւղարուստագետ, որ հոգեբանութեամբ ժողովուրդին հաւատարմ է միշտ մտնող ու ստեղծագործող, առանց հրապարակախօսութեան:

Մ. Պարսաման. — Համաստեղը բախտաւոր գրող մըն է: Չինացիներէն յետոյ մեր երկրաստարդ գրողներէն միակն է որ կը մշակէ զրական սեռ մը, որ կը խօսի բոլորիս սրտին եւ կուզայ հիշել: Իր գրածն անուշով թշուառեցնելն է Չարաբեանէն, որոնց շնորհիւ զիւղը կը ճանաչայինք, Համաստեղը կուզայ շարունակելու թշուառեցնելի գործը: Դասախոսը կը սխալուի, ըսելով, թէ Համաստեղը զայն անցաւ, երկուսը գրածներուն մէջ շատ նմանութիւններ կան տիպարներով, միջավայրով եւ այլն: Այսօր դեռ եւս Համաստեղը չէ գերազանցած իր ուս

ՎԱՐՁՔԵՐՈՒ ՕՐԷՆՔԸ

Երկու օրով զորքը զորքը զորքը... Երկու օրով զորքը զորքը զորքը...

1926ի օրէնքը Տիմուրով էր... 1926ի օրէնքը Տիմուրով էր...

Վերադառնալ ընդհանուր... Վերադառնալ ընդհանուր...

ՎՋԱԹԷ ԻՆՆ ԿԱՌԱՎԱՐՔԷ... ՎՋԱԹԷ ԻՆՆ ԿԱՌԱՎԱՐՔԷ...

Տեղեկագրեր անհրաժեշտ... Տեղեկագրեր անհրաժեշտ...

Տեղեկագրեր անհրաժեշտ... Տեղեկագրեր անհրաժեշտ...

Տեղեկագրեր անհրաժեշտ... Տեղեկագրեր անհրաժեշտ...

Տեղեկագրեր անհրաժեշտ... Տեղեկագրեր անհրաժեշտ...

Եւրոպայի տնտեսական... Եւրոպայի տնտեսական...

Տեղեկագրեր անհրաժեշտ... Տեղեկագրեր անհրաժեշտ...

ՋԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ՄԵՏԱՓՈՒԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԷՋ... ԿԵԱՆՔԸ ՄԵՏԱՓՈՒԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԷՋ...

Մեր հայրենակիցները... Մեր հայրենակիցները...

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒՌՊՈՒԼ... ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒՌՊՈՒԼ...

Մեր հայրենակիցները... Մեր հայրենակիցները...

ՎԵՐՁԻՆ ԱՂՕԹՔԸ

ՎԵՐՁԻՆ ԱՂՕԹՔԸ... ՎԵՐՁԻՆ ԱՂՕԹՔԸ...

ՏԵՂԵԿԱԳՐԵՐ

ՏԵՂԵԿԱԳՐԵՐ... ՏԵՂԵԿԱԳՐԵՐ...

ՄԵՏԱՓՈՒԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

ՄԵՏԱՓՈՒԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԷՋ... ՄԵՏԱՓՈՒԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԷՋ...

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ... ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ...

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒՌՊՈՒԼ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒՌՊՈՒԼ... ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒՌՊՈՒԼ...

«ՓԵՏՐՈՒՐ 18»-ի ՀԱՆՂԵՍՆԵՐ

Լ Ր Ո Ն

Վաղը Շարաթ Իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ: Պ Ո Ւ Բ Կ Ո Ւ Ա Ն

Այս կիրակի ժամը 2.30ին, 3 Rue Papeterie, Ընկ. Նշանեանի բնակարանին յարակից սրահը: Բանաստեղծութիւն, խմբերգ, մենեթը նուազ եւ արտասանութիւն:

ԳՐԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԲ (71 AVE. KLÉBER)

Վաղը Շարաթ Իրիկուն ժամը 9ին կը խօսի Պ. Մ. ՏէրՊէՏէՐԵԱՆ Նիւթ «Քաճանալը եւ իր ստորաբաժանութիւնը»

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱՀԱՆՂԵՍ ՊՈՒԱ ԳՈՂՈՊԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէն-Պուա Բոյոնպի Հ. Մ. Ը. Մ. Ի մասնաճիւղին կողմէ: Վաղը Շարաթ Իրիկուն ժամը 8.30ին մինչեւ առաւօտ Salle de la Municipalité, Bois Colombes կը մասնակցի Կոմիտաս երգչախումբը: Առաջնակարգ ճազ, ճոխ պիւքէ:

Գին՝ըր ժողովրդական: Մուտք՝ այրեւկին՝ 10 ֆրանք, կին 5 ֆր., Այր 7 ֆրանք:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆՂԵՍ ԳԻՍԱԿԱՆՈՐ ԵՒ ԱՆԳԻՍԱԿ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱՄ ԺՈՒՆՆՎԻԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՄԱՍՆԱՃԻՐՂԻՆ ԿՈՂՄԷ: Վաղը Շարաթ գիշեր ժամը 10ին Tête Noireի սրահներուն մէջ 26 Quai Beaubourg, ԺՈՒՆՆՎԻԼ

Միութեան կարգադիր մասնախումբը շնորհ չէ խնայած աննախընթաց շքեղութիւն մը ստալու իր հանդէսին: Միայն 200 Տոմսեր հրապարակ հանուած են: Դիտակարար եւ թուղթի հազուատներու ինչպէս նաեւ պարկերու մրցումներ: Ժուանվիլի հայկազունի ընտրութիւն: Ճոխ զօթիլեոն եւ բազմաթիւ անակնկալներ:

ՃՈՒՆ ՊԻՒՅԷ: ՄՈՒՍԲՐ 10 ՅՐԱՆԲ ԴՆԱՍԹ.— Դիտակարար այրերը պարտաւոր են մուտքի առեւ իրենք դիրքերը ճանչնելու:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՏԷՅԻՆ ՄԷՋ

Վաղը Շարաթ Իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 rue Chape, Պոն Գէտարի մէջ Մարտիական Տրամադրութիւնը, ղեկավարութեամբ Մ.Մարտիանի եւ մասնակցութեամբ Տիկ. Տիկ. Միլոշի, Ակալեանի եւ Ս. Ազարեանի կը ներկայացնէ:

Ռաֆֆիի «ԽԱՉԱԳՈՂՆԵՐԸ» Գ Ի Ն Ե Բ Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն ԴՆԱՍԹ.— Ապրիլ 1ին Տէսթին մէջ «Խաւարի մէջէն»: Ապրիլ 6ին Լիոնի մէջ «Պամսոն եւ Դալիլա»:

Հ. Յ. Դ.

Խաիւղ-Մուլիոնի եւ Պիլեան քուռի «Վոսման» ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին կը հրահրուին բոլոր ընկերները: Օրակարգ՝ Հաշտեանութիւն հին կոմիտէի եւ ընտրութիւն նորի:

Լիոնի Շը՝ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրահրէ ֆրիստափոր, կուկուսեան, ջուարեան, ֆեռի, կայծակ, վրէժ, Գոթիք եւ Արամ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 9ին Գ. Թաղապետարանի մասնախումբը: Նաեւ պարտաւորի է: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Փոն տը Շէրիլի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին Օթէլ տը Ֆրանսի սրահին մէջ: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է: Ներկայ պիտի ըլլայ Լիոնի շը՝ Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

Լիոնի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 1ին ընդ. ծանկնօգնականի ճաշարանը: Ներկայանալ 1928ի անդամատեղութիւնը:

Մարտի 11-ի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովի կը հրահրէ ջարդարեան, ֆրիս, Արմէն-Գարո, ֆեռի եւ Գեորգ ջափուշ խումբի ընկերները այսօր Ուր. Իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Լիոնի «Կուկուսեան» խումբի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 8.30ին Բաֆէ տը իւր «Քոմիտէի ներքնասենեակը», 122 Cours Lafayette: Կարեւոր Օրակարգ:

Մարտի 11 Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 1.30ին Գրադարան Ընթերցասրահը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւոր է: Ներկայանալ անդամատեղութիւնը:

Լիոնի Գեոքի խումբի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 8ին ընդ. ծանկնօգնականի ճաշարանը: Տեսիլի Կայծակ, վրէժ, վիշապ, Գրիստափոր եւ Ապառաժ խումբի ընկերները ընդհ. արտակարգ ժողովի կը հրահրուին այս կիրակի կէսօրէն յետոյ ժամը 6ին Café Jardinի մէջ: Ընդ. Կ. Չուլէրեանի կողմէ: Բնագիտութիւնները նկատի պիտի առնուին:

ՀԱՍՈՎ ՍԻՄԻՐՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻՐՆԵՐ Հացագործ LA GARDE 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Téléphone-Trudaine 95.21

ՏՕՔԹ. Ա.Ս.Լ.Ա.Ն ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԹՈՒՐԻՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՒՓՈՒ ՀԻՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մասնաւոր յարկաբանութիւն մորթային եւ վիներակաւ պիտեան յարմարատան մէջ կը բովէ ULTRA-VIOLET Յարակալութիւնը: Գործարան, Ջրացան (Scientifique), Նեւրալի, Անարիտոսիւն, Ոսկրաթիւն (Rachitisme) եւ այլն: 16 Rue Bleue, ՄԷՐՈՒՐ Cadet. Հեռ. Provence 73-67 Կ'ԸՆԳՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9-12 եւ 2-7, ԿԻՐԱԿԻ 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ 29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61 Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժշկներ կը խնամուած ամէն տեսակ ներքին եւ վերջնական հիւանդութիւններ: Աչքի մասին գետը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շարաթ օրերը ժամը 4-6, Քթի, կը կորչի ու պահանջ մասնագէտը ամէն օրերը եւ Շարաթ օրերը ժամը 2-3: ԱՏԱՄՈՒՓՈՒՆ ԺԱՄԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ— ԲԵՐԱՆԻՆ ԱՅՐԱՆ ԿՊԱՐԱՎԱԶՈՒՆԵՐՈՒ ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Գիտողը գիտէ, չգիտողը ի՞նչ գիտէ: Ինչու՞ կը դիմէ միջնորդներուն: Ուղղակի դիմէ ապուխտ պատրաստող Եւսոթ ԽԱՅԿԱՅԵԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ: Khazadian Avedis, Chemin de Party, Route de Châtea Gombert, MARSEILLE.

Ի Ր Ա Ւ Ա Ր Ա Ն Մ. Չ Ա Յ Լ Ա Ք Վկայելու Փարիզի եւ Պոլսոյ իրաւաբանական համալսարաններէն, փոխադրուած է 31 Rue Saint Lazare, Paris. Այցելութիւնները կ'ընդունի ամէն առաւօտ ժամը 10-12 Nord-Sud: Notre-Dame de Lorette Tél. Trudaine 68.21

ԲԱՑՈՒՄ Է ՃԱԶԱՐԱՆ COSMOPOL ՆԱԻԿԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՆԹՈՒԱՆ 20, Rue Rodier, PARIS (9e), ՄԷՐՈՒՐ Cadet Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ պատրաստուած հանրածանօթ խոհաբարպայետեղքանիկ կողմէն օր արեւելեան նուազ եւ երգ: Կը ստեղծեն մասնաւոր պապարանքեր:

Դ Ե Ր Չ Ա Կ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ 95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հեռ. ամայն Nord 68 Ո Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE Չատկի առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայրենակիցներու, բացարձակ զեղչ կ'ընենք մեր գիններուն վրայ: Հազուադէպ, կերակուր չաւ եւ սոկուն կերպասներէ՝ 400 Ֆր. ԽՆԱՄՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՄՈՒՐՈՒՄ ԿՈՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՅԷ EXCLUSIVE ՀԱՅԵՐԵՆԻ, ԹՈՒՐԿԵՐԵՆԻ, ՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՆԿՆԵՐՈՒՄ ԳԻՆ 18 ՖՐ. Պէլիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ 3. ԱՐԹԻՆԵԱՆ 28 Rue Lesage, PARIS (20e) Métro Belleville Tél. Ménil. 61.21 ձոխ մթերք թէ նախկին եւ թէ ամենակերբն եղանակներով երգուած եւ նուազուած նշանաւոր երգիչներէ, կազմ, շարք, խմբերգ, Թաղապետ: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ թէ՛ մենք եւ թէ՛ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ձրի է: Ինչպէս նաեւ բորբաքիլ լա կրամֆօններ եւ արեւելեան նպարակներու լաւագոյնը ամենակցի բնալ գիներով:

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ ՆԱԿ. ԲԵՏԿԱՊԵՏ ԹԵՏԻԼԻՅԻ Կ. ԽԱՅԻ ՀԻՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ՄԷՐՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 42 Rue des Acacias, PARIS (17e) ՄԷՐՈՒՐ Elcadet Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

EMPIRE, Միգր-Չու. 37 Av. Wagram Գրիգոր Էրոլ ամենալաւ 2-14 de Paris Միլիթիլ ու ամանք ֆրանք 96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Այս եւ նոր մեթոտով դարմանուած զարմանալի արեւելեան հիւանդութիւնները (ֆրանկոֆոն, մամիզ) եւ վարիտի Ման. ռաֆիտա: Խըճամիս եւ արտա հրգակցութ. ամէն օր 9-12, Կիրակի 9-12:

ԻՐԱՆԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԻԿ E. STEFIKI Վկայելու իրաւագէտ, քաղաքական գիտութեանց վարժարանէն: 106 Ave. Kléber, Paris (16e) Հեռ. Passy 72.56 Կը ԿԱՍԱԿ ամենակարգ միջոցի մէջ քրատաւ մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները: Կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ: Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4-7: IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10) Le Gérant: F. SOUVIGNY

Մոսկուայէն հեռագրի մը համաձայն, կոլեւերը վերսկսած են Ամանուլլահի եւ Պէլէի Սաքայի կուսակիցներուն միջեւ, Մայրամի կողմերը, Քապուլէն 25 քիլոմետր հեռու: Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Ամանուլլահ Քանախարէն կը քալէ Քապուլի վրայ եւ արդէն իսկ հասած է Լազրի, ժայրաքաղաքէն 120 քիլոմետր հեռու: Նատիր Խան երբ Հնդկաստան հասաւ, Լահորի կայարանը հաւաքուած իսլամներ, Հնդկներ ու Սիխեր լաւ ընդունելութիւն ըրին Աֆղանիստանի բանակի նախկին հրամանատարին: Խան յայտնեց թէ չպիտի հանգստանայ՝ մինչեւ որ Ամանուլլահը կրկին գահին վրայ չտեսնէ: Ամանուլլահի ինչպատ ցոյցեր եղան:

Ի նչպէս ջախջախուեցաւ օղանալը Երէկ գրեցինք թէ Մարտի-Սայկոն թիւիք փորձող ֆրանսական օդանաւը չախջախուեցաւ Բանկունի եւ Պանկըքի միջեւ: Լրացուցիչ տեղեկութիւններու համաձայն, ֆրանսացի օդանաւորները երեքշաբթի առաւօտ Բանկունէն ճամբայ ելած էին եւ մօտ 200 մետր բարձրութենէ կը թռչէին, երբ յանկարծ օդանաւը կրակ առաւ եւ անմիջապէս ինկաւ ճախջախուած գետնի մը վրայ, Սիթթանի գետին եզրերը, Ինդէյքի կայարանին մօտ: Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն օդանաւը ինկաւ Մարթապանի ծոցին մէջ, ծովէն ոչ հեռու: Երկու սրունքներէն եւ ալտերէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ մեքենավար ժուռ, որ անմիջապէս փոխադրուեցաւ Բանկունի հիւանդանոցը: Մանաւանդ ձախ սրունքի վէրքը շատ ծանր է: Լը Պրի եւս վիրաւորուեցաւ ձախ դատակէն եւ ծունկէն, ինչպէս նաեւ ալ ոտքէն: Նոյնպէս Բանկունի հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ: Երբ օդանաւը վար ինկաւ, տեղացիներ փութացին եւ զանոնք ազատելով դրին եզան սայլի մը մէջ ու տարին թաթնոնի հիւանդանոցը, ուր նախնական խնամքները ստացան: Թղթատարը ամբողջովին փրկուած է: Թեթեւ վէրքեր միայն ստացած է ֆայրայ:

Օդանաւորները կտրած էին 10950 քիլոմետր ճամբայ:

Հուլիսի գանակարութիւնը Մարտ 4ին Ուաշինկթընի Սպիտակ Տան մէջ պիտի բազմի Միացեալ Նահանգներու նորընտիր նախագահ Հէրպըրթ Լուվր: Այս առթիւ պիտի կատարուին մեծ հանդէսներ, որոնց համար 137,000 տոլար վարկ յատկացուած է: Ամերիկայի գահահան կողմերէն Ուաշինկթըն պիտի գան մօտ 100,000 հոգի: Ծախքերը պիտի գոցուին 30,000 հանդիսատեսներու համար պատրաստուած նատարաններէն: Մէկ տոմսակը կ'արժէ 7.50 տոլար: Փէնսիլվանիա պողոտային վրայ նայող տունները 100 տոլարի վարձու կուտան մէկ պատուհանը:

20,000 հոգի պիտի մասնակցին տողանցքին, 4 մղոն երկարութեան վրայ, որ պիտի տեւէ երկու ժամ: 30 նահանգներու կառավարիչները ներկայ պիտի ըլլան: Հսկայ յաղթական կամարներ կը շինուին թափօրի անցքին վրայ: Տողանցքի պահուն մեծ թիւով օդանաւեր պիտի սաւառնին մայրաքաղաքին վերեւ, առաջնորդութեամբ Ղոս Անճէլոս ղեկաւոր օդապարիկին, որուն մէջ պիտի նստին Լինսպէրկ եւ ուրիշներ:

Հարստանիք սրոցկիսմաներու դէմ

Թայպի մէջ աշխատակից մը կը գրէ: Տրոցկիի Պոլիս աքսորուելէն ի վեր իր կուսակիցներուն դէմ հալածանքը աւելի կատաղութեամբ սկսած է: Անոնք բաց է ի բաց կ'ամբաստանուին թէ «պրոլետարիատի ղեկաւորութեան հակառակորդներու շարքերուն միացած են»: Անցեալ հոկտեմբերին Գերմանիա հրատարակուած նամակի մը մէջ Տրոցկի խորհրդային կառավարութիւնը կը նկարագրէ իբրեւ «կէրէնսկի վարչաձեւ» եւ կարմիր բանակը իբրեւ «Պոնափարթեան կազմակերպութիւն»: Տրոցկիի կուսակիցներէն Վ. Զմիտնով կը գրէ թէ «ներկայ կառավարութիւնը թէեւ կը գործէ Խորհուրդներու ձեւին տակ, սակայն թշնամի է պրոլետարիատին, եւ այս վերջինի պարտականութիւնն է պարթաբիլ իրական ղեկաւորութիւն եւ խորհրդային իրական կառավարութիւնը հիմնելու համար: Քաղաքացիական կռիւր շուտով իրականութիւն պիտի դառնայ Ռուսիոյ մէջ»:

«Իզլէստիա» մէջըրուսներ կ'ընէ այս գրութիւններէն: Խորհրդային ամբողջ մամուլը անխնայ պատերազմ կը յորդորէ Տրոցկիականներուն եւ Ալբերուն դէմ, որոնք կ'ամբաստանուին նոյն յանցանքով: Ստալինի աչքը մանեղու համար, Զիտովիե յօդուած մը կը հրատարակէ «Պրաւդա»-ի մէջ պահանջելով լուրջ մաքրագործումի ենթարկել կուսակցութիւնը:

Ամերիկայի նամակաւարներուն կոխը

Նիւ Եորքի Աշխատանքի Տաճարին մէջ առջի գիշեր հաւաքով մը կազմակերպած էին Տրոցկիի կուսակից համայնաւարները, բողոքելու համար Տրոցկիի արտաքսուումին դէմ: Հոնտորներ սկսան բողոքի ձառեր խօսիլ: Յանկարծ ներս մտան Ստալինի կուսակից համայնավարներ, որոնք մուտքի դռնէն ուղղուեցան դէպի բեմ՝ զայն գրաւելու համար: Երկու հակառակորդ հատուածներուն միջեւ սկսաւ կռիւ մը, որու ընթացքին բռնեցք, հովանոց, գաւազան, նոյնիսկ եղունգ շարժման մէջ դրուեցան: Ոստիկանութիւնը հասնելով մեծ դժուարութեամբ կրցաւ հանդարտեցնել կուսարարները:

Յուրսը վերսկսաւ

Մօտ 8-10 օրուան բարեխառն օդէ մը վերջ, ցուրտը վերսկսաւ փարիզեան շրջանին մէջ: Առջի գիշեր Չեմաշափը գերուէն վար իջաւ դարձեալ եւ շուրթերը սկսան սառիլ: Զորքը շարքի կէսօրէն վերջ պահ մը նոյն իսկ ձիւնեց: Յուրսի ալիքը կ'իջնէ դէպի Նորմանտի, դէպի Փարիզ Է Է դէպի արեւելեան Ֆրանսա: Եւրոպայի մէջ եւս ցուրտ վերսկսաւ: Ռուսիոյ մէջ գերուէն 24 ստիւնան վար ցուրտ կ'ընէ, Շուէտի մէջ 15, Ութրէլի մէջ 12, Պրիւիսի մէջ 10, Պրիւքսէլ 7: Ֆրանսայի մէջ բոլոր ցանքերու փճացումէն կը վախցուի:

ՅՈՒՆԻՅԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՔՐԱՆՍՍ 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 լ. 40 լ.
ԵԳԻՊՏՈՍ 3 »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՍԵՐԻԿԱ 6 տ. 10 տ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

ՀԱՐԱՇ
2
ՄԱՐՏ
1929
2 MARS 1929

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 895

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԶԱՅՆԵՐ

Այսօր հրատարակած ենք չէզոք աշխատակցի մը առաջարկը՝ Գաղթական Ընդհ. Միութիւնն մը հաստատելու մասին: Հայեր բոլոր երկիրներու, միացէ՛ք» նշանախօսքին տակ, աշխատակիցը պարզելով տիրող կազմալուծումը եւ անոր արտադրութեան հետեւանքը, ապագայ արդար, կարգ մը թելադրութիւններ կ'ընէ.

« Մենք կ'ուզենք հայ համազգային քաղաքականութեան մը գիծ մը ունենալ: Օրինակ՝ կազմակերպել Հայ Համագաղթային Միութիւն մը, ունենալ ազգագրապէս եւ անոնսապէս զօրաւոր հայ համայնքներ, պահել զանգուածները մէջն գնով Հայ եւ Հայ, կապուել հայրենիքին հետ, եւ ի հարկին զօրաւոր ազգակ հանդիսանալ հայրենիքի ազգային քաղաքականութեան համար:»

Այս ծրագիրը իրականացնելու համար, մեր հայրենակիցը կ'առաջարկէ.

- 1. Հիմնել Համագաղթային Միութիւն մը՝ կեդրոնը՝ Փարիզ մասնաճիւղը՝ ամէն ուր որ 40է աւելի Հայեր կան:
2. Այս Միութեան կեդրոնը կը հիմնուի Փարիզ, առ այժմ իրականացական խորհրդակցութիւնէ մը յետոյ, բարկացած Հայ անդամներէ, որոնց վեցը կուսակցութեանց ներկայացուցիչներ, երեքը՝ չէզոքներ:
3. Առաժմեայ կեդրոնը կ'ընտրուի վեց ամսուան համար, իրենական աշխատանքներ կատարելու պաշտօնով, եւ յետոյ կը կազմակերպուի ամբողջ գործը, ընտրութիւններով եւայլն:
Այս առաջարկին հետ միեւնոյն ատեն, սեղանի վրայ ունենալ բոլորովին տարբեր տեսակէտ մը:
Եզրօրոտին վերջին թղթակցութեամբ, ուսակազմներու պաշտօնակիցները՝ «Մարք մը կ'ուզենք» խորագրին տակ, կը յիշէ իրենց ինչ տարի առաջ արձակուած աղաղակ մը, եւ կ'եզրակցեն.

«Յոյս չկայ, գէթ այսօրուան գէթ վազուան համար, որ իսկապէս մը տանակ մարդ թով թով գան, եւ համաձայնի էս. կան ինչ ինչներու մասին եւ յետոյ քսաի մը հոգի, անոնցմէ պաշտօն առած, հաստատուեալ մարդ յաւաք տանին իրենց յանձնուելիք արտադրանքներու գործը: Կը մնայ միայն որ այդ անկարելիութիւնը տեսնելով, կուսակցութիւններն ու ժողովուրդը ամբողջով անհոգի ընդունին մէկ հոգի ղեկավարութիւնը՝ գէթ հինգ ամսուայ տարուան պայմանագրով:» («Արեւ», 20 փետրուար):

Իսկակապար օրկարը պարզեց սեպած է յիշեցնել թէ՛ այս անոր եւ յանդուգն» գաղափարը՝ մէջտեղ կը նետենք բացառաբար մի միայն այս թերթին խմբագրութեան անունով, առանց անոր հետի ո եւ է հաւաքական պատասխանատուութիւն չենու:

Այս անձար առաջարկն ալ հետեւանք է միեւնոյն մտահոգութեան.

«Ո՞վ չի խզճախարի, չի տանջուի տեսնելով թէ այս դարաւոր ժողովուրդը ամէն օր քայլ մը աւելի դէպի կորուստ կը գնէ արտադրանքի մէջ, եւ մեր ցանկութիւնները այդ անկումը անպակասօ՞ղ տակաւ չըլլալէ գատ նոյն իսկ վնասակար կ'ըլլան այդ գործին»:

Ու հաւատարկ թէ այս բոլոր չարիքին մոզական դարձան է խելք ու կամք ունեցող միակ անձ մը», կը պարզէ անոր ընտրութեան ձեւերը եւլն:

Ինչպէս կը տեսնէք, լու ու ձոր կայ երկու առաջարկներուն մէջ: Պերիտի մեր թղթակցին ծրագիրը, որ այնքան մատչելի է եւ օրուան պահանջին համապատասխան, շատ ալ տարբերութիւն չունի մինչեւ հիմա եղած թելադրութիւններէն: Անպարզաբար ըսենք թէ մենք, իբրև կուսակցական, կ'ուզէինք աւելի լայն տեղ տալ չէզոքներուն: Օրինակ, ոչ թէ վեց ինը հոգիներով խմբակներուն մը մէջ, այլ միայն երեք, վեցը պահելով չէզոքներուն:

Իսկ եզրօրոտի ուսակազմներուն ծրագիրը, զոր անոր եւ յանդուգն» կը կոչեն, պարզապէս ո՞ր եւ է քան չընելու տրամաբանութիւն կը մտնէ: Եթէ ուզէինք մանրամասնութեանց մէջ մտնել, կրնայինք այսօրու ընէ հարցնել.

«Ո՞վ է այն մէկ հատիկ մարդը, որ պիտի ստանձնէր այդ արտադրանքներուն ծրագիրը, որուն առջեւ զուրկ պիտի ծնէին բոլոր կուսակցութիւններն ու մարմինները: Գաղտնիք չէ օրինակներէ: Գաղտնիք չէ, նաեւ, կուսակցութեանց եւ ժողովուրդին տրամադրութիւնը: Տակաւին չենք յուզեր այդպիսի արտադրանքի սկզբունքի խնդիրը: Մէկգի զենով տեսականութիւն միակ մարդու մը իշխանապետութեան, այդպիսի արտադրանքի մը գնորդը եւ ծիծաղելի կապուելութիւն պիտի ըլլար արտադրանքի մէջ, մեր այս ցերեցան, եօթն անգամ եօթնութիւններուն մէջ, որ անգիտի կ'իմաստէն մէջ:»

Այնպէս որ, կարելի է իբրև զուարճալիք ընդունիլ «Արեւին» առաջարկը, եւ անցնիլ բուն օրակարգին, — զարուիներու կազմակերպութեան եւ կեդրոնական իշխանութեան մը ստեղծման մասին: Մենք շատ ենք զբաղած այս հարցով, ամէնէն պարզ եւ անպակասօ՞ղ իմաստէն վերածելով գայն: Եւ պէտք է զբաղիլ իրականութեամբ, մանաւանդ որ հետզհետէ ստիպողական կը դառնայ իրականութիւնը:

Մենք շատ ենք զբաղած այս հարցով, ամէնէն պարզ եւ անպակասօ՞ղ իմաստէն վերածելով գայն: Եւ պէտք է զբաղիլ իրականութեամբ, մանաւանդ որ հետզհետէ ստիպողական կը դառնայ իրականութիւնը:

ՍԱՄՈՒԼ ԹՐԲԱԿԱՆ ԵՆԳԱՂԹԸ

«Հայրենիք»ի խմբագրականին (Յիփտոր.)

«Մտ տարի մը առաջ կը ծրագրուէր 3 400.000 Թուրք բերել խորհրդային Միութեան սահմաններէն: Սակայն, ինչպէս խոստովանեցաւ Թուրք գաղթականներու տեղաւորման տեսուչը, այդ ծրագիրը վերջէն անկարելի եղած է գործադրել, եւ «ցարդ այս խնդիրը այնպէս մնացած է»:

Ինչպէս ուրիշ առիթի ալ Թուրք ենք, սխալ է այն կարծիքը, թէ էնկիւրի իրապէս կը ձգտի կովկասէն Թուրք գաղթականներ բերել Թուրքիա: Սխալ է այն պարզ պատճառով, որ ատոյժ տկարացուած պիտի ըլլար Թուրք տարրը Անդրկովկասի մէջ, — քան մը, որ իր հաշուին չի գար, քանի որ աչք ունի Անդրկովկասի վրայ:

Գալով Ռուսիոյ ներքին Թուրք - Թատարներ Թուրքիա տանելու ծրագրին, այդ արդէն այնքան ալ դիւրին գործ չէ, մանաւանդ որ բոլորեւնիքը իշխանութեան տակ անոնք կը գտնուին Ենդիսի լաւ, որ քան պիտի գալին Թուրքիա, եւ ըլլային անկախ Թուրքիայի իշխանութեան տակ: Արդիւստեւ Ռուսիոյ բոլոր տարրերն (բացի Թուրք շրջաններէն) Թուրք Թատարները ամէնէն աւելի կ'ուզուին խորհրդային իշխանութեան քարտեզակառութեան եւ Թոյլտուութեան՝ թէ տնտեսապէս աւելի ազատ ապրելով եւ թէ՛ քաղաքականապէս իրենց ազգային նպատակները իրագործել կարենայով:

Այս Թէ ինչու գարմանալի է Երբեք, որ 3.400.000 Թուրքեր Ռուսիայէն բերելու ծրագիրը չըլլու է ինչպէս:

Այդպէս չէ, սակայն, կացութիւնը պայմանեան երկիրներու մէջ, ուր որ Թուրքական գանգուածներ կ'ապրին տակաւին: Այդպէս չէ յունական կղզիներուն եւ Յունաստանին պատկառնող հողամասերուն վրայ: Այդպէս չէ, վերջապէս արաբական երկիրներու մէջ, ուր դեռ կան Թուրքեր:

Չուր էնկիւրի քաղաքական ակնկալութիւններ չունի: Չուր Թուրքերը, իբրև ազգութիւն, կորստեան են դատապարտուած: Ուստի ճիշդ այդ երկիրներէն է որ Թուրքերը կը գաղթեն դէպի Թուրքիա:

Սակայն, ուշագրաւ է, որ դուրսէն Թուրքիա մտնող Թուրք գաղթականները կը նախընտրեն տեղաւորուիլ Ենդիսի մէջ շրջաններու մէջ՝ իզմիրի շրջան, Կիլիկիա, Սեբաստիա, Տրապիզոն, քայլ կը խուսափին երթալ տեղաւորուելու «արեւելեան նահանգներ», այսինքն՝ Մեծ Հայաստան, որ ամայի կը մնայ եւ աւելի եւս կ'ամայանայ Թուրքերովական կոիւնտերուն հետեւանքով:

Եւ ասիկա հասկնալի է միանգամայն, որովհետեւ նախ Թուրքերուն մէջ ալ կ'ստահուէին չկայ «արեւելեան նահանգներ» տեսական ապահովութեան մասին, եւ ապա՝ Թուրք գաղթականներու փոխադրութիւնն ու տեղաւորումը «արեւելեան նահանգներու մէջ» հակառակ ծախքերու կարօտ է՝ հետադարձութեան, հարգողակցութեան միջոցներու եւ շինարարական նրկութեան պակասութեան կամ քաղաքականութեան պատճառով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐԲԵՒՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԿԷՃԸ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԵՒ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ՅԱՐԱՎՈՒՄՆԵՐԸ

Պոլսոյ «Վազըթ» թերթին Սուրիոյ Թղթակիցը կը գրէ.— «Սահմանային շրջանի բնակչութիւնը — բացի հոն զտեղաւորած կարգ մը խոսնակիչ տարրերէ — խիստ դժգոհ են իրենց վիճակէն: Կարճ այցելութիւն մը բուսական է հասկնալու համար թէ, այս շրջանի բնակիչները ո՞ր աստիճան անկեղծութեամբ կը փափաքին վերստին Թուրքական արդար գերիշխանութեան տակ մտնել: Տեղական արաբական թերթերն ալ ամէն ջանք կը թափեն երեւոյթները շարափոխելու համար:»

«Էլ ճա՛պ» թերթը՝ օրինակ՝ սուրիական սահմանին մասին խօսելով, կը գրէ.—

«Թուրքեւտորիական սահմանը անբնականօրէն վիճակ մը ունի: Սահմանին երկու կողմերը, իրարմէ հեռու բայց դէմ դէմ կան սահմանապահ զինուորներու պահականոցներ: Թուրք թերթերը երկար ատեն դժգոհեցան Թուրքեւտորիական սահմանին արդի վիճակէն: Բայց կարելի չէր լաւագոյն կարգադրութիւն մը ընել: միակ լաւագոյն կը պիտի ըլլար եթէ Թուրքերը քաշուէին Մարտին լեռան ստորոտը, ինչ որ անկարելի կը կարծենք: Միւս կողմէ անմընտրելի է կարգ մը թերթերու այն առաջարկը թէ պէտք է մինչեւ եփարք քաշել Ֆրանսա, զինուորները: Ի՞նչպէս կարելի է ընդունիլ որ Մարտինները 500 ռուարաբական զիւղերը: Մանաւանդ որ Թուրքերը չեն ուզեր քանի մը հարիւր քիլոմետր ետ քաշուիլ եւ աւելի նպաստաւոր սահմանագիծ մը ապահովել:

«Յայտնի է որ Մարտին լեռներն ու զիւղերը կը տեսնուին սահմանին այս կողմէն: Սահմանէն դիտող մարդ մը շատ դիւրութեամբ կրնայ տեսնել Մարտինի տունները: Ասկէ գատ Թուրքերը ամէն օր նոր զիւղեր կը հիմնեն սահմանամերձ զիւղերուն վրայ: Այս առթիւ միջադէպերը անպակաս են ամէն օր:»

«Ընդհանրապէս, յարձակումներուն կը մասնակցին նաեւ Թուրք զինուորները: Այսպէս՝ Թուրք զինուորներուն կողմէ սուրիական սահմանին դէմ յարձակումները կը շարունակուին, եւ յայտնի չէ թէ ե՞րբ վերջ պիտի գտնեն:»

Մինչդեռ, կ'ըսէ «Վազըթ», կացութիւնը բոլորովին հակառակն է, եւ սահմանային շրջաններուն մէջ հաստատուած Հայերն ու Քիւրտերն են, որոնք տեղական ոստիկան զինուորներու օժանդակութեամբ եւ կառավարութեան զրոյսով յարձակումներ կը գործեն:

Տրոցկիի դիմումը Լուսի փաշայի

«Տէլի Մէլի» Պոլսոյ Թղթակիցը կը հետազրէ թէ Տրոցկի վարչապետ Լուսի փաշայի դիմելով Թուրքիա բնակելու, ինչպէս նաեւ կարգ մը իրաւունքներ ունենալու արտօնութիւն խնդրած է: Վարչապետը արտօնած է որ Տրոցկի Պոլիս մնայ՝ մասնաւոր առեւտրականի հանդամանքով:

Կարգ մը շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Տրոցկի ներթական ծանր պայմաններու տակ կը գտնուի եւ թէ Փարիզի իր բանակամբ են: Ընդհանրապէս ուրիշներ ալ կը հաւատան թէ Սկանաւիանիոյ մէջ զբաղման մէջ պահ զրուած մեծ գումար մը ունի, զոր պիտի քաշէ՝ երբ մնայուն տեղ մը հաստատուի:

Թուրք յրեւ մը անբնականաբար

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Պոլսոյ մէջ ձերբակալուած է էպուլքարսը մէկ ֆիլիք անուն անձ մը, որ ամբաստանուած է թէ զրամի փոխարէն դաւաճանութիւն կը փորձէր հայրենիքին դէմ: Մարդը, որ խոստովանեցաւ իր յանցանքը, ծովային նախկին սպայ մըն է, վտարուած զինուորական ասպարէզէն: Իզմիրի մէջ խմբագրական քարտուղար եղած է Գրեմզատէ Հազըր պէյի «Հիւրը Յիքը» թերթին: Սակայն շուտով կ'ազատեն կը հրաւիրէ իր վրայ եւ այս պաշտօնէն ալ կը հեռացուի: Պոլիս չեկած, իզմիրի մէջ «Հիւրը Տիւրքիան» աւանդով հանդէս մը կը հրատարակէ: Առաջին թիւին մէջ, «Բաց նամակ Մարգարէին» վերնազրով յղուած մը գրելով դառն անարգանքներ կ'ուղղէ կ'ըսելի հասցէին: Ասոր վրայ դատարանի կը յանձնուի: Դատար դեռ չէ վերջացած:

Էպուլքարսըմ իբրև ծովային սպայ, լաւ կը ճանչնար իզմիրի սպաները եւ տեղեակ էր կացութեան: Ուստի կը մտածէ իր ծանօթութիւնները օտարներու ծախել ու հարստանալ: Այդ նպատակով շփման մէջ կը մտնէ օտարներու հետ եւ սակարկութիւններէ յետոյ կը յարմարի: Ըստ համաձայնութեան, 1000 թրքական ոսկի պիտի ստանար, երբ յանձնէր առաջին յատակազիծ կամ տեղեկութիւնները: Յետոյ, իւրաքանչիւր նոր տեղեկատուութեան փոխարէն նոր գումար պիտի առնէր: Ամիս մը առաջ, էպուլքարսըմ գործի կ'անցնի եւ հոս - հոն կը թափուի կ'աշխատի փաստաթուղթ ձեռք անցնելով: Ոստիկանութիւնը կ'իմանայ եւ իր լեզուազէտ ոստիկաններէն մէկը կը խոսնէ օտարներուն: էպուլքարսըմ կը յաջողի կարգ մը փաստաթուղթեր գտնել եւ յանձնելու կը տանի: Ստացողը կ'ըլլայ ոստիկանական պաշտօնեան, որ նոյնպէս կը վճարէ խոստացուած 1000 ոսկին: Չերբակալուածը դատարան պիտի յանձնուի:

ԿԵԱՆՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԷՂ

«Ն. Հայաստան»ի փետր. 6ի եւ 7ի թիւերէն կը քաղենք հետեւեալ լուրերը.—

Գործավարներու խորհուրդը առաջարկած է շոգադորձական գործավարութեան՝ 15.000 ռուբլի տրամադրել, թատարգէտի շրջանի գաղթականները տեղաւորելու համար:

Արշուղու է որ կառավարութիւնը Արթիկի չեչաբարէն եւ շինուածանութեան երկու տուն շինէ փորձի համար:

Վերջերս կը փի բազմաթիւ դէպքեր տեղի ունեցած են երեւանի մէջ: Փետր. 5ին, 1000է աւելի տեղերէ բռնիկ ուզուած է: Օրական 7-800 դէպք արձանագրուած է:

Համաձայն Լուսի փաշայի կ'անցնի բայց դեռ նոր է եւ դեռուար է նախատեսել յետագայ ընթացքը: Կառավարութիւնը օրաշաբթի ենթարկած է խուրձ մը բռնիկներ, համաձայնակի ղեմ պայք արելու համար:

Երեւանի երրորդ հիւանդանոցին մէջ 10 մահճակալ տրամադրուած է կրիփով վարակուածներուն: Առաջին հիւանդանոցին մէջ ալ նոյն կարգադրութիւնը պիտի ըլլայ:

Փետր. 20էն սկսեալ, Հայաստանի Թրքական դպրոցներէն եւ հաստատութիւններէն շնչուած են արաբական հիւանդանոցներ եւ տեղը դրուած լատինական նոր տաւերը:

Արքեպիսկոպոսի մէջ ցունտար 1էն սկսեալ պարտաւորիչ է նոր այբուբենի գործածութիւնը:

Անդրկովկասի իշխանութիւնը խնդրած է Մոսկուայէն՝ «Աշխատանքի Գործ» պատուանշանով վարձատրել Պղամալի օղու, որ մեծ դեր կատարած է նոր այբուբենը Արքեպիսկոպոսի մէջ ընդունելու գործին առիթ:

«ԱՆՊԱՐԱՐ ՀԱՅ ԿԸ ՏԵՂԱՌՈՐԵՆ»

«Վազըթ» այս խորագրին տակ կը հրատարակէ Սուրիոյ իր Թղթակցին ուրիշ մէկ գրութիւնը, որմէ կը քաղենք հետեւեալ մասերը.—

«Թուրքիոյ դէմ գրգռութեանց քաղաքականութեան աւելի ուժ տալու համար, տեղեկութիւն կը շարունակեն Հայեր տեղաւորել սահմանամերձ շրջաններու մէջ: Այս նպատակով, վերջերս որոշուեցաւ 8000 Հայեր տեղաւորել Սուրիոյ մէջ, եւ 240 հազար ոսկի հաւաքուեցաւ այդ նպատակով:

Մերձուոր Արեւելքի հայ գաղթականներու գետեղման յանձնաժողովին տուած տեղեկութեանց համաձայն, Սուրիոյ մէջ 12000 արիւստաւոր եւ 18 հազար երկրագործ Հայեր պիտի գետեղուին:

Անցեալները 347 հայ ընտանիքներ գետեղուեցան իսթէնուլուրէնի շրջանին մէջ: Այս ընտանիքներուն յատկացուած 3600 արտավար գետնին փոխարժէքը վճարուեցաւ կառավարութեան կողմէ:

Այս տարի ալ 5000 արտավար գետնի վրայ 1500 - 2000 հայ ընտանիքներ պիտի տեղաւորուին:»

ԱՏԱՆԱՅԻՆ մէջ հրդեհ Այրաստան

հրդեհ անցած շաբաթ: Այրաստանի քաղաքի արեւմտեան կողմէն գտնուող հրամատան մէկ մասը: Մարգարայի գոհեր ալ կան: ԱՐԵՒԵՆԵԱՆ նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր, անցեալ շաբաթ մեկնեցաւ դէպի Տիւրքիա, իր պաշտօնին զուրկ: Մարգարայի մասին կը տանի քանի մը նոր պաշտօնեաներ:

կարծի կամ գաւաթ մը լաւ տե-
սակ գրեցի մէջ, եւ առտու իրի-
կուն խմել ալ ըմպելիս կը վե-
րակնուցնէ ջրային դրո՛վելը եւ
ու՛ճ ու կորով կուտայ ուղեղին եւ
մկաններուն:

Կրիփէ վերջ յաճախ գեղձերը,
մասնաւորապէս աւաշին գեղձը-
նը երկար ատեն կը պահեն իրենց
մէջ Տիւանգու՛թեան շարադէտ
մանրէնքը, որուն հետեւանքով
այդ գեղձերը կ'ուռնեն, կը բորբո-
քին, կը թարախոտին եւ կը գո-
յացնեն կեղանկային (fistuleux)
պալարներ, որոնք սպիտակ վեր-
քերու նշաններ կը ձգեն:

Կրիփէ հետեւանքով երբեմն
թոքերուն մէջ արիւն կը հաւաք-
ուի, որմէ երբեմն առջը կուգայ
կրիփային թոքախտ, որ յաճախ
մահացու է:

Կրիփէ ապաքինողը, հակա-
ռակ անթոթութիւն զգալուն, բող-
բով կը կորսնցնէ իր անորոշակ
սակայն ան պէտք չէ անհոգ գրտ-
նուի, ալ պէտք է ջանք դնէ ու-
սելու: Թաճախ ենթական փափաք
կունենայ գրգռիչ կերակուրներ
ուսելու, կամ ինքզինքը տկար
զգալով կ'ուզէ սնուցիչ ըմպելիներ
խմել, սակայն պէտք է գիտնալ
թէ կաթը, պտուղները եւ խաղողը
յարմարագոյն ուսելիքներ են եւ
կարելոր մասամբ կը լրացնեն
միւս սնունդներուն պակասը:

Գալով մարդանքին, անոր մէջ
ալ նորարոյժ հիւանդը պէտք է
շափաւոր ըլլայ, ան յաճախ ինք-
զինքը ուժեղացի պալարով, կը
գանգատի թէ չի կրնար քաւել եւ
անոր առաջը առնելու համար իր
անձը կ'ենթարկէ երկարատեւ ու
յոգնեցողիչ մարզանքի, որուն
հետեւանքով կը յոգնի, կը քրտնի
եւ դիրբու պաղ կ'առնէ:

Պէտք չէ մոռնալ թէ կրիփին
կրնումը վտանգաւոր է եւ յա-
ճախ մահացու հանգամանք ունի:
Հետեւաբար կրիփէ ապաքին-
ողը պէտք է լաւ խնամէ իր
անձը, զգուշանայ ցրտառութենէ,
մասոր ու մարմնական յոգնու-
թենէ, դժուարամարտութենէ եւ
շափաւոր ըլլայ ամէն բանի մէջ:

Թատաղկայ յօրուածով պիտի
խօսինք ցուրտին պատճառած վնաս-
ներու մասին:

ԿԵԱՆՔԸ ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ ՄԷՋ

(Քաղուած Պոլսոյ Թերթերէն)

ԿԵԱՄԱՐԻՈՅ ՈՐԲԵՐԸ
Կեսարիոյ Առաջնորդարանէն
Պատրիարքարան գրուած նա-
մակէ մը:

«— Կեսարիոյ ազգ. մար-
մինները անպատեհ կը նկատեն
մնացորդ որբերը հոն պատսպարել
վերջնոր ազգ. բարեբարներէ եղած
չորը 2,000 ոսկիի գումարը
սպառած է եւ այժմ Առաջնոր-
դարանը տագնապալի կացութեան
մէջ կը գտնուի: Կոր դիմումներ
եղած են արտասահման, սակայն
գարդ ո՛րեւէ պատասխան ստաց-
ուած չէ: Ա՛մէն գնով որբերուն
Կեսարիայէն փոխադրութիւնը
անհրաժեշտ կը համարուի:

Տիրոջ սաստիկ ձմեռին պատ-
ճառով, ալ գործութիւն ու թշուա-
ռութիւն ա՛յնքան շտապեր են որ
դժուար կ'ըլլայ օգնութեան հաս-
նիլ բոլորին:

Չարիքը ամէնէն աւելի պէտք
է փրտուել որբերուն անուսումնա-
լուն մէջ, Ասոր հետեւանքով շտա-
նալու վրայ են գործութեան եւ
այլ տեսուր դէպքեր, որոնց ա-
ռաջը առնել դժուար կ'ըլլայ:
Յօրդոր, Կրտս եւ օրինական պա-
տիժ անզոր կը մնան»:

Մարտի 18-ը ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ
ԿԱՐՏԱՆ, (ՍՏՖ. ԹՁՊ.) —
Փետր. 24-ի կիրակի կէսօրէ վերջ,
Հ. Յ. Գաշնակցութեան ճան սրահը
լեզուած էր երկսեռ բազումութեամբ,
ի պատիւ Փետր. 18-ի տօնին, որ
սարքուած էր Հ. Յ. Գաշնակցու-
թեան կարտանի կոմիտէի նախա-
ձեռնութեամբ եւ մասնակցու-
թեամբ քրիստոսափոր, Ռոստոմ, Զա-
ւարեան եւ Կայծակ խումբերուն:

Ընդ. Յ. Չեքեան հանգէտ բա-
ցաւ բացատրելով օրուան իմաստը:
«Փետր. 18-ը ո՛չ թէ Գաշնակցու-
թեանն է, այլ հայ ժողովուրդինը:
Հայ ժողովուրդն է որ ստեղծեց
Փետր. 18-ը, անոր առաջնորդու-
թիւնը յանձնելով Հ. Յ. Գաշնակ-
ցութեանը»: Եղան նաեւ արտասա-
նութիւններ եւ երգեր:

Օրուան բանախօսն էր ընդ.
Ա. Մարտիրոսեանը, որ այդ օրե-
րուն անանատես եղած ըլլալով
բողջեցիկեան սարսփներուն, ման-
րամասնօրէն պարզեց բոլոր դէպ-
քերը, Հայաստանի խորհրդայնա-
ցումն է մինչեւ ապագամբութեան
օրը: «Փոքրիկ Հայաստանը բանտի
վերածուած էր, շրջապատուած
կարմիր եւ սեւ սուրճառններով:
Հայաստանը աւերակի վերածուե-
ցաւ թալանուելով հաւասարու-
թիւն քարոզող կազմակերպու-
թեան մը անարժան գործիչներուն
կողմէ:

«Հայ մարդը իրբեւ անհաստ
բոլոր իրաւունքներէն զրկուած էր
ու կը զրկուի դեռ Հազարներ քա-
տարուցան ձմեռն ցուրտին, կէս
մեծի՛ դէպի հիւսիսային սառուց-
եալները: Հայ տունը դարձաւ ա-
րեւելեան պանդոկ՝ կարմիր զին-
ուորներուն: Ու ձիւնով ծածկուած

Հայ իրաւունքներու խորէն հայ ժո-
ղովուրդը իր մարմինը շարժեց եւ
Հ. Յ. Գաշնակցութիւնը, հայ ժո-
ղովուրդի իսկական գաւազը գայն
առաջնորդեց դէպի կռիւ, վտարե-
լով թշուամիւն Հայաստանի սահ-
մաններէն»:

Հանգէտը վերջապա ուշ ատեն,
բայց ո՛չ ոք կ'ուզէր բաժնուիլ
Հանդիսականները դեռ մտիկ ընել
կ'ուզէին աւելի լաւ ըմբռնելու
բողջեցիկներու խաղերն եւ ձանձ-
նալու իրենցիսկական եւ հարազատ
առաջնորդները:

Վ. Հայկազն

ՔԱՆԻ ՍԸ ԹԻԻԵՐ
1929 թ. 30 ելմտական տարե-
շրջանին համար Անգլիոյ պատե-
րագմական ծախքերը պիտի ըլլան
40 միլիոն 545,000 անգլ. ոսկի,
անգնայ տարուընէ կէս միլիոն
պակաս: Այս գումարը որ 5 մի-
լիոն ֆրանքէ քիչ մը աւելի կը
բռնէ, պիտի յատկացուի 150
հազարնոց բանակի մը միայն, ո-
րուն մէջ չեն մտնիր գաղթա-
յին ուժերը:

Գրանս իր բոլոր զին. ուժե-
րուն յատկացուած է 7 միլիոն
300 միլիոն ֆր.:

Ամերիկա որուն բանակը կը
բաղկանայ 200,000 հոգիէ, տա-
րեկան ծախքը կը հաշուէ 19 մի-
լիոն 485 միլիոն:

Իսկ Գերմանիա որ օգանա-
ւային տորմիդ չունի եւ միայն
ծովային շատ փոքր ուժ մը կը
պահէ, յատկացուած է 400 կէս
միլիոն, իտալիա 65, ճափոն
6,200 միլիոն. իսկ Ռուսիա 10 մի-
լիոն ֆր. (պաշտօնական գու-
մար):

Կանդիսատեսներու ներկայու-
թեան մրցելով 1ի դէմ 1 հաւա-
սար մնացին:

Բաժակի օրէնքներուն համա-
ձայն, յաղթանակը որոշելու հա-
մար այս երկու խումբերն ալ
կրկին անգամ պիտի մրցին այս
անգամ Մարսէյի մէջ, մարտ
3ին, կիրակի, Olympique de
Marseilleի մարզադաշտին վրայ:
Այս մրցումը օրուան ամէնէն
զվիսաւոր մրցումը ըլլալով, ֆրան-
սական շրջանակները մեծ կա-
րեւորութիւն կուտան եւ յաղ-
թականը կը կարծեն թէ պիտի
յաջողի բաժակին տիրանալ:

F. C. Seteի հարաւ-արեւելքի
խիոյեան խումբն է եւ իր գորա-
ւոր կազմով մեծ համբաւ կը վա-
լելէ ամբողջ ֆրանսայի մէջ. կը
բաղկանայ եօթը ֆրանսացի, ե-
րեք անգլիացի եւ մէկ եուկո-
պա խաղացողներէ, իսկ Club
Francaish խումբը ֆարիզի ա-
խոյեանն է, որ եղանակը սկսե-
լէն ի վեր իր կատարած բոլոր
մրցումներուն մէջ, քնակաւորու-
թիւնն չէ արձանագրած, կազ-
մուած է ութ ֆրանսացի, մէկ
անգլիացի, մէկ հայ եւ մէկ հուն-
գար խաղացողներէ: ֆարիզի
խումբին մէջ կը գտնուի Սար-
գիս կարապետեանը, որ խումբ-
ին լաւագոյն յառաջապայքը ըլ-
լալով, պիտի մասնակցի նաեւ
այս կարեւոր մրցման: Խումբին
վարիչները մեծ յոյսեր դրած են
անոր բարձր խաղարկութեան
վրայ: Մարսէյի Հայերը որոնք
յաճախ իտալեան կ'իմասային
հայ մարզիկին յաջողութեան լու-
րերը, այդ օրը անշուշտ ներկայ
պիտի ըլլան մրցումին, մօտէն
տեսնելու եւ քաջալերելու հա-
մար զինքը:

Ֆրանսական բոլոր Թերթերն
ալ գնահատելով երկու խումբե-
րուն բարձր արժանիքը եւ շեղ-
տելով ընդհանուր իտալացիու-
թիւնը, 15,000 հանդիսատեսներ
կը նախատեսեն:

Գ. Գասապեան

ՉՄԱՐԱՆ ԱՒԵՐԸ ԱՆԱՏՈՒՄԻ ՄԷՋ

Իզմիրի եւ արեւմտեան Ա-
նատոլի մէջ գարնանային օդերէ
վերջ, գուրտերը վերսկսան: Գուրտն
ու տեղատարափ անձրեւները մեծ
փնամներ հասցուցին Պէրկամայի
մէջ, ուր բոլոր գաւառիկները մե-
ռան:

Քընքը եւ Թարսիսը գիւղա-
խումբերուն մէջ, բակլայի ցանքը
ամբողջութեամբ փճացաւ: Այս
շրջանի բակլայի ցանքը՝ ամբողջ
բերքին հարիւրին 50ը կը կազմէ:
Աֆրոններն ալ թէեւ սառնահար
եղան, բայց դիմադրեցին՝ կանուխ
տնկուած ըլլալով:

Պաքըր գետը այս տարի ալ
կարելոր փնամներ պատճառեց:
Ցասնեակ հազար արտադար մշակ-
ուած հողեր ջուրին տակ մնացին
եւ ցանքը փճացաւ:

ՔԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

Փետրուար 18-ը ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ
ԿԱՐՏԱՆ, (ՍՏՖ. ԹՁՊ.) —
Փետր. 24-ի կիրակի կէսօրէ վերջ,
Հ. Յ. Գաշնակցութեան ճան սրահը
լեզուած էր երկսեռ բազումութեամբ,
ի պատիւ Փետր. 18-ի տօնին, որ
սարքուած էր Հ. Յ. Գաշնակցու-
թեան կարտանի կոմիտէի նախա-
ձեռնութեամբ եւ մասնակցու-
թեամբ քրիստոսափոր, Ռոստոմ, Զա-
ւարեան եւ Կայծակ խումբերուն:

Ընդ. Յ. Չեքեան հանգէտ բա-
ցաւ բացատրելով օրուան իմաստը:
«Փետր. 18-ը ո՛չ թէ Գաշնակցու-
թեանն է, այլ հայ ժողովուրդինը:
Հայ ժողովուրդն է որ ստեղծեց
Փետր. 18-ը, անոր առաջնորդու-
թիւնը յանձնելով Հ. Յ. Գաշնակ-
ցութեանը»: Եղան նաեւ արտասա-
նութիւններ եւ երգեր:

Օրուան բանախօսն էր ընդ.
Ա. Մարտիրոսեանը, որ այդ օրե-
րուն անանատես եղած ըլլալով
բողջեցիկեան սարսփներուն, ման-
րամասնօրէն պարզեց բոլոր դէպ-
քերը, Հայաստանի խորհրդայնա-
ցումն է մինչեւ ապագամբութեան
օրը: «Փոքրիկ Հայաստանը բանտի
վերածուած էր, շրջապատուած
կարմիր եւ սեւ սուրճառններով:
Հայաստանը աւերակի վերածուե-
ցաւ թալանուելով հաւասարու-
թիւն քարոզող կազմակերպու-
թեան մը անարժան գործիչներուն
կողմէ:

«Հայ մարդը իրբեւ անհաստ
բոլոր իրաւունքներէն զրկուած էր
ու կը զրկուի դեռ Հազարներ քա-
տարուցան ձմեռն ցուրտին, կէս
մեծի՛ դէպի հիւսիսային սառուց-
եալները: Հայ տունը դարձաւ ա-
րեւելեան պանդոկ՝ կարմիր զին-
ուորներուն: Ու ձիւնով ծածկուած

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ամէն տարի ֆրանս. ֆետէրա-
սիօնը կը կազմակերպէ բաժակի
մրցումներ՝ որոնք կը մասնակցին
ֆրանսայի այն բոլոր մեծ ու
փոքր խումբերը որ վաւերաց-
ուած են ֆետէրասիօնին եւ բոց
դաշտ ունին: Ախոյեանական
մրցումներէ աւելի, այս կարգի
մրցումներն են որ մեծ փողով-
դականութիւն շահած են: Իւրա-
բանչիւր քաղաքի մէջ տեղի ու-
նեցած այս կարգի մրցումներուն՝
մեծ թիւով հանդիսատեսներ
ներկայ կ'ըլլան, ինչ ի ինչ ինտե-
ւելով խաղին եւ քաջալերելով
իրենց ընտրելին:

1929 տարուան բաժակին հա-
մար մասնակցող խումբերու թի-
ւը եղած է 392, որոնցմէ դեռ
յաղթական կը մնան 11 խումբ-
երը: Այս յաղթական խումբերէն
ամէնէն զօրաւորներն են Club
Francaish եւ F. C. Seteի խումբ-
երը, որոնք յունուար 3ին, Buf-
faloի մարզադաշտին մէջ 20,000

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԲԱՇԱԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ամէն տարի ֆրանս. ֆետէրա-
սիօնը կը կազմակերպէ բաժակի
մրցումներ՝ որոնք կը մասնակցին
ֆրանսայի այն բոլոր մեծ ու
փոքր խումբերը որ վաւերաց-
ուած են ֆետէրասիօնին եւ բոց
դաշտ ունին: Ախոյեանական
մրցումներէ աւելի, այս կարգի
մրցումներն են որ մեծ փողով-
դականութիւն շահած են: Իւրա-
բանչիւր քաղաքի մէջ տեղի ու-
նեցած այս կարգի մրցումներուն՝
մեծ թիւով հանդիսատեսներ
ներկայ կ'ըլլան, ինչ ի ինչ ինտե-
ւելով խաղին եւ քաջալերելով
իրենց ընտրելին:

1929 տարուան բաժակին հա-
մար մասնակցող խումբերու թի-
ւը եղած է 392, որոնցմէ դեռ
յաղթական կը մնան 11 խումբ-
երը: Այս յաղթական խումբերէն
ամէնէն զօրաւորներն են Club
Francaish եւ F. C. Seteի խումբ-
երը, որոնք յունուար 3ին, Buf-
faloի մարզադաշտին մէջ 20,000

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԸ

ԲԱՅՑ 02-ԻԸ 2ԵՌԻ-Ք ՏՈՒՆԻ...
— Լուի ֆուկաս 37 տարու, կը
ձանձրանար իր ծննդավայրին մէջ:
Օր մը յանկարծ հեռացաւ անկէջ
ու քաղաքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ
տեղ մը աշխատելով, տեղ մը գող-
նալով՝ հասաւ Փարիզ, ուր իր գըր-
պանի վերջին ֆրանքները յա-
կացուց փառաւոր ճաշի մը: Են-
տոյ սկսաւ թափառել թաղէ թաղ:
Թիւն մը զգաց: Փորը կը գաւէր:
Հանգարտելու համար, առանց
վարանելու մտաւ եօթյարկանի
մեծ բնակարանի մը գուրուները:
Փնտրեց եւ առանց գժուարու-
թեան գտաւ հազարեան խցիկը...
մտաւ ներս, դուռը փակեց ու
հանգստացաւ: Այս հանգստացու-
մը սակայն, շատ սուղի պիտի նըս-
տան:

ՏԵՂԵՒԻ ԼԷՆԻՆ 7 ՏԱՐՈՒԱՆ

ՏԵՂԵՒԻ ԼԷՆԻՆ 7 ՏԱՐՈՒԱՆ
մէջ կրած է հինգ դատապարտու-
թիւն: Անկեղծորէն եղաւ ամէնէն
ծանրը, 20 տարի տաժանակիր:

Ընկերներու հետ խմելէ յետոյ,
անոնց հետ ալ դուրս ելաւ գի-
նետունէն: Գրան առջեւ, առանց
պատճառի, վէճ մը ծայր տուաւ,
ու յանգեցաւ արքայապետի շար-
ուածները մեկնեցան, գետին փո-
ւով երկու դիակներ: Լէնե փախաւ
ոճիկ վայրէն. բայց բռնուցեալ
եւ միշտեւ ոստիկաններուն կ'եր-
գուրներ թէ կռիւին չէր մաս-
նակցած ու զէնք ալ չէր գործա-
ծած, զէնքը իր շապիկին տակէն
վար ինկան, մասնելու իր տէրը ...
որ դատապարտուեցաւ 20 տար-
ուան:

ՅՈՒՐԵԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի մէջ սաստիկ
ծմեռ մը կը տիրէ: Ճափուրի (ԱՇ-
նիսական) մէջ ջերմութիւնը գե-
ղոյէն վար 26 աստիճան է: Ե՛-
ւսակայի մէջ գերոյէն վար 23,
իսկ Երեւանի մէջ գերոյէն 13
աստիճան վար:

Երեւանի մէջ կռիփի դէպքե-
րը օրը օր կը շատանան:

ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՑՈՂ

Պոլսոյ Առեւտր. Սենեակը կը
զբաղի պատրաստութիւնով ընդհ.
ժողովին, որուն մէջ մեծ կարեւո-
րութեամբ պիտի քննուի ճարտար-
արուեստի եւ ծովային գործերու
վարկ յատկացնելու խնդիրը, որուն
համար 2,5 միլիոն ոսկի անհրա-
ժեշտ կը նկատուի: Որոշուած է որ
Խրկրագործական եւ Արհեստից
գործատուները հարիւրին 6 տո-
կոսով վարկ բանան ճարտարա-
ուեստին օժանդակելու համար:
Վերջին վիճակագրութեան հա-

**ԳՈՒՐ. — (Զեռքով) մէջքին վրայ բան մը կը փնտռէ, բնագրա-
կան շարժում մըն է. կը նստի յամբօրէն): Ա՛յդ էր կռիւը:**

(Քանի մը շունչ լուռութիւն. մուսյլ եւ առեղծուածային.)
Կ'ըլլայ ինչ որ կարելի է:
ԲԱՐԹ.— Եւ կարելի է ինչ որ կ'ուզուի. չէ՛: Կը լսե՛ս, խնամի՛:
Այդ բանը չպիտի ըլլայ: Անկարելի է:
(Կը մտնէ ճաքէ վագելով, յուզուած, գունատ,
անուշադիր. կը կտրէ բեմը, շփոթ է. կանգ կ'առնէ,
շուրջը կը նայի, կարծես պահուելու տեղ կը փնտռէ.
Կը տեսնէ մայրն ու պահ մը գայն կը դիտէ):
ՄԱՐԹԻԿ ԵՒ Թ. Ի ԿՐԵՆ.— Ի՛նչ կայ, ի՛նչ կայ:
ՇՅՔԷ.— Ան է... ան է... կուգայ նորէն...
(Գուրգէն ընդոստ ոտքի է. նորէն բնագրաբար
մէջքին վրայ բան մը կը շոշափէ. կը մօտենայ Թե-
ւելը բաց ճաքէի, որ ինկած է մօրը Թեւելուն մէջ
ու կը ջանայ գտնել իր հեծկտուրը. Գուրգէն կար-
ծես բանքեր կ'ուզէ բռնել. բայց շփոթ է):
Թ. Ի ԿՐԵՆ.— (Քաջ ու կորովի). Մի՛ վախճար, ես հոս եմ:
(Թագաւոր չի գիտեր ի՛նչ ընէ. շփոթ ու խցա-
հար կ'ուղղուի դէպի դուռ, կը դառնայ աղիկը կը
դիտէ. կը մօտենայ անոր ու կէս ծայտով, դողդո-
ջուն կը մըմնջէ. «Մի՛ վախճար, մենք հոս ենք»:
Կը հնչէ դրան զանգակը):
ԹԱԳ.— Ո՛վ պիտի երթայ դուռը բանալու:
Թ. Ի ԿՐԵՆ.— Դո՛ւն գնա...
ԹԱԳ.— Ե՛ս... Կ՛ս... Ե՛ս... այս ալ... այս ալ... (Յուզուած ու
հեւասպառ, կ'իյնայ անոռի մը վրայ):
(Թագաւորի կինը պահ մը կը դիտէ Գուրգէնը որ
կեցած է, մայլոյ ու կորովի. դէմքին վրայ կը կար-

**ԳՈՒՐ. — (Կարծես ինքնիրեն կը խօսի). Այո՛, պէտք է թափի
այդ արիւնը...
ԲԱՐԹ.— Ուրեմն լաւ սեղմէ կուտիդ...
ԳՈՒՐ.— (Շօր ծայնէն կարծես արթնցած). Ի՛նչ ըսիր, ա՛հ, այո՛,
(Պիչ, հայրը դիտելով). վախ չունիմ:
ԲԱՐԹ.— Անշուշտ, անշուշտ, վախնա՛լ... ուժի կ կաճքի տէր մարդ
ես, կանգնած մարդու մը դէմ որ վատութեան մէջ միայն կը գտնէ
իր ուժին փաստը... բո՛ւ՛ն, վախնա՛լ, քեզի յարմար բան չէ այդ.
Կը գգամ թէ սիրտդ հանդուրտ է, միտքդ պայծառ, գիտես թէ ի՛նչ
պէտք է քեզի...
ԳՈՒՐ.— (Ակուններուն մէջէն). Պէտք է թափի այդ արիւնը...
ԲԱՐԹ.— Կը տեսնե՛ս եւ ունի՛ս այդ ուժը...
ԳՈՒՐ.— Չեղբէս չի փախիր...
(Ճաքէ մօտեցած է Գուրգէնի. կարծես ուզելով
հետն ի վեր ըլլալ. մինչեւ վերջ կը հետեւի անոր
շարժումներուն):
ԲԱՐԹ.— Չէ՛ք՝ ըսիր քեզի. երբ մէջը փնտռես ուզելով, կը գտ-
նես հոն քնացած թարմ ուժեր. ուզէ ու կը շարժես զանոնք. ունիս
այդ ուժը. գիտես թէ ի՛նչ պէտք է քեզի:
ԳՈՒՐ.— (Խուփ բերանով). Ճար չկայ. պէտք է թափի այդ
արիւնը...
(ճար)**

**ԳՈՒՐ. — (Խուփ բերանով). Ճար չկայ. պէտք է թափի այդ
արիւնը...
(ճար)**

**ԳՈՒՐ. — (Խուփ բերանով). Ճար չկայ. պէտք է թափի այդ
արիւնը...
(ճար)**

ՅՈՒՐԵՑԻ ԹԵՐՅՈՒՆԸ

Վ Ե Ր Զ Ի Ն Ա Ղ Օ Թ Ք Ը

ԹԱՏԻԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԵՐԵՎԱ

"HARATCH"

ՔԱՆԱԿՆԵՐ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՔՐԱՆԱԿ 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

ԿԻՐԱԿԻ
3
ՄԱՐՏ
1929
3 MARS 1929

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 896

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱՉՂԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՈՉ ԹԷ ՄԱՐԴ ՄԸ, ԱՅԼ...

«Մարդ մը կ'ուզենք» աղաղակելով, եզրիպտոսի ուսմակավար...

Միջոցներ, այդ օրին չենք իջած տակալին, հակառակ շատ...

Արդյո՞ք տաքնապար կը ծագի անոնց հակամարտ ունակու...

Եթէ «Արեւ» լրջօրէն կը հաւատայ թէ «խելք ու կամք...

«Պէտք է հաւատայ՝ որ եթէ, ամէն բանէ առաջ, կուտակ...

Եւ իսկապէս, ամբողջ դժբախտութիւնը այստեղ է:

Երբ կազմակերպուած կուտակուածութիւններ կամ անոնց վա...

Եթէ ուրիշներէն օրինակ պիտի առնենք, «Արեւ»ը անշուշտ...

Բայց չըզեցանք նրաթէն: Ինչպէս ըսած էինք երէկ, իբրեւ...

«Կ'ուզէ՞ք որ գաղութները կազմակերպուին, ալլաւերու մը...

«Այսօր պետութիւն մը ունինք որ մեզի պէտք չի թողոր...

Արդ, մեր ամբողջ պահանջն ալ այս է, եւ եթէ միայն այս...

Իսկ այս ճամբուն վրայ ամէնէն խոշոր քարերը կը գտնուին...

Կ'ըզուցէ՞ք այս մեղքը, որ արդէն քրէական դառնալ սկսած...

Ինչ կը նշանակէ չարիքը պարզել, ակտիւաները ցուց...

Չարիքանց մեծ պատիւ պիտի ըլլար ըսել որ՝ եթէ միայն...

Այս թէ ինչո՞ւ հրապարակաւ խորհուրդ կուտանք բոլոր...

Այսպէս, ինչ որ կը գրեն այլապէս, կազմալուծման,...

Այս թէ ինչո՞ւ հրապարակաւ խորհուրդ կուտանք բոլոր...

Այսպէս, ինչ որ կը գրեն այլապէս, կազմալուծման,...

Այս թէ ինչո՞ւ հրապարակաւ խորհուրդ կուտանք բոլոր...

Այսպէս, ինչ որ կը գրեն այլապէս, կազմալուծման,...

Այս թէ ինչո՞ւ հրապարակաւ խորհուրդ կուտանք բոլոր...

Այսպէս, ինչ որ կը գրեն այլապէս, կազմալուծման,...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԶԱՐԺՈՒՄԸ ՊԱՐՏԱԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Պարսկաստանէն Թիֆլիսից մը կը գրէ մեզի:— Սօուչըուլաղի մէջ տակալին կը շարունակուին պարսկա...

Պարսիկները բաւական զօրք կը դրոնացուցած են Սօուչըու...

Սպասարութեան իսկական նպատակը դեռ չէ պարզուած,...

Նայ գիւղացիներ առած Անասուրի մէջ? Կեսարիայէն «Նոր լուր» կը գրեն փետր. 22 Թուականով:—

Չիւնհալը հոս ալ սկսած էր քանի օրերէ ի վեր, բայց նա...

Սօուչըու կը շրջին թէ 50—60 հոգի ստացած են Ուլու Գըշ...

Պարսիկները միայն առժամանակ կերպով կը տրուէին զաղ...

Եթէ գործադարութիւնը նպատակաւոր պատասխան մը տայ...

Թուրքիա գո՞ւ է իր վիճակին Թուրքիոյ վարչապետ ըսէ՞ք քաշա եւրոպական Թերթերու...

«Թուրքիա գոհացած երկիր մըն է այսօր, որովհետեւ իր...

«Չեզր քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

Գաղսկի Զինակցութեան շուրջ

Միջազգային մամուլը տակալին կը դադարի ֆրանքուպիստ...

«Ութըսթիլ Տակալատ» փետրուար 28ի իրիկուան թիւին...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

«Արտաքին գործադար Թէյֆիքի Քիւշուրի պէյ ալ խօսելով...

«Թուրքերու, Պուլկարներու եւ շուրաքարներու միջեւ կան...

«Սուրբ քաղաքակապէս կրնամ ըսել թէ աշխարհի խաղա...

Անկարելի է որ մեր երկրին ձեռնհաս պաշտօնատարներէն մէկը նման յայտարարութիւն մը բրած ըլլայ, քանի որ ոչ միայն Թուրքիա, այլ քրտանայի, Գերմանիոյ եւ իտալիոյ նման եւրոպական պետութիւններ անգամ պէտք ունին օտար դրամագլուխի:

Թուրքիոյ մէջ այլևս պատմութեան անցած է այն շրջանը, երբ օտար դրամագլուխին կը հետեւէր քաղաքականութիւնը, որ տիրուր դէր կը կատարէր: Նախկին պայմաններով եւ ձեռով գործելու համար Թուրքիա հող օտարներուն եւ անոնց դրամագլուխներուն առջեւ միանգամընդմիջ տակ են մեր դռները:

Արդէն նախկին վարչութեան տկարութեան հետեւանքով էր որ օտար դրամագլուխը այդ տ սակ ձեւ մը առած էր Թուրքիոյ մէջ: Իսկ Թուրքիան հանրապետութիւնը որ արեան գնով ձեռք բերած է իր անկախութիւնը, ծայր աստիճան դիւրագոյն է այդ ուղղութեամբ: Եւ ճիշդ այդ պատճառով է որ միւս ազգերուն հետ մեր հաւասարութիւնը պարտադրեցինք աշխարհին: Հետեւաբար դրամագլուխի խնդիրն ալ տարբեր ընդմիջ մը է ի կրնար ունենայ: Կը նշանակէ թէ նման պարագայի մը մէջ պէտք է ուշադրութիւն դարձնել պայմանագրութեան պայմաններուն եւ մանրակրկիտ քննութիւն կատարել:

Կասկած չկայ թէ ամէնէն աւելի օտար դրամագլուխի պէտք ունեցող երկիրներէն մէկն ալ Թուրքիան է: Բնականաբար կարելի է պնդել թէ Թուրքիա յաւիտեան պիտի կորենայ սեփական միջոցներով գոհացում տալ իր պահանջներուն:

Նկատելով որ հարստութեամբ միայն կարելի է պահովել երջանկութիւնը, ստիպուած ենք տնտեսական արտակարգ գործունէութիւն ցոյց տալ: Թուրքիոյ տնտեսական ծրագրներուն իրականացումը միջոցներով կը կարօտի: Իսկ Թուրքիոյ պիտոսէն անբաւական է, որովհետեւ անոր մէկ քառորդը արդէն արտասահման կ'երթայ: Մէկ խօսքով Թուրքիա վարկի պէտք ունի:»

Զմրան աւերկերը արտասանակի մէջ

Պոլիս, 2 մարտ.— Վոսփորի եւ Մարմարա ծովուն մէջ շողենալային երթեւեկները երէկուէն ի վեր բոլորովին դադարեցան: Ոսկելիչըր ստեղծեց: Վոսփորի մէջ խոշոր ստանակոյտեր կազմուած են եւ կը յառաջանան ղէպի հարաւ: Ղայաթիոյ կամուրջին առջեւ ստոյգները թուժք մը կազմած են: Բազմաթիւ հետաքրքրիչներ կը զիտեն այս անօրինակ տեսարանը: Դեհաստանի եւ արեւելեան կալիֆիոյ մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ: Ջերմաչափը տեղ տեղ գերոյն 32 աստիճան վար կը ցուցնէ: Վարշաւայի մէջ, սառնամանիքին պատճառաւ չուրի նեղութիւն կայ: Վայրաշարժները չեն կրնար չուրառնել կեդրոնական կայարանէն եւ կը ստիպուին 20 քիլոմետր ճամբայ կտրել չուր առնելու համար:

Ֆրանսուսի Մէջ

Ռոնի հովիտին մէջ Մարսելէն մինչեւ Վալանս, առջի օր աննախընթաց փոթորիկ մը պայթեցաւ: Երկաթուղիի աճրողը երկայնքին փոռուած են արմատախիլ ծառեր, հեռագրասիւններ, երկաթուղային նշանասիւններ եւայլն: Տրամադրելի բոլոր պաշտօնեաներն ու գործաւորները աշխատանքի լծուցան ճամբան մաքրելու համար: Կառախուժները այս պատճառով մեծ յապաղումներ կրեցին: Վինթիմիլայի կառախուժը 9.30 ժամ յապաղումով հասաւ Փարիզի կայարանը: Ստիպուեցան Լիոնի մէջ մասնաւոր կառախուժներ կազմել եւ ճամբայ հանել ղէպի Փարիզ: Փոթորիկը աւելի մեծ աւերներ գործած է Նիմի, Նարպոնի եւ Ալիքսանդրի մէջ: Գիւղի մը եկեղեցիին զանգակատունը թռաւ: Հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան: Նիւթական կորուստը աննշուելի է: Արլի շրջանին մէջ ուրականը շատ սաստիկ էր: Նովր թոցուց կարգ մը տուններու տանիքներն ու ծխնելոյզները: Արլի շրջանին մէջ ձիթենիները մեծ վնասներ կրեցին. յառաջիկայ հունձքը փճացած կը նկատուի: Ծովուն վրայ եւս փոթորիկը մեծ աւերներ կը գործէ:

Մաւապորա Քուպայի նախագահին դէմ

Հաճանայէն կը հեռագրեն թէ տեղական ոստիկանութիւնը յաջողած է ժամանակին երեւան հանել ընդարձակ դաւադրութիւն մը՝ ուղղուած Քուպայի հանրապետութեան նախագահ զօր. Ճերարտո Մաքատի դէմ: Չերքակալուեցան 20 դաւադիրներ, որոնց ծրագիրն էր կառավարութիւնը տապալել եւ իրենք անցնել իշխանութեան զուլը: Դաւադիրներուն մէջ է նախագահին հօրեղբորդին՝ Կուսիափո Մաքատո:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Փեթթօսի ոստիկանութիւնը երեւան հանեց բոլշեւիկեան նոր կազմակերպութիւն մը: Չերքակալեց 60 համայնավար պրոպագանդիստներ, որոնք յարաբերութեան մէջ էին Պերլինի եւ Վիէնայի համայնավար կոմիտէներուն հետ: Չերքակալուածներէն չորսը պարագլուխներ են:

Փետր. 10 օրաւան ընթացքին (փետր. 11—20) մեռան 2390 հոգի, որոն 54ը արկածով, 12ը անձնասպանութեամբ, 13ը ժամանանդէ, 60ը կարմիրտէ, 132ը հարսանիքէ, 123ը կեղծմոլոկէ եւն: Նոյն շրջանին կատարուած է 575 ամուսնութիւն: Ինձեմ են 1318 ուղ իրախաներ (653 մանչ եւ 665 աղջիկ): Փարիզէն դուրս Սէնի նահանգի միւս մասերուն մէջ ծնած են 384 երակայ, մեռած են 375 հոգի:

WALTER STRAMBI

ՆՐԱՎԱԳԱՆՆԵՐԸ
Քատուն Շան Գ'ելիզե-
Յայտագիր 7 մարտ ԵՂ-ի,
Մարտի 1 Տիւրքի-ի.— Վէ-
Պէրիճըրաշիցի բացումը ՊՐԱՄ-
ՍԻ Բ. Մէնֆորտին: Տէրիտի-
Յայտագիր 1. Ամպեր. 2. Տօներ:
(ՔԱՉԷԼԱՅԻ Քոնսիլիոյ Չերքէն'
-ու անգաւ.) ՐԱՎԷԼԻ՝ Սպարիտ-
կան Բափոտիա: Տոմեր՝ 2 40
Ֆր., թատր. Շան Գ'ելիզե՝ 13 15
Av. Montaigne և Տիւրքի մօտ:
Կը սկսի ճիշտ ժամը 21ին:

ՇԱՐՍԹ 16 ՄԱՐՏ ՍԱԼ ՓԼԷՅԷԼ

Յաւելուական միակ նուագա-
հանգէլ՝ աշխարհի ամէնէն հրո-
շակաւոր երգչախումբին ԴՈՒԻ
ԿՈՉԱԿԵՐՈՒՆ Դեկափար Մէրժ
ԵՐՈՍՏ (Exclusivité Columbia):
Տոմեր՝ Շան Գ'ելիզեի թատր-
ոնը, Տիւրքի և Վայալէի մօտ:
45 Rue la Boétie.

ԿՈՒՉՈՒՆ Թրիքօ շին. գործա-

ւորոււ. Ներկ, նմոշներով. Ժ.Ը
1-2, Sergin, 5 Villa Niel, Paris.

ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ

E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քա-
ղաքական գիտութեան յմա-
ժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Հեռ. Passy 72.56
Կը կ'ԱՏԱՐԷ՛ ամենակարգ մի-
ջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու
(AFFIDAVIT) գործողու-
թիւնները:
Կը ստանան ամուսնական
եւ այլ դատեր, դիմումներ
կը կատարէ պաշտօնատանց
մօտ:
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ
վերջ ժամը 4—7.

Փ Ա Ս Ս Ա Ր Ա Ն
ԳՐ. ԹԵԼԼԱՆՏԱՆ (ԳՐԻՄԻՅԷԼ)
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռ.ձայն Mémilmontant 66 64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական
գործիչներ, ամենալաւ պայմաններով:
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն, վրանց կանխավճարի:
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէն
վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30: Մէթրօ Mémilmontant. Թրամվէ
5 եւ 26, Օթօպիա BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Mémilmontant, Paris (XX)

Տ Ր Ր Ա Ց
Վ.ԿԱՏԱԼ ՓՈՒՐԻՉԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԲՐԻԿԱՆԷՆ (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne փարիզ Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շր. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel և Odeon Tél. Littre 60 46

ԱՐԱՔԱ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 49—31

Դ Ե Ր Ձ Ա Կ
ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ
95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հեռ.ձայն Nord 66 06
Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE
Հատկի առթիւ դիրքութիւն տալու համար հայ հայրենա-
կիցներու, բացառիկ գնով կ'ընենք մեր դիւնդուն վրայ:
Հազուաւ, վերաբրել լաւ եւ տակուն կերպասներ՝ 400 Ֆր.էն
ԽՐԱՄՈՒՄՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՄՈՒԲՈՒՐ ԿՈՐ

ՄՈՆՄԱՐՔՐԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐՁ ՀԱՅԿ. ՃԱՇԱՐԱՆ
ՃԱՇԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ
Ուր պիտի գտնէք համեղ եւ խնամքով պատրաստուած ա-
խորձահամ արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ
անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գիներով:
Սրահը կը տրամադրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաննե-
րով հարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնձոյքներու համար:
36 Rue Polonceau Paris (18e). Մէթրօ Պարպէս կամ Շաթլօ Ռուժ
Տէր եւ Տօրէն Գեղեճի ԶԱՓԱՐԱՆ

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՅԷԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just MARSEILLE, R.C.M. 77.162
Բնիկ Կետարացի եւ 30 տարեան փորձառու ապակառուցորդ: Կը պատ-
րաստէ ընտիր ապակառ. եւ երէկ, Կետարիոյ պղպեղով եւ չամբիներով:
Առաքում ամէն երկիրներու չամար՝ փոքրուքանակ եւ մեծաքանակ

EMPIRE, Միգլի-Չոյ. 37 Av. Wagram
Circue | Էրոյ | ամենայան | 2-14
de Paris | Միլիթեր | ու ասանք | Ֆրանք
ԿՈՒՉՈՒՆ Ժրաջան գոր-
ծաւորութիւններ
Թեմեւ աշխատանքի համար:
Գիմել Paturel, 125 Rue d'Av-
ron, փարիզ:

ԿՈՒՉՈՒՆ ժեռուէի ամէն
տեսակ գործեր
կարելու համար գործաւորու-
թիւններ: Լաւ վճարում: Գիմել
Mme. Korikian, 2 Rue du Doc-
teur Lucas Championnière, առա-
ջին յարկ: Մէթրօ՝ Իմալի:

ՍԱՆԱԿԷՑ ԲԺՇԿԱՆԷՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արքատ.
եւ նոր մեթոտով գործարտուած արանց
եւ կանանց մօրթի, արեւնի եւ զիններ-
հեռանդութեանց (Ֆրանկիտտ, Չեր-
մամիլ) եւ վարիտի: Մասն. լապտ-
ոսաթուղա: Խղձաժիտ եւ արագ խոր-
հրակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8,
Կիրակի 9—12:

WAGRAM AUTO
Կապաճով արտօնագրի ստա-
ցումը 100 Ֆրանքով:
73 Av. de Wagram Մէթ. Ternes
63 Av. Gde. Armée. Maillot
149bis Bd. Vilette, Aubervilliers

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
I. e. Géral: F. SOUVIGNY

Տ Ր Ր Ա. ՊՈՂՈՍԵԱՆ
36, Rue de Bellefond, 36
PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Poissonnière
Tél. Trudaine 88-77

Բ. ԱՐԳԱՐԵԱՆ
Վկայեալ հիւանդապահ,
նախկին տանապետ հիւան-
դապահ Արեւելեան բանա-
կին, 14 երկար տարիներու
փորձառութեամբ կը խնամէ
ամէն տեսակ հիւանդներ:
Մասաժ, վանառդ, փեթիւր,
փանաւան եւայլն: Վկայեալ
պարասներուն ձրի:
Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire
du Tours, Paris (6e).

ՀԱՅԵՐԷՆ ՓԼԱՔՆԵՐ
ՈՒՆԻՔ Ֆոնոկրաֆներ
եւ յայտնի արուեստա-
գէտներու փաթեթներ՝
Հայերէն, ցունարէն,
Թուրքերէն, շրէրէն,
Արաբերէն, Սպանե-
րէն, Ալթերիական,
Թուրուզական եւ Մարդեան:
Միակ ներկայացուցիչը Ֆրան-
սայի: Գիմել՝ Jos. de Padova,
117 Passage du Caire, Paris (2e).

ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ
ցունաստան գտնուող ձեր
պարագաները Ֆրանսա բե-
րելու համար, հարկաւոր է
ունենալ ֆրանսական պատ-
կան նախարարութեան ար-
տօնագիրը:
Մեր գրասենեակը կը գըս-
դի այդ ձեւակերպութիւննե-
րու հետապնդումով:
Գրեցիք ձեր պարագանե-
րուն Գիմել՝ CABINET JURI-
DIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand
Salonique, Grèce

Տ Ր Ր Ա. Ա. Ս. Ա. Ն
ՄԱՍՆԱԿԷՑ ԹՈՒՔԻՐՈՒ ԵՒ ՕՏԱՄՈՒՔՈՒ ՀԻՒՆԿՈՒԹԵԱՆՆԵՐ
Մասնաւոր յարկաբաժին մորթային եւ վիներական ախտերու
Կարմնատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով
Յօւացաւ, Ջղացաւ (Sciaticque), Նեվրալի, Անարիտուի, Ոսկրաբե-
թի (Rachitisme) եւայլն: Հեռ. Provence 73-67
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. 2—7, Կիրակի 9—12
Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԹԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, Կիրակի 9—12

Դ Ե Ր Ձ Ա Կ Ա Տ ՈՒ Ն
Թ. ՈՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
ձրի մեթոք անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու
ՎԵՐՁԻՆ ՆՈՐԱՉԵՒՈՒԹԻՒՆ
66, Rue d'Hauteville, Tél. Prov. 67-07 Métro, Poissonnière

Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ԿԵՆՏՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱՊԱԿԱՆ ՔՆՆԵԿ
Գիմել՝ Ուրբաթ առաւօտները 18 Rue de l'Alma, Asnières,
Seine Թէ. Grésillons: 14 50:
Իսկ երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը ժամը 3—4:
UNION, Cie. d'Assurances, 9 Place Vendôme, Paris.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՀԱՍՑԷԻՍ
Պատիւ ունիմ ճանուցանելու լարգոյ լաճախորդներուն
1929 Փետրուար 1էն ի վեր խանութս փոխադրած եմ 1 Rue
SAULNIER ձրի յարկաբաժինի մը մէջ, ուր պատրաստ
եմ վերջին նորաձեւութեան լաւագոյն կերպասներու
մեթոք մը: Métro CADET. Յարգանք
ՆՈՒՊԱՐ ԱՄՐԻՆԱՆՆԵՐ
(Գերման)

Դ Ե Ր Ձ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ց ԵՒ Կ Ա Ն Ա Ն Ց
Ամենատան, տակուն եւ վերջին նորաձեւութեամբ հարուստ
հագնի փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները դի-
մեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս օր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ ԳԵՂԱԿԱՏԱՆԻ
2 Rue des Chateaux, Paris (19e). Մէթրօ Combat եւ Belleville

ԲԱՑՈՒՍԵ Է
ՃԱՇԱՐԱՆ COSMOPOL
ՆԵՒԿԻՆ ԶԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ՌԵՍՏՈՐԱՆ
20, Rue Rodier, PARIS (9e). Մէթրօ՝ Cadet
Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ
պատրաստուած հանրածանօթ խոհարարապետերը անկի կործ-
ւմէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ:
Կը ստե՛նան մասնաւոր պապարանքներ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ — ԲԵՐԱՆԵՆ ԱՅՐԵՍ ՆՊԱՐԱՎԱՅՈՒՆՆԵՐ
ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Գիտողը գիտէ, չգիտողը ի՞նչ գիտէ: Ինչու՞ կը լինի
միջոնորդներուն: Արդարեւ գիմէ ապակառ պատրաստող
Նօթ խառնուեալ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Khanzadian Avedis, Chemin de Party, Route de Château-
Gombert, MARSEILLE.

Տ Ր Ր Ա. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԽ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԹԻՖԼԻՉԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒՆԿՈՒԹԱՆՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋՍԵՌՈՑԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒՆԿՈՒԹԱՆՆԵՐՈՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տօրէն՝ Տ Ր Ր Ա. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնաւոր քիմիկներ կը խնամ-
ւած են տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Այս քիմի-
կառ կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Գրք.
կորդի ու ականքի մասնագէտը ամէն օր 9—12, եւ Շաբաթ օրերը
2—3: ԱՏԱՐԱՐՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԱՉՔԻ ՀԻՒՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Տ Ր Ր Ա. Յ. ՏԵՐ-ԴԱԻԹԵԱՆ
ԵՐԵՎԱՆԻՅԻ, ՀԵՐԵՎԱՆԻ ԵՒ ՇԱՐՍԹ ԹՐԵՐԸ 3.30—5.30
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des Fêtes
Շափիկ մէջ ամէն օր 10-12, տղայաց, ներքին, աչքի հիւանդ-
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թէ. Շափիկ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱ ԵՆԴԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE
ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՔԻՐԵՆ ԶՈՒՆԵՐԵՆ
ԲԱՎԵՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ԳՐ
Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարագիտու
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Mémil. 61

«ԻՆՉ ԿՐ ՄՏԱԾԵՄ ՄՏԱԼԻՆԻ ՄԱՍԻՆ»

Տրոցկիի շարունակելով իր յօդուածաշարքը իր վտարման պատճառներուն մասին, կը գրէ:

Ի՞նչ է Ստալինը: Եթէ պէտք ըլլար կարճ սահմանում մը տալ իր մասին, պիտի ստիպուէինք ըսել: «Անիկա մեր կուսակցութեան ամենէն ուշագրաւ միջակ մարդն է»:

Իրապէս, Ստալին օժտուած է գործնական ոգիով, խճճեմութեամբ եւ հաստատամտութեամբ, բայց քաղաքական տեսակետէն իր մտայնութիւնը կը մնայ կոպիտ: Իրերէ տեսարան նախնական է: Իր փոքրիկ քաղաքով գրեթէ զոր ուսուցիչ կերպով որակած է «Լենինի միջին դպրոցը», եւ որուն մէջ փորձած է պարզել կուսակցութեան աւանդուած թիւերը, լեզուն է դպրոցականի սխալները: Բարձրագոյն անտեղեակ ըլլալով տարրականներու, չի կրնար հետեւիլ միւս երկիրներու քաղաքական կեանքին: Մէկ խօսքով, գործնական քաղաքագէտ մըն է, զորի ամէն ստեղծագործ երեւակայութիւնը, իր գործունէութիւնը սահմանափակուած ըլլալով միայն իր կուսակցութեան մէջ:

Երկար ատեն բարեկամներու փոքրիկ խմբակ մը միայն ծանցաւ զինքը: Բազմազան կերպով հարցազնուած իր միայն սահմանուած կը թուէր. իսկ այն իրողութիւնը թէ աշխարհիկ դեկաւար գեր կը կատարէ, ցոյց կուտայ թէ կ'ապրինք փոխանցման շրջանի մը մէջ, ուր բնականոն հաւատարմութիւնը խցուած է: Մնաց որ Հէլլենիստ ըսած էր արդէն: «Ամէն շրջան իր մեծ մարդերն ունի, ու եթէ անոնք չգտնուին, կը ստեղծուին»:

Ինչպէս բոլոր գործնական քաղաքագէտները, Ստալին հակասութիւններով լեզուն է: Կը գործէ առանց յստակագծի, ըստ դէպքի, եւ իր քաղաքական գիծը կարծիքի է պատկերացնել զիկզմակներու շարքով մը: Իւրաքանչիւր դէպքի մասին իրեն յատուկ վարդապետութիւն մը կը կողմէ, եթէ երբեք իր շուրջներուն պաշտօն չտայ դայն կողմէ: Մարդոց եւ իրերու հանդէպ արտակարգ շարժականութիւն ունի: Ոչ մէկ դժուարութիւն կը քաշէ ձեռքով ըսելու այն բանին, զոր դեռ երկէ սեւ կը կոչէր:

Պիտի յիշեմ դէպք մը, որ շատ յարմար է լրագրական յօդուածի համար, թէ եւ անձնագրէս ինծի կը վերաբերի: Վերջին քանի մը տարուան ընթացքին, Ստալինի գլխաւոր գործերէն մէկը՝ եղաւ Տրոցկիի «գահակցութիւնը»: Աճապարանքով արձակուեցաւ հոգեւորական յեղափոխութեան կարմիր բանակի կուսակցութեան նորպատմութիւն մը: Ստալին ինք տուած արժէքներու վերաբերման նշանը, 1924 թ. 19ին յայտարարելով: «Տրոցկիի ոչ մէկ մասնաւոր դեր խաղալ կամ կրնար խաղացած ըլլալ կուսակցութեան մէջ, ոչ ալ Հոկտեմբերեան ապստամբութեան մէջ»: Ամէն առթիւ կը կրկնէր այս խօսքերը:

Իր ուշագրութիւնը հրաւիրեցին յօդուածի մը վրայ, զոր ինք գրած էր յեղափոխութեան առաջին տարիներէն: Այդ յօդուածին մէջ Ստալին կ'ըսէր բառ առ բառ. — «Կատարման գործնական կազմակերպութեան ամբողջ աշխատանքը նուազ տարրուկեան անմիջական ղեկավարութեանը տակ Տրոցկիի, նախագահ Պետրոգրադի Սովետին: Բազմազան կերպով կարելի է յայտարարել թէ կուսակցութիւնը ամէն բանէ առաջ Տրոցկիի կը պարտի պահակագործին արագ»:

Երկրի ընդհանր իւրաքանչիւր անգամ պիտի ստանան իրեն ցոյց տրուած կոիւր պաշտօնը ճակատին վրայ թէ թիկունքը, սակայն անոնցմէ ոչ մէկը պիտի հրաժարի իր իրաւունքէն եւ պարտականութենէն: Գործը համար կուսակցութեան ներկայ ձգտումները: Երկրակազմը, ընկերակազմը հայրենիքի՝ մը համար: Այո: Ստալինի քաղաքականութեան համար: Ոչ»:

Թէ եւ պայմանները փոխուած են, սակայն խօսքերը մեզի համար պահած են իրենց ամբողջ արժէքը: Ստիպուած եմ քանի մը խօսք ալ ըսել Ստալինի պատրաստակարար կերպով ընդգիծող գիրքերու հարեկազմական շարժումներուն մասին:

Ինչպէս որ անձամբ ստուգեցի Պրիստի հասնելու, համաշխարհային մամուլին մէջ յայտնուած են կարգ մը զրոյցներ, որոնց համաձայն Տրոցկիի ընդգիծող խմբակները ահաբեկական գործեր կը պատրաստեն: Այս զրոյցներուն աղբիւրը բացարձակապէս պայծառ է ինծի համար: Բարեկամներու քանիցս, նամակ գրելով ազգաբարեկի թէ Ստալին մեծ շահ ունի նման գրապատմութիւններով մեզ վարկաբեկելու մէջ: Արդարեւ, դժուար է հաւատարմութիւն ընդգիծողները կը ղեկավարուին այսպէս կոչուած սպայակոյտի մը կողմէ, որ բաւական փորձառութիւն ունի զինքն ապստամբութիւն մը սարքելու համար, ընդհակառակն աւելի զիրին է «տրոցկիական» անանուն խմբակի մը վերաբերել ամենէն սեւ եւ անհաւատարմ ծրագրերը: Ստալին իր բոլոր ջանքերը այս ուղղութեամբ կը կատարէ ներկայիս: Այս նոր մեքենայութիւնը հրապարակելով խափուութիւնը չունիմ կարծելու թէ զայն անգործութեան պիտի դատապարտուի մէկ: սակայն յոյս ունիմ թէ այս ձեւով պիտի յորձմ իր քայքայող ուժէն մեծ բան պակասեցնէր:

Ստալինի կոիւր մեթոտները ստիպած էին զին արդէն 1926ին քաղաքական Բիւրօի մէկ ժողովին մէջ ըսելու իրեն թէ հետզհետէ գերեզմանափորի դերին թեկնածու կ'ըլլայ: — կուսակցութեան եւ յեղափոխութեան գերեզմանափորը: Այսօր նոյնը կը կրկնեմ աւելի ուժգին: Սակայն, ինչպէս 1926ին, ընդգիծողները խորապէս համոզուած են թէ Ստալինը չէ որ պիտի յաղթէ կուսակցութեան, այլ կուսակցութիւնն է որ խնդրէ պիտի անի: Ստալինի Պրիստի (4) ԱՆԻ ՏՐՈՑԿԻ

ՍՄՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻԻ ՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԹԵԱՐԱՐԸ: Ինչպէս յայտնի է, կործանելու համարապարտ մէջ որոշում արձեւեց հայտնաբերելու ներքին Օսմ. Հանրապետութեան վարչութիւնը: Պատրաստութիւններ կը տեսնուին ձեռնարկելու համար հայտնաբերող գործողութեանց, որոնք պիտի լրանան մարտի վերջերքը: Հայտնաբերողի հետեւանքով կարգ մը պաշտօններ կամ Եւրոպական գործադրութեան մէջ պաշտօնի պիտի կոչուին եւ կամ իրենց հատուցուած վճարուելով, վերջ պիտի տրուի իրենց պաշտօնին: Հայտնաբերողին յետոյ շէնքը կ'աւանդուին պիտի փոխանցուի: Գեռ յայտնի չէ թէ շէնքը քաղաքապետութեան մէջ ոչ ուրիշ պաշտօնատան մը պիտի յատկացուի:

Կարգացէք եւ Տարածեցէք «Յ Ա Մ Ա Ջ» Ը

ԿԵԱՆՔԸ ԹԱԻՐԻՉԻ ՄԵՋ ԹԱԻՐԻՉ (Սեփ. Թղթ.) — Հ. Յ. Գաշնակցութեան «Արժէք»-ի Աշխարհային Միութեան նախաձեռնութեամբ վերջերս կատարուեցան երկու յարգանքի երկրորդներ, մէկը՝ Արամի (Մանուկեան), իսկ միւսը՝ Կոնստանտին յիշատակին:

Այս երկու յիշատակներու առհասարակ ներկայ կ'ըլլան հարկուր երկուսն աշխարհային եւ կուսակցական մարմիններու ներկայութեամբ: Սակայն իրենց յարգանքները չեն զարգացնելու: Արամի կեանքն ու յիշատակը խաղաղութեամբ (Սալմաստ): Անուշտ այս նուիրատուութիւնները գնահատելի են եւ օրինակելի: Հանգուցեալի անձնական բարեկամ Պ. Վահէ Արծրունին եւս դամբանականով մը բնորոշեց անոր բարեմասնութիւնները:

ՄԱՍԻՍ

ՆԱԽ ՄԵՐ ԵՐԳԵՐԸ

(Գաշնակցար Գ. Կառուանի յիշատակին) Մի քանի շաբաթ առաջ, Փարիզի հիւանդանոցներէ մէկուն, վիրաբուժական գործողութիւնից յետոյ իր մահանոցներուն կնքեց երկուսուսուր զաշնակցար Գաշնակցար (Արթիւր) Նաւոսեանը:

Հանգուցեալը ընդի թիֆլիզցի էր: Ներքեւեան զարգացած սովորուցեց յետոյ դեռ, շատ եւ քիչ տարբեր հասակից որպէս զաշնակցար մի քանի տարի շարունակ հայկական եւ վրացական դերասան: Խմբերի հետ մասնակցելով օպերետային ներկայացումներին, Հայաստանում և Եւրոպայում, 1921 թ. մարտի սկիզբին միանալով ընդհանուր յորձանքին, մի քանի հայ դերասանների եւ երաժիշտների հետ անցնում է Կ. Պոլիս եւ ապա Իզմիր եւ Պուլիպարա, որտեղից Փարիզ կ'ուսանցան անցնող այնպէս:

Գաղթահայ ճանաչեցած կեանքի մէջ, դժբախտաբար, անգամ հայկական հանդէսներում եւ ինքնուրոյն յարմարութեան և զուարճութեան պահեր շատ քիչ են ունենում, որովհետեւ մեր գաղութները ընդհանրապէս գործի են շնորհալի հայ ժողովրդական երաժիշտներից եւ երգիչներից:

Երոպայի երաժշտական քարտեզում զարգացաւ մեր հայրենակիցները, մեր զուտ հայկական հաւաքողները: Ինչպէս եւ երգչուհի մեծ աստիճանով եւ երգչուհի մեծ աստիճանով եւ երգչուհի մեծ աստիճանով հեղափոխական յեղափոխական յարմարութեան և զուարճութեան պահեր շատ քիչ են ունենում, որովհետեւ մեր գաղութները ընդհանրապէս գործի են շնորհալի հայ ժողովրդական երաժիշտներից եւ երգիչներից:

Ինչպէս աւելի մի ժողովուրդ, նորպէս եւ հայ ժողովուրդը ունի իր ժողովրդական եւ ազգային երաժշտութիւնն ու երգչերը, որոնք հանդիսանում են իր կեանքի հայելին: Մահուանը օտարութեան մէջ, իր սիրած հայրենիքի կարօտն առնելու համար ժողովուրդը կը ձանձրանայ իր սրբից ու հոգուց խօսող իր երկրի հարազատ նուազն ու երգչուհի: Որքան էլ շնորհքով նուազն մեր երաժիշտ հայրենակիցները եւ երգչուհիները երաժշտութեան առաջնակարգ կտորներ չեն կարող հոծ մեծամասնութեանը նոյն հանգուցը պատճառել, ինչ որ հարաւոր է՝ եթէ ներքին կը կրկնէ հայկական եւ արեւելեան կտորները:

Անուշտ պիտի անարկին թէ դժբախտաբար երոպական երաժշտական գործիքների համար ձայնարկուած հայկական եւ արեւելեան երաժշտական շուկաները: Այսպէս անարկներին կ'առաջարկէի կ'ուսանալու հայաստանի երաժշտական զարգացմանը: Ինչ որ հարաւոր է՝ եթէ ներքին կը կրկնէ հայկական եւ արեւելեան կտորները:

Անուշտ պիտի անարկին թէ դժբախտաբար երոպական երաժշտական գործիքների համար ձայնարկուած հայկական եւ արեւելեան երաժշտական շուկաները: Այսպէս անարկներին կ'առաջարկէի կ'ուսանալու հայաստանի երաժշտական զարգացմանը: Ինչ որ հարաւոր է՝ եթէ ներքին կը կրկնէ հայկական եւ արեւելեան կտորները:

մատչելի ձևով, որպէսզի ժողովուրդը կարողանայ ըմբռնել, հասկնալ և ապօրինի քաղաքական գաղափարով:

Այսատուար ժողովուրդը սիրում է սիշտ պարզութիւնը:

Եթէ գրող եւ, գրիչը քաղաքական կեանքից եւ քաղաքական վերջին մատչելի լինողով:

Երգիչը, նազիւրը քաղաքական մէջ յղացած եւ սիրած երգերն ու երգանակները:

Հանգուցեալ դաշնակաշար շառուարը եւ թաղիստ ժողովուրդը նախընտրելի շարունակ միասին նազելով հայկական, պարսկական, ռուսական եւ եւրոպական պարի եւ երգի երգանակներ, շնորհիւ իրենց բնածին տաղանդի, այնպէս էին յարմարեցնել եւ թողարկել դաշնակաշարները, որ մեծ թաղութեամբ նազում էին միասին ոչ միայն հայկական, այլ եւ ռուսական եւ եւրոպական հաւաքովիներում:

Ախիստ՝ որ դառնադէտ մահը մեզանց խնայ մեր երիտասարդ դաշնակաշարը:

ԲԵՆՕ

ՊԵՐՈՒԹԻ ԴԷՊԻԵՆ ԾՈՒՐՁ

Պերուիէն կը գրեն Պոլսոյ թերթերուն:

— Փութոյ պնդութեամբ առաջ կը տարուին ոճիւն քննութիւնները: Իշխանութիւնները լուր կը մնան սակաւին կատարուած քննութեանց շուրջ: Մանր մուրը նոր ձեւերով թերթերը տեղի կ'ունենան եւ ազատ կը ձգուին, սակայն այն անձերը որոնք կեզորը բանտ փոխադրուած են, բանտը կը մնան, զրկուած ամէն հարգարարութենէ՝ եւ բանտէն կեզորը ստիպանաւոր կը բերուին ոմանք փոքրիկ հարգարարութեամբ համար եւ օրերով կը մնան ոստիկանատնը:

Գրաւուած թուղթերուն քննութիւնը յանձնուեցաւ ոստ. գործի Տորիբապետ Պոլսոյ թուր. Սարգիսեանի:

Կրուսակէ՛ր Պատրիարքին փոխտորգը ձանձորեան վրդ. բանտարկեալներուն ընտանիքներուն դիմումին վրայ, ալ զիջեց Լիբանանի վարչապետ Հապիպ փաշայի, բանտարկեալներուն ի նպաստ բարեխօսելու համար վարչապետը հետեւեալ պատասխանը տուաւ.

— Ո՞րքա՞ր ժողովուրդ փախաւ կամ փախցուցին, մեր համազումը այս է: Կտրուկ միջոցներ ձեռք պիտի առնենք՝ յայտնի դէպքերու կրկնութիւնը արգելելու համար:

Հաւատարմ աղբիւրը կը հարցնուի թէ տարօրինակ ձեռնարկ մը տեղի ունեցած է: Դատարար թուրքերէն լեզուով նա-

մակ մը կը ստանայ Հասէն թուրքական ստորագրութեամբ, ուր նամակագիրը կ'ըսէ թէ, Պերուիէ գտնուող Միսաբ Ահմադիէ 50, Նալպանտեանէ եւ Բենեամին Թամհոնեանէ 25 կան ոսկի վարձք ստանալով ինք սպաննած է Ս. Տիրուիին, ըսելով ըլլալուն համար, մինչեւ ձիւրը Շուրուր ինքնաշարժով Ահմադիին զինքը ձամբու դրած է ներկայիս ինքը կ'ըսէ իր խոյր (Հալէպի մօտ) եւ հետեւաբար ներառուեցան տարկուած կը մնան կարգ մը անմեղներ, որ պետք է արձակուին:

Հարգարարութիւնը կարեւորութենէ բոլորովին զուրկ նկատելով այս տեղեկատուութիւնը, եւ ոչ իսկ պարզ հարցաքննութեան եւ թարգմանութեան չ'անձը, որ Տիրուիինի կուսակցութեան կը պատկանին եւ անոր ընկերներն են:

Ոստիկանութիւնը ոճիւրագործին ինքնուրուի մատի մանրամասն եւ Յիզբիտ տեղեկութիւններ ձեռք ձգած է, բայց խոր լուր չ'իւր կը պահէ: Մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, Կիրիսիցի է ոճիւրագործը: Օրերու խնդիր կը նկատուի ոճիւրագործին ձեռքակալութիւնը:

Բոլոր հին ձեռքակալները, ինչպէս եւ Ս. Խաչ վարժարանի տնօրէն Գ. Ս. Գաւթեան բանտն են: Չեքրակայուեցաւ նաեւ Կիրիսիցի հայ դերձակ մը, որուն խնուութիւն առջեւ գործուեցաւ ոճիւրը ինչպէս նաեւ քովի հայ փոսպանը:

ԿԵՆՔԸ ԹՈՒՐԻՔԻՆՅ ՄԷՋ

(Քաղուած թուրք թերթերէն)

ՍԻՍԻՆՏԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՄԵՍ ԶԵՂՇՈՒՍ ՄԸ

Երեսուցիքը կը գոցուին թէ Տիւրքիայի Կարեւոր եւ կ'ըստ զեղծում մը տեղի ունեցած է, անհետան կարգադրութեան մը հետեւեալով: Երեսուցիքը վարչութիւնը ասկէ առաջ պայմանագրութիւն մը կնքած էր «Պրիթիշ Էմբլիքըն» անուն անգլիէ ամերիկեան ընկերութեան հետ, 35 միլիոն ֆրանկ ծխախոտ վաճառելու համար:

Վարչութիւնը կարծած էր թէ բաւականաչափ ծխախոտ կայ իր միջնորդներուն մէջ, մինչդեռ ապրանքի յանձնումի ատեն, տեսնուած է որ գտնուած ծխախոտը շատ հեռու է պահանջուած քանակը լրացնելէ: Այս դժուար կացութեան մէջ, պայմանագրութիւնը գործադրելու համար Միւնխտեր Վարչութիւնը ստիպ-

ուած է դուրսէն ապրանքներ գնել, անհամեմատ սուղ գիններով: Այնպիսի դրութեան մը մասնուած է որ հարկադրուած է 200 դրուշի յանձնել Երեսուցիքի ծխախոտները, որոնք հրապարակին վրայ 300 դրուշի արժէք ունին:

Միւնխտեր Վարչութեան տեղեկութիւնը տրուած է եւ քանի մը փորձագէտներ բեռնաւորման վայրը երթալով, ապրանքի հակակուցութիւնները նօթագրած են: Մասնագէտներու քննութեամբ հաստատուած է որ տեսակով եւ արժէքով բարձր ծխախոտները իրենեւ ատեն յանձնուած են: Միւնխտեան, ուրիշ առարկութիւն մըն ալ ծայր տուած է, որոն համեմատ վարչութեան գնած կարգ մը ատեն ապրանքները սուղ ցոյց տրուած են, եւ այս առիթով պահանջուած է մանրակրկիտ քննութիւն մը: Կը պնդուի թէ փաստերու արժէքը կարծուածէն աւելի բարձր է, եւ մէկ քանի միլիոնի կը հասնի:

Երեսուցիքի վաճառական մըն ալ Նէճիպ պէյ, 15,000 ոսկիի հասուցում պահանջած է Երեսուցիքի վարչութիւնէն, պնդելով թէ պայմանագրութեան համեմատ ծխախոտ յանձնուած չ'է իրեն:

Այս առիթով «Ճիւրմուրիէթ» մէջ խօսուած նատի կը գրէ.— Կասկած չկայ թէ թարգման ծխախոտի գործը մեծ տագնապ մը կ'անցնէ: Պոլսոյ մէջ, ծխախոտի շատ մը գործարար վաճառատուներ կային: Անոնց մէկ մասը գոցուեցաւ, եւ գոցուելու վրայ են, որովհետեւ սնանկութեան հասնելով փաստեր կ'ընէին: Գալով անոնց որ կրնան ոտքի վրայ մնալ, անոնք ալ աւելի կը նմանին իրենց ինչ ընելը չ'գիտցող շուարողներուն:

Բոլոր ատեն կը գոցուին թէ մեր ծխախոտի գործը շատ գեշ կացութեան մը մէջ կը գտնուի: Եթէ ասոր վրայ աւելցնենք այն որ ծխախոտի արտաքին առեւտուրով բնաւ չենք զբաղիր, իսկ մեր միջակայքները գիշեր գերեզ կ'աշխատին, այն ատեն կացութեան գեշութիւնը աւելի լայն սահմանի վրայ կը տեսնենք:

Ինչո՞ւ այսպէս, գեշութիւնը ուրիշ՞ կուգայ: Վաճառականներուն գիտարար բողոքը ծխախոտի միւնխտեր Վարչութիւնն է:

Այս բողոքը ճիշդ ըլլալ թէ սխալ, իրականութիւն է որ մէջ տեղը բան մը կայ. այն թէ՛ մեր ծխախոտի գործը վաճառքի մէջ չ'է: Եթէ ուշադրութիւն չ'արձանենք, այս վիճակը վատեն կրնայ վատթարի վերածուիլ եւ ասոր հետեւանքով ալ երկիրը կը կորսնցնէ իր

արտաճան շատ արժէքաւոր մէկ ձիւրը:

Կասկ մեր արտադրութիւնը պետքէն շատ աւելի է: Միւնխտեր Վարչութեան տարեկան սպասուածը 10-12 միլիոն ֆրանկ է, իսկ արտադրութիւնը՝ 50-60 միլիոն:

Յետոյ, Միւնխտեր Վարչութիւնը կարելի եղածին չափ քիչ ծախք ընելու է, որպէսզի առեւտուցը հաստատուի: Միւնխտեր ատեն զբաղելու է ծխախոտի արտադրութեան սահմանափակումով, մասնաւորութեան եւ հակակոչի խնդիրներով: Միւնխտեր, վարչութիւնը պարզ յաճախողի մը գիտքը կը բռնէ ծխախոտի մշակներուն հանդէպ: Եւ այսպիսի յաճախող մըն է, որ չ'հարկին կրնայ շահագործուիլ ընել, եթէ ուզէ:

Խոսքին ճիշդը, Աստուծոյ մնացած է ծխախոտի գործը, որ մեր արտաճան մէկ շորորդը կը կազմէ:

ՍԱՍՈՒԷԼ - ՍՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐՄԱՐԱՆԸ

Հարաձ օր խմբագրատան մէջ ընդունեցինք այցելութիւնը Միւնխտերան վարչապետներէն Հ. Գաբրիէլ Նահապետեանի ու Հ. Սահակ Տեր-Մովսէսեանի, որոնք ժամանակէ մը ի վեր փարիզ եկած են, վարելու համար Սէպտի Սմոնէլ - Մուրատեան վարժարանը:

Գարգող արդէն բացուած է. սակայն աշակերտներու թիւը տակաւին սահմանափակ է 15 հոգի միայն, որոնք կը կազմեն երկու դասարան, առաջինը կը բաղկանայ 11 հոգիէ, իսկ նախապարաստական կարգը — բնաւ հայերէն չ'գիտցողները — 4 հոգի է: Բացի մէկ աշակերտէ, որ անձնական ծախքով կ'ուսանի, միւսները բոլորն ալ բարեբարներու սաներ են: Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան ունի տասը սան, Պ. Պոլոս Նուպար՝ երկու եւ այլն:

Շէնքին կահաւորումը գրեթէ աւարտած է: Սակայն 100-150 աշակերտ կարենալ պահելու համար, հարկ պիտի ըլլայ ներկայ շէնքին կից յաւելուածական բաժնի մըն ալ կառուցանել:

Հ. Յովհ. Ազգերեանէն զատ, այժմ Սմոնէլ Մուրատեան վարժարանին մէջ կը մնան Հ. Գաբրիէլ վրդ. Նահապետեան՝ իբրեւ Միւնխտեր, Հ. Սահակ Տեր-Մովսէսեան՝ փոխ-տեսուչ եւ Հ. Սարգիս Սուրահանեան՝ ուսումնապետ:

Բացի 15 աշակերտէն, որ ներկայիս դպրոցին մէջ կը մնան,

արձանագրուած են՝ գանազան երկիրներէ՝ ուրիշ 30-35 աշակերտներ եւս, որոնք հետզհետէ պիտի հասնին: Զառաջիկայ տարուան համար Միւնխտերան Հայերը կը յուսան մեծ թիւով աշակերտներ ունենալ:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ԿԵՆՔԸ ԳՍՆԻ ՄԷՋ

ԳՍՆ. — Նիսի Շրջանային կոմիտէի հովանաւորութեամբ տօնուեցաւ Փետր. 18 թարեղարձը, Փութի մէջ: Նախագահ Արշակ Մուշեղեան՝ բանայով հանդէսը, բացատրեց օրուան նշանակութիւնը: Մեր հայրենակիցները փութեամբ էին նիսին եւ գանազան տեղերէ, մեծ կարօտով տեսնելու հանդէսը: Գարգառ Մասպարեան՝ երկար օրէն բացատրեց Փետրուարեան յիպոփոսութիւնը: Վերջապէս շէնքեց. «Հ. Յ. Գալուստեանի» շէնքի դազրի իր աշխատանքներէն, մինչեւ որ իրականանայ ազատ ու անկախ Հայաստանը՝ իր միացեալ նահանգներով:

Հանդէսը վերջացաւ երգերով եւ արտասանութիւններով: Ժողովուրդը մեկնեցաւ խոր տպաւորութեան տակ:

Կ Ի Փ Շ

Ազգերու Գաշնակցութեան առողջապահական բաժնին կողմէ քարուած տեղեկութիւններու համաձայն, վերջին շարժումն մէջ, կիրիի հետեւեալով միջինը կ'իւր շատցած է գանազան վայրերու մէջ: Հոյանտայի մէջ, կիրիի պատճառով հանրային սպասարկութիւնները դժուարեան մատուցուած են: Այնպիսի մէջ, միջինը համեմատութիւնը բարձրացած է 1000-ին 49,9ի:

Փարիզի մէջ, ալ Կիւնխտեանութիւնը հասած է 29 առ 1000ի: Ամենէն աւելի կիրի են որ կը վարակուին: Լիւի մէջ ալ հիւանդութիւնը տարածուած է եւ հիտոցիտէ կը վարակէ Լիւիի հարաւային մասերը, ուր մահացու դէպքերու համեմատութիւնը փետրուարի 31-ն մինչեւ 20, բարձրացած էր 33 առ 1000ի:

Իտալիոյ մէջ, կիրիքը ամենէն աւելի տարածուած է հիւսիսային կերտնական գաւառներուն մէջ:

Մինչեւ Պուտափէշտ, կիրիի մահացու դէպքերու յաւելում մը կը նշմարուի: Բայց դեռ վարչապետը կը մնայ վարակուած:

Առիասարակ սակայն, համաճարակը նուազելու վրայ է Սկանտինավեան երկիրներուն, Սկոպտիոյ, Իրլանտայի եւ Անգլիոյ հարաւային մասին մէջ:

Փարիզի մէջ, առողջապահական սպասարկութիւնը դիւրացնելու նպատակով եւ նահապետական արտոնութեամբ, 350 դեղարաններ բաց մնացին կիրիի օր:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԸ

ԿՈՏՐԵՍ ԱՍԵՂ ՄԸ ՈՐ 100000

ՔՐԵՆԻ ԿԸ ՆՍՏԻ — Այն օրէն ի վեր որ կիրիքը իրենք զիրենք հաւասար նկատելու ելան այրերուն, ինկան սխալ ձամբու մէջ: Այնքանից որոշուեցան տուէն, մոռցան սոսկելու ճարտարութիւնը, պնակ լուարը Գալուստեանի, երկիրը բարդ գիտութիւնը ու տուն գործնելու հարստութիւնը: Ինչ զրին տեղը: Կիրիք լեզուի անսպաս շարժականութեան վրաս հետքով, փորձեցին փաստաբան ըլլալ, առանց անգրագանալութեամբէն լեզու չի կրնար արտասանել ամէն խօսք: Կարկանդակ մէջ վարկետ էին: Առանց գիտնալու անգրագանալութեան տարբերութիւնը, ելան բոլոր կամ ատամնաբոյժ ըլլալը:

Այսպէս էր որ Տիկին Գ. ատամնաբուժուհի, զո՞հ գեղացի իր սխալին: Բայց շատ ուշ էր արքաբացաւ, տեսաւ որ մէկ անգը իրեն 100,000 ֆրանքի նստած էր: Իր յաճախորդութիւններէն մէկուն ակնաւ ինամելու համար, երբ կը փորձէր զգայալութիւնը գաւառ մասը, ասեղը կորցնաւ. անոր կտորը մնաց ակնային խորը եւ հակառակ իր գերմարդկային ճիգերուն, չուզեց զուրս ելլել: Կը մնար դիմել վերջին միջոցին, — վերջոյ շարժեց անունը ու կզակը ամբողջ քակել: Բայց այդ ալ վեր էր իր ընդունակութենէն ու մասնաւոր քաղցրութեան: Առաջ իր դժբախտ ու անպատեհ յաճախորդուհին ու տարաւ հիւանդանոց, ուր հակառակ երկք գործողութիւններու, ասեղին ծայրը գուրս չելաւ, ընդհակառակն, ստիպեց կիրիքը որ երկու ամիս մնայ հիւանդանոց:

Երբ ինչ՞ յաճախորդուհին, երկու ամիս տանջանքէ յետոյ՝ ելաւ հիւանդանոցէն, ասեղին ծայրը յամառօրէն դեռ հոն էր, ակնային խորը, ու մասնագէտները կիրիք ձամբը էին գլխու յոռետես օրորումներով:

Կիրիքը քաղաք անձարակ բժշկուհիին դէմ: Գատարանը թէեւ չըլցաւ ասեղին ծայրը իւրիւր ակնային խորէն, բայց բժիշկ կիրիքը դատապարտեց 100 000 ֆր. հատուցման:

ՍԱՐԷՆ ԶՈՐԷՆ

Առաջին օմնիպիւսները կը կոչուէին «Փարիզիէն»:

Գերմանիոյ մէջ պատրաստուած վայրաշարժը՝ «Սաքսոնիա» առաջին անգամ լայնակից 8րէզուրն գիծը կտրեց: Այժմ գերման շոգեկալները կը կտրեն օրակալ երկարութիւն մը որ համապատասխան է երկրէն լուսին հեռավորութեան երկուքին:

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐՈՒՆԸ

ՎԵՐՁԻՆ ԱՂՕԹՔԸ

ԹԱՏՐԵՐԻ ԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ

(1915—16ի աքսորի շրջանէն)

Գ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

(Մեղմորէն գայն դէպի դուռ կը հրէ, չափէ մտած է Գուրգէնի թեւը թեւը մեկնելու պատրաստ. Գուրգէն յուզուածով կը դիտէ բոլորը. գործով կը սեղմէ չափէն ու կը ջանայ գայն իրմէ բաժնել, չափէ կ'ընդհիմանայ):

ՇԱՐԷ. — Միշտ հետոյ...
ԳՈՒՐԳԷՆ. — Ոչ, ոչ, չես կրնար:
ՇԱՐԷ. — Այո՛, մի խօսիր:

(Կինը եւ Թաւուր թեւերնին բացած են ողջագուրուելու համար. Գուրգէն եւ չափէ կ'առաջանան, բայց բարձրման կանգնած անոնց միջեւ կ'արգիլէ):

ԲԱՐՔ. — Ո՛չ, ո՛չ, ճիշտ փրկող պարանի պէս. զացէ՛ք, զացէ՛ք, մի՛ կենաք ալ:

Մեղմորէն կը հրէ գանոնք դէպի դուռ. Գուրգէն եւ չափէ իրարու փարած կը մեկնին. կինը լուռ կուլան. բարձրման գաղտագողի արցունք կը քորէ. պարտէզին նայող պատուհանը կը բանայ ու ծուծ կը դիտէ. շուրջը կը հիւսարկին):

ԲԱՐՔ. — Պարտէզ ի՞նչ... սը՛ստ... այո՛, այո՛, կամաց, հանգարտ... սը՛ստ... մի՛ խօսիր, այո՛, այո՛, զացէ՛ք, զացէ՛ք: Ա՛հ, քաջ աղջիկ... անո՛ւն, անո՛ւն... առանց ետ նայելու, առանց ետ նայելու... ա՛հ, զացին... (Անոն մը կ'առնէ ու պատուհանին առջեւ կը նստի):

Հիմա սպասենք... (Մարքիկ բազմոց մը կ'առնէ ու կ'երթայ բարձրմանի ոտքերուն քով կը նստի: Թաւուր եւ կինը բարձրմանի ետեւը կը նստին առողներու վրայ):

ԲԱՐՔ. — Կնի՛կ, վեր տանիք կ'ելլես, հա՛, տաշեղներու պարկ մը կը պարպես, քովը վառ մոմ մը կը ձգես ու կուգաս...
ՄԱՐԷ. — Հասկցա՛ւ. (Կ'երթայ անպարանքով. լուռութիւն մը. Մարքիկ կը դառնայ):
ԲԱՐՔ. — Եղա՛ւ...

(Մարքիկ գլխով կը հաստատէ ու նորէն կ'երթայ գրաւելու առջի տեղը. բարձրման կ'ելլէ, լուր կը մարէ ու տեղը կը դառնայ. լուսնի շող մը կ'իջնայ սենեակին մէջ):

ՄԱՐԷ. — Ի՛նչ հանգարտ է դուրսը:
Թ. Ի ԿԻՆԸ. — Մանաւանդ հո՞ւ ներքը. գիտե՛ս, մա՛րդ, այն աչքերը որ կ'ըսէի թէ ուղիղն էր միտէին ասեղի պէս, հիմա նորէն կը տեսնեմ, բայց... գործով լեզուս, այնքա՛ն յուզուած որ կարծես սիրուած զիակ մը կուլան... եւ ա՛լ ոչ մէկ շշուշը որ թակի պէս ակնաջո ձեռք: Ի՛նչ լաւ է այսպէս:
ՄԱՐԷ. — Սը՛ստ: (Ցնուած ակնաջո կուտայ):
ԲԱՐՔ. — Բան չկայ, նստէ՛ք. քար մըն էր ինկաւ փլած պատերէն:

ՄԱՐԷ. — Աղբիւրը անցա՛ն արդեօք...
ԲԱՐՔ. — (Ակնաջո կուտայ). Կը լսե՛ս, սա թեթեւ աղմուկը: Գարբը կը գործին, արահետէն կը բարձրանան ուրիմն...
ՄԱՐԷ. — Գաղթէն դուրս են ալ:

ԲԱՐՔ. — Այս հոտած օդէն... իրարու ձեռքէ բռնած կը մաղցին հիմա, ուշադիր, սրտաբորով. ըլլան շունչը անուշ խօսքի պէս կը գրուէ գիրենք ու կը կազդուրէ եւ իրարմով առանձին...
ՄԱՐԷ. — Սը՛ստ, կը լսե՛ս:
ԲԱՐՔ. — Գլորոջ լսիճերու աղմո՛ւկը...
ՄԱՐԷ. — Այո՛, այո՛:
ԲԱՐՔ. — Կը բարձրանան ուրիմն: Անգամ մը որ մատուռ հասնին, ալ չեն դառնար... չեն դառնար...
ՄԱՐԷ. — Մի՛նակ թէ հասնէին:
ԲԱՐՔ. — Կը հասնին, քանի որ մենք ուզեցինք՝ կը հասնին...
ՄԱՐԷ. — Պահիկէ՛ մը...
ԲԱՐՔ. — Կուտանք նշանը որ երթան առանց ետ նայելու... ա՛հ, մտիկ քրէ... Ի՛նչ կը լ

ԳԵՊԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ...

Նախորդ շաբաթ օր, 12ի դէմ 561 քուէով, քր. Երեսփ. Ժողովը վաւերացուց Բէլլովի Պրիան դաշնագիրը, որ 1928 օգոստ. 27ին կնքուած էր Փարիզի մէջ, «օրէնքէ դուրս» յայտարարելով պատերազմը:

Դաշնագիրը զանազան, մեծ ու փոքր պետութիւններ, այս միջոցին կը պատրաստուին նոյնը ընել՝ պատրանքը տալով խաղաղասիրական անկեղծ բաղձանքներու:

Բայց, երբ յիշենք զինքնափութեան հարցի առթիւ յարուցուած ատարկութիւններն ու դժուարութիւնները, մասնաւոր երբ ակնարկ մը նետենք նոյն այդ պետութիւններու կողմէ սպառազինման լատիքացուած հակայական զուժանքներու, կը ստիպուինք վարանուումով նայիլ հակապատերազմեան հաւատարմութիւններուն:

Անգլիա՝ միայն իր ներքին բանակին կը ծախէ 5 միլիարտ ֆր., Յորանա՝ 7 միլիարտ 300, Ամերիկա՝ 19ուկէս միլիարտ, Գերմանիան՝ 4, Տուրքիան հակառակ իր կրճատուած ու սահմանափակուած ուժերուն: Իտալիա, ձա. միւս 6.5: Իսկ Ռուսիա որ ամէնէն աւելի կը սիրէ ճանկ համաշխարհային խաղաղութիւնէն, պաշտօնագրէն կը խոտովուին 10 միլիարտ: Գաղտնի վարկերը կը մնան անձանօթի:

Կերպով մը, «զինեալ խաղաղութեան» հրէշախին հակազորութիւնն է որ կը յամարուի զեռ բոնի մարդկութեան պաշտօնական ու զեկեղար մտահոգութիւնը: Ու խաղաղութեան մարտնչները որ մերթ ընդ մերթ կը թոնի տիրողստուր բերաններէ, խորթ կը նշեն ժողովուրդներու աւակնջին, երբ ա. նոնք, իրենց աւորեալ զբաղումներու տաժանքի ընթացքին կը լսեն ու կը տեսնեն հաւանական պատերազմներու թափուցումն պատրաստութիւնները: Ամէն տուն պատերազմի իր մեծ ու զոհն ունի: Համաշխարհային ջարդի դառնութիւնները զեռ շատ թարմ են, մոռցուելու համար: Եւ անոնք որ կարօտն ունին տեսական, անզին խաղաղութեան, չեն կրնար հաւատարմութիւն տալ զհետեւի պատերազմի դէմ ճիշդ գիտուն: Անոնք զիտեն թէ խաղաղութեան արտօրուան առաքելուները, իրենց պաշտօնին իւր պարտադրութեամբ, վաղը պիտի կրնան զլխաւոր հրահրիչնիս ըլլալ նոր սպանդներու, եթէ անհրաժեշտ սեղաններ չզան սահմանափակել անոնց զորուսնելութիւնը:

Եւ սակար, եթէ կարելի չէ զեռ միամտօրէն հաւատալ պաշտօնական հաւատարմութիւններու անհրաժեշտութեան եւ արդիւնքին, արդար ալ չէ բոլորովին իւրացնել ժողովուրդային կասկածամտութիւնը:

Ճիշդ մը կը կատարուի՝ յատուկ նպատակի մը հետապնդումով: Մարդկութեան պաշտօնական բերանը, այն որ ցարդ ջարտագով եղած էր զԳերին, ուժի, պատերազմի եւ արեւոտ խաղաղութեան, կը բանադրէ պատերազմը եւ միջոցներ կը փնտռէ զայն չէղբացնելու: Եւ իր հաւատարմութիւնը իր անկեղծութեան, միջոցաբար զաշինքով առաջին հարուած մըն է որ կուտայ զաղտնի զիւանագիտութեան, — պատերազմի զարուերի զործիքներէն մէկուն ունորթարաններու խողովակով իր յետազոյթութիւնը կ'ընթացնէ ժողովուրդային կամքի արտայայտութեան եւ հակազինի:

Ի հարկէ, շնորհիւ զբաւառութեան կարգերու, քանի զեռ երկրէ երկիր կը տեսնեն հակապատրուութիւնները, կարելի չէ անկից յուսալ անմիջական եւ զործնական արգիւնք: Երկրիս ու միւս բազմաթիւութեան մը ծոցն, զիւրին չէ մէկ ճանակով իրիլ այլամերթ աւանդութիւններու եւ փոխադարձ ատե-

լուծիւններու արմատները: Իրտ ուժը որ զեռ կը շարունակէ վարել մարդկութեան բարոյականը, պատերազմը ցոյց տուած է իր «արբազան» պարտականութիւն: Իսկ միջազգային վեճերը խաղաղութեամբ լուծելու գաղափարը կը կրթնի ժողովրդային կեանքի, բարոյական միջանուն ուժերու պարտադրութեան վրայ: Մարդկութեան բարոյական ուժն է որ հրաւիր կը կարգաւ ընդդէմ ըլլալ ուժին, զինուած, արինազանգ յարձակման: Ու Պրիան-Բէլլովի դաշնագիրը բարոյական ուժերու առաջին մէկ արտայայտութիւնն է պատերազմէն յետոյ, ու արդիւնաւորման, զործնականացման իր ուղին կը փնտռէ եւ կը պնդէ: Ժողովուրդներուն կը մնայ հասկնալ, սիրել զայն, հարթել ա. նոր ճամբան, կերտել զայն համաձայն իրենց իսկական շահերուն:

Գլխաւոր ճանքը որ ֆրանս. Երեսփ. Ժողովին մէջ արտասանուեցան՝ պատերազմի դէմ դաշնագրին վաւերացման առթիւ, նշանակելի էին գաղափարի ուժին, ժողովուրդներու եւ անոնց հարազատ իշխանաւորներուն կողմէ՝ բարոյական ճշմարտութիւն վրայ իրենց հաւատարմութիւնը: Ընկերակցական երեք պարագլուխներ՝ Ռեյնօտէլ, Փոլ Յոտ եւ Փոլ Պանքուտ յաջորդաբար զիրար լրացուցին, ցոյց տալով դաշնագրին առաւելութիւնները ու թերութիւնները:

Լստ Ռեյնօտէլի, չի բաւեր պատերազմը յատարարել ուժարային եւ օրէնքէ դուրս: Պէտք է գաղափարին տալ զործնականացման անհրաժեշտ միջոցները: Պրիան-Բէլլովի դաշնագիրը մեկնակէտ մըն է միայն, որ պէտք է լանգի միջազգային պարտադիր իրաւախոսութեան: Իսկ ի. բաւախոսութիւնը՝ չի կրնար տալ յուսացուած արդիւնքը եւ ժողովուրդներուն բերել ուղղուած ապահովութիւնը, եթէ չհամեմատի զինքնափութեան հետ: — Սպառազինութիւնը որեւէ ժողովուրդի համար, երբեք չեն եղած ապահովութեան երաշխիք մը, ընդհակառակն, զէպի սպառազինում վաղը խաբէական կը դարձնէ որեւէ ապահովութիւն: Միւս կողմէ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը չպիտի կրնայ հիմնել խաղաղութեան ազգային կազմակերպութիւն մը, եթէ ա. նոր մասնակցող պետութիւնները չկրթնին իսկապէս ռաժ. կազմակերպական հաստատութիւններու, թոյլտալով ժողովուրդներու կամքը արտայայտուի ազատօրէն:

Փոլ Պանքուտ Յորանայի ընկերակցութեան աջ թեւի հոն տարը կը խօսի Արտաքին Յանձնարարութիւնի կողմէ: — Իրաւախոսութիւնը պէտք է զոտոյ պարտադիր եւ ընդհանուր, որպէս զի Բէլլովի դաշնագիրը իմաստ մը ստանայ: Բայց ատով, ամէն ինչ ի լրանալով իրաւարարութիւնը անհրաժեշտ է, բաւարար չէ սակայն: Իրաւաբարութիւն մը որ չունի պատժական ուժ, կը նմանի վճիռ մը որ զործարգոյ չկայ, զատուորի մը որ օտարական չունի: Պէտք է մտնալ թէ տեղական զինքնափութիւնը այն ատեն միայն իրականացած են, երբ աւելի ընդհանուր սպառազինում մը պահպանած է կարգը: Ուրեմն, իսկական ապահովութիւնը պիտի իրականանայ այն օրը միայն, երբ մարդկութիւնը հասկնայ եւ Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրէ զինեալ ուժ մը:

Ընկերակցութեան աջ տեսարանին համար, որ իր առաջարկով իր Արտաքին Յանձնարարութիւնը իրականացուց, զի կը կարգին իր կուսակցութեան տեսակէտին, զինքնապաշտութիւն չկայ իր տեսակէտին մէջ: Այլ խաղաղասիրական ամէնէն ազգային փոխարկը:

Փոլ Յոտ, բոլորովին խանդավառ չէ Դաշնագրին վերջնական արդիւնքով: Իսկական խաղաղութիւնը եւ Աշխատանքի լազմութեան պատերազմը կը մնայ անհրաժեշտ մարտիկական զործնական պայանով չարաշուք հակամարտութիւններուն, պատերազմը կը մնայ ճակատագրական պատերազմը: Ինչպէս մը, պէտք է հաստատել թէ մարդկութեան մէջ չեն պակսիր նաեւ խաղաղութեան ուժեր, որոնք կրթնելու անհրաժեշտութիւնը Պրի. քսէլի Ընկերքի մէջ: Միջազգային իմաստ մը ունի այն պարագան որ քաղաքնական պետութիւններու կողմէ իսկ, պատերազմը իր ռճարգրը իր ռճարգրը արարէ: Իսկ ի. Բայց, ինչպէս կարելի է անոր տալ զործնական քայլի մը ուժը: Պատերազմը եթէ կը նկատուի ռճարգրի, պէտք է որ այդ զաղափարը համապատասխան անդադարձում մը ունենայ ներքին քաղաքականութեան վրայ: Պէտք է երկրէն ներս, խոտօրէն հետապնդուին ու պատժուին պատերազմի բոլոր ատարակները: Պէտք է որ կատարութիւնները զիրար ցնեն ընկերակցութեան զործը, պայքարելու համար զէնքի եւ բանակի սէրին զէմ, պէտք է մարդկային խիղճն ու զիտակ. ցուցիւր զինքն պատերազմի դէմ, խաղաղութեամբ խանդավառելով ամբողջութեամբ եւ կողմնաւոր անոնց արթնութեան: Բայց եթէ պետութիւնները կը թերան մեջ, ընկերակցականութեան կը մնայ կողմնաւոր ժողովուրդներու ճշմարտութիւնը: «Եթէ կան պետութիւններ որ կ'ընդդիմանան խաղաղութեան աշխատանքին, ժողովուրդները պէտք է իրաւունք ունենան ոչ միայն զործակցելու իրենց ուժերը, այլ նաեւ, ի հարկին, շարժելու ապստամբութեամբ»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Ներկայիս, աշխարհի մէջ զործող բարոյական ուժերու զործակցութեան մըն է ան: Նոյնն է նաեւ դաշնագիրը որ պատժական ուժ չունի: Բայց եթէ վատահոգութիւն չունինք բարոյական ուժերու պատկեր, պէտք է յուսահատութիւն քուէի պահուն: «Գաղափարային ազգայինը որոնց մասին կը խօսէր Կարլ Մարքս, զարգացած են յոյր.

Իսկ Փոլ Յոտ, ֆրանս. ընկերակցական կուսակցութեան ընդհ. բարտուարոր, բուն նիւթին անցնելէ առաջ, քարը կը տեղադրէ համարնալարներու գլխուն. — «Մեր կուսակցութիւնը հպատակելով ընդհանուր աշխատանքութեան կամքին, պիտի քուէարկէ Դաշնագրին վաւերացումը: Այս կէտին մէջ ուրեմն, մենք բացէ ի բաց կը բաժնուինք համայնակարներէն, այն կուսակցութիւններն՝ որ Ռախսութեան մէջ, չբաշտեցաւ իր ձայնը խանելու Գերմանիոյ ամէնէն պատերազմաւոր ազգայ. նախաններու ձայնին»:

Փոլ Յոտ, բոլորովին խանդավառ չէ Դաշնագրին վերջնական արդիւնքով: Իսկական խաղաղութիւնը եւ Աշխատանքի լազմութեան պատերազմը կը մնայ ճակատագրական պատերազմ մը: Բայց, պէտք է հաստատել թէ մարդկութեան մէջ չեն պակսիր նաեւ խաղաղութեան ուժեր, որոնք կրթնելու անհրաժեշտութիւնը պարզեց Պրի. քսէլի Ընկերքի մէջ: Միջազգային իմաստ մը ունի այն պարագան որ քաղաքնական պետութիւններու կողմէ իսկ, պատերազմը իր ռճարգրը արարէ: Իսկ ի. Բայց, ինչպէս կարելի է անոր տալ զործնական քայլի մը ուժը: Պատերազմը եթէ կը նկատուի ռճարգրի, պէտք է որ այդ զաղափարը համապատասխան անդադարձում մը ունենայ ներքին քաղաքականութեան վրայ: Պէտք է երկրէն ներս, խոտօրէն հետապնդուին ու պատժուին պատերազմի բոլոր ատարակները: Պէտք է որ կատարութիւնները զիրար ցնեն ընկերակցութեան զործը, պայքարելու համար զէնքի եւ բանակի սէրին զէմ, պէտք է մարդկային խիղճն ու զիտակ. ցուցիւր զինքն պատերազմի դէմ, խաղաղութեամբ խանդավառելով ամբողջութեամբ եւ կողմնաւոր անոնց արթնութեան: Բայց եթէ պետութիւնները կը թերան մեջ, ընկերակցականութեան կը մնայ կողմնաւոր ժողովուրդներու ճշմարտութիւնը: «Եթէ կան պետութիւններ որ կ'ընդդիմանան խաղաղութեան աշխատանքին, ժողովուրդները պէտք է իրաւունք ունենան ոչ միայն զործակցելու իրենց ուժերը, այլ նաեւ, ի հարկին, շարժելու ապստամբութեամբ»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Ներկայիս, աշխարհի մէջ զործող բարոյական ուժերու զործակցութեան մըն է ան: Նոյնն է նաեւ դաշնագիրը որ պատժական ուժ չունի: Բայց եթէ վատահոգութիւն չունինք բարոյական ուժերու պատկեր, պէտք է յուսահատութիւն քուէի պահուն: «Գաղափարային ազգայինը որոնց մասին կը խօսէր Կարլ Մարքս, զարգացած են յոյր.

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Ներկայիս, աշխարհի մէջ զործող բարոյական ուժերու զործակցութեան մըն է ան: Նոյնն է նաեւ դաշնագիրը որ պատժական ուժ չունի: Բայց եթէ վատահոգութիւն չունինք բարոյական ուժերու պատկեր, պէտք է յուսահատութիւն քուէի պահուն: «Գաղափարային ազգայինը որոնց մասին կը խօսէր Կարլ Մարքս, զարգացած են յոյր.

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Ներկայիս, աշխարհի մէջ զործող բարոյական ուժերու զործակցութեան մըն է ան: Նոյնն է նաեւ դաշնագիրը որ պատժական ուժ չունի: Բայց եթէ վատահոգութիւն չունինք բարոյական ուժերու պատկեր, պէտք է յուսահատութիւն քուէի պահուն: «Գաղափարային ազգայինը որոնց մասին կը խօսէր Կարլ Մարքս, զարգացած են յոյր.

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ, պահ մը կ'ապ կ'անէ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: «Պէտք է զայն ժողովուրդներուն ցոյցնել ինչպէս որ է... Ետ զիւրին հեղինակներու ենթարկուեցաւ ան. բոլորին կողմէ չարժանացաւ բարեացակամ տրամադրութեան: Բայց, ինչ որ բրաւ ու կ'ընէ, անհաստատելի է: Պէտք է իրարմէ բազմաթիւ դժուարութիւններու, իր ծոցին մէջ իսկ: Բաղկացած 52 ազգերու ներկայացուցիչներէն, պէտք է որ անոնց հակամարտ շահերը հաշտեցնէ՝ արպէսով քուէի պահուն, բոլոր բերաններէն մէկ բառ թոյն: — Այո՛ւ... Եթէ ոչ, ամէն ինչ կորսուած է»:

Վերջին խօսքը կ'անէ Պ. Պրիան, արտասանելով նախարարը եւ դաշնագրի առաջին հեղինակը: Ակնարկ մը նետելէ լետոյ դաշնագրի բանակցութիւններուն վրայ,

ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՄԷՋ

(բարձրագույն մտայն թերթերէն)

ԱՆՏՈՒՆԻ ԵՐԿԱՐՈՒՂԻՆ ԵՒ ՀԱՅ ՊԱՇՏՈՆԵԱՆԵՐԸ

Անտոյոյ - զազատ տրկա- թուրքի ընկերութեան եւ թուրք կառավարութեան միջեւ կնքուած պայմանագրութիւնը գործադրու- թեան պիտի գրուի մօտ ատենէն: Այս առիթով, էնկերի մէջ կազմուած է մասնաւոր յանձնաժողով մը, որ երկրամիջին, ինչպէս նաեւ նոյն ընկերութեան պատկանող շէնքերուն եւ գոյքերուն յանձնաձեւը պիտի կատարէ: Երկրամիջինը պիտի յանձնուի կառավարութեան, ընկերութեան գործիքի ընդհանուր տնօրէնութիւնը պիտի իր ներկայացուցիչներուն համարած է գոհացում տայ ընկերութեան նախկին պաշտօնեաներուն:

Ինչպէս յայտնի է, պատե- րագին առաջ եւ պատերազմի ընթացքին, ընկերութիւնը ունէր մեծ թիւով հայ եւ յոյն պաշտօնեաներ, որոնց պաշտօնին վերջ տրուեցաւ՝ երբ Գաշնակցիները զոյգնէ հետագան եւ գիծը կառա- վարութեան ձեռքը անցաւ:

Այս առիթով, վեճ մը ծա- գած է պաշտօնեաներուն եւ ըն- կերութեան միջեւ: Պաշտօնեան- անքը կը պնդեն թէ իրենք մինչեւ այսօր մաս կը կազմեն ընկերու- թեան պաշտօնեաներուն, քանի որ իրենց եւ ընկերութեան միջեւ կնքուած պայմանագրութիւնը չէ ընդունուած: Ընկերութիւնը սա- կայն կը մերժէ այս տեսակէտը, եւ 15 յունուար 1919 թուական- նէ սկսեալ վերջ գտած կը նկատէ պայմանագրութիւնը:

Այս տեսակէտն առաջնոր- րած ընկերութիւնը պատրաստած է հաշուարկարարի ծրագիր մը զոր զիջած է բոլոր պաշտօնեան- աներուն:

Պաշտօնեաներուն կողմէ ըն- կերութեան խնայողական մտաւ- ին յանձնուած գումարները մինչ- յեւ վճարման թուականը հարիւ- րին 4 տոկոսով եւ ընթացիկ գրա- մով պիտի վճարուի պաշտօնեան- աներուն: Միայն թէ ընկերութիւնը, իրենց իր կողմէ նուէր, հարիւրին 50 յաւելում պիտի կատարէ մինչ- յեւ 31 դեկտ. 1918 թուականը պաշտօնեաներուն կողմէ խնայող- ական մտաւորին յանձնուած գը- րագրութեան վրայ: Այս նո էրէն պիտի օգտուին նաեւ այն բոլոր պաշտօնեաները, որոնք սակէ

առաջ ստացած են իրենց պա- շտօնները: Վճարումները սկսած են փետր. 10էն ի վեր:

Հանգստեան թոշակի պա- շտօնները պիտի վճարուին նաեւ ամբողջովին, այսինքն մինչեւ 1 յունուար 1929ի հաշիւները: Միայն թէ, պաշտօնեաներու պա- շտօնին քառապատիկը պիտի վճարուի իրենց ոսկիի եւ թղթա- դրամի տարբերութիւնը:

Վերջին տարիներու ընթաց- քին ներկայացած բացառիկ պա- րագրութեան հետեւեւեւով, ընկե- րութեան եւ պաշտօնեաներուն մի- ջեւ կնքուած պայմանագրու- թիւնները ընդունուած կը նկատուին 15 յունուար 1919էն սկսեալ: Այնքա՞ն որ մինչեւ այդ թուականը 10 տարիէն պակաս ծառայած են, պիտի ստանան իրենց պաշտօնին ուժ անգամը: Այս վճարում- ներու ընթացքին պիտի զեղուին այն գումարները, որոնք սակէ առաջ վճարուած են պաշտօնեան- աներուն: Վճարումները տեղի պիտի ունենան երկու անգամէն, առա- ջինը՝ փետրուարին, իսկ երկրորդ մասնավճարը՝ յառաջիկայ օգոս- տոս 10ին:

Կարգ մը պաշտօնեաները դժ- գոհ են ընկերութեան այս կար- գադրութենէն եւ կը պահանջեն որ չորսի տեղ ուժով բազմապատ- կուին իրենց առեւտրէնները: Դե- կտեմբեր 1919 թուականի պայմանագրու- թեան իրենց տեսակէտին վրայ, կարգ մը պաշտօնեաներ միանալով որոշած են դատ բանալ: Ընկերու- թեան ղեկ, հատուցումի սակը բարձրացնելու համար, Ասկէ գտն պաշտօնեաները չեն ընդունիր 1919 թուականի պայմանագրու- թեան ղեկ, հատուցումի սակը եւ կը պահանջեն որ պաշտօնեայ նկատուին մինչեւ 1928ի փե- արուարը՝ անոր համաձայն հա- տուցում ձեռք բերելու համար: Կարգ մը պաշտօնեաներ հաւա- նութիւն յայտնած են ընկերու- թեան կարգադրութեան, եւ ար- դէն իսկ ստացած են իրենց պա- շտօնները:

Վերոյիշեալ շրջաբերակա- նին պատճենները պիտի ՂԸ- կուին նաեւ արտասահման գրա- նուող նախկին պաշտօնեաներուն, որոնց գիւմումին վրայ, ընկերու- թիւնը վճարում պիտի կատարէ:

ԼՐՏԵՍ ԷՊՈՒԼՔԱՍԵՄԻ ՇՈՒՐՁ

Լրտես Էպուլբարմի մասին քննութիւնները կը շարունակուին: Էպուլբարմի, միջոց մը փորձած է խնդր անուանել եւ ջրա յնոտու- թիւն զոյգ տալ: Տեսնելով սակայն որ, անհրաժեշտի եւ անուրանալի փաստեր կան, լրտեսը ի վեր-

ջոյ ստիպուած է ամէն բան խոս- տովախել: Ստիկանութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, Էպուլբարմի չէ կրցած նաւահան- գիտի մը վերաբերեալ յատակա- գիծերն ու կարեւոր փաստաթուղ- թերը օտարներուն յանձնել, այլ զանոնք յանձնած է գաղտնի ու ստիկանի մը, զայն օտարական կարծելով:

Քննութիւնը կատարուի հաս- կնալու համար թէ լրտեսը ուրիշ ձեռք ձգած է յատակագիծն ու փաստաթուղթերը: Կը փնտաւին նաեւ Էպուլբարմի ընկերները: Լրտեսը գատական իշխանութեան յանձնուած է:

ՔԱՐԱՊԻԱՅԻ ՀԱՄԱՇՈՂՈՎԸ

Վճարող աշխարհի հետագրա- կան գործակալութիւններուն մաս- նակցութեամբ համաժողով մը պիտի գումարուի Մայիս 25ին թարապիտի թօքաթիւն պան- դոկին մէջ: 48 պատուիրակներ Էնկերի պիտի աջակցեն եւ պիտի ընդունուին վարչապետին կողմէ:

Համաժողովին առաջին նիստը պիտի գումարուի Մայիս 25ին եւ թէվիթի քեմալի պէյի նախագա- հութեան տակ: Մամուլ ընդհ- տնորէնութիւնը, Անտոյոյի գոր- ծակալութիւնը եւ Սէյրի Սէֆալի- նի ընկերութիւնը հազիւրոյցներ պիտի տան ի պատիւ պատուիրակ- աներուն:

ՋԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՒԵՆ

ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՐԻՒՆԵՐԸ

ԼԻՈՒՆ 3 Մարտ—(սեփ. թղթ) Ինչպէս գրած էի, 1928 դեկտ. 1ին «Հօկի» ներու կողմէ 6րդ թա- ղապետարանի սրահին մէջ հան- դես մը կազմակերպուած էր խոր- Հայաստանի տարեգարձին առթիւ: Կոյն հանդէսի պահու սարքուած կոխը մեր «քոստ քուակները» գաշնակցականներու վերագրել ու- ղեցին, եւ 13 գաշնակցական ըն- կերներ կոտակարութեան մասնե- ցին:

Անցեալ շաբթու տեղի ունե- ցաւ առաջին հարգաքննութիւնը: Հարգաքննիչ գատուորին առաջին տեղեկագրին հիման վրայ, Էպուլ- նոր գատուորակութիւնը հարկ չէ տեսած ամբաստանուած 9 Տօգի- ներու գատավարութեան, նկատի ունենալով որ առաջին հարեւանցի քննութիւնն իսկ երեւան հանած է մեր անարժան հակառակորդներու յերիւրածոյ գրպարութիւնները, որոնք իրենց անհեթեթութեամբն իսկ ծիծաղ շարժած են:

Գալով կարմիր կոտուցաւորե- րու այն պոռոտախօսութեան թէ գաղութին հանգիստը խանգարող

ները գաշնակցականներն են, պիտի կրնանք ապացուցանել թէ այդ մարդիկը գաղութին մարմին տակ ծածկուած գալլեր են, որովհետեւ Լիոնի Հօկի քարտուղար Պոզոս Արգումանեանի եւ Ալբրամոյ Զարեհ Վարդանեանի ստորագրու- թեամբ գրուած ամենախոստա- ւակ «Ժուռնալ»ը տեսանք մեր աչքերով հարցաքննիչ գատուորին մօտ: Անոնք լրբորէն ոճրագործ եւ մարգարայան կ'անուանեն մեզ Գաշնակցականներ, բայց եթէ ի- րենց քոստ ամբաստանութեամբ եւ գրպարութեամբ կարգ մը իրենց պէս ոչխարամիտներ համո- զած են, չեն կրնար եւ թող չփոր- ձուին արդարագատութեան պաշ- տօնեաներն ալ խաբել:

Ահա թէ ինչպիսի անբարոյա- կան մարդոց հետ է որ կ'ու- գեն գործել Հօկի անգամներն ու իրենց պարագրութիւնները: «Վժան պրովակատիստ»ի գոհներն են նաեւ Պէյրութի մեր մտաւորական ըն- կերները որոնք անմեղաբար այ- սօր շարաթիւնրէ ի վեր կը առաւ- պին բանտի խնուս նկուղներուն մէջ, բայց արգարութիւնը շուտով երեւան կուգայ ու ամէն մէկուն գոյց կուտայ իր արժանի տեղը: Յ. Նիկողոսեան

ՓԵՏՈՒՐ 18Ը ՊՈՌՏՈՅԻ ՄԷՋ

ՊՈՌՏՈ, 1 մարտ.— Հ. Յ. Գաշնակցութեան շրջանային կո- միտէն փետր. 18ին տարեգարձին առթիւ սարքած էր հանդէս մը «Տարոս» սրճարանին մէջ, որ ձերբարար տրամադրուած էր Պ. Յ. Զուլբարանի կողմէ: Հանդէսը շատ յաջող անցաւ: Կերակրայ էր կոկիկ բազմութիւն մը:

Բեմին ձախտը զարդարուած էր հայկական եւ ֆրանսական եւ- ոսգոյններով եւ հայուկներու խմբակարներով: Կախազահ ընկ. Ս. Յովսէփեան հակիք խօսքերով բազատեց օրուան նշանակութիւ- նը: «Ազատութիւնը մարդու հա- մար արդար կիրք մըն է»: Ըն- կեր Յ. Պապեան, համառօտա- կի պատմեց փետրուարեան ա պատմութեան ղեպքերը: «Երբ մուծը կոխած էր, հրէշները գործի վրայ էին: Չէկայի չորս գիտուած գահճիներ, մոմի լոյս- տով կանգ կ'առնեն նկուղի մը կ'ուզեն: Վարերուկատողի գաղբը գիտէ չորս բոլորը եւ կ'ըսէ իր ըն- կերներուն. «Զի կը տանին, ըն- կերներ, այլ ես ես ձեզ չեմ կա- րող տեսնել, ես կ'երթամ գոհուե- լու յանուն ազատութեան եւ մեր պաշտած գաղափարին»: Վերջին խօսողն էր ընկեր Ա. Քէնտրեան, որ թուեց այն բոլոր բանութիւն-

ները, որոնք ստիպեցին հայ ժո- ղովորդը ապստամբուել, վերջին ճիգ մը փորձելու եւ ազատու- թիւնը ձեռք ձգելու համար»:

Մէջընթաց խմբերգներ ե- ղան: Արտասանեցին Օր. Ս. Պաղ- տիկեան, ընկերներ Հապուհ եւ Պ. Անանեան ու փոքրիկն ի. Տօ- ներեան Յայտագրին համաձայն հանդէսը վերջացած էր: Ընկեր նախագահը տեսնելով տաք մթ- նոցորդ, մանաւանդ երիտասարդ- ներու խանդավառութիւնը նիւթ մը առաջարկեց — «Ի՞նչ պէտք է ընել ապագայ հայ սերունդը այ- լաներու մէջ փրկելու համար»: Ա- մէն երիտասարդ իր կարծիքը յայտնեց: Բոլորն ալ պատրաստ են օգնելու այն ամէն ձեռնարկնե- րուն որ կը կատարուին հայ մա- նուկը Հայ պահելու համար:

* Լիոնի նորակազմ մանկա- պարտէզին իրենց նպատար բաժինը զրկելու համար, յանձնարում մը կազմուեցաւ որ մօտ օրէն կ'ու- ղարկէ իր համեստ բաժինը:

Կ. Տօներեան

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

« Կ Ո Յ Ո Ղ »

Վեց ամսուան նախապատ- րաստական աշխատանքէ վերջ, մամուլի տակ է Կոթողի նուիր- ուած Հայ Գրականութեան շարժման, Հ. Մ. Բ. Մ. ի տան. ամենակին առեւիւ (1918 - 1928), ընդարձակ հատորը, պատկերա- զարդարուած հարիւրաւոր մե- ծագիլը էջերով եւ շքեղ տպա- գրութեամբ: Համայնապատկեր՝ Հայ Գրականութեան ընդ որ ար- տայայտութիւններուն, աւանդա- կան ժամանակներէ մինչեւ այ- սօրուան գաղութայնութիւնը ի սիւրբուս աշխարհի: Հրատարա- կուած Հ. Մ. Բ. Մ. ի զուլկարիոյ ճրարանային վարչութեան: Օժան. դակուեցաւ բոլոր բոլոր շրջան- ներու, մասնաձեւերու եւ այլ մարդկան կազմակերպութիւն. ներու եւ աշխատակցութեամբ վեթերաններու, հիմնադիրնե- րու, մարդկան զրիչներու եւ հիմնադիր մտաւորականներու: Հ. Մ. Բ. Մ. ի բոլոր մասնաձեւեր- րէն փնտուցեց հիատորին տպա- գրուած ձրի ծրագիրը, նմոյշ նկարներով եւ հետաքրքրական մանրամասնութիւններով:

Հրաւեր չստացող Հ. Մ. Բ. Մ. ականներէ եւ այլ հին ու նոր մարդիկներէ եւ հեռուոր փոքր գաղութներու հայ մամուլի թղթ- թակիցներէն կամ հայրենակից- ներէն կը խնդրուի անմիջապէս յարաբերուիլ խմբագրական մարմնին հետ: Կը խնդրուի մեզ զրկել նաեւ տրամադրելի բոլոր նկարներ, որոնք յետոյ պիտի վերադարձուին անպարտ: Հասցէ.— Redaction «Home- netmen» 12 Rue Cheinovo So- fia (Bulgarie).

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊԵՐԸ

ԽԱՐԵՐԱՆԵՐՈՒ ԹԱԳՈՒՆԻՆ — Երկար ատենէ ի վեր, ոստիկա- նութիւնը կը փնտարէ կին մը, ո- ռուն դէմ բազմաթիւ բողոքներ կ'ըլլային: Մասնագիտութիւնն էր գոհարարականները խաբել եւ իր գործունէութեան մէջ բնաւ փո- փոխութիւն չէր մտցնել: Կը ներ- կայանար վաճառատուն մը, կը բացատրէր թէ սիրացած է ժա- ոանգութեան մը, տասը հազար ոսկի ֆրանք, մօտ 50000 ֆր. այսօրուան հաշուով, թէ ժառան- գական տուրք չվճարելու համար, որոշած է այդ դուստրը ծախել արժէքէն վար գինով:

Բնուած է որ այլը միշտ խաբ- ուի կինէն, ու միշտ կը գտնուէր վաճառական մը որ կ'որիկ շահու- մը հեռանկարէն շարժած, կ'ընկե- րակցէր կնոջ, ոսկի դրամ 10,000ը համարելու եւ գնելու համար: Ո- րոշուած տեղը երբ կը հասնէին, կ'ընդ կը ստիպէր վաճառականը որ իր անիւրուն մէջ համրէ ու ձգէ սակարկուած գումարը, յետոյ կ'երթար դրամը բերելու, բայց անգամ մըն ալ չէր երեւար: Ցու- նը երկու էլք ունէր...:

Բայց սախորը չուրի ճամբան կը կտրուի: Միշտ նոյն տեղը երթալ գալով եւ միշտ նոյն եղանակը կիրարկելով, օձիքը ձեռք տուաւ այս կնոջ, որ ինքզինքը կը կոչէր «Խաբեբաներու թագուհին»: Ցարդ այս կերպով կորցած է 300,000 ֆրանք, դանազան անձերէ: Կը կար- ծուի թէ բազմաթիւ են անոր գո- հեղը, որոնք գեռ չեն դիմած ու- ստիկանութեան:

ԴԵՊԻ ԴՈՒՍԷ.— Պաշտօնի կ'ընդ սիրով չէր իր ամուսնին հետ: Յաճախակի կ'ուզէր կը ծագէին անոնց միջեւ եւ միշտ, կ'ընէ որ սկսելէ յետոյ, կը ստիպուէր վերջ տալ: Հնազանդելով իր ամուսնին սպաննագին կուսփին, բայց ան- գամ մը սպաննագին էր, — Եթէ ես ալ քեզի գոհեմ չըրկեմ...:

Ու փորձեց զրկել, Սորվեր էր թէ գոհեմի մէջ մեղաւորները կրակով կը պատժեն: Իրիկուն մը, երբ իր ամուսինը պառկեց էր, կը- րակ ձգեց մահահալին տակ: Բո- ցերը սկսան բարձրանալ: Ցարու- թիւնէն ներուած, այլը արթնցաւ եւ գլխուն ձարը նայեցաւ:

Հասած օգնութիւններու շնոր- հիւ կարելի եղաւ թէ կրակը մա- րել եւ թէ մարդը փրկել: Խեղճը հազու փրկուած, առաջին գործն ըրաւ ոստիկանութեան յանձնել իր կնոջ, որ կրակը ծագելէ յետոյ, գացեր էր տան մօտերը տեղ մը, իր ոճրապարտ արարքին արդիւն- քին սպասելու:

Կ'ընդ ստիպուեցաւ խոստովա- նել իր ոճիրը եւ բանա երթալ:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ

(26)

Վ Ե Ր Ջ Ի Ն Ա Ղ Օ Թ Ք Ը

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ՝ ԵՐԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

(1915—16ի սքսորի շրջանէն)

Գ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

ՄԱՐՔ.— Բարտեղին քիչ անդին, ստուերը մը որ կը շարժի... (Թագուր եւ կ'ընդ կը ջանան դիտել Մաքրիկի կունակէն):

(Երկուքը մէկ, նոր կորով կարծես ստացած, կ'ա- ճապարեն երթալ. Թագուր կը կեցնէ գանոնը):

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒՆ.— (Գուրուած, կէս ձայնով)։ Ե՛ս, ես... Ինձամի... Ինձի ձգէ... որ... ես կ'երթամ... դուք կեցէք... (Կը մեկնի. քիչ յետոյ կը դառնայ):

ԲԱՐՔ.— Ինձամի... ԹԱՏՐԵՐԳՈՒՆ.— Եղաւ, եղաւ... ԲԱՐՔ.— Այլ կը հասկնան ուրիշն ու կ'երթան անոնց ետ նա- յելու, առանց ետ նայելու... (Կը յուզուի, կոկորդը կը սեղմուի լուռ հեծկտու- քով մը. գաղտագողի արցունքը կը սքթէ):

ԲԱՐՔ.— Տեսար կնի՛կ, ինչպէ՛ս գնաց երբ մենք ուզեցինք: (Մինչ Մաքրիկ պատուհանը կը փակէ, Բարթամ- եան կը մտնայ դիակին):

Սոփիայի գիւարանը օրը էլ ավել

Սոփիայի կը հետազոտեն մարտ 4-ին Թուրքիանով... Բանուորի մը անդրաշնորհական հետեւանքով այսօր ամբողջովին քանդուեցաւ Սոփիայի գիւարանին մէկ մասը, ուր հրթիռներ կը պատրաստուէին: Անխոսեմ գործաւորը, որ արդէն աղէտին զոհ գնաց, վառարանի մը մօտ վառօդի խառնուրդով մը կը զբաղէր, երբ յանկարծ անհիւս կըրակ առաւ: Մէկ ակնթարթի մէջ կըրակը կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ միւս պայթուցիկներուն՝ ինչպէս աղբորակ եւ ծծուկը, որոնք զիգուած էին զործարանին մէջ: Պաշտօնէութիւնը երբեք ժամանակ չունեցաւ փախչելու:

Կրակը փոխանցուեցաւ նաեւ մթերանոցի մը, ուր իրարու վրայ զիգուած էին արդէն պատրաստ հրթիռները, որոնք որոտագին դրդիւնով պայթեցան: Տանիքն ու պատ մը փլան. մինչ ամէն կողմէ պոռթկացող բոցերը շատ չանցած ընկնուցին ամբողջ շէնքը, որ մեծարոց այրեցաւ: Սպաններն ու զինուորները, որոնք օգնութեան փութացին, մեծ դժուարութիւններ քաշեցին օգնելու համար զոհերուն՝ խորտակելով գլխաւոր շէնքին պատուհաններն ու երկաթ ձողերը: Զինուորները յաշոյնեցան սակայն ազատել երկոտասանեակ մը բանուորներ, որոնք թեթեւ այրուցներ ստացած էին:

Երբ հրշէջները, ժամերով աշխատելէ վերջ, յաշոյնեցան մարել կրակը, փլատակներուն տակէն հանուեցան 28 բանուոր-բանուորուհիներու անխոսեմ մարմինները:

Կենթարդուի թէ զոհերը նախապէս շնչահեղձ եղան պայթուցիկներու արձակած կաղէն, ու մեռնելէ յետոյ է որ իրենց մարմինները այրեցան:

ՊԱՅԹՈՒՄ ՄԸՆ ԱԼ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Նոյն օրը կէսօրէն վերջ վուրվիչի գիւարանին մէջ տեղի ունեցան չորս պոտիկ պայթուցիկներ, որոնց յաշոյնեց հինգերորդ աստիկի պայթում մը՝ գիւարանին ամէնէն վտանգաւոր մասին մէջ: Պայթուցիկներու այժուկը լուեցաւ հեռուներէն, հրթիռներ ինկան զրացի թաղերուն վրայ, շատ չանցած բոցեր ելան զինարանին մէջ, փճացնելով քանի մը տաղաւարներ:

Մեծ թիւով հրշէջներ փութացին աղէտին վայրը, մինչ բանուորներն ու պաշտօնեաները կը պարպէին վտանգաւոր գօտին: Տասը հոգի թեթեւ վէրքեր ստացան:

Համայնապարտերը Պուլկարիոյ մէջ

Պուլկարիոյ վարչապետ Լիափէֆ Սոպրանիէի առջեւ ճառ մը խօսելով յայտնեց թէ Գ. Միշազգայինի Պալքանեան ճիւղը, որու կեդրոնն է Վիէննա, վերստին գործունէութեան սկսած է, իր ազդեցութեան ենթակիցը համար բանուորներն ու գիւղացիները Պուլկարիոյ մէջ: Պուլկարիոյ համայնապարտ կուսակցութիւնը կազմակերպուած է Գ. Միշազգայինին կողմէ, եւ անկախ կուսուած բանուորական միութիւններ անց բացառութեան անդամ են Մուկուայի Միշազգայինի բանուորական միութեան: Բազմաթիւ համայնապարտներ ձերբակալուած են Սիւրիէի եւ Փէլիւսայի մէջ:

Վարչապետը ցոյց տուաւ կարգ մը թղթակցութիւններ, որոնք ուղարկի Մուկուայէն եկած ու ընտուած են, երբ կը փորձուէր զանոնք Պուլկարիա անցնել Եւոկոտալիայէն՝ կոտեց գիւղի ճամբով: Թղթակցութեանց մէկ մասը ուղղուած է համայնապարտ քաղաքական բանտարկեալներու, յորդորելով զանոնք որ լեղափոխութիւն յարուցանեն անմիջապէս որ ազատ արձակուին բանտէն:

Ռոսիա, Բոսնիա եւ Փէնցա աւաններուն խորհուրդները, բաւական կարեւոր գումարներ ալ ներփակած են իրենց նամակներուն մէջ, բանտարկեալ երիտասարդ համայնապարտներուն համար, որոնք այժմ վառնա կը մնան: Յեղափոխական ծրագիրներ ու կոչներ զրկուած են, պուլկար հեռագրական եւ թղթատարական պաշտօնեաներու: Ասոնցմէ զատ բնուեցան նաեւ համայնապարտ պրոպագանդի յատուկ բազմաթիւ գրքեր ու հրատարակութիւններ: Ասոնք երեսփոխաններուն ցոյց տրուելի է յետոյ այրուցանալ:

Վարչապետը խօսած պահուն, կարգ մը անձանքով մարդիկ, խորհրդարանի շրջականներ, թողուցիկներ կը ցրուէին, հրաւիրելով պուլկար գործաւորները երկրին ամէն կողմէն, որ զան հետեւեալ օրը միանան բողոքի ցոյցի մը, ընդդէմ Սոփիայի մէջ տիրող Սպիտակ Սարափին: Քսան հոգի ձերբակալուեցան, շատերը գաւառներէ, մասնաւորաբար երկրաշարժէ աղէտեալ վայրերէ: Ասոնցմէ շատեր կ'ուզէին խորհրդարան մտնել, համոզելու համար երեսփոխանները:

Չիւնամբրիկ եւ Երկրաշարժ

Պուլկար կը հեռագրեն. — Չիւնամբրիկը կը շարունակուի աւելի բուն կերպով: Խոզուած են երկաթուղային բոլոր հաղորդակցութիւնները՝ ամէն ուղղութեամբ: Հեռագրական հաղորդակցութիւնները եւս մասամբ ընդհատուած են: Պոլսոյ հին պարիսպի պատերէն մէկ մասը փլաւ:

Սառնակոյտերը կը շարունակեն փակել վոսփորի մուտքը, կազմելով հսկայ զանգուած մը, որուն ղէպի Մարմարա էջքը վտանգաւոր կը նկատուի Պոլսոյ առջեւ խարսխած նաւերուն համար: Բիւրոսի մօտ (Սեւ ծով) եւս սառնակոյտեր տեսնուած են:

Կիրակի ժամը 16ին սաստիկ երկրաշարժ պատահեցաւ Եոզղատի շրջանին մէջ:

Սասիկի գիւղացիական ֆաղախականութիւնը

«Փայագի» Բիկայի Թղթակիցը կը հետազօրէ. — Այլ թեւեւ կամ զիւղացիասէր ընդդիմադիրներուն ղէմ խիստ միջոցներ ձեռք անելու մասին Ստալինի տուած որոշումը փոթորկալից տեսարաններ յարոյց Մուկուայի համայնապարտական կարգ մը ժողովներուն մէջ, եւ ակնաւոր համայնապարտներ բացէ ի բաց յայտարարեցին թէ իրենք հակառակ են կուսակցութեան ներկայ քաղաքականութեան:

Նման տեսարան պարզուեցաւ կարմիր փրօֆէսէորներու Հիմնարկութեան խորհրդատուութիւն մէջ, ուր Ստալինի քաղաքականութեան հակառակորդներ պարզեցին իրենց «ճողագործակ» ծրագիրը: Ճառախօսներէն ոմանք յայտարարեցին թէ ներկայ քաղաքականութիւնը կը նմանի ժողովուրդը կեղեքող թախարի Ուանի մը քաղաքականութեան. ուրիշներ զայն նկարագրեցին իրեն «գիւղացիութեան զինուորական եւ աւատական շահագործումը»:

Տնտեսական կացութեան մասին խօսելով, Բիկով յայտարարեց թէ խորհրդային միութիւնը այսօր իր առջեւ ունի նոյն դժուարութիւնները, որոնց բախած էր 6-7 տարի առաջ:

Հ. Յ. Գ. ՓԱՐԻՋԻ ԾՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի ընկերներն ու ընկերուհիները՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տ'Իթալի» Գաֆէ Օ Բլէր տը Լիւնի վերնայարկը:

«ՌՈՍՅՈՄ»Ի ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱԶԱՆԴԵՍԸ

Մարտ 31 Կիրակի երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, 31 Rue Manin, Paris: Կը խնդրուի բոլոր Միութիւններէն նկատի առնել այդ Թուակալը:

ԱՊՐԻԼ 11/24Ի ՍԳԱՏՕՆԸ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄՑ Ե. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ Կը խնդրուի բոլոր միութիւններէն նկատի առնել այդ Թուակալը

ԵՐԵՎԱՆԻ - ՊԱՐԱԶԱՆԴԵՍ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. ԽՈՍԻՓԱՐԻՋԻ ՄԱՍՆԱԿԵՐՊՈՒՄՑԻ ԿՈՂՄԷ 16 Մարտ Շարաթ գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Salle Victor Hugo 46bis Rue St. Didier

Գեղարուեստական ճոխ բաժին՝ մասնակցութեամբ լայտնի հայ արուեստագէտներու: Երգ, նուագ, պար, բոֆիլոն, վիճակախաղ, փոստ, եւայլ: Պիւֆէ: Տոմսերը այժմէն կը ծախուին «Յառաջ» խմբագրատունը եւ կողմաւ եւ Ծորիսա ճաշարանները:

Հ. Յ. Գ.

Փարիզի Ռոսոմոմ կոմիտէի ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple, Belleville.

Մարտի 11 Պատ. Միութեան դասախօսական - փճարանական ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին 63 Rue République: Մուտքը ազատ է:

Լիոնի Շըլ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս Կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարժը: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Վիլորպանի Արամ խումբի ժողովը՝ վաղը երեկոյ ժամը 7.30ին 16 Rue d'Alsace, ընդ. Մարտի 11 Մատուցանի բնակարանը:

Փուլէի Վարանդեան խումբի դասախօսական ժողովները տեղի կ'ունենան Հինգշաբթի եւ Կիրակի երեկոյները ժամը 8ին: Կը հրաւիրուին ընկերները:

Այրի Տիկին Ալաւի Գասապպաշեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ոսկին Գասապպաշեան եւ զաւակուհի (Երեւան), Տէր եւ Տիկին Յակոբ ֆափագեան եւ զաւակուհի, Այրի Տիկին Մարգարիտ Վրթանէսեան եւ զաւակուհի (Գաբիթ), Տէր եւ Տիկին Գեորգ Զեքիան (Գաբիթ), Տէր եւ Տիկ. Նազարեթ Ժամուկեան եւ զաւակուհի (Մարտի), Տէր եւ Տիկ. Օնիկ Պէրպետեան եւ զաւակուհի (Սելանիկ), եւ պարագաները ցաւօր սրտի կը ծանուցանեն իրենց ամուսնուն, հոր, եղբոր, հորեղբոր ՏԵՐԱՄԱՐՏԻՆՈՒ ԳՈՍՍՊՈՒՅԵԱՆԻ (ՈՒՅԻ ՇԱԾ ԹԷԹԻԲ)

Ղառնաղէտ մայրը: Զուգարկաւորութիւնը կը կատարուի վաղը Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 9ին Hôpital Lariboisière, փարիզ, Մէթրօ՝ Barbès:

ԾԱՆՕԹ. — Մասնաւոր մահազգ զրկուած ԸԼԼԱՅՈՒԿ ԿԸ խնդրուի ներկայիս իբր այդ նկատուի:

ՅԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի Շըլ. կոմիտէն եւ Բրիտանիոյ խումբի ընկերները Երեւան քաղաքակցութիւնը կը յայտնեն ընդ. Գեորգ Գալֆանի եւ Երեւանի իրենց սիրատուն գաւկիցի փոքրիկ ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ Գ. ԳԱԼՅԱՆԻԻ կսկծալի մահուն ասիկա:

Հ. Յ. Գ. Լիոնի «Կուկուսեան» խումբը կը ցաւակցութիւնը կը լայտնէ ընդ. Գեորգ Գալֆանի իր որդուն փոքրիկ ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ԳԱԼՅԱՆԻԻ անունով:

Հ. Յ. Գ. Լիոնի «Կուկուսեան» խումբը կը ցաւակցութիւնը կը լայտնէ ընդ. Գեորգ Գալֆանի իր որդուն փոքրիկ ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ԳԱԼՅԱՆԻԻ անունով:

Հ. Յ. Գ. Լիոնի «Կուկուսեան» խումբը կը ցաւակցութիւնը կը լայտնէ ընդ. Գեորգ Գալֆանի իր որդուն փոքրիկ ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ԳԱԼՅԱՆԻԻ անունով:

Հ. Յ. Գ. Լիոնի «Կուկուսեան» խումբը կը ցաւակցութիւնը կը լայտնէ ընդ. Գեորգ Գալֆանի իր որդուն փոքրիկ ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ԳԱԼՅԱՆԻԻ անունով:

Հ. Յ. Գ. Լիոնի «Կուկուսեան» խումբը կը ցաւակցութիւնը կը լայտնէ ընդ. Գեորգ Գալֆանի իր որդուն փոքրիկ ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ԳԱԼՅԱՆԻԻ անունով:

ՅՈՒՇԱՅԵՏԻՐ

ՍԱՆՏՈՒՐԵԱՆԻ ԴՍԱՆԹՈՒՅԵՐԸ վաղը Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին 5՝ Հայրէն եւ Հայր պատմութիւն (Պ. Մ. Նա. Թանգար):

Լիոնի Արար. Հայր. միութեան երեկոյթը եւ փճակահանութիւնը 23 Մարտ Շարաթ իրիկուն ժամը 8ին Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ: Կը ներկայացուի «Ակնցի Հաճի Արար» գաւառը:

ՏԻՍԻՆԻ ՄԱՆՃԸՂԸՎԻ Հայր. Միութ. նորակազմ մասնաճիւղին փճակահանութիւնը շահած են հետեւեալ թիւերը՝ 174, 184, 355, 359, 365, 254, 269, 169, 338, 311: Շահող տարրականները ստանալու համար դիմել Nersessian Antoine, Ave. Jean Jaurès, Décines, (Isère):

ԿԸ ՓՆՏՈՒԹԻ

— Կը փնտռուի Պրուսայի Ասարճու զիւղէն Գրիգոր Արամեան, հօր անուն՝ Մարտիրոս, մօր անուն՝ Յիւրո, եղբայրները Մկրտիչ եւ Կարապետ: Գրիգոր 1915ին կը գտնուէր Մուսուլի ծոտակայ զիւղերէն մէկուն մէջ: Կ'ըսուի թէ քանի մը ամիս առաջ կը գտնուէր Սէրէզի շրջանները: Իմացնել իր մօրը՝ Filor Mardirossian, 5 Rue Capitaine Ferber, Issy - les - Moulineaux, Seine, France.

— Հաճնցի Կարապետ Բաթըրուկեան կը փնտռէ իր եղբայրները Միւխոն եւ Մանուկ Բաթըրուկեան: Միւխոն զերձակ էր եւ 1914ին կը գտնուէր Պոլսոյ Իր ողջ ըլլալու մասին տեղեկութիւն տուողին 500 Քր. նուէր: Իսկ Մանուկ կը գտնուէր Եգիպտոս (1923, 1924): Զորս տարի է իրմէ լուր անուած չէ: Իմացնել «Յառաջ»:

— Կը փնտռուի Զիւլէյի Տիկ. Բերբոն, հօր անուն՝ Մարգրիտ Վարդեհեան: 1924-25ին կը կը գտնուէր Մարտի: Իմացնել՝ Յուսիկ քանի. Աղաճանի, 42 Bâtiment-Charvieu, Isère.

— Կը փնտռուի Իգմիբի Պետրոս Աւետիսեան որ աղեկուծքի ժամանակ մեկնեցաւ Արլի (Arles) աղաքակները աշխատելու: Մինչեւ այսօր մօր մասին որեւէ լուր չունի: Իմացնել իր բոլոր Տ. Վերմի Միւխոնեանի: Հասցէ՝ Marie Mossessian, Cité du Parc Bel Air, 6, Décines, Isère.

EMPIRE, Միւլի-Զոլ, 37 Av. Wagram

Cirque | Էրոլ | ամենալուսն | 2-14 de Paris | Միլիթեր | ու ամանը | Քրամբ

Կ'ուզուի petite - main կարուհի մը, կաւ զճարու: Դիմել՝ Mlle Sperber, ժամը 2 6, 31 Rue Fontaine, Մէթրօ՝ Pigalle.

Կ'ուզուի մեղքով մաքուր կար կարող գործաւորներ եւ գործաւորակներ ղերմակ արիւստիքի բով աշխատելու համար: Լաւ առիթ արհիստը ստըվելու: Գիմել՝ Գալաեան ղերմակատուներ, 5 Rue Mignon, Մէթրօ St. Michel.

Կ'ուզուի մեղքով ամէն տեսակ գործեր կարելու համար գործաւորակներ: Լաւ վճարում: Գիմել՝ Mme. Korikian, 2 Rue du Docteur Lucas Championnière, առաջին յարկ: Մէթրօ՝ Իժայի:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ ցունաստան գտնուող մեր պարագաները քրանտա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ քրանտական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը:

Մեր գրասենեակը կը գրաւի այդ մեկնակերպութիւններու ինտագնուումով:

Գրեցէք մեր պարագաներուն գիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS 25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10) Le Gérant: F. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԿԵՑ ԹՈՒՔԻՈՒ ԵՒ ՍՍՄՈՒՔՈՒ ՀԻՒՆԻՒՌԻՒՅԵԱՆՑ Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վերնազգեստ արտադրող: Գարմանատան մէջ կը բուծէ ULTRA-VIOLET Յառազգեստներ, Զրացաւ, Ջրացաւ, (Sciaticque), Նեյլալի, Անարիտուսի, Ոսկրանցի (Rachitisme) եւայլ: 16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Շեռ. Provence 73-67 Կ'ընդհանրէն ԱՍԼԱՆ ՕՐ ԺԱՄՆ. 9-12 ԵՒ 2-7, ԿԻՐԱԿ 9-12

ԳԵՐՋԱԿ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԸՆԱՆՑ

Ամենամօտան, տակուն եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուող հազարի փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները զինան ամէն օր ժամը 7.30-20 եւ կիր. օրերը մինչեւ 45ս օր ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼ ՊԱՆՏԵԱՆԻ ԳԻՐԶՈՎԱՏՈՒՄ 2 Rue des Chaufourniers, Paris (19e). Մէթրօ Combat եւ Bofis

ԳԵՐՋԱԿ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԶԱՐԵԹԵԱՆ

95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) շեռանայն Nord 68 00 Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE Զատիկ առթիւ զիւրուի ժամը համար հայ հայրենակիցներու, բացառիկ զեղչ կ'ընենք մեր զիններուն վրայ: Հագուող, վերարկու լաւ եւ տակուն կերպանները՝ 400 Ֆր. Կ'ընդհանրէն ԱՍԼԱՆ ՕՐ ԺԱՄՆ. 9-12 ԵՒ 2-7, ԿԻՐԱԿ 9-12

ԲԱՑՈՒՄ Է ՃԱԶԱՐԱՆ COSMOPOL

ՆԵՒԿԻՆ ԶԱՇՏԱՐԱՆ ԵՐԹՈՒՆ 20, Rue Rodier, PARIS (9e), Մէթրօ՝ Cadet Արեւելեան եւ Եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղեններ պատրաստուած հանրաճանաչ խոհարարապետեր անկի կողմ: Ամէն օր արեւելեան նուագ եւ երգ: Կը ստե՛ննէ մասնաւոր ապագրանքներ:

ՈՒՇԱԳՐԻՒԹԻՒՆ ԲԵՐՆԵՆԻ ԱՅՐԱՄ ԴՊԱՐԱՎԱՅՈՒՅԵԱՆ

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Գիտողը գիտէ, չգիտողը ի՞նչ գիտէ: Ինչ ո՞ւր կը գիտէ միջնորդներուն: Ուղղակի դիմէ ապուլիտ պատրաստող Տոմ ԽԱՆԶԱՏԵԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ: Khanzadian Avedis, Chemin de Party, Route de Châtea Gombert MARSEILLE.

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ ԶԱՅԿ ՍԱՐԱՇԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77 00 Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապուլիտապարտ: Կը պատրաստէ ընտիր ապուլիտ եւ երջիկ Կեսարացի սպորտի Եւ Համբարում Առաջուկ ամէն երկիրներու համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՀԱՅԿ ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՔԱՆԱԿՆԵՐԻՆ
3 ամս. 6 ամս. 8 ամս.
ՔԱՆԱԿՆԵՐԻՆ 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.
ԱՆՎԵՐՆԵՐԻՆ 20 ֆ. 40 ֆ. 21 ֆ.
ԵՊԻՏՈՍՈՒՄ 3 ֆ. 6 ֆ. 10 ֆ.
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանկ
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 ամս. 10 ամս.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200 ֆ.

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Խմբագր. եւ վարչութիւն
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
7
Մ Ա Ր Տ
1929
7 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 899

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՒԲ

ՆՈՐԷՆ ՃԱԿԱՏ ՃԱԿՏԻ

Երէկ ուղեցինք պարզել թէ խորհրդային մարզպաններու մտնեալիկները ի՞նչպէս կը փորձեն ազատել եւ ժխտել թրքա-հայ դատը, նոյն իսկ արտասահմանի մէջ, իրենց Հօկերով եւ «Երեւան»ներով:

Այս առթիւ, իբրեւ թարմ օրինակ, յիշեցինք Հօկի կեդր. վարչութեան նախագահին կարգ մը յայտարարութիւնները, եւ անոնց վրայ հիմնուած խմբագրական մը:

Թէ բոլորիչ-նախագահը եւ թէ իրենց օրկանը կը ճգնին ոչ միայն մեզ, այլ եւ օտարները համոզել, թէ խորհրդային իշխա-նութիւնը երբեք չկամուցիւն չէ ունեցած թրքահայ զաղթա-կաններու ներգաղթին առթիւ, եւ ընդհակառակն ցոյց տուած է «Տոգաճու վերաբերմամբ»:

Անշուշտ այդ հոգածութեան շնորհիւ է որ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի թշուառ տարագիրները Հարաւ. Ամերիկայի ճամբան րոնած են, հակառակ այնքան քստմնելի յուսախաբութեանց: Եւ դարձեալ, այդ գործընթացին համար է որ, Սեյանիկի տա-ղաւարներու բնակիչներն ալ իրենց աչքերը ուղղած են դէպի Սուրիոյ, Փարսիոյ, Երեւանի մինչեւ Հրոյ երկիր:

1922էն ի վեր, այս մարդիկը պարզ «զաղթականական», տն-տեսական խնդիր կը համարեն արտասահման ապաստանած բե-կորնիւրուն հարցը: Այդպէս կը քարոզեն եւ այդպէս ալ կը գոր-ծեն: Եւ իբրեւ հետեւեալը, մեր մանրանկար Հայաստանը այսօր դարձնել վարձու ազարակ մը, ուր խնդրանքի եւ մատու-ցումի տնտեսական օրէնքն է որ կ'իշխէ:

Երանի թէ պարզեցողութիւնն ունենալին գոնէ այս գետնին վրայ հակասութեան հակասութիւն չզորոյրու:

Մինչդեռ, իրականին մէջ, այս խեղճուկրակ տեսակէտին ալ տէր չեն ըլլալ:

«Փող տուէք որ հող տանք» պտուցող այս իմաստակները քանի՞ քանի անգամ ապացուցած են թէ՛ նորէն խարդախու-թիւն կը փորձեն, տարբեր բանաձեւի տակ:

Երեւանի սիրակցորդ խնամինքէն Բարեգործականը, 1928 հոկտ. 31 թուակիր զեկոյցով մը, կը լայտնէր թէ՛ 1925ին 5000, իսկ 1926 յուլիսին 11, 910 սերբիլին յատկացուցած է, Յունաստանէն 3199, Պոլսէն 700 եւ Միջագետքէն 37 զաղթա-կաններ Հայաստան փոխադրելու եւ տեղաւորելու համար, բայց 1927ի վերջերը, Պ. Շահվերտեան սակաւաթիւ զաղթականներ միայն փոխադրած է (1509 հոգի, Յունաստանէն եւ Պոլսէն):

Միեւնոյն զեկոյցին համաձայն, Սուրիայէն 300 զաղթա-կաններ պիտի փոխադրուէին — չափահաս եւ ինքնաբաւ որ-բոր: Անոնց դրամն ալ վճարուած էր, ցանկերը պատրաստ էին եւ անցարի գործողութիւնները լրացած: «Այդ հայրենաբաղձ զաղթականները իրենց ինչքերը ծախած ըլլալով, ակնկառող կը պակասէին շողեմաւ մանկու համար եւ մինչեւ այսօր ալ այդ յոյսով կ'ապրին»:

«Վերջերս Թախանազին դիմումներ կատարած են նաեւ Պէլլուս — ապրող զաղթականներէն 18 հոգի»:

«Նախը Էլ Թարի մէջ 1500 զաղթականներ կը սպասեն Թշ-ուառութեան մէջ: Բարեգործականը յանձն առած է 1500 սերբիլին վճարել ներգաղթի ծախսերուն համար, իսկ ճարագրութիւնը կոմիտէն ունի 30,000 րուբլի»:

Ի՞նչ կ'ապացուցանեն այս փաստերը, եւ դեռ ուրիշ իր-դրութիւններ, որոնք արձանագրուած են օրը օրին:

Եւ ի՞նչ համարձակութեամբ շանքարող կը կարգան հի-մա, երբ Սուրիան կը պարպուի այսպէս կամ այնպէս, երբ յու-սաստութիւնը թառեր է Յունաստանի կայաններուն մէջ, եւ անասարակ խոր վնասութիւն մը համակած է բոլոր ցիրու-ցան բազմութիւնները, որոնք տուն-տեղ ըլլալու կը ձգտին աշ-խարհի այս կամ այն ծայրը:

Ազգակրօնական կամ խարդախութեան ապացոյցներ են նաեւ, զանազան բերաններէ ելած տարբեր յայտարարութիւն-ները: Յիշենք միայն վերջինները:

Կոմիտար Արսէն Եսախան հրապարակաւ կը յայտարարէ, Սենք չարքու հաւաքման քաղաքականութիւն չենք վարել եւ անք կրնար վարել...: Մենք ունինք բազմաթիւ բանուորներ եւ անոնք իսկ անգործներ, այնպէս որ սխալ է դուրսէն բանուորներ զորոյն...: Խորհրդային Հայաստանի բանուորին ու զիւղա-կաններու դասակարգային շահերուն չի համապատասխաներ «բա-զմութիւնները» նշանաբանը, հայահաւաքման քաղաքականու-թիւնը»:

Իսկ Հօկի Ֆրանսայի շրջանին նախագահը եւ «Երեւան»ը իրենա կ'աղաղակեն, մինչեւ ժընեւ ալ ձայն ձգելով.

«Խորհրդային իշխանութիւնը, երբեք դէմ չէ եղած, որ աւելի շատ զաղթականական գանգուածներ ներգաղթէին դէպի Խորիւ-րէն Միութիւն: Սակայն, տաճկահայ զաղթականներու ներգաղ-թին կապուած է հսկայական նիւթական միջոցներու հետ»:

Այս երկու յայտարարութիւններէն ո՞րն է անկեղծը:

Մենք յաճախ հարցուցած ենք. — Եթէ դրամ ճարուի, կը թրքահայրները թէ՛նք Բարեգործականի օրինակը մէջտեղն ընելու կը հարցնենք:

«Պատրաստ էք ներկայացնելու ներգաղթի գործնական մարտի մը, օրինակ տարբեր հարց հոգի՞ 1929 թուականին թրքահայրները: Եթէ ուրեմն զրէք մէջտեղ եւ դրամ պահանջեցէք բոլոր թրքահայրներէ: Մենք մեր անկարելի պիտի փորձենք, այդքան շատը եւ քան որ օտարութեան փրկելու համար:

ՄԱՍՈՒԼ

Գ Է Պ Ի ՈՒ Ի Ր

Այս խորագրով խմբագրա-կանի մը մէջ, Քալիֆորնիոյ ան-կուսակցական «Մշակ»ը զիտել կուտայ (8 փետր.)

«Երեւանի խորհրդային վա-րիչները «սոցիալիզմ կառուցա-նելու» իրենց կարծիք մոլորեցին մէջ, այս անգամ ալ ձեռք առն- են համագային արժէք ներկա-յացնող մեր ազգային գրականու-թիւնը շնչելու ճամբան:

Մարքսիզմ, Լենինիզմ, Թրո-ւզմիզմ եւ Սթալինիզմը, հայ անտէր ու անտրակալն բանուորագի-ւղացիութեան գլխուն փորձել է-տք, վերջերս սկսած են գոր-ծադրիլ նոր իրգ մը, որը աւեր-ւացնու պէտք է «վանտալիզմ» կոչել:

Երեւանի մեր վարիչները տա-րօրինակ գաբտուրուցութիւն մը կը կարգեն ամբողջ ազգերու եւ նոյն իսկ իրենց անմիջական շը-քանակին մէջ գտնուող խորհր-դային կուսակրութիւններուն մէջ: Անոնք ազգային ամէն սը-բուցիւնները ունակուի ընելի եւ իրենց հասկցած ձեւով գանձը անձանաչելի դարձնելու աստի-ճան ձեւափոխելի տք, կարծիք մանգալը առած մտեր են այս անգամ հայ գրականութեան մարզին մէջ: Անոնց համար ա-նարժէք եւ նոյնիսկ վնասակար են հայ վերածնունդան ուսմի-րանքէն անմահի Բաֆթի գոր-ծերը, եւ հայ վշտի անուգական երգիչ Ահարոնեանի, ինչպէս նա-ւ, նոյն կարգի ազգային բոլոր երգիչներու եւ գրագէտներու գործերը:

Անմիջական հարուածը Բաֆ-թիի եւ Ահարոնեանի վրայ իչ-նելի տք, տարակոյս չկայ թէ կարծիք կացինը պիտի տապալ-է մեր անցեալ ու ներկայ անուա-նի բոլոր գործերու գործերն ալ, ըլլալ անոնք ուսուսիայ կամ Թրքաիայ:

Կ'արժէ որ Խորհրդային Հա-յաստանի վարիչները գոնէ հե-տեւէն եւ ակնարկ մը պտտը-նէին իրենց վարիչ, Թաթար կո-մունիստ ընկերներուն վրայ եւ տեսնէին թէ անոնք պիտի իր-կան դիմակին տակ ծածկուած ինչպէս կ'ըմբռնեն կոմունիզմը, եւ պիտի իրական դիմակին տակ ծածկուած ինչպէս կը գուր-գուրան եւ կը պաշտպանեն այն ամէն արժէքները, որոնք Թա-թար ու վրացի գանգուածներուն համար կենսական կարեւորու-թիւն ունին»:

Համիտեան շրջանին հայու-թիւնը շատ մը սարսփի օրեր ապրեցաւ: Ցեսաւ շատ մը գը-րկաններ: Իր մամուլն ու գրա-կանութիւնը ենթարկուեցան ծանր սեղմումներու:

Երեւանի վարիչներուն ներ-կայ ընթացքը ոչ միայն կը յի-շեցնէ Համիտի ամէն կենսուա-կութիւն շլատող օրերը, այլ կը գլխէ կ'անցնի գայն: Հայ ձեռ-բերով կատարուած այս արար-քը ամենամանրն է ու ամենա-դառնը»:

«Ս Ե Ի Զ Ե Ռ Ք Ը

Պաղեստինի մէջ «Սեւ ջեռ» անուն կազմակերպութիւն մը սկսած է սպառնական նամակ-ներ ուղղել հարուստ վաճառա-կաններուն: Վերջերս նման պառնագիր մը ուղղած էր Պէքսիոն անուն հարուստ շը-տայի մը 500 անգ. ոսկի պա-հանջելով:

Այս գուժարը վճարուած չըլ-լալով, «Սեւ ջեռ»ի կողմէ եր-կու հոգի — մէկը ոստիկանի, միւրը կնոջ հագուստով ծախ-ւած — կը մտնեն շրտայի տունը եւ տեցն ու տեղը կը սպաննեն գայն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պուշխարիս եւ Սերպիս պիտի միանան ?

Թանի Հուռի Թղթակիցը կը հեռագրէ. Բաղաքական շրջանակները մասնաւոր հետաքրքրութեամբ կը հետեւին պուշխարեւսերպ բանակցութեանց, որոնց նպատակն է բարելաւել երկու երկիրներու լարաբերութիւնները:

«Ճոռնալէ տ'իտալիա» Ա. Էջին վրայ կ'արտատպէ Պեկրատի «Թերկովինսկի Կլալիթ» թերթին մէկ յօդուածը, որուն մէջ կը խօսուի Սերպիոյ եւ Պուշխարի միջեւ յարաբերութիւնները սերտացնելու մասին, որպէս զի ատոր հետեւանքն ըլլայ օր մը միակ պետութեան մը ստեղծումը:

Ըսելէ յետոյ թէ Պեկրատի թերթին յօդուածը շատ նշա-նակալից է մանաւանդ ներկայ վարչաձեւին տակ գրուած ըլլա-լուն համար, «Ճոռնալէ տ'իտալիա» կ'աւելցնէ թէ պուշխարե-ւսերպ սահմանազուլուխի բացումը տնտեսական պատճառներով չէ եղած, երկու երկիրներու միջեւ բնականոն յարաբերութիւն-ներ մշակելու համար, ինչպէս կ'ենթադրուէր նախապէս: Փիրո-թի բանակցութիւնները աւելի ընդարձակ ճակատի վրայ տեղի կ'ունենան եւ կ'ապ ունին Մեծն Եուկոսլաւիա մը ստեղծելու գաղափարին հետ:

«Ճոռնալէ» կ'ըզրակացնէ կարճ, ըսելով որ այսօր պատշաճ չէ ուրիշ խորհրդածութիւններ աւելցնել՝ ա'յսքան բացորոշ խօսքերու վրայ:

Տրոցկի յօդուածները 5000 տարի

Հեռագրի մը համաձայն, ամերիկեան «Նիւզ Յիշերս» գոր-ծակալութիւնը 5000 տարի վճարած է Տրոցկիի՝ ա'յն յօ-րուածներուն համար, զորս բոլորեցին նախկին զիկատորը գրած էր Պուլսէն: Այդ յօդուածները արտատպուեցան բոլոր երկիրներու զիւստը թերթներուն կողմէ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԻՏԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒԻ

Գերմանիոյ զահլիճը տակաւին վերջնական որոշում չէ տուած Տրոցկիի Գերմանիա ընդունուելուն մասին:

Պերլինն հասած հեռագրէ մը կը հասցուի թէ գերման կառավարութիւնը կ'ուզէ միջին ճամբայ մը գտնել երկու կող-մերն ալ չվշտացնելու համար: Պոլսոյ գերման հիւպատոսարա-նին հարցուցած է թէ Տրոցկիի նպատակն ի՞նչ է. կ'ուզէ վերջ-նականապէս հաստատուիլ Գերմանիոյ մէջ թէ ժամանակա-ւոր կերպով՝ պարզապէս դարձանուելու համար: Կը կարծուի թէ այս վերջին պատրուակին տակ կարելի պիտի ըլլայ Գեր-մանիա ընդունիլ զայն՝ առանց ո եւ է կիրք գրգռելու:

Սոֆիայի զինարանի վայրուակն վերջ

Սոֆիայէն հասած լրացուցիչ տեղեկութիւններու համա-ձայն, զինարանի օդը ելած մասին մէջ 40 բանուորներ կ'աշ-խատէին աղետին պահուն: Մեռածներու թիւն է 24, 6 այր եւ 18 կին. վիրաւորուածներու թիւը՝ 12:

Կը կարծուի թէ զոհերու այսքան մեծ թիւին պատճառը եղած է աննկարագրելի խուճապը, որ ծագած էր պայթուածէն անմիջապէս վերջ: Բանուորները իրենց փախուստին մէջ չէին զիտեր թէ ո՞ր կողմէն պիտի փախնին:

Նախարարական խորհուրդը մէկ միլիոն լէվա քուէարկեց՝ օգնելու համար զոհերու ընտանիքներուն: Մեռնողներու յու-գրակաւորութիւնը պիտի կատարուի պետական ծախքով:

Մեխիկայի ապստամբութեան շուրջ

Մեքսիկայի ապստամբական շարժման մասին հակասական տեղեկութիւններ կը հասնին: Ապստամբական շրջանակներէ անուած լուրերու համաձայն, շարժումը լայն համեմատու-թիւններ ստացած է եւ ժամէ ժամ կը ծաւալի: Արդէն իսկ ապստամբներուն հետ են տասը նահանգներ՝ Սոնորա, Միչապու, Չաքապէլա, Քոլիմա, Օքսաքա, Ճախսքո, Վէրա Գրուզ, Բի-հուառուա, Գուադալաքա եւ Տուրանալո:

Չորս ժամ տեղող կռիւի մը ընթացքին, որուն մասնակցե-ցան 5000 կառավարական ուժեր՝ զոր. Ուրպալէկի հրամա-նատարութեան տակ, ապստամբները մեծ յաղթանակ մը տա-րին՝ զերի բռնելով 641 հոգի — 3 զօրավար, 78 սպայ եւ 560 զինուոր, եւ գրաւելով մօտ 1000 հրացան եւ 12 զնդաղի:

Այս յաղթանակին շնորհիւ, ապստամբները գրաւեցին Մոնթերէյ կարեւոր միջնաբերդը, մայրաքաղաք Նուէվո Լէոնի, որ ռազմագիտական առաջնակարգ դիրք մը կը գրաւէ Մեքսի-կայի հիւսիսակողմը: Այս քաղաքը որ բնութեան մարտնչուած է. կեդրոնն է երկաթուղային ցանցի մը, որ ճիւղեր ունի ամէն ուղղութեամբ: Մոնթերէյի գրաւումով, Մեքսիկո մայրաքաղաքը կը կարուի կարթուսէն՝ Մ. Նահանգներու սահմանազուլուխի վրայ եւ Մեքսիկայի մէկ մասը միւսին կը գատուի: Կոնկերը տեղի կ'ունենան ամերիկեան սահմանազուլուխի մօտերը:

Ապստամբները նահանջի ենթարկեցին նաեւ 600 կառավա-րական զինուորներ նազաթլանի մօտ, Միչապու նահանգին մէջ: Չոր. Էսքոպար՝ ապստամբներու կողմն անցնելով, գրաւեց Նուէ-վո Լէոն նահանգի ռազմախիթի բոլոր մթերանոցները: Մեծ թիւով նոր զինուորներ միացան ապստամբներուն:

Չոր. Ենսուա Մարիա Ակուիրրէ, որ կը ղեկավարէ շարժու-մը, կը շարունակէ իր յառաջադրուած դէպի Մեքսիկո:

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԱՐԻ ՄԸ ԿՈՒՉԵՆԻ

(Լուրը կատակախաղ՝ առանց գործողութեան)

(Բ. եւ վերջին մաս)

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԵՐ
Թէ՛քէնա խմբագիր
Թէ՛քէնա ռամկավար
Թէ՛քէնա բանաստեղծ
Թէ՛քէնա մարդ
Թ. Խմբագիր. — Ուրեմն, ըսի
Թէ, կառավարութիւն մը ունինք
որ չի գրադիր մեզմով, ինչ որ
կը նշանակէ Թէ չունինք: Այս
խօսքը սակայն՝ մեր մէջ: Գուրս
չեմէ: Ըսի նաեւ Թէ ուրիշներէն
ալ յոյս չկայ: Չետեալար կը
մնայ վերջին միջոցը. — ազգին
ղեկավարութիւնը յանձնել մէկ
հոգի...
Թ. Ռամկավար. — Ըսե՛ք հոգ
կ'ըլլայ, չըսե՛ք ցաւ կ'ըլլայ: (Գիշ
մը վարանիկէ խոսոյ) Պիտի ըսեմ,
ինչ կ'ուզէ ըլլայ: Համարիտ եմ
մէկ հոգիի առաջարկին, պայ-
մանաւ որ... այդ մէկը Գաշնակ-
ցական չըլլայ...
Մնացեալ բոլոր թէ՛քէնանե-
րը մէկ բերան, խանդավառու-
թեամբ. — Ապրի՛ս, վերջապէ՛ս,
խելացի բան մը ըսիք...
Թ. Ռամկավար. — Այո՛, բայց
ո՞վ պիտի ըլլայ: Այդ անգամնե-
րէն դուրս, ուրիշ տեղ մարդ
մը չեմ տեսներ: Մտածենք պահ
մը:

Բոլոր թէ՛քէնաները մէկ բե-
րան. — Այո՛, մտածենք:
Թ. Ռամկավար գլուխը կը
կախէ ու կը օսի ինչ որ չի
Թ. Խմբագիր. — Եւ դե՛ռ
ճակտին, աշով՝ կը քերէ քիթը,
ու՛ժ տալու համար մտքին:
Թ. Բանաստեղծ. — Ես գտայ:
Թ. Ռամկավար. — (Ծանր աշ-
խատանք մը ապտածած մարդու
ուրախութեամբ) Ըսէ՛ք, շուտ ըսէ՛ք:
Թ. Բանաստեղծ. — Փայա՛ն:
Թ. Խմբագիր. — Մինչեւ որ
վորոնքի գործողութեան չեն.
Թարկուի, չենք կրնար իր մասին
որոշում մը տալ:
Թ. Բանաստեղծ. — Լաւ ու-
րեմն. Նորատուկեանի՛ն ինչ
կ'ըսէք:
Թ. Ռամկավար. — Եղբայր,
անկեղծօր պիտի բանանք:
Թ. Բանաստեղծ. — Հապա-
հալուստ կիւլպէսկեանը:
Թ. Խմբագիր. — Եղբայր, ազ-
գը քարկոյի Թըրքմէնէ:
Թ. Բանաստեղծ. — Լաւ ուրեմն,
մտածենք դարձեալ:
Կը տրէ՛ն նորէն խոր լուռ-
ութիւն: Թէ՛քէնա Բանաստեղծ
առած է լուրջ խորհողի կերպա-
բանք: Աչքը, որմէ տօգոյն շող
մը կ'իջնար բեմին վրայ՝ շնոր-
հիւ թղթէ «Արեւի», կը փակէ:
Կոյսը կը խափանուի, կը կոխէ
Թանձր մութ մը:
Թէ՛քէնա Մարդ. — (Որ վի-
ճաբանութեան հետեւած էր ու-
շաղիբ, լուռ անձկութեամբ,
եւ յուզումով, կ'իլէ ոտքը, օգ-
տուկով մթնութեան եւ հանդի-
սատր ձայնով): Այդքան մտածե-
լու պէտք չկայ: Այդ մէկը պատ-
րաստ է:
Մնացեալ թէ՛քէնաները. —
(Հեռաքրքրեմէ կերպով) Ո՞վ քո՞վ.
Թէ՛քէնա Մարդ. — Ուրիշ ո՛չ
ոք: Ես ինքս...
ԽՕՐՏՈՑ

կառավարական շրջանակներէ հասած ուրիշ լուրերու համաձայն, շարժումը սահմանափակուել է հարաւ-արեւելեան շրջանին մէջ: Զօր. Ակուրիբէ ստիպուել է պարպել քանի որ քաղաքները եւ քաղաքի ղեկավարները չեն յարմարուելու որոշու վրայ շուտով պիտի յարձակին հաւատարմի գինուորները: Այս գերիշնորհէն 15000 հոգի զրկուած են Վէրա քրուզի, 10,000 ալ՝ Օմանարայի ապստամբներուն դէմ: Կր հերքուի այն լուրը թէ Հանրապետութեան նախագահ փորթէս կիլ և զօր. Ամարօ գերի բռնուած են:

ժողովուրդը տակաւին թեր ու դեմ դիրք չէ բռնած շարժումին հանդէպ: Ապստամբութեան վարիչները կը շահագործեն կրօնական զգացումները՝ ժողովուրդը իրենց կողմը սիրահանելու համար եւ արդէն իրենց զտնուած նահանգներուն մէջ հրամայած են անմիջապէս բանալ ըլլող արջնային կաթոլիկ եկեղեցիները, որոնք փակուած էին նախորդ նախագահ Քայսէսի կողմէ:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԶԷՋՈՔ ԿԸ ՄՆԱՆ
Մ. Նահանգներու նորնորդ նախագահ Հէրպրիթ Հուվըր հազիւ իշխանութեան գլուխ անցած՝ կը գտնուի քաղաքական կնճռոտներէ մը անոյն: Հուվըր տեսակցեցաւ Քէլլոկի հետ, որ մինչև նոր արտաքին նախարար Սթիվենսի ժամանումը պիտի լինուի ուղղուած պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը որոշած է բացարձակ չէզոքութիւն պահել եւ արգիլել զէնքի եւ ռազմամիջոցի արտածումը զէպի Մեքսիկա:

Սակայն կը կարծուի թէ այս որոշումը կարելի պիտի չըլլայ գործադրել, որովհետեւ կան 5 քաղաքներ, որոնց կէտը ամերիկեան կէտը մեքսիկեան հողի վրայ կը գտնուի:

Վերջին լուրերու համաձայն, Մեքսիկայի ժողովը մինչև նախագահական ուղղութեամբ 3500 քիլոմէթր, ամբողջ Մեքսիկայի հիւսիսային մասը կը գտնուի ապստամբներուն ձեռքը:

Վեհապիներու նոր արշաւանք

«Յայմգի» Պարսի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Պաշտօնական աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ կիրակի առաւօտ Վէհապիներու Արման ցեղախումբը յարձակում գործեց խաշարածներու վրայ, որոնք իրենց հօտերը կ'արածէին Բո-վէյթ քաղաքին դուրսը: Հրացանաձուլները կ'իմացուէր քաղաքէն: Անգլիական օդանաւեր մեկնեցան Շայպայի օդանաւային կայանէն եւ կէսօրէն առաջ գտան յարձակողները՝ Բո-վէյթէն 20 մղոն դէպի հարաւ: Յարձակողները 600 հոգի էին, նստած 300 ուղտերու վրայ եւ իրենց առջեւն կը քշէին ոչխարի մեծ հօտեր:

Վէհապիները անմիջապէս կրակ բացին օդանաւերուն վրայ, որոնք պատասխանեցին ուժերով եւ գնդացիներով: Ասոր վրայ, յարձակողները ստիպուեցան արագօրէն փախչիլ դէպի Նէճաթի սահմանապոլսը: Յայտնի չէ թէ որքան կորուստ ունեցան:

Յարձակումի ընթացքին Վէհապիներու արձակած գնդակներէն սպանուեցաւ անգլիական օդանաւի մը անթիւ պաշտօնեան՝ Նայթ, որ Պարս տարուելով թաղուեցաւ:

Հնասպիկում յունարեկ քերթիլի դէմ

Երէկ գրեցինք թէ Պոլսոյ ընդհանուր դատախազը դատական հետապնդում կը կատարէ յունարէն «Սորոնիքա» թերթին դէմ, որ յանգնած էր գրելու թէ թուրքերու կողմէ Իզմիրի վերագրուածը պատմութեան մէջ սե էլ կը կազմէ և անարգանք մըն է քաղաքակիրթ աշխարհին համար:

«Թայմզ» Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ «Սորոնիքա» դադարման դատապարտուած է, իսկ թերթի արտոճատէրն ու պատասխանատու տնօրէնը ձերբակալուած են:

Հեղեկներու պաշտօնապիտ

Այս շարժում վերջերք ժընեի մէջ պիտի ստորագրուի հեղեկներու բարեկամական դաշնագիրը: Սերպիոյ կողմէ պիտի ստորագրէ արտաքին փոխնախարար Բուժանուտի, Յունաստանի կողմէ՝ արտաքին նախարար Բարափանու: Երկու պետական մարդիկը միեւնոյն ժամանակ պիտի ստորագրեն հինգ փրոթոթըներ, որոնք վերջնապէս կը ճշդեն Սեւանիկի սեպա չէզոք գոտիին դիրքը եւ յարակից խնդիրները:

Ժակսիսի մակրե պարունակող ուժեր

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովի անդի օրուան նիստին մէջ աշխատաւորական երեսփոխան հազարապետ Քէնուորթի պատերազմական նախարարին հարցուց թէ ի վիճակի է հերքելու այն զրոյցը, որուն համաձայն Գերմանները Մեծ Պատերազմի ընթացքին արեւմտեան ճակատին վրայ գործածած են ուժեր որոնք ժանտախտի մանրէներ կը պարունակէին:

Նախարար սըր Ուորթինը ի վրէժն երեսփոխանին խորհուրդ տուաւ կարգաւ պատերազմի պաշտօնական պատժութեան 17րդ. գլուխը: Քէնուորթի պատասխանեց թէ այդ գլուխին մէջ չկայ ոեւէ փաստ, որ ցոյց տայ թէ Գերմանները ժանտախտի մանրէները գործածած էին իբրեւ զէնք իրենց թշնամիներուն դէմ: Նախարարը աւելցուց.

— փաստ է կայ. բայց կասկածներ կան:

Թուրքերու կալուածները Սուրիոյ մէջ

Աստուրուի գործակալութիւնը Էնկիւրիէն կը հաղորդէ որ մօտ օրէն բանակցութիւններ պիտի սկսին Հայէպի մէջ, Սուրիոյ թրքական կալուածներուն վրայ Ֆրանսայի գանձած տուրքին մասին: Թուրք կառավարութիւնը Էնկիւրիի համաձայնագրին հակառակ կը գտնէ այդ տուրքին գանձումը:

Չուրթ Թուրիոյ մէջ

«Տէյլ Թէլեգրաֆ» Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ այս ձմեռ երրորդ անգամ ըլլալով երկաթուղային հաղորդակցութիւնները դադրեցան Թուրքիոյ մէջ: Չանազան կողմերէ զէպի Պոլսոյ ճամբայ ելած կառախուսները թրքական կայարաններու մէջ կը սպասեն՝ կէս ճամբան ձիւներու մէջ չմտալու համար: Տեղ տեղ ձիւներ մինչև երեք ոսնաչափ բարձրութիւն ունին:

Սե ծովէն հսկայ սառնակոյտ մը յառաջանալով հասաւ մինչև Գարապրուն, Վոսփորի մուտքը եւ կը սպանայ Վոսփորէն ներս մտնել:

Յ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՐԶԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ
ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի ընկերներն ու ընկերուհիները՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլա սո'իթայի» Քաֆէ Օ Քլէր ար կիւնի վերնաշարիը:

ԹԵՅԱՍԵՂԱՆ - ԵՐԵՎԱՆ
2. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԵՐԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՊԱՏԻԹ ՏՕՔԹ. ՈՒՈՐԻՍԻ

Մերձ Արեւելի նպատաստանոցի օգնական
ընդհ. բարտուղար եւ որբերու բարեկամ
Այս Շք. գիշեր Ժ. Գիւ Ֆլորիա, 61 Rue M. le Prince. Մէթրօ՝ St. Michel
ԵՐԿ ԵՈՒՆԿ ԵՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ
կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները
Ներկաները պիտի լուսանկարուին

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԷ
ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
«ԱՆՁՐԵՒ» Ը
Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.: Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն) 25 ֆրանք: Փոստի ծախք չկայ: Գիմի՛ L. Kévonianի 235 Fbg. St. Martin. PARIS (10e).
Բ Ս Ց Ա Ր Ջ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Հ. Յ. Դ.
Փարիզի Ռոտոմ կոմիտէի ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 131 Fbg. du Temple, Belleville.
Փարիզի Հրազդան խումբի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին:
Իսիլե-Մուլիսիոյի եւ Պիւնս-բուրի «Վոսման» ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն: Կը խնդրուի ըսող ընկերներէն ներկայանալ որոշուած ժամին:
Մարսէյի Բշխան ենթակոմիտէի ժողովը կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերբ, Եփրեմ խան, Համազասպ խումբերը աւ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամներով:
Մարսէյի Պատ. Միութեան դատախոսական - վիճարանական ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 3ին 63 Rue République: Մուտքը ազատ է:
Լիոնի Շը՛. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ըսող խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մատենադարանը: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն և դասախօսութիւն:

Վիլլեօրպանի Արամ խումբի ժողովը՝ այս երեկոյ ժամը 7.30ին 16 Rue d'Alsace, ընդ. Մարտիկ Մատուկեանի բնակարանը:
Փոմէի Վարանդեան խումբի դատախոսական ժողովներ տեղի կ'ունենան Հինգշաբթի եւ կիրակի երեկոները ժամը 8ին: Կը հրաւիրուին ընկերները:

Հանգուեցաւ Պ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԳԱՍՏԱՊԵՆԻ (Ուտի Հաճի Թէ-Թիք) յուղարկուելու իւր պիտի կատարուի այսօր Հինգշաբթի ժամը 12.30ին Հայոց եկեղեցին:
ՅՈՒՇԱՏԵՍԻ
ՍԱՆԱՍՐԵԱՆԻ ԴԱՍՆԵՐԱՅԻՆ
այսօր Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայերէն եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան):
Լիոնի Արարիկի Հայր. միութեան երեկոյ ժամը 8ին Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ: Կը ներկայացուի «Անցիկի Հաճի Աղան» գանձաքը:
ԵՈՒՆԿ ԵՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ Հայր. միութեան ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Ռոտոմ Գրադարանի սրահը, Պլլլիլի: Լիոնի Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին, 34 Rue Villery, Ա. Մկրտիչեանի բնակարանը, Բ. յարկ:

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊՕՅԱԾԵԱՆ
ԱՅՅԵԼՈՒ ՇԱՅՈՒԱԿԱՆ
Հասցէ՝ 48 Av. de l'Econome Blanc-Mesnil (S. et O.)
Կը ստանան իշխուող հակա անկան անկան գործեր եւ կուտայ տուրքերու վերաբերեալ տեղեկութիւններ:
2ափաւոր դիւ
EMPIRE, Միգիլ-Զոլ. 37 Av. Wagram
Cirque Էրլլ ամենալուսն 2-14 de Paris Միլիթը ու ամանը Ֆրանք

Կ'ուզուի Ոսկերչութիւն սորվող փոքրագործ ուղի՞ մշակութանը: Գիմի՛ Société Fleuron, 70. Rue du Fbg. Poissonnière Paris (10e).

ՕՐՈՑՈՑ 1929
Ս. Փ. ԱՊԳ. ՀԻՈՒՆԻՈՒՆՈՅԻ, Կ. ՊՈԼԻՍ ԳԻՐՔ 5 ՖՐԱՆՔ
Ստանալու համար գիմի՛ A. Gogian Nubar, Librairie, 191 Cours Lafayette, LYON.
Ինծաբանակի համար գեղե Բացարձակապէս կանխիկ

ԻՐԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, բաղադրական գիտութեան վարժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e) շու. Passy 72.56
Կը կ'ԱՍՏԵՂԱՄԵՆԱԿԱՐՑ Միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները:
Կը ստանան ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ:
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4-7

ԻՐԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, բաղադրական գիտութեան վարժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e) շու. Passy 72.56
Կը կ'ԱՍՏԵՂԱՄԵՆԱԿԱՐՑ Միջոցի մէջ Ֆրանսա մտնելու (AFFIDAVIT) գործողութիւնները:
Կը ստանան ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ:
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4-7

ՏՕՔԹ. ՏԻՐԱՅ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲՕՏԵԱԿԱՆ ՖԱԲՐԻԿԱՏԻՆ (Licencié es Sciences)
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շք. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel և Odeon Tél. Littre 60-66

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԳԻ. ԹԵՂԼԱԼԵԱՆ (ԳԻՄԻԹԸԼ)
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռաձայն Mémilmontant 66-64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, ամենալուսն պայմաններով:
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն: Ուսանց կանխավճարով:
Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէ վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30: Մէթրօ՝ Mémilmontant. Թրամվայ 5 եւ 26, Օթօպիլա BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Mémilmontant, Paris (XX)

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՀԱՍՅԵԻՍ
Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգով յաճախողներուն թէ 1929 Փետրուար 1էն ի վեր խանութն փոխադրած եմ 1 RUE SAULNIER ճոխ յարկաբաժինի մը մէջ, ուր պատրաստ եմ վերջին նորաձեւութեան լաւագոյն կերպասներու հօք միջերք մը: Métro CADET.
Յարգանքով ՆՈՒՊՈՒ ԱՄԻՐԻՆ ԱՆԵԼԱՆ (Գերմանի)

ԳԵՐԶԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՆԵՑ
Ամենամասն, տոկոս եւ վերջին նորաձեւութեան հարուստ հագնել փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները դիմեն ամէն օր ժամը 7.30-20 եւ կիր. օրերը մինչև կէս օր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
ԳԵՐԶԱԿԱՆՈՒՆԸ
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրօ Combat եւ Bolivar

ՀԱՅԿ. ԲՈՒՄԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր. Եւ Տօթէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վնասուած հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4-6: Քթի, Գրգռի ու սկանի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2-3: ԱՍՏԵՂԱՄԵՆԱԿԱՐՑ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77182
Բնիկ Կետարացի եւ 30 տարուան փորձուած ապուստոգործ: Կը պատրաստէ ըստի ապուստ եւ երշիկ, Կետարոյն աղպղով եւ Համեմիկով: Առաքում ամէն երկիրներու Համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE
ՀԱՅԵՐԵՆ, ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ, ՅՈՒՆԱՐԵՆ՝
ԲԱՐՔԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ԳՐ.
Պէլլիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Mémil. 61-83

ձոյն միջերք մէջ նախկին եւ մէ ամենավերջն եղանակներու՝ երգուած եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազմել, շարք, խմբերգ, Թագով եւ այլն: Հայերէն հօգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ մեծ մասերը եւ մէ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ձեռք մը:
Ինչպէս նաեւ, բարձրագոյն լաւ կրամիտներ եւ արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյն ամենազեղ շուկ գինով:

ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏՕՔԹ. Յ. ՏԵՐ-ԴԱԻԹԵԱՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ, ՀԻՐԵՎԱՆԻ Եւ ՇԱՐՍԹ օրերը 3.30-5.30
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des Fêtes
Շաբթի մէջ ամէն օր 10-12, տղայոց, ներքին, աչքի հիւանդութիւններ
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թէլ. Շաբթի 37

ԻՐԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ
Յունաստան գտնուող ձեռ պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը:
Մեր գրասենեակը կը գրաւի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով:
Գրեցէ ձեռ պարագաներուն գիմի՛ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce
Յունուկական եւ Մարթիկ Միակ ներկայացուցիչ Ֆրանսայի: Գիմի՛ Jos. de Padoue 117 Passage du Caire, Paris
ՍԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաբթէ: Ամէն օր մեծաքանակ դատարանական գործեր եւ կանանց մօրթի, արիւն եւ ձեռքի հիւանդութեանց (ֆրանկալեան ժամիկ) եւ վարիտի մասնագէտ: Առձեւիտի եւ քրոնիկի Հրկուկուտի. ամէն օր 9-12, 4րդ կողմ 9-12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
I. C. G. S. F. SOUVIGNY

ՀԱՐԱՇ

Յուրաքանչյուր 3 ամս. 6 ամս. 8 ամս. 1 ամս. 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ. 20 շ. 40 շ. 6 ֆ. 12 ֆ. 25 ֆ. 50 ֆ. 100 ֆ. 200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e) MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS

ՈՒՐԲԱԹ 8 ՄԱՐՏ 1929 8 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 900

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ ԵՐԲ ԼՈՒԾԻ ՏԱԿ ԵՆ...

Մարդ չի հիտաբերբորւր հալածականներու վիճակով, երբ լուծի տակ են անոնք: Հայաժողովուրդը իրենք են որ պիտի արժեքներն իրենց տրտունջները:

Այս տարրական ճշմարտութիւնը անգամ մը եւս, եւ հանդիսաւորապէս հաստատուեցաւ ժընեւի ժողովին մէջ, փոքրամասնութեանց խնդրին առթիւ:

Կայսերական Գերմանիան տարիներով ճգնեցաւ բռնի ձուլի իր թաթիւն տակ ինկած Լեհերը, Չեխերը եւ ուրիշ ազգութիւններ, իսկ այսօր, անոր յաջորդը, հանրապետական Պերլինն է որ դատախազ կը ներկայանայ հալածական փոքրամասնութեանց...:

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի մարտ 6 Նիստին մէջ Շերէզէման երկար ճառ մը խօսեցաւ, որուն կը սպասէին ամենեւեմ ի վեր: Տեղական թերթերը կը խոստովանին թէ Շերէզէման մեծ տաղանդով պաշտպանեց իր տեսակէտը, սակայն ճարտեցաւ:

Իրեւե ծանօթութիւն յիշենք որ, այսօրուան 35 պետութեանց մէջ (պատերազմէն առաջ՝ 25), Լեհաստան իր 30 միլիոն բնակչութեան վրայ կը համընթաց 15-16 միլիոն Լեհ: Չեխոստանը 13,600,000 բնակչութեանը 8,760,000ը Լեհ են, 3,120,000ը Գերման, 754,000ը շուրճար, 41,800ը Ռուսներ, 75,000ը Լեհ, 180,000ը Հրեայ եւ 25,000 զանազան ազգեր: Եուրոպայի 12 միլիոն բնակչութեան 5-6 միլիոնը միայն Սերպերն են: Իտալական Տիրոլի մէջ կան մէկ միլիոն Գերմանացիներ եւս:

Մէկ խօսքով, իրեւե հետեւանք Մեծ Պատերազմին, ամբողջ ժողովուրդները մէկ սահմանէն միւսը նետուեցան, եւ այսօր կը կազմեն դժգոհներու անհամար բազմութիւն մը, որ կը խրաչի օտար լուծէն: Գերմանիոյ բողոքը ուղղուած է մասնաւորապէս Լեհաստանի դէմ, որուն իշխանութեան ենթարկուած են, այսօր, անթիւ Գերմանացիներ կամ գերմանաձէն ժողովուրդներ: Պերլին կը գանգատի նաեւ Պելճիքայէն, որուն կցուած են իր հողերէն Եւպէն եւ Մարմէտի: Ու վերջապէս երախտագիտութեան զգացումները չունի Չեխոստանի հանդէպ, ուր աւելի քան երեք միլիոն Գերմաններ կը գտնուին:

Իր ճառին մէջ, Շերէզէման սահեցուց կարգ մը խօսքեր, որոնք անուղղակի կ'արժարժեն դաշնագիրներու վերաբնուութեան խնդիրը:

1. «Շիտակն բերով, ես չեմ կարծեր թէ մեր դատը յաւիտեական կարգ ու սարք մը հաստատած է: Մնաց որ, Ազգերու Դաշնակցութեան ուղտին մէջ ալ յստակօրէն արտայայտուած է այս գաղափարը:

2. «Փոքրամասնութեանց պաշտպանութիւնը պէտք է ըլլայ տեւական, եւ ոչ թէ անցողական:

3. Եւ ուժգնօրէն կ'ընդդիմանամ ձուլման ո՛ր եւ է տեսկէտի:»

Երեւոյթները պահելով հանդերձ, Չէժպրէն եւ Պրիան ճարտարակի դիւանագիտութեամբ մը երեւան հանցին այս յայտարարութեանց տակ ծածկուած միտքերը, եւ չէզոքացուցին Շերէզէմանի ճառին ազդեցութիւնը, ժանաւանդ որ, իրենց հետ ունէին բուն շահակիցները, Լեհաստան, Ռուսներ, Եուրոպայի, Իտալիա, Պելճիք, որոնց դէմ կ'ողորուն սլացները: Անգլո-փոյ արտաքին նախարարը շատ փափուկ գործ մը համարեց փոքրամասնութեանց հարցին հրապարակային արժարժուածը, զան փնտասակար գտնելով բուն իսկ փոքրամասնութեանց համար: Յետոյ, ուղեց բացատրել թէ շփոթութիւն կայ «ձուլում» եւ «յարմարում» բառերուն միջեւ:

— Եւ ոչ մէկ փոքրամասնութեանէ կը պահանջեմ մտնայ իր լեզուն, իր դաւանանքը եւ ազգը, բայց կը պահանջեմ որ հաւատարմութեամբ եւ խաղաղութեամբ պարի այն պետութեան հետ որուն մաս կը կազմէ: Եւ մէկ պետութեան պարտականութիւններ ունի փոքրամասնութեան հանդէպ, այս վերջինն ալ պարտականութիւններ ունի պետութեան հանդէպ: Այստեղ գալ գանգատելու համար, հարկ է մարտը ձեռքբերով ներկայանայ մեր առջեւ:»

Աւելի վարպետ արտայայտութիւններ ունեցաւ Պ. Պրիան. — «Մերնք չենք պահանջեր որ փոքրամասնութիւնները անցիտանան: Հօր պետութիւն մը պէտք չունի այդպիսի միջոցներու գործի: Ընդհակառակն, բոլոր ազգաբազանական համայնքները, ինչ որ ալ ըլլան անոնց լեզուն եւ դաւանանքը, ուժ մըն են իրեն համար: Բայց կը սպասենք որ այդ փոքրամասնութիւնները ներգաղթնակուին պետութեան մէջ, որպէս զի օր մը այնեւ առիթ չունանք դժգոհութիւններ արձանագրելու:»

Վերջապէս փոքրամասնութիւնները կը շարունակուին տակաւին. բայց ինչպէս բացորոշ կ'երեւայ, ո՛ր եւ է էական փոփոխութեան շարժիչ ենթարկուի Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքականութիւնը:

Այս պատկերին առջեւ, պարզմտութիւն պիտի ըլլար հարցնել. — հապա թուրքերոյ փոքրամասնութիւնները:

— Թուրքիան Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ չէ, պիտի բանալէտները:

Չեւականութիւնները մանրամասնօրէն կը պարզեն աշխարհակալականութեան բնուութիւնները, Արեւմտեան Եւրոպայէն մինչեւ Արեւելէն: Բա՛ն չեն արտասաներ թուրքերոյ մասին...:

ՍԱՄՈՒԼ ՃԱՆՁՆԱՆԲ ՇԱՅՐԵՆԻԲԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Յուսարբեր հետեւեալ թեւադրութիւնները կ'ընէ (26 փետր.):

«Տարագիր հայութիւնը, գաղթած ըլլալով առաւելապէս մեր հայրենիքի այն մասէն, որ աւեր դարձաւ ու մնաց թուրքիոյ իշխանութեան տակ, միւս հատուածի մասին չունի միջեւ իսկ այն պարզ ծանօթութիւնները, զորս անհատ մը ձեռք կը բերէ վայրի մը մէջ բնակելով: Այս ծանօթութիւնները իրեն հետ երկրէն բերած չլլալով, գտնուեցաւ մարտի 25-ին օտարութեան մէջ, ուստի տարագիր Հայը իր հոգիի ու մտքի աշխարհի մէջ կը պահէ միայն «Հայաստան» անունը, առանց այդ անունի մէջ դնելու վարակիչ ու խանդավառող բովանդակութիւնը պատմական այն հարուստ անցեալի, որ միակ աղբիւրն է հոգեւոր ու անմեղ հայրենասիրութեան: Գաղութեան յարցերը անգոր են այս շարքին դէմ կողմը: Անգոր նաեւ անոր համար, որ իրենք եւս կը տառապին անտեղեկութեան եւ անծանօթութեան միեւնոյն հիւանդութեամբ: Ապաքինումի հիմը կը դուրս, ինչպէս, նորէն գրաբողջն: Մեր կրթական հաստատութիւնները ճիշդ պիտի ընեն հայ հայրենիքը իր ամբողջութեան մէջ — իր լեզուով, ձեռքով, գեղարվեստով, դաշտերով քաղաքներով ու գիւղերով, իր հին ու շքեղ յիշատարաններով, իր հարստութեամբ ու չքաւորութեամբ, իր ժողովրդով ու տարածութեամբ, իր անցեալով, ներկայով ու պատմական հետանկարներով — տեղաւորելու հայ մասնակի հոգիին մէջ: Եւ այս աշխատանքը, մեզ կը թուի, պէտք է կատարել ոչ միայն կրթական հաստատութիւններէն ներս, այլ եւ անոնց պատերէն դուրս: Եթէ հայ գրչի ու մտքի մշակները գաղութներու հայաբնակ վայրերու մէջ, հարեւադիտութեան դասընթացները հաստատելին եւ այդպիսով տարագիր հայութիւնը իր ինքնապէս ծանօթացնէին իր հայրենիքին, այս կ'ըլլար հայրենասիրութեան ճշմարիտ գործ մը, զոր կարելի չէ փոխարինել ո՛չ ձեռքով եւ ոչ ալ մամուլով:»

ԸՍՄԵԹ ՓԱՇԱՅԻ ՃԱՌԸ

Թայմազի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ. — Վարչապետ Լամէթ փաշա անդրորութեան ամրապնդման օրէնքի շնորհիւ անթիւ ճառ մը խօսեցաւ Էնկիւրի Ազգային Մեծ Ժողովին առջեւ: Բացատրել յետոյ թէ ինչո՞ւ կ'առաջարկուի անօգուտ կրկնուած այդ Օրէնքը երկարաձգել — քանի որ կացութիւնը պայտօն կը համարուի այժմ — վաղանակաւ մը նետեց վերջին չորս տարուան ղեպերուն վրայ, այսինքն այն շրջանին երբ օրէնքը ի գործ էր, ու ցոյց տուաւ թէ անիկա ո՛րքան ազդեցիկ եղած է: Աւելցուց որ առանց այդ օրէնքին՝ դար մը պէտք պիտի ըլլար թուրքերոյ՝ յառաջդիմական ներկայ ատիթանին հասնելու համար:

Վարչապետը յետոյ երկարօրէն ծանրացաւ թուրք կնոջ ազատագրութեան վրայ, ըսաւ թէ ո՛վ որ կ'ուզէ թուրք կնոջ կրկին տեսնել իր աւանդական լուծին տակ, թշնամի է Հանրապետութեան:

Հայ գիւղ մը խնդրուած Չանգեղուցի մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն մարտ 6 Թուականով. — Չանգեղուցին (Հայաստան) կը հարողին թէ լեռ մը փլչելով հողերու տակ ծածկեց հայկական գիւղ մը: Բնակիչներէն 13 հոգի մեռան եւ 14 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան:

Երկարուլի արկած Անուսոյի մէջ

Էնկիւրի կը հեռագրեն. — Էնկիւրի - Կեաքիա կառախուժող Շարքէօյ եւ Շէֆաթը կայարաններուն միջեւ ծանր արկածի մը ենթարկուեցաւ: Երկաթուղապիւրը եզերող բոլորի մը հողերու ուժգին փլուզումով մը ինկան կառախուժին վրայ: Վախը բաշարուց ու չորս վահաններ թաղուեցան հողերուն տակ: Երկաթուղիի պաշտօնեայ մը մեռաւ: Ծանրորդները բոլորն ալ անփնաս մնացին:

Տրոցկի անխաղաղ Ծրանայի մէջ

Տեղական թերթ մը կը գրէ թէ Տրոցկի դիմում կատարած է Ֆրանս. կառավարութեան օտո՝ Յրանսա բնակելու արտօնութիւն խնդրելու համար: Նախարարական խորհուրդը այս խնդրով զբաղելով՝ որոշած է մերժել արտօնութիւնը, մանաւանդ որ տակաւին ի զօրու է Յրանսայի սահմաններէն վտարուելու համար Տրոցկիի մասին տրուած հրամանագիրը:

Իրականութիւնն այն է, որ Թուրքիա հասնելէն ի վեր Տրոցկի կը տառապէր ջերմէն, որ ծանրացած էր կեղծ. Ասիա բնակութեան միջոցին: Սակայն հիւանդութիւնը մեղմացած եւ ներկայիս բոլորեւեկեան նախկին ղեկավարը վերսկսած է իր գրական աշխատանքներուն, զորս կ'աւատ թողած էր:

Երկու ձամայնալարներ ձերբակալուած

«Թայմազ» Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Իզմիրի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է երկու մարդիկ, որոնք վերջին օրերս համայնապարական թաղանթներ կը փակցնէին տուններու վրայ: Կը կարծուի թէ ձերբակալուածները անդամ են համայնապար գաղտնի կազմակերպութեան մը:

Ծրանա-Սուրիա օդային քրքսարը

Օդանաւորը Նոկէն, ընկերակցութեամբ անթիւ մասնագէտ Վիլիքէրի, Մարսիլիայէն օդանաւով մը ճարձայ ելաւ (Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ ԹՈՒՐՔԻԱ ԽԱՂԱՂԱԾ?

ԱՆԴՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ ՕՐԷՆՔԸ ԶՆՋՈՒԱԾ

Էնկիւրի կը հեռագրեն թէ թուրք կառավարութիւնը որոշած է չերկարաձգել անդրորութեան ամրապնդման օրէնքը, զոր չէ կրցած գործարել երկու տարիէ ի վեր:

Ինչպէս կը յիշուի, այս օրէնքը հրատարակուած էր 1925ի փետրուարին՝ Շէյխ Սայիտի քրտական ծանօթ ապստամբութեան առթիւ: Կաղճուած էին երկու արտակարգ դատարաններ՝ «Անկախութեան դատարան» անունով, մէկը Էնկիւրիի, միւսը Խարբերի մէջ: Շնորհիւ զանգուածային զնդակահարութեան եւ կախաղաններու, քրտական ապստամբութիւնը զպուճեցաւ:

Երկու տարի առաջ, Անկախութեան դատարանները շնջուեցան, սակայն անդրորութեան ամրապնդման օրէնքը երկարաձգուեցաւ երկու տարի եւս, այսինքն մինչեւ ներկայ ամսուան սկիզբը:

Նկատելով որ արտակարգ միջոցներ պարտադրող ղեպեր չեն պատահիր ժամանակէ մը ի վեր, Էնկիւրի չուզեր աւելի երկարաձգել խնդրոյ առարկայ օրէնքը: Ի հարկին դժուար չէ նման օրէնք մը վերահաստատել:

ԸՍՄԵԹ ՓԱՇԱՅԻ ՃԱՌԸ

Թայմազի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ. — Վարչապետ Լամէթ փաշա անդրորութեան ամրապնդման օրէնքի շնորհիւ անթիւ ճառ մը խօսեցաւ Էնկիւրի Ազգային Մեծ Ժողովին առջեւ:

Բացատրել յետոյ թէ ինչո՞ւ կ'առաջարկուի անօգուտ կրկնուած այդ Օրէնքը երկարաձգել — քանի որ կացութիւնը պայտօն կը համարուի այժմ — վաղանակաւ մը նետեց վերջին չորս տարուան ղեպերուն վրայ, այսինքն այն շրջանին երբ օրէնքը ի գործ էր, ու ցոյց տուաւ թէ անիկա ո՛րքան ազդեցիկ եղած է: Աւելցուց որ առանց այդ օրէնքին՝ դար մը պէտք պիտի ըլլար թուրքերոյ՝ յառաջդիմական ներկայ ատիթանին հասնելու համար:

Վարչապետը յետոյ երկարօրէն ծանրացաւ թուրք կնոջ ազատագրութեան վրայ, ըսաւ թէ ո՛վ որ կ'ուզէ թուրք կնոջ կրկին տեսնել իր աւանդական լուծին տակ, թշնամի է Հանրապետութեան:

Հայ գիւղ մը խնդրուած Չանգեղուցի մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն մարտ 6 Թուականով. — Չանգեղուցին (Հայաստան) կը հարողին թէ լեռ մը փլչելով հողերու տակ ծածկեց հայկական գիւղ մը: Բնակիչներէն 13 հոգի մեռան եւ 14 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան:

Երկարուլի արկած Անուսոյի մէջ

Էնկիւրի կը հեռագրեն. — Էնկիւրի - Կեաքիա կառախուժող Շարքէօյ եւ Շէֆաթը կայարաններուն միջեւ ծանր արկածի մը ենթարկուեցաւ: Երկաթուղապիւրը եզերող բոլորի մը հողերու ուժգին փլուզումով մը ինկան կառախուժին վրայ: Վախը բաշարուց ու չորս վահաններ թաղուեցան հողերուն տակ: Երկաթուղիի պաշտօնեայ մը մեռաւ: Ծանրորդները բոլորն ալ անփնաս մնացին:

Տրոցկի անխաղաղ Ծրանայի մէջ

Տեղական թերթ մը կը գրէ թէ Տրոցկի դիմում կատարած է Ֆրանս. կառավարութեան օտո՝ Յրանսա բնակելու արտօնութիւն խնդրելու համար: Նախարարական խորհուրդը այս խնդրով զբաղելով՝ որոշած է մերժել արտօնութիւնը, մանաւանդ որ տակաւին ի զօրու է Յրանսայի սահմաններէն վտարուելու համար Տրոցկիի մասին տրուած հրամանագիրը:

Իրականութիւնն այն է, որ Թուրքիա հասնելէն ի վեր Տրոցկի կը տառապէր ջերմէն, որ ծանրացած էր կեղծ. Ասիա բնակութեան միջոցին: Սակայն հիւանդութիւնը մեղմացած եւ ներկայիս բոլորեւեկեան նախկին ղեկավարը վերսկսած է իր գրական աշխատանքներուն, զորս կ'աւատ թողած էր:

Երկու ձամայնալարներ ձերբակալուած

«Թայմազ» Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Իզմիրի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է երկու մարդիկ, որոնք վերջին օրերս համայնապարական թաղանթներ կը փակցնէին տուններու վրայ: Կը կարծուի թէ ձերբակալուածները անդամ են համայնապար գաղտնի կազմակերպութեան մը:

Ծրանա-Սուրիա օդային քրքսարը

Օդանաւորը Նոկէն, ընկերակցութեամբ անթիւ մասնագէտ Վիլիքէրի, Մարսիլիայէն օդանաւով մը ճարձայ ելաւ (Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4. էջ)

ՏՈՒՍԵՐ

Մեծ Պաշտօն ԳԱՐՈՂՆԵՐ

«Պէտք է, հակառակ սատանին հարաբերուն, մոնչուներուն եւ զաւարուներուն պահք բռնել եօթը շաբաթ, սա հաւատարմութիւն մեր Հայրը տանելի եւ կարելի պիտի դարձնէ այս վարժութիւնը մեզի համար:»

«Հրեղէն Սիւն»

Մատանան մեռաւ այն օրը, երբ մարդ դաղբեցաւ անոր հաւատով:

Բայց մարդը իսկապէս չարածիկ էակ մըն է: Սիրելու ինքնատիպ եղանակ մը ունի: Նախ կը մեռցնէ, ապա կը սիրէ: Այսպէս ալ վարուեցաւ սատանային հետ: Հազիւ թէ Բրիտոսս ի լուր աշխարհի յայտարարել էր անոր պարտութիւնը եւ մարդ, մարդկութիւնը զգաց թէ իսկապէս պարագ մը կը բացուի կեանքին մէջ:

Չուարժ էր սատանան, չարածի, սրամտ, հանճարեղ հրապարակ: Անոր խելկատակութիւնները այլազան էին եւ հասնելի՛ ենթակայէն գատ բոլորին: Ու մարդը զգաց գայն մեռցուցած ըլլալուն: Ուղեց գայն ողջընցնել: Բայց, չունէր յարուստեան հրաշքի ուժը:

Ու կեանքի տխրութիւնը փառատելու անոր քիչ մը ուրախութիւն ներարկելու համար, մարդը յիշեց սատանան: Չուարժ քրքրներու կարտու կը տանջէր զինք: Փորձեց կրկին սատանին խելկատակութիւնները եւ յաջողեցաւ: Ամբողջ դարեր ապրեցաւ ու գուարժացաւ իր առաջին փորձի կրկնութիւններով: Այնպէս որ կայացաւ ըսել թէ՛ մեռաւ սատանան: Բայց անոր հոգին կ'ապրի մարդուն մէջ:

Եւ այսօր, կատարեալ մարդէն այն օր մէջ չունի սատանայ մը:

Մեծ անոր հնարքները չենք տեսներ, մոնչուները չենք լսեր, գալարուները չենք նշմարել. բայց կը զգանք անոր ներկայութիւնը ամէն տեղ:

Կը բաւէ օր մէկը, հանգիստ բռնէ մը լետու, ւաքեր բանայ իր կնոջ դէմքին վրայ, որպէսզի ամբողջ օրը, գործը ձախող երթայ, ի մեծ ուրախութիւն այսօր. կամ հարս մը՝ առտուան բարի լոյսը տայ իր կեանքը, կամ գոբանք մտղեթէ «բարի գիշեր» իր փեսին, որպէսզի խեղճին բունը խանգարուի...:

Ուրեմն, որքան մարդ՝ այնքան սատանայ:

Բայց այսօրուան սատանան, որ կ'ապրի մարդուն մէջ, եւ կը գործէ իր մարդը, քաղաքակրթութեամբ է նաեւ անորիտեւգիտել յարմարի նոր օրերու պահանջներուն: Ան մարդէն առած է, ինչ որ մարդկային է, մարդուն տալով իր ամբողջ սատանայական ընդունակութիւնը: Այս խառնուրդէն առաջ ե

դէպի Պէյրուս: Ասիկա վերջին փորձն է որ կը կատարուի Մարսիլիա - Պէյրուս օդային գիծին պաշտօնական բացումը կատարելէ առաջ:

Առաջին հանգրուանն էր Նափոլի. սակայն օդանավորդները ճամբան ստիպուեցան վար իջնել Պասթիայի մէջ, ուր գիշերը անցնելէ յետոյ մեկնեցան Նափոլի: Երէկ առաւօտ Նափոլիէն ճամբայ իրան դէպի Աթէնք, երկրորդ հանգրուանը:

Երկարաշունչ քոլիֆները արգիլուած

Յրանսա - Հնդկաչին երկու թռիչքներն ալ ձախողած ըլլալով, օդանավային նախարար Լորան - Էյնաք երկրորդ անգամ ըլլալով որոշեց արգիլել երկարաշունչ թռիչքները: Պատճառն այն է որ օդանավորդները տակաւին ունին կարգ մը թերիներ, զորս պէտք է լրացնել աւելի խորունկ ուսումնասիրութիւններով:

Ուրեմն անորոշ պայմանաժամով կը յետաձգուին այն թռիչքները, զորս մօտ օրէն կը պատրաստուէին կատարել յայտնի օդանավորդներ Բոսթ, Փարի, Վէյսա եւ Ժիրիէ, Շալ եւ Քար Պորտ, Արաշար եւ Ռիննո:

Առաջին արգիլքը դրուած էր անցեալ սեպտեմբերի վերջերէ, երբ ստեղծուեցաւ օդանավային նախարարութիւնը: Փետր. 15էն յետոյ միայն մասնաւոր արտօնութիւն տրուած էր Բոսթ - Բոտոսի եւ Փայար - Լը Պրիէ, դէպի Հնդկաչին երթալու համար: Այժմ այդ մասնաւոր արտօնութիւններն ալ շնչուած են:

Գործադուլ Յունաստանի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Ելեւսի շրջանին մէջ բանուորները գործադուլ յայտարարեցին: Բանթողները բուռն ցոյցերու ձեռնարկած ըլլալով, կառավարութիւնը քանի մը զինուորական ջոկատներ զրկեց՝ կարգը վերահաստատելու համար: Զինուորները կրակ բացին ցուցարարներուն վրայ, սպանուեցան երկու եւ վիրաւորուեցան եօթը բանուորներ: Ընդհարումը ընթացքին վիրաւորուեցան երկու ոստիկաններ:

Կեղծարարը ազատ արձակուած

Պրիւսէի հարցաքննիչ դատարարը ազատ արձակեց Յրանք Հանէն, որ կ'ամբաստանուէր թէ հեղինակն է «Ուրբէլիսթը Ծակալատ» թերթին հրատարակած կեղծ դաշնագրին: Յիշեալը ձերբակալուած էր կեղծ անցագիր կրելուն համար: Պիլծ օրէնքին համաձայն, կարելի չէ բանտի մէջ պահել ունէ մէկը, որ կեղծ անցագիրով կը ճամբորդէ. նոյնպէս կեղծ դաշնագրի մը հեղինակն ըլլալը պատժուած մը չէ բանտարկելու:

Շեքսպիրի «Ռիւսէի» թերթի թղթակիցը այս առթիւ կը խոստայրէ. — Այսօր Յրանք Հանէի ազատ արձակումը կը հաստատուի երկու օր առաջ հաւաստի աղբիւրէ ելած գուշակութիւն մը՝ թէ «Հանէն շուտով ազատ պիտի ձգուի, որովհետեւ իրականին մէջ անկապ պիտի կառավարութեան մէկ գործակալն է (աժան փրովաքաթէօր)»:

Մեխիկայի ապստամբութեան զուլուր

Մեքսիկայի կացութեան մասին հասած տեղեկութիւնները նպաստաւոր են կառավարութեան համար: Զիշդ է թէ ապստամբները նախորդ օրը զրաւած էին Մոնթերէյ քաղաքը, որ իրեն բազմամարդ քաղաք երրորդն է ամբողջ Մեքսիկայի մէջ, սակայն կառավարական զինուորները ռազմագիտական խաղի մը հետեւանքով ձգած էին զայն՝ իրենց ամբողջ ուժը կեղծանայնեցնելու համար վէրա Բրուզի՝ ապստամբութեան միջնաբերդին վրայ: Արդէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ կառավարական ուժերը վերադարձուած են Մոնթերէյը: Դէպի վէրա Բրուզ յառաջ խաղացումը կը շարունակուի: Կառավարական զօրքին թիւն է 10,000, մինչ ապստամբութեան վարիչ զօր. Ֆ Ակուիլերէ 3500 զինուոր միայն ունի:

Կառավարական ուժերու վերին հրամանատար նշանակուեցաւ զօր. Անտրէ Ալմագան, «Մեքսիկայի երիտասարդ Նափոլիսթը», որ յաջողեցաւ գրաւել Արիզուլայան, Վէրա Բրուզէն 100 քիլոմետր միայն հեռու: Ներկայիս կը յառաջանայ դէպի Փէրոթ, ուր կը յուսայ ընդհարել ապստամբներու զլլաւոր ուժին հետ:

Ապստամբներուն միջեւ հերձուած առաջ եկած է եւ Վէրա Բրուզի կէտը գրաւուած է Գ. վաշտին կողմէ, որ ապստամբներէն կառուելով անցած է կառավարութեան կողմը: Այս հերձուածը մեծապէս պիտի դիւրացնէ զօր. Ալմագանի գործը: Միւս կողմէ նախկին նախազանգոյսէս, որ պատերազմականաւարար անուանուած էր, մեծ ազդեցութիւն ունի իր բնիկ գաւառի Անտրա նահանգին մէջ եւ յոյս կայ որ պիտի կրնայ շուտով զսպել ապստամբութիւնը այդ շրջանին մէջ:

Հարաւի գաւառներէն ստացուած տեղեկութիւնները կը հաստատեն կառավարական զօրքերու յաղթանակը: Կ'ըսուի թէ զօր. Ակուիլերէ արագօրէն կը նահանջէ եւ քանի մը օրէն ապստամբութիւնը բոլորովին պիտի զսպուի:

Ապստամբները թէն յաջողեցան ձեռք անցնել նաւատորմը, սակայն նկատելով որ Վէրա Բրուզի նաւահանգիստին մէջ խառնուած են միայն 12 փոքր մարտանաւեր, այս մասնակցութիւնը մեծ կարեւորութիւն մը չի ներկայացնիր:

Հնդկներն ալ կը մասնակցին ապստամբութեան: 6000 եւաքի Հնդկներ կ'աջակցին ապստամբներուն Սինալոա նահանգին մէջ կռուելով կառավարական զօրքին դէմ:

Զինուորական օդանաւեր կը թռին ապստամբ շարքերուն վերեւ եւ կը ձգեն թռուցիկներ՝ ընդհանուր ներում խոստանալով բոլոր անոնց որոնք անմիջապէս վար կը դնեն զէնքերը:

«Տէլի էքսփրէս»-ի Նիւ Եորքի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Բիւնուահուա նահանգի կառավարիչ զօր. Մարչէլօ Քարպէօ ապստամբներուն միջեւ: Մեքսիկայի մայրաքաղաքին եւ Միացեալ Նահանգներուն միջեւ ամէն հաղորդակցութիւն կտրուած է: Լինուպէրի եւ բազմաթիւ ամերիկացի զբօսաշրջիկներ պաշարուած կը մնան Մեքսիկայի մէջ, ուր ապրուստը տարապայման կերպով սղած է: Պաշարուած մը վախնալով, ժողովուրդը բանջարեղէնի, միսի եւ հացի պահածոնք կը պատրաստէ: Արեւմտեանները ա՛յնքան կը բարձրացնեն իրենց գիները, որ կառավարութիւնը կը մտածէ պարենաւորման դիկտատոր մը անուանել:

Մեքսիկան տուրի գինը սկսաւ իջնել: Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը ուշադրութեամբ կը հետեւի դէպքերուն եւ կը խոստացնէ սահմանադուլի պահանջներ:

Հ. Յ. Գ. ՓԱՐԻՉԻ ԾՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ
ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի ընկերներն ու ընկերակիցները՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տ'իթալի» Գաֆէ Օ Գլէր տը Լիւնի վերնաշարքը:

«ՓԵՏ ՈՒԱՐ 18»Ը ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՅԻ ՄԷՋ
Փոն տ'Օսլայի շք. կոմիտէի նախաձեռնութեամբ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին: կը խօսի՝ ընկ. Ազգին Մարտիրոսեան:

ԹԵՅԱՍԵՂԱՆ - ԵՐԵՎԱՆ
2. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻՉԻ ՄԱՍՆԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՊԱՏԻՒ ՏՕՔՔ. ՈՒՈՐԻՍՍ

Մերձ Արեւելի նպաստամտոյցի օգնական ընդհ. բարոտկար եւ օրերու բարեկամ վազըՇը. գիշեր Ժ.9ին Յուրիա, 61 Rue M. le Prince. Մէթրօ՝ St. Michel
Ե Ր Գ Ե Ո Ւ Ե Գ Ա Ն Ե Կ Ե Կ Ե Լ Ե Ե Ր
կը հրաւիրուին անգամներն ու համակիրները

ԵՐԵՎԱՆ - ՊԱՐԻՉԱՆԴԵՍ
Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. ՈւՍԻ ՓԱՐԻՉԻ ՄԱՍՆԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ
16 Մարտ Շաբաթ Գիշեր ժամը 9ին մինչեւ առաւօտ
Salle Victor Hugo, 46bis Rue St. Didier

Գեղարուեստական ճոխ բաժին՝ մասնակցութեամբ յաւանի հայ արուեստագէտներու: Երգ, նուագ, պար, քօթիլիօն, վիճակախաղ, փոստ, եւայլն Պի.Փէ: Տոմսերը այժմէն կը ծախուին «Յառաջ» խմբագրատունը եւ Կովկաս եւ Յուրիա ճաշարանները:

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի
Հ Ա Մ Ա Ս Ե Ղ Ի Ն Ո Ր Գ Ի Ր Ք Ը
«ԱՆՁՐԵՒ»Ը

Յրանսա եւ Սուրիա 20 Քր.: Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 Քրանք: փոստի ծախք չկայ): Գիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St. Martin. PARIS (10e).
Բ Ա Յ Ա Ր Ջ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Ե Ի Կ

Հ. Յ. Գ.
Պուս ֆորնպի Եւազոնի կոմիտէի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղի:

Իսի-Է-Մուլիսի եւ Պիւնան-բուրի «Վոսման» ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղի: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն: Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ներկայանալ որոշուած ժամուն:

Մարսիլի Իշխան ենթակոմիտէի ժողովը՝ կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ Խան, Համազասպ Խուճեքըր աւ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղի: Ներկայանալ անհրաժեշտով:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

Լիոնի ՇըՂ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Գ. Թաղապետարանի մասնաշարքին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն եւ դասախօսութիւն:

ՏՕՔՔ. Ա. Ս. Լ. Ա. Ն
ՄԱՍՆԱՅԻՆ ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ՍՏԱՄԲՈՒԼԻ ՇԻՍՆԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վերնաւոր արտադրութիւն
Կարմնաւուն մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով
Յողացաւ, Ջոզատ (Sciaticque), Նեւրալի, Անարիտիսի, Ոսկրաթեթու-
թիւն (Rachitisme) եւ այլն: Շու. Provence 73-67
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

Դ Ե Ր Ջ Ա Կ Ա Ր Ե Ն Ց Ե Ի Կ Ա Ն Ա Ն Ց
Ամենամասն, տոկոս եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստ
հագնելի փափաքող մեր նախընտանեացիները եւ տիկիները դի-
մեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս օր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Դ Ե Ր Ջ Ա Կ Ա Ս Ո Ւ Ն Ը
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրօ Combat եւ Bolivar

Դ Ե Ր Ջ Ա Կ
Գ Ր Ի Գ ՈՐ Ն Ա Ջ Ա Ր Ե Թ Ե Ա Ն
95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) շու.ամայն Nord 66 06
Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE
Չափի առթիւ զիրութիւն տալու համար հայ հայրենա-
կիցներու, բացառիկ զեղչ կ'ընենք մեր զինուորական վրայ:
Հազուստ, վերաբրու լաւ եւ տոկոս կերպաններ՝ 400 Ֆր.էն
ԽՆԱՄՈՒՄ ԱՇԽԱՍՏԵՐ ԵՒ ՄՈՒՐՈՒՐ ԿԱՐ

Ա Պ ՈՒ Խ Ս Ա Գ ՈՐ Ց - Ա Պ ՈՒ Խ Ս Ա Վ Ա Ջ Ա Ս Ր
Հ Ա Յ Կ Ս Ա Ր Ա Յ Ե Ա Ն
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.162
Բնիկ Կեանքի եւ 30 տարուան փորձառու ապրուստագործ: Կը պատ-
րաստ ընտել ապուխտ եւ երջիկ Կեանքի ազդեցող եւ չամբաներով
Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ:

Գ Ի Ր Ք Ե Ր Ո Ւ Ն Ո Ր Ջ Ե Ղ Չ
ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՆ ՄԷՋԸՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐԲ ԱՌՆՈՂԻՆ %30 ՋԵՂԸ
ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐԲ ԱՌՆՈՂԻՆ % 15 ՋԵՂԸ

Իմ ընկերս 7.50, վարձատեղիս աղջիկը 18, Մասնա Լէւքո 15, Ոսկրա-
պոստիկ (2 հաս.) 15, Լիւնգոն ու Սոսոն 10, Միւլիտի սերտիկը 5, Ազ-
գային բարբար 4, Յեղափոխութեան մակաբանները 5, Անգլո-սոսո-
սերտիկ մը 8, Աւազակապետը 25, Կրպոցիկ 8, Փոթորիկը 2, Թաղա-
պետիկ 2, Առաքելաց վանքին կուրս (պատմեց զօր. Անգլո-սոսո-
նաշնչաստանի հերոսամարտը 10, Լոնգոնի հոգաւորը 8, Մէլիսոն Կոմ-
հանք 5, Ստասոյ 2, Վերադարձը 3, Պէլ-Պուլի (Օրէնթ) 3, Քար-
թուսներ (Կուրնան) 5, Արու Լաւա Մաշարի 5, Լոյս Զուարթ 3, Յար-
թաւներ 3, 25, 30, Երազակ 5, 6, 10, Պրանս. Խառնակութիւններ
5, 6, Լուսաբեր աշենարան 5:
Պահանջները մեր գրքագրուած անբաղաձայնի գիներով, ինչպէս նա-
ամէն տեսակ բաւարարներ, գիտական եւ առողջաբանական գիրքեր, յա-
նարներ Կոմիտայ վրդ. Ե. Սրուանտեանցի, Չուհանեանի, Զիւլիֆի-
եանի, եւայլն:
Դիմել՝ Madame SÉVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-Mou-
neaux (Seine).

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի
Հ Ա Յ Կ Ա Ջ Ե Ա Ն Ի «Հ Ա Յ Ո Ց Հ Ա Յ Ր Ի Կ»
Առաջին հատուկ, կենսագրութիւն
(Հայր Սիմոն Երեմեանի (Ատրուշանի) Յուլիանայանով)
Այս հատուկը կը բովանդակէ ԽՐԻՍՏԻԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ ամբողջ կենսա-
ն ու գործունէութիւնը: Ժժ. դարու հայկական մտաւոր, գրական, ազգ-
ային, քաղաքական եւ ազատագրական շարժումներ, եւ կէսպարսի ու գի-
թերը իրենց կարգին ի յայտ կուգան այս գիրքին մէջ:
Գիրքը զարգացուած է գուշակուր եւ Լուստապոլ նկարներով, որոնք
կապ ունեն Հայրիկի անձին եւ գործին հետ: Անտիկ նամակներ, անոնք
էջեր, բնօրինակներ եւայլն: Մեծածաւալ հատուկ է՝ 808:
Գինն է՝ Ամերիկայ՝ 2 տուր, Անգլիա եւ զարմաթիւնը՝ 10
լին, Պրանսա՝ 50 ֆրանք: Ստանալու համար դիմել
Adjémian, Tauris (Perse).
Համբու ծախքը ապստամբի հաշուոյն է

ՏՕՔՔ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԿ. ԲԵՏԵԿԱՅԵՆ ԹԻՖԼԻՍԻ Կ. ԽԱՅԻ ՇԻՍՆԳՐՈՒԹԵԱՆՑԵՐՈՒՄ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՈՒԱՅԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՇԻՍՆԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

Ո Ւ Թ Ա Գ Ի Ո Ւ Թ Ի Ի Ն
ԲՈՒՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵՒԻՆՆԵՐ

Ո՛Ղ ԹԵ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ Ա Յ Լ Ա Ն Շ Ա Տ Ն Ե Ր

ԽՄԲ.— Կը իրատարակենք իր-
րեւ անխառնակ անտակէտ:

Անհար է առանց յուզումի
լսել ու կարդալ ամէն օր, զա-
նազան բաներ եւ մամուլէն
հաղթանայ կազմակերպութեան
անհրաժեշտութեան կանչներն ու
աղաղակները: Այս զրացմուն-
քը անոր համար մասնաւորա-
բար, որ բոլոր առաջադրութիւն-
ներուն մէջ կան մէկէ աւելի խո-
ցելի իրողութիւններ, դիտուած ու
գնահատուած տարբեր համո-
զումներով առաջնորդող մարդ-
կանց կողմէ: Եւ զեւ աւելին:

Եթէ սակէ առաջ հակառա-
կորդ կուսակցութիւնները «քա-
ղաքակառուցութիւն» կը նկատէին
գիտակցաբար կոյր ու համը
հանդիսանալ աղաղակող իրա-
կանութեան հանդէպ, հակառակ
իրենց զեկակար եւ պատասխա-
նատու ղէմքերու անպաշտօն
յայտարարութիւններուն, վեր-
ջերս, կարծես այլեւս ոչ ոք կը
խորհի «քաղաքակառուցութիւն»
ընել, անվիճելի ճշմարտութիւն-
ներու ղէմ:

Այս նոր երկուքը, որ ան-
կասկած կարելի էր յայտարարու-
թիւն մըն է, ամէնէն առաջ ա-
ռանց խորթին հաշիւներու հնա-
բարութիւն կուտայ գիտելու
զաղուծներու կենսաբան իր
բացարձակ հարազատութեան մէջ:
Այս դիտողութիւնը, պայծառ ու
յստակ կ'ընդգծէ այն բոլոր գրա-
կան եւ բացասական գծերը, ու
բոնք արտայայտիչն են մեր ի-
րականութեան:

Եւ նոս է որ կը տեսնենք
թշուառութիւնը մեր զաղթա-
կաններուն, որքան իբրեւ հետե-
ւանք տարիներու գործած աւեր-
ներուն, նորքան եւ աւելին իր-
րեւ արդիւնք բացարձակ անտէ-
րութեան:

Բանաձեւը, այս կացութիւնը
պարզաբար սնելու մասին նորն է,
նորնիմաստ եւ յաճախ նորն բա-
նեցող արտայայտուած: Երբ «Ա-
րեւ» կ'ըսէ թէ «ո՛վ չի խղճել
հայրիկ, չի տակնուկը անտեղով
թէ այս դիտարող ժողովուրդը
ամէն օր քայլ մը աւելի դէպի
կորուստ կը դիմէ արտասահմա-
նի մէջ», նորն ձեւով կ'ըսեն ու
կըզկենդանանան իրենց սրտակա-
նները, ինչպէս տարիներէ ի վեր
զոչնակցական թերթերը, իրենց
պատասխանատու վարիչներով:
Ասկէ կը հետեցուի թէ շարիքը
որ կայ, եւ կը սպանան բոլոր-
րեւ, այսօր քարեբախտաբար կը
դիտուի բոլորէն, առանց կու-
սակցութեան խորութեան:

Երբ այս է բոլորին ղերքը
բուն շարիքին հանդէպ, արա-
մաբանօրէն հակազդելու միջոցը
պիտի ըլլար անտարակալու նոյնը
եթէ ոչ իր ձեռքին, գոնէ իր խոր-
քին մէջ: Հոս ալ այսօր մաս-
նաւորաբար հեշտութեամբ կարե-
լի է նշմարել մեր ձեռքին գիծը,
բազմազան ծրարներու մէջ,
որոնք ի՛նչ ալ որ ըլլան, կը յան-
գին այն պարզ կեցողութեան
թեան թէ «անհրաժեշտ է ու՛ժ»
մը, «կազմակերպութիւն մը»
վարելու գաղութներու ղեկը,
«Հայը շայ պահելու» մէկ եւ
զերպազանցօրէն մեծ նշանախօս-
քով:

Տրամաբանութիւնը եթէ
մինչեւ այստեղ այս տեսութիւն-
ներով կ'առաջնորդէ հայ միտքը,
այդ նորն արամաբանութիւնը չի
կրնար հանդիմանի մեր այս
անճարակ մեղի եւ անգորու-
թեան մէջ շուտաւ վիճակին:
Ըսել կ'ուզենք, — եթէ բոլորն ալ
կը տեսնենք մեր կարիքներն ու
ցաւերը, եթէ կը գտնենք նաեւ
ատենց դարձաւ կազմակեր-
պութեան մէջ, ապա անհնար է
որ անգոր ըլլանք երեւան բե-
րելու այդ կազմակերպութիւնը:
Իսկ եթէ իրականութիւնը
այս վերջին կէտին մէջ մեր ան-
գորութեան փաստը միայն կ'ար-
ձանագրէ, այդ կը նշանակէ թէ
մեր ապրելու իրաւունքը կոր-
սնուցած բազմութիւններ ենք
դարձած, միասակար ո՛ւ միայն
հայ անուան ու պատմութեան,

ալ եւ մարդկութեան համար:
Կամ — եթէ ծանր ըլլալ այս
եզրակացութիւնը ու վերաբերող
«հարեանաէր հողները» — պի-
տի ընդունինք ուրիշն թէ կեղծա-
ւորներ ենք բոլորն ալ, ո՛ճրա-
գործներ հայ վիշտը, ցաւը իր
ժայրակող վիճակին մէջ շահա-
գործողներ: Անհնար է որիշ
տրամաբանական եզրակացու-
թեան հասնիլ, ու եւ զօրաւոր
զարձարձիկ առարկութիւննե-
րու օգնութեամբ:

Կամ այս կամ այն:
Այստեղ խօսքը, աւելի ճիշդ
գրուած հարցին պատասխանը
կ'իյնար հայ կուսակցութիւննե-
րուն, եւ այն կազմակերպու-
թիւններուն որոնք ղեր մը,
պարտականութիւն ըլլալ ունին
այս ժողովուրդին հանդէպ: Բայց
ինչպէս դիտուած է ճշգրտօ-
րէն, բունպատասխանատուները,
«չեն ուզեր», «չեն կը-
նար», թէ եւ իր խորքին մէջ կ'
կ'ուզեն եւ կրնան ըսել իրենց
խօսքը, պատգամը: Թէ ինչո՞ւ
այս այսպէս է, տարբեր խնդիր
մըն է արդէն, եւ զորս
իմ այսօրուան նիւթէն: Իրողու-
թիւնը այն է, որ իրապէս վերեւ
յիշուած կազմակերպութիւնները
կը մնան զեւ եւ իրենց խօսքը
ըսելու անգորութեան վիճակին
մէջ:

Եւ ճիշդ այս անգորութեան
հետեւանքով է, որ «Արեւ» իր
խօսքին հետ կը փութալ այս
տարբեր իր անպաշտօն հան-
գամանքը: Պաշտօնական խօս-
քը կամ ղերքը, որմէ կը խու-
սափին մեր կուսակցութիւններն
ու կազմակերպութիւնները, մէկն
է մեր այսօրուան իրական ա-
ղետներէն: Եւ, ապիկա երկու գը-
խաւոր բացատրութիւններով. ա) Որ
մեր ներքին կազմակերպու-
թեան գործը կը մնայ անլործ,
իսկ լաւագոն պարագային նը-
ւաղ արժէքաւոր. բ) Այս անասը
կ'ապացուցանէ թէ հայ կուսակ-
ցութիւնները տակաւին անըն-
դունակ են ընդհանրական շահը
վեր պահելու կուսակցական
ներքին եւ յաճախ երկրորդական
շահերէն:

Եթէ ճիշդ է այս եզրակացու-
թիւնը, ապա ուրիշն ճիշդ է
նաեւ իրողութիւնը բնորոշել
իբրեւ արդէտ, ազգային իյաճա-
տարած չարիք:
Այս եզրակացութիւնը հանե-
լէն ետք, ի՛նչ խօսք, որ այլեւս
չեմ հաւատար ո՛չ «համագու-
մարներու», ո՛չ ալ պաշտօնա-
կան «բանակցութիւններու» յա-
ւելոյ ելքին, որքան ալ այդ մի-
ջոցները ճիշդ ըլլան ու համա-
պատասխան մեր պահանջնե-
րուն:

Ցաւը հոն է, որ համագու-
մար մը կազմակերպելն իսկ
այսօր հրաշք մը միայն կըր-
նայ նկատուիլ մեր մէջ, ինչպէս
եւ կուսակցութիւններու համա-
գործակցութիւնը, նկատի ունե-
նալով այն տեղը, այլանդակ եւ
սովորութիւնները որ կը տրէ
մեր իրականութեան մէջ, զա-
նազան հոսանքներու կողմէն
ծնած ու զարգացած:

Եւ վերջապէս աւելորդ է յոյս
կապել նման երազներու հետ,
այնքան ժամանակ գոնէ, որ-
քան զեւ կայ ու կ'ապրի ի-
րերամերժ, անգիշտող, եւ ան-
հանդուրժող ողբի: Չէ՛ որ այսօր
հայ կուսակցութիւնները տա-
կաւին բոլորը մէկէն չեն ըն-
դունիլ փոխադարձ կազմութեան
արժէքը: Թա՛մակաբար իր հաշ-
ուով, այն միակ կուսակցու-
թիւնն է հայ կեանքին մէջ, որ
ապրելու իրաւունք ունի, իսկ
իրմէ դուրս եղածները, Դաշնակ-
ցութիւնը մասնաւորապէս պէտք
է «ոչնչացուի» բարոյապէս եւ
նիւթապէս: Անգամ մը այս
ղերքը ունենալէ ետք, միա-
կուսութիւնն է՛ խորհիլ, որ Թա՛մ-
ակաբար կրնայ գործակցիլ Դաշ-
նակցութեան հետ, եւ այսպէս
փոխադարձաբար:

Աւելորդ է ծանրանալ այս
կէտին վրայ. սակայն աւելորդ
չէ՛ ամէն մէկ փորձ:

Ինձի կը թուի թէ այսօրուան
մեր պայմաններն ու իրականու-
թիւնը նկատի ունենալով, կը
մնայ փորձ մը եւս, որուն գոր-
ծադրութիւնը անհատներու վրայ
կ'իյնայ:

Մեր մէջ եղած են եւ կան
այսօր ալ անհատներ, կուսակ-
ցական թէ «չէզոք», որոնք
միշտ ալ նուազ «խրտչեցող»
են, քան իրենց գործակից եւ
իրենց հաւատար արժէք ունե-
ցող ուժերը: Այդ անհատներէն
շատերը կուսակցական կըրքոտ
ամենատարբեր պայմաններու ըն-
թացքին իսկ, կը մնան հաւա-
սարապէս «անվտանգ» եւ «յար-
գուած» նորնիկ հակառակորդ-
ներն ալ: Եւ վերջապէս անհատ-
ներ ալ կան, որոնք զանգափա-
րկան կապով կապուած ըլլա-
լով ո՛ր եւ է կուսակցութեան
հետ, ամա՛սան են նոյն այդ կու-
սակցութեան առօրեայ եւ ըն-
թացիկ պայքարներու աղբիւր-
թիւնն, եւ շնորհիւ այդ ղեր-
քին, յաճախ անոնք իբրեւ
«տիպար» կը ներկայացուին
հակառակորդներէ, եւ հետեւա-
բար արժէքաւոր հակառակորդ:
Կը խոստովանիմ թէ այս
կարգի անունները շարեւոր պա-
րագային թերեւս բաւական
նեղուիմ, ընդհանուր յարգանքի
եւ վստահութեան բացակայու-
թեան հետեւանքով. կը հաւա-
տած սակայն, թէ կան կ'ունեն
ըլլալ անհատներ իմ թուած դա-
ւան նախաձեռնութիւն մը քով
քովի բերելու նման անհատներէ
խումբ մը, արդե՞ք դժուար է
աւելորդ փորձ մը:

Թող անգամ մը ալ այս փոր-
ձը փորձուի, հեռու կուսակցա-
կան կաշկանդումներէ եւ նկա-
տումներէ, եւ թող անգամ մըն
ալ այս ուղղութեամբ տարրուին
մեր աշխատանքները:

Փարիզը այս օրինակ աշխա-
տանքի մը համար կրնայ օգ-
տակար ըլլալ, որովհետեւ կան
այստեղ մարդիկ որ իրապէս կը
սիրեն քայլ մը անոնի այս ուղ-
ղութեամբ: Եւ եթէ իրապէս ան-
կեղծ են բոլոր աղաղակները
մեր օրուան պահանջներու եւ
անոնց դարձանուծի անհրաժե-
տութեան մասին, ապա ուրիշն
անհնար է, որ նման շարժում մը
իր համակերպութեան եւ աշակից-
ներու բազմութիւններ չունե-
նայ:

Ընդունինք մեր կացութիւնը
բացատրիլ ու տարապայման, եւ
խորհիլք բացատրիլ կողմակնե-
րու մասին: Օգտուինք օրինակ-
ներէ, մենք աւելի բարձր աղբի-
րու կեանքը դիտելով: Եւ ամէ-
նին առաջ դիտենք Գերմանիան
իր այսօրուան կառավարութիւ-
նովը: Չէ՛ որ հոն եւս անհնար է
եղած եւ է տակաւին մինչեւ այ-
սօր կազմել բուն իսկ կուսակ-
ցութիւններէն խոսն դահլիճ մը:
Եւ սակայն այս փաստը պատ-
ճառ մը չեղաւ որ Գերմանները
ունենալին իրենց կառավարու-
թիւնը կուսակցականներէ կազ-
մուած՝ փոխանակ կուսակցու-
թիւններու:

Նոյնօրինակ փորձ մը մեր
ներկայ իրականութեան պա-
հանջն է, իմ կարծիքով:
Ս. ԹԱՅՈՒՆԻՆ

ՅՈՐԵՆԻ ՍՈՎԷՆՈՒՍԻՆ ՄԷՋ

Սորերգային իշխանութիւն-
ները որոշեցին նոր ճնշում բա-
նեցնել զերկայիցներուն վրայ,
ստիպելու համար գանոնք, որ
ցորեն յանձնեն՝ պարենաւորե-
լու համար բազմամարդ կեզրնե-
ները:
Առեւտրական գործավար Ա.
Միլիոնեան եւ երկրագործական
գործավար Կուլիշակ Մոսկուա
վերադարձան քննական պետու-
տէ մը, գոր կատարեցին Երո՛ւ՝
պահան Թուրքիայ եւ Արեւմտեան
Սիպերիայ ցորենաշատ շրջան-
ներուն մէջ: Առեւտրական գոր-
ծավարութեան «Կուլիշակ» յին
ներկայացուցած իրենց տեղե-
կագրին մէջ, երկու գործավար-
ները կ'ըսեն թէ տակաւին մեծ
քանակութեամբ ցորեն կայ զե-
րկայիցներուն մօտ, մասնաւորա-
պէս Միլիոն վոլգայի եւ սիպե-
րիական շրջաններուն մէջ: Ամ-
բողջ յանգանքը ցորենահատե-
լներուն է՝ եթէ զերկայիցները
չեն լանձնած իրենց ցորենը:

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախ լուր մը, — Հայ սկա-
ւուսները կը կազմակերպուին, եւ
հրաշք մը արդե՞ք, Փարիզն է
որ շարժման գլուխը կը գտնուի
այս անգամ:

Կատարուած են արդէն պաշ-
տօնական բոլոր գործողութիւն-
ները եւ կազմուած է «Միասնա-
յի Հայ Սկաւուսներու Միու-
թիւնը» վաերացուած կառավա-
րութեան կողմէ:
Տակաւին նո՛ր, պիտի ըսն
թերեւս ուսմը՝ որ կը կարգան
«Յառաջ» ի մէջ Փարիզի Հայ
Արիւնքու խմբապետին կողմէ
ստորագրուած շահական տեղե-
կութիւնները մեր տղոց մասին:
Մասնաւոր կը լինին անոնք
անշուշտ հայ սկաւուսներուն
չնտոն այցելութիւնը եւ հոն
իրենց գտած խանդավառ ըն-
դունելութիւնը:

Արդարեւ չորս հինգ տարիէ
ի վեր Փարիզի մէջ կայ որոշ
կազմակերպութիւն մը հայ ար-
իւնքու՝ ճանչցուած միջազգա-
յին սկաւուսական շրջանակներէ:
Առաջին անգամ շարժման
ծնունդ տուողը Հ. Մ. Բ. Մ. Բ.
Փարիզի մասնաճիւղն էր. բայց
սոյն մասնաճիւղը իր շափա-
գանց անկայուն եւ մերթ ալ
անկարգ վիճակովը շատ հա-
տատուն յենարան մը չէր որ կը
ներկայացնէր սկաւուսական
շարժման: Այս բանը նկատի
առնելով, Հայ Արիւնքու խմբ-
բազմուց տարիէ մը ի վեր քրե-
թէ խղած էր ամէն կայ մաս-
նաճիւղին վարչութեան հետ եւ
կը գործէր բոլորովին անկախ.
այնպէս որ Փարիզի Հ. Մ. Բ.
Մ. Բ. կրնա զերջին աղետալի
ցնցումներէն ընաւ չազդուեցան
Հայ արիւնքու շարքերը: Ընդ-
հակառակ, շնորհիւ իրենց յա-
րատելութեան, յառաջընթացին
նկատելի կերպով:

Հիմա, ա՛լ աւելի պաշտօնա-
կան ղոյն մը տակով իրենց կազ-
մակերպութեան, կը լծուին նոր
աշխատանքի, նպատակ ունե-
նալով սկաւուսական շարժման
տարածումը ամբողջ Ֆրանսա-
նայ գաղութին մէջ: Կազմուած
են արդէն, Փարիզի գլուխ, խմբ-
բազմուց Շափիլի, Վալանսի եւ
Լիոնի մէջ: Այս բոլորը միա-
նալով ընտրած են կեզրնական
Գործադիր Մարմին մը:

Ինչպէս ըսի, ուրախալի է
լուրը: «Միասնայի Հայ Սկա-
ւուսներ» Միութիւնը օգտա-
կար դեր մը ունի կատարելիք
զաղուծին մէջ: Սկաւուսական
շարժումը մէկն է այն ամէնցն
աւելի գորարդ զէնքերէն որոնց-
նով կարելի է ազդուօրէն պայ-
քարել օրէ օր ալ աւելի անար-
կու գարձող ապագայինացման
վտանգին դէմ: Մնաց օր, սկա-
ւուսական կեանքը անհամեմատ
աւելի յարմարութիւններ կ'ըն-
ծայ մեր պատասխաններուն ֆե-
զիքական այն առողջ կրթու-
թեան համար, որուն լուրջ կեր-
պով ծառայած ըլլալ կը կար-
ծեն ուսմը երբ, մեր մարդա-
կան խումբներուն մէջ մտնելով
ժամերով կը վազեն ու կը վա-
զեն կաշիէ գնդակի մը ետե-
ւէն...:

Քիչ մը տրտմեցնող կէտ մը
միայն:

Նոր կազմուած Միութիւնը իր
զեկուցին մէջ կ'ըսէ որոշ կեր-
պով. «Հայ Սկաւուսներու Միու-
թիւնը ոչ մէկ կայ ունի Ֆրան-
սայի Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. ին հետ»:
Գաղութը մը չէ, արդարեւ,
որ Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. Միասնայի
մէջ մէկ երկու տարիէ ի վեր
հեռու է նախանձելի վիճակ մը
ունենալէ: Այս պայմաններուն
տակ, շատ ալ զարմանալի չի
լինել որ նոր շարժման զեկա-
պանքը չեն ուղիք իրենց
բախտը կապել կազմակերպու-
թեան մը հետ որ — առանց
չպիտանացութեան — տաղ-
անպին կ'անցնէն այս պա-
հան, Միասնայի մէկէ աւելի
շրջաններուն մէջ:
Թերեւս հայ սկաւուսներու
վարիչներուն այս որոշումը քիչ

մը սրտի ցաւ պատճառէ ճշմա-
րեւ Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. կանչներուն,
բայց ինչ որ ալ ըլլալ, անկողմ-
նակալ գառող մը իրաւունք
պիտի տար անոնց այս կար-
գաղութեան: Կարելի չէր գոր-
ծել որիշ կերպով, եթէ կ'ուզեն
լուրջ գործ մը երեւան բերել:
Արդէն վտանգ եմ որ «Միաս-
նայի Հայ Սկաւուսներ» Միու-
թիւնը շատ սերտ յարաբերու-
թիւններ պիտի մշակէ Պալքան.
ներու եւ ալ շրջաններու մէջ
Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. ստող կազմա-
կերպութիւններու հետ:

Նոյնիսկ ես որեւէ լուրջ ար-
գելք մը չեմ տեսնիր որ նոր
կազմուած Միութիւնը բարե-
կամակաւ ձեռք երկրպէ՛ Մար-
սիլիով մէջ Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. անու-
նով գործող Հայ արիւնքու
շարքերուն, պայմանաւ որ ան-
շուշտ նորն այդ շարքերը, միշտ
մաս կազմելով Հ. Մ. Բ. Մ. Բ.
տակաւին Մասնաճիւղին, ունե-
նան որոշ ինքնավարութիւն մը:
Չէ՛ որ «Սկաւուս» բարեկամ է
ամէնուն եւ երբայր ուրիշ ա-
մէն սկաւուսին: Կէտ մըն է այս,
որուն վրայ լաւ կ'ըլլայ եթէ
խորհուր հիմնական իսկ, չհա-
ղիպելու համար անախորձ ղէպ-
քերու:

Աւելի պարզ արտայայտուե-
լով, ըսեմ որ, Միասնայի մէջ
առդին անդին գործող Հ. Մ. Բ.
Մ. Բ. մասնաճիւղերը պէտք չէ որ
հակառակորդի ալքերով դիտեն
նոր ծնող Միութիւնը — եւ փո-
խադարձաբար —, ալ զայն նկա-
տին իբրեւ իրենց մէկ երբայր
շարժումը անհամեմատ է սկաւուսա-
կան շարժումը առաջնորդելու հոգը:
Այսպէսով ան իրենց բեռն է որ
թիթեցուցած է: Իրենց, կը
մնայ ալ աւելի գորարդ թափով
ըմ որժ տալ մարդկան —
(Ֆուլիպոլ եւ մասնաւոր՝ աթէ.
թիւն) — խումբներուն եւ գա-
զանալ այդ ճամբով: Ապագային
երբ երկու կազմակերպութիւն-
ները միացնելով հաւանակա-
նութիւն ըլլալ գորարդ միու-
թիւն երեւան հանել, այն ժա-
մանակ կարելի է խորհիլ այդ
մասին:

Այժմ Միասնայի մէջ, Հ. Մ.
Բ. Մ. Բ. թող քայլ միայն մար-
դական ղեկով վրայ, իսկ զէայ
Սկաւուսներու Միութիւնը իր
կոչումին համապատասխան
ճամբով երկուքին համար ալ
յաշտողութիւնը պարտաւոր է՝
եթէ իրենց վարչիւնը ըլլօրէն
լծուին աշխատանքի, եւ մա-
նաւոր՝ եթէ գոյնգոյն մար-
միններ ու կուսակցութիւններ
զաղբեցնեն այլեւս շուրջը պղ-
տորելու իրենց վատառողջ մար-
գանքները:

Վ. Մ.

ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՅՄԱՐԻ ՍԵ Տ Ա Լ Ք Ե Ր Ը

(ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒՆ)
«Յուսակցութիւն» ՊԵՅՐՈՒԹԻ ԹՐՈՂ-
ԹԱԿԻԳԵ ՏԵՄԵՆԵՆԻՆՆԵՐ ԱՅՐԵՎԱՍՍՈ
տեղեկութիւնները կը հնարողէ—

Ս. Տիտուրի սպանութենէն
մօտ քանի մը ամիս առաջ քա-
կողմի եւ ձախակողմի հնչակեան-
ները կ'որոշեն ընդհ. ժողով մը
զուճարել ժողովի վար կ'ընտրեն
«Մասնա» սրճարներ, որ կը գտնուի
քեմփի հարաւային կողմը եւ
յայտնի է ժողովուրդին իր վատ
համբաւով: «Մասնա» տեղը, Թա-
թուրեան, արդէն վեց ամիսով
գատապարտուած է բանտարկու-
թեան, գողութեան պատճառով:
ժողովին ներկայ եղած են
գրեթէ բոլոր հնչակեանները, օրա-
կարգի մէջ ունենալով զանազան
խնդիրներ:

Մաս մը հնչակեաններ կը
քննադատեն Աղազարեանը պաշ-
տանդները, անոր համար, որ Ա-
ղազարեանի գատին պատճառով
բոլոր անդամները ստիպուել էին
նիւթական մեծ գոհողութիւններ
ընել. նոյնպէս կը քննադատեն
Վահան Աղազարեանեանի

Քի անունը «Տարուս» գնելը Այս
 խումբին կը մասնակցին խորհրդը-
 թային ուղղութեան յարողները,
 որոնցմէ կարելի է յիշել անուննե-
 ՛րը Ժամկոչեանի, Ելոնանի, Տօնի-
 կեանի, Կառնանի, Անհունիի
 եւ Երկարին Կորոյի մասնաճիւ-
 ղը կապել շահագործողներին:

Վահագն Կարապետեանի ղե-
 կավարութեամբ կը կազմուի
 «Փարս Զայթ» խումբը, ունե-
 նալով «Կոր Երկիր» եան եւ ազ-
 ֆայտային Տին Տնակեան ուղղու-
 թիւն Այս խումբին կը յարին
 ջափուշ, Միհրան Գևորգեան, Խն-
 ճագեան եւ ուրիշներ: Մասնա-
 ճիւղը կը կապուի փարսիին:

Ժողովի վերջաւորութեան ըն-
 թացքին Տնտեսի կողմնակիցնե-
 րէն մէկ քանին կը սկսին անար-
 գել Կարապետեանի Կարապետե-
 անի մարդիկն ալ եւ չեն մնար
 այս տեսակետով ու երկու խումբ-
 քանուն միջեւ կը սկսի կռիւր: Քա-
 նի մը ամբողջ կորուսել յետոյ, Ժո-
 ղովը վերջ կը գտնէ իրարու սպառ-
 նակական խաղաքով:

Վահագն Կարապետեան Տին
 Տնակեաններէն է, մասնակցած է
 1895—1896 ապստամբութեան
 կռիւներուն շալապետի մէջ:

Ինչ գործ կ'ընէր, ինչով կ'ազ-
 րէր, ոչ ոք գիտէ: Որոշ է միայն
 այն, որ գոհ էր Պէթուի բող-
 չեւիկ Տնակեաններէն: Անոր հոս
 գալն յետոյ, ինչպէս ըսինք, բա-
 ժանու՛մը տեղի ունեցաւ Տնակե-
 աններու միջեւ:

ԳՈՐԾԱՌՈՒԼԻ ՄՍՈՒՆԱԼԻՔ

Փարսիի փոփոխութեան աշխատա-
 տրները հանաքով մը ունեցան
 առջի օր, արՏեստակցական կարգ
 մը խնդիրներու շուրջ խորհրդակ-
 ցելու համար: Մէկ քանի հոս-
 տրներ լսելէ յետոյ, հարգաբո-
 ները բուժարկեցին բանաձեւ մը,
 որուն համաձայն, սկզբունքով
 կ'ընդունին գործադուր յայտարա-
 թել, եթէ մինչեւ 15 օր շտանան
 օրավարձի յաւելում, օրական
 միայն 8 ժամուան աշխատանքի
 եւ կիրառութեան հանգիստի իրա-
 տուք:

Փարսիականներու սէնդիկան այս
 առթիւ կը յայտնէ թէ, երկարատեւէի
 վերահարգութեամբ անորոններու կողմէ
 ստացած է կարգ մը պահանջներ,
 որոնց գոհացում ալ իր ձեռքը չէ
 բոլորովին բանուորներու եւ փո-
 պաններու միջեւ բանակցութիւն-
 ներ եղած են եւ բանուորները գի-
 տն թէ մասնաւոր 8 ժամուան
 աշխատանքի հարցին կարգադրու-
 թիւնը սէնդիկայէն չէ կատարուի:

Փոփոխութեան մէջ, ուժը ժամ-
 ուան աշխատանքը այն ատեն

միայն կարելի կ'ըլլայ կիրարկելի,
 երբ կառավարութիւնը այդ մա-
 սին, անհրաժեշտ կանոնադրու-
 թիւն մը մշակէ: Բայց Աշխատան-
 քի խախտարարութիւնը կը վարանի,
 որովհետեւ 8 ժամուան աշխա-
 տանքը նախ պիտի խանգարէ փո-
 առու արտադրութիւնը, մանաւանդ
 արտադրութիւնը մէջ, եւ պիտի
 պարտադրէ օրավարձ քերու վրայ
 յաւելում մը, եւ այս բոլորը
 պատճառ պիտի գառնան բարձ-
 րացնելու հարցին գիւրը:

Իսկ բանուորական սէնդիկան
 կը յայտնէ թէ փոփոխութիւնը
 ինչպէս նաեւ կառավարութիւնը
 կ'օրոքին բանուորները: Փոփոխու-
 ները ընդունած են թէ բանուոր-
 ներու կողմէ օրավարձ քի յաւել-
 ման պահանջները շատ համեստ
 են. բայց տակաւին, ըստ այնմ
 կարգադրութիւն մը չեն ըրած:

Բանուորները կը պահանջեն
 նաեւ որ փոփոխ բոլոր աշխատա-
 տրներին ստանան նոյն օրավարձ քը
 եւ բոլորն ալ պարտադրաբար վա-
 յելին շաբաթական հանգստի ի-
 բաւուքը, որ թէեւ օրէնքով ըն-
 դունուած է, բայց յաճախ զանց
 կ'առնուի:

Փոփոխութեան շատերը կը
 պահանջեն իրենց բանուորներէն
 որ իրենց հանգստի կէս օրը գոհն
 աշխատանքի Բայց երբեմն, գա-
 նունք կ'աշխատեցնեն մինչեւ իր-
 կուն:

Բանուորները որոշած են իրենց
 պահանջներուն գոհացում ստանա-
 լու համար, որ եւ զիջում չընել,
 մինչեւ մարտի 20ը դիմել հաշ-
 տարար միջոցներու, եւ յետոյ
 միայն, գործադուր յայտարարել:

ՋԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

Ի Ս Կ Մ Ե Ն Ք

ՄԱՐՏԻՍԸ.— Տեղահանուելով
 իր ծննդավայրէն, մեր շրջանը ին-
 կած էր բարեկամս իր ընտանիքով
 եւ բախտաւոր կը նկատէր ինքզին-
 քը որ քեզմէ հին հակառակ տե-
 ղացի թուրքերէն շատերուն բուռն
 փափաքին, չէր տեղահանուած:

Բարեկամս ամբողջ ընդհա-
 նուր պատերազմի ընթացքին խա-
 ղող ու հանգիստ կեանք մը ան-
 ցընելէ վերջ, կըրթի գումար մըն
 ալ աւելցնելով քննադատարին կը
 դառնայ իր բնագաւառը: Կրկին
 երջանիկ է որ քեզմէ վերջին հա-
 լածանքներէն ազատուելով, հաս-
 տատուած է հոս, այս աղաւթ եր-
 կրի մէջ նա: «Հանգիստը, շահա-
 ուակ նիւթակալէ լաւ գիրք ունե-
 նալուն եւ հայաստան ալ ըլլալուն,
 միշտ կ'ապրի չէզոքացած ու ան-
 տարբեր ազգային յարեանպատակ
 ձեռնարկներու հանդէպ:

Երկու օր առաջ սրճարանի մը
 անկիւնը երբ կը խօսէինք Զայթ-
 նակցական Միութիւններու օգտա-
 կարութեան մասին, բարեկամս
 դիտել տուաւ:

— Գուք կը ձանձք Զայթ-
 նակցական Միութիւններէն, սա-
 կայն գուք ձեր միութիւնը չունիք:
 Երբ այս խոշոր քարը ինկաւ
 գլխուս, ջանացի արդարացնել նախ
 զիս, ապա հայրենակիցներս, ան-
 շուշտ անհիմն պատճառաբանու-
 թիւններով:

— Արդարանալու անգոր ճիգ
 է որ կը փորձէք. ըսաւ ուրիշ ընկեր
 մը. յիտուէ աւելի երիտասարդ-
 ներ ունիք. բոլորն ալ գործի ըն-
 դունակ: Եթէ կամք ունենաք,
 կրնաք անմիջապէս Զայթնակ-
 ցական Միութիւն մը կազմել եւ
 օգտակար ըլլալ ձեր հայրենա-
 կիցներուն:

Մնացի ընկճուած եւ ուրիցի
 փոխել խօսակցութեան նիւթը, ո-
 ղովհետեւ գիտէի եւ կը զգայի որ
 դատապարտելի էր քեզմէ հինգի-
 ներու անտարբերութիւնը ազգա-
 յին կազմակերպչական գործերուն
 հանդէպ:

Այս առթիւ կոչ կ'ընեմ մեր
 հայրենակիցներուն, որ ապացու-
 ցանք թէ քեզմէ հինգիցներն ալ
 կրնան կազմակերպուիլ թէ անոնք
 ալ ունին ազգային սէր, ջիղ ու
 կորով:

Զայթնակցներ, Ֆիլիպիէի
 մէջ մենք ունինք բաւական թի-
 ւով ընտանիքներ որոնք մեծ երկ-
 րաշարժէն ցնցուած, կը կարօտին
 համեմատաբար բախտաւոր հայ-
 րենակիցներու նիւթական ու բա-
 րոյական օգնութեան:

Ունինք նաեւ կոմիտաս վար-
 դակցութեան, որ իր օրերը կը հա-
 րէ յիմարանոցին մէջ:

Ինչո՞ւ այս անհոգութիւնը
 ե՞րբ պիտի նետնեք քեզ-
 մէ հինգի հինգած լաթերը մեր
 կոնակներէն:

Ս. Միլտոնեան

ՓԵՏՐ. ԻՑ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԼԻՈՆ 5 մարտ, (Սեփ. թղթ.)
 շաբաթ երկուշաբթի երկուսն բազ-
 մութիւն մը փութացած էր Գ.
 Թաղապետարանի սրահը, իր յար-
 գանքէ բաժնէր բերելու փետր:
 18ի Տրդ տարեգրածի տօնակա-
 տարութեան Սեփակին երկու կող-
 մեր կ'ընտանջ զորուած էր ազ-
 գային ետագոյնը: Ընկ. Յ. Կի-
 կորեանն հանդէսը բացուած
 յայտարարեց «Բամ փորձանք»
 գործուագեց ջութակի վրայ ընկ-
 Միլտոնեան: Բացման խօսքին մէջ
 ընկերը պարզելով փետր. 18ի նշա-
 նակութիւնը, մէջբերումներ ըրաւ
 1920 դեկտ. 2ին ստորագրուած

դաշնագրէն: «Համայնակները
 իրենց խոստումներէն եւ ոչ մէկը
 յարգեցին, սպաներ, զօրավարներ
 եւ մտաւորականներ աքսորելով
 Բուսիոյ խորքը, ուրիշներ տեղն
 ու տեղը կազմեցան ըրին բան-
 տին մէջ»: Արտաստուութիւններ
 ըրին ընկ. Արամ Գառնէ եւ Պ.
 Միսաք Ղազարեան: Գաղութիս
 ծանօթ դէմքերէն Պ. Լաթիֆեան
 սիրալոյսով մասնակցութիւնը
 բերաւ մենեքեղով «Այ սարեր,
 թառամեցաւ»: Օրուան բանախօս
 ընկ. Ա. Չուլէրեան մէջբերում-
 ներ ընելով Ֆրանսական յեղա-
 փոխութենէն, ըսաւ. «Ֆրանսական
 ժողովուրդն ալ չկրնալով տոկալ
 միայն տի բռնապետական ուժի-
 մին, գրոհ տալով գրաւեց «Պաս-
 թիլլը»: Հայ ժողովուրդը մա-
 նաւանդ է. Յ. Գառնէն խօսելով
 Արիւնի գրահը պէտք է ունենալ,
 որպէս զի կարենայ դիմանալ ա-
 ջէն ու ձանկէն եղած բոլոր խը-
 բձանքներուն Փետր. 18ի ստեղ-
 ծուճով հայ ժողովուրդը ունեցաւ
 20րդ դարու Արդանանքը»:

Խանդավառ ծափերու մէջ
 հանդէսը փակուեցաւ ու շատնե-
 վարուեան:

ՊՈՒՌՈՒՄՆԸ 3 մարտ.— Կա-

խորդ գրութեամբ մը խօսած էի մեր
 գաղութի կեանքի մասին:

Փետր. 18ի առթիւ կազմա-
 կերպուած էր հանդէս մը, մարտ
 3ի կիրակին ժամը 2:30ին Պուր-
 կուան-ձալիէօի Հայերը գրաւած
 էին նստաբանները, ետագոյն զար-
 դանչելով: Կառնագահ Օր. Մատի
 երկու խօսքով բազարեց հաւաք-
 ման նպատակը: Երգիչ խումբը
 երգեց «Մեր Հայրենիք»ը: Եղան
 արտաստուութիւններ: Ջութակի
 վրայ նո ազուցեցաւ «Բամ փոր-
 ւանք»ը: «Սեւ խաւար»ը երգեց
 Տիկին Բիսկանեան, խոր տպաւո-
 րութիւն ձգելով ներկաներուն
 վրայ: «Հայաստան»ը երգեց Տ.
 Գալուստեան: Գարձեալ երգիչ
 խումբը երգեց «Ես առջ Նահա-
 տակ»ը, «Որն է աշխարհ Հայաս-
 տան»: Յետոյ բեմ հրաւիրուե-
 ցաւ ընկ. Ե. Զանկեօղեան, որ լի-
 նէն հրաւիրուած էր ընկերը եր-
 կարօնէ ծանրագու փետր. 18ի
 ծագման եւ արժէքին վրայ եւ
 գայն նմանցուց Արդանանքի
 հետ:

Ժողովուրդը մեկնեցաւ խոր
 տպաւորութեան տակ, մաղթելով
 որ այսպիսի հաւաքովներ յա-
 ձախ տեղի ունենան:

ԵՆԶԱՍՏՈՒՆԵՐՈՒՆ

ՄԱՐՏԻՍԸ.— Երկուշաբթի

եւ գաւառներու հայրենակցակն
 միութեան մը անհրաժեշտութիւ-
 նը զգալով, քանի մը հայրենաւէր

անձերու խորհրդակցութեամբ
 կազմուած էր, 1928ի սկզբները,
 Երկուշաբթի եւ շրջականերու Հայրե-
 նակցական Միութիւնը: Մէկ տար-
 ուան գործունէութենէն քաջալեր-
 ուելով, կոչ կ'ընենք Գարնա հաս-
 տատուած բոլոր հայրենակիցնե-
 րուն, որ կազմեն մասնաճիւղեր ի-
 իրենց գտնուած քաղաքներուն մէջ:

Միութեան նպատակն է սերտ
 յարաբերութիւն պահել եւ բո-
 յոր հայրենակիցներուն հետ որ կը
 գտնուին օտար հողերին տակ:
 Վարչութեան անդամներն են.—
 Ատենապետ՝ Ա. Գառնէն, Ա-
 տենապետի Գ. Գառնէն, գան-
 ձապետ՝ Ճ. Գալուստեան, խորհրդա-
 կան՝ Կ. Գալուստեան եւ Հ. Այվազ-
 եան:

Ս. Ա. Ն. Օ. — Կը խնդրենք բո-
 յոր թիւթերէն արտաստուել սոյն
 կոչը: Հասցէ.— Գ. Գառնէնեան
 B. V. de Paris, en face, no. 100,
 Marseille: Վարչութիւն

ՄԱՐՁԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՖԵՐՆԱՆԻՍ ԲԱՌԱԿԻ ՄԵՐՈՒՐԸ

Մ Ա Ր Ս Ե Յ Լ Ի Մ Է Ջ

ՄԱՐՏԻՍԸ.— Կիրակի օր Մար-
 սէյի Fernand Buisson մարգա-
 դապետին վրայ տեղի ունեցած
 մրցումը կրկնապէս շահեկան
 էր:

Մրցողներն էին փարիզի
 Club Français, որուն կը մաս-
 նակցի Ս. Կարապետեան եւ F.
 C. de Sète: Գաղտը իրական
 իմաստով յեղուած էր ժամանա-
 կէն շատ անաչ: Սպառած տոմ-
 սերու պաշտօնական թիւն է
 11,400, հասոյթը՝ 76,000 ֆրանքէ
 աւելի:

Խաղը սկսաւ ժամը 3ին: Սէթ
 անմիջական վայրէջքով մը ու-
 ղեց շիփոնցին: Կարապետեանը
 որ շնորհիւ իր գորաւոր վերջա-
 պահներուն՝ կրցաւ այդ անակն-
 վալ վտանգը հեռացնել: Այնու-
 հետեւ Club Français քսան
 վայրկեանէ աւելի վարեց խա-
 ղը, առանց դրական արդիւնք
 մը քաղելու եւ առաջին բաժնի
 վերջաւորութեան արդէն տկա.

ՄԻ ՍՈՒՆԱՔ ՁԵՐ ՊԱՐՏՔԸ

Սիրելի ընթերցողներ,

Ձուտ գործաւորական մեր գաղութը պիտի բանայ դպրոց մը:
 Մեծ քողարի մը մէջ նման ձեռնարկ մը կապուած է հազարի հո-
 գերու հետ: Երբ քաղաքներն հանած են նուիրատուներ ի նպաստ
 տրիպար մանկապարտէզի մը: Յառաջի ընթերցողներուն բաժնէր
 միայն յիսուն հատ դրկած ենք Յառաջի խմբագրատունը: Յի-
 սուն (50) տոմսի ամբողջական արժէքն է երկու հազար հինգ հա-
 ղիւր (2500) ֆրանքի համեմատ գումար մը: Գուք որ տասնեակ հա-
 զարներ տուիք ուրիշ առեւթու, յոյս ունինք որ այս փոքրիկ գումարն
 ալ կուտայ Լիոնի տղոց, որոնք յուսալից կը նային ձեզի եւ այբե-
 նարան կը խնդրեն ձեզմէ, Մեքսիկոյ տառերով Հայաստանի հեգե-
 լու համար:

Երկու երեք, չորս հոգիներ միանալով, նուիրատու մը պա-
 հանցեցէք «Յառաջ»էն, ի նպաստ Լիոնեանց դպրոցին:
 Ծանօթ.— Կրկնական ցանձնախուժքին հասցէն.— Mme A. Mgr-
 ditchian. 202. Rue Boileau, Lyon.

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐՔՈՆԸ

ՄԵՐ ԳԻՒՂԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Անկեղծիկ եկած թուրքեր, նոր
 ապստամբ տուններու մէջ, գաղ-
 տագորի կը դիտէին եւ չէին հա-
 մարձակեր ո՞ր եւ է գիտողութիւն
 ընել:

Տեղիւնեան եղբայրները հա-
 նցին այսպիսի համարաւ մը որ
 ամբողջ շրջանը կը սոսկար: Անոնց
 քանի մը յանգու գն քաջագործու-
 թիւնները բաւական եղան, որպէս
 զի թուրք ամբողջ քիչ մը խե-
 լքեցաւ եւ Հայերու դէմ թշուա-
 մական փորձ չընէ, քանի մը տա-
 րիւն:

Երբորոք շրջանը, 1875-1895,
 անցաւ ամուլ ու անգործ, որով
 հետեւ, կեանքը խաղաղ էր. թէեւ
 թուրքերը այդ փոխանցման շըր-
 ջանին, նորէն գաղտնախորհուրդ
 նոր ծրագրերին օրօճագեր էին, ի-
 ղենց գարշելի գործը այս անգամ

նոր թափով մը գլուխ հանելու
 համար:

Երբորոք շրջանը կը կազմէ
 1895—1914:

Մինչեւ 1895—96ի հայկա-
 կան սարսափներն ու ջարդերը, նը-
 ման դէպքեր նախատեսող զորոյ-
 ներ միշտ անպակաս եղած են: Կոր
 Գիւղի Հայերը եւս որոշ միջաւան-
 ջի տակ ապրած են: Անոնք միշտ
 ալ կատարածով դիտած են կացու-
 թիւնը, իմանալով որ թուրքերը
 կը պարտաստուին, մասնաւորապէս
 Չատկի խաւարումի գիւղերը, երբ
 գիւղին բոլոր Հայերը եկեղեցի կը
 հաւաքուէին, պաշարել եւ ջարդել
 Հայերը եկեղեցիին մէջ իսկ, ան-
 պաշտպան ոչխարներու նման: Սա-
 դուցական բոլոր միջոցները ձեռք
 կ'առնէին կանխաւ: Տասնեակնոց

4—5 զինուած խումբեր, Աւագ
 Հինգաբլթի միջեւ կէս գիւղերին
 կը շրջէին գիւղին շուրջ բոլորովին:
 ուր պահանջներու շրջումը մը կար:
 Անոնք ունէին շրջուն պահանջներ
 եւս որ յարաբերութիւնը կ'ապա-
 հովէր գիւղի ժողովուրդին հետ:
 Այդ միջոցներուն մասին որոշ տե-
 ղեկութիւն անուող թուրքերը ի-
 իրենց տեղերէն չէին շարժած, ո՞ր
 եւ է ատեն:

1895—96 թուականներուն,
 լաւ չեմ յիշեր ո՞ր ամսուն, Աղա-
 սար կոչուած քաղաքի մը մէջ,
 չորս քաղաքի պազարի օրով, շու-
 կային մէջ գտնուող Հայերու
 վրայ ջարդ մը կատարուել էր
 թուրք ամբողջին կողմէ, որու մի-
 ջոցին սպանուել էին 120ի չափ
 Հայեր: Կը պատմէին թէ կարծիք
 Գազարին՝ Մուլթան Համալի կող-
 մէ հրովարակ մը զրկուած էր,
 Հայերը ջարդուելու համար: Այս
 հրամանը շուտով արձագանք կը
 գտնէ ամբողջ շրջանի գիւղերուն
 մէջ, ուր տեղ տեղ կը շարժին,

շատ մը տեղեր ալ կը զգուշանան:
 Զարդի լուրը հարկէ հասած. «պու-
 ղարձի» թուրքեր ձամբայ չեն
 ելլեր, ու անմիջապէս սուրհան-
 դակներ կը զրկեն շրջակայ տանէ
 աւելի գիւղեր

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, and prices for advertising space.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN, Rédaction & Administration, 235 Faub. St. Martin, PARIS (10e)

Publication details: 4th year, 10th issue, March 1929, 10 MARS 1929

6. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 902

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ ԱՆԻՄԱՍՏ ՔԱՇՔՇՈՒՔ

Յունուար 20-ին ի վեր, Պէյրուսի մէջ քանտարկուած կը մնան 30-35 հոգի, իբրև հետեւանք ծանօթ սպանութեան: Ճիշդ է որ դատական գործերը դանդաղ կ'ընթանան, մասնաւոր Արեւելքի մէջ: Բայց այս հարցին քաջաշուքը իսկապէս անսովոր է, եւ տեղի կուտայ շատ մը ենթադրութիւններու: Առաջինը այն է զոր քանի մը անգամ յիշեցինք, — կանխակարծիքներու եւ զանազան «ժուռնալ»ներու ազդեցութեան տակ, Պէյրուսի մէջ կը փորձեն քաղաքական դատ մը սարքել Դաշնակցութեան դէմ: Արդարեւ, բուն սպանութեան խնդիրը ձգուած է երկրորդական գեանի վրայ, բայց երեք տասնեակ մարդիկ բանտարկուած կը մնան անիրաւաբար: Չանազան թուղթերու թարգմանութիւնն է որ կաշկանդուած կը պահէ զանոնք, թէ մարդասպանին փախուստը: Հակառակ մեր բոլոր պրպտումներուն, չկրցանք հասկնալ այս գաղտնիքը: Եւ ճիշտ ատոր համար, հազիւ կրնանք զսպել մեր վրդովումը: Մինչեւ այսօր մեզի հասած պաշտօնական թէ անպաշտօն տեղեկութիւնները աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատեն, թէ Դաշնակցութիւնը ո՛ր եւ է մասնակցութիւն չունի Յունուար 18ի սպանութեան մէջ: Բանտարկուած 30-35 հոգին ալ այն մարդիկը չեն, որ այդպիսի գործ կատարեն: Դեռ երէկ Պէյրուսէն նոր նամակ մը կը շնորհակալ թէ ո՛չ մէկ Դաշնակցական մասնակցութիւն ունի այս աշխուհոտ գործին մէջ, կամ տեղեկութիւն անոր կազմակերպութեան մասին:

Չկայ մարդասպանութիւն մը որ ծածուկ մնայ մինչեւ վերջը: Ոստիկանական եւ դատական իշխանութիւնները տարիներով հետապնդումներ կը կատարեն, եւ վերջապէս կը գտնեն յանցարարին հետքը: Բայց ատոր համար պարման չէ ամիսներով բանտի նկուղներուն մէջ պահել բազմաթիւ մարդիկ, մանաւանդ իրենց խանութեանը կը ասպարէզով ծանօթ մարդիկ:

Նոյնիսկ անոնք որ նախատրամադրուած են անպատճառ Դաշնակցութեան վերադրելու այս գործը, անոնք ալ այսօր յունին առջուան վճռականութիւնը: Առաջին վայնատունը արձակեցին ռամկավար, հնչակեան եւ համայնավար թերթերը, իբրև թէ գիւտ մը բրած ըլլային: Բայց կարգաչէք աւելի վերջը տպուած թերթերը, եւ պիտի տեսնէք որ անոնք ալ աստիճանաբար քաշած են իրենց լեզուն: Յետոյ, մէկը միւսէն տարբեր կը մեկնէ: Եթէ եզրապատի եւ Փարիզի ռամկավար օրկանները Պէյրուսի աւելի մօտ ըլլալով, իրենց ուղած պատմութիւնները հիւսեցինք առաջին առթիւ, անա թէ ի՞նչ կը բարբառի հետաւոր Ամերիկայի «Պայքար»:

«Յորձափ ոստիկանական հետապնդումներ եւ քննութիւնը կը շարունակուին, եւ վերջնական երակացումեան մը չեն յանգած, մենք շիտակ չենք գտներ մեր կողմէն ո եւ է կարծիք յայտնել եւ կը պահենք մեր խօսքը քննութեանց ելքին, ի սրտանց փափաքելով որ արդ ելքը փարատէ այն կասկածները որոնք կը ծանրանան հիշաքաղական կազմակերպութեան մը վրայ»: (26 փետրուար):

Իսկ երևանցիները կը շարունակեն «հոտառութեամբ» մատնել թէ սպանիչը «ոչ ոք կարող էր ըլլալ, եթէ ոչ դաշնակցական մը»: «Այդ իրողութեան համոզուած ըլլալ կը թուի Սուրիոյ հասարակական կարծիքը եւ ըստ այնմ միջոցներ ձեռք առնուած են»: (8 մարտ):

Այս մատնանշումը կատարելէ առաջ, «Երեւան» պարտք սեպած է նաեւ լուսարաններ ուրիշ կէտ մը.

«Անոնք (հայ աշխատաւորները) այլեւս գործիք պիտի չըլլան հայ ազգայնական կուսակցութեանց եւ սուաշին աւճիկի, Դաշնակցութեան միջոցով մէջ վարած մուկ եւ արկածախնդրական քաղաքականութեան, որ մէկ նպատակ կը հետապնդէ, այն է՝ հայ գաղթականութիւնը անջատել բախտակից աշխատաւորութենէն եւ զայն պատրաստել նոր «հաւանականութիւններու», արկունահեղ զինարարութեան համար»:

Եւ այս մարդիկը եօթը բերնով կը հայոյնեն, երբ կատարեալ պարզութեամբ դիտել կուտանք թէ պարզապէս չուր կը պղտորեն, պարզ հայերէնով՝ մատնութիւն կ'ընեն, ինչպէս իրենց երէցներն ու վարպետները՝ բուն Երեւանի մէջ. «Դաշնակցութիւնը ուսուցանում էր իր իր բանակին՝ կոտորի՛ր թուրքին»: Երեւի այս մարդիկը տեղեկութիւն չունին Սուրիոյ եւ Հիւսիսային Իրանի լուսարարներուն կատարած քաջագործութիւններէն, եւ կը կարծեն թէ ճերմակ թուղթի վրայ բառակոյտեր թելելով, իրենց ճակատը կը մաքրուի:

Այս էջերուն մէջ իսկ ղէպեր յիշուեցան, անուններ տրուեցան: Ուրիշ պաշտօնակիցներ աւելի մանրամասն փաստներ տուին: Այս բոլորը ոչինչ: Հարկ է պղտորել եւ պղտորել, ստել ու զրպարտել, քսութիւն քսութեան վրայ բարդել, իւր լեզուն տեղադրելու արդէն շղարգիւ հոգեբանութեան վրայ, մրցումի ելլելով կարգ մը թիթու եւ թրքաշուէ թերթերու հետ:

Այս բոլորէն յետոյ, ինչո՞ւ գարմանալ որ տակաւին բանտարկուած կը մնան մեր ընկերները...:

Եւ ինչո՞ւ մեղքը բարդել միայն օտարներուն վրայ, եթէ այս պարզ ղէպը յանգի աւելի բարդ կացութեան մը, խանգարելով ամբողջ գաղութի մը հանգիստը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ո՛Վ ՍՊԱՆՆԵՑ ՏԻՐՈՒՆԻՆ

Պէյրուսէն Թղթակից մը կը գրէ մեզի—

Պէյրուսի ծանօթ սպանութեան առթիւ ձերբակալուածները տակաւին բանտը կը մնան: Հարցաքննութիւնները կը շարունակուին: Ո՛չ մէկ ամբաստանութիւն կը ծանրանայ բանտարկուած ընկերներուն վրայ:

Այս օրերս ստուգուեցաւ կարեւոր կէտ մը, որ կրնայ մեծ լոյս սփռել՝ սպանութեան պատճառներուն եւ հեղինակին վրայ: Սարգիս Տիրուհի կենակցած է որբուհիի մը հետ, ամուսնութեան խոստումով, յետոյ լքած:

Ամուսնութեան խոստումը պահած է՝ նոյն իսկ երբ այդչկան ղէմքը աչքած է Primusի կազմէ: Սակայն պահ մը եւս կենակցելէ վերջ երեւի վրայ ձգած է զայն:

Սպանութիւնէն շարժք մը առաջ այդչկան եղբայրը եկած է Պաղտատէն եւ առած իր քոյրը, որ մեկնուածի պահուն սպանացած է թէ իր «ախարհ չպիտի մնայ»:

Այս պարագան՝ իր բոլոր մանրամասնութիւններով՝ պիտի հարողորուի հարցաքննիչ դատաւորին:

ԹՈՒՐԲ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵ՛՝ ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՍԱՆԸ

Սուրիական Թերթի մը Թղթակիցը հետեւեալ ուշագրաւ տեղեկութիւնները կը հարգորդէ Թուրք եւ սուրիական սահմանէն.

— Բացի զհնուորական համայնություններէ, Թուրքերը սկսած են չէթէկական ընդարձակ կազմակերպութիւններ լառաշացնել Տէրթ Եօլի եւ Հասայի մէջ, մէկը ուղղակի Ալէքսանդրէթէն Ատանա երկաթուղի գծին վրայ, իսկ միւսը Ամրգէն ղէպի հիւսիս — Ամանուսի արեւելեան ստորոտին վրայ, Հալէպ. Օսմանիէ գծին մօտերը: Չէթէկները ի հարկէ սահմանափակուած չեն միայն Տէրթ-Եօլի եւ Հասայի միջեւ. Թուրք եւ սուրիական ամբողջ սահմանին մէջ Թուրքերը այս կազմակերպութիւնները կը ստեղծեն եւ նոյնիսկ կանոնաւոր զինուորներ ու զինուորականներ սփռել հարստանքով կը մասնակցին անոնց ղեկավարութեան:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ֆրանսայի օդանաւային նախարար Լորան Էյնաք առջի օր իտալիա մեկնեցաւ՝ իր պաշտօնատան կարեւոր մասնագէտներուն հետ միասին:

Նախարարը Թուրիոյ մէջ պիտի տեսակցի իտալիոյ օդանաւային փոխնախարար Պալպոյի եւ աշխատակիցներուն հետ: Երկու նախարարները պիտի տեսակցին Ֆրանքելիտայական համաձայնութիւն մը կնքելու մասին՝ Միջերկրականի մէջ իտալիոյ եւ ֆրանսայի հաստատելիք օդանաւային գիծերուն մասին: Նախարարական խորհուրդը ասկէ առաջ արտօնած էր օդանաւային նախարարը, որ ծրագրի մը պատրաստէ՝ Արեւելքի մէջ Ֆրանսական օդանաւային սպասարկութիւն մը կազմակերպելու համար:

Այս տեսակցումները մաս կը կազմէ այդ ծրագրին: Գրեցինք թէ մօտ օրէն պաշտօնապէս բացուի պիտի կատարուի Մարսէյ-Պէյրուս գիծին:

Այս գիծը պիտի անցնի Միջերկրականէն եւ անցնաժեշտ է որ համաձայնութիւններ կնքուին ֆրանսական եւ իտալական իշխանութեանց միջեւ՝ օդանաւային Թղթատարին իտալիայէն անցը արտօնելու համար:

Խօսակցութեանց ընթացքին խնդրոյ առարկայ պիտի դառնան մէկ կողմէ՝ Մարսէյ — Շուո — Նափոլի — Աթէն — Պէյրուս, միւս կողմէ՝ Մարսէյ — Ալաշէի — Շուո — Թունուզ — Տրիպոլիս — Գաիթիէ գիծերը:

ԱՌԱՋԻՆ ՍԱԽԱՌՆՈՐԴ ԶԱՅՈՒՇԻՆ

«Ուստի Մէրթերի» ամերիկեան թերթը կը հրատարակէ Օր. Սօսի Կիլիկիանի նկարը եւ կ'ըսէ թէ ան սկսած է օդանաւորութեան դասեր անել: Այս Հայուհին անցեալ ամառ բազմաթիւ անգամներ օդը բարձրացաւ եւ արձակ կը սիրէ օդային թռիչքը, որ այժմ որոշած է կատարել օդաչու դառնալ: Այս Ծնունդի արձակուրդներուն Օր. Կիլիկիան քանիցս բարձրացաւ օդը, Հայուհին արդէն բաւական ուսումնասիրած է սուստնակի բոլոր մասերը եւ անհրաժեշտ պարագային զիտէ թէ ի՞նչ պիտի ընէ օդին մէջ:

Ներկայիս Օր. Սօսի Կիլիկիան կ'ուսումնասիրէ սուստնակութիւնը Նիւ Եորքի «Թիւրու Ներքե» անուն ընկերակցութեան միջոցաւ եւ կ'ակնկալուի որ շուտով ստանալ աստիճանի բարձրացում:

Ամանուլլայի յիսու կոչումը

Քարաշէն կը հեռագրեն.— Ամանուլլայի որոշած է վճռական ձակատամարտ մը մղել Պէյէի Սաքայի դէմ՝ Թագին տիրանալու համար:

Քանի մը օր առաջ Ամանուլլայի յայտնեց թէ Քանտահարէն շէրամ պիտի մեկնի: Ասոր վրայ բոլոր ցեղապետները, որոնք մինչեւ այն ատեն անտարբեր մնացած էին նախկին Թագաւորի կողմէն, մտատանջութեան մատնուեցան եւ պատուիրակութիւն մը ղրկելով անոր մօտ, խնդրեցին որ մնայ, խոստանալով ամէն կերպ աջակցի իրեն: Ամանուլլայի մնաց քանտահար եւ հանդիսաւոր արարողութեան մը ընթացքին հրապարակաւ երդուեցաւ «քալել քապուլի վրայ եւ վերահաստատել Թագաւորութիւնը՝ յանուն Նուիրական վերաբերման»:

18րդ դարու կէսին, երբ առաջին Տուրանի Թագաւորը՝ Ահմէտ խան Նուսեյն Աֆղանիստանը, քանտահար բերաւ Նուիրական վերաբերման, որուն վրայ կանգնեց նշաւաւոր սրբատուն մը:

Քանի մը օր առաջ, Ամանուլլայի հանդիսաւոր այցելութիւն մը տուաւ Սրբապարիս, վերաբերման դուրս հանեց եւ ամբողջ ժողովուրդի ներկայութեան ցոյց տուաւ զայն եւ յայտարարեց՝ «Աֆղանիստանի վրայ պիտի թագաւորէ միայն այն, որուն ձեռքն է այս վերաբերման»:

Ժողովուրդը երդուեցաւ աջա՛ցի իրեն: Անկէ ի վեր ամէն օր հարիւրաւորներ կը դիմեն՝ զինուորագրուելու համար Ամանուլլայի շարքերուն մէջ:

Պոլսուսմեր Յունաստանի մէջ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ ձմեռը մեծ սաստկութեամբ կը շարունակուի Մակեդոնիոյ, Եպիրոսի եւ Թրակիոյ մէջ: Կացութիւնը աւելի եւս ծանրացաւ նոր ողողումներու պատճառաւ:

Եպիրոսի կարգ կը շրջաններուն մէջ սով կը տիրէ հաղորդակցութեանց դժուարութեան պատճառով:

Կառավարութիւնը իշխանութեանց հրամայողութեան տակ դրաւ անհրաժեշտ գումարները՝ օգնելու համար աղէտահալներուն:

Ռուստիպուսի ցոյց Մասրիսի մէջ

Կացութիւնը չէ խաղաղած դեռ Սպանիոյ մէջ, ուր դիկտատորական վարչաձեւին դէմ դժգոհութիւնը հետզհետէ կ'աճի:

Սլոտով սկսած է ուսանողական շարքերուն մէջ: Չանագան համալսարաններու ուսանողները պատասխանելով դասադուլի հրամանին՝ առջի օր ներկայ չեղան դասերուն:

Առաւօտուն կեղծոնական համալսարանը եւ բժշկական վարժարանը պաշարուած էին ոստիկանական զօրաւոր շղթաներով: Ուսանողական միութեան նախագահը ձերբակալուեցաւ:

Հակառակ շղարգիւ զիճակին, քանի մը փորձեւէօրներ փորձեցին դասաւանդութիւն կատարել:

Ուսանողներու խումբ մը՝ կարմիր վարձադր մը փրցնելով համալսարանի տանիքին վրայ տնկեց իբրև դրօշակ:

Ոստիկանական միջամտութեան պէտք չմնաց, որովհետեւ համալսարանին վերատեսուչը փակել տուաւ դուռները եւ առաջին առաւ անկարգութեանց: Կարմիր պատառը շէնքին վրայ ծածանեցաւ կէտ ժամ միայն, որովհետեւ չուանք փրթաւ:

Այս միջադէպին վրայ, նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստ գումարելով, որոշեց խիստ միջոցներ ձեռք առնել՝ խոտարար ուսանողներուն դէմ:

Մամուլին հարողորմած զեկոյց մը կ'ըսէ թէ ուսանողներու ցոյցը քաղաքական հանգամանք ունի: Կորններ պատահեցան դասադուլին մասնակցող յեղափոխական ուսանողներուն եւ դասադուլի հակառակորդներուն միջեւ: Յուցարարները յայտնեցին թէ իրենք այդ շարժումին ձեռնարկեցին, յուսալով որ բանապետական վարչաձեւը կը քայքայուի:

Չեկոյցը կ'աւելցնէ թէ «վարչաձեւի թշնամիները փորձեցին զինուորական դաւարութիւն մը, ազգային դրամին եւ արժեթուղթերուն դէմ յարձակողական մը, քաղաքական դաւարութիւն մը, բանուորական պրոպագանդա, բայց այս բոլոր փորձերն ալ ձախողեցան, շնորհիւ կառավարութեան շանքերուն եւ հանրային կարծիքի աշակցութեան»:

Յունաստանի եւ Սերպիայի

Ժրնեւէն կը հեռագրեն.— Յունաստանի արտաքին նախարար Քարափանոս եւ Եուկոսլաւիոյ արտաքին փոխ-նախարար Բուժանուտի հանդիպում մը ունեցան՝ քննելու համար կարգ մը երկրորդական կէտերը այն փորձաքննութեան, որոնք վերջնականապէս պիտի ճշդեն Սերպիայի սերպ գօտին: Այս փորձաքննութիւնը կը վերաբերին նաեւ հանդիպումի սպասարկութեան, մաքային դրութեան, երկաթուղիներու եւ թղթատարի:

Չոս այն համոզումը կը տիրէ թէ ճշդութեան արագօրէն պիտի կատարուին եւ թէ հաւանաբար ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ կիրակի առաւօտ՝ հելէնեւսերպ բարեկամական դաշնագրին հետ միաժամանակ:

Ուրբաթ իրիկուն Պուլկարիոյ արտաքին նախարար Պուրոֆ այցելեց Բուժանուտի: Խօսակցութիւնը դարձաւ Պուլկարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրի մասին, որ Զինադադարէն ի վեր երկու երկիրներու միջեւ կընթակած առաջին դաշնագրերը պիտի ըլլայ:

Հանայնալար խրսուսներ

Աթէնքէն կը հեռագրեն.— Լաբիոսի մէջ վեց բանթոններ ձերբակալուեցան: Ասոր վրայ, գործադուլի մասնակցող հանքագործներ փորձեցին ազատել իրենց ընկերները՝ քրեք նետելով ոստիկան - զօրքի պաշտօնատան վրայ: Աթէնքէն օգնական ուժեր ձեռնարկ հանուեցան՝ կարգը վերահաստատելու համար:

Երևասի մէջ ձերբակալուեցան 13 համայնավարներ: Այս վերջին քաղաքին մէջ բանթոնները վերսկսան աշխատել:

Պուլկարիւսերպ բանակցութիւններ

Թանի Թղթակիցը կը հեռագրէ Պուլկարիւսերպ պատուիրակներուն միջեւ Փիրոթի մէջ կատարուած բանակցութիւնները յանգեցան դրական արդիւնքներու եւ կը շարունակուին այնպիսի միջնորդութիւն մը մէջ, որ լաւ յուսեր կը ներշնչէ թիրիմացութեանց եւ բախումներու վերջ տալու անկեղծ փափաքով առաջ տարուած աշխատանքներու ելքին մասին:

Սակայն Պուլկարիոյ գլխաւոր պատուիրակ Քարաշոֆի հիւանդութեան պատճառով վերջնական որոշումներ չկրցան տրուել զեռ: Պուլկար պատուիրակը առողջանալէ յետոյ է որ փորձաքննութիւնը պիտի ստորագրուի:

ԿԱՑՈՒԹԻՆԸ ՄԵՔՍԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ապստամբները զրաւեցին ժուրաբէր քաղաքը: Կառավարական զօրքերը նահանջեցին: Անոնց հրամանատարը Միացեալ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգաւ Գ. էջ)

ԱՄԵՐԻԿԱՆԵ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՉՊԵՍ ՈՐ Է

III. — ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր պատերազմէն առաջ, Ազգային կազմակերպութիւնը, սկսած երկրէն մինչեւ գաղութները, ինքնարժէք, առարկայական սահմանափակումով, իմաստ եւ հեղինակութիւն ունեցող ուժ մըն էր։ Անոր գլուխը գտնուող կաթողիկոսներն ու Պատրիարքները՝ իրենց ստորադաս Մարմիններով, ներքին եւ արտաքին ուժեր էին։ Պոլսոյ Պատրիարքարանը մասնաւորաբար իրաւագործած Երեսփոխանական Ժողովէն, ազգային քաղաքական դորեղ ազդակ մըն էր։ Այսօր, պայմաններու բերումով, ան կորսնցուցած է իր արժէքը, կորսնցուցած է իր գլուխը եւ հեղինակութիւնը։ Ամերիկայէն չէր որ, այս քառասուն վիճակին մէջ, բացառութիւն պիտի կազմէր։

Ազգային կազմակերպութեան անուանով եւ անոր շուրջ, գանազան գաղութներու մէջ մղուած պայքարը, լուսնային արդիւնք է այդ ուժի եւ հեղինակութեան բացակայութեան, որ իր սնունդը կ'առնէ յոգնած ու պարտասած ժողովուրդի մը շուտարեւմտական մտայնութեան, անհատական շահու եւ կիրքերու կրկն։ Այսօր Հայաստանի եւ գաղութներու մէջ, «Ազգային կազմակերպութիւն»ը դարձած է Ազգային Անկազմակերպութիւն։ Մենք կուտանք Ամերիկայի յատուկ պատկերը։

Ամերիկայէն կը բաղկանայ երկու թեմերէ, կապուած Մայր Աթոռին։ Մէկը կ'ընդգրկէ Արեւելեան, Միւրին Արեւմտեան եւ Քանադայի շրջանները։ Իսկ միւրը՝ կազմուած անցեալ տարուան ընթացքին, կ'ընդգրկուած է Արեւմտեան, Քալիֆորնիայի շրջանին մէջ։

Չորս Առաջնորդարաններու ղեկը կը կայանայ ամերիկահայ գաղութի հոգեւոր եւ բարոյական գործերը վարելու մէջ։ Արեւելեան թեմը ունի մշակուած Ազգ. Սահմանադրութիւն, Երեսփոխանական Ժողով ու վերջապէս ընտրուած կեդր. վարչութիւն մը, իր կրօնական եւ Տնտեսական Մարմիններով։ Ազգ. գործերու ղեկավար Մարմինը է կեդրոնական վարչութիւնը, նախագահ ունենալով առաջնորդը։

Ներկայիս, միայն Քալիֆորնիոյ թեմը ունի իր առաջնորդ յանձին Գրեգորիոս Արեւելեան Նախարարին, իսկ Արեւելեան թեմը ունի սեղանային քահանայ մը։ Երկու թեմերն ալ ունին իրենց հովիւները եւ հոգաբարձութիւնները։ Վարդապետ կամ քահանայ հովիւներուն ղեկը կը կայանայ զԵրեսփոխարանը, կիրակնօրեայ պաշտամունքներ եւ գանազան կրօնական արարողութիւններ կատարելու մէջ։

Կրթական շարժումին մէջ Առաջնորդարաններու ղեկը, հակառակ եկող դաջող վարչութիւններուն շտաբով խոտորմանը, քաղաքներէ, խիստ աննշան է, գրեթէ հաւասար գէոքոյ։ Արդար ըլլալու համար, պէտք է ըսել որ, մեր այս ակնկալութիւնը կանխահաս է Քալիֆորնիոյ թեմին համար, որոն նորընտիր առաջնորդին վրայ, նոյն շրջանի հայութիւնը կապած է որոշ յոյսեր։

Վերջին 6-7 տարիներու ընթացքին, Ամերիկայի մէջ Առաջնորդարանի եւ Ազգային կեդրոնական Մարմինի շուրջ չէ տիրել հաստատական եւ խաղաղական սուր պայքար։ Եւ ասիկա բացառիկ երեւոյթ է, գաղութային կեանքի մէջ։ Առանց խորապէս քրքրելու պատճառները, կը լայնանայ բողոքական անհավան կարծիք մը, որ կրնայ շատերու համար վիճելի ըլլալ։ Մեր հաստատումով, այս երեւոյթը նետուած է հրաժարեալ առաջնորդ Տրոյար կալիֆորնիայի թեմէն թուրք. բայց խոստում ու

հանախի մը եւ հազուադէպ պարագայի ժամկէտի մը օրակարգի մը եւ սուէպ կողմ կուտան հաստատութեան զորացած առաջնորդարանի բաժինը։ Իրեն շէնք, ոչ մէկ յարմարութիւն ունին տնտեսապէս օգտագործուելու եւ ի հարկին վաճառքի հանուելու դիրքութեամբ։ Ու այս պայմաններուն մէջ, զարոյց պիտի պահեն, ուսուցչի թոշակին գէթ մէկ մասը պիտի վճարեն ու հին, փտած շէնքերով, նոր սերունդ պիտի դաստիարակեն։ Ի պարտադէպ գաղութները, առանց տանտեսակ հազար տոլարներ հոգին գամելու, կրնան շատ զերբաւար պայմաններով, ոտքերը երկարելով իրենց վերահասին համաձայն, ունենալ սեփական կամ վարձու փոքրիկ շէնք մը իրր զարոյց. նման օրինակներ չեն պակարհոյն Ամերիկայի բազմաթիւ քաղաքներուն մէջ։

Եկեղեցիներու կառուցումին կամ գնումին հետ, գաղութը կը կապուի տանտեսակ հազարներու հասնող պարտքի մը, տանտեսակ մը տարիներու համար, եւ կ'անհրկի ազգային խիստ կենսական եւ անյոտաձգելի պահանջներու առջև։

Հարկերի վերաշինութեան, գաղութականներու տեղաւորման եւ նման անյոտաձգելի ընդհանուր համագործակցութեան հետ, խորապէս կը տուժեն, երբ ասիկա ամենաբախտաւոր ամերիկահայ գաղութը միւր իրեն համար» եկեղեցի կը շինէ... Աւելի շիտակ պիտի ըլլար ըսել, քանի մը տէրտէրի փորը կշտանալու համար։

Արդար ըլլալու համար, պէտք է ըսել որ մտաւ վրայ համարող եկեղեցիներ, օրինակ Նիւ Եորքի Ս. Լուսաւորիչ Մայր Եկեղեցին՝ ունին իրենց նախակրթարանը։ Բայց կան քաղաքներ այլուր տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունեցող վարժարաններ փակուած են, այս շարժումին ուղղակի կամ անուղղակի հետեւանքով։ Այս կարգէն է Տիթրոյ թեմի Զուարթան վարժարանը, որ մօտ քսան տարուանկանք մը ունենալէ յետոյ փակուեցաւ անհունելով Եկեղեցիային Միութեան, իսկ այս վերջինը սկսած որ ամբողջովին նուիրուի եկեղեցի գինելու գործին։

Շարժում մըն է որ զուլուր աւեր կ'երթայ, քամելով ժողովուրդը նիւթապէս եւ երեսի վրայ ձգելով, քանցը չորս ժամուան համար իսկ անյոտաձգելի կենսական պահանջներ... Մամուլ եւ ազգային զոյ եւ անզոյ հաստատութիւններ չընթացն պէտք է զբաղին այս հարցով։

Ամերիկայի մէջ ունինք նաեւ բաւական ստուարութիւն հայ բողոքական հասարակութիւն մը, իրեն ազգային, եկեղեցական հաստատութիւններով ու աւելի պատրաստուած պատուելի առաջնորդներով։

Ամերիկայի միջավայր մըն է որ հայ բողոքական հասարակութիւնը կը միտի աւելի շուտ ձուլուելու։

Կը ճանչնամ բազմաթիւ հայրենասէր պատուելիներ, որոնք կը ներշնչեն ազգային ու հայրենասիրական ոգի իրենց հոտերը, բայց միաժամանակ կը ճանչնան ուրիշներ՝ որոնք զրգուած անձնական շահէ, իրենց աղօթատեղիներուն մէջ, փոխանակ հարկէն ներմուծած անհարկութեան աղօթքը, ինչպէս երբեմն թուրքերէնով Ս. Գրեքն ու Երզրաբանը, թուրքերով մէջ։

Տեսալ մը ամերիկական պիկնիկ, հասնող պատճառներու եւ լուսնային պայմաններու համար, Ամերիկայի նոյն համայնքէն Հոս տնտեսական ազդակն է որ կ'արագացնէ ապագային ազդակն ալ Ատուտոյ տանարանի միջոցով, անկարգաբար արդէն միջավայրին մէջ վիտանոյ բազմաթիւ ալիստերի ազդակներէն։ Այս հաշուով, Ամերիկայի մէջ Ազգային Իշխանութիւնը, անհարժէք է, գաղութի կեանքին մէջ գործն ուժ մը ըլլալու տեսակետէն։

Ինչ է պատկերը ամերիկահայ եկեղեցիներ։ Եկեղեցիներուն մեծ մասը կը պահեն կրօնակիրները կրօնաւորներ, որոնք, իրենք ուսանելու պէտք ունին։ Մենք գումարներու փոխարէն գնուած այս հաստատութիւնները պարտքի տակ կը լողան ու լաճանք քաղաքէ քաղաք քահանաներ կը հասնին հանգստեան վայրէջքի համար։ Հագին կը հոգան քահանայի մը եւ հազուադէպ պարագայի ժամկէտի մը օրակարգի մը եւ սուէպ կողմ կուտան հաստատութեան զորացած առաջնորդարանի բաժինը։ Իրեն շէնք, ոչ մէկ յարմարութիւն ունին տնտեսապէս օգտագործուելու եւ ի հարկին վաճառքի հանուելու դիրքութեամբ։ Ու այս պայմաններուն մէջ, զարոյց պիտի պահեն, ուսուցչի թոշակին գէթ մէկ մասը պիտի վճարեն ու հին, փտած շէնքերով, նոր սերունդ պիտի դաստիարակեն։ Ի պարտադէպ գաղութները, առանց տանտեսակ հազար տոլարներ հոգին գամելու, կրնան շատ զերբաւար պայմաններով, ոտքերը երկարելով իրենց վերահասին համաձայն, ունենալ սեփական կամ վարձու փոքրիկ շէնք մը իրր զարոյց. նման օրինակներ չեն պակարհոյն Ամերիկայի բազմաթիւ քաղաքներուն մէջ։

ՄԱՐԿԱՆԵ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՄ ՄԵ՛ ԽԵՆԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ

Ճամ մը միայն խնդրուածն է ուրախութեան, ո՛վ կատարութիւն... Թ' թողէք զիս... (Ի՛նչ է այս, որ զիս այսպէս կը սանձարձակէ փոթորիկներու մէջ... Ի՛մ աղաղակներս՝ փայլակներու եւ մոլեգին խոլերու մէջ՝ ի՛նչ բսել կ'ուզեն...):

Թ', խմել խորիքաւոր ցնորիչը աւելի՛ խոր քան ունէ ուրիշ մարդ... Թ' ըրբ քարոս եւ զիբը ցաւեր... (Ես գանոնք ձեզի կը հրիտակեմ, տղա՛քներս, թողա՛ք իրաւունքներու ես գանոնք ձեզի կը կտակեմ, ո՛վ փեսայ եւ հարս):

Թ', անձնատուր ըլլալ քե՛զի, ով որ ես դուն ու անձնատուր ըլլալ ինձի անգոսնելով աշխարհը, վերադառնալ Գրախտին, Թ' ամօթխած ու քնքոյշ... Հրապարակել քեզ ինձ ու սերմանել քեզի՝ առաջին անգամ ըլլալով, շրթունքները յատկանշական մարդու մը։

Թ', բոլոր քակուած եւ լուսաւորուած... հանելուկը, երկու յօդուած հանգոյցը, քրակոյտը՝ անդրաշխարհ եւ անթափանց... Թ', աճապարելի դէպի՛ ինձ՝ ուր բացատ մը կայ եւ վերջապէս քիչ մը օդ, Արձակուած ըլլալ նախկին կապերէն ու բարքերէն, ես՝ իմի՛նքնէս, դուն՝ բուկիններէդ, Գտնել անտարբերութեան նոր պալատիկները մը՝ ինտութեան ամենապալաքին հետ, Գելոցն ունենալ՝ փոխադրուած մէկու մը բերանէն... Զգալ այսօր կամ ունէ մէկ օր, որ ես բաւ եմ՝ այնպէս՝ ինչպէս որ ես։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... վերջնականապէս փոխուելու տալ ուրիշներու խաղախնդրէն... Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

Թ', անստոյգ ինչ մը, քան մը՝ յափշտակութեան մը մէջ... Մահը փնտուր՝ հեզանքներով ու հրաւերներով... Համբաւնա՛ր, ցայտել ինձի՛ համար նշանակուած երկինքներուն մէջ սիրոյ... Ծնիլ ա՛նդ, իմ արքիւս հոգիով... Կորսուի՛լ ե՞մէ պէտք ըլլայ... Յազեցնել մնացորդ կեանքին՝ լիութեան եւ ազատութեան մէկ ժամովը, Կարճ մէկ ժամովը՝ խնդրուածն է ուրախութեան։

ԱՄԵՐԻԿԱՆԵ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այսպիսի նախկին վարչապետ Գրեգորիոս Գրեգորիան Լե... des Peuples (ժողովուրդների օգնություն) Թերթին մարտ 4-ի... մէջ կը հրատարակէ հետեւեւ... յօդուածը։

Երկուսը գիտատարութեան ծանրապէս կը ծնէ սերպ զինուորապետներու լուծին տակ հետադարձ ժողովուրդներու վրայ... Գիտատարութիւնը ջանքերով Գոտովայի եւ ալպանական շրջաններու՝ Ցուլինեի, Եթիօթի, Հոթիի, Կրուտայի, Փրայի, Գոլդերի, Կի Տէպրէի Ալպանական Տարածքի Այս քաղաքները Երբայի կողմէ յարկաբար կուտան են 1880-ի, 1912-ի, 1919-ի եւ 1924-ի։

Մօտ մէկ միլիոն գիւղացիներու կը անհետաքրքիր իրաւունքներէ։

Ո՛չ իսկ ալպանական մէկ քաղաք կայ այս համախոս մը բ

Նահանգներու սահմանադրուի հրամանատարէն արտօնութիւն ինչորք իր զինուորները հաւաքելու ամերիկեան հողի վրայ՝ ժողովրդը վերագրուելու համար, սակայն մերժուեցաւ: Քաղաքի գրաման ատեն երկուստեք սպաննուեցան բազմաթիւ զինուորներ:

Տարը հազար կառավարական զինուորներ կը յառաջանան դէպի հիւսիս-արեւելք, ուր նախկին նախագահ զօր. Քայնէն կը յուսալ վճռական ճակատամարտ մը մղել ապստամբներուն դէմ:

Ապստամբութեան վարիչ զօր. Ալուրիբը կը հետապնդուի. փախուտի ճամբան կորուած է. միայն ծովու կողմէն փախչելու հնարաւորութիւն ունի: Հազարապետ թոփէտօ չորս հազար ապստամբ զինուորներ կեդրոնացուց Սոնորայի եւ Սինալոայի սահմանին վրայ Մեքսիկոյ վրայ յարձակելու նպատակով: Ամերիկեան հեծելազօրքի շրջ գունդը հրաման ստացաւ էլ-Փազօ մեկնելի պատերազմական վիճակի մէջ՝ սահմանազրուի պահպանելու համար:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը՝ չէզոքութիւն պահելու համար՝ ապստամբական շարժման առջին վարկեանէն իսկ արդիւած էր զէնքի արտաճումը դէպի Մեքսիկա:

Ուաշինգթոնէն հեռագրի վր համաձայն, Քէլլոկ այժմ արտօնագիրներ կուտայ մասնաւոր տուններու, որոնք կ'ուզեն զէնք ծախել Մեքսիկայի: Ասկէ զատ, մեքսիկեան կառավարութեան խնդրանքին վրայ, Մ. Նահանգներու պատերազմական նախարարը հաւանած է աւելորդ ռազմամթերքը ծախել մեքսիկեան կառավարութեան:

Ռ Ո Ղ Ն Ս Ի Ա Ե Լ Ա Ս Ե Ր Ի Կ Ս

«Թայմզ»-ի Ուաշինգթոնի թղթակիցը կը հետագրէ թէ՛ մօտ օրէն նախագահ Հուվըր պիտի գրադի Մ. Նահանգներու եւ խորհրդային Ռուսիոյ յարաբերութեանց խնդրով:

Ճարտարարուեստական կարեւոր հիմնարկութիւններ արդէն սկսած են որոշ ճնշում բանեցնել՝ դէպի Ռուսիա աւելի մեծ քանակութեամբ զրամագրուելու եւ ապրանք արտածելու համար: Նորընտիր նախագահը առանց բոլորովին համակիր ըլլալու Ռուսիոյ հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնները վերականգնելու գաղափարին, անկողմնակալութեամբ պիտի քննէ խնդիրը: Կը ծրագրուի տնտեսագէտ-մասնագէտներու պատուիրակութիւն մը զրկել Ռուսիա:

Անցած տարի Միացեալ Նահանգներէն Ռուսիա արտածուած է 18 միլիոն 600.000 անգլիական ոսկիի ապրանք, այսինքն միւս բոլոր երկիրներու արտածածէն աւելի, բացի Գերմանիայէն:

Վարձակալութեան նոր օրէնք

Երեսփ. ժողովը կը շարունակէ զբաղիլ վարձակալութեան նոր օրէնքով: Վիճարանութիւնները կարելի պիտի չըլլայ աւարտել ժամանակին, որով եւ նոր օրէնքը պիտի չկրնայ քուէ-արկուել ապրիլ 1ին:

Այս պայմաններուն տակ, կարգ մը երեսփոխաններ մտադրած են պահանջել խորհրդարանէն, որ ներկայ օրէնքին գործադրութիւնը ամիս մը եւս երկարաձգուի: Այս ձեւով խորհրդարանը երկար ժամանակ պիտի ունենայ խնդիրը լայնօրէն ուսումնասիրելու եւ բնակարանի տաքնապին վերջնական լուծում մը գտնելու համար:

Բազմաթիւ վարձակալներ արդէն մտատանջութեան ենթարկուած են: Մեծ է թիւը անոնց, որոնք ներկայիս աժան վարձք կը վճարեն եւ նոր օրէնքի հիման վրայ պիտի ստիպուին ծանր բեռներու ենթարկուիլ եւ կամ արտաքսուիլ տարիներէ ի վեր իրենց նստած բնակարաններէն: Հանգիստ են միայն անոնք, որոնք պաշտպանուած են 1926ի օրէնքով:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԳՈՒԼԸ

Ժամանակէ մը ի վեր Փարիզի ինքնաշարժի վարիչները կը գանգատուին թէ բաւարար չէ իրենց տրուած շահաբաժինը՝ 100ին 40 եւ կը պահանջեն 100ին 50: Իրենց այս պահանջը գործադրել տալու համար, Մոնրուսի, Մոնմարթրի եւ Լըվալուայի կառատուններու հաշուոյն աշխատող 700 վարիչներ գործադուլ յայտարարեցին:

Ինքնաշարժի տէրերէն ոմանք ընդունեցին այս յաւելումը եւ յորս կալ որ միւսներն ալ ընդունին: Արհեստակցական Միութիւնը այս առթիւ հրապարակային հաւաքովք մը պիտի ունենայ այս գեշեր:

Ե Ր Կ Ր Ա Ղ Ա Ր Ժ

Միլիոնէն կը հեռագրեն.— Յիրենցէի դիտարանը երկէ առաւուտ ժամը 2.47ին արձանագրեց սաստիկ երկրաշարժ մը, որուն կեդրոնը շատ հեռուն կը գտնուի.— մօտաւորապէս 9560 քիլոմետր հեռու՝ առանց կարենալ ճշդելու բուն տեղը: Կարգ մը նշաններ կ'եզրակացուի թէ Արեւելքի մէջ պատահած է այս նոր երկրաշարժը:

Յնցումները արձանագրող գործիքները մօտ չորս ժամ շարժման մէջ էին, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ ալիքները քանի մը անգամ աշխարհի շրջանը կատարեցին:

«ՌՈՍՏՈՄ» ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱՐԱՆԱԿԵՐԱՆՆԵՐԸ

Կողմակերպուած է Մ. Լ. Մ. Բոսնի մասնաճեղքին կողմէ 16 Մարտ Շարաթ գիշեր ժամը 9.30ին մինչև առաւուտ Vincennesի թաղապետական սրահին մէջ, Rue des Laitières (Place Prévoyance) Porte de Vincennesէն 10 վարկեան հեռու: Պօքսի մրցում: Առաջնակարգ ճազ, հաճելի անակնկալներ, լաւագոյն թանկօ պարող զօրքին սիրուն նուէրներ: Գ Ր Ն Ե Ր Ը Ժ Ո Ղ Ո Վ Ր Դ Ս Ե Ւ Ս Ե

ՏՕՔԹ. Տ Ի Ր Ա Ց

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻՋԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՒԼՏԵՒՆ (Licencié ès Sciences) Նախկին Interne փարիզ Hôpital des Enfants maladesի եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց 24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շք. օրերը, ժամը 1էն 4 Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ Métro-St. Michel եւ Odeon Tél. Littre 60-46

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ՆԱԽԿ. ԲՈՇԿԱԿԱՆ ԹԻՖԼԻՉԻ Կ. ԽԱՅԻ ՇԻՒՆԳՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԵՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՌԱՑԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՇԻՒՆԳՈՒՆՆԵՐՈՒՆ 42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ՍԱՏԹԵՈՍ ԶԻԼՊԻՐԵԱՆ

Կը ստանան ինչ եւ նոր ամէն տեսակ ապահովագրական գործեր (կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու), ինչպէս նաեւ առեւտրականներու տոմարներու կարգադրութիւն, լնր, դիւրամատչելի պայմաններով: 36 Rue de Bellefond, PARIS (IX)

ԱՐԱՔՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

9 Rue Papillon, PARIS. Tél. Prov. 49-31

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

Թ. ՈՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ ձուլ մեքեր անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու ՎԵՐՁԻՆ ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԻՒՆ 66, Rue d'Hauteville, Tél. Prov. 67-07 Métro, Poissonnière

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ ԶԱՅԿ ՄԱՐԱԶԼԵԱՆ

16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.162 Բնիկ կեանքի եւ 30 տարուան փորձառու արտիստագործ: Կը պատասխէ ընտիր ապուստ եւ երշիկ, Կեանքի ուղիղով եւ ճամբաներով: Առաքում ամէն երկիրներու ճամբ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ:

ԱՄԷՆ ՕՐ V O L P O N E

ԱՔՐԼԻԷ ԹԱՏՈՒՆԵՆ ՄԷՋ

ԿՆՈՂՈՒԼԻՆ

Ճեղքէ բոլոր կարող վարժ գործաւորներ: Դիմել՝ ԵՐՈՒԱՆԻ ՊՕՏՈՒՐԵԱՆԻ, 6 Rue l'Echaudé St. Germain, 30 թիւ սենեակ: Մէթրօ՝ Odeon կամ Mabillon-

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊՅՅԱՃԵԱՆ

ԱՅՅԵԱՆԻ ՇԱՅՆՈՒԿԱՆ Հասցէ՝ 48 Av. de l'Econome Blanc-Mesnil (S. et O.) Կը ստանան ինչպէս որ ցուցաբերուած ամէն տեսակ գործեր եւ կուտայ տուրքերու վերաբերեալ տեղեկութիւններ: Զափաւոր գին

Բ. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

Վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին 14 երկար տարիներու փորձառուութեամբ կը ինձամէ ամէն տեսակ հիւանդներ: Մասամբ, վանտուղ, փիթեր, փաստեղծուեալ: Վկայեալ աղքատներուն ձրի: Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours, Paris (6e),

WAGRAM AUTO

Կապահովէ արտաագրի ստացումը 100 ֆրանքով: 73 Av. de Wagram Մէթ. Ternes 63 Av. Gde. Armée » Maillot 149bisBd. Villette, Aubervilliers

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն
ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ ԵՒ ՕՍԱՄՈՒՄԻ ՇԻՒՆԳՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վնասարկական արտադրութիւն
Կարմնատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով
Յողացաւ, Չիպացաւ (Sciaticque), Եւրկալի, Արտիւրոսի, Ուրտիկոսի, Ուրտիկոսի
Թիւն (Rachitisme) եւայլն: Հեռ. Provence 73-67
16 Rue Bleue, Մէթրօ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67
Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ժԱՄՐ 9-12 եւ 2-7, ԿԻՐԱԿԻ 9-12

Փ Ա Ս Ս Ա Բ Ա Ն

Գ. ԹԵԼԼԱՍԵԱՆ (ԳՐԻՍԹԵԼ)
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հեռ. ամայն Ménilmontant 66 64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական գործիքներ, ամենալաւ պայմաններով:
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն, Ուանց կանխավճարով
Ընդունելութեան ժամեր, առաւուտ 9.30էն 10.30, Կէսօրէ վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30: Մէթրօ՝ Ménilmontant. Թրամու 5 եւ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Ménilmontant, Paris (XXI)

Գ Ե Ր Զ Ա Կ Ա Ս Ո Ւ Ն Ը

Ամենաժամանակ, տոկոս եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուանակներ
հագնելի փափաքող մեր նախընտանեակները եւ տիկիները դիմեն ամէն օր ժամը 7.30-20 եւ կիր. օրերը մինչև կէսօր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Գ Ե Ր Զ Ա Կ Ա Ս Ո Ւ Ն Ը
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրօ Combat եւ B...

Վ. Ք. ԷԼՍԱԵԱՆ

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ԿԵՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՔՆԵԻՉ
Գիմել՝ Ուրբաթ առաւուտները 18 Rue de l'Alma, Asnières Seine Թէլ. Grésillons 14 50:
Իսկ երեքշաբթի եւ շինգաբթի օրերը ժամը 3-4:
UNION, Cie. d'Assurances, 9 Place Vendôme, Paris.

ՈՒՇԱՐՈՒԹԻՒՆ - ԲԵՐԱՆԻՆ ԱՅՐԱԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ

ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Գիտողը գիտէ, չգիտողը ի՞նչ գիտէ: Ինչու՞ կը դիմել միջնորդներուն: Ազգային դիմէ ապուստ պատրաստող եւ նօթ խԱՉԱՅԵԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ:
Khanzadian Avedis, Chemin de Party, Route de Châteaubombert, MARSEILLE.

Գ Ե Ր Զ Ա Կ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հեռ. ամայն Nord 68 Nord-Sud: Torey. Métro: LA CHAPELLE
Չատիկ առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայրենակիցներու, բացառիկ գեղջ կ'ընենք մեր զինկուս վրայ Հազուաւ, վերաբերել լաւ եւ տոկոս կերպաններէ՝ 400 30.000
ԻՆՍՏԻՏՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԿՍՐ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

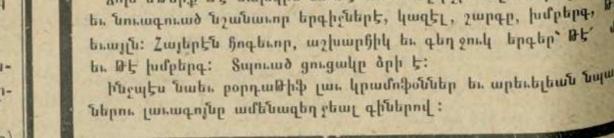
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բաղկանալ ամէն տեսակ ներքին եւ վնասարկական հիւանդութիւններ: Այնքան գէտը կ'ընդունի Գշ. Եշ. եւ Շարաթ օրերը ժամը 4-6: Գրքի կորքի ու սկանքի մասնագէտը ամէն ներք. եւ Շարաթ օրերը 2-3: ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԹՅՈՒՆ ամէն օր ժամը 9էն 19.

ՈՒՇԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՀԱՍՅԵԻՍ

Պատիւ ունի մանուցանելու յարգող լաւախորհրդներուն
1929 Փետրուար 1էն ի վեր խանութն փոխադրած էմ 1 R SAULNIER ճոխ յարկաբաժինի մը մէջ, ուր պատրաստ են վերջին նորաձեւութեան լաւագոյն կերպաններու մթերք մը: Métro CADET. Յարգանք ՆՈՒՊՈՒ ԱՄՐԻՆՈՒՆ (Կերմակ)

ՅՐԱՆԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՑ EXCLUSIVE

ՀԱՅԵՐԵՆ, ԹՈՒՐԵՐԵՆ, ՅՈՒՆԵՐԵՆ
ԲԱՐՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ԳՐ.
ՊԵՎԻԼԻ ԾԱՆՈՅԻ Կայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e) Métro Belleville. Tél. Ménil. 61

ՄՈՆՄԱՐԻՐԻ ԸՆՏԵՆԵԿԱՆ ԵՒ ԼՈՒՐԶ ՀԱՅԿ. ՃԱՆՏԱՐԱՆ

Ճ Ա Յ Ա Ր Ա Ն Լ Ե Ի Ո Ն

Ուր պիտի գտնէք համար եւ խնամքով պատրաստուած խորժամի արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ անուշեղէններ շատ դիւրամատչելի եւ խնայողական գինով: Սրաին կը արմատագրուի խիստ դիւրամատչելի պայմաններով հարսնիքներու եւ ամէն տեսակ խնայողութեան զանազան ծախսեր: 36 1 ue Polonceau Paris (18e). Մէթրօ Պարպէս կամ Շարժ ԳԵՆ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ ՂԵՒՈՒՆԻ ԶՈՒՊԻՆՈՒՆ

EMPIRE, Միակ իր-Յոլ. 37 Av. Wagram
Cirque Երոլ. ամենալաւ 2-14
de Paris Միլիթեր ու ամանը ֆրանք

WALTER STRARAM

ՆՈՒՄԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԵՆՍԵՐԸ
Թատրոն Շան Գէլիգէ, Ժրագիր 14 Մարտ Եշ. ՄՈՅՈՐԳԻ Մէնֆօնի սոլ մինչօրը (Քէօթէ 550), ՏէՊԻՒՄԻՔ Յարգալին, 1. Ամպեր, 2. Տօնի, 3. Սիբիւններ, ՅԻՈՐՁԵՆՄԻԹԻ Միքսժ, 1. Փանի տարիները, 2. Ոգրագրական ձիարշար:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUYIGNY

ՀԱՅԵՐԵՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ՈՒՆԻՔ ՖՈՆՈԿՐԱՖՆԵՐ Եւ յայտնի արուեստագէտներու փախչելու Հայերէն, Յունարէն, Թուրքերէն, Հրեերէն, Արաբերէն, Սլաւերէն, Ալթերիական, Թունուզական եւ Մարոքեան: Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի: Գիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e)

ՍԱՆԱԳԵՏ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումը արանց եւ կանանց մօրթի, արեւի եւ վնասարկականութեանց (Ֆրանկոստ, շերմամիղ.) եւ վարիտի Մասն. Լապո-ասթուստ: Խղձամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն. ամէն օր 9-12, 2-8, Կիրակի 9-12.

Ռուսիա եւ Պարսկաստան

Ռէհրանէն կը հեռագրեն թէ արտաքին նախարարի ներկայացուցիչ Ֆարբին եւ խորհրդային զեպան Դաւթեան ստորագրեցին մաքսային համաձայնագիր մը Պարսկաստանի եւ խորհրդային Միութեան միջեւ՝ ամէնէն նպատակաւ ազգի հրդային Միութեան միջեւ՝ ամէնէն նպատակաւ ազգի սկզբունքները վրայ։ Համաձայնագրին տրամադրութիւնները չեն տարածուիր այն առանձնաշնորհներուն վրայ, զորս խորհրդային Միութիւնը տուած է կամ կրնայ տալ այն երկիրներուն, որոնք 1914ին մաս կը կազմէին ուսական կայսրութեան։

Համաձայնագրին տեւողութեան պայմանաժամն է 7 տարի։

Ֆրանսիական առևտրական դաշինք

Աթէնքի մէջ առջի օր ստորագրուեցաւ առևտրական դաշինք մը՝ Ֆրանսայի եւ Յունաստանի միջև։

Հիւլէն կառավարութեան պնդումներուն վրայ, Ֆրանսացիները հաւանեցան որ հելլենական շաքարոտ գինիներու արտածումը չարգելուի ֆրանս. գաղթականներու մէջ։

Մեխիկայի կոնուերտ

Փարիզի մեքսիկան դեսպանատունը պաշտօնական գեկոյցով մը կը հարգուի։

Կառավարական զօրքին կէսը կը յատանայ դէպի Տուրկանո եւ արդէն գրաւած է Սոմալիլէն թաղաքը. միւս կէսը կ'ուղղուի դէպի թորթոս, որ կտրուած է հարաւէն եւ արեւմուտքէն։ Այս շարժման կը գործակցին զօր. Ալմազանի զինուորները։

Երեսփ. ժողովը իր հաւատարմութիւնը յայտնեց կառավարութեան։ Ընդդիմադիրներու նախագահութեան թեկնածու Եոզէ վապտիստիանոս յայտարարութիւն մը հրատարակելով կը դատապարտէ ապստամբութիւնը եւ կ'արգարացնէ կառավարութեան ընթացքը։

Կառավարական ուժերու տարած յաղթանակները այնքան արագ եւ կատարեալ եղան, որ մինչեւ շաբթուան վերջերը ապստամբութիւնը բոլորովին պիտի մարի։

Չոր. Բայէսի յաղթանակը կը նպաստաւորուի ապստամբ շարքերու մէջ ծագած պառակտումներով։ Անգամ մը որ թորթոսը գրաւէ, Բայէսի ռազմագիտական զիրքը թող պիտի տայ իրեն տէր դառնալ ամբողջ հիւսիսային Մեքսիկայի։

Ապստամբութեան ղեկավար զօր. Ալուրիբի բոլոր զինուորները անձնատուր ըլլալով զինաթափուեցան։ Վէրա Բրուզի նահանգին մէջ ապստամբութիւնը վերջացած կը նկատուի։

Բոլշևիկներու պատակաւոր

Գերմանական արջիւրէ առնուած լուրեր կը հաստատեն թէ բոլշևիկ կուսակցութեան Գերագոյն մարմինն՝ Քաղաքական Բիւրօյին մէջ կ'աւել շատ սուր հանգամանք ստացած է։

Պերլինի ընկերակցական պաշտօնաթերթ «Յորվէց» կը գրէ թէ կամէն միայն է Բուխարին՝ կուսակցութեան տեսարանը եւ անգամ Քաղաքական Բիւրօյին՝ որ ընդդիմադիր խմբակցութիւն մը կազմէ Ստալինի դէմ։

Բուխարին յանցանքի վրայ բռնուած՝ դատի կանչուած է կեղծ վերստուգիչ Մարմինի կողմէ կուսակցութեան մէջ ըմբոստութիւն կազմակերպելու ամբաստանութեամբ։

Այս ամբաստանութիւնը խորունկ յոգում յառաջ բերած է վերստուգիչ Մարմինի անդամներուն մէջ։ Բուխարին՝ անկարող ինքզինքը պաշտպանելու՝ հրամարած է Պրաւդայի խմբագրատնութեանն եւ Գ. Միշկովայի յիւանէն։

Մոսկուայի համայնակարական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ ընդդիմադիրները պատրաստ են պետական հարուածի մը ձեռնարկելու՝ տապալելու համար զիկտատորական վարչաձեւը Ստալինի, որ սակայն աշաւորը կը հսկէ եւ կրնայ ինք նախարարակ ըլլալ։

Հայ աշխատանքի մը արկածը

Լիոնէն կը գրեն մեզի.— Անցեալ չորեքշաբթի, 6 մարտ երեկոտան ժամը 5.30ին, Duphrquet Frères & Cie բաժնակի գործարանին մէջ աշխատող հայ գործաւորներէն Չարսանճազի 16 տարեկան որբ մը՝ կարպատ Բարսեղեան, որ գրեթէ երկու տարի է ի վեր Ֆրանսա եկած էր Ամերիկեան նպատաստատոյցի Պէյրոնի որբանոցէն, մեքենայի արկածի մը զոհ տուաւ իր ճակ բազուկը։ Յիշեալ ունի եղբայր մը՝ Ասատուր Բարսեղեան, երկու զաւակի հայր, եւ ուրիշ եղբայր մը Պէյրոնի։

Անգլիոյ գինուորական ծախսերը

Լոնտոնէն կը հեռագրեն.— Անգլիոյ նաւային ելմաստոյցի յատկացուած ծախքերը կը հասնին 55,865,000 անգլիական ոսկիի, 1928-1929 տարեշրջանին հետ բաղադրելով 1,435,000 ոսկի պակաս։ Մովային նախարարին յայտարարութեան համաձայն, այս գեղջը կարելի եղած է ձեռք բերել յետաձգելով կարգ մը էական նաւային ծախքեր եւ կամ զանոնք բաժնելով աւելի երկար պայմանաժամերու վրայ։

Միւս կողմէ անգլիական բանակին ծախք նշանակուած է 40,545,000 անգլիական ոսկի, անցեալ տարուան վրայ 505,000 ոսկի պակաս։ Օրանաւորութեան ծախքն է 16,200,000 ոսկի, նոյնպէս անցած տարուանէն 50,000 ոսկի պակաս։

Այս ձեւով նոր տարեշրջանին Անգլիոյ զինուորական ծախքերուն ընդհ. գումարը պիտի ըլլայ 112 միլիոն 610,000 անգլ. ոսկի, վերջին շրջանին հետ բաղադրելով 1,990,000 անգլիական ոսկի պակաս։

Միւս նախարարութեանց ընդհանուր ծախքերը կը հասնին 308,563,759 ոսկիի, 1928-1929 շրջանին հետ համեմատելով 15,668,896 ոսկի աւելի։ Պարտքի բաժնին եւ ուրիշ ձեւերուն մէջ կարգ մը զեղչեր կատարուած են։

Ուրեմն Անգլիոյ 1929-1930ի ելմաստոյցը կը հաւասարակրուի մօտ 820 միլիոն անգլիական ոսկիով, կամ 740,400,000 ոսկիով, եթէ չհաշուենք կարգ մը ծախքեր՝ ինչպէս թղթատար եւ հեռագիր, խնդիրներ եւլն., որոնց ծախքերը կը փակուին համապատասխան հասոյթներով։

Ռուսիական խորհրդակցութիւն

Երէկ առաւօտ Փարիզի Ռուսիական Տեսչութեան մէջ հանդիսաւոր կերպով տօնուեցաւ Ռուսիական կազմակերպութեան հարիւրամեակը (1829-1929)։ Ներկայ էր Հանրապետութեան նախագահը։ Ներքին նախարար Թարտիշօ ճառ մը խօսելով գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։

Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։ Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։ Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։

Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։ Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։ Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։

Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։ Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։ Ճառի իջնութիւնը գովեց Ռուսիան որպէս կատարած գործը։

Հ. Յ. Գ. ՓԱՐԻԶԻ ԾՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի ընկերները՝ այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տ'Իթալի» Բազէ 0 Գլէր տը Լիւնի վերնաշարկը։

Ա. Ե. Հ. Կ. ԻԱԶԻ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ» ՄԱՍՆԱՃԻԿՂԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ԱՅՍ ԵՍԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ VICTOR HUGO ՇՔԵՂ ՄՐԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 46bis Rue St. Didier, ՄԵԹՐ՝ Trocadero, Victor Hugo եւ Boissière Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Օր. Օր. Զ. ՉԱՌՔԵՆ (դաշնակ), Ի. ՊԻՆԷՆ (երգ), Ս. ՆԵՐՍԵՍԵԱՆ (պար), Պ. Պ. Ա. ՇԱՀՆԱԹՈՒՆԻ (արտասանութիւն), Ն. ՂԱՌԿԱՍԵԱՆ (երգ), Մ. ՄԱՍԻՍԵԱՆ (երգ), Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (արտասանութիւն)։

ԹԱՌԻՍՏ ԺՕՐԺ կը նուագէ ամբողջ զիշխար։ Պարերու ղեկավար Պր. Ռաֆայէլ Զարդարեան ձագ, պիւֆէ եւ անակնկալներ կէս գիշերէն վերջ։

Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿԸ

Այսօրուրէն սկսեալ (Չորեքշաբթի 13 Մարտ) Հ. Հ. Պատուիրակութեան գրասենեակը եւ Հայ Գաղթականներու Պաշտօնատունը բաց պիտի ըլլան միայն կէս օրերէ վերջ ժամը 1.30էն 3.30, մինչեւ ցնոր անօրինութիւն։

Փարիզ, 11 Մարտ 1929 Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԳԱՂԹ. ՊԱՇՏՈՆԱՍՈՒՆ

«ՌՈՍՏՈՄ»Ի ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Ի նպաստ Պէլլիլի մէջ բացուելիք մանկապարտէզին 31 Մարտ կիրակի երեկոյ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՓՈՆ ՏԸ ԵՐԻՒԻՒՄ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Գ. փոստ յերեւի ինքնակրթական կողմէ կը ներկայացուի «ԶԱՐԵԼԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ» Այս կերակի ժամը 3ին Բէվէյ լուսական թոփանօ սրահին մէջ Գ Ի Ն Ե Ր Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՏԷՅԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Բալուշկի զիշխար Ուսումնասիրաց Միութեան, ի նպաստ Միութեան զիշխարի զարգացումը։ Այս կերակի իրիկուն ժամը 8.30ին 84 Rue Chapei Թատերասրահին (Պօս թէյաթը) մէջ։ Կը ներկայացուի Մ. ՄԱՐԻՍԵԱՆԻ «ԻԱԿԱՐԻ ՄԷՋԷՆ» Տոսերը կը ծախուի Մ. Մարկոսեանի լուսանկարչատունը։

Գ Ի Ն Ե Ր Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն լրանօմ.— Լիոնի մէջ Ապրիլ 6ին ՄԱՍՄՈՒՆ և ԴԱԻԼԱՍ։ Տէսիլի մէջ Ապրիլ 1ին «ԽԱԿԱՐԻ ՄԷՋԷՆ»։

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ

ՀԱՍՏԱՍԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ «ԱՆՁՐԵՒ»Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.։ Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 ֆրանք)։ Փոստի ծախք չկայ։ Գիմիլ՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St. Martin. PARIS (10e). Բ Ա Յ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Հ. Յ. Գ.

Մարտի 11 Պատ. Միութեան դատախոսական վեհաժողովին ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղիին։ Կը նախագահէ Ընկ. Ա. Արտան։ Իրիշ «Իրոյսէն Օրի»։ Կը հրահրուին բոլոր հայրենակցիներն ու ընկերները։ Մուտքը ազատ է։ Մարտի 11 «Բրիտանոֆոր» ենթակայութիւն ստիպողական ժողովը կը հրահրուի իր ընկերները այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղիին։

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԻՇԿԱՆԻ ԴԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱԶՄԵՐՊԷ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԻՇԿԱՆԻ ԴԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱԶՄԵՐՊԷ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԻՇԿԱՆԻ ԴԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱԶՄԵՐՊԷ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԻՇԿԱՆԻ ԴԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱԶՄԵՐՊԷ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԻՇԿԱՆԻ ԴԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱԶՄԵՐՊԷ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԻՇԿԱՆԻ ԴԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱԶՄԵՐՊԷ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՏՕՔԹ. Ա. Ս. Լ. Ա. Ն.
ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲՈՒՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՐՈՒՄ ԶԻՆԱՆԴՈՒԹԵԱՆԻՅ
Բաժնակի յարկաբաժին՝ մորթային եւ վեներական պիտույթի
Գարմանատան մէջ կը բուծէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներ
Յօլագա, Ջիպագ (Sciaticque), Նէվրալի, Անարիտիսի, Անարիտիսի
Թիւն (Rachitisme) եւլն։
16 Rue Bleue, ՄԵԹՐ՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67
Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9-12 եւ 2-7, ԿԻՐԱԿ 9-12

Գ Ե Ր Չ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Յ Ե Ի Կ Ա Ն Ա Ն Յ
Ամենաժողովուն, տոկոսն եւ վերջին նորաձեւութեամբ հարգանք
հարգելի փոփոքող մեր հայրենակցիները եւ տիկիները
մեն ամէն օր ժամը 7.30-20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Գ Ե Ր Չ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ը
2 Rue des Chauxfourniers, Paris (19e). ՄԵԹՐ՝ Combat եւ Boli

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ - ԲԵՐԱՆԻՆ ԵՒ ՍՏԱՐՈՒՄ ԶԻՆԱՆԴՈՒԹԵԱՆԻՅ
ԱՊՐԻԻՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Գիտողը գիտէ, չգիտողը ի՞նչ գիտէ։ Ինչու՞ կը գիտէ
միջնորդներուն։ Ուղղակի դիմէ ապուխտ պատրաստող
ՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ։
Khanzadian Avedis, Chemin de Party, Route de Châtea
Gombert, MARSEILLE.

ԱՊՐԻԻՍԱԳՈՐԾ - ԱՊՐԻԻՍԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅ Կ Ա Ր Ա Ն Յ Ե Ա Ն
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.-C.-M.
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարեան փորձառու ապուխտագործ։ Կը
բաւոյն ընտիր ապուխտ եւ երէկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ համեմունքով
Առաքում ամէն երկիրներու համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՀԱՍՅԵԱՍ
Պատու ունի մանուցանելու լարդոյ լաճախորդներուն
1929 Փետրուար 1էն ի վեր խանութի փոխադրած եմ 11
SAULNIER ճոխ յարկաբաժինի մը մէջ, ուր պատրաստ
եմ վերջին նորաձեւութեան լաւագոյն կերպաններու
միջինը մը։ Métro CADET. Հարգանքով
ՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ (Գերմանի)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժշկներ կը խնայ
ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Այլ
գէտը կ'ընդունի Գ. Ե. Եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4-6. Բոլոր
կողմի ու սկսնչի մասնագէտը ամէն երէք եւ Շաբաթ օրերը
2-3. ԱՍՍՆԱԳԵՏԻՅԵՐ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒՆՈՐ ՀԱՅ ՏԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
Հայկ. եւ ազգայն. փառաւէններու ֆրանսայի միակ կերպան
ՅԱԿՈՒԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ LIBRAIRIE N. AGOPIAN
191 Cours Lafayette 191, LYON
ՊԱՀԱՆՁԵՑԻՔ ԳԻՇԵՐՈՒ ԵՒ ՆՄՈՅՆԵՐՈՒ ԶՈՒՅԱՆՍԻ

ԱՉՔԻ ՇԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՕՔԹ. Յ. ՏԵՐ-ԴԱԻԹԵԱՆ
ԵՐԵԿՈՅԹԻ, ՀԻՆԳԵԱԹԻ ԵՒ ԵՍԲԱԹ ՕՐԵՐԸ 3.30-5
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des
Շալիլի մէջ ամէն օր 10-12, տղայաց, ներքին, աչքի հիւանդ
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) ԹԷԼ. Շալիլ

Վ Ի Պ Ա Կ Ա Ն Գ Ի Ր Ք Ե Ր
Արսէն Լիւբէն շէրլօք Շոլմի դէմ 18 ֆր.։ Զարքի Նա
րը Ռաբուլոնի 12, Խաղաղի քնաշրջիկը 10, Կին, խաղ
նի 12, Սիբային ոճի մը 12, Բամբուլապարէ կինը 15,
բոյժը 6, Մացաւներուն մէջ (2 հատոր) 25, Թէրէզ Ռաբլի
20, Մանչ-աղջիկը 20, Բէն շուր 25, Խորտակուած երկիր
Արտիսը եւ Յաթման 25, Խորհուրդներու մեհեան 12, Մի
ջուր 12, Լաւ շրջապատ 12.50, Կրացիլիա 8, Իսպիլար
ջուրի 5, Աղջկան մը յիշատակարանը 5, Ապուխտ գաղթ
իսկիկը 5 ֆր., Ինչպէս նաեւ ուրիշ գիրքեր։ Պահանջելու
գրացուցակը։ Փոստի ծախք չկայ։ Գիմիլ.— L. Mozian
Champlain, Paris (20e)։

Բ. ԱՐԳԱՐԵԱՆ
Վկայեալ հիւանդապահ,
նախկին տասնպետ հիւանդապահ
Պարիզի Արտիսի հիւանդանոցի
ժամանակէն։
106 Ave. Kléber, Paris
Հեռ. Passy 72-50
Կը կԱՍՏԸ ամենապարզ
չոցի մէջ Յրանալ
(AFFIDAVIT) գրքով
Թիւնները։
Կը ստանանք ամենա
եւ այլ գտեր, Գիտող
Կը կատարէ պաշտօն
ժամ։
Կ'ընդունի ամէն օր
վերջ ժամը 4-7

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: E. SOUVIGNY

ՔԱՐՏԵՆ ԵՊՈՒՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՏՐԱՆՍՍ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Paris (10e)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
14
ՄԱՐՏ
1929
14 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 905

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱՉԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆՆԹԻՄ

ՆՐԱՊԻ ԽՈՍՔ
ՈՐՈՒ ԲԱՐԻՔԻՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր տեղեկությունները աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատեն թէ Պէյրուսի սպանութեան ինչորքը եւ մանաւանդ բանաստեղծներու դատավարութեան ձգձգումը առատ իւր կը քսէ փութքերու հացին: Միեւնոյն ատեն, այս մութ կացութեան անդի դիւային քրքիջ մը կ'ունենան Մոսկուայի գործակալները: Վերջին լուրերու համաձայն, տակաւին բանտարկուած կը մնան 23 հոգի եւ մէկ պատանի, շատ գէշ պայմաններու մէջ: Մեր մտքէն չանցնիր ծուռ մեկնութիւններ տալ Պէյրուսի դատական իշխանութեանը բռնած ընթացքին: Բայց ինչո՞ւ ծածկոյր, այս ձգձգումները շատ գէշ կ'ազդեն հայ գաղթականներուն հոգեկան վիճակին վրայ: Հարցաքննութիւնը յատկապէս ներքին հանած է թէ ո՞ր եւ է կապ չկալ յունուար 18ի սպանութեան եւ բանտարկեալներուն միջեւ: Այդ համոզման եկած են իրանական հանրային կարծիքն ու մամուլը: Դաշնակցութեան ամենէն թիւր հակառակորդներն իսկ չեն կրցած ո՞ր եւ է մեղաւորութիւն ապացուցանել: Դէպքէն յետոյ, շարք մը նոր յայտնութիւններ եղան, որոնք ամէն բանէ առաջ զրպարտիչներուն դէմ են:

Այս իրողութիւններէն յետոյ, ի՞նչպէս պահանջել որ մտավարկութիւններու չենթարկուի իրանական եւ Սուրիոյ հայ գաղութը: Օրինակ, դատելով կարգ մը արաբական թերթերու լեզուէն, կատարածներ ծագած են թէ ձգտում կայ Հայերը վատեցնելու եւ երկրէն հեռացնելու: Առանց իւրացնելու այդ կասկածները, կ'ընդունինք թէ անոնք որոշ դեր կը կատարեն, զոնէ հոգեբանորէն:

Արդ, ինչո՞ւ տեղի տալ այս ծուռ մեկնութիւններուն: Եթէ իրանական կատավարութիւնը իր շահերուն համապատասխան կը գտնէ որ հայ գաղթականները հեռանան, կրնայ հրապարակաւ յայտնել եւ յայտարարել:

Իսկ մեր գիտցածը այն է որ, ոչ նորագոյն իրաններ, ոչ ալ հոգատար իշխանութիւնը չունին այդպիսի ծրագիր: Ընդհակառակն, անոնք իրենց շահերուն համար օգտակար կը գտնեն խաղաղ եւ շինարար տարրի մը ներգրկութիւնը, մանաւանդ որ, երկրի այնքան պէտք ունի վերաշինութեան եւ տնտեսական բարգաւաճման: Հայ գաղթականները ոչ հողային խնդիր ունին իրանական մէջ, ոչ ալ ո՞ր եւ է քաղաքական պահանջ: Իսկ այն ակ մը ամայի կամ անջրդի հողաբաժինը որ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ յատկացուած է հայ գաղթականներու տեղաւորման, տրամադրուած կամ գնուած է կատավարութեան հաւանութեան մը անոր ներթափանցանքով: Այ՛նք որ իրանական հանրապետութիւնը ինք մէկ միլիոն ֆրանկ սահմանեց առաջին առթիւ եւ դեռ պատրաստ է ուրիշ վարկեր տրամադրելու, ոչ թէ հայ գաղթականներու սեւ աչքերուն, այլ բուն իսկ երկրին շահերուն համար:

Հայ տարագիրներու տեղաւորումը չի վստահ նաեւ սուրիական պետութեան շահերուն: Հայ գաղթականները առ հասարակ զգուշացած են Սուրիոյ ներքին գաւառներուն կամ սահմանամերձ շրջաններուն մէջ տեղաւորուել: Դամասկոսի դէպքերուն ատեն (1925 հոկտեմբեր), հազարաւոր Հայեր ապաստանեցան Պէյրուս, եւ մեծ մասը անցաւ արտասահման:

Միւս կողմէ, Սուրիա յաւակնութիւններ չունի իրանական հողերու մասին, եւ եթէ քանի մը արաբական թերթեր իսթէն-տէրքուի անունը կ'արտասանեն, պատճառը այն է որ չեն ըմբռնիր իրենց երկրին շահերը եւ անպիտակցաբար կը սրեն թուրքոյն անկուշտ ակործակը: Սուրիան կամ իրաններ ինչո՞ւ մի չի վստահ, եթէ քանի մը հազար հայ տարագիրներ տունտանդ զոյր են կամ պիտի ըլլան իսթէնտէրքուի գաւառին մէջ, այն ալ ճահիճ ցածրեցնելու գնով (ինչպէս մեր միտուած հայրենիքին մէջ): Որո՞ւ հողը կամ հացը խլած կ'ըլլան հայ գաղթականները, երբ տեղացին ինք իսթէնտէրքուի անունն անգամ չի չուգր: Այ՛նք որ, թրքական գերութիւնէն մինչև իր ազատութիւնը եւ մինչև այսօր, իրանացիներ կը գաղթէ ու կը գաղթէ, մղուած՝ առեւտուրի տենչէն, որուն ասպարէզը շատ անսահմանափակ է իր երկրին մէջ:

Առանց վերապահութեան եւ սրտաբաց հրապարակ ընելով մեր խորհրդածութիւնները, կ'ուզենք նորէն եւ նորէն հաստատել թէ Պէյրուսի դատական ձգձգումը կը վնասէ նորինսկ իրանական բարի համբաւին եւ իրական շահերուն: Թող քսանութեան Հայեր տառապին զնոտաններու մէջ, եթէ ատոր շնորհով ո՞ր եւ է բարիք պիտի շահի իրանական հանրապետութեանը: Բայց երբ ո՞ր եւ է բարիք չկայ, եւ ընդհակառակն ըստական կը ծագին եւ միտքեր կը պղտորեն, ներքին չէ մէկ օր ակ աւելի կաշկանդել անմեղ մարդիկ: Մանաւանդ որ, Պէյրուսի ոստիկանութիւնը միշտ հնարաւորութիւն ունի հետադարձները շարունակելու, եւ ո՞ր եւ է ատեն բռնելու բուն հետադարձներն օձիքէն:

Ըսած ենք եւ կը կրկնենք, — Դաշնակցութիւնը ծածուկ գաղթի չունի Սուրիոյ կամ իրանական հանդէպ: Ան ինչ կը կատարէ այդ երկու հիւրընկալ երկիրներուն մէջ, կը քարտէ ամենուս աչքին առջեւ, եւ չկալ պատասխանատուութիւն մը, որ տեղեկ չըլլալ անոր գործունէութեանը: Ըսած ենք քրտական գործին մէջ, Դաշնակցութիւնը ամէն ինչ առաջ նկատի ունեցած է Սուրիոյ շահը (նոյնը եւ իրանի իրաքի հանդէպ): Այնպէս որ, շատ եւ շատ կը գարմանանք Պէյրուսի անթարկելի անցանդարձին:

ՄԱՍՈՒԼ

ՆԵՐԳԱՂՔԻ ԽԿԻՐԸ

Աթէնքի «Նոր Օր»-ը քննութեան ենթարկելով այն որոշումը, որուն համաձայն այսուհետեւ Մոսկուայի համայնապարական կոմիտէն պիտի վարէ Հայերու ներգաղթի խնդիրը, կը նկատէ (3 մարտ):

«Այս տեղեկութիւնը աստուածային պարգեւի չափ ուրախութիւն պատճառեց ուսմկավար եւ համայնապար մամուլին, այն մտածումով անշուշտ որ՝ ներգաղթի խնդիրը աւելի շուտ եւ աւելի լաւ կը լուծուի մոսկուայի՝ քան թէ երեւանցիներու կողմէ:

Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չի կրնար գնահատուիլ մոսկուայի մէջ, ուր մարդիկ զբոյժուած են աւելի կարեւոր եւ ստիպողական գործերով: Ներգաղթը հայկական հիւանդութիւն է, որով միայն չափերը — հոգ չէ, ըլլան համայնապար — կրնան խտանալ: Այս տեղեկութիւնը մեծ ցաւ պատճառած է մեզ երկուսնկատուով. նախ՝ որ ներգաղթին կարեւորութիւնը կամ անյետաձգելի բնույթը չ

ԱՍԵՐԻԿԱՅՍ ԳԱՂՈՒԹԸ ԻՆՉՊԵՍ ՈՐ Է

IV. — ՀԱՅՐԵՆԱԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գաղթական ներկայ իրակա- նութեան մէջ, հանրային կազմակերպութիւններուն վիճակուած է, բախտորոշ դեր մը կատարել, Հայրենիքի վերաշինութեան տեսակետով Հայաստանի եւ ազգային պայմանման տեսակետով Գաղութներու մէջ:

Այս հիմունքով, ամերիկա- յայ գաղութներ, իրենք աւելի կա- յուն են աւելի բարեկեցիկ գաղութ, հայկական ցրուած ու շուտաւ ճարտարակերտ վրայ արժէք է եւ պիտի պահէ տա- կաւոր որոշ ատեն իր արժէքը, մինչև որ Հայրենիքը գտնէ ինքզինքը տնտեսապէս եւ քաղաքականօրէն դառնայ անխտիր բոլոր Հայրենիքը: Մինչ այդ, այսօրուան երկրուն գաղութները կ'ստանան մասամբ կը փոխադրուին երկիր եւ կ'ամ իրենք ալ, իրենց կարգին ինքնամփոփուելով ու տնտեսապէս կազմու- ուելով, կը դառնան մէջ մէկ գորաւոր ազգակ, աւելի կենդա- նի եւ ցայտուն կերպով լծուե- լու հայրենաշինութեան գործին:

Դէպքերը եւ պայմանները, վերջին տասնամեակի ընթաց- քին, Ամերիկահայերը որքան ազգային պարտականութեան այս գեղեցիկ վրայ: Ամերիկահայերը իր հասկացած եւ կրցած չափով, — ո՛չ աւելի եւ ո՛չ ալ պակաս — կը կատա- րէ իր այս բուսկ լատուկ պար- տականութիւնը, մերթ փոխակ- ցարար, մերթ ընազօրօք, մերթ պրոպագանդիկ ազդեցութեան տակ և մերթ պատմամբ:

Հոս հարց կը ծագի, արդեօ՞ք ամերիկահայ գաղութը իր կա- րողութիւններու սահմանին մէջ, լրիւ կը կատարէ իր հիւսիսա- շինութեան և ազգ. պայման- ման զուտ հանրային դերը:

Առաջ ստորագրահատելու ամերիկահայ հայրենակիցնե- րուն զոգչ ուղղութեամբ կատա- րած բարոյական եւ նիւթական զոհաբերութիւնները, ես պիտի ըսնմ որ, լրիւ չի կատարել, քանի որ տարուած հանրային աշխատանքները չեն ընելը միակ կեդրոնացեալ ծրագրէ մը ու չեն դեկլարուի միեւնոյն սկզբունքներով: Աւելին, աղ պարտականութիւնը իր վրայ վերցուած է ամերիկահայ գաղ- րութի երկու տասնորորդ, մնա- ցած ութ տասնորորդ, անկաս- քած աւելի բարեկեցիկ ու աւե- լի հարուստ, անտարբեր է նիւ- թական եւ բարոյական զոհաբե- րութիւններու հանդէպ: Մեծա- գոյն բնոր իր վրայ վերացուած է ամերիկահայ աշխատանքու- թիւնը, եթէ բացառութիւն հա- մարները մատի վրայ համրուող հարուստներու մասնակցու- թիւնը:

Ուրեմն, հայրենիքի վերաշի- նութեան եւ ազգ. ինքնապահ- պանման այս կենսական բու- սկէն, Ամերիկահայերը իրապէս կազմակերպուած չէ, բառին իս- կական իմաստով:

Պատճառները շատ են եւ ևս չեմ մտնել պատճառներուն մէջ, չաւելցնելու համար բիզնեսա- կան վէճի սիրահաններու թիւը: Լեքի ու չոր իրողութիւնը այն է որ միեւնոյն կեդ-ոնացեալ նպա- տակին ձգտող հանրային կազմակերպութիւն գոյութիւն չունի: Աւելի շուտ կան, հանրային կարողութեամբ կազմակերպութիւն- ներ, որոնց իւրաքանչիւրը, հա- րենիքի վերաշինութեան եւ ազգ. ինքնապահպանման տե- սակէտով ունի տարբեր ծրագրեր եւ տարբեր գործելակերպ:

Այս կազմակերպութիւննե- րուն մէջ առաջին տեղը կուտայ Հայրենակցականներուն, որոնք գնահատան անուններով կը գոր- ծեն հրապարակի վրայ, պար- փակելով իրենց մէջ, երբեմն ամ- րող նահանգի մը ու երբեմն ամ- մանափոքր գիւղի մը շրջանակը: Ամերիկայի մէջ կան, մեծ ու փոքր յիսունէ աւելի Հայրենակ- ցականներ, որոնց գործունէու- թեան վիճակագրական պատկե- րը շատ հետաքրքրական է եւ հրահանգիչ:

Ի վիճակի չեմ առայժմ, հոս ներկայացնելու վիճակագրական պատկեր մը:

Հայրենակցականներն ու- մանք, բոլորովին նուիրուած են Հայաստանի վերաշինութեան գործին: Օրինակ՝ Արարկիցիները կը շինեն Հայաստանի մէջ «Նոր Արարկիցի» Մալաթիացի- ները, Սեբաստացիները՝ համա- նուն քաղաքներ նորակերտ, Խարբերացիները 1-2 տարեկ է վեր լարեր են իրենց ամբողջ մեքենան «Նոր Խարբերացի» շուրջ: Ուրիշներ կան կազմ ու պատրաստ, հետեւելու անոնց օ- րին կին:

Ոմանք՝ գաղութներու մէջ կը պահեն դպրոցներ, եւ որբեր, օրինակ՝ Այնթապցիները, Տիգր- րանակերպցիները եւլլին: Կան որ Ծոնուեր հաստատած են, ու- նենալու համար երկրի մէջ զպ- րոցներ, իրենց սիրեցեալ հերոս- ներու անունով, օրինակ՝ «Մու- բատ ֆոնտ»ը: Վասպուրականի Միութիւնը, կը հողայ, արտա- սահմանի մէջ, վեթերան մտա- տրականներ, կամ նահատակ հերոսներու ընտանիքներն ու որբուկները եւլլին:

Այս շարժումը ինքնաբերու է, որովհետեւ ծնունդ առած է ժո- ղովորդէն եւ անոր աշխատա- ւոր դասակարգէն, հետեւեալը ըրպէի հրամայական պայման- յին:

Բայց շարժումը, ինքնին բու- սկի պահանջին մէկ մասն է: Կը պակասի բուսկ լրիւ օգտու գործող դեկլարութիւնը: Ուժ- մըն է որ կը վստահուի, որու մե- ծադորն մասը կը շեղի նպատա- կէն, չի սպասիր ամբողջովին արդիւնքին համար:

Հայրենակցականները, Ամերի- կայի մէջ թիւ գանդուած ունին, խանդավառութիւն ունին, աւելի քան որ եւ է միութիւն՝ տնտե- սական եւ բարոյական ուժ ու- նին: Քաղաքական հակամարտ հոսանքներն ու համոզումները, Հայրենակցականներու մէջ հա- մեմատաբար դրապէս արտայա- րուած են:

Առաջ կ'երթամ ըսելու որ, եթէ երբեք, ազգային քաղա- քական դառնալու հոսանքներ, կարենային, Հայրենակցական գնահատան միութեանց չափով, համազգային գործակցութեան գետնին գտնել, արդէն կորիզը դրուած կ'ըլլար Համագաղթա- յին միութեան:

Չանագան Հայրենակցական- ներու մէջ, կողք կողքի կը գոր- ծակցին և՛ Գաշնակեանը, և՛ Ե- շալակեանը, և՛ Ռամկավարն ու Բարեգործականը, և՛ Չեղրքը եւ նոյնիսկ հայ Համախալարը:

Կը վեճին իրարու հետ, կը կռուին և երբեմն նոյնիսկ Միու- թիւնը քանդելու ատտիճան ա- ռուժ կ'երթան, բայց տեղացիա- կան նեղ շրջանակի բարոյական ու նիւթական կապը՝ կրկին կը միացնէ զիրենք, ծննդավայրի հողեկան յիշատակներով կանգուն պահելու համար, ամէնուն գոր- ջուրանքի առարկայ Միութիւնը:

Գաղթային, օր օրի ապաս- քող այս անկազմակերպ կացու- թեան մէջ, ազգային բանիմաց ու իրար հասկցող դեկլարանե- րուն բացակայութեան այս օրե- րուն, գաղթային կազմակերպու- թեան միակ իրական ու քա- կան կորիզը ես կը գտնեմ Հայ- րենակցականներու մէջ, վերա- շինական եւ ազգային ինքնա- պայմանման, ոչ քաղաքական նպատակին համար:

Տարբեր կան Ամերիկայի մէջ: Հուն Հայրենակցականները կը ներկայացնեն զատ զատու- կիչի դաշտեր, բաժնուած իրարմէ փոքր ցանկապատներով: Կարճ և ազգու ոստումով մը, բնած՝ գաղթային կեանքի արտասովոր պահանջէն, հնարաւոր է այդ դաշտերը միացնել ու պատրաս- տել զհետեւ ընդհանուր կազմա- կերպութեան:

Կ. ԹԱՆՏՐԱՆԵԱՆ

ԳԻՐԲԵՐ ՈՒ ԳԵՄԲԵՐ

«ԱՆՋՐՊԵՏԻ ՄԸ ԳՐԱՒՈՒՄԸ»

(Գերմուստներ, գրեց՝ Նիկ. Սա- րաֆեան.)

Շ. Նարդունի մասնաւոր ճար- պիկութեամբ մը՝ որ շնորհաւոր- րութեան արժանի է, ներկայա- ցուցեր էր ցառաչի ընթերցող- ներուն Սարաֆեանը, անոր կարգն ու ատտիճանը, մէկնա- կէտը, խմորումը:

Սակայն մտցրել էր Անջրպե- տի մը գրաւուրը կատարող նե- կողայոցը:

Շատեր՝ այդ վերնագրին՝ կը կարծին թէ վէպ մըն է այդ գիրքը, հերոսութիւններով լի: Կամ գիտական բեծ ուսումնասի- րութիւն մը:

Ո՛չ մէկը, ո՛չ միւսը: Գերմուստներ են, ամէն չա- փի, ամէն յանգի, ամէն հովի, ամէն դառնացանքի յարմար:

Այդ «Նոր սերունդի կրթութեան» շնորհք ունի, ատիկա անուրա- նալի է, եւ այդ է որ կը ատիպէ մեզ լուրջի առնել իր ձախող փորձը:

Քանի մը տողեր պիտի բա- ւեն ցոյց տալու շնորհքը, կամ պիտի ընդունեն բովանդակ մար- ղը իր իսկական արժէքին մէջ. — «Անճրպե տե իյայելի մութ մայիթերուն», (էջ 19), թէեւ նո- րութիւն մը չէ, նմանութիւնը հաճելի է:

«Բիւր յուրուսներ կը նետէ իր (կեռասի ծառը) դողող ձեռքը մեզի» (էջ 17):

«Շրեթայի պէս ազօծող՝ այժ մը գուլար կ'օրրէր» (էջ 23):

Իսկապէս գեղեցիկ է ու լաւ գիտուած ա՛յն տպագրութիւնը որ արագատուր կտոք մը կը թողու իր ետեւ անտառի մը մէջ, գիշեր ատեն:

«Կրտսերու ստուերներ գլորե- լով կը տանին», կամ «կը խճող- ուի, կը փիլ անտառն անոնց ե- տեւէն» (էջ 28):

Թերեւս, բովանդակ գիրքին մէջ, քանի մը տող եւս գտնուի այս տեսակ լալող պատկերներ:

Իր գծերստուութեան պատ- ճառը այդ չէ միայն: Կայ էա- կանը: Կ'ուզէ արժանք գարման- քի բերել մեզ: Իր այդ փա- փաքը եթէ գործադրէր տղու միաստութեանը, գլծոտ աչքերով պիտի նայէինք իրեն, սակայն ան իր թերութիւննե- րուն կ'ընկերացնէ անտանելի լաւակներով մը:

Անուշաք Բողբէր կարդացած է: Կ'ուզէ զայն կապկել: Եթէ Բողբէր գեղեցիկ ընդգոծումը մը ուզեց ցոյց տալ թէ փողոցի ազրիւններուն մէջ իսկ գեղեց- կութիւն կար, երբեք չփորձեց մատնելով զայն խոտնել: Իր տաղանդը կը ցուայ խորասուզի և անկէ դուրս բերել գեղեցիկ ծաղիկներ: Սարաֆեան, իր դուռ- չը կը մխէ անոնց մէջ: Տեսէ՞ք, ինչպէս աղտոտուած են հայրենի բառերը, յանուն բանաստեղ- ծայթեան:

«Թմբուկ մը օդը կ'իփէ: Սրինգն է շոգի»:

«Շնուրներէն», պտուտակը պըտուկին...»:

«Արի դէզնն այդ դեղին՝ երակներս կը ծաղկին»:

«Վիշապներու քոցան» պտու- տակները կ'ոռնան»:

«Գիշեր», անձրեւ, խոզ մը կ'արծի տանիքիս»:

Իսկապէս ըլլաւ Տիգր գրե- թէ միշտ տկարութեան նշան է: Շատեր անով կ'ուզեն պարտկի- իրենց մտքին խեղճութիւնը:

Երբ մէկը շնորհն ունի, եւ պատ- րաստութիւնը նոյն ատեն, իր կուրծքին տակ պոթիկացող ճե- չերը, երազներն ու հեղեղն հա- զորդելու ուրիշներուն, իր առա- ջին խնամքը պիտի ըլլար մեզ անպիտի բառերով ու ձեւերով կրկնել՝ որ հասարակ տեղիք չըլլան, անեն մեզ իրենց հմայ- քին տակ ու համակրանքի ջերմ շունչով պարուրեն: Հող է իսկա- տպութիւնը:

Յետոյ, ուրիշ հասարակ տե- ղիք մը. — Սարաֆեանի նիւթե- րէն ո՛չ մէկը նորութիւններն են: Չենք գիտեր թէ ինչու խնդ- բառը թով կը գրէ: Համարաւոր հանդարդ (տպագրական սխալ):

Կ. ԹԱՆՏՐԱՆԵԱՆ

ժողովը ժողովի: Իսկ Թօմա Իմեմ գրաբարին աղաւաղելով Թօմ-վեմը դեռ շատեր Թօմ-վեմ, Թօմ-ուեմ, Թօմ-ուեմ սխալ ձեւերով կը գրեն: Սարաֆեան եւս վերջին սխալ ձեւով կը գրէ: Սյո յան- ցանքը միայն քերթող Սարաֆե- անը չէ որ կը գործէ, կ'ընդու- նինք ատիկա եւ հաւատով կը խոտոտուինք:

Սակայն ինչ որ չենք ընդու- նիր, իր որձեւէզ լեզուն է, ան- ունի, անհար լեզուն, ուր լուա- ցուցի, գիւղային եւ այս կերպ բառերու կողքին «խոփած բուեր կը սուլեն», եւ ուր կը վստան «մմեռուկ մը վառ պօքայ», ապ- սենի, բրիմուս, սիբիլիս, ռա- տիօկրաֆ, տէքեմ, Թրանսատ- լանտան նաւ: Կան նաեւ կոմ, կիշկեր: Արդեօ՞ք վերջին բառը հայ ժողովրդական եւ խիստ հին անձքի ալլափոխումն է կաղ- մուած, յանգ ելլեալ «մեռնի» ի- մաստով: Բերթողներու ծանօթ կէնքն յանգ բառը:

Լեզուի տառապանքէն ան- ցած է կէտազրուութիւնն եւս:

Բայց այս ամէնքէն առաջ ու վերջ, կարելի չեղաւ հակնալ թէ ինչ ըսել կ'ուզէ Սարաֆե- ան իր գիրքին վերնագրով, ինչով կը գրաւէ անջրպետը, ե՛րբ, ո՛ր է այդ գրաւուած ան- ջրպետը: Կատարեալ հանելուկ: Սյն ճարտը եւ այն յաւակ- նութեամբ որ Սարաֆեան կ'ըն- թանայ, ինչի յոյս չի ներշնչեր շատ հեռուները երթալու: «Փառ- քի պսակը», որու մասին կը խօս- սի, ազմուկով չի ծաղկոյ:

ԱՐՏԱՆԷՍ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԹԱԻՐԻՉԻ ՄԷՋ

ԹԱԻՐԻՉ, 20 փետր. (Սեփ- թղթ.) — Նախկին եօթը տարի- ներու (1922 — 1928) ընթաց- քին, ամէն տարի կ'անուարող կերպով տօնուած է փետրուար- եան համաժողովրդական ապա- տամբուութեան տարեգարձը: Այս տարի ալ, աւելի ոգեւորու- թեամբ եւ յաւուր պատշաճի հանդէս-հաւաքով թերթով տօն- ունցաւ Յրդ տարեգարձը:

Թ. Յ. Դ. «Արեժ» կ'ոմիտէն թարիղի Հայոց Կուլտուրական Միութեան ճան սրահին մէջ կազմակերպած էր հանդէս մը, կարուն ներկայ էր խոտնեղած բազմութիւն, (Գաշնակցական է չէր): Ժողովուրդի գրեթէ կէսը ոտքի վրայ կեցրել էր. իրապէս ասեղ ձգելու տեղ չկար:

Որոշեալ ժամին «Սալոն» նուագախումբը նուազեց «Մեր հայրենիք»ը. իսկ ժողովուրդը յունկայս երգեց մեր ազգային երգը Ապա Շ. Յ. Դ. Ատրպա- տականի կազմակերպութեան կողմէ բեմ եկաւ ընկ. Գասպար Յակոբեան, որ հանդէսին բաց- ման խօսքը արտասանել յետոյ առաջարկեց հանդիսականնե- րուն յոնակայս յարգել լիշատա- կրուած այն ընկերներուն, որոնք Փետրուարի 18ի արշալոյսը չտեսած, ինկան բոլորիկներու բանտում կարմիր զահիճներու կացիներով:

Հասարակութիւնը ոտքի ե- լաւ, մինչ նուագախումբը կը նուագէր «Գուք զո՛ գնացիք» մահերգը: Ապա ընկ. Գասպար շարունակեց իր խօսքը. — «Այս օրը շատ մեծ ուրա- խութիւն եւ պատկառանք ազ- ղող պատճառներ է բովանդա- կու՛մ: Երէկ է թու՛մ Փետրուար 18ը որին ստեղծող ու կերտող սերունդը դեռ ապրում է հպարտ ու տոհմով: Այսօր երջանիկ ենք, որ տեսնու՛մ ենք այն հերոսա- կան դէմքերը, այն խոտնարճ ու հերոս անհատները, համարնե- րնք մեր ժողովուրդի, որ իր պարգաբով եւ անհաւասար ու- ժեղով կարողացաւ ծառայել ուսանական կարմիր բռնակալու- թեան դէմ՝ ստեղծելով Փետր. 18ը: Հայ ժողովուրդը իր տու- ռապանքի մէջն անգամ միշտ ընդունակ է եղել կերտելու այն- պիսի շքեղ ու պատմական զը- ռուանքներ, որոնցից մէկն էլ ա- ն հա Փետրուարի 18ն է, որ մեզ խորհրդածիլ է տալիս իր բազ-

մարտականութեան մասին: Եւ այսօր, այս նուիրական բուսկ- ներին, մենք անհուն սիրով լեց- ուած, մեր ժողովուրդի հանդէպ գնահատանք տածելու փետրուար 18ի ամենաէական երեւոթիւնից մէկն էլ այն է, որ հեկայ Ռուսաստանը, կարմիր թեւեր առած երբ կը ջանար խորտակել Հայաստանի նորաս- տեղծ անկախութիւնը, հայ ժո- ղովուրդը, համոզուած լինելով, որ իր ուժերը քիչ ու թոյլ են, 150 միլիոն բնակչութեան պե- տութիւն հանդիսացող կարմիր բռնակալութեան դէմ կռուելու:

Փետրուար 18ը հայ ժողո- վուրդի միահամուտ եւ տոկուն կամքի արտայայտութիւնն է, նրա ռազմական ու ազատասի- րական ոգու լաւագոյն արձա- նացումը իր բազմաբովանդակ էջերով և հերոսական զրուագ- ներով:

Ապա երուանդ Մարտի- րոսեան ջուրթակի վրայ նուա- ցեց «Ռուսներ»ը:

Աւուր պատշաճի քանի մը արտասանութիւններէ յետոյ, խօսեցաւ ընկ. Վահէ Արծրունին, որ օտար ազգերու կեանքէն մէջ ընրալ դանազան օրինակներ: — «Հայ ժողովուրդը, յունա- կան դիցաբանութեան Պրոմէ- թէոսին նման շղթայուած էր Արարատ լեռան կրճէին: Հիւ- սիսի կարմիր արծիւն ու հարա- սի պատառող գաղանները կըր- ծում էին նրա սեւ թոքը, նրա սիրտը նրան մեղցնելու համար: Բայց այն հրապարակ է իջնում Հ. Յ. Դ. հանդէպութիւնը, փշրում է հայ Պրոմէթէոսի շղթաները, ապտում է նրա դարբիքի տա- ռապանքից ստեղծելով Վասպու- րականի, Մուշ-Սասունի, Դա- րուն ներկայ էր խոտնեղած բազմութիւն, (Գաշնակցական է չէր): Ժողովուրդի գրեթէ կէսը ոտքի վրայ կեցրել էր. իրապէս ասեղ ձգելու տեղ չկար:

Որոշեալ ժամին «Սալոն» նուագախումբը նուազեց «Մեր հայրենիք»ը. իսկ ժողովուրդը յունկայս երգեց մեր ազգային երգը Ապա Շ. Յ. Դ. Ատրպա- տականի կազմակերպութեան կողմէ բեմ եկաւ ընկ. Գասպար Յակոբեան, որ հանդէսին բաց- ման խօսքը արտասանել յետոյ առաջարկեց հանդիսականնե- րուն յոնակայս յարգել լիշատա- կրուած այն ընկերներուն, որոնք Փետրուարի 18ի արշալոյսը չտեսած, ինկան բոլորիկներու բանտում կարմիր զահիճներու կացիներով:

Հասարակութիւնը ոտքի ե- լաւ, մինչ նուագախումբը կը նուագէր «Գուք զո՛ գնացիք» մահերգը: Ապա ընկ. Գասպար շարունակեց իր խօսքը. — «Այս օրը շատ մեծ ուրա- խութիւն եւ պատկառանք ազ- ղող պատճառներ է բովանդա- կու՛մ: Երէկ է թու՛մ Փետրուար 18ը որին ստեղծող ու կերտող սերունդը դեռ ապրում է հպարտ ու տոհմով: Այսօր երջանիկ ենք, որ տեսնու՛մ ենք այն հերոսա- կան դէմքերը, այն խոտնարճ ու հերոս անհատները, համարնե- րնք մեր ժողովուրդի, որ իր պարգաբով եւ անհաւասար ու- ժեղով կարողացաւ ծառայել ուսանական կարմիր բռնակալու- թեան դէմ՝ ստեղծելով Փետր. 18ը: Հայ ժողովուրդը իր տու- ռապանքի մէջն անգամ միշտ ընդունակ է եղել կերտելու այն- պիսի շքեղ ու պատմական զը- ռուանքներ, որոնցից մէկն էլ ա- ն հա Փետրուարի 18ն է, որ մեզ խորհրդածիլ է տալիս իր բազ-

մարտականութեան մասին: Եւ այսօր, այս նուիրական բուսկ- ներին, մենք անհուն սիրով լեց- ուած, մեր ժողովուրդի հանդէպ գնահատանք տածելու փետրուար 18ի ամենաէական երեւոթիւնից մէկն էլ այն է, որ հեկայ Ռուսաստանը, կարմիր թեւեր առած երբ կը ջանար խորտակել Հայաստանի նորաս- տեղծ անկախութիւնը, հայ ժո- ղովուրդը, համոզուած լինելով, որ իր ուժերը քիչ ու թոյլ են, 150 միլիոն բնակչութեան պե- տութիւն հանդիսացող կարմիր բռնակալութեան դէմ կռուելու:

Փետրուար 18ը հայ ժողո- վուրդի միահամուտ եւ տոկուն կամքի արտայայտութիւնն է, նրա ռազմական ու ազատասի- րական ոգու լաւագոյն արձա- նացումը իր բազմաբովանդակ էջերով և հերոսական զրուագ- ներով:

Ապա երուանդ Մարտի- րոսե

ՀԱՐԱՇԻ ԵՊԻՏՈՒՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՅՐԱՆԱՍ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆՊԼԵՒ 20 21.40 22.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 ամ. 10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

ՈՒՐԱԹ
15
ՄԱՐՏ
1929
15 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 906

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՄԵԾ ԱՂԷՏԻՆ ԴԷՄ

Նոր օրերու ընկերային մեծագոյն աղէտը դարձած է հիւ- ջախտը: Տեսակ մը սպիտակ շարդ, որ կը սպաննայ հնձել մեր երիտասարդութեան ծաղիկը:

Այս էջերէն քանիցս հնչեցուցած ենք անազանքը, վտանգը ինչպէս ոչ բոլորովին անհետացնելու, զէթ սահմանափակելու հա- մար: Յարդ ո՛չ մէկ լուրջ ձեռնարկ՝ չարիքը խափանելու համար: Եւ սակայն աղէտը կը շարունակէ իր աւերները: Ֆրանսայի մէջ շարքով չանցնիր, որ հայ ընտանիք մը սուգի չմտնուի՝ ողբալու համար ապագային յոյսով նայող արտաստորի մը վաղժամ մահը: Վեց տարիէ ի վեր այս երկրին մէջ թաղուած մեր հայրենակիցները համարանք չունին: Մահացու մահերէն մասնաւորաբար կը տեղաւորուի երիտասարդ կողմը: Եւ որովհետեւ լուրջ խնամք տանող հիմնա- կութիւն մը չունինք, զո՞ր ծիւրելէ ու հիւժմելէ յետոյ հրաժեշտ կուտայ կեանքին:

Հայրենիքէն քշուած՝ ինկած ենք Արեւմուտի կլանող յոր- ձանքին մէջ: Հանգիստ կեանքէ զրկուած՝ ափ առած ենք գոր- ծարանութեան դուռները: Մեր երկսեռ երիտասարդութեան վի- ճակուած է ծուխի, փոշիի եւ բրտիքի մէջ օրը իրիկուն ընել: Յաճախ ստիպուած ըլլալով բազմապիսի ընտանիք մը ապ- րեցնել, բանուորը իր օրավարձով չի կրնար հասնիլ կեանքի բո- յոր կենսական պահանջներուն:

Կը բաւէ այցելութիւն մը տալ փարիզի կարգ մը արուար- ձանները. — ուր հայրենակիցներ փայտաշէն հիւղակներ վար- ձելով կ'ապրին. — գաղափար կազմելու համար տիրող անլուր թշուառութեան մասին: Հոն մէկ սենեակի մէջ — յաճախ աղ- տոտ — 4-5 հոգի միասին կը բնակին. — այր, կին, երակայ: Այդ սենեակը միաժամանակ թէ՛ ննջարան է, թէ՛ խոհանոց եւ թէ՛ հիւրանոց: Օղ չկայ: Արեւը ներս չի թափանցեր սենեակէն: Գետ չենք յիշեր ուրիշ պարագաներ, որոնք նոյնքան կ'ազդեն մարդկային առողջութեան վրայ: Վաստակը կարճ է: Հետեւա- րար եւ մտուցող անբաւարար: Մարդիկ կէս- կուշտ կէս- անօ- թի կը պառկին, արշալոյսին հետ հեւ ի հեւ գործարան վազելու համար:

Ահա՛ թէ ո՛ր է չարիքին մէկ արմատը: Փամանակին հրատարակեցինք տեղեկագիր մը՝ գրի առ- նուած երկու հալ բժիշկներու կողմէ, որ թոքախտի ծլուսին և տարածման իրրեւ պատճառ ցոյց կուտար՝ գաղթականութիւ- նը, խրճիթը, զրկանքը, խմանութիւնը, ապառոջ պարամաններն ու ծայրայեղ յոգնութիւնը: Մէկ խօսքով այն վիճակը զոր կը ներկայացնէ այսօր Ֆրանսայի, մասնաւորապէս փարիզի հայու- թեան որոշ մէկ մասը:

Ո՛վ հետաքրքրուեցաւ գաղթականները աւելի առողջապա- րական պայմաններու մէջ բնակեցնելու մասին: Բացի բարե- սիրտ տիկինէ մը՝ ո՛ր մեծահարուստ կազմակերպութիւնը միտ- քէն անցուց ներկայանալի բնակարաններ տրամադրել անձար գաղթականներուն: Օրինակ, Բարեգործական ո՛ր եւ է ատեն խորհրդակցել իր գրասենեակի չորս պատերէն դուրս ելլել՝ շուրջի թշուառութիւնը դիտելու եւ դարման տանելու համար:

Վերսիլիա տեղեկագիրը կը թելադրէ թոքախտի դէմ կան- խարգելիչ պայքար մղելու համար մէկ մէկ բուժարան բանալ երբ մեծ կեղծոններու՝ փարիզի, Լիոնի եւ Մարսէյի մէջ՝ խորքանշիւրքին համար տարեկան 30,000 ֆրանք տրամադրե- լով: Ասիկէ զատ հայ թոքախտաւորները ֆրանսական ապաքի- յարանները ընդունել տալու համար որոշ ծախքեր պիտի ըլլան: Տեղեկագիրը՝ 300,000 ֆրանքի ընդհանուր դրամագումար մը կը խնայաստէ պայքարելու համար ընկերային այս մեծ աղէ- տին դէմ:

Բարձրիւն է առաջարկը եւ երբ չարիքը կայ, անշուշտ զգալար է միջոցներ ձեռք առնել զայն խափանելու համար: Սակայն ատով չի փրկուիր այս երիտասարդութիւնը. հըր- ձէր ծագելէն յետոյ երբեմն կարելի է մտքով զայն, բայց ո՛ր- քան ալ շուտ մարես, դարձեալ հետք մը կը մնայ: Էականք հըր- ձէր արգիլելն է:

Պարագան նոյնն է թոքախտին համար ալ: Երբ հայ գաղթականը լաւ բնակարանի մէջ ապրի, լաւ սնունդ ստանայ, չսպառող ու չհիւժող աշխատանք ունենայ, ինչ ատեն չարք ինքնին կը մարի:

Այն ատեն փոխանակ 1000ին 20ի, ինչպէս է հիմա, Ֆրան- սայի մէջ 1000ին 5 հայ թոքախտաւոր անգամ չենք ունենար: Ատոր ճարն է որ պէտք է գտնենք:

Կիսամիջոցները ո՛չ մէկ ատեն կրնան հիմնական դարման ըլլալ:

Երիտասարդութիւնը այս անաւոր անտոնի ճիրաններէն ա- տանել պարտականութիւն մըն է՝ գերիվեր ամէն նկատուածէ: Միւս կողմէ սակայն հայ գաղթականն ալ պէտք չէ ամէն վերէն սպասէ: Վաղուան մտատանջութիւնը յաճախ ան- կրկնապարտութիւններ կը պարտադրէ: Հայրենիքի մաքուր օրով անձ ու մեծցած հայ զիւղացին միանգամընդմիջտ քաղ է զիտար թէ Ֆրանսայի օղը ձեռնուտ չէ խրճիթներու խնայեցէ՛ք ձեր աւելորդ ծախքերը, բայց հոգ տարէք ձեր անողորմ ու բնականային: Օղ ու արւ: Ահա՛ ինչ որ պէտք է ձեզի:

Հ. Ս.

ՄԱՍՈՒԼ

ՅՈՒՐԻՈՑ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Հայրենիք դիտել կուտայ իր փեար. 26 ի խմբագրականին մէջ.

— «Հակառակ ամէն կողմէ բարձրացած աղմուկին՝ ցարդ կարելի չեղաւ կատեցնել արտա- գաղթի տարերային հոսանքը Սուրիայէն դէպի հարաւային Ա- մերիկա: Խուճապային համեմատու- թիւններ ստացած այս արտա- գաղթին գլխաւոր պատճառնե- րը երկուք են. —

Առաջին՝ Թրքական գործա- կաններու, Թրքասէր Արաբներու եւ նոյնիսկ Թուրքերէ ազդուած Հայերու կողմէ սիստեմատիկ կերպով Սուրիոյ հայութեան կը ներշնչուի այն վախը, թէ իր կեանքը այդ երկրի մէջ վտան- գուած է, որովհետեւ վաղ թէ ուշ Սուրիա ալ իբր թէ պիտի ենթարկուի կիլիկիոյ տխուր բախտին: Այդ վախը գործնելու կոչուած են չէթեակն խուճե- րու յարձակումները եւ Թրքասէր արաբական Թերթերու սպառ- նալիքները:

Երկրորդ՝ Սուրիոյ Հայերու ներքին երկպառակութիւնները բերողուած, խորացած են այժմ աւելի քան ռեւէ ատեն. այսպէս որ, փոխանակ միացեալ ուժերով ինքնապաշտպանութեան մասին խորհելու եւ իրենց ապագան ա- պահով գնահատելու, անոնք իրա- րու միջ կ'ուսնեն, իրենց առաջ- նորդները սպաննելու առջեւ իսկ կանգ չեն առնել, զիբար կը զրկարտեն օտարին առջեւ, եւ թշնամիին ձեռքը կուտան իրենց դէմ, մէկ խօսքով՝ իրենց յիմարական ներքին կռիւներով կը ջլատեն իրենց առանց այն ալ տկար ուժերը:

Մեր մամուլի պարտականու- թիւնն է ամէն կերպով ջանալ փարատելու Սուրիոյ հայութիւնը արտագաղթի միող վախերը՝ ցոյց տալով, որ այդ վախերը անհիմն են եւ չար դիտաւորութեամբ յարուցուած են մեր թշնամիներ- րու կողմէ՝ հայ տարբեր Սուրիա- յէն դուրս քշելու նպատակով: Իսկ մեր ազգային կեդրոնական մարմինները պարտաւոր են քիչ մը աւելի հետաքրքրուիլ Սուրիոյ հայութեան վիճակով մէ գործ- դնել իրենց տրամադրութեան տակ եղած միջոցները, արտա- գաղթի առաջն առնելու համար:

Գծաբախտաբար, Սուրիոյ մեր գաղութը այսօր հիւսուց վիճակի մը մէջ է եւ առանց զբոյս օգնու- թեան հազիւ թէ կարենայ ազա- տիլ իրեն սպառնացող քայքայ- ման վտանգէն...»

ՉՕՐ. ՆՈՊԻԼԷ ՊԱՆՏՈՒՆԿ

Չօր. Նոպիլէ, Իտալիա դեկա- ւոր օրանալի հրամանատարը, հրաժարեցաւ զօրավարի իր աս- տիճանէն եւ օդանավորութեան Յիւլիոյ մէջ ունեցած պաշտօնէն: Կ'ըսուի թէ քննութեանց հետե- ւանքով պահանջուեցաւ իրմէ այս հրաժարականը տալ: Այսպէս կը խաւարի աստղը գօր. Նոպիլէի որ իբրեւ ազգային հերոս փառ- քի գագաթնակէտին հասած էր 1926ին, երբ Ամուստէնի հետ առաջին Յամբուրգութիւնը կա- տարեց դէպի Հիւս. Բեռլին:

Լի ՊԱՅՅՈՒՆ, որ Ֆլորիտայի մէջ ինքնաշարժով մը կը փորձէր կոտորել Անգլիացի հազարապետ Սիլիւրէյի հաստատած արագու- թեան մրցանիշը, մեռաւ ինքնա- շարժը շրջած ըլլալով: Մտոր գտնուող լուսանկարչէ մը մէջ- քէն երկուքի բաժնուցաւ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՐԶ

ՍՈՒՐԻՈՑ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՆՊԱՍԱՒՈՐ ԳՐՈՒԹԻՆՆԵՐԸ

Պէյրուտի հրատարակուող Հա Սիբի ֆրանսերէն օրաթերթը մարտ 3ի Թիւրք մէջ ամփոփումներ կուտայ՝ Տիւրքիոյ սպանու- թեան առիւթ Յառաջի եւ Յուսարբի գրած խմբագրականներէն: Նոյն Թերթը մարտ 5ի Թիւրք մէջ կը հրատարակէ նաժակ մը որուն մէջ կ'ըսուի.

— «Հրապարակաւ կը հարցնենք թէ ի՛նչ իրաւունքով եւ միջնեւ ե՛րբ ձերբակալուած պիտի մնան բազմաթիւ մտաւո- րականներ: Լիբանանի մէջ ձերբակալութեանց մասին կայ օ- րէնք մը, որ կը ճշդէ կանխարգելիչ բանաւորութեան պայմա- նաժամը:

Կարելի՞ ըսն է որ 30 երեւելիներ միացած ըլլան՝ միայն մէկ հոգի սպաննել տալու համար:

Ինչպէս բոլոր պարկեշտ մարդերը, մե՛նք ալ կը դատապար- տենք մահափորձը, ո՛վ որ ըլլայ հեղինակը: Բայց միւս կողմէ Արդարութեան կը պահանջենք փութացնել ձերբակալուածնե- րու խնդրին քննութիւնը»:

Իսկ Հա Սիբիի մարտ 6ի Թիւրք մէջ յօդուածագիր մը հետեւեալը կը գրէ.

«Քէտէրեան կատարի համայնավար մըն էր, որ ֆրանսա- կան կառավարութեան դէմ աշխատած է՝ արար եւ հայ խեղճ մարդոց ազդեցութիւնը շահագործելով: Կը յիշէք անշուշտ թէ անիկա Հայկական դատարանէն էր իբրեւ բոլշեւիկ գործիչ: Կու- սակցութիւնը որուն կը պատկանէր՝ կազմաւորուած եւ փոք- րիկ խմբակցութեան մը վերածուած է:

Բոլշեւիկները դրամի ուժով կ'անբարոյացնեն գաղթական- ներու մէջէն մարդիկ եւ զանոնք կը մղեն սպանութիւններ եւ ստորտուփիւններ գործելու՝ ընդհանուր խառնաշփոթութեանց օգտուելու համար: Հնչակեան կուսակցութիւնը պատմութեան մէջ ծանօթ է իբրեւ կուսակցութիւն մը, որուն անդամները շա- րունակ իրար կը սպաննեն. փաստերը չեն պակսիր: Իրենց վա- րիչներէն քանիքներ սպաննուած են կուսակցութեան անդամնե- րու կողմէ: Կակած չկայ որ Քէտէրեան սպաննուած է ա- նոնցմէ մէկուն կողմէ՝ դրամի կամ այլ պատճառով մը:

Ձեր էջերը պահեցէք աւելի օգտակար յօդուածներու հա- մար, միջնեւ որ արդարութիւնը իր խօսքն ըսէ: Բացարձակա- պէս պէտք է պահպանել համակրութիւնը երկու դժբախտ ժո- ղովուորներու միջեւ, որպէսզի չարամիտ մարդիկ առիթէն չօգտուին: Մեծ ցաւ կը զգանք կարգալով յօդուածները արա- բական թերթներուն, որոնք մոռցած ըլլալ կը թուին հիւրամե- ծարութեան ազնիւ զգացումը՝ այնքան փառայեղ արար ցեղին մէջ: Հայերը երախտազէտ եւ խաղաղ հիւրեր են, եւ եթէ կան կարգ մը թշուառականներ՝ անբարոյացած չբաւորութեան յանցանքը մերը չէ անշուշտ:

Ժամանակ է որ մեր արար եղբայրները հասկնան թէ Հա- յերը պէտք չէ մոռնան այսքան խեղճօրէն, եւ թէ պատճառ մը չկայ որ պապապային անոնք իրարու հակառակ ըլլան: Տա- ռապանքը աւելի կը միացնէ քան ուրախութիւնը, եւ Հայերն ու Սուրիացիները միացած են տառապանքներու ամէնէն ազ- նիւրին՝ ազատութեան համար: Մեք չէ որ պիտի նախանձէինք այն ազատութեան, զոր կը ժայլկն մեր արար եղբայրները, մանաւանդ որ անոնք չեն մերժած մեզի անիւնը մը՝ իրենց արեւին տակ: Մե՛նք է որ պիտի ուզէինք խանգարել Սուրիոյ ժողովուրդին վերականգնումի խաղաղ աշխատանքը»:

Յօդուածագիրը վերջացնելով կ'ըսէ թէ յանցաւորներն են մու- թիւն մէջ պահուած շարամիտ անոնք, որոնք գէշուածին կ'ուզեն թէ Հայերուն եւ թէ Սուրիացիներուն եւ կը հրաւիրէ արար Թեր- Թերը արմատախիլ ընելու աշխատիլ բոլշեւիստը՝ աղբւր ամէն չար- եաց:

ՄԱՆԱՓՈՐԶ ՍՈՒՍԹԱՓԱ ՔԵՄԱԼԻ ԴԷՄ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄՈՒ

Պոլիս, 13 մարտ. — «Ճիւղհուրիյէթ» թուրքերէն թերթը կը գրէ թէ Մուսթաֆա Բէժմալի կեանքին դէմ ծրագրուած դաւա- դրութիւն մը երեւան հանուեցաւ: Ձերբակալուեցաւ ազնուա- կան ծագումով Թրքուհի մը, որ խոստովանեցաւ թէ ինք կազ- մակերպած էր այդ դաւադրութիւնը՝ մեղսակցութեամբ երկու թուրքերու եւ երկու Հայերու:

Այս կիներ ասիկէ առաջ բանտարկուած էր՝ նման ամբաս- տանութեամբ մը:

Երկու Հայերը ձերբակալուեցան. սակայն երկու թուրքերը յաջողեցան սահմանազուլին անցնել: Անոնցմէ մէկը ձերբակալ- ուեցաւ Թուրքիոյ մէջ:

ԽՄԲ.— Այս հետագրին բովանդակութենէն կը հասկցուի թէ դաւադրութիւնը նոր չէ, այլ ֆատրիէ հանրախի խնդիրն է, որ կ'ար- ծարժուի դարձեալ: Ձերբակալուած երկու Հայերն ալ պիտի ըլլան ճգեթ. Արապեանն ու ատամնաբոյժ Չօշեանը:

Հայ մը աննէսացած

Հայկալի Թուրքերէն «Տօղուր Եօլ» Թերթը իր 27 փետր. Թիւրք կը գրէ.— Լիբանանի Պէճեթիա զիւղաբաղաբէն Պէյրութի կառա- վարութեան հարցրուած է թէ՛ Հնչակեան կուսակցութեան անդամ Յակոբ Կարապետ Թիւրքիւնճեան անուն մէկը հիւս- օրէ ի վեր անհետացած է: Յիշեալին ընտանիքը կը կարծէ թէ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգաւ Գ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԵԾ ՊԱՇՔԻ ԲԱՐՈՁՆԵՐ

Նախորդ քարոզով փաստե- ցինք թէ ծոմը աւելի՛ կեանքի պարտադրութիւն է եւ խնայո- ղական, քան թէ կրօնական: Վաղը «Հրեղէն Սիւն» կրնայ փաստել թէ ան՝ ոչ թէ կեանքի՝ այլ Աւետարանի պարտադրու- թիւն է եւ հետեւաբար կրօնա- կան է:

Կրնայ ըլլալ: ձմարտութիւնը Թեւե մերկ է ամէն տեղ (եւ այդ պատճառաւ իսկ տգեղ), բայց մէկ չէ որեւէ տեղ: Մարդէ մարդ կը տարբերի: Աչքի եւ ձաշակի խնդիր:

Այս չէ՛ կեանքի ամէնէն բարդ եւ անլոյծ հարցը: Ինչ որ մէկը կը հաստատէ եւ կ'ընդունի, միւ- սը կը հերքէ եւ կը դժո՛ղ: Բայց ո՛չ ոք պիտի ուրանայ թէ ծոմը՝ իբր գերբազմացապէս «պրոփետա- րական» առաքինութիւն, ամէն բանէ առաջ՝ առողջապահական է: Մարդկային աղիքները կը մաք- րէ, պայմանաւ որ երկար չտեսէ:

Բայց ծոմը ունի նաեւ յատ- կանշական տարբեր գիծ մը՝

— Անուարական

Ամէն մարդ կը շահի՝ ուտելու համար: Բայց, կան ալ որ կը հրա- ժարին ուտելէ՛ շահելու համար: Եւ ո՛վ չպիտի ուզէր քանի մը օր ծոմ ըռնել, մէկ անգամէն շահելու համար ինչ որ ուրիշներ չեն շահիր տարիներու տաժմա- քով:

Ահա՛ թէ ինչպէս:

Գրաւէ մը յետոյ, կը մտնես ապակիէ մասնաւոր խցիկի մը մէջ, անօթութեան մրցանիշը կոտորելու: Գունը պիտի կը փակ- ունին վարդ, մինչ հետաքրքրե- ները կարգ կարգ իբր կը իջը- մշտկեն քեզ տեսնելու համար, ինչպէս պիտի վազէին տեսնելու մարդակեր վայրերի մը: Գուն անտարբեր եւ հպարտ՝ կը գոցես բերանդ ու կը բանաս այնորժա- կը հեռաւոր պնակներուն, որ խորովածներով, համազամներով ու մրգեղաններով լեցուն, կը պա- րեն նուազուն աչքերուդ առջեւ: Պարզապէս ինքզինքդ կուտես ու երազով կը կշտանաս, եթէ ան- հաւատ ես: Իսկ եթէ բարի քրիս- տոնեայ ես, «քու նախահաշդ ա- ղօթքն է, եւ ընթերթդ ալ նոյնը: Եւ կ'ըմպես բանին անխաղաղա- կութիւնը»: Այսպէս կ'ըսէ «Հրեղէն Սիւն»:

Բայց երբ օր մըն ալ քու ա- պակիէ բանտիդ դռները լայն կը բացուին ու դուն չըրցած աղիք- ներով, մաշած ու հայած, կիսա- մեռ բայց յաղթական, ափիդ մէջ համրել կուտաս գրաւի գու- ժարը, անշուշտ չես մոռնար Հրեղէն Սիւնը: Եթէ ծոմելով կրօնացուցիք ծամելու վարձու- թիւնը, դիմէ նորէն անոր:

Ան քեզ պիտի սորվեցնէ ու տելու բոլոր եղանակները, ինչ- պէս սորվեցուցեր էր ծոմ բռնե- լու արհեստը:

Մինչ այդ՝ շարունակէ ծոմ ըռնել եթէ ուրիշ կերպ չես կըր- նար:

Բայց միշտ ջանս անպատ- ճառ եւ ամէն օր բան մը ուտել: Հոգ չէ՛, ծեծ կե՛ր, բայց կե՛ր...: (3)

ՊՈՒԼԿԱՐԱՅԻՆ ԹՈՒՐԻԹԻՒ

ՆԵՐԳԱՂԹ

Թուրք գաղթականներու գետեղ- ման ընդհ. տնօրէն Հաճի Մէհմէտ պէյ Պանտրա մեկնեցաւ: Տնօ- րէնը այնտեղ պիտի գրաւի գե- տեղական գործերով բազմաթիւ գաղթականներու որոնք Պուլ- կարիայէն պիտի փ

Մինչդեռ առաջ շաբաթը 4րդ-
 ցինքն աւելի էին:
 Նախաժամանակները տեսա-
 շաճախութեան 100ին 99ը
 կէտով, վրացիներու 100ին 99ը
 Անգլիոյ վրացիներու մէջ կ'ապրի, թուր-
 քները 87ը եւ Հայերու 85ը:
 Վրացիները կը բացատրուի
 Այս երկուսը կը բացատրուի
 որ առաջին անգամ փաստով, որ ա-
 ռաջ ալ բաւական չորս կային
 որոշակի կ'ապրի զորս, ալ եւ
 Անգլիոյ վրացիներու հիմա ալ շա-
 ռաճակ կը գաղթեն Ռուսաստա-
 նի ներքինը:

Բացարձակ թիւով, ինքնաբեր-
 յան թիւերը սահմաններուն մէջ
 շաճախութեան 1.821.000 վրացի,
 1.766.000 թուրք եւ 1.567.000
 Հայ: Մինչդեռ, մինչեւ 1 յուն-
 ւար 1916, համաձայն ուսու-
 ճարարութեան տուեալներուն,
 ինքնաբեր թիւերը ներկայ
 1.766.000 վրացիներուն մէջ կար շուրջ
 2 միլիոն Հայ, որմէ կ'ուզուի
 մէջ 1.860.000, մէջը հաշուե-
 լով նաեւ կուրանի ու թիւերեքի
 շրջանները եւ Ստամբուլի եւ
 Սեւասթոպոլի նահանգները:

Առանձին հանրապետութիւն-
 ներու ազգային կազմի տեսակէ-
 տէն թիւերը յորոշուի չափա-
 զանց բնորոշ են: Այստեղ ար-
 զն առաջին կարգին վրայ կը
 դրուի Հայաստանը, որ Հայե-
 ռը կը կազմեն բնակչութեան
 հարիւրին 86.4ը, թուրքերը՝
 8.8, Ռուսերը՝ 2.2 կն: Վրաս-
 տանի մէջ վրացիներու համե-
 յատութիւնն է հարիւրին 67.6,
 Հայերուն՝ 11.6, թուրքերունը՝
 5.2, Ռուսերունը՝ 3.6: Ազգրէ-
 շանի մէջ թուրքերը հարիւրին
 63.4 են, Հայերը՝ 12.4, Ռուսե-
 րը՝ 9.7, վրացիները՝ 0.4:

Հետաքրքրական է նաեւ լեզ-
 ուի խնդիրը. մարմնի լեզուով
 կը խօսին վրացիներու հարիւ-
 րին 96.8ը, թուրքերու՝ 94.3ը,
 Հայերու՝ 93.3ը, վրացիներու եւ
 թուրքերու մէջ հայերէն խօսող
 չկար, մինչդեռ Հայերու հարիւ-
 րին 5.6ը կը խօսի վրացիներէն,
 0.8ը Ռուսերէն, 0.2ը թուրքե-
 րէն եւ 0.1ը ուրիշ լեզուներով:
 Ուշադրաւ, է որ վրացիներու
 հարիւրին 0.2ը միայն կը խօսի
 Ռուսերէն, իսկ թուրքերու 0.1ը:
 Այսպէս, ուրեմն, առհասարակ
 իրենց մարմնի լեզուն պահած
 են վրացիները, յետոյ թուրքե-
 րը եւ առհասարակ վերջը Հայերը:
 (Գրողակ)

Կենսաբանական Մէջ

(Քաղաքացիական Մեծերէն)
ԱՎԳԱՐԱՎԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ
 Նկատելով որ երեւանի եւ Էջ-
 միածին թանգարաններու ազգա-
 գրական բաժինները նոյն գործը
 կը կատարեն բայց մասնագէտնե-
 րու պակասի պատճառով չեն կըր-
 նար բաւարարել այդ թանգարան-
 անքան գործառնութիւնը որո-
 շած է փակել Էջմիածին թանգա-
 րանի ազգագրական բաժինը եւ
 բոլոր առարկաները երեւան փո-
 յադրել:

ՅԱՌԱՋՅԻ ԹԵՐՈՆԸ

ԸՍ ԻՆՏԵՐՆԱՆ ՍՐԱՆ ՄԵՐՆ Է

Խըջ-Պապո գեղին ծերերէն
 Տաստափորկարձ, լեզուն: Անոր
 թուրքերը ամբողջ գիւղացիք
 զորոց սերտած էին. գոռոզ չէր.
 Երբ մասն օրքան որ ալ հակա-
 ռակ խօսուէր չէր ներսէր: Շատեր
 կը գործանային իր աշխուժու-
 ճանքը: Չափազանց հեղհեղաբար,
 շատ խորհող եւ շատ ալ շարքաշ
 էր եւ զաշտային գործերու մէջ
 վարպետ:
 Բայց, խըջ Պապոն ունէր
 անսովոր եւ առեղծուածային
 իր բնույթը որ յաճախ կը կրկնէր
 իր զգացմանը գիւղացիները:
 — Ըս հղուն սրան մերն է.
 Եւ կ'ուզէր...
 Սովորական յանկերգ մը դար-
 ձաւ էր այս անիմաստ խօսքը:
 Ամէն անգամ որ դուրս ելէր
 փոքր քիւրուս վրայ հաւաքուող

ԿԻՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մովսէս յի խորհուրդը վաւե-
 րացուցած է Հայաստանի մէջ կի-
 րի գործարան մը բանալու մասին
 մշակուած նախագիծը, որ 106000
 րուբլի ծախք կը նախատեսէ:
ՄԱՍՏԱՊԵՏԵՆՆԻՈՒ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱՐ
 Փետր. 4ին Երեւանի մէջ
 բացուած է ճարտարագէտներու,
 գիւղատնտեսներու եւ այլ ճիւ-
 ղերու մասնագիտական համագոր-
 մարը: Ներկայ կ'ընեն 39 պատ-
 րամարտներ: Ճարտարագէտ ԶՕՏ-
 րաբան խօսք տանելով տեղեկու-
 թիւները հարողով է վերջին եր-
 կու տարուած գործերուն մասին:
 Իր ընկրով, աշխատանքները բա-
 ւարար կ'ընեն ընդհանրապէս:
 Պէտք է նկատել — աւելցուցած է
 — որ մասնագէտները չափազանց
 թույլ կերպով կը մասնագիտնե-
 րի տնտեսական կենսութիւն,
 ինչ-
 պէս երեւան եկաւ Ալլահաբեկի
 պղնձահանքերու մէջ կատարուած
 քննութեան ատեն:

ՊԵՏՐ Է ԶԱՐԻՆԻ ԳԻՐԻՔ

«Խորհրդ. Հայաստան» է. —
 «Գրքը Է Շափաք» ի սմբարու-
 թիւնէ թուրք ընկեր մը կը հե-
 ուսան իմ մտանքն գործադա-
 րութեան: Անոր կը պատասխանէ
 քննիչ Գասպարեանը: Թուրք ըն-
 կերը ուսուցիչ կը խօսի իսկ Գաս-
 պարեան, ուսուցիչը լաւ գիտնա-
 լով հանգիստ, հայերէն կը պա-
 տասխանէ: «Գրքը Է Շափաք» էն
 խօսող ընկերը կը ինչպէս ուսուցիչ
 խօսի, որովհետեւ ինքը հայերէն
 չի գիտեր: Գասպարեան կը պա-
 տասխանէ. «Ես ուսուցիչ չեմ ու-
 զիր պատասխանելը»:
 Ամբողջապէս յետոյ «Ես հա-
 յաստան» էն կը հեռուսանին
 Գասպարեանին երեւան կուգայ
 որ ան սահուն ուսուցիչ կը խօսի:
 Գասպարեանը կը փորձէ արդարա-
 նալ.

«Ես կ'ենթադրեի որ ինձ հետ
 խօսողը Հայ է, իսկ Հայերու հետ
 վարժուած եմ հայերէն խօսելու:
 Անոր համար, ուսուցիչը չպատաս-
 խանեցի»:
 Եւ մտական քննիչին այս վե-
 րաբերումը թիւն ազգայնամո-
 լութեան արտայայտութիւն մըն
 է. պէտք է ջարդել ազգայնամո-
 լութեան (չովինդ) ի քիթը, որ-
 քան ալ «փոքր» արտայայտու-
 թիւններով երեւան գայ ան:

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

Մինչեւ անցեալ տարի, Լենի-
 նական չունէր կազմակերպուած
 պետական թատրոն:
 Հայկ. Գեղ. Ուսումնարանը որ
 կը կազմէ պետական թատրոնի
 կորիզը: Մովսէս յի տեղափոխ-
 ունցու Լենինական եւ իր շուրջ

հաւաքելով գանձան երիտասարդ
 ուժեր ստեղծեց իր սեփական
 թատրոնը:
 Պետական թատրոնի կերա-
 սանական կազմը բաղկացած է 40
 հոգիէ: Խաղացանկը մեծ մա-
 սամբ կազմուած է յեղափոխա-
 կան թարգմանական կտորներէ:
 Մինչեւ այժմ բեմադրուած են
 «Խոսովութիւն», «Արեւելեան Ա-
 տամնարոյժ» «Մուշէ Զինաստան»:
 Պատրաստուելու վրայ են գանա-
 նան կտորները:

Պետ. թատրոնը մօտ ատենէն
 կը կազմակերպէ որբերական ու-
 սումնարան մը 50 երիտասարդ-
 ներու համար, որոնք դասընթան-
 քը աւարտելէ յետոյ, կ'աշխատին
 թատրոնին մէջ:

ՀԱՅԵՐԸ ԱՆԱՏՈՒԻ ՄԷՋ

«Յուսաբեր» մէջ թղթակից
 մը կը գրէ Հայկ. Մէջ —
 «Գաւառներու մէջ ցանցնուած
 հայուկները զրկուած է քաղա-
 քական, տնտեսական եւ ընկե-
 րային կենսութեւ կ'ապրի կի-
 սամբով միմիակ մը: «Կատուի ձի-
 րաններուն մէջ խաղալիք դար-
 ձած խելակողոյս մուկի մը կը
 նմանինք», կ'ըսէր նորիկ Հայ մը:
 Ամէն վայրկեան ենթակայ են
 մէջն տեսակ պատահականու-
 թեան: Վերջին օրերը միշտ
 գաղտնի գրուող ազգարարու-
 թիւները կը տրուէր մեզի, հե-
 ուսանալու Թուրքիայէն, հակառակ
 պարագային կը սպառնային
 սպանել: Այլ մէջ Հայ մը մտածէ
 լուրջ ձեռնարկի մը մասին, ան
 իրաւագործ է եւ ենթակայ ա-
 մենակեղտուտ Թուրքիին իսկ:
 Քէ-
 մայական կառավարութիւնը
 շատ անազմակ, բայց սխտեմա-
 տիկ կերպով կը բամէ Թուրքիան
 Հայերէն: Կառուածները աւարի
 տրուած են, Հայ տունները կը
 քանդուին, կը ծախուին, հրա-
 շալի մշակուած այգիները փճա-
 ցուած են, — այնու գաւառի հյա-
 կութեան վիճակը, եկուորին
 պատմածով:

Թուրքիա գտնուող Հայերու
 համար, արտասահմանը փակ-
 ուած աշխարհ մըն է, ընդհա-
 նուր հայուկներուն մասին ան ո-
 չինչ գիտէ: Երախտները կը մեծ-
 նան անուսուց մը մասնաւոր
 անարիտ: Գաղթելու իրոր բո-
 յրի մէջ տիրապետող է:
 «Կեսբրդ Ուսումնարանի
 փոխտնօրէն Սերովը բախանայ
 Պուրմայան Պոյոյ Պատրիարքա-
 րանին ուղղուած նամակով մը
 կը յայտնէ թէ կարօտութեանց
 դարմանման համար Բարեգոր-
 ծականի մտ կատարուած դի-
 մուկներուն մերժուելը ցաւ պատ-
 ճաւած է իրեն: Հարկադրելով
 դիմում կատարած է Պ. Գ. Կիւ-
 պէնկեանի: Գոխանակ եկեղեցի-
 ներ շինելու, կենդանի տաճար-
 ներ ջբանդելը, կ'ըսէ Սերովը:
 քահանայ, յիշեցնելով դարձեալ
 որ կարօտութիւնը մեծ է հին:

գրել շատ լաւ չէր գիտէր, հայի
 կապելով կապկպելով աւետարան
 կը կարգար: Ժամու արարողու-
 թիւնները բոլորն ալ քոց գիտէր.
 եկեղեցիի սիրահար էր, դեռ ժա-
 մուս գուր չբացուած, հոն կը
 սպասէր առաւօտ կանուխ: Ժամն
 մէջ իրեն համար մասնաւոր տեղ
 ընտրած էր գրակալին մօտ կեցող
 դպրիւնի ետեւը: Եկեղեցիին մէջ
 մեզմ կը ձայնակցէր թէ դպրիւնը
 եւ թէ խորանին առջեւ կանգնող
 երկայնահասակ եւ սեւ մարու-
 սաւոր քահանային:
 Առաւօտները կանուխ կ'ար-
 թնար. հողէ ճրագը կ'առնէր, ի-
 րիկուսն անթեղուած կրակը փչե-
 լով բոց կը հանէր. եւ ճրագը կը
 փռուէր, առանց լայն ննջարանի
 մէջ քնացող տան երկտասնակ
 անդամներու բունը խանգարելու,
 իր պլպլացող լոյսը ձեռքը ախոռ
 կ'երթար կենդանիները խնամելու:
 Ան սովորութիւն ունէր գործի
 սկսելէ առաջ, քաշուելու իր մաս-
 նաւոր աջօտեղանի: Ախոռ լի է-

Ուսան. փոխտնօրէն կը խնդրէ
 որ օգնուի ինքնները փութացուին,
 քանի որ ընկերներու եւ գիւղացի-
 գաղթականներու թշուառու-
 թիւնն ու անթեղութիւնը կը շա-
 րունակէ եւ անկարելի է հասնիլ
 ամէնուն: Բնութիւնն ալ իր խըս-
 տութիւնը կը շարունակէ դեռ
 սաստիկ ցուրտ եւ սառնամանիք
 ընելով:

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՒԷՆ

ՓԵՏՐ. 18Ը ՓՈՆՏՊՈՂԱՅԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Գ. ՓոնտՊոլի ՇՔՐ-
 ջանային կոմիտէի նախաձեռնու-
 թեամբ, կիրակի ժամը 2ին, Գաշ-
 նակցութեան ընդարձակ սրահին
 մէջ տեղի ունեցաւ փետր. 18ի
 տնտեսաւարութիւնը: Սրահը լի փի-
 լեզուն էր երկսեռ բազմութեամբ:
 Ուրախալի էր, որ այս անգամ
 հանդիսականներուն մէջ որոշ տեղ
 մը գրաւած էին թէ հայ կաթո-
 լիկները եւ թէ բողոքականներէն
 մաս մը, որոնք զարդ անտարբեր
 կը գտնուէին դէպի նման հանդէս-
 ներ եւ ազգային կենսութեւ:
 Նախագահ ընկ. Մ. Հաս-
 պազեան բացատրեց փետր. 18ի
 նշանակութիւնը, որմէ ետք ար-
 տասանուցան աւուր պատշաճի
 հարմարի կտորներ: Այդ շրջանի
 գործարաններուն մէջ աշխատող
 չափահաս որբուհիներու երգեցիկ
 խումբը իր մասնակցութեամբ
 եկաւ գեղեցիկ վայելք մը տալու
 ներկայներուն: Մէջընդմէջ խմ-
 բերգներ, մեներգներ եւ ար-
 տասանութիւններ յետոյ, ընծ
 հրաւիրուցաւ ընկ. Ազգիւր:

Ընկերը իրեն փետրուարեան
 յեղաշրջումին մասնակցող եւ ա-
 կանատես, մարմաման պատմա-
 կան ըրաւ եւ մի առ մի թուեց
 բողոքական բանակի խաղաղ ներ-
 մուծումէն առաջ եղած բանակցու-
 թեանց եւ պայմանագրութեանց
 գլխաւոր կէտերը եւ մասնաշեղ
 բողոքականներու խոստանալուցու-
 թիւնն ու անկէ վերջի գործ դրած
 համիտեան բանակաւորութիւնները
 գերազանցող գործուած շարի-
 ներ, ու անօրինակ զուլումը, ո-
 ռոնք ընդգրկեցին հայ ամբողջ
 ժողովուրդը, նոյնիսկ Ռամկապու-
 ռները: Ասոնց ղեկավարներէն Յ. Յ. Տէր
 Զարբարանն ալ բանտարկուած
 էր: Ռամկապուրները իրենց բոլոր
 անդամներով նախ փարաքարի մէջ
 դիրք բռնած էին, ապա Ղամարու
 տեղափոխուցան եւ Հայաստա-
 նէն Զանգեզուր-Թաւրիս նահան-
 ջողներու հետ գաղթեցին: Ընկեր
 բանակաւոր յորդորեց շրջի գաղու-
 թահայութիւնը թուաւորող եւ
 Գաղմաւորող կարմուրիներուն
 կամ անոնց փողահարներուն սու-
 տերը: Թեւազրեց կազմակերպուել,
 պատրաստ ըլլալ եւ յոյսը սեփա-

կան ուժին կապել եւ իր բանա-
 խօսութիւնը վերջացուց այս խօս-
 քերով: «Տարիներ առաջ ալ ազա-
 տութիւնը ցորեք էր, անիրակնա-
 նալի երազ մը: 1918 Մայիս 28ը
 իրականացուց այդ երազը, որ մեր
 հաստատ համոզումն էր: Հայաս-
 տանը ունեցաւ իր Հանրապետա-
 կան կառավարութիւնը եւ այս
 նուիրական եռագոյնը անոր կեն-
 դանի յուշարձանն է: Գաշնակցու-
 թիւնը ամէն ատեն աւելի հզոր
 է եւ կը հաւատայ որ վաղ թէ ուշ
 այս եռագոյնը նորէն պիտի ծա-
 ծանի մայր հայրենիքին մէջ եւ
 անոր առջեւ դարձեալ ծուկի պի-
 տի գան բողոք անոնք նոյնիսկ, ո-
 ռոնք այսօր ուրանալ կը փորձեն
 իր նուիրականութիւնը»:

Բանակաւորութիւնէն ետք Տոկ-
 Տնակ թափփութիւնները քանի մը
 հարցումներ ուղղեցին, որոնց բողո-
 քին ալ փաստացի եւ ջանաւոր
 պատասխաններ տուաւ ընկերը:
 Հանդէսը փակուցաւ «Բամ
 փորտան»ով եւ ներկաները ցրուե-
 ցան գոհ եւ խանդավառ:

Հանդէսէն յետոյ տեղի ունե-
 ցաւ ընկերահամակրական ժողո-
 վը, շորս երիտասարդներու թեկ-
 նածութիւնը մանրամասնօրէն
 քննութեան ենթարկուելով ըն-
 դուուցան մեր շարքերուն մէջ,
 հրապարակային յուղիչ երգումով
 մը:

* * * ՓոնտՊոլի հայութիւնը
 որ զարդ խաղաղ եւ օրինակելի
 կենսութեւ կ'ապրէր, վերջեւս պղ-
 տորիլ եւ խռովիլ սկսած է. ոմն
 Տնակ գործիչ փափագեց, քանի
 մը որ առաջ այդ ժողովուրդն օր-
 նա գրգռիլ խօսքերով թուաւորեց
 կարգ մը աղաներու միտքերը,
 փտաբանեց բողոքական կարգ
 ու սարքը եւ յայտարարեց թէ
 միակ հայկական գրոջակը կարծիք
 գրոջակն է, մնացած բոլորն էլ
 «Փաշազար» են: Հնչեցին մե-
 կուս սենեակը, ուր տեղի ունեցաւ
 հաւաքովը, զարգարուած էր
 Ս. Տիրուհի մեծագիւր նկարով:
 Ներկայներէն ոմնք լուրջ հարցեր
 ուղղեցին, որոնց չպատասխանեց
 Տնակ գործիչը՝ առարկելով թէ
 Տ. Գ ժամուան ճամբու յոգնու-
 թեան ենթարկուած է:

Ներկայ մը
ԼՈՒՌ ԶԱՒԵՐ
 ԼՈՒՌ. 12 մարտ. — Ֆրանսա-
 հայ գաղութին հարիւրին ութ-
 սունը կը բաղկանայ աշխատաւոր-
 ներէ, որոնք այս կամ այն գոր-
 ծարանին մէջ կը բանին, ապահո-
 վելով պատառ մը չոր հաց:
 Հատ անգամներ կը լսեմ գա-
 զաներ աշխատաւոր ընկերներէս.
 — Եղբայր, հազիւ տարի մը

աշխատեցայ այսինչ գործարանը,
 եւ հիմա ինչքին քս տկար կը գգան
 երբ կը հարգաքննես, երեւան
 կուգայ որ շարաշար եւ սովորա-
 կանէն աւելի աշխատած են, որ-
 պէտքի քիչ մը գրամ հաւաքեն
 նեղ օրերու համար, բայց փոխա-
 րէն թոռմեցուցած են իրենց երի-
 տասարդ կենսութեւ Այսպիսիներու
 թիւը հարիւրներու կը հասնի: Ա-
 նոնք կը խորհին. «Երիտասարդ
 ենք, ամէն գործի կը դիմանանք,
 պէտք է ամէնէն դժուար գործերը
 գործենք, մասնաւոր որ գրամն
 ալ աւելի է...»

Բայց վա յրկեան մըն ալ մեր
 երիտասարդ հայրենակիցները թող
 խորհին թէ կենսութեւ է որ գրամ
 կրնայ հաւաքել, եւ ոչ թէ դրամն
 է որ կենսութեւ կուտայ: Այո, կ'ըն-
 դուիմ որ մեր կտոր մը չոր հացն
 իսկ օտարներուն քմահաճոյքէն
 կտրուած է, վաղուան անստուգու-
 թիւնն է որ մեզ կը ստիպէ այդ-
 պէս շարաշար աշխատել, բայց ա-
 ողջութիւնը ամէն բանէ վեր է,
 մասնաւոր մեր նմաններուն հա-
 մար որ հազար կրակներու մէջէն
 ապաստուել ենք:

Կ. ԳՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ԻՆՔՆԱՇԱՐԻՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ

Ամբողջ աշխարհի մէջ, ինք-
 նաշարներու մասին վերջերս
 պատրաստուած վիճակագրու-
 թիւն մը ցոյց կուտայ հետեւեալ
 թիւերը:
 Ներկայիս, մեքենական կեր-
 պով շարժող 30 միլիոն կառքեր
 կան, այսինքն՝ 63 հոգիի մէկ
 կառք, նկատի առնելով ամբողջ
 աշխարհի մարդկութեան մօտա-
 ւոր թիւը:

Ամերիկայի մէջ, հինգ հոգիի
 կ'իյնայ 1 կառք. մնացեալ եր-
 կիրներուն համար, համեմատու-
 թիւնն է մէկ կառք՝ 27 հոգիի
 համար: Ֆրանսայի մէջ՝ 40 հոգիի
 մէկ կառք:

Ամերիկայի կառքերուն հյա-
 րիւրին 90ը ամերիկեան արտադ-
 րութիւնն են: Մնացեալ երկիր-
 ներուն մէջ, կառքերուն հարիւ-
 րին 42ը դարձեալ ամերիկեան է:
 Փարիզի մէջ երկու հազար
 ինքնաշարժ

Թիւթիւնեան քոմիթէններու կողմէ սպաննուած է: Ոստիկանական քննիչ մը զրկուած է Պէքֆիա տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու համար:

ԽՄԲ.— Այս լուրը արձագանգ գտած չլլալով սուրիանայ Թեր-Թերուն մէջ, վերապահութեամբ կը հրատարակենք:

Ի՞նչ պիտի ընէ Տրոցկի

ՊՈՒԽՍ 14 մարտ.— Տրոցկի երեքշաբթի եւ չորեքշաբթի օր Թուրքիան պանդոկին մէջ տեսակցութիւններ ունեցաւ փարիզեան փաստաբանի մը հետ, որուն անունը զաղտնի կը պահուի:

Նախկին գործավարը, որ ամբողջովին անհետ է դէմքը եւ այդ պատճառով ալ բոլորովին անճանաչելի դարձած է, ներկայիս կ'աշխատի կարգի դնել գիրք մը, զոր գրած է Մոսկուայի իր հակառակորդներուն դէմ:

Տրոցկի խօսակցութեան մը ընթացքին ըսաւ որ եթէ Գերմանիա մուտքը չարտօնուի, Թուրքիա պիտի մնայ:

Գերման կառավարութիւնը արտօնած է Տրոցկին որ Գերմանիա երթայ դարձանուելու համար: Երկու բժիշկներ քննած են նախկին գործավարը, որ Գերմանիա պիտի մեկնի մարտի վերջերս:

Փոխաւանութեան խնդիրը

Աթէնքէն «Միլիտէթի» ուղղուած թղթակցութեան մը մէջ կ'ըսուի թէ փոքրամասնութեան խնդիրը կը շարունակէ զբաղեցնել հելլէն քաղաքական շրջանակները: Այս խնդրոյն մէջ հելլէն հանրային կարծիքը ուշադրաւ կերպով փոխուած է: Յայտնի է որ, գերման կառավարութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան դիմելով առաջարկեց վերաքննել Լեհաստանի գերման փոքրամասնութեան կացութիւնը: Սակայն Յունաստան ալ Ազգերու Դաշնակցութեան դիմելով լայնամասն քննարկութիւններէն: Իսկապէս կան շատ քաղաքակիրթ կոչուած պետութիւններ, որոնք մէջ ապրող փոքրամասնութեանց վիճակը կը կարծենք թէ պէտք է քննել:

Հելլէն կառավարութեան կիսապաշտօն թերթը՝ «Մէսսէթ» խօսելով այս խնդրոյն մասին, կը գրէ թէ նախկին օսմ. կայսրութեան մէջ փոքրամասնութեանց երեսնէ քանիցս միջամտութիւններ եղան եւ պատերազմներ ծագեցան ու կ'աւելցնէ թէ այժմու Թուրքիան փրկուած է ատկէ: Յունաստան չպիտի հաւանի որ պուլկար փոքրամասնութիւնները իր երկրին մէջ անձառ զբաղակարգ մը կ'ազդեն: Յետոյ կը շարունակէ.

«Փոքրամասնութեան խնդրով չչափազանցուի կարելի չէ: Պոլսոյ մէջ, Պոչա Ատայի մէջ, Իմրոզի մէջ, Ալպանիոյ մէջ, Երկոտասան կղզիներու մէջ բազմաթիւ Յոյներ կան: Հելլէն Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն կացութիւնը չպիտի փոխուի: Պուլկարիոյ հետ արդէն փոխանակութեան պայմանագրութիւն մը կ'ընտան է եւ հելլէն կառավարութիւնը մէկ քանի օրէ ի վեր այս խնդրով կը զբաղի»:

Անցագրի կեղծարարներ Սոֆիայի մէջ

Պոլսոյ «Ազգամ» թերթի տեղեկութեանց համաձայն, Սոֆիայի ոստիկանութիւնը երեսան հանած է կեղծարարներու խմբակ մը, որուն անդամները բոլորն ալ Թուրքիայէն քի խած Հայեր են: Այս խմբակը կեղծ անցագրիներ կուտայ եղբր Թուրքիա մտնել ուղղով փախստականներու եւ կասկածելի բարոյականի տէր մարդոց:

Նոյն թերթին համաձայն, կեղծարարները կանոնաւոր կազմակերպութիւններ ունին Պոլսոյ, Աթէնքէի եւ ուրիշ բազմաթիւ կեղծողներու մէջ: Պուլկար ոստիկանութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած եւ կեղծարարներէն ոմանք ձերբակալած է: կեղծարարներու տուած անցագրով ո՛չ մէկ անձ կրցած է Թուրքիա մտնել:

Պոլսոյ մէջ, հայ առաջնորդները ձերբակալուած է, Ռուսմանիոյ համար Հայու մը տրուած կեղծ անցագրի մը խնդրով: Քննութիւն կը կատարուի թէ այս զեպքը կապ ունի՞ Սոֆիայի մէջ կատարուած կեղծարարութեան հետ:

Ի յիշատակ Իգլիկի մեծարարութիւնի

Աթէնքէի թերթերը կը գրեն թէ Աթէնքէի մետրապոլիտին նախագահութեան տակ, իստուն հողինոց յանձնարուած մը կազմուած է, Իգլիկի գրաւման միջոցին սպաննուած մետրապոլիտ Նրիսթոմոսի յիշատակը տօնելու համար մայիս 21ին: Այդ օրը Յունաստանի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի. ներկայ պիտի ըլլան ժողովուրդէն զատ, կառավարական պաշտօնեաները, ուսանողները եւլն. եւ ձանոթ պիտի խօսուին վեր հանելով Նրիսթոմոս մետրապոլիտին ծառայութիւնները «Մեծ Յունաստան» ի իտէլիին համար, ու մէկ խօսքով, Հելլէններուն վրէժի զգացումները պիտի հրահրուին, կը գրէ «Ազգամ», որ կ'աւելցնէ.

«Կը բաւականանանք արձանագրելով այս ընթացքը Հելլէններուն, որոնք ատենը մէկ մը կ'ըսեն թէ մեզի հետ բարեկամ մնալ կ'ուզեն...»:

Սպանիոյ ուսանողներու շարժումը

Նոր հեռագրիներու համաձայն, համալսարանական ուսանողներու ապստամբական շարժումը Մատրիտէն յետոյ ծաւալած է նաեւ Պրիպատի, Պարչիլոնայի, Վալէնցիայի, Վալլատոլիւնի, Սանթիակոի եւ Սէվիլայի վարժարաններուն մէջ:

Մատրիտի մէջ առիթ գիշեր՝ մօտ 4,500 ուսանողներ զացին փռէրթա-տէլ-Սուր, ուր ներքին նախարարութեան շէնքը հեծելագործի պաշտպանութեան տակ անուշաւ էր: Յուցարարները ետ մղուեցան: Բուռն ընդհարումներ տեղի ունեցան: Հեծելագործը սուիներով յարձակեցաւ ուսանողներուն վրայ, որոնցմէ 10 հոգի սպանուեցան: Վիրաւորներու թիւը անհաշուելի է:

Ուսանողները կը յայտարարեն թէ պիտի շարունակեն դասադուռն ու ցոյցերը՝ մինչեւ որ տապալի Փրիմօ ար Րիվէրայի ղեկավարական կառավարութիւնը: Կ'ըսեն թէ օրական երկու անգամ ցոյց պիտի կատարեն, մէկը ժամը 13ին, միւսը 20ին: Պարչիլոնայի մէջ աւելի ծանր կորիւններ ծագեցան. հոն ժողովուրդն ալ միացաւ ուսանողներուն:

Յ. Յ. Գ. ՓԱՐԻԶԻ ԾՐԶԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջանի ընկերները՝ այսօր ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս Կոմիտէ» Գաֆէ Օ Գէլը ար Լիւնի վերնայարկը: Օրակարգ՝ Ընտրութիւն նոր Շըլ. Կոմիտէի եւ զաստիճանութիւն Ընդ. Կոմիտէի թանարձեանի կողմէ: Նիւթ՝ «Յ. Յ. Գ. Ամերիկայի մէջ»:

«ՓԵՏՐՈՒՄ 18» Ը ՄԵՆ ԾԱՍՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Յ. Յ. Գ. Սէն-Շամանի կամիտէին Այս Կիրակի ժամը 2ին «Վարուժան ակումբին» մէջ Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն, եւ այլն: Մուտքը ազատ է

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱԶԻ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՄԱՍՆԱՃԻՂԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ
ՎԱՂԸ ՇԱՐԱԹ ԳՐԵՆԸ ԺԱՄԸ ԳԷՆ ՄԻՆԵՐԻ ԼՈՅՍ
VICTOR HUGO ԵՔԵՂ ՄՐԱՋՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
46bis Rue St. Didier, Մէթրո՝ Trocadero, Victor Hugo եւ Boissière
Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Օր. Օր. Զ. ԶԱ. ՌԱՓԵԱՆ (դաշնակ), Ի. ՊԻԻԼՊԻԻԼԵԱՆ (երգ), Ս. ՆԵՐՍԷՍԻԱՆ (պար), Պ. Պ. Ա. ՇԱՀՆԱՍԻՐՈՒՆԻ (արտասանութիւն), Ն. ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ (երգ), Մ. ՄԱՍԻԿՈՆԵԱՆ (երգ), Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ (արտասանութիւն):
ԹԱՌԻՍՏ ԺՕՐԺ ԿԸ ՆՈՒԱՂԷ ԱՄԵՐՈՂ ԳԷՂԵՐԸ:
Պարերու ղեկավար Պր. Իւֆայէլ Զարդարեան ձագ պիւֆէ եւ անակնկալներ կէս գիշերէն վերջ

Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿԸ

Հ. Հ. Պատուիրակութեան գրասենեակը եւ Հայ Գաղմակաւն. ներու Պաշտօնատուրը բաց պիտի ըլլան միայն կէս օրերէ վերջ ժամը 1.30էն 3.30, մինչ եւ ցնոր անօրինութիւն:

Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ԳԱՂՄ. ՊԱՇՏՆԱՍՈՒՆ

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՓՈՆ ՏԸ ՇԵՐԻԻԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Յ. Յ. Գ. փոս ար ճէրիւի ենթակոմիտէին կողմէ կը ներկայացուի «ԶԱՐՇԸԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ»

Այս Կիրակի ժամը 3ին Բէլէի յունական թոնաւ սրահին մէջ Գ Ի Ն Ե Ր Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Բալու-Նալի գիւղի Ռուսմանիոց Միւթեան, ի նպատակ Միւթեան գիշերային դպրոցին: Այս Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին 84 Rue Chapeի թատերարահին (Պոս թէաթր) մէջ: Կը ներկայացուի

Մ. ՄԱՐԻՈՒԹԵԱՆԻ «ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ»

Տոսները կը ծախուին Մ. Մարիոսեանի լուսանկարչատունը: Գ Ի Ն Ե Ր Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն
Կանոն.— Լիւնի մէջ Ապրիլ 6ին «ՍԱՄՍՈՆ Ե ԴԱԼԻԱ» Տէսիսի մէջ Ապրիլ 1ին «ՍԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ»:

ԱՊՐԻԼ 11/24Ի ՍԳԱՏՈՆԸ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՋԵՆՈՒԹԵԱՆՄԻ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՂԸ
28 Ապրիլ Կիրակի կէս օրէ վերջ
Պիտի հրահրուին բոլոր կազմակերպութիւնները

Հ. Յ. Դ.

Ալֆրոկի Ս. Միւսեան են. թակուտի ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքանդակին: Մարտի 11 Պատ. Միւթեան ընդհ. ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2ին 63 Rue Republicue: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորել է: Ներկայանալ անգամատետրով:
Մարտի 11 «Քրիստափոր» են. թակուտի ստիպողական ժողովը կը հրահրէ իր ընկերները այսօրուրբաթ երկու ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքանդակին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Ներկայանալ անգամատետրով:
Լիւնի վրէժ խումբի ժողովը՝ այս Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին ընդ. ծանուցումներ սրճարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորել է:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Ս Տ Ս Ց Ա Ն Ք
Լանէմէզան, Կ. Խ.— 50:
Չափէ, Գ. Թ.— 70:
Սէն Ռամպէր Տ'Ալպոն, Ա. Տ.— 35 Քրանք:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Վ Ի Է Ն Ի Մ Է Ջ
Կազմակերպուած կէմբէյի Հայր. Միւթեան կողմէ: Այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Cercle Catholiqueի սրահին մէջ, 1 Rue Cloitres: Կը ներկայացուի

«ՊԱՏՈՒՈՅ ԳՈՂ» Ը

Ե ԵՐԿՈՒ ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐԳԱԵԶՈՒ
Գիտերը 5 եւ 3 Քրանք

ԼԻՄՆԻ ԺՈՂՈՎՊԻ. ԳՐԱԳԱՐԱՆԸ

Լիւնի Հ. Յ. Գ. ժողովրդային Գրադարանի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ հրատարակ հանած է անդամագրութեան նոր քարտեր: Կը հրահրուին հայրենակիցները ստանալու համար կարտեր: Պայմանագրուած լրացած եւ չվերադարձուած գիրքերու համար, օրական պիտի գանձուի 25 անթիմ տուգանք:
Գրադարանը բաց է Բշ., Դշ., Եշ. եւ Ուր. երկուշաբթի ժամը 2—9: Դիմել՝ գրադարան ընկերներ Գ. Սանթիանի եւ Ա. Գարուսի, 202, Rue Boileau, Lyon.

ՏՕՔԹ. Ա. Ս. Լ. Ա. Ն
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄԲՈՒ ՇԻՒՆԳՈՒԹԵԱՆՑ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մօրթային եւ վեներական ակտիւն
Դարձնաւոր մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET Յաւազ պիտի
Յօդաւոր, Ջրացաւ (Sciaticque), Նէլլալի, Ասորիանի, Ոսկրեան
Թիւն (Rachitisme) եւ այլն:
16 Rue Bleue, Մէթրո՝ Cadet.
Կ'ընդունի ԱՄՆԵՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

Դ Ե Ր Զ Ա Կ Ա Ս Ո Ւ Ն Ը
Ամենամասն, տոկոսն եւ վերջին նորաձեւութեամբ հարուստ
հագնի փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները դի-
մեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս օր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Դ Ե Ր Զ Ա Կ Ա Ս Ո Ւ Ն Ը
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրո Combat եւ Belleville

ԱՊՈՒԻՍԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԻՍԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՅԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.16
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապրանքագործ: Կը պատ-
րաստէ ընտիր ապուրու եւ երջիկ, Կեսարիոյ պղպեղով եւ չամիչով
Առաքում ամէն երկիրներու համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
ՆԱԽ. ԲԺՇԿԱԳԵՏ ԹԻՅԼԻԻԻ Կ. ԽԱԶԻ ՇԻՒՆԳՈՒԹԵԱՆՑԵՐՈՒՆ
ՆԵՐԿԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՆՈՒՅԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՇԻՒՆԳՈՒԹԻՒՆ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրո՝ Etoile
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Գործընկեր ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագետ բժշկները կը ինտե-
լանտեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Այդքէ մասն
գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6. Գրքի
կողմէ ու ակունքի մասնագէտը ամէն օրերը, եւ Շաբաթ օրերը ժամ
2—3: ԱՏԱՄԱՐԱՅԻՑԹը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԹԻ
— Կը փնտռուի Ուրֆացի
Գրիգոր Արաւանեան, հօր անուն՝
Յովհաննէս, մօր անուն՝ Ովսան-
նա: Երեք տարի առաջ կը զա-
նուէր Հոմա: Իմացնել իր եղբոր՝
M. Arslanianի, 29 Rue de Choisy-
Alfortville, Seine.

ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԲԺՇԿԵՐԱՆ
որ կը գտնուի Auxerreի յիմա-
րանոցը, կը փնտռէ իր ընկեր-
ները Առաքել թոփալեան (Չաթ-
ցի), Երուանդ Եղազեան (Կեսա-
րացի), Գրիգոր Գնահեան (Պալ-
էսիքցի): Հասցէ՝ H. Lefterian
4, Av. de Paris, Auxerre, Yonne.

ՍԻՆԷՄԱ ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ
Լ Ո Ն Է Գ Ո Մ
վերջին հեռ. տանիքն 81-69
EMPIRE, Միւլի-Զու. 37 Av. Wagram
Circue | Էրոլ | ամենալաւն | 2-14
de Paris | Միլիմեր | ու ամանը | Քրանք

ԳՐԱՅԵՄԱ
ԳՐԱՅԵՄԱ
Գունաստան գտնուող
պարագաները Յրաւան
ընելու համար, հարկաւոր
ունենալ ֆրանսական պատ-
կան նախարարութեան ար-
տօնագիրը:
Մեր գրասենեակը կը զբ-
ղի այդ ձեւակերպութիւն-
րու հետապնդումով:
Գրեցէք ձեր պարագան-
րուն Գրիմի «CABINET DU
DIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand
Salonique, Grèce

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊՅՈՅԱՆ
ԱՅՅԵԼՈՒ ՇԱՏՈՒԿԱՆ
Հասցէ՝ 48 Av. de l'Économie
Blanc-Mesnil (S. et O.)
Կը ստանանէ հարուստ
հիպակ ամէն տեսակ
ճեր եւ կուտայ տուրք
վերաբերալ տեղեկու-
մեր:
Չափաւոր գին

ԳՐԱՅԵՄԱ
ԳՐԱՅԵՄԱ
Գունաստան գտնուող
պարագաները Յրաւան
ընելու համար, հարկաւոր
ունենալ ֆրանսական պատ-
կան նախարարութեան ար-
տօնագիրը:
Մեր գրասենեակը կը զբ-
ղի այդ ձեւակերպութիւն-
րու հետապնդումով:
Գրեցէք ձեր պարագան-
րուն Գրիմի «CABINET DU
DIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand
Salonique, Grèce

Ե. STEFKI
Վկայեալ իրաւագէտ
գաղափարագիտութեան
գաղափար:
106 Ave. Kléber, Paris
Հեռ. Passy 72.66
Կը կ'ԱՍՏՐԷ ամենալաւ
չոցի մէջ Յրաւան յիմա-
նութիւնները:
Կը ստանանէ ամենալաւ
եւ այլ գատեր, գիտութեան
կը կատարէ պաշտօնատե-
մօտ:
Կ'ընդունի ամէն օր
վերջ ժամը 4—7

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
L. e. Gérant: E. SOUVIGNY

Ք Ա Մ Ե Գ Ի Ն
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՏՐԱՆՍՍ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 2Լ. 40 2Լ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանկ
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 ամ. 10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հ Ա Ր Ա Թ
16
Մ Ա Ր Տ
1929
16 M A R S 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 907

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՊԱՇՏՊԱՆՆԵՐԻ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ

Այս իրիկուն իր անդրանիկ պարահանդէսը կուտայ Արեւմտեան Եւրոպայի Հայ կարմիր խաչի մասնաճիւղը «Մանուկներու Պաշտպանութիւն»:

Օտար երկինքներու տակ աչք բացած, օտար միջավայրի մէջ մեծնալու դատապարտուած մատաղ սերունդին պաշտպանութիւնը նոյնքան — նոյն իսկ քանի մը աստիճան աւելի — նուիրական գործ եւ հրամայական պահանջ է, որքան հիւժախտաւոր երիտասարդութեան փրկութիւնը:

Մանաւանդ փարիզի մէջ 15ն 12 տարեկան երախտները բախտին ձգուած են. չկայ ուրիշ բարեխրական հանրային մարմին, որ իր մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ դարձնէ նոր ծրար սերունդը:

Քանի քանի՜ մայրեր կան, որ ստիպուած են առտուն մուրթն ֆրանսական «Մտուր» մը յանձնել իրենց կաթնկեր հոգեհատորները՝ իրիկուն մուրթն — գործարանէ վերադարձին — քանիք գրկած իրենց խրճիթը տանելու համար կրկին: Ո՞վ չափեց այն աւաւոր թշուառութիւնը, որուն ենթարկուած են ծննդաբարձու կիները՝ ծուրարած փարիզեան պանդոկներու մուրթ սենյակներուն եւ արուարձանի ցեխտու ու աղտոտ խրճիթներուն մէջ:

Փարիզը ունի իր բարեխրական «ագնուական» մէկէ աւելի մարմիններ՝ զանազան անուաններով եւ նպատակներով — Աղքատներու, Տիկնանց Միութիւն՝ Որբերու, կարմիր խաչի եւ Մանուկական ճիւղերով եւլն: Սակայն ասոնք շատ գէշ կազմակերպած են նպատարաւորութեան գործը. այնպէս որ իրան աղքատն աւելի արհեստով աղքատն ու մուրացիկն է որ օգտուին:

Այս կազմակերպութիւններէն ո՞ր խելք բրաւ մարմին մը, նոյնիսկ պաշտօնեայ մը զրկել այն պանդոկներն ու հիւրանոցները, ուր հայ թշուառութիւնը բոյն է դրած իր բոլոր արհաւիրքներով: Ո՞վ պատրաստեց ցանկը իրական թշուառին ու կարօտին: Ամէն ինչ բախտին ձգուած է: Եւ պարկեշտ ու պատուաւոր աղքատը կը տուժայի անձայն՝ ստորնացնող եւ արհամարհողութիւնը վիրաւորող դիմուհներ չկատարելու համար:

Եւ յետոյ այս կազմակերպութիւններէն ո՞չ մէկը — բացի Տիկնանցէն որ որբեր կը պահէ եւ քանի մը շարքով է ի վեր մանուկները պատուաւորութեամբ զօգելի նախաձեռնութիւնն ստանձնած է — կը հետաքրքրուի մանուկներու պաշտպանութեան գործով: Տարիներէ ի վեր չկրցան մէկ հատիկ մանկապարտէզ անգամ բանալ՝ մայրենի լեզուն սորվեցնելու համար մատաղ սերունդին: Ո՞չ մէկը իրեն պարտականութիւն կը սեպէ նման աշխատանք մը: Բոլորն ալ հանդարտ սիրտով եւ կատարեալ ազգայնորդութեամբ կը դիտեն հայ մանուկներու ապագայնաւորը:

Արեւմտեան Եւրոպայի Հայ կարմիր խաչը մեզի կը ներկայանայ նոր նշանաբանով մը՝ մանուկներու Պաշտպանութիւն: Իր նպատակն է՝

- 1. — Ունենալ բժշկական կայաններ հայաշատ թաղերուն եւ արուարձաններուն մէջ, ուր պիտի խնամուին մինչեւ 12 տարեկան մանուկները: Կարօտ մանուկներուն հայթայթել տաք հագուստներ, եւրեւրոպայի Մայրերուն առողջապահական խորհուրդներ տալ՝ բժշկական դասընթացներ կազմակերպելով:
2. — Բանալ հայերէնի դասընթացներ հայաշատ կեդրոններուն մէջ: Երբ դասեր տալու համար հայ երկուսու մանուկներու:
3. — Ամառնային արձակուրդի զրկել կարօտ մանուկները:
Բացի այս գլխաւոր նպատակներէն, Մանուկներու Պաշտպանութեան ձգտող այս կազմակերպութիւնը պիտի աշակցի բժշկաւ — առողջապահական գրքոյկներու եւ հանդէսներու տարածման ժողովուրդին մէջ: Յարաբերութեան մէջ պիտի մտնէ հայ բժշկական ընկերութիւններուն հետ՝ որպէս զի զիրութիւններ ստեղծէ հայ աղքատ հիւանդները հայ բժիշկներու ձեռքով մանուկ տալու համար:

Ինչպէս կը տեսնուի, նորակազմ կարմիր խաչը կը ձգտի արմրող ջանքերը կեդրոնացնել նորահաս հայ սերունդի փրկութեան գործին:

Այս նպատակներու իրագործումին համար անհրաժեշտ են փրկական լայն միջոցներ: Ինչպէս փարիզի միւս բարեխրական կազմակերպութիւնները, Եւրոպայայ կարմիր խաչն ալ իր աստիճաններու գլխաւոր աղբիւրը կը յուսայ տարեկան մեծ քանակութեամբ փողովորդական օժանդակութիւնը աւելի արդիւնաւոր դրձնելու համար:

Այն իրողութիւնը թէ արդէն ձեռնարկներ եղած են՝ տեղական ֆրանսական նման կազմակերպութեանց օժանդակու ալ ձեռք բերելու, մասամբ կը թնթեցնէ բնոր: Մանուկներու Պաշտպանութեան գործը դրուած ըլլալով կազմակերպութիւնը մէջ, մենք կը սպասենք որ փարիզի մասնաճիւղը կազմակերպութեան իր առաջադրած նպատակները: Այն ժողովուրդականութիւնը, զոր քիչ ժամանակի մէջ գտած է այս նոր կազմակերպութիւնը ֆրանսական գաղութին մէջ, ինքնին գրաւաւոր մըն է գործին յաջողութեան: Կը մնայ ձեռք - ձեռքի տալ՝ եւ ուժեղ կազմակերպութիւնով գործի լծուի: Որովհետեւ վաղուան սերունդին ապագան է որ պիտի կերէ չ. Ս.

ՄԱՍՈՒԼ

«ՄԷԿ ՄԱՊ»-ԷՆ ՅԵՏՈՅ՝ «ԱՆԻՐԵՍՊԱՊԵՏ»

Արեւ. եզրպտտի ոսովկա-վարներուն պաշտօնաթերթը, չղաղբողութեամբ իրեն ղեմարձակուած սլաքներէն, ահա թէ ի՛նչ նոր գիւտ կը լղանայ (4 մարտ).

«Մենք այսօր ալ, վաղն ալ — մենք եւ մեր կուսակցութիւնը — կրնանք Յակատաբաց կանգնիլ մեր ժողովուրդին առջեւ եւ ըսել. «Երբեք մեր շարքը չփնտռեցինք քեզի խօսելու եւ թու Յակատագրովդ զբաղելու ատեն. միշտ վախցանք քեզի վնասելի՛ որովհետեւ այնքան վնասուած էիր արդէն օտարներէն եւ քեզի փրկելու ուղի, հարկը անգամ քեզ փրկած բուկիններէ՛ք՝ անոնցմէ՛. մեր անհատական եւ կուսակցական ետը մէկդի դրինք միշտ՝ ձար մը փնտռելու համար թու ցաւիդ, նոյն իսկ անոնց հետ, որպէսզի թէ՛ բոլոր պտօտիկ ուժերը միացած ըլլան մեծ, հսկայական գործին համար եւ թէ՛ անոնք միմեկին նոր փորձանք մը չբերեն զլուրը: Մեր անկեղծութեան մէջ՝ երբեմն չենք քաշուիր նաեւ — մենք ո՞մանք չենք քաշուիր — ուրանալու մենք զմզ, եւ տեսնելով որ մեր բոլոր բրածոք ուրիշ բան չէ բայց եմէ՛ք ամէն կողմէ դատարկուող կարասին մէկ-երկու ծակերը միայն խցելու տեսնելով որ դուռ ինքը, ժողովուրդը, ձգեր եւ ինքզինքը հոսանքին եւ անգիտակցաբար, անգագալարար ղէպի կորուստ կ'երթաս, կը փնտռենք նոր, արտատուր, անկարիք միջոց մը՝ քեզի օգնելու եւ դարձուր աւանդը փտորուծէ ազատելու համար: Անկարելի միջոց այսօրուան համար. ուրիշ տեղ, իրաւ է թէ ուրիշ պայմաններով, կարելի եղած է ան սակայն, ո՞վ գիտէ թէ երբ թու միայն ալ վարժուի անոր, երբ քեզմէ շատերը համոզուին թէ այս ճամբան չկրնա՛ն ան չի կրնար մեզի ալ ծառայել, քանի որ միւս բոլոր բնականոն միջոցները անհնարաբար չեն արդիւնք չեն տար՝ անոնց յամառութեան եւ թու թուրութեանը պատճառաւ: Գէշ կ'ընէիր եմէ, դո՛ւն որ հիպոկա շէրթէ մըն ես հիմա, կամքովդ հիպոտակէիր աշերթ-թապակի մը, ընէիր ինչ որ խոշոր իտալիան կ'ընէ, ինչ որ թու նախնիքդ ալ ըրած են, եւ ըրած են բոլոր ժողովուրդները իրենց պատմութեան դժուրակ, բախտորոշ շրջաններուն ...»:

Պ. ՎԱՆՅԵԱՆ ԵՏ ԿԱՆՉՈՒՄԸ

Ազգաբարձի առած տեղեկութեանց համաձայն, Անգլիոյ Կարմիր Պիտի առեւտրական ներկայացուցիչ Պ. Վանցեան ետ կանչուած է եւ շուտով պիտի մեկնի Թիֆլիս: Իր անցած է նաեւ Արեւմտեան Եւրոպայի ներկայացուցիչը, միեւնոյն պատճառով: ՎԱՐՉԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔԸ Ինչպէս կը նախատեսուէր, վարձակալութեան տըր օրէնքին գործադրութիւնը յետաձգուեցաւ երբ ամրոս եւս, քանի որ հիարուր չէր գայն թուարկել մարտ 31էն առաջ: Այս օրոշումը արուեցաւ երէկ առաւօտ երեսփ. յոգովին կողմէ: շեռուաբար իրն օրէնքը պիտի շարունակէ գործադրելու մինչեւ յառաջիկայ յուլիս 1:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՍԸ ՏՐՈՑԿԻԻ ՀԵՏ

Թայմիզի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ մարտ 13 Թիւրք. — Այսօր կէսօրէն վերջ, 40 վայրկեանի չափ խօսակցութիւն մը ունեցայ Լև Տրոցկիի հետ Բերա՝ Թոքաթիւն պանդոկի իր սենեակին մէջ: Տրոցկի խօսեցաւ ֆրանսերէն — իր անգլիներէն կը կաղայ — եւ տուաւ այն տպաւորութիւնը թէ առողջութիւնը լաւ է, թէ ֆիզիքապէս եւ թէ մտաւորապէս:

Տրոցկի նախ կատակով հարցուց թէ պիտի արտօնուի՞ Անգլիա մտնել՝ Բրիտանական Թանգարանին մէջ շարունակելու համար տարիներէ ի վեր ընդհատուած իր գիտական աշխատանքները: Առանց պատասխանի սպասելու, ըսաւ թէ «Թայմիզը եւ խորհրդային յեղափոխականները, ինչպէս ինք, այնքան հեռու են իրարմէ՛ որքան հիւսիսային բեւերը հարաւայինէն: Յայտնեց թէ խորհրդային հողէն աքաղաղուած էր հակառակ իր կամքին եւ թէ ու եւ փափագ չէր լայտնած Թուրքիա գալու: Միակ երկիրը ուր կ'ուզէր երթալ եւ դեռ կ'ուզէ՛ Գերմանիան է: Պերլինէն պատասխանի կը սպասէ, ու մինչ այն՝ տուն մը կը փնտռէ Պոլսոյ մէջ:

Պատասխանելով այն հարցումիս թէ ճի՞շդ է որ հրաժարած է քաղաքական ամէն գործունէութենէ եւ այս իմաստով յանձնառութիւն տուած Թուրք կառավարութեան, Տրոցկի ըսաւ թէ ինք անձնապէս որ եւ է կերպով չի հետաքրքրուիր Թրքական գործերով, սակայն ուրիշ ուղղութեամբ պիտի շարունակէ իր գործերը անցեալին մէջ եղածին պէս — այսինքն պիտի հետեւի ղէպերուն եւ պիտի շանայ ազդել անոնց վրայ: Յիշեց թէ Ռուսիոյ մէջ իր աքսորի շրջանին հետեւեցաւ ընթացիկ ղէպերուն եւ կանոնաւոր կերպով կարգաց աշխարհի բոլոր թերթերը, թէ եւ Թուրքիայի գտնուած ատեն շատ ուշ կը հասնէին անոնք իրեն:

Տրոցկի կը նախատեսէ Աշխատաւորական կուսակցութեան յաղթանակը Անգլիոյ յառաջիկայ խորհրդարանային ընտրութեանց մէջ, սակայն կ'ըսէ թէ ընտրութիւնները տարբերութիւն մը չեն դնել Պոլսուրէն եւ Մաքառնուրի միջեւ: Երկուքն ալ քաղաքական նոյն տեսակէտն ունին, կ'ըսէ: Լոյս ձորձի անունը չի շեղեց: Գալով անգլիաուս քաղաքական յարաբերութեանց, շեշտեց թէ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը արգելք չէ եղած Գ. Միջազգայինի նպատակներուն: Աւելցուց թէ Գ. Միջազգայինի գործակալները չեն կրնար անգլիական հող մտնել, սակայն անգլիական պատակներ, մանաւանդ Հնդկիներ կըրնան միշտ Մոսկուա երթալ եւ համայնավար վարչապետութիւններ սորվիլ: Գոհացուցիչ պատասխան չկրցաւ տալ այն հարցումիս թէ ի՛նչպէս ու եւ է անգլ. կառավարութիւն կրնար յարաբերութիւն ունենալ խորհրդային կառավարութեան հետ, երբ այս վերջինը անկախ չէ եւ կը գտնուի Գ. Միջազգայինի ազդեցութեան տակ: Տրոցկի ընդունեց Գ. Միջազգայինի ուժը: Ըսաւ թէ Ռուսիա կ'ուզէ Անգլիոյ հետ դիւանագիտական յարաբերութիւններ վերակախ, առանց սակայն ու եւ է նուազագուցուցիչ պայմաններ: Կարճ խօսեցաւ Չինաստանի եւ Աֆղանիստանի մէջ Անգլիոյ վերջին քաղաքականութեան մասին եւ ըսաւ թէ անգլ. կառավարութիւնը պահանջողական քաղաքականութեան կը հետեւի արդ երկու երկիրներուն մէջ՝ անգլ. շահերը պաշտպանելու համար: Երբ անգլիական կառավարութիւնը կրեցի թէ Տրոցկի կը մնայ Չինաստանը համայնավար մը եւ ուղղամիտ հետեւորդ խորհրդային դրութեան: Մէկ անգամ միայն անհարկեց Ստալինի, ըսելով որ անիկա «առաւել կամ նուազ» կը կառավարէ այժմ Ռուսիան: Տրոցկիի պապզան կախում ունի այնքան շատ անակնկալներէ, որ իմաստութիւն չէ գուշակել թէ կրկին իշխանութեան զլուր պիտի անցնի՞ Ռուսիոյ մէջ. սակայն ստոյգ է թէ կը փափագի եւ կը յուսայ երթալ Գերմանիա, շփման մէջ ըլլալու համար այնտեղի իր քաղաքի իրաւունքները վերականգնելու համար: Անիկա դեռ հաշուի առնուելիք մարդ մըն է:

Քաւսիի Իսկուրմ եւ Երկու Հայերը

Երէկ հրատարակած էինք Պոլսէն հեռագիր մը, որ անորոշ տեղեկութիւններ կուտար Մուսթաֆա ֆէմալի գէմ սարքուած մայափորձի մը մասին: Թայմիզի Պոլսոյ Թղթակիցը կը լուսարանէ հարցը իր հետեւեալ հետագրով.

«Քաւսիի հանրմի գործունէութեան մասին կատարուած երկրորդ քննութեան հետեւանքով հաստատուեցաւ թէ անիկա իրապէս ծրագրած էր սպաննել Դաղի փաշան՝ երկու Հայերու եւ երկու Թուրքերու հետ միասին: Երկու Հայերն ալ ձերբակալուած են: Թուրքերէն մէկը, որ Ռուսիայի փախած էր, ուսմանական իշխանութեանց կողմէ Թուրքերուն յանձնուեցաւ, իսկ միւս Թուրքը ձեռք չէ անցած: Թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ Բամազանը վերջացաւ մարտ 12ի զիշերը եւ Պայրամը սկսաւ: Այս առթիւ թնդանութիւններ արձակուեցան:

Քաւսուուն Թուրքիստան Դերակալուած

Պոլսէն անգլիական թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց քաւսուուն Թուրքեր, որոնք զլիարկի տեղ կը յամառէին ֆէս դնել: (Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԵԾ ՊԱՇՔԻ ԲԱՐՈՉՆԵՐ (ԵՐԵՄՒԱԿԱՆ)

Պահք բռնել եօթը շաբաթ, սա հաւատքով թէ մեր հայրը տանելի եւ կարելի պիտի դարձնէ այդ վարժութիւնը համար: «Չրեղէն Սիւն»

Մենք շայ ենք եւ շայը չունինք: Ան մեռաւ մարդու մը պէս որ ապրիլ չէր գիտեր: Մեր երկինքը պարապ է բոլշեւիկեան գանկի պէս եւ ծովի ու պահիք վարժութեան համար, մենք պէտք չունինք պարապութենէ մը օգնութիւն փնտռելու:

Ի ծնէ եւ ի բնէ մենք ունինք անոնց վարժութիւնը: Ինչ ո՞ւր ֆրիստոս մեզմէ առաջ եկաւ:

Մենք հիմա, ամէն մէկս մէկ մէկ ֆրիստոսներ պիտի ըլլայինք: Բայց ան չրեայ էր, ու մեզմէ առաջ վագեց գողգոթայի դափնիներուն եւ երբ կէս ժամ քալելէ յետոյ, լեռն ելաւ ծով՝ ըրուներու, արդէն կերած էր քառասուն օրուան հաշուով:

Բայց մենք շայ ենք, բարակ հաշիւ չենք գիտեր: Աւ քառասուն անգամ քառասուն օր քալեցինք մեր լեզուները ծամելով:

Ափ մը խոտ ուղեցինք: Ու բոլոր մարգագետինները չորցուցին:

Կանթիլ մը շուր խնդրեցինք: Ու բոլոր աղբիւրները ցամաքացուցին:

Աւ 40x40 օր, մեր միսերը հալեցան, մեր ոսկորները պարպուեցան:

Մեր ցաւը այնքան մեծ էր, որ Թա՛ փարիզէն, ջօպանեան յուզուեցաւ, բողոք կարդաց ու ոտանաւոր գրեց. Նորատունկեան էֆէնտին Պապը Ալին մոռցաւ, իսկ Բիւզանդ. Ալքսանդր խելուք թուրք:

Չարչարուեցանք, 40x40 տեսակ խաչուեցանք, եւ յարուածիւն աւելինք:

Մեր դուռ չենք համբարձած: Մենք շայ ենք եւ գալիք 77 պորտերուն համար ծով բռնած ենք:

Մենք շայ ենք ու գիտանք թէ ո՞վ որ չուտեր, կ'ուտուի: Եւ այնքան չկերանք, որ որդերուն եւ ազուաններուն կեր եղանք:

Եւ ա՛յ, պիտի ուտենք, պիտի ուտենք այնքան որ մեր 77 պորտերը կուշտ ու կուռ աշխարհ գան:

Բիւզանդի պէս խնդրեան չպիտի կերցնենք: Վանքերը գոցած ենք, սուտ խնդրուեցինք:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ առջի օր օտուեցաւ մեծ գիտնական Այն-Չիւանի ծննդեան 50 ամեակը: Արտասահմանէն բազմաթիւ շնորհակարարական հեռագիրներ ուղղուեցան:

Կառավարութեան յայտարարում

Առջի օր Երեսփոխանական ժողովին մէջ օրակարգի նիւթն էր կրօնական միաբանութեան խնդիրը:

Ինչպէս կը յիշուի, կառավարութիւնը ծրագրած է արտօնելինը կրօնական միաբանութեան (որոնց երկուքը մայրապետներու) որոշ կայուններ եւ իրաւունքներ ունենալ Ֆրանսայի մէջ: Մինչ կառավարութիւնը կը պահանջէր անմիջապէս սկսել վիճարանութեան, ընդդիմադիրները՝ գլխաւորութեամբ արմատական ընկերակարական Մարկիի, պահանջեցին որ վիճարանութիւնը յետաձգուի: 254ի դէմ 323 քուէով կառավարական տեսակետը յաղթանակեց: Կէսօրէն վերջ դարձեալ քուէի դիմուեցաւ նոր խնդրին առթիւ եւ 249ի դէմ 321 ձայնով փոփոխեալ շահեցաւ:

Ուրեմն կրօնական միաբանութեան խնդիրը վիճարանութեան պիտի դրուի երեքշաբթիէն սկսեալ: Մինչեւ հիմա 12 հոգի խօսք ուզած են: Կը կարծուի թէ վիճարանութիւնները քանի մը օր պիտի տեսնեն:

Առջի օրուան նիստին մէջ խօսեցան փոփոխութիւն, Պրիան եւ թարսիէ՝ կառավարութեան կողմէ: Իսկ ընդդիմադիրներու կողմէ խօսեցաւ Մարկի:

Երէկուան նիստին մէջ հարցապնդումներ ուղղուեցան կառավարութեան՝ Հանուսի ֆրանսական բանակին մէջ վերջերս պատահած մահերուն մասին:

Երկրաշարժ, ձեռքի եւ ձեռքի

Սոֆիա, 14 մարտ.— Երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուցան Չրբֆանի շրջանին մէջ, որ գրեթէ ամբողջովին քանդուած էր անցած տարուան երկրաշարժին հետեւանքով:

Բազմաթիւ շէնքեր փլան, ուրիշներ մեծապէս վնասուեցան: Հակառակ սաստիկ ցուրտին, բնակիչները խուճապահար զիշերը քաղաքին շրջակայքը բացօթեայ անցուցին:

Դանուսի ստոյգները սկսած ըլլալով հալիւ, գետը յորդեցաւ՝ հիւսիսային Պուլկարիոյ մէջ որեւորով հեկտարներով հոգ: Սոֆիայի արուարձանները շուրջու տակ մնացած են:

Մոսկուա, 15 մարտ.— Ռոստովի եւ կովկասի միջեւ երկաթուղային հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան ձիւնամրիկին պատճառաւ, որ քանդած ըլլալով նաեւ երկտրական ցանցը, Ռոստովի քանի մը գործարաններուն մէջ աշխատանքը դադարեցաւ:

Միւս կողմէ Պելկրատէն կը հաղորդէ թէ Տարմացիոյ մէջ գարնանային օդ կ'ընէ՝ զերոյէն 24 աստիճան վեր: Աղբիակային նաւահանգիստներուն մէջ մէկ ամսուան անդործութենէ յետոյ մեծ շարժում սկսած է:

Լատիւնի դաշնագրին բնագիրը

Ստեֆանի գործակալութիւնը թերթերուն կը հաղորդէ Իտալիոյ եւ վատիկանի միջեւ կնքուած դաշնագրին եւ կոնկորդատիոյ պատճենները, ինչպէս նաեւ Մուսոլինիի այն տեղեկագիրը որով անոնք խորհրդարանին պիտի ներկայացուին վաւերացուելու համար:

Մուսոլինիի տեղեկագիրը պատմական կ'ընէ հոռուական խնդրին՝ 1870էն ի վեր եւ կը յիշէ զանազան փուլերը հին ու նոր բանակցութեանց, որոնք յանգեցան Լատիւնի դաշնագրին ստորագրութեան: Յետոյ ի վեր կը հանէ հիմնական սկզբունքը, որ է մնայուն գործակցութիւն Պետութեան եւ Եկեղեցիի միջեւ այն բոլոր մարզերուն մէջ, ուր կրօնը ունի անհրաժեշտութիւն կամ ճիշդնակութիւն կը վայելէ:

Այս գործակցութիւնը մասնաւորապէս ի յայտ կուգայ երկու գլխաւոր կէտերու մէջ՝ ամուսնութիւն եւ դատարարականութիւն: Կրօնական պատկեր իտալիոյ ժողովուրդին կաթոլիկ աւանդութեանց համապատասխան ըլլալով, քաղաքային ամուսնութեան չափ իրաւական արժէք պիտի ունենայ: Գալով դրպրոցներուն, հոն պաշտօնավարող ուսուցիչները եպիսկոպոսներէն պէտք է վկայուին եւ կրօնական դատագրիչները եկեղեցական իշխանութիւնէն վաւերացուին:

Լոնտոն-Պարսա օդային գիծը

Անգլիական երեք չրօնաւեր, որոնք փետր. 28ին փլիմութէն ճամբայ ելած էին հանգրուաններով Պարսա երթալու համար, առջի օր Պարսա ինքնուրուի Պարսա երթալու համար Պարսա հանգրուանը կորեցին 7ուկէն ժամէն, ժամական 100 մղոնի միջին արագութեամբ: Մեծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր Տիպրիսի եզերքին վրայ՝ Հինայտի անգլ. հիւանդանոցին դիմաց, երբ չրօնաւերը իջան գետին վրայ: Իսթեմտերունէն մեկնելէն ի վեր, Եփրատի ամբողջ երկայնքին, օդանաւերը շարունակ անթելով կը հաղորդակցին Պարսա տի հետ:

Օդանաւերը Պարսա մեկնեցան երէկ:

Պէտեվիներու կոչուելը

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ ֆրանսական հոգատարութեան ենթակայ հոգամասի ցեղախումբերէն Արապ - Էլ - Ճէպէլը մարտ 8ին Անգլո-թուրքական վրայ յարձակեցաւ՝ Բարսէ-Աղարաքի եւ Ամմանի միջեւ:

Ընդհարումի ընթացքին երկու երեւելի մարդեր սպանուեցան եւ մեծ թիւով վիրաւորուեցան: Արշաւորները ձեռք անցուցին նաեւ մեծաքանակ աւար:

Անկախութեան ձեռքի եզրի մէջ

Իզմիրի մէջ մարտ 6ին տեղացող սաստիկ անձրեւները մեծ եւ փոքր շատ մը կամուրջներ քանդած են եւ հաղորդակցութիւնը դադարած է քաղաքին մէջ: Պողոտաները լիճերու վերածուած են: Վաճառականներ ու խանութպաններ չկրնայով իրենց տուները երթալ զիշերը իրենց վաճառատուներուն մէջ անցուցած են: Մերսիսիի, Հայքաբունարի, Գրքը - Աղաճի կողմերը շուրջու տակ են: Ժողովուրդը բացը մնացած է: Ստրիկանտութիւնը բացը մնացածները պանդոկները փոխադրած է: Տասնի չափ տուներ քանդուած են: Իզմիր մինչեւ հիմա ասանկ արէտ չէր տեսած: Անձի կորուստ չկայ:

Թուրքիոյ ներստուները կ'աւելցան

Թուրք թերթերու համաձայն, վերջին օրերս Պոլսոյ նաւահանգիստը հասած նաւերուն թիւը աւելցած է: Այս մասին իր օգուտը ունեցած է օդին բացուելը: Ընդհանրապէս Միջերկրական կուզան նաւերը, որոնց շատերը անգլիական են: Ասոնք մասնաւորաբար մանիֆաթուրա, ցորեն, շոքրա եւ ինքնաշարժ կը բերեն:

«ՓԵՏՐՈՒՄ 18»-Ը ՍԵՆ ԾԱՍՈՒՆԻ ՍԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Գ. Սէն-Շամանի կ'ստեղծուի վաղը Կիրակի ժամը 2ին «Վարսիւս» ակումբին մէջ Բանաստեղծութիւն, կերպ, արտասանութիւն, եւ այլն: Մ ու տ ք ր ա զ ա տ է

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ «ՄԱՆՈՒԿԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՄԱՍՆԱՅԻՎԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԻՐ ՍՈՒՋԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻՍԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

ԱՅՍՈՐ ՇԱՐԱՍԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆԵՆԻ ԼՈՅՍ VICTOR HUGO՝ ԵՔԵՆ ՄՐԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 46bis Rue St. Didier, Մէթրո՝ Trocadero, Victor Hugo եւ Boissière Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Օր. Օր. 2. 20-ՌԱՓԵԱՆ (դաշնակ), Ի. ՊԻՐԼՊԻՐԻՆԵԱՆ (կերպ), Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ (պար), Պ. Պ. Ա. ՇԱՀՆԱՅԻՆԻ (արտասանութիւն), Ն. ՂԱՆԿԱՍԵԱՆ (կերպ), Մ. ՄԱՍԻՆԻՆԵԱՆ (կերպ), Ս. ԹՐՈՍՍԵԱՆ (արտասանութիւն): ԹԱՌԻՍՏ ԺՕՐԺ կը նուազէ ամբողջ զեշերը: Պարերու ղեկավար Պր. Բաֆայէ Ջարդարեան ձագ, պիւֆէ եւ անակնկալներ կ'ես գիշերէն վերջ

Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Հ. Հ. Պատուիրակութեան գրասենեակը եւ Հայ Գաղթական ներու Պաշտօնատունը բաց պիտի ըլլան միայն կէս օրերէ վերջ ժամը 1.30էն 3.30, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն:

Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԶԱՅ ԳԱՂԹ. ՊԱՇՏՈՆԱՍՏԻՆ

ԹԱՍԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՓՈՆ ՏԸ ԵՐԻՒԻՒՄ ՍԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Գ. փոն տը Շէրիւի ենթակոմիտէին կողմէ կը ներկայացուի «ԶԱՐԾԸԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ» վաղը Կիրակի ժամը 3ին Բէյլէյի լուսնական թոփանօ սրահին մէջ Գ ր Ն Ե Բ Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն

ԹԱՍԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԻ ՍԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Բալու-Նայշի զիւրի Ուսումնասիրաց Միութեան, ի նպատակ Միութեան գիշերային դպրոցի: Վաղը Կիրակի իրեկուն ժամը 8.30ին 84 Rue Chapeի Թատերասրահին (Պօն Թէաթր) մէջ: Կը ներկայացուի՝

Մ. ՄԱՌՈՒԹԵԱՆ «ԻԱԿԱՐԻ ՍԷՋԷՆ»

Տոսերը կը ծախուին Մ. Մարկոսեանի լուսնակաշատունը: Գ ր Ն Ե Բ Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն Մանսօ.— Լիտնի մէջ Ապրիլ 6ին ՄԱՍՍՈՒՆ Ե ԴԱԻԻԱ: Տէսինի մէջ Ապրիլ 1ին «ԻԱԿԱՐԻ ՍԷՋԷՆ»:

ՄԱՐՍԷՅԻ ԱԶԳ. ԿԵԴ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷՋԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

1 Ապրիլ ժամը 2.30ին, 84 Rue Chape, Bon Theatre մէջ ձեռն յայտագիր: Տոսերը այժմէն շրջաբերութեան հանուած ըլլալով, կը խնդրուի ծնողներէն եւ կրթաէջ հարեանակիցներէ, քաղաքի մեր մատաղ սերունդը: Կը խնդրուի բոլոր միութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը եւ խաչաձեւում տեղի չտալ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ. Բ. Rosny s/Boisի մասնաճիւղին կողմէ Այսօր Շարաթ զիշեր ժամը 9.30ին մինչեւ առաւօտ Vincennesի թաղապետական սրահին մէջ, Rue des Laitières (Place Prévoyance) Porte de Vincennesէն 10 վարկեան հեռու: Պօքսի մըցում: Առաջնակարգ ձագ, հանձնի անակնկալներ, լաւագոյն թանկօ պարող զոյրին սիրուն նուէրներ: Գ ր Ն Ե Բ Ը Ս Ո Վ Ո Ր Ա Կ Ա Ն

Հ. Յ. Գ.

Ալֆրովի Ս. Միսնանս եւ թակոմիտէի ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Մարտի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին 63 Rue République: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է ներկայաւաւ անդամատեղով: Բանի Կայծակ խումբի ժողովը՝ վաղը Կիրակի ժամը 2ին ծանօթ հաւաքատեղին: Լիտնի վրէժ խումբի ժողովը՝ վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին ընկ. ճանկէօգեանի սրահին: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԳԸ ՓՆՏՈՒԻՒԻ

— Կը փնտռուի Ուրֆացի Գրիգոր Արշալանեան, հօր անուն՝ Յովհաննէս, մօր անուն՝ Ուսաննա: Երեք տարի առաջ կը գտնուէր Հոնոյ Բանայի իր կողմէ: M. Arslanian, 29Rue de Choisy-Alfortville, Seine.

EMPIRE, Միւրթ-Շոլ. 37 Av. Wagram
Cirque | Էրոլ | ամենալուսն | 2-14
de Paris | Միլիթեր | ու աման | Ֆրանս

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԺՇԿԱՆԻ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեքենայով կազմուած արան եւ կանոն մօթի, արեւի եւ վիտեր. հեւանութեանց (Ֆրանսիայ, Վեր-Մարի) եւ վարիս: Մասն. Լազարուս: Խղճախոն եւ արագ խոր հրակարգութիւն: ամէն օր 9-12, 2-8, Կիրակի 9-12:

ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿ

Յունաստան գտնուող մեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը: Մեր գրասենեակը կը գրաւի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով: Գրեցէք մեր պարագաներուն փոխի՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS 25 Rue Alexandre le Grand Saloniqne, Grèce

ՆԱՄԱՅԱՑՈՒՓ

Ս Տ Ա Յ Ա Ն Ք
Լիոն, Պոտ.— 30 Ֆր.:
Լա Ռոշէ, Ա. Հ.— 142:
Բէնալթի, Բ. Ժ.— 200:
Մարսիլ, Հ. Մ.— 50:
Մէն Թէսփրի, Յ. Մ.— 20:

Դ Ե Ր Չ Ա Կ Ա Ր Ը Ն Յ Ե Ի Կ Ը Ն Ը Ն Յ
Ամենամասն, տոկոս եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուած հագնի փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները դիմեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս օր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Դ Ե Ր Չ Ա Կ Ա Տ Ո Ւ Ն Ը
2 Rue des Chauourniers, Paris (19e). Մէթրո Combat եւ Boli

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just MARSEILLE, R.C.M. 77.162
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարուան փոքրուստ արուստագործ: Կը պատրաստէ ընտիր ապուստ եւ երշիկ, Կեսարիայ պղպեղով եւ չամբուրով: Առաքուած ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ — ԲԵՐԱՆԵՆ ԱՅՐԵՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ
ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Գիտցող գիտէ, չգիտցողը ի՞նչ գիտէ: Ինչու կը դիմէ միջնորդներուն: Ուղղակի գիտէ ապուստ պատրաստող ծախող ԽԱՆԱՏԵԱՆ ԳՐՈՒՐԱՆԻ:
Khanzadian Avedis, Chemin de Party, Route de Chateau Gombert, MARSEILLE.

ԱՆՈՒԹԱՎԱՃԱՌ Յ. ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ
70 Rue Paul Bert, LYON Tél. 43-77 VAUDREY
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԼԻՈՆԵՆ ԵՆ ԵՆՍԻՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Կը պատրաստենք արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ անուշակներ եւ սուսամբ սիւրիներ: Չատիկ առթիւ մասնաւոր խանութով պատրաստած մեր չէրեկները կը ծախուին Լիոնի եւ Տէսինի Հայ Գաղթական Գործարաններու մօտ: Տէսինի հայրենակիցները իրենց ապուստներուն համար դիմեն մեր կեդրոնատեղին ԿԵՐԱՅԱՍ ԳԱՂԹԱՆԻՆ ԿԱՆՈՒՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՏԵԱՆ: Կ'ընդունինք ապուստները հարկաւոր եւ ինչը կ'ընենք համար: Մաքուր, համեղ եւ ստան:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE
ՀԸՑԵՐԷՆ, ԹՈՒՐԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԵՐԷՆ
ԲԱՎԵՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ԿՐ.
Պէշիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Mémil. 613
ձոն մօթերը Թէ նախկին եւ Թէ ամենավերջն եղանակներով երգուած եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարք, խմբերգ, Թափեր եւ այլն: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջակ երգեր՝ Թէ՛ մանր եւ Թէ՛ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ծրի է:
Ինչպէս նաեւ բարձրակարգ կապուածներ եւ արեւելեան նպարներ ներու, լաւագոյն ամենազգեղ զեւղ գիտերով:

Դ Ե Ր Չ Ա Կ
ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԶԱՐԵԹԵԱՆ
95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հիւսածայն Nord 66
Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE
Չատիկ առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայրենակիցներու, բացարձակ գեղջ կ'ընենք մեր գիտերուն վրայ հազուադէպ, վերաբերու լաւ եւ տոկոս կերպաներէ՝ 400 ֆր. ԽՆՍՄՈՒՄՈՒ ԱՆՆԱՏԵԱՆ ԵՆ ՄԱՐՈՒՐ ԿԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
MAISON VARTERESSIAN
Ibis Rue Hautefeuille, Մէթրո St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղներ
Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ւ Ր Ա Ց Ա Ն
Մէկ այցելութիւն բաւական է համոզուելու համար կ'ընդունինք ապուստները զաւանդուելու եւ արտասանութեան:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ ճարտիչ ՏՕՔՔ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժշկները կը ընեն ամէն տեսակ ներքին եւ վերնաթոքային հիւանդութիւններ: Այժմ քաղաքէն 4 շրջանի վրայ, Ե2. եւ Շարաթ օրերը ժամը 4-6: ԳՔՔ 2-3: ԱՏԱՄԱՐՈՒՄՈՒՄՈՒ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԱՄԷՆ ՕՐ
VOLPONE
ԱԹԸԼԷ ԹԱՏՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿ
E. STEFIKI
Վկայեալ իրաւագէտ, քաղաքական գիտութեանց վարժարանէն:
106 Ave. Kléber, Paris (16e)
Շու. Passy 72.56
Կը կԱՏԱՐԷ ամենակարգ միջոցի մէջ ֆրանսա մանուկ (AFFIDAVIT) գործողութիւնները:
Կը ստանձնէ ամուսնական եւ այլ դատեր, դիմումներ կը կատարէ պաշտօնատանց մօտ:
Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4-7
IMPRIMERIE - MASSIS - Edouard
208bis, Rue Lafayette Paris
L. G. G. G. F. S. O. V. G.

ՔՐՈՆՈՒՆԻՔ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

ԿԻՐԱԿԻ
17
ՄԱՐՏ
1929
17 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 908

ՕՐԱԹԵՐԹ. ԱԶԳԱՅԻՆ. ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՄԲ

ՅԱՆՈՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ

«Անխնայ կոիւ ընդդէմ ազգայնականութեան», կը պատգամն Երեւանցիները, իրենց ժողովներով եւ թերթերով, հետեւեալը թեմամբ Մոսկուայի եւ Թիֆլիսի:

«Անխնայ պայքար յանուն ազգային շահերու, կը պատասխանենք մենք, մեզի հետ ունենալով հայ ժողովուրդին առնուազն հարիւրին ութսունը»:

Պայքար՝ ոչ թէ թիւ ազգայնականութեան մը խարխալութեամբով, այլ հասուն գիտակցութեամբ: Մղուած՝ այս ժողովուրդին ապրելու իրաւունքէն:

Երեւանէն արձակուած խելագար կանչը, որուն հանգամանքները պարզած ենք օրին, ապացոյց է ոչ թէ ուժի եւ ինքնավստահութեան, այլ տկարութեան եւ անզօր կատաղութեան:

Այդպէս չպիտի շարժէր իր հետապնդած քաղաքականութեան հաւատացող եւ անոր հետեւանքներէն զոն իշխանութիւն մը: Այդքան խուճապի չպիտի մատնուէր ուժ տարի մտրակ շահեցնող դիկտատուրայ մը: Ու վերջապէս, Հայաստանի բազմազարգացող գիւղացիներուն եւ բանուորներուն առջև, այդքան հակազգային թոյն չպիտի հոսեցնէր իշխանապետութիւն մը, եթէ իսկապէս ամէն ընդդիմութիւն խորտակած եւ ինքզինքը բոլորովին ապահոված ըլլար ամէն անակնկալի դէմ:

Իրենց գործերէն յուսահատ, եւ «անխիթ» չունեցող մարդիկն են, միայն, որ պատերազմ կը հռչակեն աջ ու ձախ, և մանաւանդ քանակ, տարրական իրաւունքներու դէմ:

Հայաստանի կեդր. կոմիտէին նոր մարտակոչը՝ «աջ թեքման» եւ ազգային ձգտումներու դէմ, ամէնէն առաջ կը վնասէրուն իսկ հայ ժողովուրդի շահերուն: Թուրք-Թաթարն ու վրացին մեծ բան մը չեն կորսնցներ այդ շահախնայ շահախնայութենէն, եւ ընդհակառակն սրտանց կը խնդան, արդէն իսկ ապահոված ըլլալով իրենց ազգային պահանջները, եւ դեռ աւելին: Նոր մարտակոչին ամսիջական հետեւանքները պիտի կրէ, նորէն, հայ գիւղացին, եւ առ հասարակ հայ ժողովուրդը: Նոր մարտակոչին առջև, ան պիտի հարկադրուի անգամ մըն ալ կիկուրի ինքն իր մէջ եւ քաշել ձայնը, առանց, անշուշտ, հրաժարելու իր արդար իրաւունքներէն եւ պահանջներէն: Ան պիտի չխօսի, հրապարակաւ, զոնէ ներքին սահմաններու ընդարձակման մասին: Եւ չպիտի համարձակի բերան անել, առ այժմ, թրքահայ հողերու կցման խնդիրը, որպէս զի աւելի չփոփոխի իր անարժան եւ ամբարտաւան իշխանաւորները:

Եւ սակայն, անողոք է պատմութեան, ինչպէս կեանքի վիճիրը: Իշխանութիւնը կը սաստէ մէկ-երկու, կը սպառնայ երեք-չորս անգամ, իր անկարողութեան մտղծը կը թափէ սանձակոտոր մոլեղնութեամբ, ու կրնայ զուարճանայ, խախտանքներ սարքել եօթն օր եօթը գիշեր: Բայց, անվրէպ կը հասնի ճակատազարկան ժամը, եւ փրփուրի կը վերածուին բոլոր սպառնալիքներն ու յոխորտանքները: Ազգային իրաւունքը, ամէն մէկ ժողովուրդի ազատ եւ անկախ ապրելու պահանջը Դատ մըն է որ հազարաւոր իշխանութիւններ եւ իշխանաւորներ թաղած է: Կեղծակարակ Երեւանցիները բացառութիւն չեն կրնար կազմել այս անյղիլ օրէնքէն:

Միայն թէ՛ Երեւանէն արձակուած մարտակոչը նոր բան մը կ'ուսուցանէ մեզի: Աւելի ճիշդ՝ հանդիսաւորապէս կը յիշեցնէ սրբազան եւ անխուսափելի պարտականութիւն մը:

Երբ անոնք անխնայ կոիւ կը յայտարարեն ազգայնականութեան դէմ, թեւ-թեւեւ տուած՝ կ'ունակը տաք եւ փորը կուշտ հարեւաններու հետ, մեզի կ'իջնայ, գոնէ տեսականօրէն կազմել միացալ ձակաւ՝ յանուն ազգային շահերու:

Մենք աչք չունինք որ եւ հարեւանի հողին եւ ջուրին: Մեր միտքէն չանցնիր որ եւ ժողովուրդը զրկել իր արջար իրաւունքներէն: Բայց մեր բոլոր ուժով պահանջած ենք եւ կը պահանջենք, որ չխափանեն մեր արեւը եւ չխլան մեր ոսքին հողը, մեր սարերուն եւ արտերուն ջուրը:

Մենք հրաժարած չենք ոչ մեր կեանքէն, ոչ ալ մեր իրաւունքներէն եւ ստեղծագործելու յաւակնութիւններէն:

Որք երբ հարազատներ անգամ վէճի կ'ենթարկեն այսքան տարրական իրաւունք մը— զայն շատ բնական գտնելով որ եւ է գաղթավայրի բնիկներուն համար— ոճիր է օրը իրիկուն ընել բնիկներու վէճերով, եւ նիզակ ճօճել գաղութէ գաղութ, խաբակցութենէ խաբակցութիւն, ամէն տեղ եւ ամէն ժամ:

Երեւանի մարզպանները ի զօր կը շփոթեն ազգայնականութիւնն ու ազգային շահերը: Անոնք ի զօր կոիւ կը սարքեն հորմաղացներու դէմ, խժալուր աղմուկի մը մէջ խղիղու համար այս ժողովուրդին ձայնը, որ շատ յստակ է ու հարազատ: Եթէ անոնք չեն ուզեր հակնալ այս տարրական իրողութիւնը, եւ խարազանով ու «Քաղաքացիութիւն»ով կը սպառնան հորմաղացներու վէճերուն, ապացուցանենք թէ կը հաւատանք մեր Դատին, եւ գիտենք ամէն ոչ ու քէն մոռնալ անոր սիրոյն: Այս պիտի ըլլայ ամէնէն կարճ եւ ազդու պատասխանը՝ Երեւանի նոր խաչակրութեան դէմ, որ շատ ալ տարբերութիւն չունի թուրք աղանդաւորներու, «մոլլա»ներու եւ «սոֆիա»ներու «ճիհատ»էն...

ՄԱՍՈՒԼ

Ա. ԱԶԱՐՈՆԵԱՆԻ ՅՈՒՐԵԱՆԸ

«Քառասնամեակ մը» խորագրին տակ, Պուրէշի «Հայաստան»ը կը նկատէ (7 մարտ).

«Գրչի իսկական վաստակաւոր, այս բառին բովանդակ իմաստով, քառասուն տարի շարունակ իր տիրական խօսքի իր յուզիչ քարոզի, իր գեղարուեստական ստեղծագործութեան անասխընթաց հմայքին ենթակայ պահեցող ողջ ընթացող հայու լեռնիւր, մանաւանդ նորափրթիթ սերունդը»:

Իր ֆիլիէն յետոյ, հայ գրական անդամատանի մէջ, ոչ որ այնքան հեղինակութիւն ունէր, ոչ որ այնքան պաշտամունք ու տիրական ազդեցութիւն էր ստեղծած, եւ ոչ որ այնքան անասխընթացօրէն խանգարուել գիտէր հայու լեռնիւր իր գրչի ուժով, որքան Ա. Ազարոնեանը:

Ինքը չէ կտրած իր փոփոքկայոյց սրտին ուժեղ կապերը հայ ցեղին, մանաւանդ անոր խոնարհ չարքաշ խաւերուն հետ, աւելին՝ ինքը իր ժողովուրդէն առաջ տարագիր ու հյաւածական, ենթակայ նիւթական եւ քարոյական ամենօրեայ գրկանքներու, անտրոսուց, իր գրական բեղուն անցնալի վայել սպիւնական կեցողութեամբ, երբէք շատերուն նման չէ նուաստացած ու չէ դժգոհած իր հարազատ ու չարքիւրած ժողովուրդէն, այն փոքր հաւատարմով ու համոզմովով, թէ երբ ինքը ժողովուրդը, աստանդական, անտուն եւ անօթեւան է դարձած, անոր անգամ ամէնէն տաղանդաւոր գաւազը, աւելի յարմարութիւններ պահանջելու իրաւունք չունի: ձիւղ այս գիտակցութեամբ էր, որ տարիներ առաջ երբ զինքը պաշտողներու բազմութիւն մը թէ մամուլի էջերէն, թէ մասնաւոր նամակներով իր յոբելեանը տօնելու առաջարկը բերաւ, վճարակարգէն մերժեց:

Այսօր սակայն, պայմանները բաւական փոխուած են, ժամանակը, ծերութեան իր ճերմակ փոշին է ցանցեր մեր ողբի անփոխարինելի երգչի վարսերուն: Մանաւանդ քանի մը ամիս առաջ անակնկալօրէն տեղի ունեցած կամուտով, որ երախտաւոր գրագէտը իր գրչով խօսելու հարաւորութեանէն իր գրչի, աւելի կրկնապատկեց ցանկութիւնն ու վճարակարգէնը զինքը պաշտողներու, եւ անոնք իրենց յարգանքի եւ խոր պաշտամունքի արտայայտութեամբ ուզեցին քիչ մը կազուրելու ու միջնաբերդի մայ ժողովուրդի ամէնէն տաղանդաւոր գաւազը՝ անոր ծերութեան եւ մանաւանդ ապաքինման օրերուն: »

ՄԵԳՍԻԿԱՅԻ ԱՊՍԱՍՄԻՌՈՒԹԻՒՆԸ

Կուրները կը շարունակուին ապստամբներուն եւ կառավարական զօրքին միջեւ: Զօր-Քալիէի հեծելազօրքը առանց գնդակ արձակելու գրաւեց Տուրանկուն, որ թորէնի ճամբուն վրայ կը գտնուի: Այս վերջին քաղաքը չորս կողմէն պաշարուելու վրայ է եւ ապստամբներու դէմ վճռական ճակատամարտը պիտի սկսուի հոս:

Ապստամբները բաւական զօրուոր են դեռ, ինչպէս ցոյց կուտայ զօր-Քալիէի տարած սեծ յարկմանկը: Եւսարէզ ապստամբներու ձեռքն է:

Գերի ինկած երեք ապստամբ զօրավայր, 5 զանգուի, 11 ուրիշ բարձրաստիճան եւ 73 երկրորդական սպաներ գնդակահարուցան:

ՀՈՒՆՈՍԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Երեսփ. ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ վիճարանութիւններ կատարուեցան Հոն-Նոսիոյ ֆրանսական գրաւման բանակի զինուորներուն մէջ վերջերս յամախաղէ դարձած մահերու մասին: Խորհրդարանին կողմէ պատուիրակութիւն մը գացած էր՝ տեղւոյն վրայ քննելու համար կացութիւնը:

Նախ խօսեցաւ երեսփոխան Պարթ, որ քննիչներու կարգ մը փաստերը յիշեց. յայտնեց թէ ճշդիւ չի կրնար ըսել թէ քանի՞ հոգի մեռած է, սակայն անպայման թիւը հարիւրներու կը հասնի: Մահերը պատահած են վերջին սաստիկ ցուրտներուն: Զինուորներուն տաք ըմպելի չէ տրուած, սնունդը եղած է անբաւարար, հագուստեղէնը նոյնպէս: Երբ զերոյն վար ցուրտ կ'ընէր, զինուորները ժամերով ճամբայ կը քալէին՝ մարզանքի համար: Հարիւրաւորներ կո՛ւփ բռնուեցան: Գիշեր մը հիւանդանոցին կեդրոնական շէնքերէն մարեցաւ, սենեակներու բարեխառնութիւնը զերոյն վար իջաւ եւ բազմաթիւ հիւանդներու վիճակը յանկարծ ծանրացաւ: Սաստիկ ցուրտ օր մը, երբ 40 զինուորներ մեռած էին, սպաններ գիշերալին ծայտեայ պարահանդէս մը սարքեցին: Ինքնաշարժի վարիչ զինուորները մինչեւ լոյս փողոցին մէջ սպանեցին իրենց սպաններուն: Երբ լուր անուեցաւ թէ քննիչ մարմին պիտի գայ, զինուորները մինչեւ լոյս աշխատեցան հիւանդանոցները անուշ, գաւաթ, պնակ փոխադրելու, խոհանոցները մաքրելու եւն.ի համար:

Երկրորդ խօսողն էր համայնավար Մարտէլ Բաշէն, որ 300 զինուորներու մահուան հաշիւը պահանջեց: Ըսաւ թէ զինուորները լաւ չեն կերակուրուիր. կարելի՛ է մարդ մը կերակրել օրական 4 ֆր. 98ով: Յետոյ զինուորները շատ կը յոգնին. պէտք եղած ատեն բժշկական խնամք չեն տեսներ: Իբրեւ կորակացութիւն՝ Բաշէն պահանջեց «անմիջապէս պարպել Հոննոսեան գրաւուած հողերը եւ ազատութիւններ շնորհել բանակին»:

Վիճարանութիւնները շարունակուեցան ամբողջ գիշերը: Պատերազմ. նախարար ֆէյելովէ պատասխանեց բոլոր քննադատութիւններուն: Ըսաւ թէ մինչեւ 1928ի վերջը Հոննոսի բանակին առողջական վիճակը լաւ էր. համաճարակը սկսաւ յունուարին, երբ 40 հոգի մեռաւ, փետրուարին մեռան 176 հոգի: Նման համաճարակ մը ծագած էր 1923-24ի ձմեռը, երբ 5 ամսուան մէջ 261 հոգի մեռան: Նախարարը ամէն միջոց ձեռք առած է արէտը խափանելու համար ու խոտացաւ պատժել յանցաւորները:

Համայնավար Տորիօ եւս պահանջեց պարպել գրաւուած հողերը: Յետոյ խօսեցան զանազան երեսփոխաններ, քննիչ մարմնի բժիշկներ եւն.: Առտուան դէմ չորս բանաձեւեր ներկայացուցան: Վարչապետ փուանքարէ վստահութեան խնդիր հանեց: Ի վերջոյ 246ի դէմ 314 բուժով անցաւ այն բանաձեւը, որ վստահութիւն կը յայտնէր կառավարութեան: Ընկերավարականներն ու արմատական-ընկերակալականները հակառակ քուէ տուին:

Ժողովը փակուեցաւ երէկ առաւօտ ժամը 5.40ին:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

Տէլիէ Էքսփրէսի քարաշիւ թղթակիցը կը հետազօրէ. Բամազանը վերջնականութեամբ, Աֆղանիստանի մէջ կոիւները վերականգնուին: Ամանուլլահ թագաւորը նորագիր զինուորներու կարէնուր զօրազունը մը զրկեց դէպի Դաղնի, ուր հաստատած է առաջապահ խարխիս մը՝ դէպի Դապուլ յառաջադրացուցող կազմակերպելու համար:

Պարսկական բանակի հրամանատարը օղանաւով Բանտահար քնաց եւ այցելութիւն տուաւ Ամանուլլահ թագաւորին: Կ'ըսուի թէ անոր հետ խօսեցաւ Պարսկաստանի ընկելից հաւանական աշակցութեան մասին:

Թէհրան, 16 մարտ.— Երեք քառօրը դարէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, կառավարութեան հրամանին վրայ պարսիկ զինուորները Աֆղանիստանի սահմանազուր անցան Հէրաթի հարաւակողմէն՝ հետապնդելու համար աֆղան վաչկատուններ, որոնք պարսիկ հողը մտնելով կողպուտներ ըրած եւ սահմանին միւս կողմը ապստամբ էին: Աւագակները կը կարծէին թէ սահմանազուրուէն անդին ապահով պիտի ըլլան եւ բնաւ չէին սպաներ որ պարսիկ զինուորները կրնան հետապնդել զիրանցի կը նկատուի, նկատելով որ ներկայիս Աֆղանիստանի մէջ պաշտօնական ու եւ է կառավարութիւն չկար:

Պարսկաստան կը մտածէ մեծ ուժ մը զրկել Աֆղանիստան՝ աշակցելու Ամանուլլահ թագաւորի, որ Պէշէի Սաքան քչէ Բապուլէն: Պաշտօնական շրջանակները այն կարծիքն ունին թէ Պարսկաստան կը պատրաստուի կարեւոր դեր մտանձնել Աֆղանիստանի կառավարման մէջ, որովհետեւ Ամանուլլահէն գատ ուրիշ ու եւ է թագաւոր լուրջ արգելք մը պիտի ըլլայ Շահի արդիացման ծրագիրներուն:

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒՒՆԵՐ ԳԱՅԻՐԵԻ ՄԵՋ

Գահիրէէն մարտ 15 թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Եգիպտոսի անկախութեան տարեդարձին առթիւ, ազգայնականները ազմկալի ցոյցեր ըրին: Այս առթիւ կոիւ ծագեցաւ ցուցարարներուն եւ ոստիկանութեան միջեւ: Ընդհարուածի պահուն վի-

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԵՐ ԱՆՍԱՆՆԵՐԸ

Եգիպտոսի «Արեւ»ը կ'առաջարկէ Սուրէն Պարթեւեանի արձանը կանգնել, յաւերժացնելու համար անոր յիշատակը:

«Արեւ»էն այս միջոցիս առաջարկ կը տեղայ: Բայց կ'երեւի իր շողերը այնքան՝ պաղ են, որ չեն գորեր բեղմնաւորելու նորութեան հիւնտերը, որ անհաւաստի ձեւերով կը տարտղէ խոպան հողերու վրայ...:

Զեմ գիտեր թէ արձան մը որ քան կրնայ ծառայել իր յաւերժացման նպատակին, քայց գիտեմ թէ, փարիզ լեփ լեցուն է արձաններով, որոնք անուշ չունին ժողովուրդին համար:

Գիտեմ նաեւ թէ արձանը՝ սրբագործուիմ է «Գնա մեռիւր, եկու սիրեմ» յի ամօթին: Ասկից գատ, ան այսօր այնքան սուղի կը նստի, որքան Հայաստանի մէջ գիւղի մը շինութեան կամ բարեգործականի տնօրէնութեան պաշտօնը: Եւ յետոյ, վերագործներով մեռելներու յիշատակը, մոռցնել կուտայ յարգանքը գոր կը պարտինք մեր ողջ վաստակաւորներուն:

Այս բոլոր անպատեհութիւնները նկատի առնելով, կը կրկնեմ առաջարկս, գոր լոյղ չեղաւ անցալ տարի, Գործնական է, խնայողական, իսկապէս տարածական եւ յաւերժական ու նաեւ կարելի միակ միջոցը, որ հրնայ հաւաքաբապէս կիրարկուի, քարգելու համար մեռելներուն իրտ ողբերը:

Օրինակը կուգայ Գերմանիայէն: Քաղքի մը ժողովուրդը, իր հիացուց յայտնելու համար օգերու բնակալին՝ Լինտպէրկի, անցալ տարի անոր անուր տուած էր ըմպելի մը:

Իսկ մենք Հայերս, որ մոյ մը անգամ չենք վաւեր մեր մեռած կամ ողջ մեծերուն համար, կըրնայինք այս եղանակը որդեգրել եւ գանձաւոր ըմպելիներ մկտել, իրենց համար ու տեսակին համապատասխան անուրով մը:

Այսպէս, երբ կանչէինք, — Կարո՞նք, Պարթեւեան մը...:

Գարեջուր փրփուրն ու ոսկեթոյր պիտի ստիեր կողորդն ի վար, անունին հմայքովը համով-ցած:

— Կարո՞նք, Օտեան մը...:

Եւ օղին պիտի երթար ժպիտի, քրքիցի, կատակի եւ ուրախութեան շիղերը բարձրուի:

— Կարո՞նք, Զօպանեան մը...:

Մարդը պիտի փուծար լեղի սուրճ մը պատրաստել:

— Կարո՞նք, Թէքեան մը...:

Ու ճանա՞ծ բաժակ մը պիտի լցուէրք քացալու գիւնիով:

— Կարո՞նք, գաւաթ մը Եսայեան...:

Եւ այս անհամ ու խարդախուած օշարակին շուրջ, վէճը ծայր պիտի տար յամախորին ու կարտինի միջեւ, ուրախացնելով ներկաները:

Եւ այսպէս, հայու թիւնը պատուելու համար իր ողջ ու մեռած մեծերն ու մեծամիտները, պիտի ստիպուէր ամէն օր մէկմէկ խաւուրը հնարելու: Իսկ եթէ ըմպելիներու տեսակները չբաւէին մեր յարգանքը յայտնելու, կըրնայինք մեր մեծ մարդոց անունները շնորհիլ գանձաւոր ուտելիքներու: Օրինակ՝ մեր հասակագորդ հացը կոչել Պոպոս Նուպար, չոր ձուկը Նորատունկեան, եւն.: Շարունակութեան հոգը կը ձգեմ Համազպային Թիւթեան, որ կազմուելու համար կը սպասէ «Արեւ»ի «Աշխիթապետ»ին:

բաւորուեցան բազմաթիւ մարդիկ, որոնց մէջ նաեւ լուծեալ ազգայնական խորհրդարանի անդամներէն եօթը ծերակուտական եւ երեսփոխան :

ՍՊԱՆՈՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՅԵՐԸ

Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ վարչապետ Փրիմօ տէ Րիվէ րալի զէմ ուսանողական ցոյցերը կը շարունակուին եւ հետզհետէ կը ծաւալին: Շարժումի կեդրոնները երեք են՝ Վալադոլիտ՝ հիւսիսը, Վալենցիա՝ հարաւարեւելքը եւ Մատրիտ՝ մայրաքաղաքը: Այս երեք քաղաքներուն մէջ ալ առջի օր ուսանողները թափօրներ կազմած շրջեցան փողոցները՝ «Անկցի՛ Րիվէրա» պոստով: Մատրիտի մէջ, երբ ներքին նախարարութեան մեծ ժամացոյցը իրիկուան Յը հնչեց, ուսանողներու մեծ բազմութիւն մը, որ նախապէս խնուած էր քովտի փողոցները, սկսաւ շարժիլ դէպի պաշտօնատան հրապարակը: Վալենցիայի մէջ փրոֆէսօրներն ալ ուսանողներուն միացան եւ բողոքաբեր մը զրկեցին թագաւորին: Սանթիակոյի մէջ ուսանողները սուկեցին Ազգ. Տնտեսութեան նախարարը: Կառավարութիւնը որոշեց խիստ միջոցներ ձեռք առնել, վերջ ապու համար այս կացութեան: 5000 փէզէթատուզանքի դատապարտուեցաւ ոստիկան մը, որ քաջալերական խօսքեր ուղղած էր ուսանողներուն, երբ անոնք ցոյց մը կը կատարէին թերթի մը խմբադատան առջեւ:

ՄԻՍԻՍԻՓԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՅՈՐԴԻ

Ամերիկայէն հասած լուրերը վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Միսիսիփիի նոր յորդումին մասին, հարաւային շրջաններուն մէջ: Ինչպէս կը յիշուի 1927ին այս գետը յորդելով ընդարձակ տարածութիւններ որոգած էր՝ թշուառութեան մատնելով բազմահազար բնակչութիւն: Նոր որդուները տեղի կ'ունենան մասնաւորաբար Այապամայի նահանգին մէջ: Մոնթիկոմէրիէն ոչ հեռու, փի գետի թումբը քանդուելով, աղետալի հետեւանքներ ունեցաւ: Էլյա քաղաքի ամբողջ բնակչութիւնը, մօտ 4000 հոգի, չուրերով բաժնուած է աշխարհէն: Քաղաքին ցած տեղերուն մէջ շուրջ մինչեւ 6 մեղր բարձրութեան հասած է: Դպրոցի մը 350 աշակերտները շէնքին երկրորդ յարկին վրայ բանտարկուած կը մնան: 500 բնակիչներ ապաստանեցան Արդարութեան պալատի վերի յարկերը եւ 300 հոգի կրցան առժամաբար իրենց կեանքերը ազատել՝ կիսովին որդուած տուններու ամենաբարձր սենեակներուն մէջ իրարու վրայ դիպուելով:

Մօտ 20 գիւղաքաղաքներու 10,000 բնակիչները ամբողջովին պաշարուած են շուրջէ՛ նահանգին հարաւարեւելեան կողմէն: Կառավարիչը անթելով ստիպողական օգնութիւն խնդրելուց: Ազգային պահակներ, բժիշկներ եւ հիւանդապահուհիներ զրկուեցան աղէտեալ շրջանը, սակայն յոյս չկայ որ կարենան հասնիլ աղէտեալներուն, որովհետեւ էլյա եւ միւս վայրերը տանող ճամբաները անանցանելի են: Օղանաւորը մը սաւառնեցաւ Քասթիլայէրրիի վերեւ եւ լուր բերաւ թէ քաղաքը ամբողջովին քանդուած է:

Հեռագրի մը համաձայն, 250 հոգի խեղդուելով մեռած են էլյայի մէջ եւ հարիւրաւոր հոգի մահուան վտանգին ենթարկուած են որովհետեւ զիրենք պատապարող պանդուկ մը փլած է:

ԽՐՈՆԻՔԱՆՑԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ Պատժական Ա. Ատեանին առջեւ շարունակուեցաւ այն դատը, որ բացուած է «Խրոնիքա» յունարէն թերթի պատմութեան Տիկին Էլէնի եւ արթունատէր Քէշիշ օղուի զէմ, իբրեւ թրքութիւնը անարգողներ: Նախորդ նիստին, որոշուած էր Համալսարանի հելլենական եւ հոռոմէական պատմութեան ուսուցիչ Ֆազլ Նազմի պէյին հարցնել թէ «աղբիթէրա» բառը «վայրենութիւն» կը նշանակէ, թէ ուրիշ իմաստ մը ունի:

— «Աղբոս» բառը, ըսաւ դատախօսը, հին յունարէնի մէջ «անմարդաբնակ վայր» կը նշանակէ, իսկ «աղբոսի» գիւղի մէջ բնակող, քաղաքակրթութենէ հեռու մնացող: Նոր յունարէնի մէջ, այդ բառը «հաւառոր» կը նշանակէ, իսկ «աղբոսի» իմաստն ունի, իսկ երբ նկատի առնենք «Խրոնիքայի» թերթի նախնիքաց մասը, կը հետեւի թէ «աղբիթէրա» բառը «վայրենութիւն» կը նշանակէ:

Տիկին Էլէնի պատասխանեց թէ չէր գիտեր այդ իմաստը ունենալը, ապա թէ ոչ չէր գրեր: Գալով այն հատուածին ուր բուռած է թէ «Իզմիրի ողբերգութիւնը կը նշանակէ վերադարձը դէպի նախնական շրջանները», Ֆազլ Նազմի պէյ յայտնեց թէ որոշ չէ ակնարկութիւնը: Թրքութեան համար կ'ըսուի թէ ուրիշ մը, չի կրնար ճշդել:

Դատաւարութիւնը կը շարունակուի:

ՏՕՔԹ. Տ Ի Ր Ա Յ
ՎԱՅՏԱԼ ՓՈՒՐԻՑԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԻԲՐԻԼԹԵԼԵՆ (Licencié ès Sciences)
Նախկին Interne փարիզի Hôpital des Enfants maladesի
եւ մասնագէտ մանկանց եւ ներքին հիւանդութեանց
24, Rue des Grands Augustins, Paris (6e) Place St. Michel
Հիւանդ կ'ընդունի Գշ. Եշ. Ուր. եւ Շր. օրերը, ժամը 1էն 4
Ինչպէս նաեւ մասնաւոր ժամադրութեամբ
Métro St. Michel եւ Odeon Tél. Littre 60-46

Փ Ա Ս Ս Ա Բ Ա Ն
Գ Ր. Թ Ե Լ Լ Ա Լ Ե Ա Ն (ԳՐԻՄԻԹԷԼ)
Contentieux Général, R. C. Seine 423631
Հիւանդանոց Mémilmontant 66 64
Ամէն տեսակ դատեր, վարչական գործեր եւ պաշտօնական գրութիւնք, ամենալաւ պայմաններով:
Արկածի դատերու մասնագիտութիւն: Առանց կանխավճարի:
Կնդուելութեան ժամեր, առաւօտ 9.30էն 10.30, կէսօրէն վերջ 2 3 եւ 6.30էն 8.30: Մէթրօ Mémilmontant. Թրամվայ 5 եւ 26, Օթօպիւս BC, BG, O եւ Q.
Հասցէ՝ G. Tellalian, avocat, 72 Rue de Mémilmontant, Paris (XX)

Դ Ե Ր Ձ Ա Վ Ա Տ Ո Ւ Ն Ա Ր Ա Ն Ց Ե Ի Կ Ա Ն Ա Ն Ց
Թ. Ո Ւ Ն Ճ Ե Ա Ն Ե Ի Ո Ր Դ Ի Ք
ձօխ մեքեր անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու
ՎԵՐՁԻՆ ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԻՒՆ
66, Rue d'Hauteville, Tél. Prov. 67-07 Métro, Poissonnière

Վ. Ք. Է Լ Ս Ա Ե Ա Ն
ձԱՐՏԱՐԱՊԵՏ Ե Ի Կ Ա Ն Փ Ի Ա Պ Ա Ն Վ Ա Ր Ա Վ Ա Ն Ք Ն Ե Չ
Գիմել՝ Ուրբաթ առաւօտները 18 Rue de l'Alma, Asnières, Seine Թէլ. Grésillons: 14 50:
Իսկ երեքշաբթի եւ շինգարթի օրերը ժամը 3—4:
UNION, Cie. d'Assurances, 9 Place Vendôme, Paris.

Դ Ե Ր Ձ Ա Վ Ա Տ Ո Ւ Ն Ե Ի Կ Ա Ն Ա Ն Ց
Ամենաժամանակ, տոկոս եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստ հագնել փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները դիմեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս օր
Ս Ա Ն Ա Տ Ր Ո Ւ Կ Ն Ա Լ Պ Ա Ն Տ Ե Ա Ն Ի
Դ Ե Ր Ձ Ա Վ Ա Տ Ո Ւ Ն Ը
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրօ Combat եւ Bolivar

Դ Ե Ր Ձ Ա Վ
Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ն Ա Ջ Ա Ր Է Թ Ե Ա Ն
95 Rue de la Chapelle, PARIS (18e) Հիւանդանոց Nord 66 06
Nord-Sud: Torcy. Métro: LA CHAPELLE
Հատկի առթիւ դիւրութիւն տալու համար հայ հայրենակիցներու, բացարձիկ զեղչ կ'ընենք մեր գիններուն վրայ:
Հազուա, վերաբրու լաւ եւ տոկոս կերպասներէ՝ 400 Ֆր.էն
ԽՆԱՄՈՒՄՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Ե Ի ՄՈՒՔՈՒՐ ԿՈՐ

Կ Ը Փ Ն Տ Ո Ւ Ի
— Խաչիկ Մարտիրոսեան, հօր անուն՝ Մարտիրոս Մուրատեան (Մշեցի) կը փնտռէ իր քորբըրը Զարուհի, Արաքի եւ իր եղբայրը Գեորգ Մուրատեան, որոնցմէ որեւէ լուր ստացած չէ, իզմիրի աղէտէն ի վեր, իմացնել իրենց եղբոր՝ Խաչիկ Մարտիրոսեանի, 59 Rue des Petites Mariées, Marseille.

Բ. Ա Ր Գ Ա Ր Ե Ա Ն
Վկայեալ հիւանդապահի, նախկին տանապետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդներ: Մասով, վանուող փիթեր, փանջման եւ այլն: Վկայեալ աղքատներուն ձրի:
Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours, Paris (6e)

Ի Ր Ա Ւ Գ Ի Տ Ա Վ Ա Ն
Գ Ր Ա Ս Ե Ն Ե Ա Վ
Գունատան գունուող ձեր պարագաները քրանս քերտիկ համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը:
Մեր գրասենեակը կը գրադի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով:
Գրեցէք ձեր պարագաներուն ցիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS
25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce
IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: F. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն
ՄԱՆՈՒԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ Ե Ի ՍԱՄՐՔՈՒ ՀԻՒՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մորթային եւ վիւնեական ալյուրեղէն
Գարմանատան մէջ կը բուծէ ULTRA-VIOLET Տառագայթային Յոլացա, Ջրացա, (Sciaticque), Նեվրալի, Անտրիպոսի, Ոսկրեղէն
Յիւն (Rachitisme) եւ այլն:
16 Rue Bleue, Մէթրօ Cadet. Հիւ. Provence 73-67
Կ'ընդունի ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ի
Ճ Ա Ր Տ Ա Ր Ա Պ Ե Տ
ՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄՐԱԳԻՐՆԵՐ ՀՆԱՐՈՂ ՁԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
Ingénieur-Projeteur, OUVRAGES D'ARTS et INDUSTRIELS
Քսան տարուան գործնական աշխատանք **ՍԷԿ ԳԻՆ** կը ձեռնարկէ ամէն տեսակ շինութեան
Հիւանդանոց փարիզի մէջ ժամը 2.30էն — 6
Anjou 12-40 et la suite
Թղթակցութեանց հասցէ՝ **ARDZROUNI, ARCHITECTE**
HERBLAY S. et O.

Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս Ճ Ի Լ Պ Ի Ր Ե Ա Ն
Կը ստանձնէ հին եւ նոր ամէն տեսակ ապակեղակապ գործեր (կեանքի, հրեհի եւ արկածներու), ինչպէս նաեւ առեւտրականներու տոմարներու կարգադրութիւնը, դիւրամաշէլի պայմաններով:
36 Rue de Bellefond, PARIS (IX)

Ա Ր Ա Ք Մ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱՎԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՍԽԱՆ
9 Rue Papillon, PARIS, Tél. Prov. 43-31

ՏՕՔԹ. Ե. Մ Ի Ն Ա Ս Ե Ա Ն Ց
ՆԱԽԿ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԹԻՖԻՍԻԻ Կ. ԽԱՉԻ ՀԻՒՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՆԿԱՆՑ, ՄԻՋԱՍԵՌԱՅԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրօ՝ Etoile
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ
Իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

Ո Ւ Շ Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Ն Ն Ո Ր Հ Ա Ս Յ Է Ս
Պատիւ ունիմ ճանուցանելու յարգով յաճախողներուն
1929 Փետրուար 1էն ի վեր խանութի փոխադրած եմ 1 RUE SAULNIER ձօխ յարկաբաժինի մը մէջ, ուր պատրաստ եմ վերջին նորաձեւութեան լաւագոյն կերպասներու ճոթ միերթ մը: Métro CADET.
Յարգանքով **ՆՈՒՊՈՐ ԱՄԻՐՈՒՄՆԱՆ** (Գերման)

Ա Ն Ո Ւ Շ Ա Վ Ա Ճ Ա Ո Ւ Յ. Պ Օ Տ Ո Ւ Ր Ե Ա Ն
70 Rue Paul-Bert, LYON Tél. 43-77 VAUDREY
ՈՒ Շ Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Ն, ԼՈՒՆԻ Ե Ի Տ Ե Ս Ի Ն Հ Ա Յ Ի Ն Ա Վ Ի Յ Ի Ք
Կը պատրաստենք արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ անձնազննար եւ սուսամով սիւրիթներ: Հատկի առթիւ մասնաւոր ճոթով պատրաստած մեր չէօրէկները կը ծախուին Լոնի եւ Տէնի շուկային նպատակաւ: Մասնաւոր ճոթով պատրաստուած մօտ: Տէնիի հայրենակիցները իրենց ապրանքներուն համար գիմել մեր կեդրոնականին ԿԻՐԱԿԻ ՍՈՒՐԱԿԱՆ Ե ԱՆԻ նպատակաւ առաւօտ: Կ'ընդունինք տպագրանքներ հարկեր եւ խնջուքներու համար: Մաքուր, համեղ եւ աժամ:

Ա Ջ Ք Ի Հ Ի Ւ Ա Ն Գ Ո Ւ Թ Ի Ն Ն Ե Ր
ՏՕՔԹ. Յ. Տ Ե Ր - Դ Ա Ի Թ Ե Ա Ն
ԵՐԵՐԵՍԻԹԻ, ՀԻՆԳԵՍԻԹԻ Ե Ե Ս Ա Ս Ի ՕՐԵՐԸ 3.30—5.00
29 Place des Fêtes (Paris XIX) Métro, Place des Fêtes
Շաբաթի մէջ ամէն օր 10 12, տղայաց, ներքին, աչքի հիւանդները:
27 Ave. Bellevue, Chaville (S. et O.) Թէլ. Շաբաթ

Ֆ Ր Ա Ն Ա Ս Յ Ի Մ Ի Ա Կ Ն Ե Ր Ա Յ Ս Յ Ո Ւ Յ Ի Յ EXCLUSIVE
ՀԱՅԵՐԵՆ, ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ, ՅՈՒՆԱՐԵՆ
ԲԱԼԵՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ԳՐ.
Պէշվիի ծանօթ հայ նպարտաւոր
Յ. Ա Ր Թ Ի Ն Ե Ա Ն
28 Rue Lesage, PARIS (20e)
Métro Belleville Tél. Mémil. 61
ձօխ մեքեր թէ նախկին եւ թէ ամենավերջն եղանակներով երգուած եւ նուագուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարքը, լսմբերգ, Թաւեր, եւ այլն: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր թէ՛ եւ թէ լսմբերգ: Տարած ցուցակը ձրի է:
Ինչպէս նաեւ բողոքաբեր լաւ կրամփօններ եւ արեւելեան նպարտաւորներու լաւագոյն ամենազղջեալ գիներով:

Հ Ա Յ Գ. ԲՈՒՃԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ ճօրքէ՛ **ՏՕՔԹ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բնակուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիւնեական հիւանդութիւններ: Աչքի հիւանդութեան կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Գրք. կորի ու ակունքի մասնագէտը ամէն երեք եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱՐՈՒՅԹը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Ա Պ Ո Ւ Ի Ս Ա Գ Ո Ր Ը - Ա Պ Ո Ւ Ի Ս Ա Վ Ա Ճ Ա Ո Ր
Հ Ա Յ Գ Մ Ա Ր Ա Յ Լ Ե Ա Ն
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R. C. M. 77-16
Բնիկ Կետարացի եւ 30 տարուան փորձառու ապակաւոր: Կը պատրաստէ ընտիր ապակեւ եւ երջիկ, Կետարիոյ պղպեղով եւ համեղ եւ անուշաքիչ ամէն տեսակ կերակուրներու համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՕՅԱՅԵԱՆ
ԱՅՏԵԼՈՒ ՀԱՇՈՒՍԱԿԱԼ
Հասցէ՝ 48 Av. de l'Econome Blanc-Mesnil (S. et O.)
Կը ստանձնէ հաշուապահական ամէն տեսակ գործեր եւ կուսայ տուրքերու վերաբերեալ տեղեկութիւններ:
Հափաւոր գին

WALTER STRARAM
ՆՈՒՍԳՈՒՆԱՆԴԻՍԵՆԸ
Թատրոն Շանգիէի: Յարտապի 9րդ նուագիչ է: 21 Մարտ. — Orchestre de Chambre, մասնիկ. Մարտի ՏԱՐԻԼՈՒ: ՄՈՑՈՂԻ սէնֆօնի en ut majeure, ՊԱՆԻ Բոնչիթթօ լա միսէօրը ջութակի համար (Մարտի ՏԱՐԻԼՈՒ), ՎԵՂԻՐԵԻ cing pièces, օր. 10 (Ա. անգամ), ՊՐԱՆՍՄԻՍ ԵՒ ՄԵՐԵՆԱՍ լա միսէօրը, ՅԻՈՐԱՆ ՇՄԻԹԻ Reflets d'Allemagne.
WAGRAM AUTO
Կ'ապահովէ արտօնազրկ ստացուող 100 ֆրանքով:
73 Av. de Wagram Մէթ. Ternes 63 Av. Gde. Armée » Maillot 149bis Bd. Villette, Aubervilliers

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
36, Rue de Bellefond, 36 PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Poissonnière
Tél. Trudaine 88-77
EMPIRE, Միգր-Յօլ, 37 Av. Wagram
Cirque | Էրով | ամենալաւ | 2-14
de Paris | Միլիթր | ու ամառը | ֆրանք

Մ Ա Ն Ա Ս Գ Է Տ Բ Ի Ժ Կ Ե Ն Ի
96 r. Rivoli, մէթ. Շաբաթ: Արմատեւ նոր մեթոտով դարձնում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վերեւ-հիւանդութեանց (Ֆրանկոսոս, Չեր-մամիլ) եւ վարիսի: Մասն. Լապո-նաթուա: Խզման եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

Հ Ա Յ Ե Ր Է Ն Փ Լ Ք Ն Ե Ր
ՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԵՒ յայտնի արուեստագետներու փաբները՝ Հայերէն, Յունարէն, Թուրքերէն, Չրէքերէն, Արաբերէն, Սլաւոներէն, Ամերիկական, Թունուզական եւ Մարոքեան: Միակ ներկայացուցիչը ֆրանսայի: Գիմել՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e)

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, and prices for advertising space.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN, Rédaction & Administration, 235 Faub. St. Martin, PARIS (10e)

ԵՐԵՎԱՆԻ 19 ՄԱՐՏ 1929 19 MARS 1929

ԵՐԿՐԻ ԹԻԻ 909

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆՆԹԻՄ

ԵՐԿՐԻ ԽՕՍԲ

ՄԷԿՈՒՆ ՅԱԻԸ ՄԻԻՍԻՆ ԽՐԱՏ

Անցեալ օր, Մարտի 19-ին թղթակից մը կը նկարագրէր Սուրբ Երեմիայի զէպի շարաւ. Ամերիկա ճամբայ ելած գաղթականները...

Այսօր կը հրատարակենք թղթակցութիւն մը ըստ իսկ աղէտի վարչին, Սուրբ Երեմիայի Պատմութիւնը վերադարձաներու կամ ետ դրկուածներու, տուն-տեղ ծախած, պարտքի մէջ խորտակուած և այժմ անօթութեան դատապարտուած թշուառներու...

Այս բոլորը կրնան խրատ ըլլալ ուրիշներուն, Սուրբ Երեմիայի կամ Յունաստանի մէջ: Մէկուն անուր տառապանքը պիտի բանջ միւսներուն, միամիտներուն աչքերը: Կը տարակուսինք: Ճակատագրուած է որ մեր մէջ ամէն մարդ ինքն իր վրայ կամ իր նախաձեռնութեամբ ուրիշին վրայ պիտի փորձէ: Ե՛րբ և է արկած, մինչև որ խելքը զուլը գայ: Պիտի փորձէ, առանց նկատի առնելու նախնիքաց բոլոր փորձերն ու փորձառութիւնները: Զազարներ գացած և շարաւ. Ամերիկա, ամէն դառնութիւն ճաշակելով և անէծք տեղադրով պարտախանատուներու զխուռն: Զազարներ գացած և տեսած են թէ կաթ ու մեղր չի բխիր այդ հեռաւոր տափաստաններէն, այլ չարահարանք և թոյն՝ պատառ մը հացի համար:

Այդ բոլորը ջուրի ձայն կուգան: Ինքն ալ պէտք է երթալ տեսնել: Չարահարուի և համոզուի: Եւ այսպէս է որ, մարդիկ Յունաստանի և Պոլիարիոյ առողջ օդն ու ջուրը կը ձգեն, և կուգան հիւժախտի բնուելու Տրանսպի գործարաններուն մէջ, միեւնոյն չոր հացն ուտելով, ստանց միեւնոյն ջուրը խմելու:

Անշուշտ վերադարձողները շատ աւելի աղէտաւոր պատմութիւններ ունին, քան ինչ որ կը պատմուի «Յառաջ» թղթակցութեան մէջ: Բայց նորէն կը տարակուսինք որ կանգ առնէ արագալքի հոսանքը: Մարդիկը նորէն պիտի ուզեն հազար չարահարանքի մատուցել, տուն-տեղ ծախել և մուրհակներ ստորագրել, փոխանակ այդ բոլորին կէսը փորձելու իրենց գանուած տեղին վրայ, և գոնէ թիչ - շատ հարազատ միջավայրի մը մէջ ուտելու այն պատասխար հացը, որուն ետեւէն կը վազեն մինչև 20-25 օրուան ճամբայ:

Խօսք չունինք վաշխառուներու և շահամոլներու համար: Մեզ չեն հետաքրքրեր փերեզակներն ու «լէվանտէն»ները: Մեր ամբողջ դառնութիւնը ուղղուած է աշխատաւոր բազմութիւններուն, գիւղացիներուն և բանտարներուն, որոնք ի գուր կը լքեն իրենց հիւրանները և ափ մը հողը, հեռաւոր սալայատակներու վրայ բախտ փնտռելու, իրականին մէջ կոշիկ ներկելու համար:

Մեր թղթակիցը, պարզելով ուրիշ ցաւեր, կը թելադրէ որ «Յառաջ»ը հանգանակութեան մը ձեռնարկէ: Սիրով պիտի ընդունենք այս առաջարկը, եթէ հաւատարմիք անոր գործնական արժէքին:

Մենք երբեք համաձայն չենք որ հանգանակութիւնը կատարուի ողորմութիւն բաշխելու համար: Այդպիսի ձեռնարկները կրնան օգտակար ըլլալ տարբարային աղէտներու ատեն, իրեն անմիջական օգնութիւն: Սուրբ Երեմիայի և Լիբանանի մէջ անհրաժեշտը տեղաւորման ձեռնարկն է, որ միլիոններ կը պահանջէ: Երկու տարի առաջ, Ամերիկեան Նպաստամատուցող թելադրիք որ «Յառաջ»ը հանգանակութեան ձեռնարկէ, ինչպստ տեղաւորման գործին, խոստանալով զայնցած զուժարը կրկնապատկել իր կողմէ, բայց մենք վարանեցանք, աւելի շատ քաղաքական պատճառներով:

Արդ, «Յառաջ»ը կրնայ իր աջակցութիւնը ընծայել, եթէ հիմը դրուի որոշ ծրագրի մը: Օրինակ, — Թող Բարեգործականը ստանձնէ փոխատուութեամբ դիւրացնել չալէպի նոր տուններուն շինութիւնը: Թող շայրենակց. Միութիւնները ստանձնեն բնակարան մը, արհեստանոց մը կամ դպրոց մը շինել: Վերջապէս, թող մէջտեղ դրուի համազգային ձեռնարկ մը, վարկ բանալու, հող գնելու կամ շինուածանիւթ հայթաթելու համար: Այդ պարագային, մենք ալ պատրաստ ենք մեր պարտականութիւնը կատարելու: Այսպէս ծիծաղելի կը դառնանք: Չտոնանք որ, նոյնիսկ յիսուն գրասեղանի շինութիւնը կամ հազար զրիկէ և տետրակի հայթաթելումը սիրտ մը տաքցնէ: Ամէն բանէ զրկուած տարագիրը կրնայ սեւը ներսը պահել և տոկայ, երբ տեսնէ որ գլուխը գնելիք բարձ մը ունի, կամ իր զաւակները չեն լար վրայ - գլուխի, թուղթ - գրիչի պակասէն:

Թելագրութիւններ են ասոնք, աչքերը ցաւին ուղղելու և անոր դարման ճարելու: Եւ այն ատեն, աւելի յոյս կայ որ մէկուն տառապանքը միւսին խրատ ըլլայ, հետզհետէ: Ե.

ՄԱՍՈՒԼ

ՓԱՐԻՋ ԹԱՌԱՄԵՐԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, Պոլսոյ «Ազգաբարձր զիտել կուտայ» (12 մարտ)...

— Անտարա ոչ միամտութիւն է հրաշքներ սպասել փարիզի մարմիններէն, գաղութներու կազմակերպութեան կամ խաղաղեցման տեսակետով: Եթէ մէկ շնորհքն ունենային, ամէնէն առաջ իրենց անմին վրայ կը փայտեցնէին, փոխանակ այսպէս խաւար մնալու «ոչ քաղաք»ին մէջ: Արդարեւ, եթէ մէկ կողմ՝ Թողունք արտաքին շղարք, ոչ մէկ գաղութ կը տեսնենք այնքան անյոյս, որքան Քրիստոսիայութիւնը, որմէ Յարուզումը կան: Յունաստանի շղարքն անգամ, որ կեդրոնն է պատուէններուն, շատ աւելի բարեբախտ է: Գոնէ ունի ծագողներ և նախակրթարաններ, կամ նուազ եմբակայ է ուժեղ ման փոստիկ:

Բայց կան բաներ, որ կրնան պահանջուիլ փարիզէն ոչ թէ իբր շնորհ, այլ իբր պարզ պարտականութիւն: Եւ մանաւանդ անոնցմէ, որոնք տարիներ ի վեր կը կերակուին հանրային սեղանէն: Այս բարեգործականի և նման հաստատութեանց վրայ թառած մտաւորականները: Ասոնք ամէն ամիս կանոնաւորաբար պարտաւ թողանք և կը ստանան, բացի գանազան առիթներով տրուած պարգիւներէն: Կ'ընդունինք որ մեծ գործերու անընդունակ են այդ ժամանակակից մտաւորականները: Սակայն ներքի չէ՛ գոնէ նստուկ, թեմեւ աշխատանքներ սպասել անոնցմէ: փոխանակ այդքան երկարապատուժ փառաբանանքներ գրի առնելու և հրատարակելու, չէ՛ն կրնար քանի մը տող նուիրել իսկապէս «ազգագրական» գործերու: Յիշենք շատ պարզ պարագայ մը, որ միեւնոյն ատեն ուղարկուի միջոց մըն ալ է իրենց համար: «Ղառուս»ի նոր տպագրութեան մէջ կոպիտ սխալներ կը վկայուին հայտնութեան մասին, սկսեալ սա այսպէս պատկերներէն մինչև ազգագրական-կրօնական տեղեկութիւններէն: Չո՞ր կը տեսնէք փառաբանութեանը մը, իբր տիպը հայու թեան: Միջոցեւ, անոր նմանը դժուար թէ գտնուի թէքքէններու մէջ թէ:

Արդ տեղ մը կ'ըսուի թէ հայու թեան «մեծ մասը կաթոլիկ է»: Ո՞վ գրել տուած է այս չնշարկաւոր յայտնութիւնը: Չըլլայ թէ մեր «կաթոլիկ» բառն է որ գիտութիւն մը կողմէ այդ ձեւով թարգմանուած է: Երբորք հաստատուած է երեւան կուգայ որ հայ գրական լեզուն թէեւ մարտը է, բայց խօսակցութեան լեզուն «կոշտ, խօսակար» (Վիւլիէն) է: Եւ դեռ նման շատ մը վրիպումներ, մէկը միւսէն աղագակող և այլանդակ:

Արդ, ազգային սեղանին վրայ փոր կապողներ չէ՛ն կրնար գոնէ այս սխալները մատնանշել: «Ղառուս»ի խմբագրութիւնը իրենց ոտքին տակն է, եւ կարելի չէ այդ «ձանձոր»ը յանձն առնել յանուն «Ազգային» առանց կամի մը քրտինք թափելու: Ասոր փոխարէն, հրաշքի առիթ մը կ'ունենան ցուցադրուելու և նոր պատաններ կորզելու:

ՊԱՍՏՅՈՒՆ օստիկանական տնօրէնը Տրոյի յանձնեց նամակ մը, որով կատարեալ ազատութիւն կը տրուի իրեն ուզած տեղը երթալու: Նամակը կ'աւելցնէ թէ Թուրքիոյ մէջ իր կեանքի ապահովութեան համար միջոցներ ձեռք առնելու են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հեղինակների դաշինքները ստորագրուած

Կիրակի առաւուս օրը մէջ ստորագրուեցան հելլենս-սերպ դաշինքները, որոնք կը ճշդեն Սելանիկի սերպիական գօտիին վարչաձեւը: Յունաստանի կողմէ ստորագրեցին արտաքին նախարար Բարափանոս և փարիզի գեսպան Փոլիթիս, Եռակողմի կողմէ՝ արտաքին փոխ-նախարար Բուժանուտի և Սուպպոլի:

Ստորագրութեան արարողութիւնն առաջ, Բարափանոս երկուբուկէ միլիոն տրախմի յանձնեց «Բուժանուտի» իբրև հաստեցում այն քանի մը սերպ ընտանիքներուն, որոնք կամովին մեկնած էին Յունաստանէն՝ հաստատուելու համար Եռակողմի մէջ:

Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, ստորագրուած են վեց պրոտոկոլներ, որոնք կը վերաբերին՝ 1. երկաթուղիի, 2. Սելանիկի սերպ ազատ գօտիին մէջ նաւահանգիստի, 3. մաքսային, 4. անասնաբուժական, 5. թղթատար - հեռագրական սպասարկութեանց, 6. վերջնական պրոտոկոլ:

Ասոնք բոլորն ալ գործարկութեան պիտի դրուին ստորագրութեան 30 օր յետոյ: Անոնց հիմ կը կազմէ 1923ի հելլենս-սերպ դաշինքներով վերջնապէս կը լուծուին այն բոլոր վէճերը, որոնք առկա կը մնայն ցարդ Պելլարատի և Աթէնքի միջև:

Սելանիկի ազատ գօտին, որ Յունաստանի հողամասին ամբողջական մաս կը կազմէ և կը մնայ հելլեն գերիշխանութեան տակ, բաց պիտի ըլլայ եռակողմեան ներածումին և արտածումին առջև: Հելլեն դատական և ոստիկանական իշխանութիւնները կը պահեն իրենց պաշտօնները ազատ գօտիին մէջ: Ազատ գօտին հասնող նաւերը հելլեն իշխանութեանց մօտ առողջապահական ձեւակերպութիւններ կատարելէ յետոյ ազատօրէն կրնան պարպել իրենց բեռները, հելլեն իշխանութիւնները հակազդի ո և է իրաւունք չպիտի ունենան ապրանքներուն վրայ ո՛չ նաւահանգիստին մէջ և ոչ ալ երկաթուղով փոխադրութեան առանց: Ուղղակի կատարուածքեր պիտի գործեն Սելանիկի և Կէլ-Կէլիի միջև: Մէկ խօսքով առեւտուրի և իրաւագիտի ամէն գիւրդութիւններ պիտի տրուին Սերպներուն: Նոյն դիւրութիւնները պիտի ընծայուին նաեւ հելլենական ազատ գօտիին մէջ:

Սերպ կատարութիւնը Պելլարատ հրաւիրեց Բարափանոսը: Այս այցելութիւնը կողուած է շեշտելու երկու երկիրներու յարաբերութեանց ամրապնդումը:

Պաշտօնական զեկոյցը ռեժե ալիարկութիւն չընէր երկու երկիրներուն միջև բարեկամութեան և իրաւարարութեան դաշինքի մը կնքուած ըլլալուն: Պատճառն այն է որ վերջին պահուն հելլեն պատուիրակութեան կողմէ կարգ մը առարկութիւններ եղած են: Բարափանոս երբ շարաթ օր Պելլարատ հասնի, այս մասին պիտի բանակցի և վերջնական համաձայնութեան մը պիտի յանգի:

Բարսիէ հանրաւ և նայ մեղսակիցները

«Ճիւղերի» և «Հիւլը Ամէր» թերթերը կարգ մը տեղեկութիւններ կուտան Բարսիէ հանրաւի հարցաքննութեան մասին և այս առթիւ կը շեշտեն վերջերս ձեռքաւորուած հայ ատամնաբոյժի մը մեղսակցութիւնը: Հաստատուած է որ Բարսիէ հանրաւ էնկիւրի գացած էր Մ. Բէմալի վրայ մահափորձ կատարելու համար: Բարսիէ հանրաւ յայտնած է թէ ատամնաբոյժ Տոքթ. Գալֆանի դարմանատան մէջ տեղի ունեցած զուժարման մը միջոցին տրուած է այս որոշումը, այդ հաւաքողի մասնակցած են նաեւ Մուրատ անուն հայ «քոմիւթէճի» մը և Սելանիկի Օսման ու Ֆէրիտ անուն երկու անձեր: Տոքթ. Գալֆանի ալ հարցաքննութեան միջոցին խոստովանել է թէ Ֆէրիտն ու Օսմանը կեղծ անցագրով Ռուսահա փախած են: Չեղբակալուած է հայագրի Մուրատը, Օսման ալ Ռուսահալին բերուած է, իսկ Ֆէրիտը կարելի չէ եղած ձեռք անցնել Վիեննա փախած ըլլալով:

«Ազգաբար» կը գրէ:—Յայտնի չէ թէ ինչ աղբիւրներէ առնուած են թուրք թերթերու այս լուրերը, որովհետեւ Տոքթ. Գալֆանի և Պ. Մուրատ, որոնք անցազրի ինքրի մը առթիւ ձեռքաւորուած էին, հարցաքննուելէ վերջ ազատ արձակուած են արդէն: Պ. Մուրատ Արոյան, խնդրեց մեզմէ վճարուի հերքել տրուած լուրը: Ինքը ոչ կապ ունի Բարսիէ հանրաւ ինքրին հետ, ոչ ալ ձեռքաւորուած է: Եղածը այն է որ պարզ հարցործովը կը զբաղի: Միեւնոյնը ատամնաբոյժ Տոքթ. Գալֆանի մասին, որ առանց երաշխաւորութեան ազատ արձակուած է:

Թուրքիւնիւն վէճը

Յայտնի ամբողջաբար երկուսու նախ «ձուժիւրի»-ի մէջ կը գրէ «Կարճ հաշիւ» խորագրին տակ.

— Աթէնքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հելլեն կառավարութիւնը բանակցութեան սկսած է Ազգային Դրամատան հետ, Յունաստանի թրքական կալուածները ծախելու համար: Այս կացութեան առջև, տեղը չէ՛ հարցնելու թէ ինչո՞ւ դեռ կը շարունակուին էնկիւրի բանակցութիւնները: Բարսիէ որ Յունաստան իր ուզած ձեռով գը մատակարարէ թրքական կալուածները, կը նշանակէ թէ բանակցութեան նիւթ չկայ այլ եւս:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. Էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

Ք Ր Տ Ե Ն Ք Ը

Անշուշտ նկատած էք որ երբ աշխատութեան մը մէջ շատ յառաջանաք ու պահ մը կանգ առնելով քանի մը անգամ մեր ծխամորճը չբաշենք, կը սկսինք քրտինք:

Քրտինքը Արարիչը մեզ կտակ թողած է: Արարիչին հո՞գն է...: Չուն, ամպերէն հեռու... կլիման զով է ու մարդ եթէ չաշխատի իսկ, կամիլ մը քրտինք չի հոսիլ Յակատէն և Թուրքն, նոյնիսկ եթէ այդ Թուրք ունենայ մացառուտ սորուք մը:

Ուրեմն կ'ըսէի թէ քրտինքը մեր մարմնէն կը հոսի կամիլ կամիլ ու արարածները անգամ մըն ալ կը լիչեն Արամ. եւ առանց կերած ապուրը, որ ջերմութիւն կուտայ մինչև այսօր:

Տքնող, տանջուող աշխատաւորը՝ քանի այդ կամիլները գգայ իր սրտին որ եւ է մէկ անկերու, չի կրնար անյոյշար չըլլալ, մինչ Արարիչը բոլորովին տարբեր նպատակով ստեղծած է գայն (ոչ թէ աշխատաւոր այլ քրտինք): Այդ նպատակն է տքնողը զովացնել: Չար լեզուներ կ'ըսեն թէ այդ զովացուցիչը մերթ կը չափազանցէ ու սխալելով փոխանակ Յակատը կամ շրմները գգուելու, ամբողջ մարմնէն է որ կը զովացնէ, կը ստեղծէ: Այս պարագային ալ չեմ կարծեր որ թիւրքիստութեան մը համար Արարիչին խոստով անկարելիներ նետել հարկ ըլլայ: Բանգի, վերջապէս ատենն է հասկնալ թէ ինչ է մեր ուզածը:

Երբ կ'աշխատինք, կը գան. գատնու, իսկ երբ քրտինքէ ազատուելու համար, անոր միջոցաւ իսկ կարելի կ'ըլլայ մեզ աշխատելու պարտադրութեանց ազատել և անշարժութեան հանգիստը Յակատի, դարձեալ կը գան-գատնել:

Ատենն է սատանին նենգատուութիւններուն հետեւելէ դադարիլ և որոշ բացատրութիւններով ներկայացնել մեր պահանջներուն պատճէնը Աստուծոյ:

Գալով քրտինքին, բարեկամ մը խոստացաւ ինձ ուտումնասիրութիւն մը պատրաստել: «Քրտինքը՝ երբ արտադրուի չկարգաբեր, գոր պիտի ստիպուինք կարգաւ... անշուշտ քրտինքով:

ԱՎՐԵՂՅԱՆՑԻ ՄՏԱՌԱՐԱԿԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Փարիզ իր բնակած պանդոկին սենեակին մէջ մեռած գրտնուեցաւ Ավրեղյան պէյ Միքայէլը, Ազգային Կոմիտէի նախկին օստանոց մը, 40 տարեկան: Բնուութիւնը հաստատեց թէ երիտաւարը անասպան եղած է:

Միքայէլը փարիզ կը գտնուէր 8-10 տարեկ է ի վեր: Արարած էր իրաւաբանական վարժարանը և գրական աշխատութիւններով կը պարապէր: Մուսափառական էր. կ'աշխատակցէր Պոլսոյ «Ազգ. թիւրք»-ին, որուն փարիզեան գործակալն էր: Իր վերջին նարգամանտոյ գրութիւնը՝ «Ապագայ Իսլամ» հրատարակուեցաւ «Ազգ. թիւրք»-ի յաջորդ «Օստիւրուտ»ի առաջին թիւին (1929 մարտ): Կ'աշխատակցէր նաեւ փրֆ. Խաչիկոյի հրատարակած «Revue du Monde Musulman»-ի և ուրիշ թերթերու: Փրֆ. Խաչիկոյն Թարգմանական որոշ աշխատանքներ յանձնած էր իրեն:

Յայտնի չէ թէ Ավրեղյան պէյ ինչո՞ւ անմասպան եղաւ. հասակակալ կը թուի որ դրամական նեղութիւնն է եղած պատճառը:

կասկած չկայ թէ Յունաստան ինչ ալ ընելու ըլլայ այսօր, որ մը հաշիւը պիտի տայ, բայց ակնհայտ է որ այդ հաշիւը ուզելու ճամբան՝ բանակցութիւնը չէ: Որով, պէտք է ձեռք առնել հետեւեալ կտրուկ միջոցները:

1. Թուրքիոյ մէջ գտնուող հելլենական բոլոր կալուածները գրաւել, եւ ոչ-փոխանակելի թուրքերու հաշուին յանձնել Երկրագործական դրամատան: 2. Փախստականներուն կալուածներն ալ այս հաշուին անցընել, որպէս զի ոչ-փոխանակելիներուն վնասը նուազագոյն աստիճանին հասնի: 3. Վերջ տալ փոխանակութեան խառն Յանձնաժողովին, եւ հոն մեր ծախսած տարեկան կէս միլիոն ոսկին լատիկացնել ոչ-փոխանակելիներուն:

Այս ձեւով մասամբ կը գոհացուին ոչ-փոխանակելի թուրքերը, որոնց կէսը մինչեւ հիմա մնաած է: Այսպէսով թող մենք ասեմք թէ ալ ունենանք Յունաստանէն, քանի որ այնտեղի թրքական կալուածները անելի կ'արժեն այստեղի հելլենական կալուածներէն: Արդէն անմիջական պէտք ալ չկայ բանակցութեան, քանի որ ներկայիս կատարուածը կը ծառայէ միայն մեր սիրտը նեղելու:

Թուրքապուլիսը դաշնագրին առթիւ

Թուրքապուլիսը բարեկամական դաշինքին կնքման առթիւ Սոփիայի կէս-պաշտօնական Թերթը *Լա Պրիւզար* կը գրէ.

«Մենք հիմնական թերթիւն մը պիտի գտնենք թուրք եւ պուլիս դաշնագրին մէջ, ան պէտք է կնքուէր քսան տարի առաջ, եւ այն ատեն անհրաժեշտ օգուտներ պիտի ունենար երկու դրացի երկիրներուն համար: Թրքական առած մը կ'ըսէ. — «Կեանքը ինչքան ուշ տուն կուգար, Ասիական ճիւղ է զրեթէ ամէն մարդու համար, մէջն ըլլալով նաեւ թուրքերը: Արդարեւ, եթէ փոխանակ իրարու զէմ կուուելու, ասկէ տարիներ առաջ թուրքերն ու Պուլիսները բարեկամաբար եւ փոխադարձ օգիջումներով հարթէին իրենց տարակարծութիւնները, շատ մը դժբախտութիւններ ինչպէս պիտի ըլլային իրենց երկիրներուն: Էնկիւրի մէջ ստորագրուածին նման ուստ մը զիրենք պիտի զգուշացնէր անխոհեմ եւ խիզախ ձեռնարկներէ, եւ պիտի ստիպէր որ զէնքէն տարբեր միջոցով կարգադրէին իրենց վէճերը: Պուլիսներն ու թուրքերը կրնային համաձայնութեան մը գալ, եթէ քիչ մը աւելի պաղարիւն եւ նախատեսող ըլլալին: Դժբախտաբար, անոնք յամուսնեցան անհաշտելի նկատելու իրենց շահերը, եւ իրենց դատին պաշտպանութիւնը յանձնեցին ոչ թէ բանականութեան, այլ զինեալ ուժին: Այս անխոհեմութեան արդիւնքը մէջտեղի է երկու հարեւան ազգերը անհաւատալի վնասներ պատճառեցին իրարու, անգին ծառայութիւն մատուցանելով երրորդներու եւ դարձան անոնց խաղաղութիւնը: Բայց մենք Պուլիսներն է որ ամէնէն աւելի տուժեցինք, շատ սուղ վճարելով գործուած սխալը:»

25 փայտեղէն ջուրի սակ

Ամերիկայէն հասած հեռագիրները կը հաստատեն թէ ողորդումները հետզհետէ օարսափելի համեմատութիւններ կը ստանան Ալապամայի նահանգին մէջ: Արդէն իսկ 25 քաղաքներ ջուրերու տակ կը գտնուին եւ 28,000 հոգի անապատան կը մնան: Մինչեւ հիմա կարկի եղած է յուրէն դուրս հանել 34 հոգիի զիակները: Էլլա քաղաքի 3000 բնակիչներէն 2800ը կարելի եղաւ ազատել 36 ժամուան աշխատանքէ վերջ: Օգնութեան գործը լաւ կազմակերպուած է: Աղէտեալները թրոյ կը զրկուին՝ ուտելիք եւ հագուստ ստանալէ վերջ:

Ճէնէվա քաղաքը շատ մեծ վտանգի մէջ է: Զուրբը երթալով կը բարձրանան: 1500 հոգի, որոնք երկու օր երկու գիշեր ծառերու և տանիքներու վրայ ապաստանած էին, ազատուցանեցին: Դարոցներու մէջ հարիւրաւոր աշակերտներ անշարժութեան մատնուած են:

Շարունակ օդանւեր կը սաւառնին աղէտեալ շրջաններուն մէջ եւ ուտելիքի պարկեր կը ձգեն, մինչ ազատարար խումբեր աղէտեալներու փրկութեան գործը կը կազմակերպեն:

Պողոտաները Պուլիսիոյ մէջ

Սոփիայէն կը հեռագրեն.— Մարիցան յորդելով ողորդեց Ֆիլիպէն: Ողորդումները իրական աղէտի երեւոյթը կ'առնեն: Հազարաւոր տուներ կ'զրկուցան են: Ժողովուրդը սարսափահար շրջակայ բարձունքները փախաւ:

Ամրաշէն գիւնուրներու քանի մը շոկատներ զրկուցան տեղւոյն վրայ՝ աղէտեալներուն օգնելու համար:

Սափայի աւազանին մէջ եւս ողորդումներէ կը վախցուի:

Սպանիոյ դպրոցները փակուած

Վերջին ցոյցերու ընթացքին ձերբակալուած ուսանողները բանտարկութեան դատապարտուելով գաւառական բանտերը զրկուցան:

Ալգիւս թագաւորը վեց հրամանագիրներով փակել տուաւ Սպանիոյ բոլոր համալսարաններն ու ջոյէժները, բացի հինգէն՝ Սարալուսա, Վալենցիա, Պարչիլոնա, Կրանատա եւ Լակոնա (Քանարեան կղզիներ): Բացը մնացած հազարաւոր ուսանողները ստիպուած են փողոցները թափառել: Ամէնէն մեծ հարուածը տրուեցաւ Մատրիտի մեծ համալսարանին, որ չպիտի վերաբացուի մինչեւ 1930 հոկտեմբեր: Հեռագրի մը համաձայն, որ չէ հաստատուած դեռ, Մատրիտի համալսարանին տեսուչը, փրոֆէսէօրները ու վարչական պաշտօնեաները հեռացուած են: Բանտարկուած է բժշկական համալսարանի տնօրէնը եւ ուրիշ փրոֆէսէօրներ:

Յեփիլիի նոր բուխը

Գերմանական «Կոմս Յեփիլի» ղեկավար օդապարիկը, որ վերջերս երթեւեկի յաղթական թռիչք մը կատարեց Ատլանտիանի վրայէն, ծրագրած է մօտ օրէն ճամբորդել դէպի Արեւելք: Ամիսներէ ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուէին շահագրգռուող երկիրներէն արտօնութիւն ստանալու համար: Յեփիլիը Ֆրիտրիխսմիթի իր կայանէն ճամբայ պիտի ելլէ եւ Եւրոպայի յարկաւոր, թուրքերի, Սուրիոյ, Պարսկաստանի ճամբով պիտի անցնի Եգիպտոս, Տրիպոլիս, Թունիս, Ալճերի եւն:

Արդէն իսկ հաւանութիւն տուած են Ֆրանսա, Ռուսիան, Եւրոպայի, Իտալիա, Պարսկաստան եւ Թուրքիա: Կը մնայ ստանալ Եգիպտոսի կառավարութեան հաւանութիւնն ալ: Այս մասին վէճ կայ անգլ. մարզպանին եւ Եգիպտոսի զանգիւճին միջեւ: Եգիպտոսիները համաձայն են, որ ցեփիլը անցնի իրենց երկրին վրայէն:

Յ. Յ. Գ. ՓԱՐԻՉԻ ԾՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ֆարիցի եւ շրջանի ընկերները՝ այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տ'Իթալի» ֆաֆէ 0 ֆլէր տը Լիւնի վերնասրահը: Կը դասախօսէ՝ Լ'նկ. Կ. ԹԱՆՏՐՁԵԱՆ Նիւթ՝ «Յ. Յ. Գաշնակցութիւնը Ամերիկայի մէջ»:

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

Հ Ա Մ Ա Ս Տ Ե Ղ Ի Ն Ո Ր Գ Ի Ր Բ Ը

«ԱՆՁՐԵՒ» Ը

Ֆրանսա եւ Սուրիա 20 ֆր.: Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն 25 ֆրանք: ֆոստի ծախք չկայ: Գիմել՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St. Martin. PARIS (10e).
Բ Ա Յ Ա Ր Ձ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ՄԱՐՏԷՅԻ ԱՉԳ ԿԵԴՐ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵՉԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

1 Ապրիլ ժամը 2.30ին, 84 Rue Chape, Bon Théâtre մէջ ձոխ յայտագիր: Տոմսերը այժմէն շրջաբերութեան հանուած ըլլալով, կը խնդրուի ծողաներէն կերթաւոր հարեւակիցներէ, քաշաբերի մեր ժառանգ սերունդը: Կը խնդրուի բոլոր միութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը և խաշ. ձեւուով տեղի չտալ:

ԱՊՐԻԼ 11/24Ի ՍԳԱՏՈՆԸ ՄԱՐՏԷՅԻՆ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՋԵՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒԻՆ
28 Ապրիլ Կիրակի կէս օրէ վերջ
Պիտի հրատիրուին բոլոր կազմակերպութիւնները

Հ. Յ. Գ.

Լիոնի Կասակ խումբի ժողովը վաղը Զորքաբերի երկու ժամը 8.30ին, ծառայող հասարակներէ: Լիոնի Շըլ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ ֆրիստափոր, կուրկունեան, քեռի եւ կայծակ խումբերու ընկերները, այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: Պարտաւորի է ներկայանալ հին անդամատետրով: Իսկ Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին նոյն տեղը Վլըթ, Գոթիք, Ջաւարեան եւ Արամ խումբերը: Պարտաւորի է ներկայանալ հին անդամատետրով:

Յովհաննէս, մօր անուն՝ Ովասնէս, երեք տարի առաջ կը գտնուէր Հոմա: Իմացնի իր եղբոր՝ M. Arslanianի, 29 Rue de Choisy-Alfortville, Seine.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԿԵՐԱՎԱՅՈՒՄ

ՄԱՐՏԷՅԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Բարձր Հայ. քի երիտ. Միութեան կողմէ: Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 Rue Chape, Պոն Թէշաբի մէջ:

Գործ կը փնտէ լաւ գեր-մաներէն եւ ֆրանսերէն զիտցող հայ երիտասարդ մը: Գրիլ՝ M. Cartier, 9 Rue Houdon, Paris (18e).

EMPIRE, Միւլիք-Յոլ, 37 Av. Wagram

Cirque | Էրոլ | ամենալաւ | 2-14 de Paris | Միլիք | ու ամենը | ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲՈՒՇԿԵՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաբաթ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարձանուած արագ եւ կտրուած մորթի, արիւնի եւ վեներ. հիւանդութեանց (ֆրանկոսիս, շերմամեղ.) եւ վարիսի: Մասն. Լապոնաթուս: Խղձամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9-12, 2-8, Կիրակի 9-12:

Կ'ուզաիմ

լաւ գործաւորներ եւ գործաւորակներ մեքենայով տափատ կարելու համար արհեստանոցի մէջ: Գիմել՝ Զանթեանի, 9 Rue Papillon՝ մէթրո՝ Cadet.

ՀԱՅ CHAUFFEURներ

ՕԳՏՈՒԹՅԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Ծախու կն 2 TAXIS CITROEN եւ ՄԷԿ

DE-DION լաւ եւ մաքուր կառքեր, անհատաւորի աժան գիներով: Գիմել՝ Garage Chiron, 8 Rue de la Vallée du Bois, Clamart.

Կ'ուզուի

ծրագրան սպասուցի մը տնական գործերու համար: Լաւ պայմաններ: Գիմել՝ Գ. ԹԱՆՏԱՅԵԱՆԻ, 21 Rue Cantin, Bécon-les-Bruyères, Seine.

ՉԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Գատրաստուեցէք Յաշակի մօր ԶԻՕՐԷԿԵՆԵՐԸ որոնք պիտի ըլլան հիմով ու հոտով, ինչպէս որ են մեր ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ:

ՍԻՄԻԹԱՎԱՃԱՌ

A. LAGARDE, Boulanger 1 Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Trudaine 95-21

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՅՈՅՁԵԱՆ

ԱՅՅԵԼՈՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱՒ, Հաւցե՛ 48 Av. de l'Economie Blanc-Mesnil (S. et O.) Կը ստանան ինչպէս անհատաւորի հաշուապահական ամէն տեսակ գործեր եւ կուտայ տուրքերու վերաբերեալ տեղեկութիւններ:

Չափաւոր գին

— Կը փնտրուի Ուրֆաքի Գրիգոր Արսլանեան, հօր անուն՝

Գ Ի Ր Ք Ե Ր Ո Ւ Ն Ո Ր Զ Ե Ղ Զ
Ամենամասն, տոկոսն եւ վերջին նորածնութեամբ հարստացնելի փափաքող մեր յայտնակիցները եւ տիկիները մեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կիր. օրերը մինչեւ կէս
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Գ Ի Ր Ք Ա Կ Ա Տ Ո Ւ Ն Ը
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրո Combat եւ B...

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ
ՀԱՅԿ ՍԱՐԱՅԷԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just MARSEILLE, R.C.M. 77
Բնիկ Կեսարացի եւ 30 տարեան փորձառու ապուստապոստ: Կը ստանայ ընտիր ապուստապոստ եւ երջին, Կեսարացի պղպեղով եւ չամպանի: Աւաքում ամէն երկիրներու համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՌԵՄԱՐԻՏԻՒՆ - ԲԵՐՍԵՆԻՆ ԱՅՐԱՆՆԵՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐ
ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Գիտցող գիտէ, չգիտցողը ի՞նչ գիտէ: Ինչու՞ կը գիտէ միջնորդներուն: Ուղղակի գիմէ ապուստապոստապոստ Կ. Խանզիան Ավեդիս, Chemin de Party, Route de Châtea Gombert MARSEILLE.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԹԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ ճօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժշկները ամէն տեսակ ներքին եւ վերաբրական հիւանդութիւնները: Այստեղ գէտը կ'ընդունի Գշ., Սշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4-6: Գրիկ կիրակի ու կանոնի մասնագէտը ամէն օր 9-12, 2-8, Կիրակի 9-12: ԱՏԱՄՆԱԳՈՅԹը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE
ՀԱՅԵՐԵՆԻՆ ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ ԳՈՒՆԵՐԵՆ
ԲԱՎԵՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ԳՐ.
Պէտքի ծանօթ հայ նպարավաճառ
Յ. ԱՐԹՆԵԱՆ
28 Rue Lesage, PARIS (20e) Métro Belleville Tél. Ménil. 6

ձոխ մեթեր Թէ նախկին եւ Թէ ամենակիրքն եղանակներով կը քանդուի եւ նուազուած նշանաւոր երգիչներէ, կազէլ, շարպը, խմբերգ, Թապուկ, Լայն: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղջուկ երգեր՝ Թէ՛ մեծ եւ Թէ՛ խմբերգ: Տպուած ցուցակը ծրի է: Ինչպէս նաեւ բորգաթիֆ լաւ կրամֆօններ եւ արեւելեան նպարներ: Կրնու լաւագոյնը ամենակրք չեալ գիներով:

Գ Ի Ր Ք Ե Ր Ո Ւ Ն Ո Ր Զ Ե Ղ Զ

ԱՅՍ ՅԱՆԿԻՆ ՄԷՋԷՆ 100 ՅՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐԲ ԱՌՆՈՂԻՆ 1/30
ԻՍԿ 50 ՅՐ.ԷՆ ՎԵՐ ԳԻՐԲ ԱՌՆՈՂԻՆ 1/15 ԶԵՂ

Իմ ընկերս 7.50, Կարծապետին աղջիկը 18, Մարտի Լէսո 15, Ապուստապոստ (2 շառ) 15, Լիւիզն ու Արտակ 10, Միքէի սիրարկուցի կային բարեբար 4, Յեղանիստութեան մակարոնները 5, Անտոն սերտուց մը 8, Աւաքակապեղ 25, Կրցեղէլ 8, Փոթորիկը 3 քաղաք քաղաք 2, Աւաքակց վանքին կուրեւ (պատմեց զօր. 12.50, Հափերու բնաշնչուց 6, Միքելու եւ սիրուելու արտուած 10, նախապատանի հերոսամարտը 10, Լուստի հովուածկալը 8, Մեյնի թուածներ (Պարսկի) 5, Արտ. Լաւա Մաշարի 5, Լոյս Զուարթ 3, Յարթ 3, 25, 30, Երազական 5, 6, 10, Ֆրանս. խառնկոթի 5, 6, Լուստերու ալքանուան 5:
Պահանջեցէք մեր գրացուցակը անբաղաւորելի գիներով, ինչպէս ամէն տեսակ բառարաններ, գիտական եւ առողջաբանական գեղարվեստական Կոմիտսս վրդ. Ե. Սրուանձեռնացի, Զուհանեան, 21 Երեւան, Երևան:

Գիմել՝ Madame SEVOUNI, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

Վ Ի Պ Ա Կ Ա Ն Գ Ի Ր Ք Ե Ր

Արսէն Լիւբէն Շերիք Չովմի դէմ 18 ֆր., Զարիքի նախըր Խապուսի 12, Խապուսի քնաշրջիկը 10, Կին, խաղ 15, Երբ ըլլաւ 6, Բացառուներուն մէջ (2 հատոր) 25, Թէրէյ Խապուսի (1-20, Մասն. աղջիկը 20, Բէն շուր 25, խորտակուած երկիրները Արտիստը եւ Ֆաթման 25, խորտակուած մեքենան 12, Միքել 12, Լուստ ջրաղացը 12.50, Կրցեղէլ 8, Երազական 5, Զուրի 5, Արջ կան մը յիշատակարանը 5, Ապուստապոստ քաղաքի 5 ֆր., ինչպէս նաեւ ուրիշ գիրքեր: Պահանջեցէք գրացուցակը: ֆոստի ծախք չկայ: Գիմել.— L. Mozian, 5 Champlain, Paris (20e):

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԳՐԱՆԵՆԱԿ

ցունաստան գտնուող մեր պարագաները քանսալ բեղուն համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատկան նախարարութեան արտօնագիրը:
Իմ գրասենեակը կը գտնուի այդ ձեւակերպութիւններու հետապնդումով:
Գրեցէք մեր պարագաներուն Գիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS 25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆԵՆԱԿ

E. STEFANI

Վկայեալ իրաւագէտը դաբական գիտութեան ժամանակ:
106 Ave. Kléber, Paris 72.56
Հեռ. Passy
Կը ԿՈՏԱՐԷՆ ամենալաւ շրջի մէջ Ֆրանսա մտնող (AFFIDAVIT) գործարարները:
Կը ստանան ամենալաւ կը այլ դատեր, Գիմելու կը կատարէ պաշտօնագրերը:
Կ'ընդունի ամէն օր կը վերջ ժամը 4-7

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10) Le Gérant: F. SOUVIGNY

Բ Ա Տ Ե Կ Ի Ե
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՅԵՐԱՍԱ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շ. 40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տ. 10 տ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur - Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Paris (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS

ՉՈՐԵՔՇԱԲԻ
20
Մ Ա Ր Տ
1929
20 M A R S 1929

Հասցեի փոփոխութեան համար պետք է վճարել 2 ֆրանք

ԳԻՆ՝ 50 ԱՄԵՐԻԿ

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 910

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ
ՈՐ ՕՐՈՒԱՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ

Հինգ - վեց ամիս անցաւ այն օրէն ի վեր, երբ Մխիթար Արքայի հայրենասէր յաջորդները Փարիզ գալով, վերաբացին Սամուէլ - Մուրատեան վարժարանը, 58 տարուան ընդհատումէ մը յետոյ:

1846ին Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ բացուած համա- նուն դպրոցը իր դուռները փակեց 1870ի ֆրանքոգերման պա- տերազմին առեւն, երբ հաշուեյարդարի ենթարկուեցան ուրիշ շատ բաներ: Այդ վարժարանէն է որ հասան Մատթէոս Մա- մուրեաններ, Յովհաննէս Սազրզ փաշաներ եւ ուրիշ բազմա- թիւ ղէմքեր, որոնք Հ, Ղեւոնդ Ալիշանի եւ ընկերներու շուն- շին տակ պատրաստուած կարեւոր դիրքեր գրաւեցին:

Անցեալի այս փորձը գրաւական մըն էր ձեռնարկի լրջու- թեան, եւ մենք առաջին օրէն համակրութեամբ ողջունեցինք Մխիթարեաններու վերադարձը:

Սէվրի նոր վարժարանը իր հոյակապ շէնքով կը տիրապե- տէ Ալէի ափերուն եւ դէպի օդասուն եւ արեւուտ բարձունք- ները մազլցող իր դարաստաններով իտէլա միջովալը մը կը ներկայացնէ պատանի սերունդի դաստիարակութեան համար:

Ինչպէս արձանագրած ենք օրը օրին, վարժարանը արդէն բացուած է Դեկտեմբեր 1էն ի վեր: Մխիթարեան չորս վարժա- պետներ մէկ կողմէն կը զբաղին աշակերտներու կրթական գոր- ծով, միւս կողմէն մեծ եռանդով կը հսկեն շէնքերու կահաւոր- ման եւ բարեգործութեան: Անչպէս որ կը յուսան յառաջիկայ Մախիթին հանդէսով մը պաշտօնական բացումը կատարել, հրա- վիրելով ֆրանսացի նախարարներ եւ պատասխանատու պաշ- տօնատարներ:

Եւ սակայն աշակերտներու թիւը մինչեւ հիմա 15ը չէ անցած, 14 գերեթիկ եւ 1 ցերեկեայ:

Այս պարագան մեծ ցաւ կը պատճառէ, որքան ձեռնարկի ներկաներուն, նոյնքան եւ ամէն սրտացաւ հայրենակցի:

Մխիթարեանները՝ իրենք հսկալ գոհողութիւն յանձն առած են ներկայանալի իրենց (իսկ) մը դնելու համար արտասահմանի, մասնաւորաբար Ֆրանսայի հայ գաղութին տրամադրութեան տակ: Երկու միլիոն ֆրանք ձեռք բերած են միայն շէնքին համար, կահաւորման համար ցարդ ծախսած են մօտ 100,000 ֆրանք, վարժարանը օժտելով արդիական գրասեղաններով, հանգստա- կո մահճակալներով, կեդրոնական շնուցիչով եւ այլ հան- զատւէտ պայմաններով: Դեռ չենք յիշեր պետութեան տրուած տոբքը, որ նոյնպէս կոնկրէ գումար մը կը ներկայացնէ:

Միարձակութեան մը ասկէ աւելին սպասել ներքի չէ ան- շուշտ: Այսքանիս իսկ մեծ գոհողութիւն մըն է:

Ապրուստը սուղ է Փարիզի մէջ: Այդ է պատճառը, որ գի- շերթիկ աշակերտներու համար թոշակ որոշուած է տարեկան 6000 ֆրանք:

Այս գումարը, ինչպէս քանիցս շեշտած ենք «Յառաջ»-ի մէջ, վեր է համեստ աշխատաւորի մը կարողութեանէն. միայն բախտաւոր մահկանացուներն են որ այդքան գումար կրնան յատկացնել իրենց գաւակներու կրթութեան: Եւ սակայն քա- կով հարուստներն ալ յաճախ սրտով աղքատ կ'ըլլան, եւ պատիւ կը համարին օտար վարժարան զրկել իրենց ժառանգորդները:

Ուրե՛ն: Իր մնայ մէկ ձար միայն, — ժողովուրդին մատ- չելի դարձնել Ս. Մուրատեան վարժարանը:

Ժամանակէ մը ի վեր կը լսենք թէ այս նպատակով կազ- մուած է Օժանդակ Մարմին մը եւ Փարիզի մէջ լոյս տեսնող թերթ մըն ալ պարբերաբար լուրեր կուտայ այդ մարմինի նա- խագահին՝ Գաբրիէլ Էֆէնտի Նորատուէկեանի տան մէջ կա- տարուած խորհրդակցութիւններու մասին:

Սակայն մինչեւ հիմա չլսեցինք թէ ի՞նչ զբաղան գործ տե- սաւ այդ մարմինը: Որքան գիտենք, յիշեալ նախագահը նոյն իսկ դեռ չէ կատարած իր հանդիսաւոր խոստումը՝ կտակի մը հաշուոյն հինգ սաներ պահելու մասին: Ա՛լ ի՞նչ կարելի է սպա- սել այդպիսի Մարմին մը:

Անհրաժեշտ է Օժանդակ Մարմինը կազմել աւելի ընդար- ձակ սահմաններու վրայ եւ փոխանակ ամիսներով ծրագրներ որոշուել, անմիջապէս գործի պէտք է անցնել:

Ո՛րք են Փարիզի շրջերը: Ո՛ր օրուան կը սպասեն իրենց ազգասիրութեան՝ ապացոյցը տալու համար:

Տարիներէ ի վեր անճկեցան եւ անապարտելի մը անգամ շրջան բանալ փարիզեան շրջանին մէջ, ծիծաղելի դառնալով արտասահմանի ամէնէն աղքատ ու համեստ գաղութներուն առջեւ իսկ: Հիմա որ, դուրսէն մարդիկ հոս եկեր եւ իրենց աչ- քին առջեւ ո՛չ թէ մանկապարտէզ, այլ հսկայ քոլէժ մը հիմներ են, այս մարդիկը պիտի զգաստանան եւ վերջապէս պիտի վճռեն շարժել:

Այդ ո՛ր օրուան կը պահեն եկեղեցիին հարիւր հազարաւոր ֆրանքներու հասնող դրամագումար, ինչո՞ւ փարիզահայ գաղու- թին մէջէն գոնէ 10—20 աղքատ բայց ուշիմ պատանիներ չեն որդեգրեր՝ հայեցի երկրորդական կրթութիւն տալու համար անոնց:

Հապա՞ Բարեգործականը: Բասն հոգի կարելի է պահել Մխիթարեան վարժարանին մէջ միայն վարիչ-պատուիրակին անսացած թոշակով: Ինչո՞ւ չի հետաքրքրուիր այս ձեռնարկով:

Ինչո՞ւ չուզեր ունենալ իր սաները այդ հաստատութեան մէջ: Փարիզեան շրջերու մուշտիկը ինչո՞ւ ձայնը բարձր, անքեր է: Ինքը չէ՞ որ դեռ Մխիթարեանները չեկան, կը գրէր թէ կը բաւէ որ անոնք գան եւ ամբողջ Փարիզը իրենց հետ պիտի ըլլայ...

Անո՞ւ անոնք եկած են եւ կը սպասեն: Իրագործեցէ՛ք ձեր արտաստուները, եթէ անկեղծ էին անոնք:

Ժողովուրդին զաւակները զարոց կ'ուզեն երթալ: Հ. Ս.

ՄԱՍՈՒԼ ԱԶԳԱՅՈՐԹԱՆ ԳԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հայրենիք դիտել կուտայ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (2 մարտ):

— «Հակառակ անոր, որ ցարդ կատարուած քննութիւնները ե- րեւան չեկարին ամենաշնչին մէկ փաստ իսկ Գաշնակցութիւնը վարկաբեկող, Թէ՛ Բոլշեւիկներ, Թէ՛ շնչակեաններ եւ Թէ՛ Ռա- կավարներ անամօթաբար կը շա- րունակին գրգռել հայրային կիր- քերը Գաշնակցութեան դէմ՝ ջա- նալով ուղղակի Թէ անուղղակի կերպով ոճիրը կապել Գաշնակ- ցութեան վրին:

Ուե՛կ անկողմնակալ դիտող չի կրնալ չնկատել, Թէ մեր խայ- տաբղէտ հակառակորդները ձեռ- նարկած են ընդարձակ հակա- դաշնակցական քէմփէյնի մը՝ այդ գործին համար փառաւոր առիթ մը գտած ըլլալ կարծելով Տխրունիի սպանութեան մէջ:

Թէ ինչ ուղղութեամբ կը տար- ուի այդ հակադաշնակցական քէմփէյնը, այդ մասին յստակ գաղափար մը կուտայ Պէյրու- Թէն գրուած եւ բոլշեւիկեան «Երեւան» Թերթի մէջ տպուած մէկ Թղթակցութիւնը, որ կուտայ Տխրունիի յուզարկաւոր- ութեան նկարագրութիւնը:

«Յուզարկաւորութիւնը — կ'ը- սէ բոլշեւիկ Թերթի Թղթակցը — ստացաւ բողոքի հսկայ ցոյ- ցի մը ընդմէջ»:

Իսկ Թէ որո՞ւ դէմ է որո՞նց կողմէ մը սարքուած այդ ցոյցը- այդ մասին կ'ըսեն ՊէյրուԹի «Գիտակից աշխատաւորներու» պատրաստած «չորս բլբլարու- ները» հետեւեալ ընտրու վերտա- ութիւններով:

1. (Հայերէն) Գաշնակցութիւ- նը կը սպաննէ իրեն ընդդիմա- դիր ղեկավարները, գործադրե- լու համար իր սեւ ծաւալները:

2. (Հայերէն) Սարգիս Տխրու- նիի ոճրագործը Գաշնակցու- թիւնն է:

3. (Ֆրանսերէն) Գաշնակ կու- սակցութիւնը սպաննած է Ս. Տխրունին:

4. (Ֆրանսերէն) Գաշնակ կու- սակցութիւնը մարդասպաններու կուսակցութիւն է: Չեքրակալե- ցէք անոր ղեկավարները»:

Այս մակագրութիւնները այլ- եւս տարակոյտ չեն ձգեր հակա- դաշնակցական դաւադիրներու ընդ նպատակին մասին, որ է՝ Գաշնակցութեան հետ ուե՛կ կապ չունեցող ոճիր մը, գործածելով «Հ. Կոշնակ» խօսքը, վերածել ազգասիրտ Գաշնակցութեան:

Որ մեր հակառակորդներու կողմէ Գաշնակցութեան դէմ սարքուած այս դաւադրութիւ- նը իրապէս ազգապարտան դաւա- ճանութիւն մըն է, այդ մասին կասկած չի մնար, երբ նկատի կ'ունենանք, որ Յիշդ այս պա- հիտու բուռն Յիգեր կը Թափուին մեր ազգին դարաւոր թշնամի- ներուն կողմէ ամբողջ հայ տար- քը Սուրիայէն քշել տալու հա- մար:»

ՓՐՈՅ. ԱՆՐ Բժշկական Ակա- դեմիայի ընդհ. քարտուղար, հիանալուցեալ փրօք, վիտայի տեղ անդամ ընտրուեցաւ Գիտական Ակադեմիային:

ՅԱՅՏԻ ԳՐԱՂ փէնզ զընուա նախագահ ընտրուեցաւ Ֆրան- սայի գրողներու ընկերութեան:

ՍԵՅԱՆԺԵՐԱՅԻ մատենադարա- նը, որ Պուլկաբիոյ ամէնէն կա- րեւոր մատենադարանն էր՝ իր 8000 հատորներով, հրդեհէն ա- րեցաւ:

ՇՈՐԻՉԵՐԱՅԻ, Գերմանիոյ ար- տաքին նախարար Մոնթէ Բար- լօն իտալիա մեկնեցաւ: Ժամա- նակ մը Սան-Րէմօ պիտի մնայ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՆԴԱՂ ԿԸ ՔԱԼԸ

ՊէյրուԹի La Syrie Թերթը կը գրէ (7 մարտ): Կը տեղեկանանք թէ ձերբակալուած Գաշնակցականներու ընկերային մէջ գտնուած նամակներու եւ փաստաթուղթերու թարգմանութիւնը շատ արագ չընթանար: Միւս կողմէ հար- ցաքննիչ դատաւոր Արսանիտոս աշխատանքով ծանրաբեռնուած է: Եթէ մասնաւոր քննիչ մը չնշանակուի այս գործին համար, վախ կայ որ դեռ երկար ժամանակ բանտին մէջ մնան ամբաս- տանեալները. — որոնք կրնան անմեղ ըլլալ...:

Բոլշեւիկեան մաքրագործուելու փարիզի մէջ

«Շիքաօ Թրիպլին» կը տեղեկանայ թէ Փարիզի Սորբըրա- յին Պատուիրակութեան մէջ հիմնական մաքրագործում կա- տարուած է: Պաշտօնեաներէն 100ին 80ը պաշտօնական եղած են, մէջէն ըլլալով գրասենյակի քանի մը տնօրէններ: Մաքրա- գործումը կատարողն է Պատուիրակութեան նոր նախագահ Թուամնով, որ ամիս մը առջ ֓արիզ հասաւ՝ փոխանորդելու համար պաշտօնական Պրակովի: Թուամնով ուղղակի Մոսկուա- յէն եկաւ՝ պաշտօնէութիւն ու ծախքերը 100ին 30 համեմա- տութեամբ զեղչելու համար: Իր կատարած քննութեանց հետե- ւանքով յարմար դատեց այդ համեմատութիւնը բարձրացնել 100ին 80ի:

Շնորհազուրկ պաշտօնեաներէն զտարին համայնավոր- ներուն ճամբու ծախքը տրուեցաւ՝ իրուսիա վերադառնալու համար: Ուրիշ պաշտօնեաներ մերժեցին խորհրդային զբախտը վերադառնալ: Իսկ ոչ-համայնակները պարզապէս ճամբու դրուեցան՝ առանց նոյնիսկ ո եւ է հատուցում ստանալու, ինչ- պէս կը պահանջէ ֆրանս. օրէնքը: Կ'ըսուի թէ ասոնք դատ պիտի բանան հատուցում պահանջելու համար:

Ամերիկեան թերթը կ'աւելցնէ թէ Առեւտրական Պատուի- րակութեան նոր վարիչին այս կարգադրութեան բարձրաստի- ճան զոհերն են՝ Թարտի՝ մենաշնորհներու բաժնի վարիչը, փրօք Լուբիմով, ելմտական բաժնի պետը՝ որ պրոպագանդի գործերով հայր զբաղէր եւ որ հրաման ստացած է Մոսկուա կողմէ իր զոհարարութիւնը փոխարինելու: Բէրլինի ցարական գոհարեղէններու վաճառման բաժնի տնօրէնը, որ ամսական 12,000 ֆրանք կը ստանար: Այս մարդուն ամսական այժմ զեղչուած է 1000 ֆրանքի: Վէրնիկ, որ ուսանական հակիթի, պանիթի եւ կարա- զի վաճառման բաժնի պետն էր, հրաման ստացած է Մոս- կուա վերադառնալու, սակայն կը մերժէ երթալ: Սատիկէր՝ ինքնաշարժ եւ այլ կառքեր գնելու բաժնի վարիչը եւս սեւ ցանկին մէջ անցած է եւ չուզեր իրուսիա վերադառնալ:

Գանիթի ֆրանսական ցուցանակար

Առեւտրական նախարար Ժորժ Պոնֆու, որ եգիպտոս մեկ- նած էր՝ բացումը կատարելու համար Գահիթի Ֆրանսական Ցուցահանդէսին, Փարիզ վերադարձաւ: Ցուցահանդէսը կազ- մակերպուած է, Տիգրան փաշայի պալատին մէջ: Նախարարը մասուրի ներկայացուցիչներուն յատարարեց թէ շատ հիանա- յի եղած էր կազմակերպութիւնը եւ մեծ յաջողութիւն գտած է: Եգիպտոսի Ֆուադ թագաւորը երկու անգամ այցելած է ցու- ցահանդէսին: Տիգրան փաշայի պալատին մէջ ցուցադրուած էին ֆրանսական զանազան տպագրական հրաշալիքներ: Թագաւորը մեծ հացկերոյթ մը տուած է ի պատիւ նախարարին:

Գալով առեւտրական յարաբերութեանց, նախարարը, կ'ըսէ թէ եգիպտոս 12 միլիոն բնակիչ ունի եւ կարելի է Ֆրանսայի եւ այդ երկրին միջեւ զարկ տալ առեւտրական յարաբերու- թեանց: Եգիպտոս ո՛չ զինի կ'արտադրէ, ո՛չ ալ ծխախոտ, հե- տեւեարար Ֆրանսոս լաւ շուկայ մը կրնայ գտնել հոն՝ այդ եր- կու առարկաներուն համար:

Նախարարը աւելցուց.

— Եգիպտոսէն կրած տպաւորութիւններս ամբողջացնելու համար, պիտի ըսեմ որ շատ ճիշդ է Հերոզոտոսի խօսքը թէ «Եգիպտոս Նեղոսի պարզեան է»: Նեղոսն է որ հարստութիւն ստեղծած է հոն: Բնակչութեան անխոնջ աշխատանքը շարու- նակ կ'աւելցնէ մշակուած հողի տարածութիւնը: Ուրիշ մէկ տպաւորութիւնս այն է որ, ֆրանս. կրօնական միաբանու- թիւնները, ինչպէս որիշ բազմաթիւ հեռաւոր երկրներու մէջ, հոս ալ հիւանալի գործ կը կատարեն: Այս միախոնարներուն շնորհիւ է որ Եգիպտոսի ամէն կողմը ֆրանս: լեզուն կը լսէք: Հապա ի՞նչ ըսել Գահիթի սա՛ իրաւաբանական վարժարանին, որ 1889ին հիմնուած էր 5-6 աշակերտներով, իսկ այսօր կը համրէ 1500 աշակերտներ՝ Եգիպտացի, Սուրիացի, Լիբանանցի, թերեւս նաեւ Թուրք, որոնք ֆրանս. իրաւագիտական մտայ- նութիւն մը կը ստանան եւ որոնք յետոյ կը սիրեն եւ իրենց շուրջիներուն սիրել կուտան Ֆրանսան, «ամբողջ Ֆրանսան»:

Պաշտօնակները օտար կին չեն կրնար առնել

Պոլիս, 18 մարտ. — Նկատելով որ Թուրքերու ամուսնու- թիւնը օտար կիներու հետ հետզհետէ յաճախաբար կը դառնայ, Ազգային Մեծ Ժողովը քուէարկեց օրէնք մը, որով իրենց ազ- գութեանը դուրս կիներու հետ ամուսնացող կառավարական պաշտօնեաները անմիջապէս պաշտօնանկ պիտի ըլլան:

ՏՈՄՍԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՐՄԱՎԳՈՒԹԻՒՆ

«Արեւ» խմբագիրը երբ մտա- յին արկածի մը հետեւանքով, յանկարծ նշմարեց որ ազգը փըր- կելու համար «մարդ» ու մը պէտք կայ, վառեց ինկոնէսի լապտեր ու փողոց ինկուա գայն փնտրել-գտնելու համար:

Բայց ամէն կողմէ փչող «սաս- տիկ հողմունք» մարեցին լապ- տերը: «Արեւ» ի մարդը մնաց մուռնի մէջ եւ ազգին «մարդ» չգտած՝ կորսնցուց ինքզինքը:

— «Ջուարմունք» շ/10ը Թի- փին հրատարակուել, կը լսենք Թէ յապաղած է տպագրական գործարկուել եւ խմբագրական սխալներու հետեւանքով:

Ըտղներ կան Թէ այդ սխալ- ներուն հաւանական կրկնութեան առաջին առնելու համար, խըմ- բագրութիւնը միտք ունի սրբազ- րելու իր հիմնական սխալը, որ Թերթին հրատարակումն էր:

Չարամիտները սակայն Թող յուսախաբ ըլլան:

Ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանանք Թէ «Ջուարմունք» գիւտ մը ըրած է, որուն շնորհիւ պիտի ապահո- վէ յաջողութիւնը: Գտած է որ սխալը սխալով կը սրբագրուի եւ որեւէ սխալ կրկնուելով կը դաւ- նայ ճշմարտութիւն:

2/10ը Թիւր ուրբին մօտ օրէն: — Նիւ - Երբէն կ'իմացնեն Թէ երգուցի օր. Ս. Գ. ի ձայնը այնքան հետաքրքրութիւն առաջ բերած է, որ սակարանին մէջ, կարգ մը արժեթուղթեր ինկած են: «Որիորդը ոսկի ծայն ունի» եղեր: Այս լուրին վրայ, շատեր վազած են պեղելու անոր կո- կորդը... Արդիւնքը դեռ յայտ- նի չէ:

— Ամերիկայի «Կուռնկ» հա- յաթերթին կ'իմանանք Թէ տեղի ունեցած է բազմալիսի հանդէս մը, որուն տրուած էր «Արեւեկ- ան նուագահանդէս» անունը:

Նուագախումբը կատարեալ յաջողութիւն ունեցած է արդա- րացնելով իր անունը: Հաստ ու բարակ, ամէն տեսակ ձայներ տուած է, բայց կտոր՝ երբեք:

ՎԵՐՉԻՆ ԼՈՒՐ

«Արեւ» ի խմբագիրը գտաւ ինքզինքը:

Ի ԱՐՏՈՅ

ՇԵՆԱԶԱՅՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Գիտենք Թէ Վիճակագրական հաշիւներու համաձայն, Ամերի- կայի մէջ, 4 հոգիին կ'իյնայ մէկ ինքնաշարժ կառք, այնպէս որ եթէ օր մը Թուրքիա տիրապետէ Ամերիկայի եւ աքսորի զրկէ եր- կրին տէրերը, անոնք Հայերու պէս ոտքով չէ որ պիտի կորեն գողոթման, այլ ինքնաշարժներով:

Բայց այս չէ բոլորը: Այս, խեղի պոռոյտ տուող ուրիշ Թի- ւեր ալ. — 1907 ին մտ

ԿԱՐՄԻՐ ՔԱՌՍԻՆ ՍԷՋ

« Ա Ջ Վ Տ Ա Ն Գ Ր »

Կասկած չկայ թէ Ռուսիոյ մէջ, սուր համեմատութիւններ առած է զգոհութիւնը, որ շուրհիւ պաշտօնական վարչապետութիւններու, պահ մը զսպում մնալէ յետոյ, շատցած ու գորացած է հետզհետէ և այսօր պոստփոկուած յարմարագոյն առիթը կը փնտռէ:

Վարչակազմէ մասնաւոր ըստ նախը որուն կը կոթնի իշխանութիւնը: Կեռ անցեալ լուրիսին, Մոսկուայի համայնավարներու ժողովին մէջ Ռիչիով կը լարուէր: «Եթէ նորէն գիտնեք ծայրայեղ միջոցներու, բանակը պիտի պատասխանէ ապստամբութեամբ»:

Իսկ այս տարի, պատերազմական գործադարը Վարչակազմի կարմիր բանակի իւր տարբերակներու, կը հրատարակէր ծանր յայտնութիւններ բոլորեւիկ մասնակցին մէջ: «Իրաւունք անձկութեան մէջ ենք: Բանակին ալ տարբերակ կը շարունակեն անաղմուկ պեղել լինիականութեան հիմքերը»:

Իսկ բանակին ալ տարբերակը գիւղացիներ են, որոնք կը կարգին անոր մեծամասնութիւնը և անտարբեր չեն հարկածներէն, մասնաւոր «բացառիկ» խտուրթիւններուն, որոնց կ'ենթարկուին իրենց ծնողներն ու ազգականները:

Եւ այս զգոհութիւնը որ ծայր կ'անէ գիւղերէն, կը բռնէ բանակն ու կը թափանցէ ճարտարաբանութիւնը: Կեղծներէն ներս, ալիւս տարբերակն չէ փնտռած ու գտած է իր ճամբան, հետզհետէ կը բանաձևուի յատկապէս և իր կազմակերպութեամբ որ ար ար տարբերութեամբ դուրս կը մնայ կէփէուի շարաշուք մասնագիտութեան և գործունէութեան սահմաններէն, կը ջանայ ինքզինքը պարտադրել ուղղագիտութեան:

«Այ թեքումը» որ առայժմ կը մնայ պիտակը այս զգոհութեան, բացած է հակա ճեղք մը բոլորեւիկ մարմինն վրայ, որի վէ պիտի կրնային ներս խուսել հակաբոլորակն տարբերակներն իրենց ներկական ու բարոյական ընդ որ ուժերով և հաստատութիւններով:

Ինչ են սակայն պահանջները այս հոսանքին: Կարելի չէ առ այժմ վերջին դասաւորման մը ենթարկել դասերը: Իրագործութիւնը դեռ չունի իրապարակային արտապատմութեան իր միջոցները: Բոլորեւիկեան մասովը որ իր սիւնակները լայն բացած է «Ինքնաբնադատութիւն» կոչուած գաւառներ, ամբողջ փակ կը մնայ ընդհանրապէս ամէն արձագանքի առջև և միայն, իր բուն յարաձգումներուն մէջէն կարելի է տարբորոշել «աջ»ի հիմնական պահանջները, ինչպէս նաև ստատարակէս զնահատել անոր ծաւալը և ուժը:

Անկողը չէ կրկնել թէ ընկերային լեզուափոխութիւնը էսպէս բանտարական է և սկզբնական շրջանին համար զոնէ, կը պահանջէ բանտարական տիրակալութիւն մը, որ իր բնական դաշնակիցը պիտի փնտռէ գիւղերուն մէջ:

Բայց բոլորեւիկը եթէ վեր է վերոյ յաջողեցած մեծ ճարտարաբանութեան համարավարացման մէջ, և այսպէս, կրցած իրեն կապել բանտարականները, փաստերը ցոյց կուտան թէ ճախողեցած հողերու համայնացման, կրկնազորական աշխատանքի կազմակերպման մէջ:

Առաջին խնդրագրութեան յետոյ կը սթափեցան, որոնք գիւղացին սկսած խրաչիլ բոլորեւիկներու ամբողջական համայնավարութեան քաղաքականութեան և զգոհութիւններ յայտնել:

Բոլորեւիկ անհաշտ տեսարանութեան և գիւղացիներու ընդհանրական ու գործնական

որոշումներն միջև բախումն անխուսափելի կը դառնար ուրիշ: Բոլորեւիկը կը պահանջէր, կը պարտադրէր ու կը ճգնէր, Գիւղացին լուր կ'ընդգիւմանար, մինչև մղուեցաւ գործու զգոհութեան, դանդաղեցնելով նիւսար անտեսութեան մը բարգաւաճման ճիգերը: Հակառակ բոլոր խտուրթիւններուն, սպառնալիքներուն ու ճնշումներուն, մերժեց վար ու ցան ընել, չուկայ հանել իր բերքը կամ պարտադիր գինով կատարարութեան չմտնելու համար, նախընտրեց մինչև իսկ իր ձեռքերով կրակի տալ զայն: Տեղ տեղ ան կանգ չառաւ նաև ոճր վարութեան ներկայացուցիչները: Նման զէպքեր ամէն օր ալ կը կրկնուին և աւելի սաստկորէն:

Գիւղացիներու այս զգոհութիւնը եթէ ոչ բոլորովին անհետացնելու, ալ զոնէ իր նուագադրյալ չափին վերածելու, ինչպէս նաև տնտեսական կարգ մը ներկայ և հաւանական զօտարութիւններու առաջն առնելու լուրով էր, որ մէջտեղ կ'ուսու համայնավարութեան մէկ խոչոր մասը, այն որ Մոսկուայի կուսակիցներուն համար, կը կազմէ «աջ վտանգը» և տրոցիկոսի լիտու, կ'ենթարկուին նոյն լուտանքներուն, լուրստութիւններուն և սպանակութեան:

Իսկապէս վտանգ մըն է ան, որ ներկայ կարմիր ղեկավարութեան ղէմ կը կանգնի և կը գործէ ներքին-քաղաքական ու անտնտեսական ծրարք մը պահանջներով:

Նուագ մոլեռանդ քան տրոց կիսատներն ու ներկայ ղեկավարութեան կուսակիցները, ղէմ է «բացառիկ միջոցներ»ուն, որոնք թէև ուղղուած կուսակիցներուն ղէմ, բայց իրականին մէջ կը հարուածեն բոլոր գիւղացիներն անասարակ:

«Բացառիկ միջոցներ» մէկն է պարտադիր գինով կատարարութեան յանձնումը հողային արտադրութիւններուն, արժուիքներուն եւն: Այլը կը պահանջեն կառավարական ղեմով գիւղերուն վրայ յաւելում, ցորենի անուտութիւն համար աւելի ազատութիւն և մասնաւոր տուրքերու նուագում, որովհետև տուրքերու անհամեմատ բաշխում մը բնութիւնը ձգած է գեղացիին վրայ, որ կերպով մը, կը վճարէ նաև քաղքի բանտարին համար:

Ասոնցմէ զատ, գիւղացին որ իր աշխատութեան ամբողջ պատուը տրամադրած է կառավարական կանոնադրութեան և զուրկ է անուտութիւն ազատութեան, հնարը չունի զոստացնելու իր զանազան պէտքերը: Ծարտարարութեան համար արտադրութիւններու պակասը զգալի է մասնաւոր գիւղերուն մէջ: Գիւղացիին պէտք է շինուած ապրանք հասցնել մատչելի գիւղերով:

Բայց Ռուսիոյ ներկայ պայմանները թողատու չեն ճարտարաբանական աւելի տեղոտ գործունէութեան մը: Գործարանային արտադրութեան կազմակերպումը համաձայն կրկն խնդրանքին, բանող գործարաններու կատարելագործումը կամ նորերու կառուցումը կը պահանջեն հսկայ գումարներ, բնի է անհրաժեշտութիւնը կը շեշտուի օտար զբաղաւորիչներում:

Այս է մասնաւոր որ կը ջգտողները ներկայ ղեկավարութիւնը, որ քայլ առ քայլ տեղ տեղ յետոյ գիւղացիութեան և մանր անտեսութիւն պահանջներուն, կը խրաչի վերջին քայլէն: Որովհետև ան ուսում մը պիտի ըլլայ զէպի ետ, խոստովանուած պարտութիւն մը կը դրամագլխի ուժին առջև, անոր պակաս նորիքագործումը և զբաղա-

տիրութեան աստիճանական վերականգնումը համայնավար Ռուսիոյ մէջ:

Ինչ որ ալ ըլլան սակայն բոլորեւիկ ղեկավարութեան տեսակետներն և ուժը, «աջ վտանգը» կը քալէ, իրաքանչիւր քայլին ստուարացնելով իր շարքերը:

Իսկ յարձակողականը որուն կ'ենթարկուի Մոսկուայի ղեկավարութեան տակ, շանցնիր անդին լեզուական ճամբարակութեան մը: Իր կեղեքումը գործիք կէփէուն դեռ չի համարձակիր գործնել իր անհիւսիքը, որովհետև շարժման առաջին փորձի մը մէջ իսկ, թերեւս աւելի անբախտական կազմը պիտի ենթարկուի քայքայման, բախումի ու զոհումի: Բոլորեւիկեան ալ թեւը որ նորիպէս, դեռ կը վարանի և կը գործէ զուրաւոր վերապահումներով, իր ուժը կը քաղէ գիւղական ստուար ու կոպիտ գանդուածներէն, և թափանցած է քաղքի տնտեսական հաստատութիւններէն սկսեալ մինչև վարչական կազմերէն ու բանակէն ներս: Եւ եթէ կը միանայ տրոց կիսով, քննադատուելու և հարուածելու համար օրուն իշխանաւորներն և անոնց քաղաքականութիւնը, էսպէս կը տարբերի սակայն անկից: Տրոց կիսով կրեւան կուրպ իր ձախ հոսանք, իր հակառակորդ Մոսկուայի ղեկող քաղաքականութեան ու կը ջատագովէ վերադարձը ղէպի ամբողջական համայնավարութիւն: Այս է պատճառը որ հակառակ իր պիտիւն ժողովրդակցութեան, հոսանքը հող չի գտնիր նոյնիսկ բանտարաններուն և մանաւանդ գիւղացիներուն մէջ:

Իսկ ալ թեւը կը ներկայանայ իր արտապատմելը կրկն ընդ որ մեծամասնութեան ըմբռնումներուն և շահերուն: Ասկից իր ուժը և յարգանքը որ կը պարտադրէ օրուն վարչիչներուն:

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՅ ՆՅ

«ԿԵ ԿԱՐԵՍ, ԿՈՒՏԵՍ»

(ԱՅՏԱՌՈՐ ՄՏԱՅՆՈՒԹԱՅՆ ՄԸ ԱՌԹԻԻ)

Ներկ և անհասարակ մտացութեան կարելի էր տալ ուժ, կազմը վարչիչներու ըստմանն ու գրածները, եթէ այս մարգիկը ոչ մէկ կապ և առնչութիւն ունենային մեր իրական կեանքին հետ:

Մեր չար բախտէն անոնք տակաւին իրենց «չեշտուած» գեր ունին մեր հանրային գաւազան կառավարչութիւններուն մէջ: Եւ իր աւելին, յաճախ անոնց անմիջական ներշնչումով կը ղեկավարուի այս կամ այն հաստատութիւնը: Որով անխուսափելի կը դառնայ գործ ունենալ տաճարիկի և զօտար խնդիր ըլլալ այդ: Այս թող ոչ որ մեղադրէ, որ Իրանականները յաճախ կը մղուին այս աշխատանքին, բազմաթիւ «բարեմիտ»ներու զննումը: Գնումը անոնց որ այսպէս կամ այնպէս ամէն առիթի կը սրուին նման կոչները — ալ այն որ բուն կոչ արժանանան, իրենք ալ կը տարուին յաճախ իրաւունքը իրենց վերապահելու: Հոս արդէն ուսակազմներու իրական պատկերն է, որ երեսուն կուրպ իր ամբողջ հասակովը:

Քանզի և կամ խափանել ամէն մէկ շինարար ձեռնարկ, անհաճ և անխիմաստ պատճառաբանութիւններով, ու լիտոյ սարդով մեղքը բարդել անոնց վրայ, որոնք չեն վարանիր բուն պատասխանատունները զատապարտուած:

Անկի պարզ, այս մարդիկը զգալով հանրային բարոյական ամէն և անխիմաստ պատճառաբանութիւններով, ու լիտոյ սարդով մեղքը բարդել անոնց վրայ, որոնք չեն վարանիր բուն պատասխանատունները զատապարտուած:

Անկի պարզ, այս մարդիկը զգալով հանրային բարոյական ամէն և անխիմաստ պատճառաբանութիւններով, ու լիտոյ սարդով մեղքը բարդել անոնց վրայ, որոնք չեն վարանիր բուն պատասխանատունները զատապարտուած:

Անկի պարզ, այս մարդիկը զգալով հանրային բարոյական ամէն և անխիմաստ պատճառաբանութիւններով, ու լիտոյ սարդով մեղքը բարդել անոնց վրայ, որոնք չեն վարանիր բուն պատասխանատունները զատապարտուած:

Անկի պարզ, այս մարդիկը զգալով հանրային բարոյական ամէն և անխիմաստ պատճառաբանութիւններով, ու լիտոյ սարդով մեղքը բարդել անոնց վրայ, որոնք չեն վարանիր բուն պատասխանատունները զատապարտուած:

խանդարել ո՛ր և է փորձ, որ կը միտի այդ ուժը երեսուն րեւելու: Իսկ կըր այս ուժին բացակայութեան աղէտները կը շատնան և ալիւս ամէն մարդ լեզու կ'անէ այս ուղղութեամբ, վարչական մը ղեկավարութեամբ մտնելով իրենց սխալները, իրենք ալ կը ձախակցին հանրութեան, յանցաւորը բոլորովին ալ ուղղութեամբ գտնել թելադրելով:

Այս վերաբերմունքը, որով որակումը դժուար է գտնել պարկեշտութիւն, եթէ որոշ չափով հետեւանք է իրենց՝ ուսակազմներու բնածին խառնուածքին և հանրային պատասխանատուութեան գիտակցութեան, զգալի չափով մըն ալ կը ծնի այն հոգեբանութիւնն որ ամէն կոչ «անխիմաստ» և «վտանգաւոր» գտնելով, բազմութիւնները հետեւ կը պահէ իրական մասնաւորութիւնէն: Այլ խօսքով, եթէ բազմաթիւ մարդիկ փոխանակ կոչը հետեւին ղեկու և խորշուին մէջ, անտարակոյս ատով թէ կոչը կը ստանայ իր տրամաբանական վախճանը թէ վերջապէս արդիւնքը կ'ըլլայ աւելի արժէքաւոր, և կ'օգտուի ժողովուրդը:

Այս պահանջն է, որ կը զգացուի յաճախ, և ատոր հետեւանքով իրականութեանը «խեղախ» յարձակողականները կը փորձեն, և երբեմն ալ մեղի ու անպատուարելի դիրք մը կը բռնեն:

Այս բոլորը պատճառներ են, որ կուրկ և մէջ ինկողները, շարունակեն իրենց գիտնած գործը, իրենց իսկ ըմբռնած ձեւով: Իրականութեանը, իրաւունքն ալ՝ կը շարունակեն իրենց խաղը, ազոտտ և գոհնիկ, Իրանականութեան շուքին հետ: Նման խաղ մըն է իրենց Փարիզի օրկանին մարտնի խմբագրականը՝ Նուիրուած Իրանականութեան պայքարին՝ Բարեկործական Միութեան ղէմ:

Թէ որքան ուժեղ են այս մարդիկը իրենց յարձակողականին մէջ, և որքան հիմնաւոր իրենց ծածկուած փաստերը Իրանականութեան ղէմ, ասիկա խաղի մըն է, որուն կ'անդրադառնան անասնէն: Հետաքրքրականը ուրիշ կէտ մըն է զոր կրեւան կը հանեն այս ողորմելիները:

Ժամանակին հայ մամուլը ընդհանրապէս, զաշակցական մամուլը մասնաւորապէս հանգամանորէն խիտ քննադատութեան ենթարկեց Բարեկործականի «վերակազմութեան» ճիգերը, որոնք սկսան 1927ին: Հակառակ ուսակազմներու գոհուածութեան, հայ գիտակցի հասարակութիւնը Բարեկործականը չէր արդարացներ իր նոր քայլերուն համար: Ամէն տեսակի քննադատութիւններու ղէմ անճրկած Բարեկործականի վարչիչներուն հետ ուսակազմներն այս ուղեցին խաղ խաղալ: Անոնք ոչ մէկ առիթի կրցան հրապարակու վանել իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւոր» ելք գտնելով, իրենց ղէմ հետեւած «անխիմաստ» մեղադրանքներն և «չարիչական» մեղադրանքներուն ալ չեն ձախակցին յոխորտանքներ ալ թափեցին: Աւելի վերջի վերջի «իրական շինարար և ազգագուտ» գործերով միայն որոշեցին պատասխանել այսպէս իր բոլոր քննադատողներուն:

Իրականութեանը և այս պարագային Բարեկործականը, իրենց այդ յոխորտալից կեցուածքը պահելու չափ ուժ ունենին, անոնք իրենց «վերակազմութեան» և անհասարակ իրենց ապագայ ձեռնարկներուն համար կրկնապէս անխիմաստ և անպատուարելի դիրք մըն է իրենց ղէմ եղած պարզ և յստակ մեղադրանքները, ու փոխանակ իրենց սխալ խոստովանելու, ամբարտաւան կեցուածք մը ցոյց տուին հայ մամուլին հանդէպ: Իրենց այս բնութեամբ միակ «պատուաւ

Հիշեցումներ պարեկամական դաշինքի

Երկէ հաղորդեցինք Յունաստանի եւ Սերպիոյ միջեւ կընքուած դաշինքները՝ Սելանիկի սերպ գոտիին մասին, որուն շուրջ բանակցութիւններ կը կատարուէին տարիներէ ի վեր:

Այժմ կը մնայ ստորագրել երկու պետութեանց միջեւ բարեկամութեան եւ իրաւարարութեան դաշինքը, որ լրացուցիչ եւ անհրաժեշտ մասը պիտի կազմէ համաձայնութեան: Դաշինքը պիտի կնքուի 5 տարուան համար, սակայն նորոգելի այդ պայմանագրումն յետոյ: Նոր հեռագրի մը համաձայն, ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ մարտ 25ին Պեկրատի մէջ, ետևապէս ազգային տօնին օրը: Դաշինքը այսպիսի հանդիսաւոր օր մը ստորագրելով, Սերպիա կ'ուզէ ցոյց տալ թէ՛ որքան կարեւորութիւն կուտայ ատոր:

Այսպիսով կը փարատին նաեւ այն կասկածները թէ իտալ-եւհնդկէն դաշինքը ուղղուած էր ետևապէս իր դէմ:

Պատարարական նախարար փնջուրդէ երեսի

Պատարարական նախարար փնջուրդէ երեսի, ժողովի բեմէն յայտարարած էր թէ խտուի պիտի պատժուին այն սպանները — ինչքան ալ բարձրաստիճան ըլլան — որոնք պատարարական են Հոնոսիոյ ֆրանսական զինուորներուն մէջ վերջերս ծագած համաձայնակի եւ պատահած մահերուն համար: Նախարարը ինք անձամբ ձեռնարկեց քննութեանց եւ երկարօրէն հարցաքննեց Հոնոսի բանակին հրամանատարներէն զօրավար կուպօն, զոր փարթուրնոս եւ զնրապետ Մարմէնիան: Փնջուրդէն էլիզէի պալատը երթալով իր հարցաքննութեանց արդիւնքը հաղորդեց նախարարական խորհուրդին:

Տրուած պատիժներն են հետեւեալները.— Զօր. կուպօն, Մարմէնի 30րդ զօրաբանակին հրամանատարը, որ կ'ամբաստանուի թէ սաստիկ ցուրտ օդով մը հրամայած է մարզանքի հանել զինուորները, մեղադրանք միայն պիտի ստանայ, նկատի առնելով Մեծ Պատարարի ատեն իր մատուցած փայլուն ծառայութիւնները: Զօրավար փարթուրնոս, որ կ'ամբաստանուի թէ համաձայնակի ամենախիստ օրերուն թրէվի մէջ սպանելու ծպտեալ պարահանդէս մը սարքելու ատեն է, պաշտօնանկ պիտի ըլլայ: Նոյնպէս պաշտօնանկ պիտի ըլլայ զնրապետ Մարմէնիան, որ երբ զէրոյէն 20 աստիճան ցուրտ կ'ընէր, հրամայած է ժամերով քալեցնել զինուորները:

Երկի բնուտախոյզներ կորուսում

Պրտի արշաւախուժքէն երեք հոգի՝ փրոֆ. Լօրէնս կուլտ' երկրաբան, Պէրնի Պալքըն նորվեգիացի օդանաւորը եւ Հէրլըս Ճիւն՝ անթելի մասնագէտ, անցած շաբաթ օդանաւով ճամբայ ելած էին դէպի Րոքֆէլլըրի լեռնաշղթան, ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար: Այս լեռնաշղթան փետր. 20ին գտնուեցաւ Պրտի կողմէ, որ զայն կոչեց արշաւանքին նիւթականը հայկաթոյններէն մէկուն՝ միլիտարտէր Րոքֆէլլըրի անունով: Յիշեալ երեք հոգին մինչեւ մարտ 14 անթելով հաղորդակցութեան մէջ էին Պրտի հետ, սակայն անկէ ի վեր ո՛չ մէկ լուր կամ նշան ստացուած է: Կը վախցուի որ աղէտ մը պատահած է:

Երկրաբան կուլտ շատ փափաքած էր ուսումնասիրել հարաւային բնուտի մէջ գտնուած այդ նոր լեռնաշղթան: Հակառակ վստահներուն, Պրտի արտօնած էր այս արշաւանքը, որ եղանակին վերջինը պիտի ըլլար:

Կորուսածները փնտրելու համար ճամբայ ելաւ Պրտի անձամբ՝ Վիլհելմ օդանաւով: Իրեն կ'ընկերանան անթելի զբոսաւոր մասնագէտ Մալքոմ Հանսըն եւ օդանաւորը Տին Սմիթ:

Փրիլօ սէ Րիվերա դաս պիտի բանայ

Սպանիոյ դիկտատոր Փրիլօ տէ Րիվերա դաս պիտի բանայ ըստ պատահեցաւ օդանաւային արկած մը, որուն զոհ գացին 14 հոգի: Օդանաւը երեք շաբաթներու ընթացքին «Ֆորտ» մըն էր: 14 զօրաւոր ինքնակազմ կ'ուղեկնէր օդ' մ'կրտուութիւն ստանալ: Օդանաւը շատ զոտարար կըրցաւ բարձրանալ: Շարժանիւններէն մէկը չէր գործել, օդանաւորը զգաց որ վտանգ մը պիտի պատահի եւ փորձեց ցամաք իջնել: Այդ պահուն ընդհարեցաւ կառավարման մը, որ աւագ կը փոխադրէր: Օդանաւը երկուքի բաժնուեցաւ: Զօրաւոր ինքնակազմը, որ կեղծոյնի խուցին մէջ դիրք զբաւած էին, բոլորն ալ մեռան վայրկեան պահու: Օդանաւորը եւ բարեկամ մը, որ քովը նստած էր, օդանաւէն դուրս նետուեցան եւ վերաւորուեցան: Զոհերը 20-30 տարեկան երիտասարդներ էին: Առոյց մէջ էին երկու նշանածներ, որ շուտով պիտի ամուսնանային:

Օդանաւային մեծ արկած մը

Ամերիկայի նիւ ձըրքի նահանգին նիւեորք քաղաքին մօտ պատահեցաւ օդանաւային արկած մը, որուն զոհ գացին 14 հոգի: Օդանաւը երեք շաբաթներու ընթացքին «Ֆորտ» մըն էր: 14 զօրաւոր ինքնակազմ կ'ուղեկնէր օդ' մ'կրտուութիւն ստանալ: Օդանաւը շատ զոտարար կըրցաւ բարձրանալ: Շարժանիւններէն մէկը չէր գործել, օդանաւորը զգաց որ վտանգ մը պիտի պատահի եւ փորձեց ցամաք իջնել: Այդ պահուն ընդհարեցաւ կառավարման մը, որ աւագ կը փոխադրէր: Օդանաւը երկուքի բաժնուեցաւ: Զօրաւոր ինքնակազմը, որ կեղծոյնի խուցին մէջ դիրք զբաւած էին, բոլորն ալ մեռան վայրկեան պահու: Օդանաւորը եւ բարեկամ մը, որ քովը նստած էր, օդանաւէն դուրս նետուեցան եւ վերաւորուեցան: Զոհերը 20-30 տարեկան երիտասարդներ էին: Առոյց մէջ էին երկու նշանածներ, որ շուտով պիտի ամուսնանային:

Մեխիկայի ընթացիկներու պարսուրիւնը

Պաշտօնական գեկոյց մը կը հաղորդէ թէ կառավարական ուժերը փայլուն յաղթանակ մը տարած են Սան-Փէլիքոյի, Թորթոնի եւ Տէնսիպիտոսի կողմերը: Սան-Փէլիքոյի առջեւ ըմբոստ ուժերը ստիպուեցան նահանջել, առաջին իսկ բախու մէն: Միւս կողմէ ըմբոստ ուժերու հրամանատարութիւնը կը յայտնէ թէ Թորթոնի քաղաքը որ կառավարական բանակին ձեռքն անցած է, պարպուած է ուղղափոխական նկատմամբ: Թէ յեղափոխութիւնը հետզհետէ աւելի ծաւալ կը ստանայ: Ըմբոստները գրաւած են կարեւոր դիրք մը, որուն հետեւանքով պիտի կորուցի երկաթուղային կարեւոր գիծ մը: Այդ գիծը կը ծառայէր կառավարական ուժերու պարենաւորման:

ԱՆԳՐՈՎԿԵԱՆԵԱՆ ԹՈՒՅՔԸ

Ռուսական կառավարութիւնը կ'ուզէ ինքնատիպ եղանակով մը տօնել նոր Ռուսական տասնամեակը: Նախարարական խորհուրդին որոշումով, որմէն համբաւաւոր օդանաւորը Պուրտոլի անդրովկէանեան թիւիչի մը պիտի ձեռնարկէ Մայիս 10ին, որ օրն է ազգային տօնին:

Հ. Յ. Գ. ՓԱՐԻՉԻ ԾՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆ

Ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջանի ընկերները՝ այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, «Փլաս տիթալ» ֆաշէ 0 ֆլէր տը Լիւնի վերնաշարկը: Կը դասախօսէ՝ Լիւնի Կ. ԹԱՆՏՐԱՅԱՆ: Նիւթ՝ «Հ. Յ. Գաշ» նախկինութիւնը Ամերիկայի մէջ:

ԳՐԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Կազմակերպուած է Հ. Յ. Գ. Լիոնի ջաւաբան խումբին կողմէ
Ի նպատակ Հ. Յ. Գ. ժողովրդական գրադարանին
Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Զ. Թաղապետարանի սրահը
Կը ներկայացուի՝ Ա. ԱՇԵՐՈՒՆԵԱՆԻ
«ՈՒՍԱՒՈՐԸ» եւ «ԱՇՈՒՂԸ»
Գ ի ն ե ը ս ո Վ ո Ր ա կ ա ն

ԵՐԵԿՈՅԹ ՎԻԵՆՆԻ ՄԷՋ
Կազմակերպուած վիեննի Հ. Մ. Բ. Մ. Ի կողմէ
30 Մարտ շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Հայ ժողովրդ. լսարանին մէջ
Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ
այդ օրը:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԵՒ
ՀԱՍԱՍՏԵՂԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ
«ԱՆՁՐԵՒՆԸ»
Յրանաւ եւ Սուրբա 20 ֆր.: Ուրիշ երկիրներ (բացի Ամերիկայէն)
25 ֆրանք: փոստի ծախք չկայ: Գիմով՝ L. Kévonianի 235 Fbg. St-Martin. PARIS (10e).
Բ Ա Յ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Պ Է Ս Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ՕՐ. ԱՐԱՔՍԻ Հ. ՉԱՆՏՐԱՅԱՆ
Ե Ի
ԳԵՂՈՎ ՄԻՐԱՅԷԼԵԱՆ
(ԹԱՎԱՅԱՆ)
Ն Ե Ա Ն Ո Ւ Ա Տ
Ամսօրա վառնա 20 ֆետր. 1929

Կը խնդրուի Յունաստանի թերթերէն արտատպել:
— Կը փնտրուի Ուրֆացի Գրիգոր Արսլանեան, հօր անուն՝ Յովհաննէս, մոր անուն՝ Ուստինա: Երեք տարի առաջ կը գտնուէր Հոնոսի Իմացնի իր կողքով՝ M. Arslanianի, 29 Rue de Choisy-Aifortville. Seine.
— Կը փնտրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Հ. Յ. Գ.
Լիոնի Կայծակ խումբի ժողովը այսօր Զորքաբաժնի իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին:
Լիոնի Շըլ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ քրիստոսափոր, կուկուսեան, քեռի եւ կայծակ խումբերու ընկերները, այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: Պարտաւորել է ներկայանալ ինչ անդամատերով:

Իսկ Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին նոյն տեղը վերջ, գծովք, ջաւաբան եւ Արամ խումբերը: Պարտաւորել է ներկայանալ ինչ անդամատերով:

ՆԱՄԱԿԱՆՈՒԹ
Ս Տ Ա Յ Ա Ն Ք
Ալէս, Մ. Կ.— 70 ֆրանք:
Մարտի, Կ. Պ.— 55:
Վալան, Գործ.— 310:
Քոնստանտնոպոլ, Գործ.— 857:
Մոնթրէալ Ս. Պուա, Խ. Ա.— 30:
Շաֆի, Հ. Մ.— 105:
Պուրսի, Մ. Շ.— 50:
Մարտի, Իշխան Ենթիւ.— 26:
Կառավարութիւնը Շաբաթ կէսօրին ստացած ըլլալով Վերջանք հրատարակել:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒՄ
ՄԱՐՏԻՆԻ ՄԷՋ
Կազմակերպուած Բարձր Հայ. քի երիտ. Միութեան կողմէ:
Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 84 Rue Chape, Պոնի թէյթի մէջ:

Գործ կը փնտրուի լաւ մաներէն եւ ֆրանսերէն գիտցող հայ երիտասարդ մը: Գրել՝ M. Cartier, 9 Rue Houdon, Paris (18e).

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

Կը խնդրուի Ռուբէն Գրիգորեան 29 տարեկան որ կը գտնուէր Պառնոսի Զարնիքոս (Ա. մերիկայ) 1927ին եկած է Խարքով (Ռուսաստան), ուսկից մեկնած է Եւրոպայ: Այժմ իրմէ տեղեկութիւն չկայ: Իմացնի իր կողքով՝ Yervand Krikorianի, Hôtel Orient, Tauris, Perse, (Via U. R. S. S.):
Կը խնդրուի արտատպել:

ՏՕՔԹ. Ա. Ս. Լ. Ա. Ն
ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԹՈՒՄԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՒՄԻ ՀԻՒՆԻԳՈՒԹԵԱՆԵՑ
Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մօրթային եւ վիեննական ախտաբանական Գարմանատան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով Յօդալու, Ջղագալ, Տիպիկ, Նեւրալի, Անթրոպոմի, Ուստինա, Քիւն (Rachitisme) եւ այլն:
16 Rue Bleue, Մէթրո՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67
Կ'ընդունի ԱՄԵՆ ԵՒ ՍՏԱՄՈՒՄԻ ԳՐԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒՄԸ 9-12 ԵՒ 2-7, ԿԻՐԱԿ 9-12

ԿՈ՛Ղ ԱՍԵՆԵՑՈՒՆ
Ձի ալն ո՛չ ետես, ունկն ո՛չ լուաւ եւ ի սիրտ մարդոց ունկաւ, գոր պատրաստեաց «ՇԻՐԱԿ» ՄՐՃԱՄԲԷ իւրով անուրապ «MOKA»-ի վասն յաճախորդաց իւրոց:
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ո՛չ է ձեզ արքայութիւն երկրի ինչ ոչ Յաշակեցէք **22:00:40** պատուական «Շերպալ» եւ ամենայն բարիք գոր ինչ պիտոյ է ձեզ:
ՇԻՐԱԿ ԵՊԱՐԱՎԱՅԱՍՏՐՈՒՆԸ 26 Rue de Trévisse PARIS (19e) Métro Cadet
Tél. Provence 38.63

ԳԵՐՁԱԿ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԵՆՑ
Ամենամասն, տոկոսն եւ վերջին նորաձեւութեամբ հարուստ հագնի փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները զինքն ամէն օր ժամը 7.30-20 ԵՒ ԿԻՐ. օրերը մինչեւ կէս օրը
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
ԳԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրո Combat ԵՒ Bala

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՅԷԼԵԱՆ
16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.112
Բնիկ Կետարցի եւ 30 տարուան փորձառու ապուխտագործ: Կը պատրաստէ ընտիր ապուխտ եւ երջիկ, Կետարցի ազպեղով եւ համեմունքով: Առաքում ամէն երկիրներու համար՝ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ:

ՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ - ԲԵՐԱՆԵՆԻ ԱՅՐԱՍՆՊԱՎԱՅԱՍՏՐՈՒՆԸ
ԱՊՈՒԽՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Գիտցող գիտէ, չգիտցողը ի՛նչ գիտէ: Ինչ ո՛ւ կը գիտցնէ միջնորդներուն: Ուղղակի դիմէ ապուխտ պատրաստող ճանապարհորդներուն:
Khazadian Avedis, Chemin de Party, Route de Châteaue Gombert, MARSEILLE.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ ծնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիեննական հիւանդութիւնները: Այժմ ամէն գէտը կ'ընդունի Գ. Շ. Ե. Եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4-6: Գրքի կողքի ու սպանի մասնագէտը ամէն օր ամէն օր Շաբաթ օրերը ժամը 2-3: ԱՅՍՏՐՈՒՄԻՑԻՍ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ԶԵՂՉ
ԱՅՍ ՅԱԵԿԷՆ ՄԷՋԷՆ 100 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐԳԻՐ ԱՌՆՈՂԻՆ 1/200 ԶԵՂՉ
ԻՍԿ 50 ՖՐ.ԷՆ ՎԵՐԳԻՐ ԱՌՆՈՂԻՆ 1/15 ԶԵՂՉ
Իմ ընկերը 7.50, վարձատեղին աղ շէկը 18, Մանոն Լէպոս 5, Ալիս Կանի Ենթիւ (2 հատ) 15, Լիւիզն ու Արտալ 10, Միքէի սերտիկը 5, Ալիս Կանի բարերար 4, Յեղափոխութեան մականոցները 5, Անտուան սերտիկը մը 8, Աւագակապտը 25, Կրօնիկը 8, Փոթորիկը 2, Մարտի Լորդոյ ժողով 2, Առաքելոց վանքին կուրս (պատմեց զօր. Անտուան 12.50, Հայերու բնաջնջումը 6, Սիբուրն եւ սիբուրն աւտոտեղ 5, Կրօնիկ

Յ Ա Մ Ե Կ Գ Ի Ն
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳՆԻԱ 20 շ. 40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տ. 10 տ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURES

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
21
Մ Ա Ր Տ
1929
21 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 911

ՕՐԱԹԵՐԹ. ԱԶԳԱՅԻՆ. ԲԱՆԴԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

Ա.Ի.Ե.Լ.Ի ՔԱՆ ԳՈՒԵՀԻԿ

Փարիզի ոսմկավար եւ հնչակեան պաշտօնաթերթերը փոփոխեցին ծանուցանել թէ՛ այս տարի միասին պիտի տօնեն Ապրիլ 11/24ի տարեդարձը: Ընթերցողները կը յիշեն որ՝ անցած տարի ալ, ոսմկավարները այդ գեղեկութեան իշան, պատրուակ բռնելով Սելանիկի մէջ կատարուած սպանութիւն մը: Անշուշտ այս տարի ալ հնչակեաններուն հետ պիտի շահագործեն Պէյրութի դէպքը, ուր առանց վկայականութեան Դաշնակցութիւնը կը տեսնեն, ինչպէս ամէն մեղքի մէջ:

Երկու շնորհաշուք եւ անմեղունակ խմբագրութիւնները միեւնոյն տպարանին մէջ ամփոփուած ըլլալով, անշուշտ գիտնան մէկ-մէկու գաղտնիք: Ուրեմն, միասին որոշած են բեմի վրայ չերեւալ Դաշնակցականներու հետ: Փա՛ռք եւ պատիւ երկուքին ալ: Ի՛նչ լաւ կ'ըլլար որ ուրիշ խնդիրներու մէջ ալ այսպէս ճակատ կազմէին, թե՛ - թե՛ի եւ սիրտ - սրտի: Գոնէ երկու բերնի տեղ մէկ բերան կը լսէինք, եւ խժալուր աղմուկ մը, զլխու ցաւ մը պակաս կ'ունենար սա չարարատիկ ժողովուրդը: Սկիզբէն ի վեր, Ապրիլ 11ի տարեդարձը կը տօնուի բոլոր կուսակցութեանց եւ կազմակերպութեանց մասնակցութեամբ: Հանդէսին կազմակերպիչը եղած է, Փարիզի մէջ, Ուս. Միութիւնը. իսկ այս տարի պիտի ըլլայ Չափահաս Որբերու Միութիւնը, որ արդէն քանի մը տարիէ ի վեր նախաձեռնութիւնը կը ստանձնէ գաւառի եւ արտասահմանի մէջ: Աւելի յարմար ձեւ մը կարելի չէր գտնել, մեր այս ցիրուցան եւ իրերամարտ կացութեան մէջ: Արդ, ոսմկավար եւ հնչակեան «չէֆ»երը կուգան ապացուցանել թէ՛ այս տարեկան գործին մէջ անգամ, ո՛չ խելք ունին, ոչ սիրտ: Ոչ փափկանկատութիւն, ոչ ալ իրականութեան բնութեամբ:

Գարշելի կիրք մըն է որ կը վարէ զիրենք, այս յարգանքի եւ սուգի արտայայտութեան մէջ ալ: Եւ մենք վստահ ենք որ, իրենց շարքերն անգամ պիտի բնութայնան տեղ - տեղ, ինչպէս ամէն տարի: Չմոռնանք, մասնաւորապէս կոնստանյայի պարագան, ուր թէ նախապէս եւ թէ անցեալ տարի ոսմկավար ակումբը մասնակցեցաւ համազգային հանդէսին, հակառակ Փարիզի կեդրոնին զգարարութեան: Իայց այս չէ կարեւորը: Միայն Փարիզի մէջ ըլլայ թէ ամէն տեղ, ոսմկավարներն ու հնչակեանները անշատուելով, ընդհանուր ճակատէն, մերժելով նոյնիսկ Ապրիլ 11ի սերունդին, որբերուն հրաւերը՝ աւելորդ անգամ մըն ալ կ'ապացուցանեն իրենց բարոյական անանկութիւնը: Եւ մենք չէ որ պիտի ցաւինք ատոր համար: Երթա՛ք բարով, բսած էինք, անցեալ տարի, Փարիզի ոսմկավարներուն: Նոյնը կ'ըսենք, այսօր, հնչակեաններուն: Թող ժողովուրդը, եւ մասնաւոր Ապրիլ 11ի սերունդը դատէ այս փոքրիկ քաղաքակալութեան իմաստը:

Մեր համար կսկծալիս այն է որ, այս տղաքը, սպանդանոցներէն եւ անապատներէն ճողոպտած այդ բեկորները գայ-թաղկելով մեծերու, կուսակցական վարիչներու գեղեկութենէն, նոր տառապանքներ պիտի կրեն: Պիտի տեսնեն, հրապարակաւ, որ ազգ վարելու կոչուած մարդիկ, խմբակցութիւններ մէկ միլիոնի սուղը մարդավարի, միասիրտ եւ համախորհուրդ, հաւաքաբար սգալու շնորհն անգամ չունին, եւ խոհանոցի կոխներով կը պղծեն Ապրիլ 11ի յիշատակը: Ամօթը անոնց որ այս ճեղքը բացին անցեալ տարի, եւ կ'ուզեն աւելի խորացնել այս տարի: Մինչեւ հիմա համաշխարհային էին որ կը ճշնէին խափանել Ապրիլ 11ի տարեդարձը, Երեւանէն ապսպրուած «Փոր» միւլիներով եւ «քիշէ»ներով: Կէս ճամբու վրայ խայտառակութեան անոնք, քանի մը տարի զիտելով համազգային արտայայտութիւնները եւ սմբելով:

Հիմա «ազգային» եւ «ողջամիտ» կոչուած երկու խմբակցութիւններ են որ վէճ կը յարուցանեն անհետ կորսուած ոսկորներու եւ ջախջախուած գանկերու առջեւ: Մենք առանձին, զուք առանձին: Թերեւս Երեւանցիները աւելի պարկեշտ են, իրենց միտակալ եւ տմարդի կեցուածքով, քան այս փարիսեցիները, որ ամէն տարի եւ տարին տասներկու ամիս ճակատ կը փոխեն, շապիկ փոխելու պէս: Մի՛ վրդովուիք, տղա՛ք: Թող առանձին տօնեն անոնք, ոսմկավարն ու հնչակեանը թե՛ թե՛ի: Իսկ դուք աւելի քան ամօր կապուելով Ապրիլ 11ի յիշատակին, կազմակերպեցէք հանդէսները ամէն տեղ, հրաւիրելով բոլորը, բոլորը: Ո՛վ որ չի զար ձեր սարքած սգահանդէսին, ինքզինքը ամառած կ'ըլլայ, եւ դուք պատճառ չունիք ցաւելու: Ընդհանրապէս, ուրախ եղէք որ ձեր պայծառ աչքերով, եւ ամէնէն ճանդիտուոր առիթով, կրնաք դատել շարն ու բարին, թուն ու շիտակը: Մեր սերունդին չտրուեցաւ այդ մխիթարութիւնը: Ձեր աչքերը աւելի շուտ բացուեցան, որով կրնաք աւելի զերբաւ փարատել պատրանքները:

ՄԱՍՈՒԼ

ՍԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿԱՐԿԱՆԴԱԿ

Այս խորագրին տակ երեւան կը գրէ (17 մարտ).

« Մեզոնեան կրթ. հաստատութիւնը Նիկոսիայէն (Կիւրոս) երեք միոն հեռավորութեամբ լեզվաբանութեան փոխադրուած է: Գրքոցին շէնքն ու յարակից շինութիւնները արժած են աւելի քան՝ ՈՒՅԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆԿ: Երկուսն աշակերտութեան թիւն է 250, իսկ սուսուցիչներունը՝ 15: Տարեկան պիւտձէն 2,488,000 ֆր. է, որ կը հաւասարի Հայաստանի պետական Համալսարանի պիւտձէին կէսին: Իսկ պետական համալսարանը ունի 12,000 ուսանող եւ մօտ 100 բրոֆէսօր:

Այս քանի մը պերճախօս թիւերը ինքնին բաւական են շատ մը բաներ բացատրելու: Մեզոնեան կիւրոսեան կարկանդակը հիման պատու մըն է: Եւ ըստ ըստ ըստ միակ մտահոգութիւնը դատարարակալական աշխատանքը չէ, այլ այդ կարկանդակը յաւերժական դարձնել, ներկայ իրենց առանձնաշնորհիս եւ հաստատութիւնը դիրքերը հաստատուն հիմքերու վրայ դնելու համար: Եւ ի՛նչ կայ աւելի «հաստատուն եւ տեւական» քան թրքութի սիստեմը, որուն հայկական խելոցու իրականութեան մէջ կիրարկուեցին «բարեբախտութիւնը» կը պարտինք բարեգործականի «իմաստուն» վարչչներուն:

Անոնք որ կը կարծեն թէ Կիւրոսի լեռներուն վրայ, հայկական ո եւ է կեդրոնէ հեռու, այդքան մեծատեսիս հաստատութեան մը հիմնադրութիւնն ու պահպանումն անհրաժեշտ են մտազուտ է, կը մտնան քանի մը անհայտներու անձնական շահերը: Մարդիկը «ի խնդիր հացի» որբանոցը Կիւրոս հաստատուի վերջ, նոյնպէս իրենց շահերէն առանջնորդուելով, Մեզոնեան հաստատութիւնը «մասնաւոր թրքութի կը վերածեն, որպէսզի ան ցվեր կողմին մէջ մնալու դատապարտուի: Բարեգործականի մշտնջենքը զար Մեզոնեանի հաստատութեան ինամակալութեանն հրատարակի: Նուիրատուութեան պայմաններուն մէջ այսպիսի տրամադրութիւն մը գոյութիւն չունէր: Բարեգործականը իր իրաւաստութիւններու մարդուականացումով պահպանուած վրայ: Մտ 2 տարուայ բանակցութիւններ եւ սակարկութիւններ տեղի ունեցան: Պ. Կիրակոսեան յատկապէս Կիւրոսէ երկու անգամ, բարեգործականութեան անունով պաշտպանելու համար իր «դատ»:

Բարեգործականի վերջին հարգողագրութիւնը ցոյց կուտայ որ ան տեղի տուած է եւ ... «խնդրած է» Մեզոնեանէն որ «անձնապէս ստանձնէ տոյն հաստատութեանց վարչութիւնը: Տեսանք թէ այդ «խնդրանք»ն ո՞ր աստիճան իրականութեան կը համապատասխանէ: Ան պարզապէս կը նուիրագործէ բարեգործականի վայելուչ նախանքը: Կիրակոսեանի կամքին առջեւ: Մեր համար, ի հարկէ, որ եւ է կարեւորութիւն չունի Մեզոնեան որբանոցին «մասնաւոր թրքութի» վերածուիլը կամ ուղղակի բարեգործականէն կախում ունենալը: Այդ հաստատութեանն ո եւ է բարեգործականը սպասելու: Բայց կ'արժէր փոս մասնաշնչել այն էմբրիոները, որոնք կը դառնան Մեզոնեան կարկանդակին շուրջ, անգամ մը եւս ցոյց տալու համար որ ան մասնաւորներու շահերուն կը ծառայէ միայն:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հայաստանի սիստակալական վիճակը

Մոսկուայի պաշտօնական թաւ գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդէ Հայաստանի անտեսական կացութեան մասին:— Հայաստանի խորհրդային ընկերվարական Հանրապետութեան ազգ. տնտեսութեան ընդհ. արտադրութիւնը 1927—28ին կը յանգէր 132,250,000 ուրլի, որուն 91,205,000ը երկրագործական եւ 41,045,002ը ճարտարարուեստական: 1928—29ին ընդհ. արտադրութիւնը պիտի յանգի 160,391 հազար ուրլի: Երկտարական ուժին սպասուածը 32 անգամ աւելցած է, բարդատմամբ նախապատերազմեան շրջանին: Հայաստանի ազգ. տնտեսութեան յատկացուած գումարները անցեալ տարի կը յանգէին 22 միլիոն ուրլի, իսկ ներկայ տարւոյ մէջ 42 միլիոնի:

Յրահանգական դեպքերու էնկիւրի մեկնում

Թուրքիոյ ֆրանսական դեսպան կոմս Ծանայրէօն, որ արձակուրդով Փարիզ կ'ըլլէր, անցած շաբաթ իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ: Պոլսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դեսպանը հոն հասաւ կիրակի օր եւ երկուշաբթի մեկնեցաւ էնկիւրի: Ինչպէս կը յիշուի, Սուրիոյ սահմանազնչիւնն ու այլ առկա խնդիրներու մասին վերջերս բանակցութիւններ կը կատարուէին էնկիւրիի մէջ՝ ֆրանս. դեսպանին եւ արտաքին գործաւար թէվֆիք Րիշտի պէյի միջեւ: Այդ բանակցութիւնները ելքի մը չ'յայտագեցան՝ Թուրքերու անհաշտ ընթացքին պատճառաւ: Կոմս Ծանայրէօն այժմ արտաքին նախարարութեան վերջնական հրահանգներով կը վերադառնայ էնկիւրի եւ յոյս կայ որ այս անգամ կարելի ըլլայ համաձայնութիւն գոյացնել:

Պուլխարեւստիկ համաձայնութիւնը

Թանի Պուլխարեւստիկ թղթակցը կը հեռագրէ. Պուլխարեւստիկ խառն յանձնաժողովը, որ գումարուած էր ֆրիզի մէջ, վերջացուց իր աշխատանքները: Վերջին ժողովը յատկացուած էր ճշգրտելու ընդհանր արտոտոկոններուն մէջ, որոնք ստորագրուեցան շաբաթ առաւուտ: Յանձնաժողովը վերջացուց իր օրակարգի բոլոր հարցերը՝ բարեկամական եւ հաշտարար ոգիով մը: Պուլխար եւ եուկոսու պատուիրակները այս նուրբ բանակցութեանց ընթացքին որոշ բարեացակամութիւն եւ բուռն փափաք ցոյց տուին կատարեալ համաձայնութեամբ կարգադրելու բոլոր հարցերը, որոնք տարիներէ ի վեր սաստիկ վէճերու առարկայ դարձած էին: Կարեւոր հարցերու վերաբերեալ պրոտոկոլները ստորագրուեցան պայմանաւոր կերպով: Պուլխար պատուիրակութիւնը Սոֆիայ վերադարձաւ երկուշաբթի առաւուտ. կայարանը ողջրթի գացած էին եուկոսու պատուիրակները, որոնք նոյն իրիկունն իսկ Պուլխար տնայ: Կիրակի օր հրաժեշտի հացկերոյթ մը միացուցած էր երկու պատուիրակութիւնները՝ խիստ մտերմական միջնորդի մը մէջ: Մեկնելէ առաջ, պուլխար պատուիրակութեան նախագահը յայտարարեց թէ խորհրդաժողովի աշխատանքները ամենակատարեալ լաճողութեամբ պսակուած են:

Նոր սեսակցութիւն մը Տրոցկիի մէջ

«Թայմ»էն յետոյ, «Տէյլի Թէլէգրաֆ»ի Պոլսոյ թղթակցը եւս տեսակցութիւն մը ունեցած է Տրոցկիի հետ Բերալի Թոքաթլեան պանդոկին մէջ: Տրոցկի նախ հերքած է թէ ինք դիմած ըլլայ Յրահանգ, Հրահանգ եւ Չեխոսլովակիա «վիզա» ստանալու համար: Կ'ուզէ միայն Գերմանիա երթալ եւ գերման բժիշկներու կողմէ դարմանուիլ: Անդրադառնալով անգլեւոս յարաբերութեանց, Տրոցկի յայտարարած է. թէ Անգլիոյ համար առաջնակարգ կարեւորութիւն ունի զիւանագիտական եւ առեւտրական յարաբերութիւնները վերսկսել խորհրդային Ռուսիոյ հետ: Թղթակցին կարգ մը առարկութիւններուն վրայ, Տրոցկի աւելցուցած է. — Ռուսիա միլիոններով անգլիական ոսկի կորսնցուց Մեզոնի երեսէն: Եթէ անգլիական զինուորներն ու անգլ. ոսկին չըլլային, Ռուսիոյ մէջ քաղաքացիական կռիւ չէր պատահեր: Առանց անգլիական միջամտութեան, Ռուսիոյ յեղափոխութիւնը առանց արեւելի կ'ըլլար: Որովհետեւ մինչեւ Անգլիացիներու միջամտելն ու ձեռնարկները զգուշը, կարմիրները կատարեալ խաղաղութեամբ կը վարէին պետական մեքենան, առանց ո եւ է ընդդիմութեան բախելու: Յետոյ անդրադառնալով այն հանգամանքին թէ Անգլիա անտեսապէս շատ բան կորսնցուց Ռուսիոյ հետ զմտելով, աւելցուց. — Օր պիտի գայ որ Անգլիա Ռուսիոյ դուռը պիտի զարնէ: Անիկա Ամերիկայէն ճակատագրական հարուած մը ստանալու վտանգին տակ է: Ու երբ Ամերիկա համաձայնի Ռուսիոյ հետ, արն առան Անգլիոյ ապագան աւելի մոլթ պիտի դառնայ: Անգլիա կը վախնայ որ Ռուսիոյ հետ յարաբերութիւնները վերսկսելով համայնակար պրոպագանդը աւելի կը սաստկանայ իր

ՏՈՒՍԵՐ

ԵՐԿՐՈՐԻ ԶՐԶԵՂԵԼԸ

Ամերիկայի մէջ.— այս մարդիկը ուրիշ գրադու չունին, — խուճ մը աստուածաբան հաւատացեալներ երկնային ձայն մը լսեց են որ իրենց ըսեր է. «1931ին է որ երկրորդ ջրհեղեղը տեղի պիտի ունենայ...»: Ըստ մեր հաւատացեալները իսկոյն սկսեց են կառուցանել երկու հարիւր մեդը երկայնութեամբ տապան մը,— անշուշտ գայն ծեփելով «ի ներքուստ եւ յարտաքուստ»: * * Առաջին ջրհեղեղը բաւական հինգաւ: «Մեր արարչն հայր Աստուած» երբ տեսաւ որ երկրագունդը բաւական աղտոտ է, ուզեց գայն բառասուն օր, բառասուն գիշեր չուրի մէջ ձգել, որպէսզի մաքրէ: Ալ երեւակայացէ որչափ աղտոտած կրնար ըլլալ ան: Երկրագունդը բաւական աղտոտ է այսօր ալ, ու Տէրը կրկին յուսահատած է, տեսնելով որ մարդիկ հեռու են «իր պատկերին» նմանելէ: Գէ՛ծ այդպէս կ'ըսեն հաւատալի շրթները...: Ինչ որ ալ ըլլայ, երկրագունդը ձուլ գիտէ որ ջրհեղեղը աւելի կը յաշողի քան կրակն ու ծծուկը: Միայն կ'ուզէ գիտնալ թէ երկրորդ տապանը կառուցանուինք ինչէ՛ն Գիտնել որ իրենք են Նոյի արարող ոգին ժառանգորդները: Այսօր մարդիկ տարածուած են Գաբիթէն մինչեւ Ալաքա...: Ըստ թէ քանի մը արդարներ կը գտնուին այդ կողմերը, ի՛նչ պիտի ընեն անոնք...: Գժուար է շտապելով հասնիլ մինչեւ տապանը, մանաւանդ որ քրթան ալ դուռները փակ կը պահէ: Հաւատացեալներուն կը մնայ այժմէն ուրիշ տապաններ ալ չինել աշխարհիս միւս ցամաքս, մասերուն վրայ: Պէտք է անպարտի, որովհետեւ երկու տարի մնաց, որոնք երկար չեն, եթէ նկատի առնենք թէ՛ օրն ի բուն Սաղմոս կարգացող հաւատացեալի մը համար օրերը կը սահին նոյնքան արագութեամբ, որքան բառերը դուրս կ'ելլեն, օրինակ, բանախօս Գաւիթ - Բէկի շերտներէն: * * «Հերկէն Սիւն» ի ջերմ ընթերցողի մը երբ այս կարծիքս յայտնեցի, քմծիծաղով մը պատասխանեց. — Չուգ մի՛ ընեք, եթէ մեր տապանը շինենք, պիտի փորձենք Բիզանդը դուրսը ձգել, հակառակ պարագային Տէրը պիտի ըսեր. — Երկրորդն ալ չ'աշողեցաւ: Ե՛ր. Բէ՛ՈՎՏՍՅՈՒ

Թերեւս Երեւանցիները աւելի պարկեշտ են, իրենց միտակալ եւ տմարդի կեցուածքով, քան այս փարիսեցիները, որ ամէն տարի եւ տարին տասներկու ամիս ճակատ կը փոխեն, շապիկ փոխելու պէս: Մի՛ վրդովուիք, տղա՛ք: Թող առանձին տօնեն անոնք, ոսմկավարն ու հնչակեանը թե՛ թե՛ի: Իսկ դուք աւելի քան ամօր կապուելով Ապրիլ 11ի յիշատակին, կազմակերպեցէք հանդէսները ամէն տեղ, հրաւիրելով բոլորը, բոլորը: Ո՛վ որ չի զար ձեր սարքած սգահանդէսին, ինքզինքը ամառած կ'ըլլայ, եւ դուք պատճառ չունիք ցաւելու: Ընդհանրապէս, ուրախ եղէք որ ձեր պայծառ աչքերով, եւ ամէնէն ճանդիտուոր առիթով, կրնաք դատել շարն ու բարին, թուն ու շիտակը: Մեր սերունդին չտրուեցաւ այդ մխիթարութիւնը: Ձեր աչքերը աւելի շուտ բացուեցան, որով կրնաք աւելի զերբաւ փարատել պատրանքները:

Մտնուած Ազգային Նոր Թատրոնի բացումը կատարուեցաւ կիրակի իրիկուն: Նախկին շէնքը այրած էր եւ նորին շինութիւնը կը շարունակուէր հինգ տարիէ ի վեր: Թատրոնը օժտուած է դարձող բեմով եւ ամենավերջին կատարելագործութիւններով: Ե՛ՐՏՈՒՍՅՈՒՆ (Ալպանիա) մէջ կռիփի համաձայն կը տիրէ: Հազար հոգի մեռած են ցարդ: Եուկոսուաւ կը մտածէ փակել սահմանագիւղերը: ՊԱՆՏՄՏԻՆ անգլիական մարզպան Սըր Զէնսլըրը Պէյրութ հասած ըլլալով կը հիւրասիրուի ֆրանսական մարզպան Պ. ֆոն-Սոյի կողմէ: ԺՈՒՏԱԹՅՈՒ համաձայն կը տիրէ փնջապի մէջ:

ՀԱՐԱՇ

Բ Ա Ն Ե Գ Ի Ն
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՏՐԱՆՍ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շ. 40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանկ
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տ. 10 տ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur - Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Խմբագր. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURES

Ո Ւ Ր Բ Ա Յ
22
Մ Ա Ր Տ
1929
22 M A R S 1929

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանկ

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 912

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

ԾԱԼՔ ՄԸ ԿԸ ԲԱՅՈՒԻ

Սուրբայէն հայրենակից մը մեզի դրկեր է թարգմանութիւնը արարական «Էլ - Շապա» թերթին մէջ հրատարակուած գրուած մը: Նոյնութեամբ կ'արտատպենք խորագրերը, որ չափազանց պերճախօս է:

«Դաշնակ»ի նենգութիւնները Սուրբայէն մէջ: — Թուրքերը ինչպէս զանոնք դէպի մեր երկիրը վտարեցին: — Դաշնակը ոճ-րագործներու եւ բռնակալներու հրոսախուժ մըն է»:

Այս շնորհից խորագրերէն յետոյ, անցնելով նիւթին, Դաշնակուի արարական թերթը դիտել կուտայ:

«Գաշնակ կուսակցութիւնը, որ տարածուած է Սուրբայէն բոլոր շրջանները եւ որուն մէջ ակնաւոր մարդիկ կան — բոլորովին փաստաբան եւ լին: — Կ'ուզէ Սուրբայէն հայրենակիցները նոր թուրքերու դէմ հանել, յաւակնելով թէ այդ երկիրը իրենց հայրենիքն է: Այս կուսակցութիւնը կ'ուզէ նաեւ տապալել ներկայ խորհրդային Հայաստանի իրաւակարգը եւ իշխանութիւնը: Ինչո՞ւ սակայն այսպէս կը շարժուին, — իր նախկին սեւ եւ բունակալ տիրապետութիւնը վերահաստատելու եւ իր ոճրածին ու աւագակային գործունէութեան ընթացք տալու համար, այնպէս ինչպէս կ'ընէր պատերազմի միջոցին եւ պատերազմէն յետոյ, մինչեւ այն օրը որ այս յիմարները վտարուեցան թուրքերէն: (Էլ - Շապա, 9 մարտ 1929):»

Հարկ է բացատրել որ այսքան արդէն կը պարզէ Սուրբայէն կարգ մը շրջանակներուն մէջ կուտակուած կիրքը՝ Դաշնակցութեան, եւ անուղղակի՝ հայ ժողովուրդին դէմ:

Անա թէ ինչու կը գրէինք թէ՛ նորագոտ Սուրբայէն կարգ մը թերթերը պարզապէս իւր կը քսեն թուրքերու հացին, իրենց իսկ երկրին շահերուն դէմ: Եւ անա թէ ինչպէս, աւելորդ անգամ մըն ալ, կը հաստատուի որ Պէյրուքի սպանութեան խնդիրը պարտուակ մըն է՝ ուրիշ հաշիւներ կարգադրելու: Մէջ խօսքով, թուրքերու շահերի դաւի մը զոհերն են ծանօթ բանտարկեալները, 30 հոգի:

Դարձեալ «Էլ Շապա»ն էր կուտայ նոր փաստը՝ այս հա մոգման:

Յօդուածին շարունակութեան մէջ, արարական թերթը կը նկատէ:

«Ընթերցողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք այն պարագան թէ՛ անոր գոյութիւնն ու գործունէութիւնը Սուրբայէն մէջ՝ զէջ արձագանգ պիտի գտնէ թուրքերու մէջ... «Դաշնակ»ի գործունէութիւնը մեր երկրին մէջ կրնայ մեր դիրքը վտանգել եւ թուրքերու մեզի դէմ հանել: Արդէն սահմանադրուած իր դէպքեր այս կուսակցութեան գործունէութեան արդիւնքն են»:

Վաղուան ձգելով յօդուածին ուրիշ յատկանշական մասերը, արտատպենք վերջաբանը:

«Ֆրանսան պէտք է ապահով ըլլայ որ՝ եթէ այս կուսակցութիւնը թուրքերու դէմ իր բռնած դիրքովը շարունակէ իր գոյութիւնը, ամէնէն աւելի տուժող ինք պիտի ըլլայ: Սուրբայէնի նստեղեակ են այս կուսակցութեան գոյութեան եւ անկէ բխելիք վնասներուն: Մենք յանուն Սուրբայէնի, Ռոմի, Սոմալի, ԿԸ ՊԱՆԱՅԵՆԻ ԳԱՇՆԱԿԻՆ ԶԵՂՈՒԹԻ ԲՈՂՈՐ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԵՒ ԼԻԲԱՆՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՄԱՍԵՐՈՒ ՄԷՋ: ԿԸ ՊԱՆԱՅԵՆԻ ՆԱԵԻ ԶԵՂՈՒՄԸ ԲՈՂՈՐ ԱՇԽԱՍՏԱՔԻՆԵՐՈՒՆ, ԸՆԿԵՐԱԿՅՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՀՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ, ՈՐՈՒՄ ԴԱՇՆԱԿԻ ԿՆԻՔԸ ԿԸ ԿՐԵՆ: Մենք պիտի պահանջենք յամառօրէն, մինչեւ որ մեր պահանջը իրականանայ»:

Ուրեմն, այլեւս գաղտնիք չէ թէ ուր է թաղուած շան դուրը:

Մա՛ն Դաշնակցութեան, Սուրբայէն բոլոր մասերուն մէջ: Այ՛ կարճակերպութիւն, ոչ աշխատանք, ոչ իսկ հրատարակութիւն:

Արդ, իբրեւ անկեղծ բարեկամ Սուրբայէն եւ Լիբանանի նորագոտ ժողովուրդներուն, պարտականութիւն կը սեպենք յայտարարել թէ՛ այս մարտկոչը բոլորովին կը համապատասխանէ սահմանակից թուրքերու շահերուն, բայց երբեք՝ իրենց բարեքին:

Մենք տակաւին առիթ կ'ունենանք պարզելու Դաշնակցութեան ամբողջ քաղաքականութիւնը, Սուրբայէն թէ՛ Լիբանանի մէջ: Բայց խորապէս կը ցաւենք, որ թուրքական սարսափներէն չազիւ ազատուած ժողովուրդի մը մէջ թերթը՝ այնքան շուտ կը մտնայ երկրի, եւ այնքան թերի գաղափար ունի իր սեփական երկրի շահերուն մասին:

«Էլ Շապա»ները, կամ անոր յօդուածագիրը, Ամմէտ Զէքի Արիւնի կրնան պահանջել Դաշնակցութեան շնորհակալութիւնը: Սակայն իրենց երկրին օրէնքները, ոչնչացնելով հանրային գործունէութեան եւ մամուլի ազատութիւնը: Կրնան միտքերը փոխորդել եւ պայման դնել որ բոլոր Հայերը վտարուին Սուրբայէն եւ Լիբանանէն:

Բայց թող չմոռնան մէկ բան, — սահմանէն անդին թուրքերն են իսկ թուրքերը երկու բախտակից ժողովուրդներ գտնեցնելէ յետոյ, զանոնք գատ-գատ զարնելու արհեստը այնքան կատարագործած է, որ շուտով խելքի կը բերէ բոլոր «Էլ Շապա»-ները: Եւ դժբախտաբար շատ ուշ մնացած պիտի ըլլան: Ինչպէս որ, զեւ երկու օսմանեան կայսրութեան լուծին տակ, այնքան չափազանց արագ թուրքերու ժողովուրդները, Արաբն ու Քիւրտն ալ թուրքեր, թուրքերն սրած դաշակը մխելով «Խային» հոչակուած յայտ կողմին, փոխանակ մէկ ճակատով կուտելու:

Այսօր ալ, նոյն սեւ ձեռքն է որ կը գործէ Պէյրուքի եւ Երբայի մէջ, գործիք դարձնելով կարճատեւ եւ կրքոտ յօդուածագիրներ:

Բարեբախտաբար, աննշան բացառութիւններ են «Էլ Շապա»-ներն ու Ամմէտ Զէքիները:

ՄԱՍՈՒԼ

ՀԱՅԵՐԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Յուսաբեր պատասխանելով Դաճակուի ազգայնական էջ-նապ թերթին, որ հայ թերթի-նք եւ կուսակցութիւնները կը հրաւիրէր իրենց տեսակետները պարզել Սուրբայէն, կը գրէ (13 մարտ):

«Մեզի համար ամէնէն առաջ տեսակետներէ ու գաղափարներէ շատ աւելի բարձր, անվերաքննելի դաւանանքի մը համազօր սկզբունք մըն է չմիջամտել մեզ հիւրընկալող երկրի ներքին գործերուն: Այս տեսակետով մենք ունինք գաղտնի, որ յայտնի չըլլայ: Ա եւ է կասկածի—թող թէ ամէնէն անհիմն ու ամէնէն աննշան — տեղի տուած չըլլալու համար, մենք կամովին հրաժարած ենք մինչեւ իսկ այն իրաւունքներէն, զորս հիւրընկալ երկիրները պարզեւած են մեզի: Եկեղեցի, դպրոց, թատրոն, ընթերցասրահ, գրադարան ու գրական ակումբներ, որբարան ու աղքատներին, սիրահարման ու արհեստանոցներ, — այն համառօտ ցանկը այն հաստատութեանց ուր մեր ազգային կեանքը կ'ընթանայ: Գերագոյն գոյոգու-թեանց գնով այս բոլոր ձեռնարկները կեանքի կոչած ենք մեր հայրամայր մեր իսկ ինչոց-ներով ոտքի կցնելու, մեր վերջեր մեր ձեռքերով բուժելու ու մեր հանապազօրեայ վիշտերուն եւ ուրախութեանց մէջ կապուած մնալու մեր հեռուոր հայրենիքին, անոր լեզուին եւ ականդութեանց»:

Իբր արդար վաստակով մեր պէտքերը հոգալ, բեռ չըլլալ հիւրընկալ ժողովուրդներուն վրայ, բացարձակապէս եւ ընդ-միշտ հեռու մնալ երկրի ներքին գործերուն միջամուկ ըլլալու փորձերէն, առաւելագոյն չափերով ստատր հիւրընկալման արհեստական բարգաւաճումին ու սիւստանակ ազգային, կրթական, կրօնական ու մարդասիրական ձեռնարկներու ու հաստատութեանց միջոցով տարագիր հայուն մէջ կենդանի պահել իր սէրը դէպի մայրենի լեզուն, ազգային ականդութիւններն ու դէպի իր վերջապետ ու հեռուոր հայրենիքը,— այն՝ այն քաղաքականութիւնը, որուն կը հետեւին հայ ժողովուրդի ծոցին մէջ գործող բոլոր քաղաքական կուսակցութիւնները— ու նաեւ, ի հարկէ, Դաշնակցութիւնը — գաղութներու, ի թիւս որոնց նաեւ Սուրբայէն ու Լիբանանի մէջ»:

ՅԵԹԻՉ ԳԸՅ ՊՈԼԻՍ ԿԵՐԹԱՅ

Փարիզի թուրքերական Յեթիչ պէյ մօտերս Պոլիս պիտի երթայ եւ անկէ ինկարի պիտի մեկնի: Գետապետ արտաքին գործակալութեան տեղեկութիւնները պիտի տայ սուրբայական սահմանի եւ կտրուներու շուրջ իր կատարած բանակցութիւններուն մասին:

ՄՍՈՒՐԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՏՈՒՐԻՔԸ

Էնկիւրիի Ազգ. Ինժ. ժողովին ներկայացուած է օրինագիծ մը, որով կը պահանջուի կրկնապատկել 25-45 տարու ամուրի այրերուն եւ 20-35 տարեկան ամուրի կիներուն վրայ գրուած տուրքը: Անգաւակ այրերն ալ ենթակալ պիտի ըլլան այս տուրքին: Օրինագիծին նպատակն է գոյացած հասոյթով օժանդակել բազմադամ ընտանիքներուն, անոր հարիւրին 20ը յատկացնելով հինգէ աւելի գաւակ ունեցող ծնողներուն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՊՍՏԱՄԲԵՐԸ ԳՐԱԽԱՍ ԵՆ ՀԱԼԷՊԸ

Պոլիս, 20 մարտ.— Էնկիւրիի թուրք կէս-պաշտօնական «Հաքիմիէթ Միլլիէթ» թերթին համաձայն, ապստամբական մեծ շարժում մը պայթած է Սուրբայէն մէջ:

Ֆրանսական կառավարութիւնը անմիջապէս միջոցներ ձեռք առած է ապստամբութիւնը զսպելու համար եւ տեղւոյն վրայ դրկած է գաղթային զինուորներ՝ 15 հրասայլով եւ 6 օդանավով: Չորսընթաց համաձայն, որոնք դեռ չեն հաստատուած, ապստամբները գրաւած են Հալէպը:

ԽՄԲ.— Այս լուրը հաստատուած չըլլալով ուրիշ աղբիւրէ, վերապահութեամբ կը հաղորդենք:

Ի նկատս Սուրբայէն հայ գաղթականներուն

Պէյրուքէն կը հաղորդեն որ ֆրանսական մարզպան Պ. Հանրի փոնսօ մարտ 9ին Պէյրուքի Հայոց գաղթականները այցելած է՝ ընկերակցութեամբ Պ. Մովսէս Տէր-Գալուստեանի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Միջազգ. կարմիր խաչի պատուիրակ հարիւրապետ Փէթրուրի:

Այս վերջինը Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին կողմէ մասնաւոր պաշտօնով դրկուած է՝ քննելու համար Սուրբայէն եւ Լիբանան հաստատուած հայ գաղթականներուն վիճակը: Հարիւրապետ Փէթրուրը Պէյրուքի մէջ իր քննութիւնները աւարտելէ յետոյ պիտի այցելէ միւս շրջանները:

Սուրբայէն թերթերը այս առթիւ կը գրեն թէ՛ նոր ջանք մը եւ գարկ մը կը տրուի հայ գաղթականներէն դեռ անօգնական մնացած մասին վիճակը բարելաւելու համար:

Ինչպէս գրեցինք, Ֆրանսական կարմիր խաչը երկու հիւանդապահուհիները դրկած է արդէն Հալէպը:

Լրացուցիչ տեղեկութեանց համաձայն, կարմիր խաչի Միջազգային Դաշնակցութեան կողմէ պաշտօն տրուած է հարիւրապետ Փէթրուրի պարնեւաւորին այն հայ գաղթականներու խումբերը որոնց տեղաւորումը կատարած էր արդէն Պրուսիէ: Ֆրանսական կարմիր խաչին կողմէ Պէյրուքի հասած հիւանդապահուհիներն են Օր.ներ Տօպէլը եւ Քոթէլը:

Հարիւրապետ Փէթրուրը Ֆրանսական մարզպան փոնսօի ներկայացուած Պէյրուքի շուկայական դեպքին Հակըլիինի կողմէ: Հարիւրապետը մարզպանին բացատրեց իր առաքելութեան նպատակը եւ աշխատանքի ծրագիրը: Պ. Փոնսօ մեծապէս շահագրգռեցաւ եւ խոստացաւ աջակցիլ ամէն կերպով: Մարտ 10ին հարիւրապետը, Պ. Պրուսիէ, երկու հիւանդապահուհիները եւ Անտիոքի երեսփոխան Պ. Մովսէս Տէր-Գալուստեան Պէյրուքէն Անտիոք մեկնեցան՝ գործի ձեռնարկելու համար:

ՄԱՅ ՄԱՐԱԶԱԽՏ ՖՈՑԻ

Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 17.45ին կը ընկէ փողոցի իր ընկալարանին մէջ մեռաւ մարաշխիտ Ֆերիտին Զոյ, որ քանի մը ամիսէ ի վեր հիւանդ պառկած էր: Մահը առաջ եկաւ սրտի կաթուածէ, երբ պատուհանին առջեւ թիկնաթոռի մը վրայ նստած փողոցի անցուղաբձը կը դիտէր եւ բժիշկը եկած էր զինք անկողին փոխադրել: Վերջին խօսքը եղաւ «Օ»»:

77 տարեկան էր:

Երեսփ. ժողովը նիստ կը գումարէր, երբ լուրը իմացուեցաւ: Վարչապետ Փուանքարէ անձամբ հաղորդեց զայն խորհրդարանին: Նախարարական խորհուրդը, Երեսփ. ժողովը շէնքին մէջ նիստ գումարելով որոշեց ազգային յուրարկաւորութիւն ընել պատերազմի յաղթականին: 1870ի Հանրապետութենէն ի վեր ինչպէս ազգային յուրարկաւորութիւն միայն կատարուած է մեծ դէմքերու համար. ասոնք են՝ Վիթթոր Հիւկօ, Կամպիլթթա, Նախագահ Ստիւ Բանսօ, Փասթէօր եւ Նախագահ Ֆէլիքս Զօր:

Մարմինը քանի մը օր էլ թուալի Յաղթական կամարին տակ ցուցադրուելէ յետոյ, պիտի թաղուի Էնկիւրի մէջ: Յուրարկաւորութիւնը հաւանաբար պիտի կատարուի յառաջիկայ երեքշաբթի:

Պատերազմական նախարար Փէնլըվէ յայտարարեց.

— Մարաշխիտ Ֆոյի մահը սուգի կը մատնէ ամբողջ Ֆրանսական բանակը եւ բոլոր այն բանակները, որոնք միասին կուտենան Մեն Պատերազմին: Ամէնէն նշանաւոր զօրական մըն է, որ կ'անհետանայ: Անկալ պիտի ապրի Պատմութեան մէջ՝ մ'ծ յաղթականներու՝ Կեանքի, Աղբաւորի եւ Նախորդի կողմին: Բայց Ֆոյ ազատաբար մը եղաւ: Այն հիւանդի ճիգը, որով 1918ին իրարու ետեւէ գրաւեց թշնամիին մանրակրկիտ կերպով շինած պաշտպանողական յաջողական զինքը, հիացում պիտի պատճառէ բոլոր դաւերուն»:

Մարաշխիտին մահը ոչ միայն Ֆրանսայի, այլեւ բոլոր դաշնակից երկիրներու մէջ մեծ յուզում առաջ բերաւ: Պոլտուրի, Չէմպրլէյն եւ Լոյտ ձորձ հաւաքողներու կը նախագահէին երբ լուրը ստացան եւ գովախոսով ոգեկոչեցին մարաշխիտին յիշատակը:

Լորտ Ալէնպի րսաւ. «Մարաշխիտ Ֆոյի մահով կը կորսնցնենք բարեկամ մը եւ (Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. Էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՉՐՈՅ՝ ՄԱՐԴՈՒ ՍԸ ՇԵՏ

Անցեալ դարերու անասունները առակախօս էին:

Քանսերը դարու անասունները արդէն փիլիսոփայ դարձած են ու լուր կարծիքներ կը յայտնեն վերացական ու գործնական, ազգային, քաղաքական ու բարոյական, մինչեւ իսկ աստուածաբանական հարցերու շուրջ:

Այդ է պատճառը որ իբր տարբեր ցեղի արարածներ, որոնք կրնան մարդկային գաղափարներ յղանալ ու յայտնել, շատեր կը փութան առեղծուածներու լուծումը հարցնել անոնց: Մէկը կը խօսի էշուն հետ, ուրիշ մը զօրոյց կ'ունենայ շան հետ, միւսը կը տեսակցի կովուն կամ գոմէշին հետ եւ միշտ՝ առանց թարգմանի:

Իսկ ես որ անասուններն սովորու չափ չեմ գարգացած եւ չեմ կրնար ազգային խնդիրներու շուրջ, օրինակ՝ ուղտին կարծիքը հարցնել, կը նախընտրեմ խօսիլ «Պայքար» խմբագրին հետ, որ գոնէ մարդու կերպարանք ունի:

«Պ. խմբագիր, ձեր մէկ գրութեան մէջ, կ'ըսէք թէ Պէյրուքի «ձերակալութեան» ոչ թէ չէ, այլ 35 Դաշնակցականներ են միայն...»

— Կը գուշակեմ հարցումդ: Այդ ըսել չէ թէ Դաշնակցականները Հայ չեն, այլ թէ Հայերը Դաշնակցական չեն, եւ եթէ Հայերուն մէջ Դաշնակցականներ կան, բայց Դաշնակցութեան մէջ Հայեր չկան:

— Որ մը երբ պարապ Ժամանակ ունենամ, կը քանամ քակել ձեր այդ հասկումին իմաստը: Բայց Հայ թե՛ Դաշնակցութիւնը, որ...»

— Խնդրեմ, անուէն մի դատուել: Եւ ինչ փոխել է ունենալ: Բնորդ կրնայ անուն մը ընտրել եւ կրել: Անունը չէ որ Հայ կը ընէ: պէտք են մասնաւոր յատկանշանք, որոնց խոսքաբան ուսումնասիրութեան վրայ հիմնուած է մեր իսմիկ. առաքելական կուսակցութեան ծրագիրը: Ինչ կ'ըսէ...»

— Որ բոլոր Հայերը իսմիկաւոր են...»

— Ո՛չ, իսմիկաւորները միայն Հայ են...»

Կը պատրաստուէի զգայացուցիկ պատասխան մը տալ, երբ ըրի սենեակէն փրկուած աղմուկ մը խանգարեց խօսակցութիւնը: Կը վիճէին, կը կանչէին. խօսքը խօսքին կը խառնուէր ու դժուար խօսքի մըն է կը բարձրանայ, երբ լուսեցաւ բամբակեւ անձանթի մը որ կը պոռար. — Բայց մարդ չէն...»

Որո՞նց համար կ'ըսէր: Չկրնայի հասկնալ: Բայց նկատուող որ թերեւս աւելի արդար պատասխան մը կարելի չէ պիտի ըլլար տալ իմ յարգելի եւ պատուելի խօսակցի, յարմար դատեցի լուսել...»

ԻՄԱՐՏՈՒ

ՔԻՒՐՏ ՄՈՒՍԱ ՊԵՒ ՄԵՆԱՍԹ

Հալէպի «Եփրատ» կը տեղեկանայ թէ մարտի սկիզբները թուրքերու զորքերը սահմանազուլիսի վրայ, Հաճօ աղալի բողմեռած է յայտնի քիւրտ ցեղապետ Մուսա պէյ, որ 90ական թուականներուն պատուհասը եղած էր Տարնալապարական: Պատմական մնացած է Կիւլիգարի առեւանգումը եւ այդ առիթով տեղի ու

Ք Ո Ւ Ն Ե Պ Ի Ն
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՏՐԱՆՍԻ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆՊԼԵՍ 20 շ. 40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանկ
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 ամ. 10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Paris (10e)
235 Faub. St. Martin

Հ Ա Ր Ա Թ
23
Մ Ա Ր Տ
1929
23 M A R S 1929

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանկ

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 913

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

ՈՒՐԻՇ ԾԱԼՔԵՐ

Երկի, արտասովորով Դամասկոսի «էլ Շաապ» թերթին մէջ հրատարակուած գրութեան մը կարգ մը մասերը, ուղեցիկը աւելորդ անգամ մը եւս ապացուցանելով թէ՛ մուսթին մէջ խաղերը կը կատարուին մասնաւորապէս թուրքերու կողմէ: Պատրուակ՝ Պէյրութի սպանութիւնը:
Եւ այս՝ ի վնաս բուն իսկ Սուրիոյ և Լիբանանի շահերուն: Որովհետեւ, երկու երկիրներն ալ ոչինչ կը շահին, եթէ անոնց մասնակի վարիչները գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար դործիք դառնան թրքական խաղերու, իրենց երկրին Սահմանադրութիւնն անգամ խախտելով: Վերջապէս, ի՞նչ կը նշանակէ լման երկու ամիս բանտարկուած պահել երեք տասնեակ ծանօթ մարդիկ, պարզ սպանութեան մը առթիւ, որ առաջինը չէ Պէյրութի մէջ:
Այլ էր որ մասնաւոր գոյն տուաւ այս տխուր դործին, եւ պղտորեց Լիբանանի եւ Սուրիոյ հանրային կարծիքը, ինչպէս եւ կարգ մը խմբագիրներու եւ պաշտօնեաներու միտքը:
Բացատրութիւնը կը գտնենք, նորէն, «էլ Շաապ»-ի յօդուածին մէջ:

Շարունակելով իր խորհրդածութիւնները «Դաշնակի մասին», արաբական թերթը կը փոփոխայ.
«Այս կուսակցութեան գործունէութեան հանգամանօքն տեղեկանալու եւ Պէյրութի ոճիրին կծիկը բակելու համար, պէտք է նրա՛յն շարժումը շարունակել, ձեռք բերելու, որ կը գտնուի կուսակցութեան կողմէն: Եւ գաղտնիքի բանալին: Հոն է որ կուսակցութիւնը կ'որոշէ առանց խղճի եւ արդարութեան: (9 մարտ 1929):
Յայտարարենք, առանց վերապահութեան, որ երբեք իրականութեան չի համապատասխաներ այս նշանաւոր գիւտը: Զեյնը - Մուսայի մէջ ալ, ինչպէս ամէն տեղ, կը գտնուին Դաշնակցականներ: Թերեւս այնտեղ աւելի տարածութիւն են եւ զորաւոր՝ քան Սուրիոյ ուրիշ մասերուն մէջ: Բայց այս իրողութիւնէն հետեւցնելով թէ այնտեղ է «կուսակցութեան կեդրոնը», և այնտեղ է որ կուսակցութիւնը կ'որոշէ առանց խղճի եւ արդարութեան», կը նշանակէ զո՛հ դառնալ անճարակ մատուցելու մը, կամ գիտակցաբար բանտարկութիւն կատարել, եւ սուսկութեան ուղղորդութեանը յանձնել խաղաղ շրջան մը:
Արդարեւ, ղէպի այս ճամբան կ'առաջնորդեն արաբական թերթերու - կամ անոր հայ տեղեկատուներուն - յաջորդ պատմութիւնները.

«... Այս շրջանին մէջ հայ ընտանիքներ կային, որոնք չուղեցին 1923ին, հանդուրժել «Դաշնակ»-ի տերապետութեան: Արիւնքի լուր մը տեղի ունեցաւ, որու ընթացքին 32 հոգի սպանուեցան, ընդ որս այդ գիւղերուն պետը, իսթէնտէրան, եւ այսպէս ալ «Դաշնակ»-ի ազդեցութիւնը ամէն կողմ տարածուեցաւ: Կուսակցութիւն մը իր հետապնդած նպատակով կը դատուի: Այս կուսակցութիւնը ոճիրէն եւ աւագակութեանէն ուրիշ նպատակ չունի: Համոզուելու համար պէտք է ձեռք բերել Մուսայի:
Այս տողերն ալ կը հաստատեն թէ կամ յօդուածագիրը անտեղեկան է իր երկրին պայմաններուն եւ բարքերուն, կամ կը կեղծէ, եւ կամ թուրքական իւրացուցիչ է հայ տեղեկատուներու խաղաղ յերիւրանցիները: Մեզի համար աւելի հաւանական կը թուի այս վերջինը:
Արդ, Սուրիոյ փողոցներուն մէջ կ'որոշի ներկող տղան անգամ գիտէ որ, շատ հին ժամանակներէ ի վեր «վանտէթթա»-ն արարելէն «տիէթթ» բոյն դրած է այդ շրջաններուն մէջ, նման ալպանական «պէսա»ին, եւ կը շարունակուի սերունդէ սերունդ: Աւելորդ է ինչեւ մանրամասնութիւնները, բայց «էլ Շաապ»-ի յիշած պարագան (1923), ճիշդ այդպիսի դէպք մըն է, անուշտ բարբարոսական եւ դատապարտելի: Մեզի անձնօթ է զոնորուն թիւը, բայց գիտենք որ այնտեղ դէմ դիմաց էին և «Դաշնակցականներ», և հնչակեաններ եւ բոլորովին անկուսակցական մարդիկ: Ի՞նչպէր ինքնին ոչինչ ունէր կուսակցական: Պարզապէս «թախֆա»ներու կողմ, զազանային «վանտէթթա», որ, ինչպէս ըսինք, տեղական խառն է, ոչ թէ այս կամ այն կուսակցութեան քարոզած վարդապետութիւնը:
Եւ ինչպէ՞ս, այսպէս վերափայլ շրջիկ է դէպքերը, կը նշանակէ թէ Հմարակ Արամեանցիներու եւ Արշաւիր Եսսեաններու ճամբան է որ կը շարունակէ: Եւ տրամաբանօրէն, այս պատմութիւնը ուրիշ մարդ պատմած չի կրնար ըլլալ, եթէ ոչ շահագրգիռութեամբ, մասնակից կամ ցածորդի Հայ մը: Թերեւս մէկէ աւելի պայքար:

Եւ ատոր ապացոյցը նոր չէ որ կը տեսնենք: Տակաւին անցնելով, բանտարկեալներու կիները կը հարողջէին թէ ի՞նչպէս կարգ մը սինթրոններ առտու - իրիկուն կը սլքտկան իրենց տուններուն եւ պատուհաններուն առջեւ, խոսակցութիւններ եւ պատմութիւններ իմանալու համար: Իսկ երէկ, Պէյրութէն թղթագրութեամբ մը կրկին եւ կրկին կը պատմէր թէ ի՞նչպէս «հայութեան խառնուրդ», կարգ մը հնչակեաններ եւ համայնավարներ, յարաբանական եւ յամառօքն դաւեր կը լարեն, եւ կը ճգնին, թէ ինչպէ՞ս կը շարունակուի թերթերու մէջ, Դաշնակցութիւնը ներկայացնել իբրեւ խոսքարարներու կազմակերպութիւն, իբրեւ հակառակորդ երկրի շահերուն...: Ու ինչո՞ւ արարանալ որ արաբական թերթը կը ղրէ-
«Այս կուսակցութիւնը ոճիրէն եւ աւագակութեանէն ուղղորդուած նպատակ չունի»:

ՄԱՍՈՒԼ

ՆՈՐ ԳԱՒ ՄԸ

Աթէնքի նոր Օրը կը սերկացնէ հնչակ-համայնավար նոր դաւ մը, որուն նպատակն էր Դաշնակցութիւնը վարկաբեկել Յունաստանի մէջ (13 մարտ).
«Նախկին դաշնակցականի մը (Արտաշէս Յակոբեան) մտային եւ հոգեկան խանգարուած վիճակէն օգտուելով, ինչ համայնակցութեանը, «Արձագանգ»-ի խմբագրատան մէջ հաւաքուելով, սպանութեան սը ծրագրեր կը պատրաստեն: Չոհր պիտի ըլլար Յակոբեանը: Ոճիրը պիտի գործէին ինչ համայնակցութեանը, իսկ հրապարակաւ՝ իբրեւ ոճրագործ պիտի ամբաստանուէր Դաշնակցութիւնը:
Այս ծրագրին զուգընթաց, կ'ուրուշի հանրային կարծիքը պատրաստել կեղծ սպանակներով, յետագային արդարութիւնը մոտրեցնելու նպատակով:
Աւազին կեղծ սպանակները, պատրաստուած համայնակցութեան կողմէ, կը դրուի Յակոբեանին, որ սարսափախար եղած կը փութայ մեղքը փառթելու Դաշնակցութեան վրին՝ անուշտ անգիտակցաբար:
Ասոր կը յաջորդեն ուրիշ երկու կեղծ սպանակները եւս, ուրիշներու հասցէին ուղղուած, նոյն բովանդակութեամբ: Այս ժամանակամիջոցին, մեզի հասած մասնաւոր տեղեկութեանց վրայ հիմնուելով, քննութիւն կը բանանք, ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար:
Քննութեան կը զուգարկուի բոլորիստական ուսուցիչ Գազարի-Յեանի մեր ընկերներէն մէկունը: Երբ զգայացուց յայտնութիւնը որուն համաձայն՝ ինչ համայնակցութեանը ծրագրած են սպանել Յակոբեանը, ու ոճիրը վերաբերել Դաշնակցութեան: Ճիշդ այդ օրերուն՝ ծանօթ համայնակցութեան՝ որ սովորէր աւելուրական պատմութեան մէջ կը պաշտօնավարէր, կը ներկայանայ մեր ընկերներէն Մ. Ն. Ի. եւ կը յայտնէ թէ ինք զգոյն է համայնակցութեանը եւ մտադիր է հետանալ: Ունեցեալ, ի միջի այլոց, քանի մը տեղեկութիւններ ալ կ'ունէր Մ. Ն. Ի.:

Գաւը մերկացնելու վրայ էինք, երբ ճիւղէն «Նոր Օր»-ի ընթերցող մը, մեզ զրկեց խիտ կարեւոր երկուք մը: Քննութեան կարօտ եւ գաղտնի խնդիր մնացած չէ այլեւս:
Մենք պարտականութիւն համարեցինք անմիջապէս եղիւնութիւնը ներկայացնել Ազգ. Կեդր. վարչութեան ատենապետ Տօթթ. Ա. Գրքեարարեանի, իբրեւ այս շրջանի պատասխանատու ազգային իշխանութեան: Խնդիրը պաշտօնապէս տեղեկացուցած ենք նաեւ առ որ անկ է: Հաւանաբար շուտով գործը ձեռք առնուի եւ դաւադրութիւնը իր բոլոր մանրամասնութիւններով երեւան հանուի:
Յանցաորին օճիրը ձեռք առնուցած ենք եւ դժուար թէ ազատուի այս անգամ: Կ'աւելցունենք նաեւ որ Մարտի 1-ին պատասխանատուութիւնը կարծուած էն աւելի մ. թ. է, որովհետեւ քարոզական ներշնչողը այս գործի խաղին ինք կը հանդիսանայ:
Հայ համայնակցութեանը չափը անցուցին այլեւս: Մեր մեղաւարտ լուրերը, փոխանակ զիրենք գգատուցուելու, աւելի անսանձ դարձուցած եւ միտք է զիրենք նման անբարոյական արարքներու:
Տխրուծի օրինակը կ'երեւայ թէ բաւական խեղդաբանութեամբ է այդ միամիտները, որոնք կը մոռնան թէ քաղաքական բնական ստիպանքներու մէջ գրտուող երկրի մը մէջ կ'ապրին»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սուրիոյ մէջ ապստամբութիւնը (կա)

Պէյրութէն հեռագրեր մը կը հերքէ Լէվկիւրիի պաշտօնաթերթը «Հաքիմիէթ Միլլէթ»-ի այն լուրը թէ նոր ապստամբութիւն ծագած է Սուրիոյ մէջ եւ թէ ապստամբները գրաւած են Հալէպը:
Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ Սուրիոյ մէջ:

Յրակառուարիական ընկերակցութիւնը

«Յրանսահ-Լիբանան-Սուրիա-Կոմիտէ»-ն իր հիմնարկութեան առաջին տարեգարծին առթիւ առջի օր սարքած էր մեծ հացկերոյթ մը, նախագահութեամբ նախկին մարզպան Հանրի տը ժուլիէի: Ներկայ էին մօտ 50 հրաւիրեալներ: Ճաշէն յետոյ ճառ մը խօսեցաւ տը ժուլիէն, որ ակնարկելով Դամասկոսի մէջ վերջերս ծագած դժուարութեանց, ըսաւ.

«Կացութիւնը պէտք է ճշդուի: Սահմանադիր ժողով գումարուեցաւ, յետոյ յետաձգուեցաւ: Ասիկա չի լուծեր խնդիրը: Այսօր կ'ընկերները աւելի հանդարտ է՝ քան 2-3 տարի առաջ՝ դաշնագիր մը կ'ընկեր համար: Անեղն դուրս գալու ուրիշ միջոց չեմ տեսներ: Սահմանադիր ժողովը դիւան մը ունի կը կարծեմ թէ առանց նախապէս այդ դիւանին հետ համաձայնութեան գալու, մարզպանութիւնը պիտի չկրնայ կրկին ժողովի հրաւիրել Սահմանադիրը: Տրամաբանութիւնը կը պահանջէ մշակել ծրագիր մը, որ պատրաստելով մէկտեղ դաշնագրի մը հիմքերը, Յրանսայի պիտի ապահովէ այն դիրքը՝ զոր պարտի ստանալ Սուրիոյ մէջ. — այսինքն մասնագէտ-խորհրդականի եւ զանազան ցեղերու եւ կ'օրոնքներու միջեւ իրաւարարի մը դիրքը:
Մարաշախ Յոշի մասին վերջ

Տեղական թերթերը երկու օրէ ի վեր ամբողջ էջեր կը նուիրեն — ամառք սեւ շրջագծի մէջ — հանգուցեալ մարաշախ Յոշի:
Պեճիքայի Ալպէր թագաւորը հինգշաբթի օր Պրիւսէյէն յատկապէս փարիզ եկաւ եւ ուղղակի մարաշախ Յոշի քնակարանը գնաց՝ իր յարգանքը մատուցանելու: Հանրապետութեան նախագահ Տուժիկ, Փուանքարէ, Բլէմանսօ, բոլոր նախարարները, մարաշախները, զօրավարները, զբազանները եւ այլ ծանօթ դէմքեր նոյնպէս կրննէլ փողոցի ապարանքը այցելելու: Հինգշաբթի ժամը 4էն յետոյ հազարաւոր ժողովուրդ այցելեց նաեւ մահաանեակը, որ զարդարուած է սեւ թաւիչներով եւ դաշնակից դրօշակներով:
Մարաշախտին մարմինը կիրակի առաւօտ թնդանօթակիր կառքով մը պիտի տարուի Յաղթական կամարին տակ Անձանօթ Չիւնուրի դամբարանին մօտ եւ հոն պիտի մնայ մինչեւ երեքշաբթի: Չիւնուրական պահակախումբ մը պիտի հսկէ դազաղին շուրջ, զիշեր - ցօրեկ:

Յուզարկութեան ժողովը պիտի կատարուի երեքշաբթի առաւօտ Նոթր Ծամի մայր եկեղեցիին մէջ, ուր դամբանական պիտի խօսի վարչապետ Փուանքարէ: Չիւնուրական թափօր մը պիտի ընկերանայ դազաղին՝ էթուալէն մինչեւ Նոթր Ծամ, անցնելով Շան'գ Էլիզէի պողոտայէն եւ Րիփոլի փողոցէն:
Եկեղեցական արարողութիւնէն վերջ, թափօրը պիտի ուղղուի Սէն ժիւրմէի ծառուղիէն դէպի Էնվալիտ՝ անցնելով Երեսփ. ժողովուն եւ արտաքին նախարարութեան առջեւ: Ինչպէս գրեցինք, մարմինը պիտի թաղուի Էնվալիտի մէջ, Նափոլէնի կողքին:
Կտակը բացուեցաւ առջի օր: Ո՛չ մէկ յիշատակութիւն կար յուզարկութեան մասին, միայն գրած էր. «Ո՛չ ծաղիկ, ո՛չ պսակ»: Տիկին Յոշ վարչապետ Փուանքարէի թողուց յուզարկութեանը կատարել կատարութեան ուղած ձեռով:
Երեսփոխանի մը իրմուծին վրայ, վարչապետը երէկ տեսակցեցաւ տիկին Յոշի հետ, հարցնելու համար թէ կը փափաքէ՞ որ ամուսինին մարմինը թաղուի Յաղթական կամարին տակ, Անձանօթ Չիւնուրին քով: Եթէ տիկինը հաւանութիւն յայտնէ, այն ատեն փոխանակ Էնվալիտի, Յոշի մարմինը պիտի թաղուի Էթուալ: Մարաշախտին Չիւնուրական ընկերները սակայն հակառակ են այս մտքին եւ կ'ուզեն որ Էնվալիտի մէջ թաղուի:

Յունաստանի երկրակառուարիական վիճակը

Վարչապետ Վէնիզէլոս պաշտօնական յայտարարութիւնով մը կը պարզէ Յունաստանի երկրակառուարիական վիճակը:
Յունաստանի Դրամատան ոսկիի եւ օտար դրամի պահեստը կը հասնի 10,700,000 անգլիական ոսկիի: Այս պահեստը 150,000 ոսկի աւելի է քան Դրամատան հիմնուած օրը եւ կը կազմէ 100ին 52.70 ամբողջական յանձնառութեանց եւ 100ին 72.50 քաղաքականութեան հանուած դրամին, որուն գումարն է 5,549,853,000 տրախմի: Այսպէս ուրեմն Դրամատանը իր ոսկիի եւ օտար դրամի պահեստներով 2,600,000 անգլիական ոսկի աւելի ունի քան ինչ որ պէտք է համաձայն իր ծրագրին: Դրամատանը ի հարկին կրնայ 2,400,000 տրախմի նոր թղթադրամ հրապարակ հանել՝ առանց ծրագրով եւ ժընեւի Պրոտոկոլներով որոշուած սահմանը անցնելու: Սակայն ատոր պէտք չկայ հիմա:

ՏՈՒՍԵՐ

«ԱՆՋՐՊԵՏԻ ՄԸ ՌՄԵՎԱԿՈՍՏՈՒՄԸ»

Անցեալները՝ աշխատակից մը թերթիս մէջ կը փորձէր բացատրել ինչ հանձնարին մէջ նորագոյն արտադրութիւնը «ԱնՋրպետի մը ուղեգրութեամբ»: Այդ տողերուն մէջ յօդուածագիրը ի վեր կը հանէր կարգ մը լեզուական «զեղեկութիւններ», որոնք իր ճշակին համար հրապոյր մը չէին կազմեր:

Իմբակոճման արդիւնքներն են այդ «զեղեկութիւնները»: Ամէն ինչ քարոզ ու փշուր կ'ընէ ան: Մինչ՝ ուուրին հանած ձայնը կարգ մը նորոնձաներու համար... կարապին երգէն գերադաս է:

Երբ մէկը յաջողի անըմբռնելութեան հասնի, իր վրայ չհիացողները կը նկատէ ծանծաղամիտ մակամացուներ: Իսկ եթէ փորձէք ապացուցանել որ այդ մէկը ոչինչ ունի կծկուած իր շարքին տակ, այն ատեն յանդգնութիւնը իր վերջին աստիճանին տարած կ'ըլլաք:

Յօդուածագիրը նոյնպէս կը հետաքրքրուէր անըպետով: Իր հետաքրքրութիւնը մէջնէ: Երանուցուած նիւթը պէտք է ներկայ ըլլայ պահարանին մէջ: Մինչ հետքը չկար անըպետին, կորսուած էր: Միայն կարծեմ դիւրին է ատոր բացատրութիւն մը գտնել: Անըպետը՝ երբ ումբակոճուի կամ գաւուրի՝ կը շարունակէ մնալ անտեսանելի:

Անըպետին կապուած տաղանդն ալ ինչ ո՛ւ կ'ուզէք որ անտեսանելի չմնայ:

ԵԻ՝ ԲՆՊԱՍՏԻ

ՏՐՈՑԿԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

ՔԷԼՈՎԻ ԳԱՇԵՐՔԻՆ ՄԱՍԻՆ

Տրոցկի հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրած է Պոլսոյ Միլլէթ թերթին.

«Քէլուի դաշինքը, որով ազգերը կ'աշխատեն անկարելի դարձնել պատերազմը, յառաջիկայ տարւոյն տարիներու ընթացքին դէմ դէմ պիտի հանէ Անգլիան ու Միացեալ Նահանգները: Անգլիա կը խորհրդանշէ անցեալը, իսկ Ամերիկա՝ ապագան: Ամերիկա չի կրնար զարգանալ առանց հարուածելու Անգլիան: Հիմա արդէն կը ձեռք տրուի ծովերու տիրապետութեան, Անգլիոյ ձեռքէն խլուելու համար ծովերու տիրապետութիւնը:
Քէլուի դաշինքը կ'արգիւնէ յարձակողական պատերազմները, սակայն ուժն է որ կ'որոշէ թէ ո՞ր պատերազմն է յարձակողական, որը պաշտպանողական:
Ամէն պարագայի մէջ, որպէսզի ուժ ունենայ, Ամերիկա մեծ թիւով յաճանաւոր կը շինէ»:

Խօսելով Ռուսիոյ ներկայ գործերուն վրայ, Տրոցկի յայտարարեց թէ ինք հակառակ չէ ներկայ խորհրդային կառավարութեան, սակայն անկապ պէտք է փոխել իր արտաքին եւ ներքին քաղաքականութիւնը՝ օրինական միջոցներով եւ ոչ թէ բռնութեամբ եւ ուժով: Համայնակցութեանը անցնելու առաջ չէ ներքին մասին անմիջապէս յետոյ՝ Վէճը անձնական արցակցութեան մասին չէ, այլ քաղաքականութեան կարծիքներու:

ԵԻ՝ ՊԱՍՏԻՆ: Բրէտի Ֆոնսիէի մարտ 15ի վիճակաբանութեան մէջ 50,000 անգլիական հետեւեալ թիւերը. — 1886ի պարտաւճարներէն թիւ 395,471ը, 1903ին երկրէն՝ թիւ 543,484ը եւ 1911ին երկրէն՝ թիւ 70,152:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՐԱՇ

Ք Ր Ո Ւ Ն Ե Գ Ի Ն
3 ամս. 6 ամս. Տար.
Ֆրանս 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

Կ Ի Ր Ա Կ Ի
24
Մ Ա Ր Տ
1929
24 M A R S 1929

ՏՄԻԹԻ 914

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

ՍՈՒՏՆ ՈՒ ԻՐԱԻԸ

վերջին անգամ մըն ալ քրքրենք Դամասկոսի արաբական
թիթիկ ծանօթ հրատարակութիւնը՝ Դաշնակցութեան դէմ:
«Այս կուսակցութիւնը ոճիրէն և աւազակութենէն ուղիղ
նպատակ չունի», կը յայտարարէ «Էլ Շաապ»: (9 մարտ 1929):

Այս վճռական եզրակացութեան յանգեալու համար, արաբական
թիթիկը կը հրաւիրէ ձեռնադրու Մուսա երթալ. «ուր կը գտնուի
կուսակցութեան կեդրոնը: Հոն է որ կուսակցութիւնը կ'որոշէ
ստանդարտը իւր և արդարութեան»:

Երէկ բացատրեցինք թէ առնուազն թիւրիմացութեան ար-
դիւնք է այս տեղեկութիւնը: Ընկալելու Մուսայի դաշնակցական
կազմակերպութիւնը երբեք տարբերութիւն չունի միւս շրջան-
ներէն, եւ «Էլ Շաապ» ի դուր առանձնաշնորհ մը կը պարզեւէ
այս խոնարհ շրջանին, որ երբեք չէ ունեցած կեդրոն դառնա-
լու կուսակցութիւն վարելու եւ աջ-ձախ որոշումներ տալու
յարակալութիւն: Ինչ կը վերաբերի 1923ի դէպքին, որուն հե-
տեանքով «32 հոգի սպանուեցան եւ այսպէս ալ Դաշնակի
պարզակցութիւնը ամէն կողմ տարածուեցաւ», բացատրեցինք երէկ
թէ պարզապէս տեղական խառն մըն է, ոչ միայն Հայերու,
այլ եւ ընդհանրու համար: Բարբարոսական շրջաններէ մնացած
վանտէթթեան, որ դժբախտաբար կը տեւէ սերունդէ սերունդ:
Կրթութիւնն է որ պիտի խափանէ այս քստմնելի չարիքը: Արդ,
Մուսայի եւ Լիբանանը թրքական լուծէն ազատուած են տասը
տարիէ ի վեր, իսկ տասը տարին կը բաւէ՞ մէկ սերունդ հաս-
նելու, այն ալ սարի մը կուշտին ինկած խեղճուկրակ հայկա-
ն գաղութի մը մէջ...

Այսքանը միայն բուսական է, պայցուցանելու համար որ
«Էլ Շաապ» անխղճօրէն, թիւրեւ նենգամտութեամբ կը զրպարտէ
մտրոջ կուսակցութիւն մը, անոր միակ նպատակ վերադարձով
ոճիր եւ աւազակութիւն: Մենք վստահ ենք որ հայկական
պատմութեան քիչ-շատ ծանօթ ո՛ր եւ է Արաբ պիտի ընդլզի
այսքան վրաս-բաց զրպարտութեան մը դէմ: Կարելի էր այս-
պիսի բաներ քշել, երբ թուրք իշխանութեան տակ էր Դամաս-
կոսը: Անմէտ Ձէքի Աֆիոնին էնկիւրի կամ Ատանիս՝ կ'ապրի,
կ'ազատ եւ ինքնիշխան Սուրիոյ երկնքին տակ:

Եթէ Հայերն են որ այս գողափորը ներշնչել են արաբ
թիթիկին — եւ մենք լրջօրէն կը կասկածինք — հազար ամօթ
անցնելու իսկ եթէ թուրքեր կամ Սուրիացիներ են, պարզապէս
կ'արգահատինք: Այդպիսի բանարկուններու դէմ կարելի է հա-
նալ բազմաթիւ լուրջ եւ ազնիւ ընդհանր, նոյն իսկ թուրքիայէն
Սուրիա անցած պաշտօնատարներ, որոնք շատ մօտէն կը
ձանձնան և՛ Դաշնակցութիւնը և՛ հայ ժողովուրդը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅԱՆՈՒՆ ԴԱԽԱՆՆԵՐԸ
ԿԸ ԽԱՐԱՆՈՒՄԻ ԶԵՂՈՔ ԲՆԱԿԱՅԻՍ ԵՒ ԿՈՂՄԷ

Հայաստանի հոշնակ շաբաթակցութիւնը, որ ծանօթ է իր հակա-
դաշնակցական հակումներով, կը հրատարակէ իր Պէյրութի թըզ-
թակցին մէկ գրութիւնը ծանօթ ոճիրին մասին: Կը քաղենք հե-
տեւեալ մասերը.
«Ոճիրը, բնականաբար, վերագրուեցաւ դաշնակցութեան, եւ
այն գործի լծուեցան հիւսկուակորդները: Ամբիջապէս կազմուե-
ցաւ քաղաքի բոլոր աչքաու դաշնակցականներուն անուանա-
ցանկը, եւ կուսակցութիւնը որ կ'երեւայ թէ կը քաջայերէ իր
պաշտպան մէկտեղ եկած կարգ մը մարդիկ եւ անոնց իսկ
Թելադուրութեամբ կը շարժի, ասիկա պատեց առիթ նկատելով Հա-
յերը վարկաբեկելու յաշտ հոգաւոր պետութեան, հիմարտեան
հալածանքները յիշեցնող խտուածամբ մը, կը ձեռքաւալէ, կը խու-
զարկէ եւ կը բանտարկէ հարիւրի մօտ ընտանիքի պատուական
հայրեր, պատուաւոր վաճառականներ եւ անբարիք նկարագրի
տեք մտաւորականներ, պարզ այն պատճառաւ որ անոնք այսինչ կամ
այնինչ հնչակեանք բարկացուցեր են ժամանակաւ:

Գործի լծուած են այն բոլոր դադուհի եւ լաւտնի ոյժերը որոնք
քանի մը ամիս առաջ ռուքի տակ առին Վեհափառ Կաթողիկոսին
խօսքը, անտեսեցին Ազգ. Սահմանադրութիւնն ու օրինաւոր իշ-
խանութիւնը, եւ մեր եկեղեցական պատմութեան մէջ անհասկըն-
թաց յանդուրձեանք մը հաստատեցին իրենց իսկ իշխանութիւնը:
Մենք իբրեւ չէզոք Հայ մը, սրտանց կը դատապարտենք ոճի-
րը, որու ձեռքով ալ որ գործուած ըլլայ ան, բայց չենք կրնար
չդատապարտել նաեւ ընթացքը կարգ մը հայախոն դաւաճաններու,
որ այսօր երեսուն ելած են պղտորուած շուրի մէջ ձուկ որսալու հա-
մար: Իբր ազգին ներկայացուցիչները կը ներկայանան անոնք ու-
տիկաններուն, եւ ամէն օր նորանոր անուններ կը թելադրեն
ձեռքաւալութեան եւ խուզարկութեան համար: Անոնք կը ներկա-
յանան տեղական թիթիկներու խմբաբաժանները եւ կը թելադրեն
յօդուածներ որոնք ամօթ կը բերեն հայութեան, եւ կը զօրացնեն
տեղական կառավարութեան անվստահութիւնը Հայերու հանդէպ:

Ոճրագործները անյայտ են: Միւս կողմէ պնդողներ ալ կան թէ
ոճիրը նոյն ինքն հնչակեաններու գործն է: Եղբարեախո Գ. Տիւրու-
նի կը նկատուէր համայնապար գործիչ մը. այդպէս ալ կը ձանջ-
ցուէր թէ իշխանութեան եւ թէ Հայոց մօտ: Այդ ուղղութեան հե-
տեւած էր նաեւ Հայէպի «Սուրիական Մամուլը» որուն խմբագ-
րապետը եղած էր ինքը, մինչեւ այդ Թերթին կառավարութեան
կողմէ դադարման դատապարտուիլը: Պետն էր Հչ. մասնաձիւ-
ղին: Կ'ըսուի թէ իր համայնապար ընթացքը եւ բարոգութիւնը իրենց
շարքերուն մէջ սարսափի մատնեց ուրիշ կարգ մը շէքեր եւ ա-
նոց մէջ մասնաւոր մէկը, որ ստակ է ամէն կերպ չարագործու-
թեան, եւ ամէն կերպ ոճիրներու: Պառակտեցաւ կուսակցութիւնը
ներքապէս, թէ եւ արտաքուստ դեռ կը պահէր իր միութիւնը: Ան-
հաւանական է այս ենթադրութիւնն ալ: Սարսափի շքան մըն է
որ կ'ապրի Պէյրութի հայութիւնը: Հնչակեան լրտեսներ, ընդհան-
րապէս 14-16 տարեկան պատանիներ լեցուած են փողոցները, կը
հետապնդեն Հայեր, մասնաւոր գոյգեր, մտիկ կ'ընեն անոնց խօ-
սակցութեանց, անոնք Թելադուրութեամբ ոստիկանութիւնը կը կա-
տարէ ձեռքաւալութիւններ: Եղբայր եղբոր դէմ, ամօթալի եւ այլա-
նելի պայքար մըն է որ առաջ կը տարուի ներկայիս:

Ֆոշի սագային յուղարկաւորները

Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ՝ համագային
փառաշուք յուղարկաւորութիւն մը կատարելու համար մարաշախոտ
Ֆոշի: Մարմինը այս առաւօտ ժամը 8.30ին առանց ոեւէ արարու-
ղութեան պիտի փոխադրուի ցաղթական կամարին տակ, ուր 30
ոսնայակ բարձրութեամբ մահաբեմի մը վրայ դրուած պիտի մնայ
48 ժամ: (Կաթողիկոսի կողմէ էթուալի ցաղթական կամարին կա-
ռուցուելէն ի վեր մէկ հոգիի միայն այսպիսի պատիւ եղած է՝
Վիքթոր Հիւկոյի): Կաթողիկոս վրայ պիտի դրուին մարաշախոտին
սուրբ եւ այն գլխաւորը՝ գոր Մեծ Պատերազմին կը կրէր: Կամարը
վերէն վար սեւով պիտի ծածկուի. իսկ ներքին մասին մէջ պիտի
կախուին ֆրանսական եւ դաշնակից դրօշակներ եւ Մեծ Պատե-
րազմին թշնամիէն բարուած կարեւոր յուսազարուիչ: Գիշերը ցաղ-
թական կամարն ու մահաբեմը պիտի յուսազարուին: Երեքշաբթի
առտուան դէմ մարմինը ինքնաշարժով մը պիտի փոխադրուի
Դոմբ ճամ, որուն ճակատը եւ ներքը սեւ շղարշներով եւ զանազան
պարօշկներով պիտի զարդարուին: Հոս եւս մեծ մահաբեմ մը պիտի
պատրաստուի: Արարողութեանց պիտի նախազանց կարգինայ
Տիւրուան: Մարմինը էնվալիտ պիտի թաղուի եւ ոչ թէ ցաղթական
կամարին տակ:

Ցուղարկաւորութեան մասնակցելու համար պատուիրակու-
թիւններ են գինւորական շոկատներ Յամբայ Կլան դաշնակից եր-
կրներէն դէպի փարիզ, ինչպէս նաեւ ցուստանէն, Ռուսմիայէն,
Սերպիայէն, Իտալիայէն եւ Պելճիքիայէն: Հիւլէն պատուիրակութեան
նախազանց է գոր. փարաքէժփոլուստ, հիւլէն բանակի նախկին վե-
րին հրամանատարը: Անգլիոյ պատուիրակութեան գլուխը կը գլու-
նուի իշխան ձորք:
Հայ կամաւորներն ալ իրենց դրօշակով ներկայացուցին պիտի
ուճեանս:
Երէկ ալ հազարաւոր ժողովուրդ այցելեց Ֆոշի ապարանքը:
Այցելուներուն մէջ էր մարաշախոտին եղբայրը՝ Հ. Թէրմէն Ֆոշ, որ
բախանայ է:
«ԿՈՍՍ ՑԵՓԼԻՆ»Ի ՆՈՐ ԹՈՒԻԶԸԸ
Գերմանական «Կոսս Ցեփլին» դեկաւոր օդաւարիկը, որ ղէպի
Յամբայ կ'ելլէ դէպի Մերձաւոր Արեւելք նոր Թեթիք մը համար:
Ցեփլինին մէջ պիտի նստին Ռայխսմակի նախագահ Լէօպոլ, ֆրու-
սիոյ վարչապետ Պրաւուն եւ ուրիշ պետական դէմքեր:

Սոփիայի ուսանողներուն ցոյցերը

«Յայազ» ի Սոփիայի թղթակիցը կը հետագրէ.— Կրթական
նոր օրինադրին կարգ մը կէտերուն դէմ բողոքելու համար անցած
զիշեր ցոյցեր կատարուեցան Սոփիայի համալսարանականներուն
կողմէ: Իրիկուան դէմ ցոյցերը աւելի զբոյժի դարձան եւ աղակալի
տեսարան մը պարզուեցաւ. Սոպրանի մօտ:
Յոյց կազմակերպելու համար նախապէս արտօնութիւն խնդ-
րուած ըլլալով, ոստիկանութիւնը հրաւիրեց ուսանողները որ
ցրուուին: Այս վերջիններու մերժումին վրայ, ոստիկանները զէնք
պարպեցին օդին մէջ, Մօտ հարիւր զնդակ պարպուեցաւ եւ ու-
սանող մը վերաւորուեցաւ: 20 պարազուխներ ձեռքաւալուեցան:
Ուսանողները երեք օրուան դասադուլ յայտարարեցին՝ բողո-
քելու համար իշխանութեան ընթացքին դէմ:

Տրոցկիի Գերմանիա մուտքը արտօնուած

Պոլիս, 23 մարտ.— Տեղույս գերման դեսպանին հրահանգ
արուեցաւ յայտնելու Լէ Տրոցկիի թէ արտօնուած է Գերմանիա
մտնելու: Տրոցկի մօտ օրէն ճամբայ պիտի ելլէ իր կնոջ, զաւակին,
իրեն ընկերացող սպայի մը եւ սպասաւորի մը հետ միասին:
Գերման կառավարութիւնը արտօնեց Տրոցկիի մուտքը՝
այն պայմանաւ որ բժշկական քննութեան ենթարկուի գերման
մասնագէտներու կողմէ եւ երկար չմնայ երկրին մէջ:

Պայխար Տրոցկիի կուսակցութեան դէմ

Խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց որ մինչեւ մայիս 1 պի-
տի փոխուին անունները այն բոլոր փողոցներուն, պողոտաներուն
եւ ակումբներուն, որոնք Տրոցկիի անունը կը կրեն:
Կեդրոնական կոմիտէի հրամանով՝ ցոյցեր կազմակերպուեցան
տրոցկիականներուն դէմ՝ խորհրդային բոլոր գործարաններուն մէջ:
Համայնապար բռնիքներու Տնտեսական տակ՝ գրեթէ ամէն կողմ կը
քուարկուին բանաձեւեր, որոնց մէջ Տրոցկի եւ կուսակցիները դա-
ւաճան կը յայտարարուին յեղափոխութեան դատին:
Հակառակ այս կատարի կուրիւն, Մոսկուա չէ յաջողած բոլո-
րովին արժատախիլ ընել շարքերու հակամարտութիւնը Տրոցկիի
հանդէպ: Կարգ մը շրջակայքերու մէջ ընդհակառակն աւելի գօ-
րացած է այդ համակրութիւնը: Այսպէս, Սարատովի մէջ 10 ակա-
նաւոր համայնապարներ արտաքուստեցան կուսակցութեան՝ Տրոցկիի
ի նպատակով ցրուած ըլլալու եւ անոր ի նպատակ գործա-
դուրեցն սարքելու ամբաստանութեամբ:
Նոյնօրինակ եւ ուրիշ քաղաքներու բռնիքներուն մէջէն բազ-
մաթիւ ձեռքաւալութիւններ կատարուեցան: Բոլորն ալ իբրեւ հա-
կայեղափոխական դատարան պիտի յանձնուին:

Իրաքի նախարարական սագայի

Բաղադական տագնապը, որ ծագեցաւ անցեալ յունուա-
րին երբ դահլիճը հրաժարեցաւ, այս օրերս իր լուծումը պիտի
գտնէ՝ անգլ. նոր մարզպան սըր Կիլլերթ Բլէյթընի ուղղակի
միջամտութեամբ՝ համաձայնութեամբ Ֆէյսալ թագաւորին:
Ազգայնական տարբեր միջնեւ այսօր իրենց անհաշտ ըն-
թացքով մերժեցին աջակցել նոր կազմուելիք դահլիճին: Անոնք
հակառակ են անգլիաւորներու դաշնագրի կարգ մը հիմնական
կէտերուն, ինչպէս անգլիական զինուորներու պահպանման Մի
շագնաթի մէջ, եւ անգլիական իշխանութեանց կողմէ շինուած
երկաթուղիներու գնման:
Այս պայմաններուն մէջ Խորհրդարանը պիտի լուծուի եւ
տեղական գործերու վարչութիւնը պիտի անցնի անգլիական
մարզպանին ձեռքը:

Խորուստ յուղարկուած մը արտօնուած

Չարդէպի մէջ ուրբաթ զիշեր ժամը Ցին երկու անձանթ-
ներու կողմէ սպանուեցաւ Թոնի Շէլէյ. թիթիկներու կարեւոր
խմբակի մը տնօրէնը, այն պահուն ուր տուն կը դառնար, եր-
կու անձանթները անոր դիմացը ելան դրան սեմին վրայ եւ
զլուուն ատրճանակի գնդակներ պարպեցին:
Շէլէյ շատ ծանօթ դէմք մըն էր Չարդէպի մէջ: Սպանու-
թիւնը քաղաքական հանգամանք ունի եւ մեծ յուզում առաջ
բերած է քաղաքին մէջ:

Կացութիւնը Սպանիոյ մէջ

Փրիմօ տէ Բիլէրա իր ղեկատարական վարչութիւնը
հետզհետէ կը խտացնէ՝ ընտանեկան բուռն միջոցներով:
Երէկ Սպանիոյ զանազան կողմեր կառավարութեան ի նպատակ
ցոյցեր կազմակերպուեցան՝ վերէն տրուած հրամաններու վրայ:
Սակայն ներկայ հանդարտութիւնը ժամանակաւոր է եւ
քաղաքական լուրջ դէմքեր յոռետես են: Հեռագրի մը համա-
ձայն, որոշ թիւով նախկին սպանիացի նախարարներ մօտերս
պատուիրակութիւն մը կազմած պիտի ներկայանան Փրիմօ տէ
Բիլէրայի, պահանջելով որ եթէ չվերահաստատէ նախկին
պատական վարչաձեւը, գտնէ նոր Սահմանադրութիւն մը հաս-
տատէ: Համալսարանական ուսանողներու վերջին խլրտուումները
իբրեւ առիթ պիտի ծառայեն նախկին նախարարներու այս
զինուորին:

Ամերիկեան նոր սարէչափը

Ուաշինգթոն, 23 մարտ.— Նախագահ Հուվըր գեկոյցով մը հա-
ղորդեց թէ՛ ներգաղթի նոր տարեչափը՝ հիմնուած ազգ. ծագումի
հիման վրայ, գործադրութեան պիտի դրուի այս տարի յուլիս 1էն
սկսեալ: Նախագահը իր ընտրական պայքարին ատեն բուռն կեր-
պով հակառակած էր այս նոր օրէնքին, որուն շնորհիւ կ'աւելնայ
ներգաղթող Ամերիկացիներու եւ իտալացիներու թիւը, իսկ կը պակսի
սկանդինավեան երկիրներուն:
Կը յուսացուի որ խորհրդարանը համաձայնի նախագահի փա-
կաքին:
(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Գ. էջ)

ԳԻՐ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ

ՓՐՈՑ. ՏՈՏՈՒՆԵՅԻ

ԳՐԱՍՈՍՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ինչպէս գրած էինք վերջին հոտովեանց որ Ռուսմանիոյ կողմէ հրաւիրուած էր մէկ քանի դասախօսութիւններ տալու համագործակցութեան մասին, երկրորդ անգամ ըլլալով խօսած է Պուրեշի Առևտրական բարձրագոյն վարժարանին մէջ:

Աշխատանքի նախարարը ունկնդիրներուն ներկայացուցած է փրոֆ. Տոտովեանցը, իբր մէկը որ Փրանսոսի համալսարան տնտեսագէտ Շարլ Ժիտեն յետոյ, ամէնէն կարգաւորուած դէմքն է համագործակցական շարժման զեկազարներուն մէջ:

Փրոֆ. Տոտովեանց խօսած է «Գրիգորանտեսական համագործակցութեան» մասին: Կարճ նախաբանով մը համագործակցութեան էությունը բացատրելէ յետոյ, ընդհանուր գծերով ծանօթացուցած է թէ ինչպէս, Գրիգորանտեսական համագործակցականները մեծապէս նպաստած են իրենց երկիրներու տնտեսական կեանքի զարգացման:

Ետոյ, կանգ առած է Ռուսմանիոյ վրայ, ուր տնտեսական համագործակցութիւնը կը գտնէ յետաձեռն, եւ յանձնարարած է մասնաւոր կարեւորութիւն ընծայել այդ շարժման:

ԹՈՒՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԻՆ

«Թուրք Օձազը»ներու կեդրոնական վարչութիւնը հրատարակ հանած է տարեգիրք մը «Թուրք երէզ», որ աշխատութիւնն է թուրանականութեան էն կրկնող ջատագովներէն Երուսաղէմէ Երջուրայի եւ թերեւս, արաբական տաւերով հրատարակուած վերջին գործերէն մէկը պիտի մնայ:

Տարեգիրքը կարեւոր է անոր համար որ կը դասաւորէ եւ կը մեկնարանէ թուրանականութեան ծագումը, զարգացումը եւ տեսաբանութիւնը: 650 էջոց այս գրքին մէջ, թուրանական պատմութեան կապուած, բայց ցարդ անծանօթ մնացած կարեւոր զբոսաշրջներ եւս կան արձանագրուած:

Աշխատութեան այս մասը որ կանգ կ'առնէ Օսմ. Սահմանադրութեան հռչակումով, կատարուած է Երջուրայի կողմէ: Մնացեալ մասը որ պատմութիւնը պիտի տայ թուրանականութեան զարգացման եւ գործունէութեան մինչեւ 1930 թուականը, պիտի հրատարակուի երկրորդ հատորով մը:

Այս առաջին հատորին մէջ, զանազան յօդուածներու կարգին, կան նաեւ թուրք հանրագիտութեան պատմութիւնը, Մ. Բեմալի մանրամասն կենսագրութիւնը, անոր կողմէ թուրք երիտասարդութեան ուղղուած շարժումներուն մէկ մասը եւ հանրագիտութեան հիմնադիրներուն ինչպէս նաեւ թուրք գրական, տնտեսական կեանքի մասին գրութիւններ:

Տարեգիրքին երրորդ մասը նուիրուած է «Թուրքիոյ հանրագիտութեան» գոյուր գտնուող թուրքերուն: Գուր մնացած են թուրքերու եւ իրանի բաժնունքները: Այս գլխուն մէջ կը մտնեն կողմաւոր թուրքերուն մասին լիտու Չատէ Գէհմէտ Էմինի 80 էջ ուսումնասիրութիւնը: Բացի այն տեղեկութիւններէն որոնք արձանագրուած են արդէն «Երբէք» շաբաթական կազմութեան մասին: Կարճ գլուխ մը յատկացուած է Տարքանի թուրքերուն:

Զօդուածներ կան նոյնպէս արեւմտեան թուրքիոյ, իրիւմի, կազանի թուրքերու մասին:

Հետզհետէ պիտի տանք գրքին կարեւոր մասեր:

ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ՎՊԱՍՈՒՆԵՐԸ

Երիտասարդ տաղանդաւոր գրող Քրանտուս Մորիսը մօտ առաւելու հրատարակութեան կուտայ նորագոյնը: Հաւաքածոյ մը, ուր յառաջաբանով մը կը խօսի վիպագրութեան արուեստին վրայ: Հեղինակը դիտել կուտայ կեանքը որ կարգ մը վիպասաններ կը վարեն, իբր արուեստի պահանջ:

Մորիսը որ ամուսնացած է, զուգահեռութեամբ տէր եւ կը վարէ պատուական ու հանդարտ քաղքենի կեանք մը, կ'ըսէ:— «Ոչ զուգահեռ, ոչ ալ պատաս-

խանատուութիւններ, այլ զարգացուած կեանք մը, ճամբորդութիւններ, (թանգարաններ կամ տաք երկիրներ, համաձայն սեռին զոր կը մշակէ գերմարդը, փորձարկութիւններ, սեռային կեանք, արուեստական գրախոսներ (պէտք է ճանչնալ ամէն ինչ): Ճանչնալ ամէն ինչ, բացի անշուշտ հասարակ կեանքը: Այս ընտրանքին, հանապազօր հազէն զատ կը մնան ամէն բանով...»

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզի Հայ Ուսանողական Միութեան Գլխանը կը խնդրէ մեզմէ հրատարակել հետեւեալ տեղեկութիւնները:— Փ. Հ. Ու. Միութեան ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցաւ անցեալ շաբաթ երեկոյ: Ընարեց մնայուն դիւան, որոնց անժամեայ վարչութիւնը պաշտօնի վրայ պահել այս տարեշրջանին համար անընդմեջ երկու անդամներ եւս: Ծրագրի ծանուցարի վերջնական բարեփոխումները կատարուեցան եւ պաշտօն յանձնուեցաւ վարչութեան տղայքի տղայ զայն:

Ըստ նոր ծրագրին, նախկին ուսանողները Միութեան կ'անդամակցին իբրեւ համակիր անդամ եւ իրաւունք ունին ընտրուելու ընտրուելու, պայմանով որ համակիր անդամներու թիւը փոքրամասնութիւն կազմէ գործունէ անդամներու թիւին՝ ո եւ է յանձնարարութիւն մէջ:

Վարչութիւնը տեղեկութիւններ տուաւ Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան վարչական անդամներու հետ ունեցած տեսակցութեան մասին: Տիկնանցը համակրանքով հետեւելով Միութեան գործունէութեան, այլեւս չպիտի կերտան նիւստիակալութեան օժանդակել, ինչպէս անցեալին մէջ:

Այսուհետեւ Միութիւնս պիտի ջանայ իր իսկ միջոցներով (անդամավճար եւ հանդէսներու կազմակերպութիւն) պատրաստել տարեկան պիւտեճէ. կարենալ շարունակելու համար կարօտ ուսանողներու օժանդակութեան հարցը:

Յարգանքով կ'ըսենք, որ տեղեկութիւններու ու նոր անդամակցի փափաքով ուսանողները դիմեն, 3, rue Soufflot արճարանը վարչութեան ժողովներուն ամէն հինգշաբթի ժամը 6,30 — 7,30:

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՅՆՆԵՐՈՒՄ

Յատով իմացայ Ս. Տիգրանի սպանութեան արժեքն ձեր միջոցաւ՝ քանի մը հարեանակցներու բանտարկութեան լուրը: Անոնք 1920ի Հասնոյ ինքնասեպանահասար գոյամարտին, ձեզի հետ կողք կողքի կուրծք տուած էին թուրք խուժանի գրոհին դէմ՝ պաշտպանելու համար բոլոր մեր հայրենակիցներուն կեանքն ու պատիւը:

Ամբողջ Հասնոյ ժողովուրդին հազիւ 3—400 հոգի մազապուր ազատուած, մեծ մասամբ տեղաւորուած էին Մուրթի հիւրընկալ հողին վրայ եւ իրենց չարքաւ աշխատանքով ինքնաբար զարձած, լանկարծ ձեզի պէս քանի մը կ'աշխատէր, ծանօթ խմբակներու դաւերուն գործակալ հանդիսանալով՝ գիշեր ցերեկ դաւեր կը լարէր՝ համեստ գաղութներու հանգիստը վրդովելով:

Այս մասին փաստերը պերճաբար են. իշխնք ձեր միջոցաւ վարչապետանի սպանութիւնը, — որբացնելով անշահաս պատկաններն ու անօրհական այրին, ձերուսպարգ կաթողիկոսի անարգութիւնը, ազգային իշխանութիւններու առօրինակ համարուելը, ապօրէն ինք. իտրուրդի մը կազմութիւնը յանձնին իրաւունքներէն, նոյնով ճաղատանքներ, հերոս՞ Սաչեանի եւ արբանակներուն, եւ այս ամէնէն չզոհաւորով, վերջին անգամ ալ սկսաք Արամեանցներու, Եսաեաններու և նմաններու պակասը լրացնել:

Տննդու աշխատանքի էք լծուած յանուն «Սոցիալ-Դեմոկրատի» եւ «Լէնինիստի» մոխրի վրայ նստեցնելու համար բազմաթիւ մարեր ու անտէր քոյրեր խոսնա զնտաններու մէջ խմբակներով այնքան ծաղիկ կեանքեր, որոնք զեռ ձեզի հետ միասին, երէկ ազատուեցան նախկին ձեր թշնամի իսկ այժմու ընկեր՝ Բէմալի ետեւանէն:

Հայրենակիցներ, եթէ Մոսկուայի «Զեկան» կամ «Գրամը Միասին» պաշտօն է յանձնած ձեզի՛ այն ատեն ըսելիք չունիմ, ինչով որ հարեանքի կամ հարեանակցի գոյութիւնը ժխտելի է ձեր սկզբունքով:

Իսկ եթէ անաստական քեւանխորութեան տարուած է որ կ'ընէք այդ մասնութիւնները, Հասնոցիներու պատիւ չի բերեր:

Եթէ անգրադառնաք ձեր գործած աւերներուն ու սրբէք անհերոսներ են, մարդաբէներ, բանաստեղծներ: Կը հաւատում զազափարներու եւ անոնց զեղեցիկութեան: Ո՞վ է այն զեռն, հասարակ, անարդ մարդը որ կրնայ առանց խոտովի անցնել իրապէս զազափարական ու հերոսական կեանքի մը առջեւն (թքած, այդ մարդուն վրայ): Կը հաւատամ պայքարներու շատ մը պայքարներու, արիւնքի, զոտար, սանձարեկ՝ որ մարդիկ մղած են, պիտի մղեն, կը մղեն մեր շուրջը ամէն օր, մեզ հողին կապող բազմաթիւ կապերու դէմ, արգելքներու դէմ, մեր աւերակներէն բարձրացող յուսարեկութեան ճիչներուն դէմ:

— Կը հաւատամ բարձունքներու: Մեր մեծ ու լուսակատար Մասիսին: Գու Մասիսի՛ որ հողիկ տարածութիւններուն վրայ շեղուող կը կանգնի, ընկեր, իմ Մասիսի՛ որուն եղբրներուն վրայ մարմինս կ'արիւնի ամէն օր: Օրը կուգայ երբ ես կը բարձրանամ իր կատարը: Կը հաւատամ նաեւ որ ուրիշ ժողովուրդներ ուրիշ լեռներ ունին՝ նոյնքան լուսակատար, նոյնքան հազարամեայ, նոյնքան յաւիտենական, ո՞վ կ'համարու:

— Կը հաւատամ՝ լայնութեան, հեռուն: Ըլլան աստղեր, լապտեր թէ աղօտ բոց: Ըլլայ կանխեղ Հայոց կապուտ երկնքին վրայ: Հասարակ մարդիկ որ չէք ուզեր հասկնալ թէ ես սիրելով հանդերձ բոլոր լուսերը, ժօտը, հեռուն, աշտարակներուն վրայ թէ ովիւրեւորներն անդին, այսուհանդերձ կրնամ հաւատարիմ մնալ լուսաւորէ կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւններու: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր արիւնքներուն բարութեան, բայց նաեւ անոնց քեւանխորութեան: Ես կը սպասեմ այդ քեւանխորութեան ժամուն: Նիւն է կ'ըսէք — Արիւնքով չի կրնալ լուսաւորել կանթեղին որ հեռուն կը պլլայայ, հասարակ մարդիկ, կ'ըսեն, ես կը սիրեմ ձեզ, մեծ եւ կորստաբեր սիրով մը... — Կը հաւատամ, գիտէք, թափուած, ատառօղն հոսած արիւնքներուն: Անոնց շերտերէն, ազգութեան, օգուտին: Կը հաւատամ, գիտէք, մեր արհան, Հայոց արհան՝ որ որոշ ժամերու՝ երկններուն մէջ կը փրփրէ կ'ուռի, կ'աշխատէ կարծես: Մանուկներու, ձերերու, աշխատաւոր մարդոց սուր արիւնքին — Գիւնուցէք ասէ՛, կ'ընէ կապուտ աչքերով շագուրդեցի, այս է իմ արիւնք... Ես կը հաւատամ թափուած բոլոր

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, 2 years, 3 years.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN, Rédaction & Administration, 235 Faub. St. Martin, PARIS (10e)

Box with date: 27 MARS 1929, and other publication details.

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻՒՆ 916

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍՈՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՄԲ ԶՈՒՐ ԾԵԾԵԼՈՎ, ԾԵԾԵԼՈՎ

ՄԱՍՈՒԼ ԼՈՒԾՄԱՆ ԶԵՒ ՄԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՏՈՄՍԵՐ ԼԱՍԱԿ ԾԱԼԿԱՑՈՒՆ

Մեր պիտի յանգի, վերջապէս, տարին տասներկու ամիս ծածկելու քաղաքականութիւնը...

«Յուսաբեր» հետեւեալ թեւազրուածութիւնները կ'ընէ զազուածութեան կարգապահութեան ներքին խնամարարական մը մէջ (15 մարտ)...

Ֆուշի յուշարկաւորութիւնը

Ամբողջ փարիզը ոտքի վրայ էր երէկ՝ տեսնելու համար Ֆրանսայի ազատարար մարշալիստ ֆուշի փառայեղ յուշարկաւորութիւնը...

Թերթերում կարգացի մէջ դուք մի տարօրինակ կեանք էք ապրում: Դա՛ ինչ հիանալի բան է...

«Մարդ մը կ'ուզենք», աղաղակեց եզրագծաւոր Արեւը, իբրև միակ միջոց «ազգին գործերը» կարգի դնելու: Յետոյ, շղագրողութեամբ ներդրուցիչ հարցումներու տարափին տակ, եււաւրացատրեց թէ այս ժողովուրդը «աշխրեթ» մըն է, իսկ իր ուզածը՝ «աշխրեթագետ» մը:

«Մենք դէժ էնք, որ մասնակի աւիտիւնը — անակնկալ աղէտ, երկրաշարժ, համաճարակ, արտագաղթ եւ այլն — միշտ փորձեր ըլլան ամբողջարար եւ որոշ գործի մը համար բոլոր շայքը քով քովի բերելու: Յաշուկեցա՛ւ — լա՛ւ, չյաշուկեցա՛ւ — գոնէ խղճի պարտք մը կատարած կ'ըլլանք հանդէպ այն ժողովուրդին, որու անունն էր խօսիմք: Մակայն, այս մասնակի աւիտիւնը ու որոշակի ձեռնարկներն դուրս կայ ու կը մնայ մեր գոյութեան ընդհանուր եւ տաճարայտ փրձակը, որ տեւական խնամքի ու երկարատեւ գործակցութեան կարօտը ունի: Իսկ այս վերջը անկարելի է դարձնել՝ տարին 12 ամիս միշտ միեւնոյն յանկերգ կրկնելով: Բանի որ ձայնակցեցա՛ւ ընդհանուր ձեռնարկին մէջ, քանի որ անկարող եղանք կեանքի կոչել ընդհանուր եւ յամազայտութեան ուրիշ կազմակերպութիւն մը որ իր շուրջը համախմբէր բոլոր երկիրներու բոլոր հայերը, ուստի թող ստեղծենք համազայտութեան ուրիշ կազմակերպութիւն մը որ գանգով ու շաղկապով ուժի դառնար հայութեան գոնէ մէկ մասին, անոր համախոհ եւ համակիր տարրերուն: Այդ պարագային, Յիշէ՛ք, էնք ունենանք «բարձր», սակայն կ'ունենանք վերահասակութեան կարեւոր ազդակ մը փոխանակ կայն «տէրեշ»-ին գոր այսօր ունիմք:

Մենք սրանցից տասներկուներով արտագրում ենք, ու չենք ստացել մի գնորդի նամակ: Շրապարակը խնդրելու ու կեանքն անտանելի է դարձել:

«... Տեսնելով որ դուռն ինքը, ժողովուրդը, ձգեր եւ ինքզինքը հասնա՛նք եւ անգիտակցաբար, ա՛նգալուրդը դէպի կորուստ կ'երթայ, կը փնտռենք նոր, արտասովոր, անկարելի՛ միջոց մը՝ քեզի միջնուր եւ դարաւոր աւանդը փորձում է ազատելու համար: Անկարելի միջոց այսօրուան համար, ուրիշ տեղ, իրաւ է թէ ուրիշ պայմաններով, կարելի եղած է ան սակայն, ո՛վ գիտէ թէ երբ քու միտքդ ալ վարժուի անոր, նրբ քեզմէ շատերը համոզուին թէ այս ժամանակ չկրկնէր ան չի կրնար մեզի ալ ծառայել, քանի որ միւս բոլոր բնական միջոցները անակացեր են եւ արդիւնք չեն տար՝ անոնց յամառութեան եւ քու թուլութեանը պատճառաւ: Գէ՛շ կ'ընէր թէ, դո՛ւն որ հագիւ աշխրեթ մըն եւ հիմա, կամքովդ հպատակելի աշխրեթագետի մը, ընէր ինչ որ խոշոր իտալիան կ'ընէ: Առային անգամ, երբ մէջտեղի դրուեցաւ «մարդ մը կ'ուզենք» բանաձեւը, մենք գայն արձանագրեցինք իբրև զուարճալիք: Այս երկրորդը, «աշխրեթ»-ի եւ «աշխրեթագետի» գիւտը՝ աւելի քան զաւելջական է, եւ կը մատնէ խելակորոյս վիճակ մը:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Ինչո՞րք այն է որ ուսման օրկանը յամառութեամբ կառչած է իր գիւտին: Ապացոյց՝ իր վերջին երկու խմբագրականները, «Մարդ մը, որովհետեւ...» («Արեւ» 13 եւ 14 մարտ):

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

Յամբա՛ն այս աշխատանքին: Կը կարծենք որ որոշ է նաեւ այս: Ամէնէն առաջ գաղութէ՛ր - գաղութի թող կազմակերպութիւն ու քով-քովի գան այն բոլոր հայրենակցական միութիւնները, մարդաբարկան ձեռնարկները, մշակութային հաստատութիւններն ու հանրային կազմակերպութիւնները, որոնք մեր առաջադրած հարցի նկատմամբ միեւնոյն մտածումներն ու մտահոգութիւնները ունին: Այս նախնական ու դժուարին աշխատանքը կատարելէ ետք՝ գաղութները թող կարգուի իրարու եւ ստեղծեն ընդհանուր եւ համազայտային կեդրոն մը, որուն ձայնը լսելի չըլլար ամէնուհեւ, բայց լսելի կ'ըլլայ շատերուն: Եւ ասիկա կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, իրական համարաշխուժեանունիա-մագործակցութեան կենսունակ ու կարեւոր ձեռնարկ մը:»

Մենք կենսական բաներ են: Ձեզ ուղարկում ենք՝ ապահովագրեալ կօլի-պոստով երուարդ Գոյանձեան, թրիորդ Նունիկ եւ Լաճանեան: Այդպիսի բաւ է, բնուստակ ձեզ չձգելու համար:

Միջ երկու յոգուածները պատասխանն են մեր երեք խմբագրականներուն (մարտ 3, 4 եւ 5), ուր վերլուծելով ուսման օրկանը իր ծիծաղելի գիւտը, ինչո՞րք կը դնէինք իր բնական ձայնը միայն: Կը թելադրէինք մէկըի դնել «մարդ մը կ'ուզենք»-ի խելակառնութիւնը, եւ ամփոփուիլ ամէնէն գիւտին եւ օրինաւոր միջոցներուն վրայ: — ձեռնարկել գաղութներու կազմակերպութեան՝ կուսակցական գործակցութեամբ: Եւ ամէնէն անշուն տեղը տալով կուսակցութիւններուն:

ՄԻՋԱԶԳ. ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐԻ ԴՐԱՍԱՏՈՒՆ

Ամիսն մը է վեր Փարիզի մէջ կը գումարուի Մասնագէտներու Յանձնաժողով մը, որու նպատակն է Մեծ Պատերազմի հատուցումներու եւ միջնաշնակցային պարտքերու կնճռոտ խընդիրներու կարգադրութեանց միջոց մը գտնել վերանայել:

Այդ խորհրդակցութիւններուն կը մասնակցին, բացի գերմանացի, անգլիացի եւ ֆրանսացի ելմտագէտներէ, նաեւ ամերիկացի խորհրդակցան մը, որ իրաւաբար գեր կը կատարէ, Ամերիկան ըլլալով մեծազոր պահանջատէր:

Մինչեւ հիմա որեւէ վերջնական կարգադրութիւն չունեցողութեամբ իրրեւ միաձայն ընդունուած, բայց կը յուսացուի թէ փոխադարձ գիշտութեամբ կարելի պիտի ըլլայ դրական կարգադրութեանց լսողի, որովհետեւ տասը տարի անցած է արդէն հաշտութեան դաշտագրէն եւ ժամանակ է այլեւս որ հին պատերազմի հաշտութեան կարգադրութիւնը նոր պատերազմ մը երեւան չեկած:

Մասնաւոր տրուած ազդով մը, Մասնագէտներու Յանձնաժողովը կը ծանուցանէր վերջերս թէ կը խորհի միջազգային դրամատուն մը հիմնել, որ պաշտօնունեան Գերմանիոյ եւ իր դաշնակիցներու վճարելիք հատուցումները գանձել, բաժնելով պահանջատէր պետութեանց միջեւ: Տարածայն կնքուած պայմանագիրներու:

Այդ դրամատունը միջնորդի դեր պիտի կատարէ շահագրգռուած պետութեանց եւ միջազգային դրամատէրներու միջեւ, ի հարկին՝ Գերմանիոյ տալիք գանձաթուղթերը առեւտրականացնելով (commercialisation): Ինչ բնիկ է առեւտրականացնել պահանջ մը եւ ինչ առեւտրականութիւններ պիտի ընծայէ ելմտական հրապարակին:

Գերմանիոյ պարտքը իբր պատերազմի հատուցում՝ պետական տուրք մըն է՝ հանդէպ յաղթական պետութեան: Այդ պարտքը առեւտրականացնելը նշանակէ զայն փոխանցել ամէն ազգէ անխտանքուն: Արդէն ըստ Տօքսի Ծրագրին, գերմանական պետութիւնը յաղթական պետութեանց յանձնած է քանի մը տասնեակ հազար միլիոն ոսկի մարքի գանձազան պարտութուղթեր (obligation), ինչպէս՝ ճարտարարկանութեան, երկաթուղիներու եւլլն. որոնք երաշխաւորուած են գերմանացի զորքաբանատէրերէ, երկաթուղիի վարչութիւնէն եւլլն.: Բայց մինչեւ հիմա այդ պարտութուղթերը հրապարակի վրայ ծախուած չեն: Կանթրիները չէր կրնար գնել զանոնք, ինչպէս կարելի է գնել ո եւ է պետական ուրիշ արժեթուղթ կամ պարտատու: Այդ պարտատուները պարտական կը հաստատեն թէ գերման պետութիւնը պարտական է յաղթական պետութեանց:

Այն օրն որ կարելի պիտի ըլլայ այդ պարտութիւնը ծախել հրապարակին վրայ, պետութեան պահանջը պիտի փոխանցուի անհատներու եւ պիտի դադարէ քաղաքական պարտք մը ըլլալէ, պիտի գտնայ անեւտրական թուղթ:

Ինչո՞ւ մինչեւ այսօր ոչ մէկ պահանջատէր պետութիւն չառեւտրականացուց իր քաղաքական պահանջները:— որովհետեւ կը խորհուրէ թէ միջազգային ելմտական հրապարակը բուսական ոգորուոր չէ, այլուպէ մեծաքանակ դրամ արժանազանութեան հարկ էր մաս առ մաս հրապարակ հանել զանոնք: Երկրորդ պատճառ մըն ալ՝ պարտատէր պետութեանց դժգոհութիւններն են, որովհետեւ օտարանպատակ անհատի մը ունեցած պարտքը վճարել անհրաժեշտ է վճարողին, մինչդեռ պետութեան պետութիւն վճարումներու դիրքութիւններ կարելի է պահանջել և մինչ

զուտարով չէքերը եւ այդ ամբողջ գործողութիւնը կատարուած կ'ըլլայ առանց սահման մը հնչուելու դրամ վճարած կամ դանձած ըլլալու:

Կենթադրէք թէ ինչ մեծ դիրքութիւն է հազարակոտորութեան եւ մանաւանդ խնայողութիւն ժամանակի եւ պաշտօնակալի: Եթէ վճարելի եւ գանձելի չէքերն իրարու հասարակ չեն, Պահնք արքայութիւնը վրայ քաշուած չէք մը կը կարգադրէ տարբերութիւնը:

Այս միեւնոյն դերը պիտի կրնայ կատարել միջազգային դրամատունը՝ երկրէ երկիր ըլլալիք փոխանցումներու համար: Այս տեսակ դրամատուն մը անհրաժեշտութիւնն արդէն զգալի եղած էր շատոնց եւ այդ պաշտօնը կը կատարելին մասամբ գանձադրան երկիրներու մեծ դրամատուններու տարբեր երկիրներու մէջ ունեցած մասնաճիւղերը: Բայց միջազգ. մեծ դրամատուն մը անհրաժեշտութիւն մըն է այլեւս եւ պատերազմի յառաջ բերած բազմազան փոփոխութիւններէն լուսազորին այդ պիտի ըլլայ տնտեսական ասպարէզին մէջ: Այդ դրամատուն մէջ մրցակցութիւնները նուազ պիտի ըլլան եւ հաստատութիւնն ըլլալով միջազգային, աւելի ճիշդը ապագային, անոր գործառնութիւններն ալ պիտի կատարուին նուազ շահախնդրութեամբ եւ ի շահ հանրութեան:

Մ. Տ. ԵՄԱԿԱՆԻ ՊԱՂՏԱՆԻ ԱԶԳ. ԿԵԱՆՔԸ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

14 Մարտ 1929

Ազգ. ներքին պայքարը, որ շուրջ երկու տարի է ի վեր այս հեռուոր գաղութին խաղաղ կեանքը վրդոված էր, այսօր իր վախճանին կը հասնի: Ինչպէս դրամ էր վերջին անգամ, որուն ապօրինի Առժ. Բագ. Ժողովն ու Առաջն. փոխանորդ վահան քնն. թաճիկները չուզելով ոչ մէկ կերպով տեղի տալ զաղթականներու Ազգ. Գաւառ. Ժողովը մէջ հասարակ ձայնով մասնակցելու իրաւացի պահանջին, խնդրուելու լուծումը թերեւս անոր միջոցաւ կարելի ըլլար միանգամ ընդմիջտ թաղելու Ազգ. Սահմանադրութիւնը, ու այսպիսով շնչելու բազմահազար տարաբնութեան ձայնը ազգային ներքին գործերուն մէջ: Գաւառական նախարարութիւնը 7-8 ամիսներու ընթացքին խիստ անկողմնակալ կերպով ու հիմնովին ուսումնասիրելով պայքարի նիւթն ու Ազգ. Սահմանադրութեան էությունը, վերջապէս հասաւ այն եզրակացութեան որ Իրաք հաստատուած ըլլալը հայ զաղթականներու իրաւունք ունին, ինչպէս պետական խորհրդարանի, և թողապետական ընտրութեանց, կան ընտրութեանց, նորայէս նաեւ իրենց ներքին ազգ. գործերուն համար ընտրուելիք ըլլալը ժողովներուն մէջ ձայն ունենալ: Այս վերջինը՝ համաձայն Ազգ. Սահմանադրութեան տրամադրութեանց, զորս արդէն ամբողջովին իւրացուցած է Իրաքի կառավարութիւնը, փոքրամասնութեանց համար մշակուած օրինադրէն մէջ:

Գաւառական նախարարը լուծուարի սկիզբները իր օտո հրապարակով առաջն. փոխ. թաճիկները անդիւնցի խորհրդակցաններու ներկայութեան կը լայտարարէ իրեն, համաձայն Ազգ. Սահմանադրութեան տրամադրութեանց երկու անյայտագրութիւնը կատարել, առանց խորհրդակցութեան տեղացիի եւ եկուորի միջեւ վտան քնն. այս տեսակակալ յայտարարութեան 22-ամա, կ'առարկէ որ, եթէ ընտրութեան ձեռնարկէ՝ կ'որոշուի, արհեստներու մէջ կ'պատահուի իրար հարկ չի մնար դրամով վճարելու: Ենթադրենք թէ այսինչ օրը Credit Lyonnaisին վրայ քաշուած մէկ միլիոն ֆրանքի չէքեր կան գանձադրան դրամատուներու օտո, իսկ Credit Lyonnaisի օտո ալ կան նորնչափ գանձելի չէքեր ուրիշ դրամատուներու վրայ, երկուսին Credit Lyonnaisի ներկայացուցիչը իր վրայ քաշուած չէքերն անուկով կը յանձնել իր քով գտնուած միեւնոյն

տասնան նախարարը կը լայտուն է թէ, կ'որոշուի թող իրենք մտածեն հետեւանքին մասին, իսկ ինքը կամ պէտք է հրամարի պաշտօնէն, ու տեղը ուրիշ մը տալ, որ գայ ընտրութիւն կատարէ, եւ կամ պէտք է անմիջապէս ձեռնարկէ ընտրութեան:

Ժողովրդական Յանձնախումբը դիւանը դատական նախարարն այս պաշտօնական յայտարարութեանէն բաւական ժամանակ լետո, այլեւս համբերութիւնը հատած, գրութեամբ մը կը դիմէ վահան քնն. ընտրութիւն պահանջելով: Այս վերջինը կը պատասխանէ թէ ընտրութեան ձեռնարկելու համար կառավարութեան գրուոր հրամանին կը սպասէ:

Ժողովրդական ներկայացուցիչներուն այս յայտարարութիւնը ընկէն լետո, ինք Տէր վահանը նոյն օրն իսկ կը մեկնի Գէրքիւք և շըլահները, ծննդեան տունը տալիս: Իբր թէ տունը տնայնիքի այցելութիւններ տալու, սակայն իրականին մէջ, ինչպէս լետոյ զէպքերը եկան հաստատեցին, զացած էր միշտ վարելու ժողովրդին մէջ կողմնակալութիւնը: Իրեն համախոհ գանձու, որպէսզի ընտրութեան ժամանակ իրեն խմբակին թեկնածուութիւնը ապահովուի: Նոյն իսկ Գէրքիւքի մէջ իր սաղարաններով կը բերք արհաւիրում եւ եղբի, որ ոստիկանութեան, ու զինուած պահակներու հսկողութեան տակ կեցած է պատարազիլ, ու հաւանական արհեստներու կողմէն կը զարկէ Տէր վահան նոյն գիշերն իսկ զաղտնի կը մեկնի Սիւլէյմանիէ, ուր հազիւ մէկ երկու տուն հայութիւն կայ ու անկեց ալ կ'անցնի թուրքաբանութիւն, նախաձեռնութեամբ շըլահներ, ուր բաւական հոծ հայ աշխատակուցիչներն ալ կայ: Սակայն հոն չի կրնար թափթուքներ ճարել իր հետապնդած լետոյն նպատակին ծառայեցնելու համար. հազիւ քանի մը ժամ մնացած, հեւ ի հեւ կը հասնի Պաղատա:

Ժողովրդական յանձնախումբը ընտրութեան համար առաջ. փոխանորդին օտ ըրած դիմումին արդիւնքը կը հազարէ դատական նախարարութեան, եւ կը խնդրէ շուտափոյժ ընտրութեան համար գրաւոր հրամանի առաքումը:

Իրաքի արդի դահլիճը, հակառակ որ տագնապի օրեր կ'անցնէ Անգլիա-իրաքաշաղթական բացարձակ առթիւն օգտագործուարութիւններուն պատճառաւ, խիստ բարեացակամօրէն իսկոյն նկատի առաւ յանձնախումբին խնդրանքը ու մարտ 5-ին զրկեց ընտրութեան համար Տ. վահանին պահանջած գրաւոր հրամանը, յայտնելով որ կառավարութիւնը չէր կարելի զանապէս ամիսներ ստալ ընտրութեանց համար դրամ արգելքը եւ կը հրամայէ համաձայն Ազգ. Սահմանադրութեան, իսկոյն ընտրութիւն կատարել:

Հակառակ այս բոլորին, վահան քնն. կը յամարի չձեռնակել ընտրութեանց՝ կ'ուզէ զանոնք լետաձգել Զատիկէ վերջի:

Տէր վահանի եւ իր խմբակին նպատակը երկուք է: Նայ կ'ուզեն զանազան պատրուակներով մանաւանդ Զատիկի առթիւ մշտնի ժողովուրդին խաւերուն մէջ, զանոնք պատակուել իրենց կողմնակիցներ շահել. նոյնիսկ զուարթներ տրամադրուած են այս նպատակին համար, վարչական եղանակով իրենց պարտութիւնը, ընտրութեան մէջ իրենց յաղթանակով ապահովելու համար:

Երկրորդ՝ մեծ յոյսեր կապած են արդի դահլիճին անկամալ վրայ՝ անոր փոփոխութեամբ կը կարծեն եթէ ոչ ընդմիջա, գոնէ մի առ ժամանակ եւս թաղի ընտրական խնդիրը:

Բայց մեծ գտնալ ենք բոլոր եկող ու զացող դահլիճներուն վրայ, որոնք ուշ կամ կանուխ պիտի կանգնի բերնն այս ժողո-

վուրդի արդար իրաւունքի գործադրութիւնը:

Հոս խոցի պարտք կը համարեն յայտնելու որ Իրաքի պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարները ընհանրապէս, եւ իմանաւորի նախարարակալ Սպտիլ Մուհսին պէլ էս Սասունն ու դատական նախարար Տափուտ պէլ շալտարին (Բիւրա) միշտ հայ ժողովուրդին հանդէպ մեծ հոգածութիւն, ու սրտցաւ վերաբերում ցոյց տուած են, եւ այն խոր հաւատարմ ունին որ հայ ժողովուրդը հաստատուելով այս երկրին մէջ, շնորհիւ իրենց շինարարական ոգւոյն պիտի նպաստեն այս յետաձեւաց ու նորակազմ երկրին զարգացման ու յառաջդիմութեան:

Իրաքի հայ ժողովուրդը եւրասիացի պետութեան պարտք ունի յիշեալ անձնաւորութեանց հանդէպ, որոնք ամէն ջանք չխնայեցին յանուն արդարութեան ու խիստ անկողմնակալ կերպով լուծեցին Գաւառ. Ժողովին շուրջ մղուած ընտրական այս խնդիրը:

Այս հեռուոր գաղութը թէեւ կարուած գլխաւոր կեդրոններէ, սակայն տակաւին իր մէջ կը պահէ այն վառ կրակը որ կ'երբեք հայ ժողովուրդին պատարագրութիւնը, ու այն զիտէ իր նուիրական օրերուն յիշատակը յարգել:

Արապէս Փետր. 18ի առթիւ, 16ի շաբաթ գիշերը Ասորիներու երիտասարդաց Ակուբիին մէջ թշուառեղան մը սարքուած էր: Ժամանակէն առաջ սրահը լետոյն էր, եղան աւուր պատշաճի սրտաբուի արտայայտութիւններ, Փետր. 18ի արժէքն ու նշանակութիւնը ալ աւելի արատացնելով ներկաներու սրտերուն մէջ: Ասորիներու ներկայացուցիչներն ալ իրենց յարգանքի խօսքն արտայայտելով օրուան տօնին առթիւ, վեր հանեցին հայ եւ ասորի երկու բարեկեցիք բազմապիսի ժողովուրդներուն կրած տառապանքները հասարակաց թշնամիէն, ու մաղթեցին որ միացեալ ուժերով մը որ դարձան ախրաւանս իրենց հարկնիք նախապատեններուն:

Հանդէպ փակուեցաւ առաւօտեան ժամը 2ին: ՊԵՐՃ

Կ Ե Ա Ն Ք Ը Ք Ա Ն Ա Ս Ա Յ Ի Մ Է Ջ

Ս. ԱՆՏԻՆԵՆ, 9 Մարտ (Սեփ. թղթ.)— Աճողը քանտատայի մէջ կ'ապրին մօտաւորապէս 2600 Հայեր, որոնք կեդրոնացած են, գլխաւորապէս Օմիթարի և հասնելի թարթիթ, Սէն-Կատրինէս, Բրէնդ-Յորդ, Համլիթ, Գալթօ եւ Գուէլթ քաղաքները (մօտ 1500 անձ), իսկ մնացածները ցրուած են գանազան նահանգներու մէջ: Ասոնցմէ գտն կան նաեւ 98 քաղաքային օրերը՝ ցրուած ագարակները կամ տեղաւորուած մէկ քանի քաղաքներու մէջ:

Իբրեւ ազգային կազմակերպութիւն, այսօր գոյութիւն ունի քանտատայի Միութիւնը, որուն կրնան անդամակցել առանց խորութեան ամէն շախմատ հայ անհատներ: Միութիւնը կազմուած է 1925ին, նպատակ ունեւորով վարել քանտատայի գաղութի վարել քանտատայի գաղութի զարգացումը, կրտսկան, կրթական արտադրութեան մէջ, զարգացնելու պատակուել իրենց կողմնակիցներ շահել. նոյնիսկ զուարթներ տրամադրուած են այս նպատակին համար, վարչական եղանակով իրենց պարտութիւնը, ընտրութեան մէջ իրենց յաղթանակով ապահովելու համար:

Երկրորդ՝ մեծ յոյսեր կապած են արդի դահլիճին անկամալ վրայ՝ անոր փոփոխութեամբ կը կարծեն եթէ ոչ ընդմիջա, գոնէ մի առ ժամանակ եւս թաղի ընտրական խնդիրը:

Բայց մեծ գտնալ ենք բոլոր եկող ու զացող դահլիճներուն վրայ, որոնք ուշ կամ կանուխ պիտի կանգնի բերնն այս ժողո-

նուիրուած է ազգային հարկային գործունեութեան խնդիրը: Սպտիլ Մուհսին պէլ էս Սասունն ու դատական նախարար Տափուտ պէլ շալտարին (Բիւրա) միշտ հայ ժողովուրդին հանդէպ մեծ հոգածութիւն, ու սրտցաւ վերաբերում ցոյց տուած են, եւ այն խոր հաւատարմ ունին որ հայ ժողովուրդը հաստատուելով այս երկրին մէջ, շնորհիւ իրենց շինարարական ոգւոյն պիտի նպաստեն այս յետաձեւաց ու նորակազմ երկրին զարգացման ու յառաջդիմութեան:

Իրաքի հայ ժողովուրդը եւրասիացի պետութեան պարտք ունի յիշեալ անձնաւորութեանց հանդէպ, որոնք ամէն ջանք չխնայեցին յանուն արդարութեան ու խիստ անկողմնակալ կերպով լուծեցին Գաւառ. Ժողովին շուրջ մղուած ընտրական այս խնդիրը:

Այս հեռուոր գաղութը թէեւ կարուած գլխաւոր կեդրոններէ, սակայն տակաւին իր մէջ կը պահէ այն վառ կրակը որ կ'երբեք հայ ժողովուրդին պատարագրութիւնը, ու այն զիտէ իր նուիրական օրերուն յիշատակը յարգել:

Արապէս Փետր. 18ի առթիւ, 16ի շաբաթ գիշերը Ասորիներու երիտասարդաց Ակուբիին մէջ թշուառեղան մը սարքուած էր: Ժամանակէն առաջ սրահը լետոյն էր, եղան աւուր պատշաճի սրտաբուի արտայայտութիւններ, Փետր. 18ի արժէքն ու նշանակութիւնը ալ աւելի արատացնելով ներկաներու սրտերուն մէջ: Ասորիներու ներկայացուցիչներն ալ իրենց յարգանքի խօսքն արտայայտելով օրուան տօնին առթիւ, վեր հանեցին հայ եւ ասորի երկու բարեկեցիք բազմապիսի ժողովուրդներուն կրած տառապանքները հասարակաց թշնամիէն, ու մաղթեցին որ միացեալ ուժերով մը որ դարձան ախրաւանս իրենց հարկնիք նախապատեններուն:

Հանդէպ փակուեցաւ առաւօտեան ժամը 2ին: ՊԵՐՃ

Կ Ե Ա Ն Ք Ը Ք Ա Ն Ա Ս Ա Յ Ի Մ Է Ջ

Ս. ԱՆՏԻՆԵՆ, 9 Մարտ (Սեփ. թղթ.)— Աճողը քանտատայի մէջ կ'ապրին մօտաւորապէս 2600 Հայեր, որոնք կեդրոնացած են, գլխաւորապէս Օմիթարի և հասնելի թարթիթ, Սէն-Կատրինէս, Բրէնդ-Յորդ, Համլիթ, Գալթօ եւ Գուէլթ քաղաքները (մօտ 1500 անձ), իսկ մնացածները ցրուած են գանազան նահանգներու մէջ: Ասոնցմէ գտն կան նաեւ 98 քաղաքային օրերը՝ ցրուած ագարակները կամ տեղաւորուած մէկ քանի քաղաքներու մէջ:

Իբրեւ ազգային կազմակերպութիւն, այսօր գոյութիւն ունի քանտատայի Միութիւնը, որուն կրնան անդամակցել առանց խորութեան ամէն շախմատ հայ անհատներ: Միութիւնը կազմուած է 1925ին, նպատակ ունեւորով վարել քանտատայի գաղութի վարել քանտատայի գաղութի զարգացումը, կրտսկան, կրթական արտադրութեան մէջ, զարգացնելու պատակուել իրենց կողմնակիցներ շահել. նոյնիսկ զուարթներ տրամադրուած են այս նպատակին համար, վարչական եղանակով իրենց պարտութիւնը, ընտրութեան մէջ իրենց յաղթանակով ապահովելու համար:

Երկրորդ՝ մեծ յոյսեր կապած են արդի դահլիճին անկամալ վրայ՝ անոր փոփոխութեամբ կը կարծեն եթէ ոչ ընդմիջա, գոնէ մի առ ժամանակ եւս թաղի ընտրական խնդիրը:

Բայց մեծ գտնալ ենք բոլոր եկող ու զացող դահլիճներուն վրայ, որոնք ուշ կամ կանուխ պիտի կանգնի բերնն այս ժողո-

նուիրուած է ազգային հարկային գործունեութեան խնդիրը: Սպտիլ Մուհսին պէլ էս Սասունն ու դատական նախարար Տափուտ պէլ շալտարին (Բիւրա) միշտ հայ ժողովուրդին հանդէպ մեծ հոգածութիւն, ու սրտցաւ վերաբերում ցոյց տուած են, եւ այն խոր հաւատարմ ունին որ հայ ժողովուրդը հաստատուելով այս երկրին մէջ, շնորհիւ իրենց շինարարական ոգւոյն պիտի նպաստեն այս յետաձեւաց ու նորակազմ երկրին զարգացման ու յառաջդիմութեան:

նուիրուած է ազգային հարկային գործունեութեան խնդիրը: Սպտիլ Մուհսին պէլ էս Սասունն ու դատական նախարար Տափուտ պէլ շալտարին (Բիւրա) միշտ հայ ժողովուրդին հանդէպ մեծ հոգածութիւն, ու սրտցաւ վերաբերում ցոյց տուած են, եւ այն խոր հաւատարմ ունին որ հայ ժողովուրդը հաստատուելով այս երկրին մէջ, շնորհիւ իրենց շինարարական ոգւոյն պիտի նպաստեն այս յետաձեւաց ու նորակազմ երկրին զարգացման ու յառաջդիմութեան:

Իրաքի հայ ժողովուրդը եւրասիացի պետութեան պարտք ունի յիշեալ անձնաւորութեանց հանդէպ, որոնք ամէն ջանք չխնայեցին յանուն արդարութեան ու խիստ անկողմնակալ կերպով լուծեցին Գաւառ. Ժողովին շուրջ մղուած ընտրական այս խնդիրը:

Այս հեռուոր գաղութը թէեւ կարուած գլխաւոր կեդրոններէ, սակայն տակաւին իր մէջ կը պահէ այն վառ կրակը որ կ'երբեք հայ ժողովուրդին պատարագրութիւնը, ու այն զիտէ իր նուիրական օրերուն յիշատակը յարգել:

Արապէս Փետր. 18ի առթիւ, 16ի շաբաթ գիշերը Ասորիներու երիտասարդաց Ակուբիին մէջ թշուառեղան մը սարքուած էր: Ժամանակէն առաջ սրահը լետոյն էր, եղան աւուր պատշաճի սրտաբուի արտայայտութիւններ, Փետր. 18ի արժէքն ու նշանակութիւնը ալ աւելի արատացնելով ներկաներու սրտերուն մէջ: Ասորիներու ներկայացուցիչներն ալ իրենց յարգանքի խօսքն արտայայտելով օրուան տօնին առթիւ, վեր հանեցին հայ եւ ասորի երկու բ

Ըրարքարանի կողմէ ներկայացուցաւ նախապէս կուսակալութեան կողմէ տրուած յիշատակագրին պատասխանը, որ ինք մեծ էջերէ կը բաղկանայ:

Ասքմ եւ թանախն պէտքը յայտարարեցին թէ մինչեւ հիմա տրուած գրութիւնները եւ բացատրութիւնները բաւ համարելով, ինչպէս կը յանձնեն դատարանին գնահատման: Դատարանը, ինչպէս որ յայտարարուեալ է, համար, դատը յետագոյն 10 ապրիլ չորեքշաբթի օրուան:

Բողոքական դաւ մը Պուշկարիոյ մէջ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց բազմաթիւ մարդեր, որոնք ամբաստանուած են թէ համայնապարական դաւադրութիւն մը կը սարքէին Պուշկարիոյ մէջ:

Սոֆիայի արուարձաններէն մէկուն մէջ ձերբակալուցաւ մարդ մը, որուն մասին կասկած կայ թէ Մոսկուայի գործակալն է: Ոստիկանութիւնը անոր վրայէն գտաւ մեծաքանակ դրամ: Խուզարկութեանց ընթացքին գտնուեցան մեծ քանակութեամբ զէնք ու ռազմանիւթ, համայնապար թուղթիկներ ու զրքոյկներ, ինչպէս նաեւ յատկազօններ, որոնք պիտի գործարկուէին Պալաքանեան երկիրներու մէջ յեղափոխութիւն պայթեցնելու համար:

Ի նպէս կ'ապրի Տրոցկի Պոլսոյ մէջ

Տրոցկի թողարկմանի մէջ սկսած է զրի առնել իր յիշատակները: Ասոր համար անդադար կ'աշխատցնէ մեքենագիր օրիորդ մը որ հմուտ է ռուսերէնի եւ ֆրանսերէնի:

Նախկին գործավարը պանդուխտ մեծ դուռնէն դուրս չելլեր, այլ կողմնակի դուռնէն: Յետոյ, ինքնաշարժ նստած առեն թաշկինակով կը գոցէ դէմքը, որպէս զի ժողովուրդէն չհանչուի: Երբեմն, իր տիկնոջ եւ տղուն հետ ինքնաշարժով պտոյտ կը կատարէ Մասլաքի կողմերը:

Տրոցկիի տղան, Իվան Տրոցկի, պատասխանելով Մոսկուայի թերթերու այն մեղադրանքին թէ իր հայրը քաղցեմբիւններու գիրկն ինկած է եւ դրամով յողուած կը գրէ, հետեւեալ բացատրութիւններ տուաւ.

— Անոնք որ կը ճանչնան հայրս, անտարակոյս կը խնդան այդ մեղադրանքին վրայ: Հայրիկս դրամի մարդը չէ եւ յողուածներուն փոխարժէքը իր անձին չպիտի յատկացնէ, այլ անով գրքեր պիտի հրատարակէ, ընդդիմադիրներուն տեսակէտը պարզելու համար: Յետոյ, այդ դրամով պ'տի տպագրէ Լէնինի կարգ մը արժէքաւոր գործերը, որոնք հրատարակութիւնը արգելուած էր: Լէնինի արգելուած դիրքերն ալ այս ձեւով լոյս պիտի տեսնեն: Միւս կողմէ, հայրիկս պիտի գրէ եւ պիտի հրատարակէ համայնապար կուսակցութեան պատմութիւնը, որ ահագին գործ մը պիտի ըլլայ:

Մեծ աղէտ մը Ռուսիոյ մէջ

Քանի մը օր առաջ հեռագիր մը կ'ըսէր թէ Վլատիմիրի նահանգի սինիստրէին մէկուն մէջ հրդեհ ծագած է եւ 114 հոգի մեռած են: Մոսկուայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ խնդրոյ առարկայ սրահին մէջ 80 հոգիի համար միայն տեղ կար: Այդ իրիկունը 200 հանդիսականներ դիզուած էին իրարու վրայ: Շատեր գինով էին եւ կը ծխէին, հակառակ ոստիկանական արգելքի: Մեքենավարն ալ գինով էր եւ գործիքին ղեկավարութիւնը յանձնած էր լաճի մը: Ու ինք կը շարունակէր փոսակ ճնկել: Դարձուած ժապաւենները փոխանակ իրենց երկաթ տուփերուն մէջ դնելու, խառն ի խառն գետին ձգած էր: Մարդու մը նետած վառած գլանիկէն բռնկեցան ժապաւենները, այսպէս սկսաւ հրդեհը: Ենչքը ամբողջովն չէր այրած դեռ, երբ աղէտէն վերապորոյններ բռնեցին սինիստրի տնօրէնը եւ բոցերուն մէջ նետեցին գայն: Մեքենավարը յաջողեցաւ փախչիլ:

Սուլթանի Համիտի կայունացումը Իրաքի մէջ

Պաղատաւէն կը հաղորդեն թէ Իրաքի մայրաքաղաքը հասած է իշխան Օսման Ֆուատ, Սուլթան Մուրատի գաւազը, իր հօրեղբոր որդիներուն հետ միասին՝ աշխատելու որ ետ առնեն այն անսահման կալուածները որոնք Սուլթան Համիտին կը պատկանէին ժամանակին: Կը կարծուի թէ մէկ քանի անգլընկերութիւններ ուժ կուտան ժառանգորդներու պահանջին:

«Ժողովրդ»ի դասավարտութիւնը

Պոլսոյ Պատժական ատեանին առջեւ շարունակուցաւ «Ժողովրդ»-ոյն թերթին դատը: Նախորդ նիստին, պատասխանատու տնօրէնուհի Տիկին Էլէնի ըսած էր թէ փաստարան պիտի կարգէ, մինչդեռ նորէն առանձին եկած էր: Նախագահին դիտողութեան վրայ, տիկինը ըսաւ.

— Փաստարան չկարգեցի, որովհետեւ չգտայ մարդ չստանձնեց պաշտպանութիւնս: Որով, ես պիտի պաշտպանեմ ինքզինքս, արդէն խնդրագիր մը տուի, խնդրեմ նկատի առէք:

Իր խնդրագրին մէջ, Տիկինը կ'առարկէր թէ համալսարանի դասախօսներէն Փազըլ Նազմի պէյ միայն հին յունարէնը գիտէ իսկ նորին անտերեակ է: Հետեւաբար, «աղբիթէր» բառին նշանակութեան մասին անոր տուած բացատրութիւնը ճիշդ չէ: Միւս կողմէ, օրէնքը կը պահանջէ որ այս տեսակ խնդիրները քննուին երեք մասնագէտներէ բաղկացեալ մարմնի մը կողմէ, որուն հարցուի թէ ի՞նչ է իր գործածած բառին բուն իմաստը:

Մտ 20 վայրկեան խորհրդակցելէ յետոյ, դատարանը հաղորդեց իր որոշումը, որուն համաձայն նոր թարգմանութեան պէտք չի տեսնուի: Դատն ալ վերջացած կը նկատէ եւ կը հրաւիրէ տիկինը որ պաշտպանողականը ներկայացնէ:

Կսրօններու վճարումը

Էնկիւրիի ելմտական գործավարութիւնը Պոլսոյ դրամատուններուն հաղորդեց թէ բաւարար դրամ տրամադրուած է Հանրային Պարտքերու վարչական ժողովին, առաջին կարծող վճարելու համար:

Այս լուրը մարտ 19ին պաշտօնապէս հաղորդուցաւ նաեւ Սակարանի Տնօրէնութեան: Ասոր վրայ, Սակարանի գործակալները խանդավառ ցոյցեր կատարեցին: Այս ուրախութիւնը անոր համար, որ գործակալները մեծ մասով Միացեալ Պարտաթուղթերու վրայ գործառնութիւն կատարած, բայց անգործութեան դատապարտուած էին:

Կտրոններու վճարման հրահանգը շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն գործած է սեղանաւորական հրապարակին վրայ:

«ՌՈՍՏՈՍ»ի ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱԶԱՆԴԵԱԿ

Ի նպատակ Պէլլիի մէջ բացուելիք Մանկապարտէզի ֆոնդին կազմակերպուած «Ռոստոս» միութեան կողմէ: Այս կիրակի գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւուտ: Chalet Edouardի շքեղ սրահներուն մէջ, 31—33 Rue Manin et 94 Ave. Secrétan, մէթրո՝ Bolivar եւ Combat, Թրամ. 26:

Կը նախագահէ՝ Ընկ. Կ. ԹԱՆՏՐՉԵԱՆ
Կը բանախօսէ՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՉԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Mlle Cecile Vigou-roux (ընտան), Օր. Ճամպազ (դաշնակ), Ընկ. Շ. Սարգսեան (արտասանութիւն), Գազարեան քոյրեր (կովկասեան պարեր) եւ Վրացի Կինտոն (վրացական պարեր):

Կը ներկայացուի՝ «ՎԱՐՏԱԼԱՊՈՆՊԱ» զաւելչող Մ Ո Ւ Տ Ք Ը 10 Ե Ի 5 Յ Ր Ա Ն Ք

ԸՆՏԱՆԵՎԱՆ ԽՆՁՈՅԹ-ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Կազմակերպուած Բարձր Հայրի Հայր. Միութեան կողմէ
30 Մարտ Երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ առաւուտ, «Բարձր Հայր» Զարանին մէջ:

Գեղարուեստական բաժին: ձոյս պիւիֆէ:

ՀԱՏԿԻ ԱՌԹԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԽՆՁՈՅԹ

Կազմակերպուած երգչախումբի կողմէ: Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8էն մինչեւ կէս գիշեր 18 Rue des Envierges, Մէթրո՝ Couronne.

Գեղարուեստական օնի բաժին, երգ, արտասանութիւն, հայկական եւ եւրոպական նուագ: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները եւ համակիրները: Մ Ո Ւ Տ Ք Ը Ա Ջ Ա Տ Է

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ ՓՈՆ ՏԸ ՇԵՐԻԻԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Սեմառի Հայր. միութեան կողմէ: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Hotel de Franceի սրահը՝ Կը ներկայացուի՝ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ»Ը

Տոմսերը կը ծախուին Միութեան անդամներուն մօտ եւ ներկայացման օրը կ'ընեն:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱԶԱՆԴԵԱԿ

Կազմակերպուած Տրապիզոնի Հայր. միութեան կողմէ: Այս քր. գիշեր ժամը 9ին, Victor Hugoի սրահներուն մէջ, 46bis St. Didier Մէթրո՝ Trocadero, Victor Hugo, Boissière:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին, օրիորդներ՝ Տ. Ջառփեան (դաշնակ), Պիւլպիւրեան (երգ), Ս. Ներսիսեան (պար), Ա. Գալուստեան (պար), Տիկին Բաղալ (երգ եւ պար): Պ. Պ. Տ. Ալէքսանեան (Թաւաղութիւն), Ս. Նաւասարդեան (երգ) եւ Թատիտա Արզար: Լազի պար, լազական ու տեղական տարազներով ու քէմէնէյով: Նուագախումբ եւ օնի մինչեւ առաւուտ: Տոմսերը կը ծախուին՝ Պ. Միսաք Դերձակեանի մօտ, 7 Rue de Tournon, Hotel du Sénat, Paris.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆՍՍՐԵՆԻ ԳՈՍԸՆԹԱՅԻՐ
վաղը շինողութի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն 5՝ Հայրենի եւ Հայոց պատմութիւն (Պ. Մ. Նաթանեան):

«ՅՍՐԴՊՈՂ» վաղը շինողութի իրիկուն ժամը 9ին Քաֆէ Կոլեճի (Օտէնի հրապարակ) սրահին մէջ գրական վիճաբանութիւն: Նիւթ՝ Գիտականութիւն, թէ ապագայագիտութիւնը պիտի արուեստ:

ՄԱՅՈՒՄ.— Նիւթը կը ներկայացնեն «Յարգող» շորս անգլաներ արուեստի գանազան ճիւղերու մէջ:

ՓՈՐՁԻ ԱՐԱՐԻԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՅԻՆՆԵՐ
Զատիկի երկուշաբթի ժամը 2ին Salle d'Horticulture, 84 Rue de Grenelle, Nord,Sud: Bac. Գեղարուեստական օնի բաժին եւ անակնկալներ:

VIEUX COLOMBIER

21 Rue du Vieux Colombier
Համարողութիւն գէպի Լիպէրիա կախարողութեան երկիր (en exclusivité)

Երկու երկուսները Ֆիլմ՝ Ուրնէ Բլէրի եւ Մ. Ֆերտիի Տոմսերը՝ Littre 57-87

Ծախուեալ

մեկնուած պատճառաւ խանութ, հարաւ երկարատեւ, արտադրող կազմածներով եւ կարախներով (tri-porteur եւս.): Միայն սիւնիթէն եւ արեւելեան անուշեղէններէն օրական 60 ֆրանք շահ պահանջ: Կարելի է նպարտ վաճառութիւն ալ ընել: Ինք տարուան bail. 6 ամսականը վճարուած: Գին՝ 12,000 ֆրանք: Դիմել՝ Պ. Ս. Մարգարեանի, 31 Bld. Garibaldi, Issy-les-Moulineaux, Թրամուէյ 23 եւ 32, ԻՆՆԵ՛լ Gare d'Issy.

Գ. ԱՐԳԱՐԵԱՆ

վկայեալ հիւանդապահ, նախկին տասնպետ հիւանդապահ Արեւելեան բանակին, 14 երկար տարիներու փորձառութեամբ կը ինձամէ առնէ տեսակ հիւանդները: Մասած, վառուղ, փեթիւր, փանսրման եւայլն: վկայեալ աղբատներուն ձրի: Հասցէ՝ 6 Rue Grégoire du Tours. Paris (6e).

ԳՐԱՍԵՆԱԿ

Յունաստան գտնուող մեր պարագաները ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատճառագրութեան արտօնագիրը: Երբ գրասենեակը կը գրաւի այդ ձեւակերպութիւններու հետագիտութիւնը: Գրեցէք մեր պարագաներուն դիմել՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS 25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

ՏՕՔԹ. Ա. Ս. Լ. Ա. Ն.
ՄԱՍՆԱՍԻՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄՈՒՄԻ ՀԻՒՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Մասնաւոր յարկաբարձի մորթային եւ վնասակար ակտիւրու Գարմանտան մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ճառագայթներով թորացաւ, Ջղացաւ (Sciaticque), Նեվրալի, Անարխոլիս, Ոսկրաթիւնութիւն (Rachitisme) եւայլն: 16 Rue Bleue, Մէթրո՝ Cadet. Հեռ. Provence 73-67 Կ'ընդունին ԱՄՆԵ՛Ր ՕՐ ԺԱՍԸ՛Ր 9—12 եւ 2—7, ԿԻՐԱԿԻ 9—12

Գ Ե Ր Զ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ց Ե Ի Կ Ա Ն Ա Ն Ց
Ամենամասն, տոկոսն եւ վերջին նորածնութեամբ հազուադէպ իր փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկինները դիմեն ամէն օր ժամը 7.30—20 եւ կ'ընեն օրինակ մինչեւ կէս օր
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ
Գ Ե Ր Զ Ա Կ Ա Ս ՈՒ Ն Ը
2 Rue des Chauffourniers, Paris (19e). Մէթրո Combat եւ Bolivar

Ճ Ա Շ Ա Ր Ա Ն
Վ Ա Յ Ր Ա Մ Ա Ճ Ե Մ Ե Ա Ն
Նորութիւն մը տուրքի սիրահարներուն: Կը պատրաստեն իտալական մէթոնով ՔՍՅԷ ՅԻԼԹԻ՛Ն, վայրկեան կան, Թարմ եւ անուշախոտ: Տնական խնամքով պատրաստուած մարգարիտ եւ համեղ կերակուրներ, պոլսական մուսլիմայի, Թալուր, կէօքսի եւ զանազան անուշեղէններ: Հարսիքներու եւ հուլաբոյններու համար դիւրամատչելի գին: Արեւելեան եւրոպական կտորներ կը նուագուին ֆոֆոկաֆով: Հասցէ՝ 8 Rue Jouy Rouve, Paris (20e) Հեռ. 71-86. Մէթրո Պէլլի, Թրամուէյ 26 եւ 5

Production K. ARABIAN 6րդ ՏԱՐԻ Exposition de Paris 1923
Marque Déposée Medaille d'Or
ԶԱՏԿԱԿԱՆ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ
Շաբարով եւ առանց շաբարի: Արեւելեան նպարեղէններ, ապուխտ, եւայլն, ինչպէս նաեւ մասնաւոր խնամքով պատրաստուած եւլանձի տոլմա: Նպաստաւոր գին: Դիմել՝ 30 Rue Bouret, PARIS (19e). Մէթրո՝ Jaurès եւ Bolivar

ՌԵՍՏՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՍԿՐՈՒԹԻՒՆ
STUDIO MANOUG
116 Rue Cannebière, Marseille.
Մինչեւ Բաքիթիոյի եւ Գոլիզի մէջտեղը

ԿՈ՛Չ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ
Ձի ակն ո՛չ ետեւ, ունկն ո՛չ լուս եւ ի սիրտ մարդոց ոչ անկաւ, գոր պատրաստեց «ՇԻՐԱԿ» ՄՐՃԱՄԲԷ իւրով անաբաւ «MOKA»-ի փասն յաճախողաց իւրոց: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ո՛չ է ձեզ արթալուծիւն երկնից, եթէ ոչ ճաշակիցէք զՇԻՐԱԿ պատուականս «Շիրակայ» եւ ամենայն բարիք գոր ինչ պիտոյ է ձեզ: ՇԻՐԱԿ ՆՊՐԱՎԱԺԱՍՏԱՆՈՒՆԸ 26 Rue de Tréville PARIS (9) Tél. Provence 38.63 Métro Cadet

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժշկներէ կը բժշտուի ամէն տեսակ ներքին եւ վնասակար հիւանդութիւններ: Այժմ մասնագէտը կ'ընտրուի Գ. Ն. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: ԲԲԻ, Կ'ընտրուի ու սկանքի մասնագէտը ամէն օրէք եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՍՍՆԱՐՈՅԹը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԳՐԱՏՈՒՆ Ն. ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ
191 Cours Lafayette, LYON
ՆՐ ԶԱՍՏՆ ԳԻՐԵՐԸ, ՀԱՏԿԻ ԱՌԹԻ ԲԱՅՈՒՆԻ ԶԵՂ
Մարտին լիզու 25,67 ֆր., Թատարան 7, 8, 9, 12, Գանձարան 7, 9, 20, Իրածան 5, 6, 7, Լուսաբեր 5, 8, 10, Նոր փերական Թիւն հայերէն 6, 15, 17, Թուրքաբանութիւն 8, 14, 25, Գերական 1, 2, Խօսակցութիւններ 20, 10, Արօճագիրքեր 15, 20, 25, Հայերէն նամականի 20, Թուրուներ (14 հատոր) 100, Աժէնքն Էնկիւրի 5, Ապագայնացումը 2, Ազգային բարերար՝ Ստան 4, Բրիգէ 7, Բանտէ բանտ (5 հատոր) Ս. Բիւրատ 70, Գիւղաշխարհ 25, Գաւիթ Բէկ՝ Ուսմի 80, Գիւղեւորու մէջէն 2, Երեք ցրացալ նակիրները (4 հատոր) 50, Թափառական հրեայ (4 հատոր) 100, Ժպտարան 10, Ժողովածու երկերի՝ Շիրվանագէտ 50, Ինձամէ վեց (կազմուած) Ս. Բիւրատ 100, Հայ տարագրի երգարան 12,50, Կրնա՛նք հաշտուիլ Թուրքին հետ եւ Միաց. անկալ Թուրքիան 12,50, 16, Կամուշիկը՝ 5, Կինները հրապարտելու արուեստը 3, Կովուրդի Զատիկը 5, Կնոջ հոգիները 2, Աստուր 15, Կէս կոյսեր 20, Հօճա Նասրէտօղի զուարթալիքները 20, Հոգիս արտորեալ 10, Մեծապատիւ մուրացկանները 7,50, Մասն Լէպո 25, 80՝ Երթիկ 75, Նիւ երբքի գաղտնիքները 70, Շքեղի Մաստան 20, Անձնաբան 20, Սիմոնէ եւ Մարկ 60, Վէնէտիքեան 10, Թէ՛տորա 15, Տանտը կու տարի Գոլլէն դուրս 30: Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ կրթութիւններ եւ վիճակական, Թատերական, դպրոցական գիրքեր:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ Բացառիկ առիթ մը, 105,000ի փոխարէն՝ 85,000 ֆր. Ապրիլ 15էն առաջ: Ամէն յարմարութիւն, Լայպարսի շատ մօտ: Գիմել ամէն օր, 139, Rue de la Gare à Ermont (Gare du Nord):

ՍԱՍՆԱԳԷՏ ԲԻԿԵԿԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շափէ: Առաջ եւ նոր մեթոնով դարձուած արտադրութիւնները կը կանանց մորթի, արեւի եւ վնասակարութեանց (ֆրանկալոս, ժամիկ) եւ վարդի: Մասնաւոր առիթաւ: Խոջմախի եւ արտադրութիւնները 9—12, հարկաւոր ամէն օր Կիրակի 9—12:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
L. Géraud, E. SOUVIGNY

ՀԱՅ ԵՒ ԿԵ ԿՐԱԿԵ ԱՍՈՒԻ ՄԵ ՎՐԱՅ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՅՐԱՆՍԱ 35 Գ. 70Գ. 140Գ.
ԱՆԳԼԻՍ 20 Գ. 40 Գ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 Գրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 ամ. 10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 Գ. 200Գ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURES

ՈՒՐԱՅ
29
ՄԱՐՏ
1929
29 MARS 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 918

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԶՊԻՏԻ ՈՒՇԱՆԱՅ

Մտ երկու ամիս բանտի մէջ պահելէ յետոյ, Պէյրուսի...

Այսօր կը հրատարակենք Լիբանանէն թղթակցութիւն մը...

Կը թուի թէ դատական իշխանութիւնները թէեւ քիչ մը...

Յունուար 17ին Պէյրուսի մէջ գործուած սովորական ոճիր...

Լիբանանէն եւ Սուրիայէն զուրս, արտասահմանի մէջ ալ...

Կիրակի օր հրատարակեցինք հակադաշնակցական թերթի...

Գործի լծուած են ըլլող գաղտնիքի յայտնի ուժերը... կարգ մը հա-

Այս սողերը այնքան պերճախօս են, որ ո՛չ մէկ խոհրդա-

Գալով արար մամուլի այն մասին — «Էլ - Շապա» և ընկ-

Ինչ շուտ մոռցաք Մեծ Պատերազմի օրերը, երբ ձե՛մալ

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն սեւ օրերը, երբ Պէյրուսի, Զահլէի

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն խայտառակ օրերը, երբ թուրք

Այդ թուրքիան է որ կարօտցած էք եւ կը պաշտպանէք

Արդարութիւնը շուտով կուտայ իր վճիռը:

Ն. Ս.

ՄԱՍՈՒԼ

ԶԱՐԻՔԻՆ ԱՂԲԻՒՐԸ

Աթէնքի նոր օրը ուրիշսերկա-

— շամայնազարներու նիւթած

Խումբերէն միտն գուլը կը

Այսպէս, Ձէյթունցեան կ'ամ-

Մարտի 22-ին Պէյրուսի մէջ

Բոլորը անվատահոլութեամբ

Գարշնի է հակադաշնակցա-

Մարտի 22-ին, փիւթնէրանի,

Այս մտայնութիւնն էր որ գի-

Զարիքը Մարտի 22-ին է, սեւ

Գործի լծուած են ըլլող գաղտնիքի

Այս մտայնութիւնն էր որ գի-

Զարիքը Մարտի 22-ին է, սեւ

Գործի լծուած են ըլլող գաղտնիքի

Այս մտայնութիւնն էր որ գի-

Զարիքը Մարտի 22-ին է, սեւ

Գործի լծուած են ըլլող գաղտնիքի

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ՄԵ ԿԵ ԿՐԱԿԵ ԱՍՈՒԻ ՄԵ ՎՐԱՅ

ԱՅՐ ԵՒ ԿԻՆ ՎԻՐԱԽՈՐ, ՅԱՐՁԱԿՈՐ ԱՆՁՆԱՄԱՆ

Մտաւորապէս մէկ ամիսէ ի վեր, փո՛ն տ'Օպնայէն երեք

Կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ի ստեղծները Պ. Արտաշ պա-

Պրացիները տեղեկանալով, անմիջապէս կը փութան դէպքին

Ոճրագործին զրպանէն ելած են շատ մը հայերէն զրուած

Միւս 18 անձերը, որոնք ինչ որ ալ ըսեն կարգ մը շա-

Յունուար 17ին Պէյրուսի մէջ գործուած սովորական ոճիր

Լիբանանէն եւ Սուրիայէն զուրս, արտասահմանի մէջ ալ

Կիրակի օր հրատարակեցինք հակադաշնակցական թերթի

Գործի լծուած են ըլլող գաղտնիքի յայտնի ուժերը... կարգ մը հա-

Այս սողերը այնքան պերճախօս են, որ ո՛չ մէկ խոհրդա-

Գալով արար մամուլի այն մասին — «Էլ - Շապա» և ընկ-

Ինչ շուտ մոռցաք Մեծ Պատերազմի օրերը, երբ ձե՛մալ

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն սեւ օրերը, երբ Պէյրուսի, Զահլէի

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն խայտառակ օրերը, երբ թուրք

ՏՈՄՍԵՐ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԻՈՐ ԶԵՒ ՄԸ

Գ. շնասէր «Բագմազէպ» ի

Ե՛թէ կայ մէկը որ պիտի կար-

Երկու ամիս բանտի մէջ պահելէ յետոյ, Պէյրուսի...

Այսօր կը հրատարակենք Լիբանանէն թղթակցութիւն մը...

Այս սողերը այնքան պերճախօս են, որ ո՛չ մէկ խոհրդա-

Գալով արար մամուլի այն մասին — «Էլ - Շապա» և ընկ-

Ինչ շուտ մոռցաք Մեծ Պատերազմի օրերը, երբ ձե՛մալ

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն սեւ օրերը, երբ Պէյրուսի, Զահլէի

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն խայտառակ օրերը, երբ թուրք

Այս սողերը այնքան պերճախօս են, որ ո՛չ մէկ խոհրդա-

Գալով արար մամուլի այն մասին — «Էլ - Շապա» և ընկ-

Ինչ շուտ մոռցաք Մեծ Պատերազմի օրերը, երբ ձե՛մալ

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

Ինչ շուտ մոռցաք այն սեւ օրերը, երբ Պէյրուսի, Զահլէի

Ինչ շուտ մոռցաք ձե՛մալ փաշայի սնկած կախաղանները

լու համար մինչև ձիւնհալը, երբ կիրճերը պիտի բացուին կարմիր զինուորներու առջև:

«Տէյլի Մէյլ» կը գրէ թէ բուլեւարները իւրացնելով ցարեւոր աշխարհակալական հին երազները, կ'ուզեն Աֆրիկայի ստանդարտները կրկնել խորհրդային հանրապետական ձեւին տակ միաժամանակ կը կրկնապատկեն իրենց շանքերը՝ ապստամբական շարժում մը առաջ բերելու համար անգլիական Հնդկաստանի մէջ:

Ի նշ կ'ըսէ Միկոյեան

Իրիկայէն հեռագրի մը համաձայն, Խորհրդային Միութեան անուարական գործադար Ա. Միկոյեան ակնարկելով Ստալինի եւ Գ. Միշկովի վարիչ մարմինի միջև առաջ եկած ծանր վէճին, յայտարարած է, որ եթէ Ռուսիա չյաջողի աւելցնել իր արտաձուլումները եւ յարաբերութիւնները չմշակէ Արեւմտեան պետութեանց հետ, շատ չանցած կացութիւնը յուսահատական պիտի դառնայ: Ուստի Միկոյեան կուսակից է որ դրական պատասխան տրուի անգլիացի տնտեսագէտներու պահանջներուն՝ որպէսզի կարելի ըլլայ անուարական յարաբերութիւնները վերսկսել:

«Կոմս Յէփլին»ի թուիչը

«Կոմս Յէփլին» ղեկավար օդապարիկը, որ երկուշաբթի առաւօտ ժամը 12.54ին Ֆրիտրիխսհաֆէնի կայանէն ճամբայ ելած էր, Չուիցերլոյ եւ Ֆրանսայի վրայ սաւառնելէ յետոյ, Մարսէյէն ուղղուած էր դէպի Բորսիքա, յետոյ Հոմ, ուր զինուորական օդանաւը դիմաւորեցին զայն: Յէփլինը իտալիոյ մայրաքաղաքին վրայ շրջան ընելէ յետոյ մեկնեցաւ դէպի Սիկիլիա: Անկէ վերջը ձայնը չելաւ մինչև կիպրոս, ուր հասաւ երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1ին: Կիպրոսէն շիտակ գնաց Հայֆա, ուր հասաւ ժամը 5.15ին եւ հարաւի ճամբան ընկնելով, իրիկուան ժամը 6.18ին երեցաւ Եաֆայի վերել: Հին մեծ բազմութիւն մը, որոնց մէջ գերման կրօնաւորներ, ժամերէ ի վեր կը սպասէին եւ խանդավառ ցոյցեր բերին:

Յէփլինին մէջ գտնուող հրեայ ճամբորդ մը «քոնֆէթթի» նետեցնել Ալիփի, Եաֆայի հրէական թաղին վրայ: Յէփլինը ժամը 6.20ին հասաւ Բամբէ, ուր նետեց պաշտօնական սուրհանդակը: Ժամը 7.10ին երուսաղէմ մտաւ հիւսիս-արեւմուտքէն 7 ժամուան յապաղումով մը՝ սաստիկ հովին պատճառաւ: Տեղացիներու, զբոսաշրջիկներու եւ ուխտաւորներու մեծ բազմութիւն մը ժամերէ ի վեր կը սպասէր փողոցներու մէջ եւ հրապարակներու վրայ: Յէփլինը այնքան ցած իջաւ, որ ամէն մարդ որոշակի կրնար տեսնել զայն: Մուսթէր կոտորուած, օդապարիկը վեր բարձրացաւ եւ մեկնեցաւ հարաւարեւմտեան ուղղութեամբ: Մեծաւ Օճիկէ գնաց եգիպտական սահմանագլուխը ուսկից տողթ. էքէնէր ճամբորդներու եւ օդանաւորներու առնուով շտրկաւորեց Ֆուսատ թաղաւորը իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ: Տողթ. էքէնէր անթել մըն ալ եգիպտական ժողովուրդին ուղղեց «Եգիպտոսի սեմէն», ցաւ յայտնելով որ «աննպատակ հովերու» պատճառաւ «Կոմս Յէփլին» չի կրնար այցելել իրենց սքանչելի երկիրը:

Պաղատներէն մեկնելով, Յէփլինը շարունակեց իր ճամբան դէպի կիպրոսական Երոպա: Իր թռիչքը կը դժուանանար սաստիկ հովէն: Չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 7ին Աթէնքի վրայէն անցաւ, ուղղուելով դէպի հիւսիս-արեւմուտք: Կէսօրէն վերջ տեսնուեցաւ Տալմացիոյ վերել, ժամը 14ին Ակրամի, ժամը 16ին ալ Ռակուզայի վերել նշմարուեցաւ: Երէկ առաւօտ ժամը 2.50ին անցաւ Վիեննայի վրայէն՝ ուղղուելով դէպի արևմուտք: Ֆրիտրիխսհաֆէնի կայանը կը սպասուէր երէկ կէսօրին: Կ'ըսուի թէ տողթ. էքէնէր կը ծրագրէ նոր երթելով մը դէպի Ամերիկա: Անկէ զատ Տողթ. նանսէն առաջարկած է հրեայային բեւեռ երթալ «Կոմս Յէփլին»ով:

Փարիզ - Սայկլոսի թուիչը

Առջի օր Ֆրանսացի օդանաւորներ Պայի, Բէմինանսի եւ մեքենավար Մարսո Պուռնէի օդանաւային կայանէն ճամբայ ելան «Տիտան» օդանաւով դէպի Սայկլոս երթալու համար: Օդանաւը փոքր է եւ 1400 - 1500 քէլոմէթր ճամբայ կտրելու բաւարար պէնդին միայն (700 լիտր) կրնայ աննել:

Օդանաւորները իբրեւ առաջին հանգրուան Պելլրատը որոշած էին, սակայն պէնդինը չբաւեց եւ ստիպուեցան փառուա վար իջնել: Յետոյ ճամբայ ելան դէպի Հայէպ, իրենց երկրորդ հանգրուանը:

Հեղինակներու դաշնագիրը usnrագրուած

Մարտ 27ին ժամը 12.30ին Պելլրատի արտաքին նախարարութեան մեծ սրահին մէջ ստորագրուեցաւ հեղինակներու դաշնագրութեան եւ իրաւարարութեան դաշնագիրը:

Արարողութեան վերջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցէն և Սերպիոյ արտաքին նախարար Քուսմանուտի յայտարարութիւններէն կը հասկցուի որ դաշնագիրը ձեւուած է Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնարարած տիպարին վրայ, ստորագրութեամբ որ, քաղաքական հանգամանք ունեցող վէճերու համար, բացի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին նախատեսած սովորական հարաւարար եղանակներէն, դաշնագիր երկու կողմերը կը հաւանին ընդունել իրաւարար դատարանի մը կարգադրութիւնը:

Ապէլ գատ, նոր դաշնագիրը երբեք չի փոխեր Եուկոյալիոյ պարտաւորութիւններն ու յանձնարարութիւնները հանգէպ Ֆրանսայի եւ Փոքր Համաձայնութեան պետութիւններուն:

Անիշխանութիւնը Չինաստանի մէջ

Շանհայէն հեռագրի մը համաձայն, քաղաքացիական կռիւր սաստկացած է Չինաստանի մէջ: Չոր. Չանկ Բայ Շէք որ բացարձակապէս կը տիրապետէ Բուսիանիսի համաժողովին վրայ, պաշտօնանկ ընել տուաւ Քուանկ-Սիի վարիչները, որոնք ամբաստանուած են թէ ապստամբած են կեղրուական կառավարութեան դէմ եւ դաւեր նիւթած՝ իշխանութիւնը ձեռք անցնելու համար: Հանքէուի խմբակը ասոր իբր պատասխան՝ յարձակում մը հրամայեց Չանկ Բայ Շէքի զինուորներուն դէմ: Ուրջ զօրաբարներ եւս դաշնակցեցան Չանկ Բայ Շէքի դէմ: Այս վերջինը շուտով պիտի մեկնի Քիու Քիան, ուր հաստատած է իր ընդհանուր բանակաւորին եւ անկէ պիտի քալէ Հանքէուի վրայ: Հակառակ հանդիսակարարային իր տուած պատուոյ խօսքին, Չանկ Բայ Շէք նանքինի մօտերը գնդակահարել տուաւ Քուանկ-Սիի կառավարիչ և Քուանկ-Սիի խմբակին վերին հրամանատար մարաշախտ Լի Չի Սէնը, որ իբրեւ բանագնաց նանքին գացած էր:

«ՌՈՍՏՈՍ»Ի ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱԶԱՆԴԵՍԸ

Ի նպատակ Պէլլիի մէջ բացուելիք Մանկագրութեան ֆոնտին կազմակերպուած «Ռոստոս» միութեան կողմէ Այս կիրակի գիշեր ժամը 9էն մինչև առաւօտ: Chalet Edouardի շքեղ սրահներուն մէջ, 31-33 Rue Manin et 94 Ave. Secrétan, մէթրո' Bolivar եւ Combat, Թրաֆ. 26: Կը նախագահէ Ընկ. Կ. ՔԱՆՏՏՆՆԵԱՆ Կը բանախօսէ՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՅԱՆ Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Mlle Cecile Vigouroux (չուիթակ), Օր. Ճամպագ (դաշնակ), Ընկ. Շ. Սարեան (արտասանութիւն), Գազարեան քոյրեր (կովկասեան պարեր) եւ Վրացի Կիտոն (վրացական պարեր): Կը ներկայացուի՝ «ՎԱՐՏԱԼԱՊՈՆՊԱ» գաւեշտ Մ Ո Ւ Տ Ք Ը 10 Ե Ե 5 Յ Ր Ա Ն Ք

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՁՈՅՔ-ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան կողմէ՝ Վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչև առաւօտ, «Բարձր Հայք» ճաշարանին մէջ: Գեղարուեստական բաժին: ձոյ պիւլիֆէ:

ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԽՆՁՈՅՔ

Կազմակերպուած Երգչախումբի եւ շրջանի Հայր. Միութեան փարիզի մասնաձեւին կողմէ: Վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8էն մինչև կէս գիշեր 18 Rue des Envierges, Մէթրո' Couronne. Մ Ո Ւ Տ Ք Ը Ա Ջ Ա Տ Է

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՓՈՆ ՏԸ ՇԵՐԻԻԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Սեմանոյի Հայր. միութեան կողմէ Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Hotel de Franceի սրահը Կը ներկայացուի՝ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ»Ը

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

ՏէՍՐԵԻ ՄԷՋ այս շք. ժամը 2ին Սիւնէմա Եօզէլիթի մէջ Մ. Մարութեանի «ԽԱԿԱՐԻ ՄԷՋԷՆ» ԼիՈՆԻ ՄԷՋ 6 Ապրիլ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Էմիլ Զօլայի սրահին մէջ

ՍԱՄՍՈՆԻ ԴԱԼԻԼԱ

Երկու խաղերուն ալ կը մասնակցին Մարսէյի, Վալանսի եւ Լիճի լաւագոյն ուժերը: Գ ի ն կ ը ս ո Վ զ ը ր Կ Կ Կ Կ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Վիենի Հ. Մ. Բ. Մ. Կողմէ Վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Հայ Ժողովուրդ. խմբանին մէջ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱԶԱՆԴԵՍԸ

Կազմակերպուած Տրապիզոնի Հայր. միութեան կողմէ: Վաղը Եր. գիշեր ժամը 9ին, Victor Hugoի սրահներուն մէջ, 46bis St. Didier Մէթրո' Trocadero, Victor Hugo, Boissière:

Հ. Յ. Գ.

Փոն տը Շերիկի եւ թափուածի ընկերական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին Օթէլ Ֆրանս. սի մէջ, Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՅՈՒՆԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻՋԻ ԱՐԱՔԻԿԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ՝ ԳԵՐԵԿՈՅԻ-ՊԱՐԱՆԻՍԿԵՍԸ Զատիկի երկուշաբթի ժամը 2ին Salle d'Horticulture, 84 Rue de Grenelle. Nord.Sud: Bac. Գեղարուեստական ձոյ բաժնին եւ անակնկալներ: ՎԱՄԱՆՍԻ Չարսանճազի Հայր. Միութեան Ա. Պատգ. ժողովը՝ Վաղը Շաբաթ ժամը 5ին Հ.Յ.Գ. Ակումբին մէջ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռուի Սերաստացի Պետրոս Անտրեսի եւ կինը՝ Ան. նա (Կիրիլոսի), հօրանուն Պապօ Վաճիպեան: Կը կարծուի թէ 1924ին Մարսէյէ կեանք Պոլսէն Բազմալի՝ Melkon Vadjibian 153 Rue Hafze, Erivan. Via U.R.S. S. կամ P. Tchénosianի, 8 Rue Jules Ferry, Chatou. (S. et O.) France. Կը փնտռուի Չափահաս որբերէն, Գայաճըքի (Անգարա) Յակոբ Անտրեսի, հօր անուն՝ Տիւրանի, տարիք 20, 1926ին Յունաստանէն Ֆրանսա իր մօրը քով փոխադրուած էր եւ կը բնակէր Chemin de Fonderie, Jallieu Bourgois, Isère. Բազմալի՝ American Near East Relief, Drama, Grèce.

ՀԱՅԵՐԵՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

Ուրիշ ֆոնդաթիւններ եւ յայտնի արուեստագէտներու փլաքները՝ Հայերէն, Յունարէն, Թուրքերէն, շրեթերէն, Արաբերէն, Սլաւերէն, Ալտերիական, Թուրքական եւ Մարթեան: Միակ ներկայացուցիչը Ֆրանսայի: Գիմիլ՝ Jos. de Padova, 117 Passage du Caire, Paris (2e)

Կ'ըզուի

Վարպետ խոհարար մը: Գիմիլ՝ Պ. Հաճանի, 4 Rue Chaussée d'Antin, Paris.

Կ'ըզուի

Ոսկերչութիւն սորվելի փափաքող աշխատանքի, փրթիթ մէջ պիտուի մը, սէրթիթօր լաւ գործուող մը եւ Պիտոթըրի հրապարակային ծանօթ եւ Ֆրանսերէնի հմուտ ներկայացուցիչ մը: Գիմիլ՝ Société Suzin, 79 Rue de Paris, Epinay s/Seine, թրամուէլ՝ 54, շոգեկառք՝ Gare du Nordէն:

ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻ

Պատրաստուեցէք ճաշակել մեր 2ԷՕՐԷԿՆԵՐԸ որոնք պիտի ըլլան համով ու հոտով, ինչպէս որ են մեր ՄՐՄԻԹՆԵՐԸ:

ՍԻՄԻԹԱՎԱԶԱՌ

A. LAGARDE, Boulanger 1 Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Trudaine 95-21

EMPIRE, ՄԻԿՐԵ-ՉՈՒ. 37 Av. Wagram

Cirque | Երբ | ամենալաւ | 2-14 de Paris | Միլիթեր | ու ամառը | Ֆրանս

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԻՇԿԱՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շափէլ: Արտաւ. եւ նոր մեքենայով դարձնուած արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վերեր. հիւանդութեանց (ֆրանկալոս, Լաբրամիլ) եւ վարիտի: Մասն. 2-րդ աստիճան: Խոշորութեամբ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9-12, 2-8, Կիրակի 9-12:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՏԱԿ

Յունաստան գտնուող մեր պարագաները Ֆրանսա բերելու համար, հարկաւոր է ունենալ ֆրանսական պատական նախարարութեան արտօնագիրը: Մեր գրասենեակը կը գտնուի Գրեցէք մեր պարագաներուն Գիմիլ՝ CABINET JURIDIQUE FRANÇAIS 25 Rue Alexandre le Grand Salonique, Grèce

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10) Le Gérant: F. SOUVIGNY

ՏՕՔԹ. Ա. Ս. Լ. Ա. Ն. ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԻՐՈՒ ԵՒ ՍՏԱՄԲՈՒ ՇԻՒՆԳՐՈՒԹԵԱՆՆԵՐ Մասնաւոր յարկաբաժին՝ մօրթային եւ վերերական անուար. կազմակերպութիւն մէջ կը բուժէ ULTRA-VIOLET ձառագայթներով Յոնացաւ, Ջոնացաւ (Sciaticque), Նեւրալի, Ասթրալոսի, Ոսկերչութեան Թիւն (Rachitisme) եւ այլն: 46 Rue Bleue, Մէթրո' Cadet. Շաբ. Provençe 73-67 Կ'ընդունին ԱՄԵՆՆԵՐ ՕՐ ԺԱՄԸ 9-12 ԵՒ 2-7, ԿԻՐԱԿԻ 9-12

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱԶԱՌԱՏՈՒՆ MAISON VARTERESSIAN 1bis Rue Hautefeuille, Մէթրո St. Michel Արեւելեան եւ երոպական ամէն տեսակ նպարեղեններ Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ւ Ր Ա ժ ժ Ն Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար Կ'ընդունին պայտարանները դաւաններէն և արտասահմանէն Զատիկի առթիւ ամենաընտիր իւղով պատրաստուած ԷՏՐԷԿՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱԶԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ 42 Rue Tourtille. BELLEVILLE. Մէթրո' Պէլլի Զատիկական ԷՏՐԷԿ: ՕՂԻ ԵՒ ՊՈՒՏՈՒ ԸՆՏԻՐ ԳԻՆԻ գուտ խաղողէ պատրաստուած ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵԿՆԵՐ

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ ՆԱԿ. ԲԵՇԿԱՊԵՏ ԹԻՖԼԻՉԻ Կ. ԽԱՅԻ ՇԻՒՆԳՐՈՒԹԵԱՆՆԵՐՆԵՐ ՆԵՐԻՔԻ, ՄԱՆԿԱՅԻՆ, ՄԵՃԱՍԵՐԵՍԻՆ, ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՇԻՒՆԳՐՈՒԹԵԱՆՆԵՐ 42 Rue des Acacias, PARIS (17e) Մէթրո' Étoile Կ'ընդունին ամէն օր ժամը 5էն 7 եւ ժամադրութեամբ իսկ կիրակի օրերը միայն ժամադրութեամբ

ԳԵՐԶԱԿ ԱՐԵՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ Ամենաժամանակ, տոկոս եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուած հայերի փափաքող մեր հայրենակիցները եւ տիկիները դիմեն ամէն օր ժամը 7.30-20 եւ կիր. օրերը մինչև կէս օր ՍԱՆՏՐՈՒԿ ՆԱՊԱՆՏԵԱՆԻ ԳԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆԸ 2 Rue des Chaufourniers, Paris (19e). Մէթրո Combat եւ Bolivar

ԱՊՈՒԻՏԱԳՈՐԾ - ԱՊՈՒԻՏԱՎԱԶԱՌ ՀԱՅԿ ՍԱՐԱՇԵԱՆ 16 Rue des Hortensias, St. Just, MARSEILLE, R.C.M. 77.181 Բնիկ Կեանքի եւ 30 տարեան փորձաւոր ապրուստագործ: Կը պատրաստէ ընտիր ապուստ եւ երջիկ, Կեանքի սղ պղղով եւ համեմատաւ Առաջուձ ամէն երկիրներու համար փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE Տէր եւ ճեօրէ՛ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ 29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61 Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժշկները կը բնակուին ամէն տեսակ ներքին եւ վերերական հիւանդութիւններ: Այս ժամանակէն կ'ընդունին Գ. Ե. Եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4-6: Քրի. կիր. ու անուարի մասնագէտը ամէն օր, եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2-3: ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԹ ամէն օր ժամը 9էն 19:

Production K. ARABIAN 6ՐԺ ՏԱՐԻ Exposition de Paris 1931 Marque Déposée Medaille d'Or ԶԱՏԿԱԿԱՆ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ Շաբաթով եւ առանց շաբաթի: Արեւելեան նպարեղեններ, ապուստ, եւային, ինչպէս նաեւ ժամանակ խնամքով պատրաստուած եսլանցի սոյմա: Նպաստաւոր գին: Գիմիլ՝ 30 Rue Bouret, PARIS (19e). Մէթրո' Jaurès եւ Bolivar

ԱՆՈՒԹԱՎԱԶԱՌ Յ. ՊՕՏՈՒՐԵԱՆ 70 Rue Paul Bert, LYON Tél. 43-77 VAUDREY ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՏԷՍԻՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՆԵՐ Կը պատրաստենք արեւելեան եւ երոպական ամէն տեսակ անուար. զէններ եւ սուսամով սրիթներ: Զատիկ առթիւ մասնաւոր խնամքով պատրաստած մեր ԷՏՐԷԿՆԵՐԸ կը ծախուին Լիճի եւ Տէրեյի Հայր. Յունաստանէն արտադրուած մօտ: Տէրեյի հայրենակիցները իրենց սպասարկութեան համար դիմեն մեր կեղծանունները ԿԻՐԱՅՈՒ ԳՐԷՆԵՆԻ նպարեղեններու: Կ'ընդունին պայտարանները համար. Մարտ. համեղ եւ ստան:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ EXCLUSIVE ՀԱՅԵՐԵՆ ԹՈՒՔԻՐԵՆ ԶՈՒՆԵՐԸ ԲԱՎԵՆԵՐՈՒ ԳԻՆ 18 ՔՐ ՊԵՂՎԻԻ Ժամանակ հայ նպարեղեններ 3. ԱՐԹԻՆԵԱՆ 28 Rue Lesage, PARIS (20e) Métro Belleville Tél. Ménil 61- ձոյ մերթ Թէ նախկին եւ Թէ ամենակարգը եղանակներով կը պատրաստուին նախաւոր երգիչներէ, կազմ, շաբաթ, խմբեր, եւային: Հայերէն հոգեւոր, աշխարհիկ եւ գեղարու. երգեր Թէ Թէ խմբեր: Տարած ցուցակը մի է: Ինչպէս նաեւ բարձրագոյն լաւ կրթութեամբ եւ արեւելեան նպարեղեններու լաւագոյն ամենակարգ զեւրգներով:

ՀԱՐԱՇ

"HARATCH"

Բ Ա Տ Ի Ե Գ Ի Ե
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՏՐԱՆՍՍ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.

Directeur - Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Paris (10e)

Հ Ա Ր Ա Յ
30
Մ Ա Ր Տ
1929
30 MARS 1929

Ե. ՏՐԱԻ ԹԻԻ 919

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱՉԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

ԵՐԱՆԻ ՀՈԳԻՈՎ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ

Գրեցինք թէ այս տարի փարիզի հնչակեաններն ալ, ուսման վարձերու նախընթաց դարձելի օրինակին հետեւելով, կ'ուզեն անշատուի Ապրիլ 11/24ի համազգային սպասուէն: Իրենց տեղական օրկաններն էին որ հրատարակեցին այս լուրը, իբրև աւետիս, աւելցնելով թէ միասին պիտի տունեն, որպէս զի Գաշնակեցութեան հետ միեւնոյն բեմին վրայ չերեւան:

Անցեալ տարի ուսման վարձերուն պատուական էր Սելա-նիկի մէջ կատարուած սպասուէին մը: Այս տարի ալ, փարիզի հնչակեանները կ'ուզեն շահագործել Պէյրուսի դէպքը:

Քարի վաճառու երկուքին ալ, ըսել էինք, այս խայտառակ ապրթածին առթիւ: Երթան բարձր երկուքն ալ, կրկիննք հրապարակաւ, առանց վերապահութեան:

«Երեւան» ծափ կը զարնէ այս առթիւ: Չէ կերբ, չէ խմբ եւ կիրակի օրով (Մարտ 24), իր կարգին կը հաղորդէ աւետիս: Ի հարկէ առանց մոռնալու իր ծանօթ եղանակը՝ 1915ի հայաշինջ սարսափներու մասին:

Կարգանք միասին. — «Որ ապրիլ 11ի դրերգութեան մէջ հայ ազգայնական բոլոր կուսակցութիւններն ալ, առաւել կամ նուազ չափով, պատասխանատու են եւ կեղծաւորութիւն կ'ընեն պատասխանատու միայն արեւնկալ իմիջիատը նկատելով — այդ մասին ոչ մէկ կասկած: շտապաբար, միասին կամ անջատաբար կոկորդիլոսի արցունքներ Թափել այդ օրը, խնդիրը բոտ էութեան չի փոխուիր: Ամէնքն ալ ազգայնական ոգիով եւ ատելութեան ու վրէժի զգացումներով պիտի առաջնորդուին:»

Ամէն տարի կը լսենք այս խոսքոտ եղանակը, բայց տարուէ տարի կը մեղմանայ թոյնը: Գիտի մը տարի առաջ, աւելի շնական արտայայտութիւններ ունէին, եւ քաջագործութիւն կը համարէին թուացիկներ բաժնի: Հիմա խոհեմութիւն կը սեպեն քրթնիչի եւ հայհոյի միայն իրենց պաշտօնական օրկաններով:

Ուրեմն, բոլոր ազգայնական կուսակցութիւնները արեւնկալ իմիջիատին հետ ամբաստանեալի աճողին վրայ նստեցնել յետոյ, Երեւանի փարիզեան ճպտուր կը փսփայ:

«Բայց այն հանգամանքը որ հնչակեաններու եւ ուսման վարձերու մերձեցումով Գաշնակեցութիւնը պիտի մեկուսանայ, ինքնին յատկանշական երեւոյթ է:»

Երեւան ուրախ է որ այս մերձեցումով ոչ միայն ապրիլ 11ի առթիւ առանձին կը մնայ Գաշնակեցութիւնը, այլ եւ կը մեկուսանայ ամէն ճակատի վրայ: Պերճախօս է խմբադրակահին խորագիրն ալ, «Գաշնակեցութիւնը մեկուսացած»: Եւ ուրախ է մանաւանդ անոր համար, որ այս մեկուսացումով շուրջ կիսայն զաղութներու կազմակերպութեան ծրագիրը:

Արդարեւ, բոլոր տեսակի Երեւանցիներու եւ Հօկերու համար սեւ մղձաւանջ մըն է այդ ծրագիրը, — գաղութներու կազմակերպութիւնը, զոր կը նկատեն «համազգայնական ընդարձակ ճակատ մը կազմել խորհրդային Հայաստանի դէմ»: Անքան մանրացած, անբանացած են այս մարդիկը — եւ իրենց հետ «ողջամտ» ուսման վարձերն ու կարգ մը հնչակեաններ — որ դաւադրութիւն, թշնամութիւն կը տեսնեն ամէն տարրական գործերուն մէջ, որպիսին է գաղութներու կազմակերպութիւնը: Հազար խօսէ եւ գրէ, պարզէ ներկայ երեւոյն, կազմալոյծ զինակին շարիքները, այլասերում, ուժացում և այլն: Չեն կրնար հանել իրենց գլուխը միտում գամբ:

Չեն կրնար համոզել թէ նոյն իսկ հայրենիքին շահը կը պահանջէ որ գաղութները կազմակերպուին, ձեռք-ձեռքի տան եւ ստեղծեն կեդրոնական մեքենայ մը, թէ իրենց վիճակը բարեկարգուելու եւ թէ իրենց պարտականութիւնը բլիթի գիտակցօրէն կատարելու համար: Եթէ գաղութ մը ինքն իր գլխուն անհրկելով յուսահատի, հալի, կորսուի, հայրենիքն է որ պիտի սուռէ, նոյն իսկ աշխատաւորական տեսակէտով: Այս պարզ իրողութիւնը կ'ըմբռնէ Ռընոյի յետին բանուորը, բայց չեն ըմբռնիր Երեւանի մուսուլմանները, եւ անոնց պատու խնամքները, «ազգայնական» ուսման վարձերը:

Այսպիսի շեղեցանք ներկէն «Երեւան» կատարեալ պարտիւնով կը յայտարարէ:

«Ուսման վարձերն ու հնչակեանները նոր խելքի կուգան Գաշնակեցութիւնը հանրային Չարիք մըն է: Այդ Չարիքը արժանատի է եղած է Խորհրդային Հայաստանի մէջ:»

Այդպիսիք ձեռք թողնուելու բոլոր ուժով — Երանի՛ հոգիով արդարեւ: Մանաւանդ վերջին տողին համար. «Այդ Չարիքը արժանատի է եղած է Խորհրդային Հայաստանի մէջ:»

Անշուշտ այդ է պատճառը որ արնդհատ եւ անհամար ձեռքակալութիւններէ եւ քարոզներէ յետոյ, Հայաստանի համայնական կուսակցութեան համագումարին մէջ պատասխանատուութիւնը կը յայտարարեն ի լուր աշխարհի:

«Գաշնակեցութեան ուսման վարձերն ազգայնականութեան դէմ պայքարը կը մնայ գաղափարական թակատի կեդրոնական կուսակցութեանը:»

«Մեր երկրին մէջ դաշնակները ամէն միջոց կը գործադրեն, վարկաբեկելու համար խորհրդային իշխանութիւնը:»

«Գաշնակները պէտք է յայտարարուին Հայաստանի աշխարհաբար գանգուածներու թշնամները եւ անոնց դէմ ամէնէն անուշաբար պէտք է մղուի» («Նորհրդ. Հայաստան 23 Յունուար»): Այս մարդիկը երէկ սուտ կը խօսէին թէ այսօր, — պիտի չեն երէկ, եւ այսօր:

ՄԱՍՈՒԼ

Բ Ա Ր Ե Գ Ո Ր Ծ Ա Կ Ա Ն Ը

Ազգաբար խօսելով Բարեգործականի հասցէին ուղղուած արդարեւնադատութեանց վրայ, կը գրէ (24 մարտ).

— Ա. Աննիբիլի շապուով ինչ է այնքան պարարտ թռչակով ընդհ. տնօրէն մը պահել, երբ անոր կատարած գործը գրեթէ ոչինչ է, բուն իսկ մօտիկ շրջանակներու կարծիքով:

Բ. Մելքոնեան գլխաւորը կատարեալ շահատան մը պիտի դառնար բարեգործականի քա.ի մը մարդոց ձեռքը, եթէ անշահախիտ իրենց ազգայնականութիւնը չի փոխուիր:

Գ. Ինչ որ ատենէ մը ի վեր կը փորձուի կիպրոսի թըրքմէ անուան տակ, պարզապէս պայտակոտութիւն մըն է, չըսելու համար խաչագողութիւն: Գործարանը ձեռքէ հանելէ յետոյ, խուճ մը ձեռքակերներ կ'ուզեն Մելքոնեան հաստատութիւնները ազարակ դարձնել, ստանձնելով անոր շահագործումի մենաշնորհը:

Այսքանը ընդունելէ յետոյ, ալ վէճի նիւթ չի մնար: Որովհետեւ, այս եւ նման մեղքեր են որ բարեգործականի երեսուն կը տրուին, ամէն անգամ որ առիթ կը ներկայանայ: Եւ երեսին սուղոյնը միայն մենք չենք, դուրսէն անհատներ, այլ եւ պաշտօնական բարեկամներ եւ անդամներ: Քանի մը տարի առաջ, չոք ու բարեբար անդամ մըն էր, եւ կարիկանք, որ իրապարակով օժիթ Թօթուցեց ու Գեւորգ: Իսկ ամէնէն Թարմ օրինակը՝ Ա. Արեւ աղբար, որ անդադար գնդակեղի հարուածներ կուտայ Գահիրէէն: Ասկէ առաջ գրածներէն գատ, դեռ վերջերս երկու խմբագրական հրատարակեց, հաստատելու համար թէ բարեգործականը իրմէ սպասուածը չէ ըրած Սուրիայից բոլոր տեղաւորման գործին մէջ: «Չի բաւեր որոշ սակ մը վճարել եւ հանդիսատես ըլլալ, եւ կամ, ընդհանուր գործունէութեան գաղութի «պէտք չէ սահմանափակ» ու իր ներկայ դերին եւ հասցեաներուն շրջանակին մէջ:»

Մենք ալ տարբեր բան չենք ըսել, տարբեր կարգը կուգայ: Միակ տարբերութիւնը այն է որ մենք նկատում չունինք, վարժ չենք ծամծամելու, այլ կ'ըսենք բայց ու անվարան: Եւ այս ըսուածները երբեք չեն նշանակիր հարուած տալ այդ մարմնին գոյութեան, ընդհակառակ կը նպաստեն անոր գործունէութեան:

Բարեգործականի իրական թշնամները անոքն են, որ անոր շուրջ պար բռնած կը գոզեն, մէկ մէկ պնակ ձեռքերնին, ու չեն թողուր որ ան կապուի ժողովուրդին եւ ծառայէ անոր:»

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆՈՐ ՆՈՒՍԿԱՆԸ

Պէյրուսի հեռագրի մը համաձայն, Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ վերընտրուած է Շարի Տէպպաս՝ հինգ տարուան համար:

Նախագահութեան համար ուրիշ թեկնածու չկար:

Ի միջոց լուրջութեամբ, որ նախապէս դրած էր իր թեկնածութիւնը, վերջին պահուն ետ առաւ զայն:

Մեծահարուստ Արաբը արձանագրուած չէր Լիբանանի տնտեսականութեան մէջ իբրև քաջաքաջի, քանի որ եղիպտոս կը բնակէր երկար տարիներէ ի վեր: Յիշեալը ֆրանսական մարզպան Պ. Հաւրի Փոստի ուղղուած նամակով մը կը բացատրէ թէ ինչու ետ առած է իր թեկնածութիւնը, հակառակ իր շուրջ ստեղծուած համակարգին:

ՄԱՅ ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶԻ

Մարտի 27-ին «Յառաջ»-ի ուղղուած երկու հեռագրերէն ցաւով կը տեղեկանանք Մինաս Չերազի մահը, որ տեղի ունեցած է մարտ 27-էն 28 լուսնայի գիշերը Մարսիլիոյ արուարձան ԱՆ ժիւլիէնի իր բնակարանին մէջ:

Ինչո՞ք էր 1852ին խափուի մէջ, ուստի եւ 77 տարեկան էր: Իբրև ուսուցիչ, հրապարակագիր, գրագետ եւ ազգային գործիչ ունեցած է խիստ բեղուն գործունէութիւն ամբողջ 60 տարի:

1926ի ամառը տունեցաւ իր հանրային գործունէութեան վաթսուներեք տարեկան փառքի մէջ:

Չերազ ուսուցչական ասպարէզ մտած էր 1865ին՝ երբ դեռ 14 տարեկան էր եւ կ'աշակերտէր Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանին: 1868ին լոյս տեսած է իր առաջին գրական էջը: 1886ին տնօրէն կարգուեցաւ Ազգ. կեդր. վարժարանին եւ պաշտօնավարեց մինչեւ 1889: 1870ին խմբագրապետ եղաւ Երկրագունտի: 1874ին հրատարակեց Գրական Փորձերը, 1876ին Ազգ. Դաստիարակութիւն, 1878ին Թէ ինչ շահեցանք Պերլիէնի վեհաժողովէն, 1879ին Հայաստան եւ Իտալիա, 1881ին Գրքի եւ սուր: Չիմաղկիւններէն եղաւ Արարատեան եւ Կիլիկիան ընկերութեան, որոնք յետոյ ձուլուեցան Միացեալ Ընկերութիւն անունով, որուն նախագահը եղաւ երկար տեսն:

Իր քաղաքական գործունէութեան մասին յաջորդով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ ԱԶԱՏՈՒԱԾ

Մարտի 17-ին մեզի ուղղուած մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պէյրուսի միւս բանտարկեալները եւս ազատ արձակուած են: Ինչպէս գրեցինք, ասկէ առաջ հինգ հոգի միայն ազատ արձակուած էին Երեւանի բանտարկեալներէն: Այս երեւոյթը կը հասկնուի թէ մնացեալ 18 հոգին եւս ազատ ձուլուած են, որով այլ եւս Պէյրուսի բանտին մէջ մարդ չի մնար:

ԹՈՒՐԵՒԻՅԵԼԼԵՆ ՎԵՃԸ ԾԱՆՐԱՑԱԾ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՑՈՅՑ ՅՈՒՆԱՍՍԱՆԻ ԴԵՄ՝

Թայիզի Պոլսոյ թղթակցը կը հեռագրէ. —

Կառավարութիւնը կը փափաքէ յայտարարել թէ իրենց ոչ մէկ զօրաշարժ հրամայած են, ո'չ ալ գործին սովորական ռազմափորձերէն գատ ուրիշ ռազմափորձեր տեղի կ'ունենան:

Վերջին օրերս սովորաբար լաւատեղեակ աղբիւրներէ շարունակ լուրեր կը ըսէին թէ Թուրքիա կը պատրաստուի տեսակ մը զինուորական ցոյց կատարել Յունաստանի դէմ եւ թէ այս նպատակով դրօշի տակ կանչած է կարգ մը զինուորական պատակարարք՝ Արեւելեան Թրակիոյ մէջ լայն սահմանի վրայ ռազմափորձեր կատարելու համար: Հիլլէնեթուրք յարաբերութիւնները որ երբեք բարեկամական չեն եղած, վերջին ամիսներու ընթացքին շարունակ դէպի վատը քաջին՝ բնակչութեանց փոխանակութեան խնդիրներու արդիւնքն է: Երկրի իրականացութիւնները անկի մը յանգեցան եւ մամուլի բուն պայքար մը սկսաւ Թուրքերու եւ Յոյներու միջեւ:

Իտալիա աշխատած էր համաձայնութիւն մը գոյացնել Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ, սակայն իրեն դէմ գտաւ երկու դժուարութիւններ. առաջին՝ Թուրքիոյ փափաքը Յունաստանէն քաշելու համար ամենավերջին փէնիին իբրև հատուցում Յունաստանի մէջ մնացած Թուրք կալուածներուն, երկրորդ՝ Յունաստանի փափաքը բանակցութիւնները կարելի եղածին չափ երկարելու մասին:

Երկրային միակ լուծումը կը նկատուի այն՝ որ Թուրքիա վերջնապէս պէտք է հրաժարի Յունաստանէն ունեցած իր պահանջներէն, եւ փոխարձակաբար, պայմանաւ որ Յունաստան կանխիկ վճարում մը ընէ Թուրքիային: Կը կարծուի թէ 300,000 անգլ. ոսկիի վճարում մը պիտի գոհացնէ Թուրքերը:

Միւս կողմէ, Թուրք պատուիրակի պնդումներուն վրայ, հիլլէնեթուրք Սառն Յանձնաժողովը որչից իր կեդրոնը փոխադրել Աթէնք եւ տեսակ մը յառաջապահ կեդրոն ալ հաստատել կ'ըմբռնէ իր մէջ: Յանձնաժողովը Պոլսոյ կը նստի 1923էն ի վեր ու չի զիտցուիր թէ Թուրք կամ հիլլէն կառավարութիւնը պիտի ուզեն ջուլաբակել փոխադրութեան համար անհրաժեշտ գումարները: Յանձնաժողովը մինչեւ հիմա մօտ մէկ միլիոն անգլ. ոսկի ծախք ըրած է, եւ շատ քիչ գործ միայն տեսած:

ԱՊՍԱՍԱԲՈՒԹԻՒՆ ԹԱՐԻԶԻ ՄԵՋ՝

ԼՈՆՏՈՆ 29 մարտ. — Թէհրանէն ստացուած կարգ մը տեղեկութեանց համաձայն, ապստամբութիւն մը ծագած է Թուրքիոյ մէջ (Արաբատականի նահանգ), Շահին կողմէ մտցուած բարենորոգումներու հետեւանքով:

Ապստամբները նախ սպանած են քաղաքին զինուորական կառավարիչը եւ կորած հեռագրական բոլոր հաղորդակցութիւնները:

Պարսկաստանի Շահը վերջերս հրահանգած էր որ բոլոր քաղաքացիները այսուհետեւ արդիական հազուստներ պիտի հագնին՝ փաթեթոյն եւ երկար վերարկուին տեղ:

Անգլիացիները Մոսկուա Խառած

Անգլիայէն Ռուսիա մեկնած առեւտրականներն ու գործատէրերը Մոսկուա հասան: Կայարանին մէջ ընդունուեցան Ռուս պիւնովիչի կողմէ, անգամ խորհրդային Առեւտրական Սենեակին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԵՂԻՃ, ՄՈՒԱԹԻՆԻ ԵՒ ԲԱՂԵՂ

Այսօր ալ քիչ մը բուսաբանութեամբ զբաղինք:

Գիտէինք որ զբաղիտութիւնը շատ բաներու կ'առաջնորդէ, չեղադրելով ըլլալէ անմահութեան նախագաւիթը: Ունէինք մինչեւ հիմա՝ զբաղէտ - բանաստեղծ - փաստաբանը (վերջինը առաջին երկուքին դատը կը պաշտպանէ անդադար), ունէինք քանակ բանաստեղծ - զբաղէտ - ազգային - գործիչը (վերջին երկուքը առաջիններուն գունատ փառքն է որ կը շեփոթէին խլացած ականջներու):

Փառք ուրեմն դարձեալ հայ մտքին՝ որ Յունուարէն ի վեր ծնաւ զբաղէտ-սպիրիտ-բուսաբանը յանձին Ե. Արմէնի՝ որ մէջ երեքի շարաձայնութիւն ունէր Յունուար 5ին (կաղապար նուէր) «Ելոյթ» մը ունեցաւ հայ գրականութեան հանգրուաններուն վրայ ականարկներ պատցնելով:

Մտիկ ըրէք բուսաբանը.

«Պէտք կ'ալ կամովին մխրճուելու հետախուսած մացառուտքին մէջ, տապալ վերցնելու համար հոն աճող սուխիւնդներու ու եղիճներու կճան տեղեկանքներն դէմ»

Բուսաբանը սկսեալ մըն է... տապալ կը վերցնէ տերեւերուն դէմ: Չուարձալի անխոհեմութիւն: Տապալը սովորաբար Ե. Ա. Ե. ծանր է... եւ յետոյ տապալին տեղ գմիլի մը պիտի բաւէր. եւ վերջապէս այս երկու բոյսերէն մէկուն տերեւները կճան չնն:

«Կամ ինքնիկ քարոզիչին ճշմարտախօսութիւնը պիտի կասկածուի, անոր համար որ հաճելի խօսքեր չպիտի ունենայ ան բոլորքը եւ տիրող կարգերու հեշտալի խաղաղութիւնը կրնայ ըլլալ որ վրդովէ, շիտակ ըլլալուն համար անխաբօ վիճաներով:»

«Ինքնատիպ» ինքնիկ մը չէ՞ք նկատել այս սողերը ստորագրող... Եւ ինչ կ'ըսէք սա անխաբօ վիճաններուն որոնք պիտի վրդովեն երբեք...: Կ'ուզէինք հասկնալ թէ զ՞ով: Գառնանք դարձեալ բուսաբանութեան:

«Հայ ցեղը անձնաւորող կաղանի» իր զլխաւոր բաղադրներէն եւ ճիւղերէն զլխատուած էր: Անոր լայնալիք աճումին եւ ծագումին ուժը կանցուած էր: Մնացող բունէն արձակուելիք ընծիւններով պիտի կազմուէր հայ կեանքը:»

«Չմայրիկ» ու «ինքնատիպ» պատկեր մը հայ գրականութեան: Երկար ընտելութեան թափանցումը մէջ ու քեր է Թուրքիոյ վրայ...

— Բիւ մը վեր կը հարցնէր թէ «պէտք կ'ալ կամովին մխրճուելու...»:

Չկայ, սիրելիս, չկայ: Կամ աւելի ճիշդը կայ, եթէ մտնես մացառուտին մէջ ու հոն գլուխ գլխի մնաս... մոլախիսն հետ իբր անոր հարազատ եղբայրը:

Ե. Բ. Ն. Ս. Ս. Ս.

ՓՈՒՍՏՈՒԹԵԱՆ ԱՆՉԱՐԿ ԹՈՒՐԵՒՅՆ

Պոլսոյն կը հեռագրեն թէ՛ հոյանտացի, զուիցեբացի եւ իտալացի զրամատէրներու խմբակ մը հինգ միլիոն անգլ. ոսկիի փոխատուութեան առաջարկ մը ըրաւ Թուրք կառավարութեան: Այս զրամք պիտի գործածուի հաւանաբար պետական զ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

ԱՆԳԼԻՍԻ ԶԻՆՈՒՐԱԿԱՆԻ ՄԸ ՏՊԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Խաներու արդարութիւնը. — Թարականներու դէմ հակակրօնութիւնը. — Անատոլիոն ամառի եւ ակերակ. — 14,000,000 քմակից (?). — Ընդարձակ հողեր անմշակ. — Գիւղացիներու թշուառութիւնը. — Թուրքերը ոչխարի հոտ:

Անգլիացի հարկւորացեալներու շարքը արդարեւ ինչ որ շատ լաւ կը ցանկնայ ինչ եւ նոր թուրքիան, թայտի մարտ 26 թիւին մէջ կը հրատարակէ իր տպաւորութիւնները: Կը թարգմանենք նոյնութիւնը:

Յեղափոխութեան այն տարբերութիւնները ընթացքին, որոնց մէջէն անցաւ թուրքիա, անկախ ոչ միայն փոխեց իր կառավարական ձեւը այլ եւ ձեռնարկեց փոխել իր ամբողջ ընկերային կառուցուածքը: Բախտն ունեցաւ քայլ առ քայլ եւ խիստ մօտէն հետեւելու այս յեղափոխութեան, ու վերջին երկու տարուան ընթացքին, իրբեւ պատերազմի զատերազմէն վշատուողներու շատուցման Եւրոպայի դրոշմը, կրցաւ ճամբորդել թուրքիոյ լայնքին ու երկայնքին, ու շնորհիւ թուրք կառավարութեան ազնիւ անգղոսթեան ազատօրէն եւ ամէնէն առաջ տեսնել յեղափոխութեան արդիւնքները:

Այսօր թուրքիոյ մէջ ճամբորդելը հաճելի բան չէ: Երբ մարտիկները շատ խեղճ են. հոս հոն՝ օրինակ՝ Ատանայի, Կեսարիոյ եւ Էնկիւրիի մէջ նախաձեռնող թաղայեանութիւնը շինած է պանդոկ մը, սակայն միւս տեղերը կան միայն խաներ, ուր նման սենեակներուն տակը կենդանիները կը պահեն, ուր լուրեր ու մլուկները կը վիտան, ախոռներու եւ պետքարաններու գարշահոտութիւնը վեր կուգայ տախտակամանի ձեղքերէն, ուսելիքը խեղճ է եւ սուր: Անցած են այն օրերը երբ հիւրասիրութիւնը պարտականութիւն եւ մեղաշորճ էր մուխթարին համար, որ բնակարան եւ ուսելիք կուտար բոլոր ճամբորդներուն: Արդիւն 10 տարուան դէպքերը աւելի խորացուցած են թուրքերու արհամարհոտ հակակրօնութիւնը հանդէպ օտարականներուն: Մուխթարները թէ, աւելի ազատ են եւ թէ չեն ուզիր իրենց վրայ կասկած հրաւիրել՝ բազմաթիւութիւնը ցոյց տալով օտարականի մը հանդէպ, մանաւանդ եթէ անկախ ֆրանսացի է կամ Անգլիացի ճամբաները մեծ մասամբ ծածկուած են եւ կամուրջները փլած:

Ուսելիքները խիստ հըսկողութիւն կը կատարէ: Ճամբորդը ինքնիքը իրեն գերի մը կը դառնայ: Այն միայն ստիպուած է հասածին պէս ցոյց տալ անցագիրը, այլ որովհետեւ իւրաքանչիւր նահանգ իր յատուկ սահմանադրուած ուսելիք, պէտք է լուր տայ իւրաքանչիւր նահանգի ուսելիքներուն, իր թուրքերը ներկայացնելու անհրաժեշտ տեղեկութիւնները հազարդէ իր ճամբորդութեան նպատակին մասին, պէտք է յայտնել իր արհեստը, Տորք, մորթ եւ մեծ Տորք զբաղուած ու անուր՝ ուրիշ բազմաթիւ մանրամասնութիւններով եւ լուսանկարներով բազմաթիւ գործակալներ եւ լրտեսներ կան, հըսկելու համար, որ ո եւ մէկը չկարենայ խոստովել այս պարտաւորութիւններէն:

Միեւնոյն ժամանակ կատարուել ապահովութիւն կը տրուէ: 1919ին երկրին մէջ վիտացող աւազակները մարտուած են: Կարելի է ո եւ է ուղղութեամբ ճամբորդել առանց զենքի կամ զինեալ ուղեկիցի, բացի Եփրատի արեւելեան կողմէն, ուր 1924ին սպառազանքները մաս մը

բուհու, ամբողջ օրը յուրօրէն կատարելով այնքան գործ որ բազմաձեւակէս անհրաժեշտ է: Կը թուի թէ ա երկ հարուստ դասուար, նոյնիսկ քիչ մը աւելի հանգստաւէտ պայմաններ ունենալու փոփոք չունին: Իրենց ուսելիքը նախնական է. կուտան մէկ փոխ մէջ պիտի բռնած հազը, միւսին մէջ պակի կամ ձիթապտուղ, ատեն ատեն պակ մը ապուր կուտեն, ու շատ պատահաբար ոչխարի միտ:

Բացի նախնական գործողութիւններէ — ուսելիք, խմել, պահել, արեւին տակ կամ կրակին տակը եւ քնել, ձանձրունի երբ շատ անտանելի կը դառնան, գաւազ արտադրել եւ մեծելի — ուրիշ բանի մասին գաղափար չունին: Իրենց հոգիները ոչխարներու պէս կրնան վարել զանոնք կամ գանոնք ուրիշ հանել վարագործի հասարակագ փտանգի կամ փոփոքի մը համար:

Յաճախ նստած եմ անոնց հետ, երբ գիւղի կանաչութեանց վրայ կամ սրճարանին տակը առանց թիկունքի նստարաններու վրայ կը զարգանան անոնք: Ատեն ատեն կին մը կ'անցնի հորէն ջուր բերելու համար՝ երեսը անձեռնեցով մը ծածկած՝ քոյի տեղ: Տունները լուռ են, փակուած դուռներով եւ կղզուած պատուհաններով: Կինները իրարու այցելութեան չեն երթար: Առաջուան պէս սեռերը առանձին կ'ապրին: Չկայ ընկերային կեանք եւ ընտանիքները ապտօրէն չեն յարաբերի:

Բաց դաշտին վրայ տեսայ ոչխարի հօտեր, յանձնուած պահպանութեանը հսկայ շուներու, որոնք կրնան դէմ գնել գայլերու վոհմանի մը կամ սպաննել մարդ մը: Հովիտները համարելի մարդիկ են. իրենց շուներուն պէս կոպիտ մեծ յանգուտն թուրքերը սրտանց վախատուներ են: Կատարագմն ու թափառական կեանքի դժուարութիւնները դուրս կը բերեն անոնց մէջ լաւագոյնը: Բազմաքանակ ու քաղաքակրթութիւնը լէվանտեաներու կը վերածեն գանոնք: (Մնացեալը յաջորդով)

ՀԱՅ ԲԵՆՈՐԱՆԵՐՈՒ ԹՈՒՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՆՍՈՒՆՈՒՒ ՄԷՋ

Մարտի 25 մարտ (Ս. Թ.). — Թուրքիոյ Մալաթիոյ նահանգէն մեզի կը տեղեկացնեն. «Այս կողմերը մնայ այլեւս անկարելի դարձաւ. բունի ստիպումներու տակ մարդիցս գաղմբու ստիպուած ենք. արդէն Թուրքերը մէկ քանիսիրու սպանուցար են մահկանացի»:

Արաբիկի մէջ սովը երթալով կը սաստկանայ, օգնութեան ոչ մէկ յոյս: Արաբիկի մէջ բազմամաթի խեղճ ընտանիքներ սովամահ ըլլալու գատապարտուած են: Արտասահմանի շայտերէն օգնութիւն չի գար: Արաբիկի շայտերնակցական Միութիւններուն սրբազան պարտականութիւնն է օգնել իրենց խեղճ հայրենակիցներուն: Մահը անխուսափելի է եթէ սպասուած օգնութիւնը չգայ արտասահմանէն»:

Յառաջի միջոցաւ Արաբիկի շայտերնակցական Միութիւններու ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս կենսական խնդրին վրայ: Մարտի 25 շայտերնակցական Միութիւնը խոստացաւ կարելին ընել:

Անատոլիոյ միւս քաղաքներէն եւս երբեմն նամակներ կը հասնին հայրենակիցներու: Բոլորն ալ շատ գէշ կը նկարագրեն տեղուցի յայտնութեան վիճակը: Այլեւս ժամանակ է որ ճար մը մտաճուրճ միջոցով շայտերնակցական մարտիկներու ձեռքէն: Արամ Արամեան

ԿԻՆԸ ԱՆՍՈՒՆՈՒՒ ՄԷՋ

Կինը թօթափելէ լիտոյ դարերու ստրկութեան շրջան, ինչպէս ճամբու մը մէջ ուրիշ այլեւս վերադարձ չկար:

Մէկ կողմէ կեանքի նոր պայմաններու պարտադրութեան տակ, միւս կողմէ փաստելու համար իր անկախութեան ընդունակութիւնը, ինչպէս նաեւ զայն դնելու համար ամուր հիմնուած վրայ, կինը ստիպուեցաւ շուկայ իջնել, աշխատել, վաստակել իր ապրուստը: Եւ այսօր, ընտանիքէն սկսեալ մինչեւ զպոք, կը թուրքիւն իսկ կը ձգտի լոկ գործնական ծանօթութիւններով օժտել կինը:

Բայց, մարդկութիւնը որ զայն կոչեր էր «տկար սեռ», փոխանակ անոր ուժը գործածելու համար պատասխան աշխատանքներու մէջ, զայն կ'ենթարկէ իրապարտական գործառնական տկար բազուկներու շահագործումը մանաւանդ ճարտարութեան մէջ, հազիւ թէ կը հանդիպի զուգուրտ վերաբերումի:

Ու կինը որ զանազան պատճառներով ստիպուած է տունէն փախել եւ իր ուժերուն լաւագոյնը սպասել աշխատանքի շուկաներուն մէջ, չի՞ վստասել, քանի որ վաղեմի մէկտեղ հացին ետեւէն, ան չի դադարել կատարել իր մարդկային բնախօսական դերը. — մայրութիւնը:

Հարցը որ յաճախ քրքրուած է որ զուս բացած կրակու պիտեքանութիւններու, չէ գտած իր գոհացումը լուծումը: Պրպտուները դեռ յամարուքն կը շարունակուին եւ իրական աշխատանքի կուտակեցնեն ու պաշտպանները կը ճգնին գիրքը համոզել փաստերով, որոնք հասարակական զօրեղ ըլլալ կը թուին:

Այն վիճակագիրները որոնք դէմ կ'արտայայտուին կինը աշխատութեան, նախ կը սխալին հասարակ ընդհանրացումը: Մարտի 25 մը որ նոյնիսկ այրերուն մէջ չպիտի գտնէ հերքող մը, — թէ հանգիստ, անաշխատ կեանքը զուրկ չէ բարիքներէ: Այս հանգիստ երկարացութիւնը կը հանեն հիմնուած թիւերու վրայ: 20-25 եւ 40-45 տարու տանտիրէներուն մէջ, նուազ են մահացու հիւանդութիւններն ու մահերը քան աշխատող կիներուն մէջ: Այս վերջինները որոնք աշխատելով մէկտեղ կը կատարեն ամուսնական, ընտանական, մարդական պարտականութիւններ, առանց խուսափելու միանգամայն ծննդաբերութենէ: Կ'ենթարկուին տարապայման յոգնութեան եւ կը վտանգեն իրենց առողջութիւնը: Մահաւանդ որ արհեստանոց ու գործատու, յաճախ չեն կատուցուած առողջապահական պայմաններու համաձայն, աշխատանքը չէ կազմակերպուած արնքան բանաւոր կերպով որ, որոշ ժամերու մէջ, սպասուելով մէկտեղ որոշ քանակով արտադրութեան, ճիշդ դարձնէ նուազ յոյսեցողիչ: Մեքենաները չեն հասած արն կատարելութեան որ յարմարին կողմ կազմին եւ ուժին: Կինն է որ իր ուժերը պիտի յարմարեցնէ անոնց, ինքզինքին պարտադրելով մեծ ճիւղեր եւ հետեւաբար աւելի յոյսութիւն եւ սպասում:

Թիւերը ցոյց կուտան նաեւ թէ աշխատանքի հետեւանքով հիւանդութեան տկարութեանց միջինը շատ աւելի մեծ է կիներուն քան թէ այրերուն մէջ, թէ կիները, ճարտարաբանութիւն փաստող ճիւղերու մէջ ցոյց կուտան նուազ տոկոսութիւն քան այրերը:

Բայց կինը կ'աշխատի ոչ թէ հարստութիւն դիզելու հետեւակարող, կամ շնորհիւ զրամի վատ հաճոյքներ գոհացնելու փոփոքով, այլ միմիայն, իր անուանին բերել թեթեւեղի, տան մէջ քիչ մը աւելի զերակացութիւն ստացնելու եւ տոյց սպազայ պատրաստելու համար:

Մարդկութիւնը ուրիշ, որ կ'ընէ ազատագրուած կը նուիրատեանական գերութեան մը, պարտաւոր է իր իսկ օգտին, մարդկային առողջ սերունդներու յաշնորդականութեան համար, բարեկալել կ'ընէ աշխատանքի պայմանները եւ մանաւանդ անոր սպասուելի հանդիստեւ աւելի լաւ պայմաններ:

ԱՐԱՐԱՒԻ ՀՐԱՍՈՒՆ

ԽՈՂ ԱՂԱՌԹԵԱՆ ԵՒ ԱՉԱՍՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Անցեալ երկուշաբթի օր «խաղաղութեան եւ ազատութեան համար կիներու միջազգային կերակցութիւն»-ը մեծ հաւաքով մը կազմակերպած էր Փարիզի մէջ:

Օրուան բանախօսները ծանրացան պատերազմի արհաւիրքներուն, քիմիական պատերազմի պատրաստութիւններուն եւ պախարակեցին զիստեան շահագործումը քանդիչ նպատակներու համար:

Մէկը անոնցմէ սուր զարուհի մարտադատութիւնները եւ շարժանկարով ներկայացուցանակները անպաշտպան տերազմական զենքերէն, — անոր մակ փոստի որոմբը, որոնք 3000 աստիճան շերտաւորութիւն կ'արտադրեն, թունաւոր կազի ամպեր եւ մտախուժիչ եւ անոնց աւերել ուժը մարդկային կազմին վրայ:

Ներկաները լսելէ լիտոյ լուր բանախօսները, միաձայն թեմած քուէարկեցին հետեւեալ բանաձեւը:

1.— Ընդգէմ քանդիչ սթրաններու զորս զիստութիւնը տրամադրէ պատերազմին պատկանութեան ազդու որեւէ զոյգ չկայ:

2.— Այս միջոցներուն ոչ միջակտական դաշինքները չեն երաշխեք չեն ներկայացուցանել, քանի որ պետութիւնները իրենք իսկ կը դրժեն իրենց յանձնարարութիւնները, պարտաւորելով անհրաժեշտ գործիքներ նոր պատերազմի համար:

3.— Նոր պատերազմ մը, աւերելու տարածելով քաղաքներու բնակչութեան մէջ, պիտի նշանակէր ժողովուրդներու նախնական պատերազմ մը: Այս նկատմանով, ներկաները անյետաձգելի պարտականութիւն կը նկատեն:

1.— Ժողովուրդներուն անցնել ծանրութիւնը վտանգի որուն սպասուելիքն տակ զտնուին:

2.— Չգուշացնել զանոնք խաղաղութեան թէ պատերազմի նուրբ միջոցները:

3.— Հրաւիրել զանոնք որ տարբերութիւն խաղաղութեան հարցերով եւ պայքարին պատերազմի որքան քաղաքական նոյնքան եւ անտեսական պատճառներուն դէմ:

4.— Այն կառավարութիւններուն որոնք հանդիսանալով պով զրժեցնել պատերազմը, չենցնել թէ՛ ամբողջական զինուորները թէ՛ ամբողջական զինուորները թէ՛ ամբողջական զինուորները թէ՛ ամբողջական զինուորները թէ՛ ամբողջական զինուորները:

5.— Հանրային կարծիքը ընդ հոտանք մը ստեղծելու պարտադրել պետութիւնները մասնաւոր յանձնարարութիւններով կարելի կը զարմարեցնեն:

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ՎՐԱՅ

Ինչպէս գրեթէ քիչ մը խորք թիւով, սպանիացի օդանավորները Երեւանի մէջ լէզեան, որոնք կ'ընտրուին 17.42ին Սէվիլայի մէջ եւս չեն, յաշնորդականութիւնը կարելի չարաւարտեան:

Մատրիտի օդային սպանիացի կուլտուրայի օդանավորներէն ստացած մը, իրենց թիւը մասին: Անոնք կ'ընեն:

— Ուղիղ գծով 650 լուսնոր կտրել է 44 ժամ: Երբեք լիտոյ, ստիպուած չի պակասութեան պատճառով Մեր միջին արագութիւնը էր սաստիկ հովի մը ճիշդով, որ տեղը մինչ Միւնխենը, եւ բոլոր թիւներու վերստի պատճառով զիստեան հովի:

ՄԻՆԱԱ ՉԵՐԱԶ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐԴԵ

ԽՄԲ.— Երէկ տունը ման- գուցեալ Մինաս Չերազի գրական եւ ուսուցչական գործունէութեան համարուող պատկերը: Ասօր կը ներկայացնէ իր քաղաքական գործունէութիւնը:

Ներքէն վարժարանի պատրիարքութեան օրով, Պատրիարքարանի ընդհանուր քարտուղարութեան պաշտօնը վարեց (1878-1882), կատարելով քաղաքական թղթակցութիւնը ինչպէս եւ բանակցութիւնները Պոլսոյ դեսպանատանց հետ Պաշտօն ունենալով 1876ին ֆրանսերէնի թարգմանիչ շալապարտութեանց մասին երկուստեայ հրատարակուած առաջին տեղեկագիրը, 1878ին մաս կազմեց այն պատուիրակութեան, զոր Պատրիարքարանը զրկեց Պերլին՝ Անհատորդին մօտ չափոց դատը պաշտպանելու, եւ որուն նախագահն էր Սերիմեան շայրիկ, անդամները՝ Ստեփան Փափազեան, եւ թարգմանիչ քարտուղարը՝ Մ. Չերազ: Պերլին երթալէ առաջ Մ. Չերազը ընկերանալով Սերիմեան շայրիկին՝ այցելեց Հոռոմ, Փարիզ, Լոնտոն եւ Վիեննա, ուր տեսակցութիւններ ունեցաւ արտաքին գործերու նախարարներուն Քոթրի կոմսին, Վատիկանի թեմի, Լորտ Ալբրեքտի եւ Անտուաշի կոմսին հետ: Պերլին տեսակցութիւններ ունեցաւ Աւգուստ կայսրուհիին, Յիւստիւրիք գահաժառանգ իշխանին եւ լիազօրներուն հետ: Չերազը ամէնէն գործած անդամն էր պատուիրակութեան, որուն շանքերուն արդիւնքն եղաւ Պերլինի դաշնագրին 61րդ յօդուածը՝ թրքահայաստանի մէջ մտցուելիք բարենորոգմանց մասին:

Որովհետեւ Սուլթանին կառավարութիւնը այդ յօդուածով իր ստանձնած յանձնարարութիւնները չէր կատարեր, 1880ին Պատրիարքարանը մասնաւոր պաշտօնով զինքը զրկեց կլէտսթընի մօտ, որ նախարարացեալն էր այն ատեն: Կլէտսթըն քիչ յետոյ մղեց երկուստեայ պետութիւնները նաւային ցոյց մը կատարել Տուլիսո, որպէս զի թուրք կառավարութիւնը ստիպեալ Գարատաղի, Յուստանի եւ թրքահայաստանի մասին դաշնագրին պայմանները գործադրելու, բայց դարա-

տաղեան եւ լուսական հարցերուն կարգադրութեան յետոյ, Գերմանիա չայկական ինքնին ընդդիմացաւ, միւս պետութիւններն ալ ետ կեցան այդ մասին պնդելէ, եւ ատոր հետեւանքով թրքահայերու կացութիւնը աւելի վատթարացաւ:

1883ին Չերազ կրկին Յրանս ստեղծեց, նոր դիմումներ ընելու համար:

1888ին այցելեց Կովկաս, ուսուցչական շալապարտութեան հարցերու մէջ մասը:

1889ին ձգեց Պոլսու, զինքը Լոնտոն, վերսկսելու համար իր պաշարը Անգլիոյ եւ Յրանսային մէջ: Այդ տարուան նոյնքեր 15ին Լոնտոնի մէջ հիմնեց քաղաքական-գրական թերթ մը՝ անգլիերէն լեզուով կամարտուած, որ իր ֆրանսերէն բաժնին ալ ունէր (Armenia-Armenie): Յաջորդ տարին Քիւնկ'ս Բուլճի մէջ հիմնել տուաւ հայերէնի դաստիարակութեան ամպիոն եւ ուսուցչական ընտրութեան:

Անգամ ընտրուած ըլլալով Ֆոլքլորի (1891) եւ Արքայական Ասիական ընկերութեան (1892), անոնց ներկայացուց շարք մը յիշատակագիրներ հայ ժողովուրդի դրականութեան եւ աւանդութեան մասին: Մասնակցեցաւ Արեւելագէտներու Համաժողովին աշխատութեան (1892) եւ բազմաթիւ յօդուածներ հրատարակեց անց: մասնաւոր մէջ, պաշտպանելով միեւնոյն ատեն իր հայրենիքին դատը ղրկանապնդաներու եւ հարստային մարդոց մօտ: 1893ին Չերազի տիեզերական արուեստահանդէսին առթիւ գումարուած կրօնքներու համաժողովին հրատարակուած ըլլալով հայկական եկեղեցիի ներկայացուցիչ, հոն շատ մը ճանտեր արտասանեց, այդ ժողովին պատուով նախագահեցին մին եղաւ, ստանալով շնորհուած 25 միտալներէն մին, թուով 2000 պատուիրակներու մէջէն: Այցելեց Նիւ-Եորք, Պոսթըն, Ֆիլադելֆիա, Ուսթըր, Փորթլանտ, հրատարակասօսութիւններ ընելու հայկական դատի մասին հայերէն կամ անգլիերէն լեզուով, եւ ատոր համար արժանացաւ ոսկի մետալի եւ ուրիշ պատիւներու: Ամերիկա հաստատուած հայ գաղութներու կողմէ, նոյնպէս այս առթիւ էր որ Commandeur du Libérateur անուանուեցաւ եւ շքանշան մը ընդունեցաւ Վիլհելմի լայի շանը: Կրթութեան նախարարէն:

Համիտեան շարժերու միջոցին, հարիւրէ աւելի հրատարակութիւններ քրաւ Անգլիոյ, Սկոտլանդի, Յրանսայի եւ Պիւճի-քայի զլխաւոր քաղաքները: Նոյն միջոցին պատուով անդամ ընտրուեցաւ Լորիանի, Մէն-Նա-զերի եւ Անվէրի Աշխարհագրական ընկերութեան, նաեւ Հէնօի Գիտութեանց, Արուեստից եւ Գրականութեանց Ընկերութեան: 1898ին, Լոնտոնը թողուց եւ հաստատուեցաւ Փարիզ, ուր շարունակեց հրատարակել մինչեւ 1906 թուականը իր L'Armenie միասնային թերթը Քրանս-սերէն լեզուով, միեւնոյն ատեն աշխատակցելով Ռովիլե տէ Ռովիլե, Ռովիլե տէ Բորօփ, Լա Ֆրանս Լիթէռէր, Ֆոնտն եւ ուրիշ փարիզեան թերթերու:

1899ին, Պուլկարի, Ռուսիայի եւ Նիդերլանտի մեր գաղութներուն կողմէ իրեն պաշտօն յանձնուեցաւ Հայկական Դատը պաշտպանել Լա Հէյի ինտելեկտիւան Համաժողովին մէջ: Հոն խօսակցութիւններ ունեցաւ պետութեանց պատուիրակներուն մեծ մասին հետ եւ հրատարակային բանաստեղծութիւններ քրաւ Հայոց մասին Լահէի եւ Ամսթըրտամի մէջ:

1900ին տիեզերական մեծ ցուցահանդէսին առթիւ, Չերազ յիշատակագիրներ ներկայացուց կրօնքներու պատմութեան, ժողովրդական աւանդութեանց եւ գաղթականական մասնաւոր միջազգային համաժողովներուն: Այդ շրջանին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պարիսից Մուզաֆէ-լէտտին Շահին հետ որ Փարիզ կը գտնուէր, եւ անկէ ստացաւ «Ասիւ» եւ «Արեւ» պատուանշանը:

1908ին, Օսմ. Սահմանադրութեան հռչակուելէն յետոյ, դարձաւ Պոլսու, ուր մնաց մօտ երկու տարի. եղաւ Ազգային ժողովի նախագահ, գործակցեցաւ Պոլսու ազգային զանազան հիմնարկութեանց, Իզմիրեանի կաթողիկոսական ընտրութեան իբր ղեկավարող շայոց պատուիրակ մասնակցեցաւ եւ լստոյ Իզմիրեանի ընկերացաւ իբր Ազգային ժողովի ատենակիտ Պոլսէն կողմէ: Եւ իշխաններն Փեթերբուրգ:

1910ին նորէն եկաւ Փարիզ, եւ այդ թուականէն մինչեւ 1914, ինքզինքը նուիրեց զլխաւորապէս գրական աշխատութեանց. հրատարակեց երեք հատոր ֆրանսերէն լեզուով.— Poetes armeniens, որ կը պարունակէ թարգմանութիւններ Պետրոս Դուրեանի բոլոր բանաստեղծութեանց, Բամառ-Բաթրիայի, Սորիւն Նար Պէյի եւ այլ հայ

բանաստեղծներու հատընտիր է. Նար, l'Orient Inedit, հաւաքածոյ Պոլսոյ եւ շրջակայքի Հայոց եւ այլ ժողովրդոց մէջ տարածուած առանձնիք, աւանդութեանց, պատմուածքներու, շահեկան սովորութեանց, եւ Nouvelles Orientales, շարք մը ֆրանսերէն զրուած նորովէպոնի Հայոց կեանքէն, եւ որոնց հայերէն թարգմանութիւնը հրատարակեց յետոյ հայ ամսաթերթերու մէջ:

1913ին կաթողիկոսական կրօնական, անգամ կարգուեցաւ Պոլսու նուար փաշայի նախագահ Սոլուքի Պատուիրակութեան, բայց իր առողջական վիճակին պատճառով հրէջք ամիս միայն վարեց այդ պաշտօնը:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

բանաստեղծներու հատընտիր է. Նար, l'Orient Inedit, հաւաքածոյ Պոլսոյ եւ շրջակայքի Հայոց եւ այլ ժողովրդոց մէջ տարածուած առանձնիք, աւանդութեանց, պատմուածքներու, շահեկան սովորութեանց, եւ Nouvelles Orientales, շարք մը ֆրանսերէն զրուած նորովէպոնի Հայոց կեանքէն, եւ որոնց հայերէն թարգմանութիւնը հրատարակեց յետոյ հայ ամսաթերթերու մէջ:

1898ին, Լոնտոնը թողուց եւ հաստատուեցաւ Փարիզ, ուր շարունակեց հրատարակել մինչեւ 1906 թուականը իր L'Armenie միասնային թերթը Քրանս-սերէն լեզուով, միեւնոյն ատեն աշխատակցելով Ռովիլե տէ Ռովիլե, Ռովիլե տէ Բորօփ, Լա Ֆրանս Լիթէռէր, Ֆոնտն եւ ուրիշ փարիզեան թերթերու:

1899ին, Պուլկարի, Ռուսիայի եւ Նիդերլանտի մեր գաղութներուն կողմէ իրեն պաշտօն յանձնուեցաւ Հայկական Դատը պաշտպանել Լա Հէյի ինտելեկտիւան Համաժողովին մէջ: Հոն խօսակցութիւններ ունեցաւ պետութեանց պատուիրակներուն մեծ մասին հետ եւ հրատարակային բանաստեղծութիւններ քրաւ Հայոց մասին Լահէի եւ Ամսթըրտամի մէջ:

1900ին տիեզերական մեծ ցուցահանդէսին առթիւ, Չերազ յիշատակագիրներ ներկայացուց կրօնքներու պատմութեան, ժողովրդական աւանդութեանց եւ գաղթականական մասնաւոր միջազգային համաժողովներուն: Այդ շրջանին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պարիսից Մուզաֆէ-լէտտին Շահին հետ որ Փարիզ կը գտնուէր, եւ անկէ ստացաւ «Ասիւ» եւ «Արեւ» պատուանշանը:

1908ին, Օսմ. Սահմանադրութեան հռչակուելէն յետոյ, դարձաւ Պոլսու, ուր մնաց մօտ երկու տարի. եղաւ Ազգային ժողովի նախագահ, գործակցեցաւ Պոլսու ազգային զանազան հիմնարկութեանց, Իզմիրեանի կաթողիկոսական ընտրութեան իբր ղեկավարող շայոց պատուիրակ մասնակցեցաւ եւ լստոյ Իզմիրեանի ընկերացաւ իբր Ազգային ժողովի ատենակիտ Պոլսէն կողմէ: Եւ իշխաններն Փեթերբուրգ:

1910ին նորէն եկաւ Փարիզ, եւ այդ թուականէն մինչեւ 1914, ինքզինքը նուիրեց զլխաւորապէս գրական աշխատութեանց. հրատարակեց երեք հատոր ֆրանսերէն լեզուով.— Poetes armeniens, որ կը պարունակէ թարգմանութիւններ Պետրոս Դուրեանի բոլոր բանաստեղծութեանց, Բամառ-Բաթրիայի, Սորիւն Նար Պէյի եւ այլ հայ

բանաստեղծներու հատընտիր է. Նար, l'Orient Inedit, հաւաքածոյ Պոլսոյ եւ շրջակայքի Հայոց եւ այլ ժողովրդոց մէջ տարածուած առանձնիք, աւանդութեանց, պատմուածքներու, շահեկան սովորութեանց, եւ Nouvelles Orientales, շարք մը ֆրանսերէն զրուած նորովէպոնի Հայոց կեանքէն, եւ որոնց հայերէն թարգմանութիւնը հրատարակեց յետոյ հայ ամսաթերթերու մէջ:

1913ին կաթողիկոսական կրօնական, անգամ կարգուեցաւ Պոլսու նուար փաշայի նախագահ Սոլուքի Պատուիրակութեան, բայց իր առողջական վիճակին պատճառով հրէջք ամիս միայն վարեց այդ պաշտօնը:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցաւ, բայց մերժեց ընդունել:

1918ին, իր առողջական վիճակը խախտուած ըլլալով եւ Փարիզի կլիման բժշկելներու կողմէ իրեն անպատասխան չեղանքով, տեղափոխուեցաւ Մարսէյ:

Այս վերջին շրջանին, Չերազ շարունակեց ազգային գործունէութեան մասնակցել: Թերթերու մէջ գրած յօդուածներով:

1914ին, Պիթիւսէն օսմանեան երեսփոխան ընտրուեցա

